

5.912
^ 152ก
ร.2

การศึกษางานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

17 5 ค.ก. 2550

การศึกษางานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
พฤษภาคม 2550

วชิระ ดวงใจดี. (2550). การศึกษางานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ, อาจารย์ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์.

ปริญญาานิพนธ์เรื่อง การศึกษางานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาพชีวิตและกลวิธีการนำเสนอภาพชีวิตในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร โดยศึกษาจากงานเขียนสารคดีรวมเล่มที่พิมพ์ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2530 ถึง ปี พ.ศ. 2547 รวม 17 เล่ม และเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์เชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า

ภาพชีวิตในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร ส่วนมากเป็นภาพชีวิตของกลุ่มบุคคลที่บุคคลโดยทั่วไปรู้จัก และมีชื่อเสียง ดังเช่น กลุ่มนักเขียนเรื่องสั้นและนวนิยาย และกลุ่มนางงามที่ได้รับตำแหน่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และกลุ่มบุคคลที่ใช้ชีวิตในมุมมืด ซึ่งสังคมไม่ยอมรับและบุคคลโดยทั่วไปไม่รู้จัก ดังเช่น กลุ่มผู้หญิงขายบริการทางเพศ กลุ่มอาชญากร และกลุ่มนักโทษประหาร การนำเสนอภาพชีวิตอันหลากหลายนี้ อรสม สุทธิสาครได้สืบค้นข้อมูลทั้งที่เป็นเอกสารและการลงภาคสนามสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มต่างๆ ด้วยตัวเอง เพื่อนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

สารคดีทุก ๆ เรื่องอรสม สุทธิสาคร ใช้กลวิธีการนำเสนอภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม และสัมพันธ์กับแนวเนื้อเรื่องของสารคดี มีการเริ่มเรื่อง จบเรื่อง และการดำเนินเรื่องคล้ายเรื่องเล่าในเรื่องสั้นและนวนิยาย ซึ่งทำให้สารคดีน่าอ่าน และมีลักษณะเด่นอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เขียนเอง และยังแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านรูปแบบของวรรณกรรมประเภทสารคดีอีกด้วย

A STUDY OF NON-FICTION WRITING OF ORASOM SUTTISAKHON

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Thai
at Srinakharinwirot University
May 2007

Vachira Duangjaidee. (2007). *A Study of Non-Fiction of Orasom Suttisakhon*.

Master's thesis, M.Ed. (Thai). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Supha Panjaroen, Lect. Panupong Udomsilp.

This master's thesis aimed to study the lives reflected and the techniques of presenting them in the non-fiction of Orasom Suttisakhon. A collection of Orasom Suttisakhon's non-fiction works consisting of 17 books which were published from A.D. 1987 to A.D. 2003 were used as data. The data were analyzed and descriptively reported.

Findings revealed that the lives reflected in the non-fiction works of Orasom Suttisakhon were lives of those people who were generally known and well-known. For example, they are authors of short stories and novels, those beauties who won the beauty contests from years in the past and those who are of the most recent. Another group includes those people who spend most of their lives in dark corners of the society, those who are not known in public, and those who are not accepted in the society of their existence. Example of such people are women who are involved in sexual service, criminals, and the convicts who were sentenced to death. The presentation of life reflection in various aspects was the result of long and meticulous study of text analysis and field study involving interviewing people from all walks of lives and of various groups. As a result, the study can really present what actually happened in the Thai society.

Orasom Suttisakhon employed appropriate techniques of life reflection in her non-fiction work. The lives reflected were closely related to the themes of the target fiction. There was a beginning, and an end of the story. The story narrated what was going on somewhat like short stories and novels. This makes her non-fiction enjoyable to read and it is a distinctive characteristic unique for the author. Besides, her works showed a development of a particular form of non-fiction in literary work.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การศึกษางานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร
ของ
วชิระ ดวงใจดี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

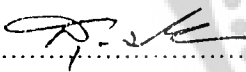
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

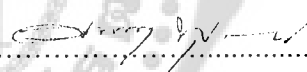
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

วันที่ 13 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

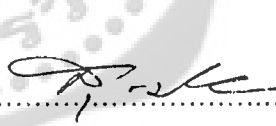
คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

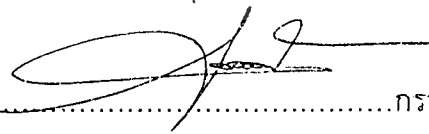
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

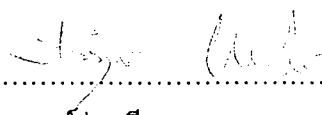

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา พุทธเมตตา)

..... กรรมการ
(อาจารย์ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์)

..... กรรมการ
(อาจารย์รุ่งฤดี แผลงศร)

ประกาศคุณประการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท อาจารย์ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ กรรมการควบคุมปริญญาโท ที่ให้ความกรุณาแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จินตนา พุทธิเมตตะ กรรมการสอบปริญญาโท อาจารย์รุ่งฤดี แผลงศรี กรรมการสอบปริญญาโท ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อมาเป็นกรรมการสอบปริญญาโท ในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย และให้คำแนะนำใน ด้านการเรียนมาตลอดระยะเวลา 5 ปี และขอขอบพระคุณอาจารย์วลาวัลย์ อุดมศิลป์ ที่ให้ความ ช่วยเหลือในการแก้ไขปริญญาโทจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณบิดาผู้ปลูกฝังเรื่องการศึกษาตลอด และที่ลืมพระคุณมิได้ คือ มารดาผู้ที่ไม่เคยอ่านหนังสือออกเลยตลอดชีวิตแต่ทุ่มเทร่างกายเพื่อการศึกษาจนร่างกาย ทรุดโทรม สุดท้ายคือ นางสาวปญญาวีร์ อารามะ ที่คอยให้กำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

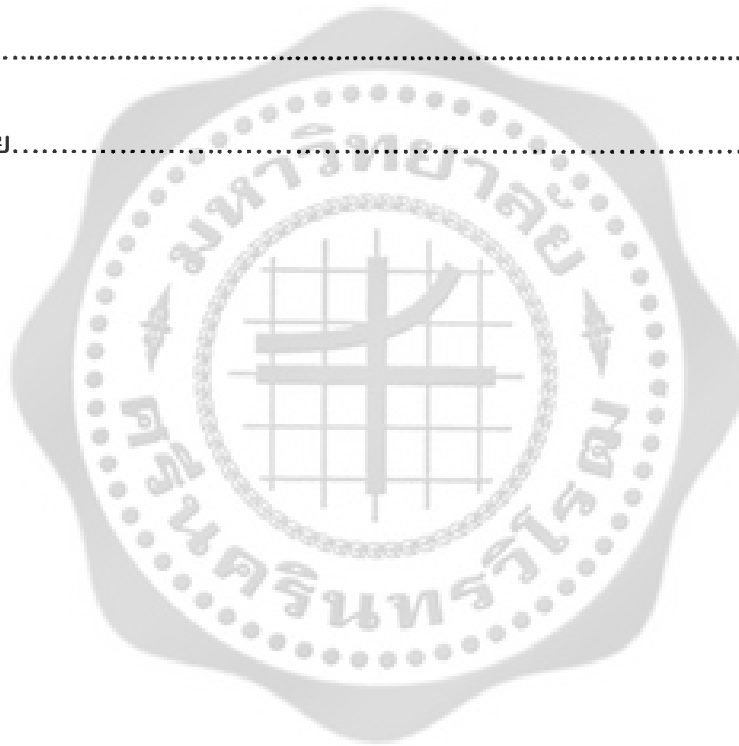
วชิระ ดวงใจดี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	วิธีดำเนินการ.....	4
2	เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	5
	เอกสารเกี่ยวกับสารคดี.....	5
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดี.....	11
3	ภาพชีวิตที่ปรากฏในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร.....	13
	กลุ่มชีวิตนักเขียน.....	14
	กลุ่มชีวิตหญิงขายบริการ.....	37
	กลุ่มชีวิตผู้กระทำความผิด.....	49
	กลุ่มชีวิตเด็ก.....	83
	กลุ่มชีวิตคู่.....	110
	กลุ่มอื่น ๆ.....	142
4	กลวิธีนำเสนอภาพชีวิตในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร.....	155
	การเริ่มเรื่อง.....	157
	การจบเรื่อง.....	170
	การใช้คำบอกเล่าและบทสนทนา.....	181
	การใช้โวหารในการนำเสนอภาพชีวิต.....	191
	การอ้างอิงข้อมูลที่สัมพันธ์กับภาพชีวิต.....	201

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4(ต่อ)	
บทแสดงทัศนะเกี่ยวกับภาพชีวิต.....	208
5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	216
บรรณานุกรม	219
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	223

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สารคดีเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทหนึ่งที่มีใช้เรื่องสมมุติ หรือเล่าเรื่องเพื่อความบันเทิงดังเช่นวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น หรือนวนิยาย แต่เป็นข้อเท็จจริงที่ผู้เขียนได้ค้นคว้าด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งการสืบค้นจากเอกสาร และจากการสัมภาษณ์จากกลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลโดยตรง วรรณกรรมประเภทสารคดีมีมากมาย ทั้งที่ปรากฏอยู่ตามนิตยสาร วารสาร และหนังสือสารคดี โดยเฉพาะสารคดีมีเนื้อหาที่มุ่งแสดงความรู้ข้อเท็จจริง และความบันเทิงไปพร้อม ๆ กัน ดังที่ ตรีศิลป์ บุญขจร (2532:713) กล่าวถึงความหมายของสารคดีว่า สารคดีคือเรื่องที่ไม่ใช่เรื่องสมมุติ (non-fiction) เป็นเรื่องจริง จุดมุ่งหมายของการเขียนงานสารคดี คือ ต้องการให้ความรู้ ความคิด แก่ผู้อ่านเป็นหลัก อาจจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความเพลิดเพลินงานเขียนประเภทนี้มีเนื้อหาให้ความรู้ความคิดเห็นเหมือนงานประเภทวิชาการแต่วิธีเขียนมุ่งให้ความเพลิดเพลินไม่เคร่งเครียดเหมือนงานวิชาการ

ธีรภาพ โลหิตกุล (2539:39-40) กล่าวถึงงานสารคดีสรุปได้ว่าสารคดีเป็นสื่อหนึ่งของความบันเทิงสารคดีไม่ใช่แบบเรียนอย่างในหนังสือเรียนของนักเรียนนักศึกษา ตรงนี้ต้องหาความพอดีระหว่างข้อเท็จจริงกับสร้างสรรค์ศิลปะการนำเสนอที่มีเรื่องราวแทรกอยู่ด้วยและเราสามารถเอากลวิธีแบบละคร (ซึ่งเป็นเรื่องราวของจินตนาการ หรือปั้นแต่ง) มาใช้ในงานเขียนสารคดี

ในจำนวนนักเขียนที่สร้างสรรค์วรรณกรรมประเภทสารคดีอรสม สุทธิสาคร เป็นนักเขียนที่มีความสามารถและตั้งใจในการสร้างสรรค์งานเขียนของตนอย่างสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาที่ยาวนานกว่า 17 ปี งานเขียนของอรสม สุทธิสาคร ส่วนใหญ่เป็นงานที่ทำทลายความสามารถของนักเขียน ที่เป็นผู้หญิงเพราะอรสม สุทธิสาครลงไปสัมผัส และเก็บข้อมูลจากบุคคลกลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมจริงๆ ได้อย่างเจาะลึก และน่าสนใจ ดังเช่น การนำเสนอภาพชีวิตอันรันทดของเด็กหญิงแป้งวัย 11 ปี ที่ถูกพ่อของตนเองข่มขืน ช้ำร้ายทั้งพ่อและพี่สาวก็ยังพาแป้งมาขายบริการทางเพศให้กับฝรั่ง โดยที่พ่อจะไปรับไปส่งแป้งหลังจากการขายบริการทางเพศให้กับฝรั่ง เงินที่ได้มาจากการขายบริการทางเพศของแป้ง พ่อนำมาหาความสุขสบายใส่ตัวเอง ในที่สุดแป้งหาทางออกอันเลวร้ายให้กับชีวิตตนเอง โดยการกินยาระงับประสาท 30 เม็ดเพื่อหนีชีวิตอันรันทดของเธอเอง แต่เธอก็รอดมาได้ ดังความว่า

แป้งในวัย 11 ขวบพ่อแท้ ๆ ได้พำร่ผลาญความสดสะอาดบริสุทธิ์ของแป้งหลายหนไม่เพียงตกเป็นเหยื่อของพ่อ หากแต่พ่อและพี่สาวแท้ ๆ ยังพาแป้งมาขายตัวกับฝรั่งและเดินอะโกโก้ที่พัฒนพงษ์ พ่อทำตัวเป็นผู้จัดการส่วนตัวเที่ยวรับเที่ยวส่งแป้งพาไปออฟกับฝรั่งทุกคืนหลังเลิกงานรายได้จากหยาดเหงื่อกลับก้านอันบอบบางของแป้ง ถูกแปรเป็นเงินตราหล่อเลี้ยงความสุขสบายให้แก่พ่อ พ่อนำ

เงินไปเล่นการพนัน และออกรดปิกอักษณหนึ่งไว้รับส่งแปง

เพื่อหนีชีวิตที่มิดยิ่งกว่ามิดในวันหนึ่ง แปงคว้ายาระงับประสาทมากินเต็มกำมือกว่า 30 เม็ด หวัง
จบชีวิตอันรันทดแต่แปงก็รอดมาได้

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตของนักสู้ไร้เดียงสา. 2543 : 54-55)

หรือการนำเสนอภาพชีวิตของมือปืนรับจ้างฆ่าคน เพียงเพื่อเงินโดยที่ไม่รู้จักและไม่เคยมี
เรื่องบาดหมางกันเหยื่อที่สังหารมาก่อน อรสม สุทธิสาครเขียนสารคดีเรื่องมือปืนโดยเสนอภาพชีวิต
ของมือปืนแต่ละคนและบันปลายชีวิตของมือปืนก็จบลงเหมือน ๆ กัน ซึ่งเป็นสังขรณ์ นับว่าเป็น
ความสามารถเฉพาะตัวของผู้เขียนที่เจาะลึกเรื่องราวชีวิตของมือปืนซึ่งเป็นอาชีพที่เจ้าตัวคั่นข้าง
ปิดเป็นความลับ แต่อรสม สุทธิสาคร สามารถสัมภาษณ์เจาะลึกทุกแง่มุมได้อย่างน่าพิศวง

นอกจากการนำเสนอภาพชีวิตได้อย่างน่าสนใจแล้ว อรสม สุทธิสาคร ยังใช้กลวิธีการ
นำเสนอภาพชีวิตที่หลากหลายรูปแบบที่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องของสารคดี ดังเช่น ในเรื่องชีวิตรัก
ของนวลฉวี ผู้เขียนได้สืบค้นข้อมูลจากแฟ้มข่าวในอดีต และหยิบยกบางประเด็นจากข่าวมาเปิด
เรื่อง เสมือนการเปิดเรื่องในเรื่องสั้นหรือนวนิยาย ทำให้สารคดีมีรูปแบบที่น่าสนใจและมีเนื้อเรื่องที่
น่าติดตามอ่านมากยิ่งขึ้น ดังความว่า

วันที่ 12 กันยายน 2502 เวลาประมาณ 7 โมง 45 นาที ...

นายจำลอง จิรัฐติกุล ข้าราชการฝ่ายช่างกลกรมชลประทานออกจากบ้านในคลองอ้อมนนทบุรี
ทางฝักฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อไปทำงานที่ปากเกร็ดโดยลงเรือแท็กซี่ออกมาถึงปากคลอง
สองลงมาตามแม่น้ำไปขึ้นบกที่จังหวัดนนทบุรีแล้วขับรถยนต์ไปทำงานอีกต่อหนึ่งเป็นกิจวัตรประจำวัน
เช่นนี้เสมอมาตลอดวันจันทร์ถึงวันศุกร์แต่ว่าเหตุการณ์ในเช้าวันนี้ผิดจากทุกวันที่ผ่านมา

(ชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก2543 :11)

เช่นเดียวกับสารคดีเรื่องสนิมดอกไม้ ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย ตอนช่อง ผู้เขียนได้
ใช้รูปแบบการเขียนคล้ายกลวิธีการของเรื่องสั้นและนวนิยาย มีการบรรยายฉากและบรรยายภาคที่
สัมพันธ์กับภาพชีวิตของตัวละครที่เป็นเด็กหญิงที่โดนแมงดาคุมช่องซ้อมจนเธอได้รับความเจ็บปวด
อีกทั้งยังอดข่าวมาสามวัน นอนซุกตัวอยู่ในห้องใต้ดิน และเธอก็เริ่มคิดถึงบ้านที่เธอจากมา อรสม
สุทธิสาครเริ่มเรื่องด้วยการนำเสนอภาพชีวิตอันโหดร้ายของเด็กหญิงที่ถูกหลอกมาขายบริการทาง
เพศ อันเป็นภาพที่น่าสังเวชและสะทือนใจอย่างยิ่ง ดังความว่า

เด็กหญิงวัยสิบสามนอนห่อตัวอยู่ในห้องมืดใต้ดินหยาดน้ำตาไหลรินมาตามร่องแก้ม ความ
ปวดร้าวจากการต่อยเตะทุบตีจากฝีมือแมงดาร่างลำใหญ่กระจายไปทั่วร่างมันกำลังแผ่ฤทธิ์แทรกซึมไป
ถึงกระดูกกระต่ายผสมกับความปวดมวนในช่องท้องที่ไม่มีอาหารตกถึงท้องมาสามวันเต็ม ๆ ความ
ทิวโหย ความปวดร้าวจากความทุกข์ทรมานสาหัส ความหวั่นหวาดกลัวจับใจความคิดถึงบ้านอย่าง

รุนแรงจู่โจมเข้ามาในห้วงความรู้สึกของเด็กหญิง

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย. 2539 : 85)

จะเห็นได้ว่างานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาครมีศิลปะและกลวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในด้านกลวิธีการนำเสนอภาพชีวิตเพราะมีกลวิธีการนำเสนอที่ต่างจากงานเขียนสารคดีทั่ว ๆ ไปรวมทั้งภาพชีวิตที่ปรากฏ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาภาพชีวิตที่ปรากฏในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร
2. เพื่อศึกษากลวิธีนำเสนอภาพชีวิตในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาภาพชีวิตจากงานเขียนสารคดีของครั้งนี้ทำให้ทราบถึงภาพชีวิตที่ปรากฏในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาครให้เกิดความเข้าใจชีวิตของคนในสังคมเห็นปัจจัยที่นำไปสู่ความล้มเหลวหรือความสำเร็จและการหาทางออกเมื่อประสบกับความล้มเหลวในชีวิตในชีวิตส่วน การศึกษากลวิธีการนำเสนอภาพชีวิตทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนารูปแบบและกลวิธีการเขียนอย่างกว้างขวาง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะงานเขียนสารคดีที่ตีพิมพ์รวมเล่มมาทำการศึกษ จำนวน 17 เล่มดังนี้

1. ละครชีวิตเจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังฉากชีวิตของ หม่อมเจ้าอากาศ ดำเกิง รพีพัฒน์ พ.ศ. 2530
2. นักฝันคนกล้า อ.อุदारกร พ.ศ. 2532
3. รวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา พ.ศ. 2533
4. บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์ พ.ศ. 2534
5. ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีความงาม
สู่เวทีชีวิตอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก พ.ศ. 2538
6. สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมืดของหญิงไทย พ.ศ. 2539
7. คุณ : ชีวิตในพันธนาการ พ.ศ. 2540
8. มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า พ.ศ. 2542
9. ชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาว
ผู้พ่ายรัก พ.ศ. 2543

10. อาชญากรเด็ก ? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขา
ที่เปื้อนบาป พ.ศ. 2543
11. เด็กพันธุ์ใหม่... วัย x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000
พ.ศ. 2544
12. ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สาระจากชีวิตของนักสู้
ไร้เดียงสา พ.ศ. 2545
13. ดอกไม้ราตรีสีนคำมีชีวิต พ.ศ. 2546
14. นักโทษประหารหญิง พ.ศ. 2546
15. คนค้นชีวิต : ค้นลึกหลากมุมชีวิตลับ พ.ศ. 2546
16. ชีวิตคู่ไม่รู้กัน พ.ศ. 2546
17. คำสารภาพบาปบริสุทธิ์ พ.ศ. 2547

วิธีดำเนินการ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดีกลวิธีการเขียนสารคดีและภาพสะท้อนชีวิตในวรรณกรรมเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษา
2. ศึกษางานเขียนสารคดีของอรสมสุทธิสาครในด้านภาพชีวิตและกลวิธีการนำเสนอภาพชีวิต
3. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดีเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิเคราะห์สารคดีของอรสม สุทธิสาคร ดังนี้

เอกสารเกี่ยวกับสารคดี

1. เอกสารเกี่ยวกับความหมายและประเภทของสารคดี

สารคดีมีความหมายตรงตามตัว คือ เรื่องราวที่มีสาระความรู้แต่เมื่อนำมาใช้เรียกชื่อ งานเขียนที่มีลักษณะเฉพาะคำว่าสารคดีจะมีความหมายที่แตกต่างกันออกไปตามแหล่งที่นำไปใช้ ดังมีผู้รู้ได้ให้ความหมายของคำว่าสารคดีไว้ดังนี้

ตรีศิลป์ บุญขจร (2532:713) กล่าวถึงความหมายของสารคดีว่าเรื่องที่ไม่ใช่เรื่องสมมุติ (non-fiction) เป็นเรื่องจริงจุดมุ่งหมายของการเขียนงานสารคดีคือต้องการให้ความรู้ความคิดแก่ผู้อ่านเป็นหลักอาจจะจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความเพลิดเพลินงานเขียนประเภทนี้มีเนื้อหาให้ความรู้ ความคิดเห็นเหมือนงานประเภทวิชาการ แต่วิธีเขียนมุ่งให้ความเพลิดเพลินด้วยไม่เคร่งเครียด เหมือนงานวิชาการ

ธิดา โมสิกรัตน์ (2534:383-428) กล่าวถึงความหมายของสารคดีไว้ว่าสารคดี หมายถึงงานเขียนที่มีเนื้อหาความรู้ ความคิดและความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน และไม่เคร่งเครียดเหมือนงานวิชาการแต่ในงานเขียนสารคดีมีลักษณะสำคัญดังนี้ และได้แบ่งชนิดของสารคดีไว้ 2 ประเภทดังนี้

1) งานวิชาการ

1.1) สารคดีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สารคดีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวิชาความรู้ เนื้อหาสารคดีจะสอดคล้องกับผู้อ่านสารคดีประเภทนี้ จะใช้ภาษาง่ายอธิบายชัดเจน เรียบเรียงจากง่ายไปหายาก ผู้เขียนมักจะเลี่ยงการใช้ศัพท์เฉพาะหรือถ้ามีก็จะมีคำอธิบาย

1.2) สารคดีสังคมศาสตร์

เนื้อหาสาระของวิชาสังคมศาสตร์มีเนื้อหาที่มุ่งอธิบายเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับมนุษย์สารคดีสังคมศาสตร์จะกล่าวถึงเรื่องราวเหตุการณ์ตลอดจนพฤติกรรมของคนในอดีต จนถึงปัจจุบันผู้อ่านไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ด้านสังคมศาสตร์อย่างลึกซึ้งเพราะสารคดีประเภทนี้จะให้ความรู้ความเข้าใจอย่างละเอียด

1.3) สารคดีศิลปวัฒนธรรม

สารคดีศิลปวัฒนธรรมจะมีเนื้อหาที่กล่าวถึงวัฒนธรรมประจำชาติซึ่งเป็นวัฒนธรรมโดยส่วนรวมของสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นวัฒนธรรมย่อยเฉพาะกลุ่มสังคมเนื้อหาจะเป็นภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เขียนจากความทรงจำและประสบการณ์ของผู้เขียน

2) สารคดีทั่วไป

2.1) สารคดีแนวประวัติ

งานเขียนสารคดีนี้มักจะบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาตามลำดับเวลาตั้งแต่เริ่มต้นคลี่คลายมาถึงปัจจุบันรูปแบบการเขียนถ้าเจ้าของประวัติเขียนเองจะเรียกอัตชีวประวัติ แต่ถ้าคนอื่นเขียนจะเรียกชีวประวัติสารคดีประวัติบุคคลมีหลายรูปแบบมีทั้งที่เขียนในรูปแบบบันทึกประจำวัน ที่เรียกว่าไดอารี่หรือในรูปแบบความเรียงที่เล่าเรื่องราวไปตามลำดับเวลาการอ่านสารคดีประวัติบุคคลจะได้รับแนวคิดในการดำเนินชีวิตและได้รับความรู้บางเรื่องที่ไม่มีการบันทึกในประวัติศาสตร์

2.2) สารคดีแนวพหุทธิปัญญา

สารคดีแนวพหุทธิปัญญาเป็นสารคดีที่มีเนื้อหาที่ให้ความรู้ทางโลกและทางธรรม นอกจากนี้ เนื้อหาของสารคดีแนวพหุทธิปัญญาบางเรื่องอาจแทรกเนื้อหาแบบตักเตือน โดยผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้อ่านรู้ถึงผลเสียหรือโทษ

2.3) สารคดีท่องเที่ยว

สารคดีท่องเที่ยวเป็นงานที่เล่าเรื่องราวการเดินทางไปในที่ต่าง ๆ วิธีการนำเสนอมีหลายแบบบางเรื่องผู้เขียนเล่าด้วยตนเองบางเรื่องเล่าผ่านปากบุคคลที่สามมีข้อสังเกตว่าผู้เขียนไปในที่เดียวกันแต่มุมมองการเล่าเรื่องไม่เหมือนกันด้วยทัศนคติลีลาสำเนียงที่ต่างกัน

2.4) สารคดีแนะนำ

สารคดีแนะนำมีเนื้อหาที่หลากหลาย ครอบคลุมกิจกรรมการดำเนินชีวิต โดยเนื้อหาที่นำมาเขียนสอดคล้องกับเหตุการณ์สภาพในขณะนั้น

เอกสารการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2527 : 531-532) กล่าวถึง ความหมายของสารคดีไว้ว่า สารคดีหมายถึงวรรณกรรมที่มุ่งให้ความรู้หรือความคิดเห็นมีเนื้อหาสาระเป็นความจริงไม่อาศัยเรื่องสมมุติแต่ก็อาจให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านเช่นเดียวกันสารคดีอาจมีหลายรูปแบบได้ หลายอย่าง เช่น ความเรียง เรื่องเล่า บันทึก จดหมายเหตุ จดหมาย หนังสือคติธรรม บทความ บทสัมภาษณ์ บทสนทนา บทอภิปราย ปาฐกถา ฯลฯ

ธีรภาพ โลหิตกุล (2544 :153) กล่าวถึงความหมายของสารคดีไว้ว่า

สารคดี คือ การนำเอาข้อมูลที่เท็จจริง มานำเสนอโดยผ่าน กระบวนการสร้างสรรค์ ดังนั้น เมื่อคิดจะเขียนสารคดี จะต้องคำนึงถึงข้อมูล และกลวิธีการนำเสนอในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ เนื้อหา ข้อมูลรูปแบบ (กลวิธีการนำเสนอ) 50 : 50 สารคดีมีอาจเป็นแต่งเป็นเรื่องราวหรือตัวละครขึ้นเองตามจินตนาการของผู้เขียน เช่น บทละคร นิยาย หรือเรื่องสั้น แต่สารคดีก็มีใช้ “แบบเรียน”

ที่จะต้องนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นแบบแผน ตรงไปตรงมาเป็นลำดับขั้นตอนครบทุกกระบวนการ

สารคดีเป็นสื่อหนึ่งของความบันเทิงหากแต่เป็นความบันเทิงที่สอดแทรกสาระความรู้ควบคู่กันไป ผู้เขียนสารคดีจึงพึงตระหนักว่า จะสร้างสรรค์กลวิธีการนำเสนออย่างไรให้ผู้อ่าน ผู้ชม ผู้ฟังได้รับอรรถรสอันเพลิดเพลินจากการ “เสพ” ผลงานสารคดีของเรา

ถวัลย์ มาศจรัส (2538:21-23) กล่าวถึง ความหมายของสารคดีไว้ว่า

สารคดี (NON-FICTION) คือ งานเขียนที่ยึดถือเรื่องราวจากความเป็นจริงนำมาเขียนเพื่อมุ่งแสดงความรู้ ความจริง ทรรศนะความคิดเป็นหลักด้วยการจัดระเบียบความคิดในการนำเสนอ ผสมผสานในการถ่ายทอดต่อการสนใจใฝ่รู้ของผู้อ่าน เพื่อให้เกิดคุณค่าทางปัญญา นอกจากนี้ นั้นได้มีผู้รู้ได้ให้คำจำกัดความของสารคดีไว้ดังนี้

หม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณให้ความหมายเกี่ยวกับสารคดีไว้ว่า“สารคดีที่ข้าพเจ้าใช้ในความหมายว่างานเขียนที่ไม่มีตัวละครสมมุติสารคดีถึงแม้ว่าจะเป็นงานเขียนที่ผู้เขียนมีเจตนาจะให้ความรู้แก่ผู้อ่าน แต่ก็แฝงเล็งจะให้ความพึงพอใจอันเกิดมาจากการประกอบรูปการประกอบแบบแฝงเล็งจะสอนโดยไม่คำนึงถึงอารมณ์ไม่ถือเป็นสารคดี เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ทางวิชาการ ทั้งนี้อาจจะมีส่วนที่ผู้เขียนเจตนาจะให้ความรู้แต่บังเอิญงานเขียนนั้นทำให้เกิดระสกระทบอารมณ์ผู้อ่านด้วยสิ่งสุนทรบางอย่างหรือสิ่งที่เกิดความงามของรูปหรือที่ประกอบขึ้นหนังสือความรู้กลายเป็นศิลปกรรมขึ้นมาด้วยเหตุที่ผู้เขียนเป็นศิลปินโดยธรรมชาติหนังสือความรู้บางเล่มนั้น ข้าพเจ้าถือเป็นวรรณกรรมประเภทสารคดีก็ได้”

วิลาศ มณีวัต นักเขียนสารคดีผู้มีชื่อเสียงของเมืองไทยได้กล่าวถึงบทบาทสารคดีว่า

- 1) ต้องเสนอเรื่องราว
- 2) ต้องชักนำความคิดของผู้อ่านจงใจให้คิดไปในแนวทางที่ผู้เขียนต้องการ
- 3) ต้องให้ความบันเทิงชวนอ่าน

ด้วยเหตุที่สารคดีเป็นเรื่องที่เขียนขึ้นจากความจริงนี้เองทำให้นเนื้อหาของสารคดีจะเกี่ยวเนื่องกับเรื่องราวต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) บุคคล
- 2) ภูมิศาสตร์
- 3) ประวัติศาสตร์
- 4) วิทยาศาสตร์
- 5) การเดินทางท่องเที่ยว
- 6) การอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
- 7) แนะนำกิจกรรมต่าง ๆ
- 8) สถานที่สำคัญในแต่ละท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าว สามารถสรุปความหมายของสารคดีได้ดังนี้

สารคดีคือ เรื่องที่ผู้เขียนมุ่งให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกและนอกโลกเป็นเรื่องราวของอดีตปัจจุบันและอนาคตด้วยการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริงแต่ต้องใช้ภาษาสำนวนที่คมคายชวนให้น่าอ่านติดตาม

2. เอกสารเกี่ยวกับกลวิธีการเขียนสารคดี

ในการเขียนสารคดีประเภทต่าง ๆ นั้นควรจะคำนึงถึงกลวิธีในการเขียนและนอกจากนี้ การเขียนสารคดีจะมียุคประกอบ 3 อย่างคือ ความนำเนื้อเรื่องและความจบ ซึ่งผู้รู้ได้ตั้งกฎเกณฑ์ไว้ ดังนี้

ธีรภาพ โลหิตกุล (2544:153-162) ได้กล่าวถึงกลวิธีการนำเสนอสารคดีไว้ดังนี้ การสร้างสรรค์กลวิธีการนำเสนอ ในบางครั้งจึงอาจใช้กลวิธีแบบเรื่องสั้นหรือนวนิยาย เช่น มีตัวละครมีการจบแบบหักมุมจบมีการทิ้งปริศนาให้ผู้อ่านได้ขบคิดใช้รูปธรรมอธิบาย นามธรรม ใช้ก่อนกรวดอธิบายพื้นพิภพ ฯลฯ แต่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าตัวละครหรือเรื่องราวที่หักมุมนั้น เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไม่ใช่จินตนาการปั้นแต่งขึ้นเอง นักวิชาการสื่อสารมวลชนบางท่านเรียก กลวิธีการนำเสนอเช่นนี้ว่า “นาฏลักษณ์” อันเป็นกลวิธีหนึ่งซึ่งตอบสนองเป้าหมายที่จะสร้างสรรค์งาน “สารคดี” ให้เป็นสื่อหนึ่ง ของความบันเทิงได้อย่างดี

เมื่อจะลงมือเขียนสารคดีเราอาจจะใช้โครงสร้างของวิชาเรียงความที่คุณครูให้เรา มาเป็นตัวตั้ง จากโครงสร้างที่เป็นตัวตั้งนี้ ดูว่าจะใช้ประเด็นไหนเป็นบทนำประเด็นไหนเป็นส่วนเนื้อหา และจะจบลงด้วยประเด็นไหนเพื่อเป็นการจัดระบบความคิดของเราเสียก่อนจากนั้นเมื่อลงมือเขียนจริงเราอาจจะโยกย้ายฉากจบหรือบทสรุปมาเป็นคำนำหรือประเด็นเปิดเรื่องก็ได้หากพิจารณาว่า ประเด็นนั้นน่าสนใจจะสามารถดึงดูดผู้อ่านติดตามงานไปจนจบ

กลวิธีการเดินเรื่องในงานสารคดี

- 1) ใช้ตัวผู้เขียนเองเป็นตัวเดินเรื่อง เช่น สารคดีบันทึกการเดินทาง
- 2) ใช้บุคคลในพื้นที่เป็นตัวดำเนินเรื่อง เช่น สารคดีสะท้อนความยิ่งใหญ่ของผืนป่า ดงพญาไฟผ่านประสบการณ์อดีตพรานป่า
- 3) ใช้บุคคลในประวัติศาสตร์เป็นตัวดำเนินเรื่อง เช่น สารคดีสะท้อนประวัติศาสตร์ หมู่เกาะตะรุเตา ผ่านชีวิตของอดีตนักโทษที่เคยอยู่เกาะตะรุเตา
- 4) เสนอสารคดีในรูปแบบของจดหมาย
- 5) เนื้อหาเดินเรื่องด้วยตัวมันเอง เช่น สารคดีเขาใหญ่ก็ใช้ตัวมันเองเป็นตัวดำเนินเรื่อง
- 6) สร้างตัวละครเป็นตัวดำเนินเรื่อง แต่อยู่ในข้อมูลเรื่องจริง เช่น สารคดีเรื่อง ปมใหม่ เรื่องเกี่ยวกับการหายตัวไปของจิมทอมป์สันราชาไหมไทยแต่เราสร้างตัวละครเป็น นักหนังสือพิมพ์ที่ติดตามเรื่องราวตั้งแต่ต้น

3. เอกสารที่เกี่ยวกับการเขียนความนำสารคดี

ความนำ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่จะนำผู้อ่านเข้าสู่เรื่องของสารคดีความนำที่ดีก็เปรียบได้กับบันไดที่นำผู้อ่านขึ้นสู่ขั้นต่อไป

ถวัลย์ มาศจรัส (2538:33-37) ได้กล่าวถึงการเขียนความน่าในสารคดีไว้ดังนี้
การนำเรื่องในการเขียนสารคดีนั้น มีรูปแบบในการเปิดเรื่องกันหลายวิธีได้แก่

1) แบบสรุปเนื้อหา เป็นรูปแบบที่สั้น กระชับและเร้าใจ
2) ความน่าด้วยเหตุการณ์สำคัญ คือ การนำเนื้อหา ตอนที่สำคัญ ตื่นเต้น มานำเรื่อง
เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน

3) ความน่าโดยใช้ประโยคสำคัญนำประโยคที่เด่นมาก ๆ มาเปิดและสร้าง
ความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน

4) ความน่าโดยใช้คำถามเหมาะสำหรับสารคดีที่ต้องการโน้มน้าวใจผู้อ่าน

5) ความน่าโดยยกเหตุการณ์เปรียบเทียบโดยการนำเหตุการณ์ที่ผู้อ่านรู้อยู่แล้วมานำ
เรื่องเพื่อจะมาโยงสู่เรื่องราวที่จะเขียนในปัจจุบัน

6) ความน่าแบบพรรณนา

7) ความน่าแบบย้อนอดีต เป็นการเขียนเอาอดีตมานำเรื่องในปัจจุบันและในอนาคต
สายทิพย์ นุกุลกิจ (2539:253) ได้จำแนกกลวิธีการเขียนส่วนนำไว้ดังนี้

1) เริ่มด้วยการเล่าภูมิหลังของเหตุการณ์

2) เริ่มด้วยการบอกเจตนาหรือจุดประสงค์ของผู้แต่ง

3) เริ่มด้วยการตั้งคำถาม

4) เริ่มด้วยข่าวที่คนทั่วไปกำลังสนใจ

5) เริ่มด้วยการขัดแย้งกับเหตุการณ์ในเรื่อง

6) เริ่มด้วยบทนิยามหรือคำพังเพย สุภาษิต บทกวี บทเพลง

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2522:53-57) ได้กล่าวถึงวิธีเขียนคำนำไว้ดังนี้

1) คำนำที่เป็นข่าว

2) คำนำแบบให้คำนิยาม

3) คำนำแบบที่บอกถึงแรงบันดาลใจ

4) คำนำที่เป็นคำถาม

5) คำนำที่ใช้ความขัดความ

6) คำนำที่ย่อใจความมา

7) คำนำที่บอกเป้าหมาย

8) คำนำที่เป็นบทกวีหรือภาษิต

9) คำนำแบบพรรณนาความ

10) คำนำที่ยกเอาภาวะที่เป็นภูมิหลังมากล่าว

11) คำนำที่เป็นอุปมาสาธก

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าว สามารถสรุปกลวิธีการเขียนคำนำได้ดังนี้

กลวิธีการเขียนคำนำ คือ การเขียนความน่าหรือคำนำนั้นมีบทบาทสำคัญต่อกลวิธีการ
เขียนสารคดี เพราะเป็นบทที่สร้างความสนใจ จุดประกายความคิดที่จะติดตามสารคดีเรื่องนั้นจนจบ

ดังนั้นกลวิธีการเขียนคำนำจึงมีหลากหลาย เช่น ความน่าที่บอกถึงแรงบันดาลใจความนำแบบเล่าภูมิหลังเหตุการณ์ เป็นต้น

4. เอกสารที่เกี่ยวกับกลวิธีการเขียนเนื้อเรื่องสารคดี

ในการเขียนเนื้อเรื่องของสารคดีให้น่าสนใจนั้นมิผู้กล่าวถึงการเขียนเนื้อหาไว้ดังนี้ ฤวัลย์ มาศจรัส (2538:33-38) กล่าวถึงการเขียนเนื้อหาให้น่าสนใจนั้น มีข้อแนะนำดังนี้

เนื้อเรื่องนับเป็นส่วนสำคัญของการเขียนสารคดี ทั้งนี้เพราะสารคดีแต่ละเรื่องจะมีความน่าสนใจมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องเป็นสำคัญ ดังนั้นการเลือกเนื้อเรื่องที่จะนำมาเขียนเป็นสารคดีนั้นจะต้องถ่วงนกรองอย่างรอบคอบว่าเรื่องที่จะนำมาเขียนดังกล่าวนั้นเมื่อผู้อ่านอ่านจบแล้วจะได้สาระอะไรบ้างและสารดังกล่าวนี้มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด อัครา บุญทิพย์ (2533:110) กล่าวว่า เนื้อเรื่อง คือ เนื้อหาสาระตามประเด็นที่ต้องการจะเขียนโดยมีความสอดคล้องกับชื่อเรื่อง การเขียนนำเสนอเนื้อหาหรือการดำเนินเรื่องมี 3 วิธี

- 1) เสนอเนื้อเรื่องตามลำดับเวลา
- 2) เสนอเนื้อหาตามลำดับความสำคัญ
- 3) เสนอเนื้อหาตามลำดับเหตุผล

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าว สามารถสรุปกลวิธีการเขียนเนื้อหาได้ดังนี้ กลวิธีการเขียนเนื้อหาคือเนื้อเรื่องที่เป็นสาระประเด็นสำคัญของผู้เขียนที่ต้องสอดคล้องกับชื่อเรื่องมีความสมบูรณ์ของเนื้อหาจับประเด็นได้ชัดเจนมีการลำดับความสำคัญของเนื้อหาและเหตุผลมีการเสริมเกร็ดเนื้อหาที่น่าสนใจ

5. เอกสารที่เกี่ยวกับกลวิธีการเขียนความจบสารคดี

ความจบ คือ ส่วนสุดท้ายของข้อเขียนต้องสรุปเพื่อให้ข้อเขียนสมบูรณ์และเป็น การขมวดความคิดให้ผู้อ่านอีกครั้งหนึ่ง

ฤวัลย์ มาศจรัส (2538:33-38) ได้เสนอกลวิธีการเขียนสรุปเรื่องไว้ดังนี้

- 1) สรุปให้เห็นความสำคัญของเนื้อเรื่องที่นำเสนอ
- 2) สรุปความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
- 3) สรุปเนื้อหาเพื่อโน้มน้าวให้เกิดความร่วมมือในด้านต่าง ๆ
- 4) สรุปเพื่อให้เกิดความตระหนัก

สายทิพย์ กิจนุกุล (2539:253-254) จำแนกกลวิธีการเขียนส่วนท้ายดังนี้

- 1) จบด้วยประเด็นสำคัญของเรื่อง
- 2) จบด้วยการย่อเรื่อง
- 3) จบด้วยการตั้งคำถาม
- 4) จบด้วยการแสดงจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง

5) จบด้วยบทกวี สุภาษิต คำคมต่าง ๆ

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2522:57) ได้กล่าวถึงกลวิธีการเขียนบทสรุปไว้ดังนี้

- 1) สรุปด้วยภาษิต หรือคำคม
- 2) อาจพูดถึงความสำคัญหรือความเปลี่ยนแปลงของเรื่องที่จะเกิดในอนาคต
- 3) แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัวของท่านที่มีต่อเรื่องนี้อย่างคมคาย
- 4) แยกประเด็นที่ขัดแย้งกันให้อ่านใช้วิจารณ์ญาณ

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าว สามารถสรุปการเขียนความจบไว้ดังนี้

การเขียนความจบ คือ การเขียนย่อหน้าเพื่อย้ำใจความสำคัญของเรื่องอาจตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านคิดความต่อไปหรืออาจจบแบบคาดไม่ถึง หรือแสดงความคิดเห็นส่วนตัวที่มีต่อเรื่องอย่างคมคายจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเขียนสารคดีทำให้สามารถนำมาวิเคราะห์กลวิธีการเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับสารคดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดีมีผู้ศึกษาไว้หลายท่านผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

วิศรา หุ่นประการ (2531) ได้วิเคราะห์สารคดีของ ชีรภาพ โลहितกุลโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแหล่งข้อมูลและกลวิธีการนำเสนอพบว่า ด้านแหล่งข้อมูลได้มาจากแหล่งข้อมูลทางวิชาการและจากประสบการณ์ตรงของตนเอง

ด้านกลวิธีการนำเสนอได้ศึกษาการตั้งชื่อเรื่องการใช้ภาษาการลำดับเรื่องการแสดงความคิดเห็น และลีลาการเขียนพบว่า

การตั้งชื่อเรื่องใช้วิธีการทั้งหมด 15 วิธีตั้งแต่การเขียนโยงกับสถานที่หรือความรู้สึกเสริม จากชื่อคนสัตว์สิ่งของการตั้งชื่อเป็นปริศนาตามการเดินทางตามเหตุการณ์สำคัญ หรือเหตุการณ์ เชื่อมโยงกับยุคสมัย

การใช้ภาษาพบว่าใช้ทั้งบรรยายโวหาร เทศนาโวหารและพรรณนาโวหารในการสร้างภาพ สร้างอารมณ์ สร้างจินตนาการ และโน้มน้าวชักจูงใจ

การลำดับเรื่องใช้ 4 วิธี คือ ลำดับตามความสัมพันธ์ของเนื้อหาตามเวลาที่เกิดเหตุตามสถานที่ เล่าเหตุการณ์สลับไปมาระหว่างอดีตกับปัจจุบัน

การแสดงความคิดเห็นพบว่ามีกลวิธีแสดงความคิดเห็นอยู่ 3 วิธีคือ แสดงความคิดเห็นโดยแฝงไว้ในการเล่าเรื่อง แสดงความคิดเห็นผ่านคำถามและโดยตรง

ลีลาการเขียน งานของชีรภาพ โลहितกุล มีจุดเด่นในเรื่องมีการเปิดเรื่องเร้าความสนใจ มีการดำเนินเรื่องโดยใช้บทสนทนา ใช้การเปรียบเทียบกับสิ่งใกล้ตัวทำให้เราเห็นภาพชัดเจน ยกหรือแทรกเรื่องประกอบการเล่า รวมทั้งใช้คำหรือวลีที่ท่ายให้ผู้อ่านได้ขบคิด

รุ่งฤดี ดวงดาว (2540) ศึกษาลักษณะของลีลาการใช้ภาษาและด้านกลวิธีการเขียนที่ปรากฏในงานเขียนของสมศรี สุกุมลนันทน์ ได้สรุปผลว่า

ลีลาด้านการใช้ภาษามี 4 ลักษณะ คือด้านการใช้ถ้อยคำและสำนวน เช่น ใช้ภาษาพูด ใช้ คำที่เกิดขึ้นใหม่และการเล่นคำด้านการใช้ประโยคพบว่าผู้เขียนใช้ประโยคความซ้อนและความรวม มากกว่าประโยคเดี่ยวนอกจากนี้ยังมีการใช้ประโยคเดี่ยวและประโยคขนานความด้วย ด้านการใช้ วจนสัมพันธ์พบว่ามี 3 ลักษณะ คือการเชื่อมโยงโดยการละคำการแทนที่การใช้คำที่มีความสัมพันธ์กัน ด้านการใช้ภาพพจน์ 3 แบบ คือ แบบอุปมา อุปลักษณะ และแบบบุคลาธิษฐาน

บทที่ 3

ภาพชีวิตที่ปรากฏในงานเขียนสารคดีของ อรสม สุทธิสาคร

สารคดีเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทหนึ่งที่ถูกเขียนมุ่งนำเสนอเรื่องราวที่เป็นข้อเท็จจริง ดังที่ ชีรภาพ โลहितกุล กล่าวถึงความหมายของสารคดีไว้ว่า "สารคดี คือ การนำข้อมูลที่เท็จจริงมา นำเสนอโดยผ่านกระบวนการที่สร้างสรรค์ ประเด็นในการเขียนสารคดีมีหลากหลาย แบ่งประเภทได้ เป็น ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต" ในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร เป็นงานเขียนที่มุ่งนำเสนอภาพชีวิตของผู้คนในสังคมที่เราไม่เคยได้รับรู้และวิพากษ์ วิเคราะห์ชีวิตของคนในสังคมที่หลากหลาย เพื่อเป็นอุทาหรณ์ตลอดจนเป็นแบบอย่างในการดำเนิน ชีวิตให้กับผู้อ่านซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดทางด้านวรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับชีวิต

ดังที่เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2545:35) ได้กล่าวถึงวรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับชีวิตว่า วรรณกรรมเป็นบทที่ได้ประมวลชีวิตไว้แล้วและได้สรุปปัญหาต่าง ๆ ไว้เสมือนศูนย์รวมของแบบ อย่างชีวิตที่มีลักษณะทั่วไป และมีลักษณะเฉพาะ เพราะฉะนั้นวรรณกรรมจึงมีประโยชน์ตรงที่ว่า ถ้าเราศึกษาวรรณกรรมก็เท่ากับศึกษาชีวิตที่เป็นแบบอย่างเอาไว้แล้ว ถ้าหากไม่มีชีวิตวรรณกรรมก็ เกิดขึ้นไม่ได้ หรือถ้าไม่มีวรรณกรรมชีวิตก็ไม่สามารถจะมีแนวทางที่ถูกต้องและดีงามทั้งสองอย่าง จะต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ชีวิตจึงเปรียบเสมือนพื้นฐาน และวรรณกรรมก็เหมือนประตูที่ป่องทาง

นอกจากนี้ อรสม สุทธิสาคร (2548:87) ได้กล่าวถึงงานของตนไว้ในนิตยสารสารคดีไว้ ตอนหนึ่งว่า "ผู้เขียนรู้สึกชีวิตจริงของผู้คนนั้นมีสีสันอันเร้าใจชวนให้ศึกษาน่าติดตาม การได้ แลลึกลงไปในรายละเอียด การได้ทำความเข้าใจชีวิตแต่ละชีวิตแต่ละกลุ่มคนมากขึ้น นอกจากเสน่ห์อัน ชวนฉงนของชีวิต แล้วยังทำให้เราได้เรียนรู้ได้ศึกษาทำให้เราเติบโตยอมรับความแตกต่างกันของ ผู้คนได้มากขึ้น รู้จักปล่อยวางได้มากขึ้นมีความเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์มากขึ้นและชีวิตทุกชีวิต คือบทเรียนอันมีค่าสำหรับผู้ศึกษาชีวิต อ่านแล้วได้รู้เท่าทันชีวิต เห็นต้นธารปัญหาอ่านแล้วได้เป็น อุทาหรณ์ แก่ชีวิต และเป็นกระจกสะท้อนให้เรารู้จักตนเอง"

งานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร ได้เสนอแง่มุมชีวิตของผู้คนที่หลากหลายซึ่งแต่ละ ชีวิตมีความซับซ้อนอันเนื่องมาจากปัญหามานานาประการ อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นแนวทางของ การศึกษาภาพชีวิตที่หลากหลายนี้ให้เข้าใจง่ายขึ้นและน่าสนใจ ผู้วิจัยจึงได้จัดกลุ่มของภาพชีวิต ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มชีวิตนักเขียน
2. กลุ่มชีวิตหญิงขายบริการ
3. กลุ่มชีวิตผู้กระทำความผิด
4. กลุ่มชีวิตเด็ก
5. กลุ่มชีวิตคู่
6. กลุ่มอื่นๆ

ในการศึกษาภาพชีวิตของบุคคลแต่ละกลุ่มซึ่งมีวิถีทางในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันนี้ จากการศึกษาพบว่าในทุกกลุ่มชีวิตแสดงเป้าหมายของชีวิตไว้ค่อนข้างชัดเจน บ้างประสบความสำเร็จ บ้างประสบความสำเร็จล้มเหลว สิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ และเพื่อเป็นในแนวทางเดียวกัน การศึกษาของภาพชีวิตของบุคคลเหล่านี้ผู้วิจัยจะศึกษาด้านเป้าหมายของชีวิต ปัจจัยส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จ และปัจจัยส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จล้มเหลว

1. กลุ่มชีวิตนักเขียน

อรสม สุทธิสาคร ได้เรียบเรียงผลงานที่เกี่ยวข้องกับภาพชีวิตของนักเขียนไว้ 3 เรื่อง คือ นักฝันคนกล้า อ.อุदारกร เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังฉากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง ตรีพัฒน์ และบนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์ ซึ่งอรสม สุทธิสาครได้เขียนสารคดีอันเกี่ยวกับประวัตินักเขียนไว้อย่างน่าสนใจ จากการศึกษาข้อมูลแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้ใช้ความมานะพยายามในการสืบค้นข้อมูลเป็นอย่างดี ทั้งสืบค้นข้อมูลจากเอกสาร ตลอดจนการสัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิดเพื่อนำข้อมูลในแง่มุมต่าง ๆ มาเขียนให้ผู้อ่านได้รับรู้และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

นักฝันคนกล้า อ.อุदारกร

เป้าหมายชีวิต

อ.อุदारกร เป็นเด็กที่เกิดในจังหวัดอุดรดิตริต เป็นเด็กเรียนเก่งสามารถสอบเข้าเรียนแพทย์ได้ซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้กับเขามาก เขาคาดหวังว่าจะเรียนจบแพทย์และใช้ชีวิตอยู่ตามชนบทเนื่องจากเขาเป็นเด็กชนบท แต่เมื่อไม่สามารถเรียนจนสำเร็จได้เนื่องจากสุขภาพไม่ดี จึงเปลี่ยนเป้าหมายชีวิตมาเป็นนักประพันธ์ และประสบความสำเร็จด้วยระยะเวลาอันสั้น ดังข้อความว่า

“หลังจากรอเวลา 1 ปีเต็ม ความใฝ่ฝัน ขั้นตอนของเด็กหนุ่มจากอุดรดิตริตก็สัมฤทธิ์ผล เมื่อเขาสามารถสอบแข่งขันเข้าเรียนในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ วันมาตุผลสอบนั้น ความดีใจทำให้เขาอยากจะทำอะไรก็ได้ แต่ไม่รู้จะทำอะไร เพราะแวดล้อมไปด้วยคนไม่รู้จักทั้งสิ้น ความซื่อ อุดมบอกแม่เลือกเขากลับมาเยี่ยมบ้าน และบอกข่าวดีให้ที่บ้านรู้”

(นักฝันคนกล้า อ.อุदारกร. 2532 : 52)

นายแพทย์สมโพธิ พุกกะเวส อดีตหัวหน้าภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี 2530 เพื่อนร่วมรุ่นปี 1 ศิริราชอีกคนของอุดมทบทวนความหลังถึง

อุดมเป็นคนมีอุดมการณ์ เขาอยากปรับใช้สังคมในชนบทอยากกลับไปเป็นแพทย์ที่อุดรดิตริตบ้านเกิด แต่ต้องออกจากการศึกษาและเสียชีวิตไปที่สุดอย่างน่าเสียดาย

(นักฝันคนกล้า อ.อุदारกร. 2532 : 116 -117)

ภาพชีวิตของ อ.อุดาการ

อ.อุดาการเป็นเด็กที่มีสุขภาพไม่แข็งแรงนัก อาจเป็นเพราะแม่คลอดเขาเมื่ออายุเกือบใกล้วัยกลางคนแล้ว ความที่เป็นลูกคนสุดท้ายทำให้พ่อแม่รักและเอ็นดูเขามากกว่าพี่ๆ และพี่ๆก็รักและเอ็นดูเขาเช่นกัน

ชีวิตในวัยเด็กของอ.อุดาการและพี่ ๆ มีชีวิตความเป็นอยู่เหมือนเด็กชนบททั่ว ๆ ไป คือ พี่ ๆ ช่วยกันเลี้ยงดูน้องคนเล็ก เมื่อวัยเข้าเรียนต้องเดินทางไปโรงเรียนค่อนข้างไกล ทำให้ไม่สะดวก ประกอบกับการทำนามีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น พ่อจึงย้ายครอบครัวจากนครปฐมไปอยู่ที่อุตรดิตถ์ตามคำชักชวนของพี่เขย โดยทำงานเป็นพนักงานสับหัวประแจรถไฟ ที่สถานีรถไฟ หลวงโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้เงินเดือน 20 บาท ซึ่งไม่พอเลี้ยงดูสมาชิกจำนวน 10 คน แม่ทรัพย์จึงช่วยค้าขายอาหารประเภทหาบเร่ขายข้าวแกง และขนม เป็นรายได้อีกทางหนึ่ง

ชีวิตในช่วงวัยเด็กของอ.อุดาการ จึงเป็นช่วงชีวิตที่เขามีความสุข เพราะมีครอบครัวที่อบอุ่น หากจะไม่เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงที่เขาพลัดตกบันไดบ้านทำให้กระดูกขาหัก ประกอบกับการรักษาแบบพื้นบ้าน อ.อุดาการจึงเป็นคนมีขาข้างขวาสั้นกว่าข้างซ้ายเล็กน้อยและเดินผิดปกติแต่ไม่ถึงกับพิการ แต่เป็นปมด้อยเป็นบาดแผลทางใจที่ฝังแน่นไม่เคยลบเลือน

อ.อุดาการเริ่มเรียนที่โรงเรียนชายประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ เมื่อปี พ.ศ. 2474 เขามีผลการเรียนดีเด่นเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ เขามักจะสอบได้เป็นลำดับที่ 1 เสมอ จากผลการเรียนดีเด่นเมื่อชั้นม.5 กลางปี เขามีสิทธิ์ข้ามชั้นไปเรียน ม.6 และสอบไล่ได้ในปีนั้นด้วยอายุยังไม่เต็ม 14 ปี จึงทำให้ต้องอยู่บ้านเฉย ๆ ถึง 1 ปีเต็ม เพราะจบเมื่ออายุน้อยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด จึงไม่สามารถเข้าเรียนต่อที่ไหนได้

อ.อุดาการเริ่มมีแววเป็นนักเขียนตั้งแต่อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยได้ร่วมกับเพื่อน ๆ ที่สนใจทางด้านงานเขียนออกหนังสืออ่านกันในห้องเรียน มีเพื่อนชื่อบุญส่ง ประพันธ์ เป็นบรรณาธิการ อ.อุดาการเคยได้รับคำชมเชยจากครูในการเขียนเรียงความ และหากโรงเรียนมีกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน เขาจะเป็นคนแต่งบทละครและให้เพื่อน ๆ แสดง

การที่อ.อุดาการเป็นคนรักการอ่านและการเขียน สืบเนื่องมาจากพ่อของเขาเป็นคนที่ชอบสะสมหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือประเภทพงศาวดารจีน พ่อจะให้พี่หวานอ่านให้ฟังจนพ่อหลับไปเป็นเช่นนี้ทุกวันในช่วงเวลาค่ำ ๆ บรรยากาศเช่นนี้จึงทำให้อ.อุดาการเป็นคนรักหนังสือไปด้วย

หลังจากที่ อ.อุดาการรอเวลามา 1 ปีเต็ม ความใฝ่ฝันที่จะแพทย์ก็ประสบความสำเร็จ เมื่อเขาสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เป็นนักเรียนรุ่นที่ 3 ของโรงเรียน อ.อุดาการทุ่มเทร่างกายและกำลังสติปัญญาให้กับการเรียนด้วยความมานะบากบั่น ขณะเรียนอยู่ปลายปี 1 คณะแพทย์สั่งให้อ.อุดาการพักการเรียนเนื่องจากเป็นโรคปอดชื้นหรือวัณโรค ระยะเริ่มแรกเป็นเวลา 2 ปี จนกว่าจะรักษาตัวให้หายเป็นปกติ เขาอนรรักษาตัวอยู่ที่ตึกมหิตลข อยู่หลายเดือน แล้วจึงกลับไปรักษาตัวที่บ้าน เมื่อครบกำหนด 2 ปี ก็กลับมาเรียนที่ศิริราชแต่อาจารย์แพทย์ลงความเห็นว่าเขาไม่สามารถทนตรากตรำกับการเรียนได้อีกเพราะสุขภาพไม่แข็งแรงพอ

ถึงแม้จะผิดหวังอย่างหนักที่ไม่สามารถเรียนแพทย์ได้ อ.อุตากรยังไม่สิ้นกำลังใจจึงไปสมัครสอบเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองในคณะนิติศาสตร์ ในที่สุดเขาก็สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา

ด้วยความที่เป็นคนสู้ชีวิตและมีแนวทางการเขียน อ.อุตากร ได้หันเหชีวิตของตนเองไปเป็นนักเขียน โดยเขียนเรื่องสั้นเข้าประกวดในนิตยสารสยามสมัย และเรื่องสั้น "ตึกกรอส" ก็ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดครั้งนั้น ส่วนเรื่องสั้นอีกเรื่องหนึ่งของเขา "สัญชาติญาณมืด" ก่อกระแสการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง ความสำเร็จของงานเขียนช่วยให้เขามีกำลังใจและความหวัง

ชั่วระยะเวลาอันสั้นเพียงไม่กี่ปีงานเขียนของอ.อุตากรได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นจำนวนมาก เขาจึงเร่งเขียนเรื่องสั้นอีกหลายเรื่องทั้งที่อาการเจ็บป่วยทางกายก็ยังไม่ดีขึ้น และด้วยความที่สงสารพี่ชายและพี่สาวที่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคของเขา เขาจึงไปสมัครงานเป็นเสมียนในแผนกมหาดไทยที่ศาลากลาง จังหวัดอุดรดิษฐ์ โดยไม่ฟังคำทัดทานจากพี่ทั้งสอง และใช้เวลาหลังเลิกงานมาเขียนหนังสือต่อไม่ยอมพักผ่อน การโหมทำงานอย่างหนักด้วยอยากให้งานสำเร็จทำให้ร่างกายทรุดลงในที่สุด อ.อุตากรก็เสียชีวิตด้วยโรคหัวใจเฉียบพลัน ด้วยวัยเพียง 28 ปี ในวันเสาร์ที่ 21 มกราคม 2494

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตให้ประสบความสำเร็จ

1) จิตใจเข้มแข็ง อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคชีวิต

อ.อุตากร ผิดหวังอย่างรุนแรงจากการที่ไม่สามารถเรียนแพทย์ให้จบได้ เพราะป่วยเป็นโรคหัวใจ บางคนอาจจะย่อท้อหรือท้อแท้ต่อชีวิต เพราะความผิดหวังจนไม่อาจดำรงชีวิตอยู่ได้ แต่สำหรับ อ.อุตากร เขาเลือกที่จะนำเอาความผิดหวังนั้นมาเป็นแรงกระตุ้นให้ชีวิตยืนหยัดต่อสู้ต่อไปโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ผลของการต่อสู้จะแพ้หรือชนะไม่ใช่สิ่งสำคัญ ขอเพียงแต่ให้ได้ต่อสู้ให้ถึงที่สุด อ.อุตากรมีจิตใจเข้มแข็งและคิดในเชิงสร้างสรรค์ทำให้เขาใช้เวลาที่อยู่ที่บ้านเพื่อรักษาตัวนั้น สมัครเข้าเรียนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ในคณะนิติศาสตร์ จนสามารถสำเร็จอนุปริญญานิติศาสตร์ ทำให้เกิดกำลังใจในการต่อสู้ชีวิต คนอื่นอาจมองว่าไม่มีประโยชน์ เพราะอาจจะไม่ได้นำไปใช้งานอะไรได้ แต่ อ.อุตากร กลับคิดว่าเขาควรจะมีคุณค่า ด้วยการศึกษาค้นคว้าความรู้ ถึงจะตายก็ตายอย่างมีเกียรติ และแม้เขาจะจากไปนานแล้วคำพูดและสิ่งที่เขากระทำก็ยังเป็นสิ่งที่เพื่อนผู้ใกล้ชิดอย่างเสริม โลกเลื่อง ประทับใจไม่รู้ลืม ดังความว่า

ความผิดหวังชั้นอุกฤษฏ์ เปรียบเสมือนบททดสอบคุณค่าแท้ของมนุษย์แต่ละคน วิถีของธรรมชาติเป็นเช่นนั้น สำหรับบางคน ความผิดหวังคือความมืดมนท้อแท้สิ้นหวังจนไม่อาจยังชีวิตอยู่ได้ และสำหรับบางคน ความผิดหวังคือแรงกระตุ้นให้หยัดยืนขึ้นต่อสู้ตรากตรอมจนลมหายใจสุดท้าย สำหรับอุดมเขาเลือกประการหลัง...

แพ้หรือชนะในเกมชีวิตไม่ใช่เรื่องสลักสำคัญสำหรับเขา ขอเพียงให้ได้ต่อสู้จนถึงที่สุด ภายใต้ร่างบอบบางกรอบเกรียมด้วยโรคภัยรุมเร้านั้นซ่อนหัวใจที่แข็งแกร่งประดุจเพชร ดวงตาคูกลมโตนั้นเล่าบ่งบอกถึงความอดทนอย่างถึงขีด เป็นแววดตาของนักสู้ผู้หาญกล้า ต่อโชคชะตาจนนาทีสุดท้าย

ยังไม่สิ้นกำลังใจ เขาสมัครเข้าเรียนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ในคณะนิติศาสตร์ ขณะนั้นธรรมศาสตร์ยังเป็นมหาวิทยาลัยเปิด อุดมสามารถศึกษาตำรับตำราอยู่บ้านได้ นาน ๆ ครั้ง จึงเข้ามาสอบ ในที่สุดบำเหน็จความอดทนที่ได้รับพอเป็นที่ชื่นชูกำลังใจคืออนุปริญาตนิติศาสตร์

เสริม โลกเลื่อง เพื่อนสนิทคนหนึ่งถามเขาว่า จะตั้งหน้าตั้งตาเรียนไปทำไม ในเมื่อตนเองก็เจ็บป่วย อย่างนี้ คงไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ คำตอบของเพื่อนผู้อุทิศเป็นสิ่งที่เสริมนึกไม่ถึง “ไม่เห็นแปลกนี่ เอาเสื้อครุยคลุมโลงศพก็ได้ แทนที่จะมีผ้าขาวเพียงผืนเดียว”

อมตวาจาของอุดมประโยคนี เพื่อนสนิทอย่างเสริมยังจำจับใจ แม้คนพูดจะจากไปเนิ่นนานถึงเกือบ 40 ปีแล้ว

(นักฝันคนกล้า อ.อุตากร. 2532 : 116 -117)

2) มีความพยายามและความตั้งใจจริงในการทำงาน

อ. อุตากร ใช้เวลาเพียงประมาณ 2 ปี สร้างผลงานที่ดีมีคุณค่าด้วยความพากเพียรพยายามอย่างยิ่ง การทำงานเช่นนี้แสดงถึงความตั้งใจสูงของผู้ทำงาน เพื่อให้ชิ้นงานออกมาอย่างมีคุณภาพ เพราะคิดว่ามันเป็นงานหลักของชีวิตที่เขาสามารถกระทำได้ ทั้งที่ร่างกายไม่สู้แข็งแรงนัก ถึงแม้จะไม่ได้ร่ำเรียนมาทางด้านภาษาเลย เพราะเขาเป็นนักเรียนแพทย์จะเน้นทางวิทยาศาสตร์มากกว่า แต่รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อ่านแสดงอารมณ์สะท้อนใจ ดังข้อความว่า

เขาได้สร้างผลงานเป็นเรื่องสั้นถึง 19 เรื่อง ในระยะเวลาเพียง 2 ปี จำนวนงานขนาดนั้นบอกถึงความพากเพียรพยายามอย่างยิ่งที่จะยังชีวิตให้มีค่าในทางหนึ่งทางใด สำหรับเขา เขาได้ตัดสินใจเลือกงานเขียนหนังสือเป็นงานหลักของชีวิต ในช่วง 2 ปีนั้น ใครเล่าจะรู้ว่าในระหว่างเวลาเหล่านั้น เขาต้องเอาชนะกายสังขารที่อ่อนเปลี้ยกรอบบาริรมด้วยวิธโรคร้าย ด้วยกำลังใจที่แข็งแกร่งหนักแน่นสักเท่าไร ทุก ๆ ครั้งของการจดดินสอเขียนหนังสือแต่ละประโยคแต่ละถ้อย

ต้นฉบับของนักเขียนหนุ่มร่างบอบบาง แต่หัวใจแข็งแกร่งปานเหล็กเพชรคนนี้เป็นลายมือตัวเล็ก ๆ เขียนด้วยดินสอ อาจเป็นเพราะเขาเป็นนักเรียนแพทย์ที่การเรียนเน้นหนักทางด้านวิทยาศาสตร์ ทำให้การสะกดภาษาไทยผิดพลาดอยู่บ้างสักหน่อย แต่คุณค่าที่แฝงอยู่ในเนื้องานและความสะท้อนใจอันงดงามของถ้อยคำบอกความพยายามของนักต่อสู้ชีวิตเช่นผู้เขียนนั้นลี ที่ทำให้ทั้งหมดของงานเป็นภาพ “จับใจ” ผู้อ่าน

(นักฝันคนกล้า อ.อุตากร. 2532 : 168)

3) มีนิสัยรักการอ่าน

เนื่องจากพ่อของ อ.อุตากร เป็นคนที่ชอบเก็บสะสมหนังสือโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเกร็ดพงศาวดารจีน เช่น จออยู่เหม็ง ชียิ่นกั๋ว ชิเต็งชัน ซึ่งปกติพี่สาวจะเป็นผู้อ่านหนังสือเหล่านี้ให้เขาฟัง การกระทำดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เขาซึมซับเรื่องราวต่าง ๆ และกลายเป็นผู้ที่รักการอ่านในที่สุด ดังข้อความว่า

“แสงตะเกียงส่องนวลสว่างในยามค่ำคืน ฟอนนอนพักเหนื่อยยามนี้เป็นเวลาสำราญของพ่อ พี่หวานจะรับหน้าที่อ่านหนังสือเกร็ดพงศาวดารจีนพวกจออยู่เหม็ง ชียิ่นกั๋ว ชิเต็งชัน อ่านจนกระทั่งพ่อหลับ

เป็นเช่นนี้ทุกคืนตั้งแต่อุดมยังเล็ก ๆ พ่อเป็นคนรักหนังสือ มีหนังสือดี ๆ ที่สะสมไว้ จากบรรยากาศเช่นนี้ชุกกลุ่มน้อมใจลูกชายคนเล็กให้เป็นคนรักหนังสือ”

(นักฝันคนกล้า อ.อุดากร. 2532 : 50 - 51)

ด้วยความที่รักการอ่านจึงทำให้สนใจในการเขียนประกอบกันไปด้วย ซึ่งดูจะเป็นธรรมเนียมของนักประพันธ์ที่สนใจเรื่องการเขียนมาตั้งแต่วัยเยาว์ อ.อุดากรก็เช่นกัน แว่วของความเป็นนักประพันธ์ เริ่มฉายแสงเมื่ออยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยร่วมกับเพื่อน ๆ ที่สนใจทางด้านงานเขียนจัดทำหนังสืออ่านกันในห้องเรียน และเคยได้รับคำชมเชยจากครูผู้สอนด้านการเขียนเรียงความเรื่อง “ฉางกาย” นอกจากนี้เขายังเป็นผู้เขียนบทละครให้เพื่อน ๆ แสดง ในงานรื่นเริงการปิดภาคเรียนซึ่งเขาเขียนบทได้ดีสร้างความประทับใจให้กับเพื่อน ๆ ผู้ร่วมแสดงเป็นอย่างมาก ดังความว่า

ดูจะเป็นธรรมเนียมของนักประพันธ์เมืองไทยที่สนใจเรื่องซิด ๆ เขียน ๆ มาแต่เยาว์วัย และได้ร่วมกันทำหนังสือในห้องเรียนตั้งแต่อยู่ชั้นมัธยม อุดมก็เป็นเช่นนั้น แว่วของความเป็น “อ.อุดากร” เริ่มฉายแสงเมื่ออยู่ชั้นมัธยม 6 โดยได้ร่วมกับเพื่อน ๆ ที่สนใจการซิด ๆ เขียน ๆ ออกหนังสืออ่านกันในห้องเรียน มีบุญส่งประพันธ์ (ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นจักรกฤษณ์ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) เป็นบรรณาธิการ เป็นที่น่าเสียดายที่ไม่มีเพื่อนคนใดให้รายละเอียดในเรื่องนี้ได้

จากบทความเรื่อง “อ.อุดากรที่ข้าพเจ้ารู้จัก” เขียนโดยสังคีต จันทนะโพธิ ที่นำลงพิมพ์ในหนังสือรวมผลงานเรื่องสั้นชื่อ “ชั่วชีวิต อ.อุดากร” มีใจความตอนตอนหนึ่งว่า ... ตามปกติมักจะเห็นอุดมเขียนเรื่องสั้น ๆ ให้เพื่อน ๆ อ่านเล่น อุดมเคยได้รับความชมเชยจากคุณครูผู้สอนในการเขียนเรียงความเรื่อง “ฉางกาย” ... สิ่งที่ข้าพเจ้ายังจำได้ติดหูติดตาก็คือในงานรื่นเริงปิดภาคเรียน อุดมต้องเป็นผู้แต่งเรื่องละครให้เพื่อน ๆ แสดง ที่อุดมแสดงเอง เพราะใจชอบมากก็คือการเชิดหุ่นกระบอกและพากย์เสริจ ยังไม่ลืมคำที่อุดมร้องว่า ... อ้วยเปิงพูเอี้ยก ห่างนางเอี้ยกยังมีลัยเลย... ซึ่งทำให้พวกเราที่ตัวเล็ก ๆ ต้องหัวเราะกันเสียตัวอ”

(นักฝันคนกล้า อ.อุดากร. 2532 : 54)

4) ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล

การเขียนของอ.อุดากร มีการศึกษาข้อมูลอย่างกว้างขวาง มาอย่างดีจากการอ่านก่อนแล้วจึงนำมาเขียน เรื่องที่เขียนจึงเป็นเรื่องที่มีอยู่จริง แต่อาจจะมีส่วนที่ไม่ทราบ เลยมองว่ามันเป็นเรื่องที่ดูถูกศักดิ์ศรีของความเป็นคน เช่น เรื่อง “สัญชาติญาณมืด” ก็เป็นเรื่องที่มีจริงในต่างประเทศ ดังคำวิจารณ์ของ ส.ธรรมยศ ซึ่งวิจารณ์เรื่องสั้น “สัญชาติญาณมืด” ของอ.อุดากร ดังข้อความว่า

ข้าพเจ้าว่าโครงเรื่องทำนองเรื่อง “สัญชาติญาณมืด” เป็นเรื่องธรรมดาแสนจะธรรมดาในหนังสือต่างประเทศ เช่นเดียวกับการจะคิดแก้ปัญหาความยากจนด้วยทฤษฎีของแฮร์ คาร์ลมาร์กซ์นั้น ก็เพราะเป็นเรื่องเก่าแก่มียุบรวมครั้งศตวรรษมาแล้วที่มีผู้ถามสุภาพสตรีผู้หนึ่ง ผู้กล่าวว่าได้เคยทราบเรื่องกามปฏิพัทธ์ระหว่างหมากับคนในประเทศฝรั่งเศสพบว่า เคยอ่านพบหรือว่าเคยพบเห็นด้วยตนเองนั้น ข้าพเจ้าไม่เข้าใจว่าผู้ถามอยากจะตามไปดูด้วย หรือไม่เชื่อว่ามีจริงหรือว่าอย่างไร ใน พ.ศ. 2476 ได้มีเรื่องทำนองนี้ปรากฏในหน้ากระดาษหนังสือประชาธิปไตย และขอให้เชื่อว่ามีเรื่องซิดเขียนขึ้นจริงโดยไม่ต้องไปค้นหาหลักฐานในหอสมุดแห่งชาติ ทั้งนี้ก็เพราะข้าพเจ้าเป็นผู้เขียนเอง

ส่งมาจากเมืองฉวนเมื่อไปเรียนหนังสือที่นั่นในปีแรก

ปีนั้นอู่อุดกรในฝันคนแรกในดิถีรักได้แต่งงานไปที่บ้านเก่า ณ ถนนชาลูปโตบาร์ท บ้านที่ติดกับบ้านเรา มีเจ้าของบ้านเป็นหญิงฝรั่งเศสติดฝันคนหนึ่ง บ่ายวันหนึ่ง เจ้าบ๋อยผู้มีชื่อเสียงของข้าพเจ้าได้ปลุกให้ไปดู "ของแปลก" ซึ่งเป็นภาพแห่ง Experience ที่สุนัขกำลังใช้ลิ้นของมันทำความสะอาดให้แก่ผู้เป็นนาย อีกหลายครั้งหลายวันมันก็ใช้ส่วนอื่น ๆ ของร่างกายบ้าง"

(นักฝันคนกล้า อ.อุดากร. 2532 :189 -190)

นอกจากนี้ อ.อุดากร ยังเป็นผู้ยึดภษิตว่า "คนที่อยู่เฉย ๆ คือ คนไม่มีอนาคต" ภษิตนี้จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เขาต่อสู้กับอุปสรรคชีวิต เมื่อได้อनुปริญาทางนิติศาสตร์มาแล้วถึงแม้ร่างกายจะทรุดโทรมเพราะโรคร้ายแต่เขามีได้อยู่นิ่งเฉย แต่กลับใช้ความสามารถทางการเขียนเขียนเรื่องราวในชีวิตเป็นนวนิยายส่งไปประกวดเรื่องสั้นโบว์สีฟ้าเรื่อง "ตึกกรอส" และสามารถคว้ารางวัลมาได้ ซึ่งสร้างความภูมิใจอันทำให้เกิดพลังที่จะต่อสู้ชีวิตต่อไปอย่างมีคุณค่า ดังข้อความว่า

ทั้ง ๆ ที่เต็มไปด้วยความอดทนบึกบึน ร่างกายของอู่อุดกรก็ทรุดโทรมลงไปทุกทีเพราะโรคร้ายเกาะกินอนุปริญาทางนิติศาสตร์ดูจะเป็นรางวัลที่พระพรหมประทานให้เพื่อเป็นกำลังใจต่อสู้ฟาดฟันต่อไป อู่อุดกรเป็นคนยึดมั่นในภษิตที่ว่า "คนที่อยากอยู่เฉย ๆ คือคนที่ไม่มีอนาคต" ดังนั้น เมื่อร่างกายเริ่มอ่อนแอ ไม่ยอมจะทำงาน แต่จิตใจของเขายังหายอมไม่ เมื่อไปไหนมาไหนไม่ได้ อู่อุดกรก็หันเข้าจับปากกาจินตนาการบรรยาย ความผลักดันแห่งจิตใจและความผิดพลาดหวังในสิ่งที่ปรารถนาลงเป็นนวนิยายส่งไปประกวดเรื่องสั้นโบว์สีฟ้าในนิตยสารสยามสมัยเรื่อง 'ตึกกรอส' ที่ชนะเลิศในการประกวดได้ช่วยให้เขาสุดที่จะภาคภูมิใจริมฝีปากเขาเปลือยยิ้มเหมือนจากคนที่ใกล้จะสิ้นลมหายใจแล้ว แต่แฝงความปลาบปลื้มไว้ในดวงตา

(นักฝันคนกล้า อ.อุดากร. 2532 : 125 -126)

ภาพชีวิตของอ.อุดากรเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จเพราะความที่มีจิตใจเข้มแข็งไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคชีวิต แม้ร่างกายจะมีสุขภาพไม่ดี ป่วยเป็นวัณโรค และผิดหวังอย่างหนักกับการที่ไม่สามารถเรียนแพทย์ได้ตามความใฝ่ฝัน แต่เขามีได้ย่อท้อที่จะดำเนินชีวิตในทางที่ดีด้วยการสมัครเข้าเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้านนิติศาสตร์ จนสำเร็จอนุปริญา และก้าวแห่งความสำเร็จในระยะเวลาอันรวดเร็วมีผลมาจากความตั้งใจในการทำงานด้วยความอดทนและพยายามอย่างยิ่งต่อสู้กับร่างกายที่ป่วยเป็นวัณโรค การศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆเป็นอย่างดีเพื่อนำมาเขียนเรื่องสั้นให้เนื้อเรื่องดูสมจริง และการเป็นคนที่มีนิสัยรักการอ่านซึ่งได้รับการส่งเสริมทางอ้อมจากบิดาที่ชอบสะสมหนังสือ ตลอดจนการได้ยินได้ฟังเรื่องพงศาวดารจีนดี ๆ หลายเรื่อง ที่พี่สาวอ่านให้พ่อฟัง ทำให้ อ.อุดากรมีความรอบรู้และเริ่มเขียนเรื่องอ่านเล่นตั้งแต่วัยเยาว์ถึงแม้ไม่ได้ส่งเข้าประกวด แต่ก็นับเป็นการฝึกหัดทักษะทางการเขียนที่ส่งผลดีต่อการเขียนในเวลาต่อมา ทั้งที่เขาเองมิได้เรียนมาทางด้านภาษาโดยตรง แต่กลับสามารถเขียนเรื่องสั้นได้ดี และได้รับการยอมรับจากนักอ่านและเพื่อนนักเขียนโดยทั่วไป การที่เขาประสบความสำเร็จได้เช่นนี้เพราะเขายึดถือคติที่ว่า "คนที่อยากอยู่เฉย ๆ คือคนไม่มีอนาคต" เขาเลือกที่จะเป็นคนมีอนาคตและมีความหวังด้วยการอยู่อย่างมีคุณค่า เลือกทางเดินทางด้วยการเป็นนักเขียนและสร้างผลงานด้านการ

เขียนจนสามารถฝากชื่อเสียงไว้ให้คนรุ่นหลังเป็นที่รู้จัก และประทับใจกับผลงานและการกระทำของ เขาที่สามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่ดีต่อไปได้

เจ้าชายนักประพันธ์ หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์

เป้าหมายชีวิต

หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์ มีโอกาสได้ไปศึกษาวิชากฎหมาย ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ และยังได้ทุนจากราชการที่ 7 แต่ก็ไม่สามารถเรียนให้จบได้ หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์ ต้องเผชิญกับปัญหาชีวิตมากมายทั้งด้านการงาน ความรัก ตลอดจนการพนัน แต่สิ่งหนึ่งที่หม่อมเจ้าอากาศดำเกิงฯ พยายามแสวงหาคือ การเป็นนักเขียนและก็เขียนได้เป็นอย่างดี ดังความว่า

"พ่ออากาศฯ ไม่ชอบเรียนกฎหมาย ดูเหมือนว่าท่านไม่ทรงสนใจเรียนเท่าไร ท่านชอบ คบกับพวกนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ ท่านเคยเขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์ที่นั่นจริง แต่ผมจำไม่ได้ว่าฉบับไหน... ท่านเขียนหนังสือดีมากนะผมชอบ บางตอนยังจำได้ขึ้นใจเลย "

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังจากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์. 2530 : 86)

นอกจากนี้"ศรีบูรพา"เพื่อนร่วมรุ่นที่เรียนที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ที่รักการเขียนและเคยร่วมกันเขียนหนังสือด้วยกัน ได้เขียนชื่นชมผลงานด้านการเขียนของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงฯไว้ในบทรำลึกชีวิตหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์ ในโลกหนังสือ ดังข้อความว่า

"...เมื่อข้าพเจ้าได้อ่าน "ละครแห่งชีวิต" โดยฝีปากหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง ในปี พ.ศ. 2472 สวรรค์เป็นพยานว่าข้าพเจ้าได้อ่านรวดเดียวจนจบ ข้าพเจ้าไม่เคยอ่านหนังสือขนาด 500 หน้ารวดเดียวจบ "ละครแห่งชีวิต" เป็นหนังสือเล่มแรกที่ทำให้ข้าพเจ้ามีความสำเร็จในการอ่านหนังสือ ข้าพเจ้าจับใจในความสามารถของเพื่อนผู้นี้อย่างยิ่ง และข้าพเจ้าได้รับเขียนจดหมายแสดงความปีติยินดีอย่างใหญ่หลวงไปยังผู้แต่งในวันรุ่งขึ้น

ข้าพเจ้าได้บอกไปในจดหมายว่า ข้าพเจ้าไม่ได้เรียนมาถึงท่านเพื่อรักษาประเพณีของคอนกรีต จูเลชั่นให้คงอยู่ในโลก ข้าพเจ้า ไม่มีความจำเป็นอะไรที่ต้องรักษาประเพณี อันนี้กับหม่อมเจ้าดำเกิงฯ หรือกับใคร ๆ ข้าพเจ้าเขียนเพราะเลื่อมใสในความสามารถของผู้ซึ่งเคยร่วมความคลั่งหนังสือมาตั้งแต่สมัยเด็กด้วยกัน เขียนอย่างสุจริตใจแท้จริง

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังจากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์. 2530 : 98 -99)

ภาพชีวิตของเจ้าชายนักประพันธ์หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์

ชีวิตในวัยเยาว์ของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์ อยู่ในสภาวะเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นจากพระบิดา เนื่องจากพระบิดาทรงมีชายาหลายองค์ และมีพระโอรส-พระธิดาหลายพระองค์ ทำให้เกิดความห่างเหิน (หม่อมอ่อนผู้เป็นมารดาของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์ (เป็นชายาลำดับที่ 2 ในพระเจ้าลูกยาเธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ส่วนพระชายาลำดับแรกคือ

พระองค์เจ้าหญิงอรพัทธประไพ)

หม่อมเจ้าดำเกิง รพีพัฒน์ ทรงมีเจ้าพี่เจ้าน้องร่วมพระบิดามารดา 11 องค์ และยังมี
 ชนิษฐาต่างมารดาอีก 2 องค์ สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ความรักระหว่างกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
 เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมพระองค์แรกผู้วางรากฐานให้กฎหมายไทย กับหม่อมอ่อนที่ดำเนินมาถึง
 20 ปี ต้องแตกหักคงเพราะความเป็นห่วงมือขวาสนใจการเล่นพนันของหม่อมอ่อน ทำให้กรม
 หลวงราชบุรีฯ ทรงเบื่อหน่าย หม่อมอ่อนเคยมีโชคถูกหวย ก ข นับหมื่นบาท ความข้อนี้น่าจะถึงกรม
 หลวงราชบุรีฯ จึงเรียกขายมาสอบถาม หม่อมอ่อนยอมรับตามความเป็นจริง เสด็จในกรมฯ ทรง
 ย้อนถามว่า “แล้วที่เธอเสียไปเพราะซื้อหวยเป็นเงินเท่าใด” ทรงกริ้วมากเพราะไม่โปรดคนที่เล่นการ
 พนัน แต่ในความคิดของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง กลับคิดว่าที่เสด็จพ่อและหม่อมแม่เลิกกัน เพราะ
 เป็นธรรมดาที่แม่แก่ชราแล้วยอมทำให้พ่อเบียดเบียนงานใหม่กับผู้หญิงคนใหม่ที่อ่อนวัยสดสวยและ
 สดใสกว่า

สภาวะบ้านแตกระหว่างกรมหลวงราชบุรีฯ และหม่อมอ่อนเกิดขึ้นในช่วงที่หม่อมเจ้าดำเกิง
 มีพระชนม์ 13 ชันษา เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ณ โรงเรียนอัสสัมชัญ หม่อมอ่อนสุดจะทนต่อ
 ภาพบาดความรู้สึกได้ จึงย้ายจากวังมาอยู่บ้านสวนของแม่ หม่อมราชวงศ์สำอาง ที่ตำบลบางจาก
 ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตรงข้ามวัดราชาธิวาส ทำวาสุกี มีลูกเพียงสองคนที่สมัครใจมาอยู่เป็นเพื่อน
 แม่คือ หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง และหม่อมเจ้าหญิงดวงทิพย์โชติแจ้งหล้า ในขณะที่ลูกคนอื่น ๆ สมัคร
 ใจอยู่กับเสด็จพ่อดั้งเดิม

หม่อมอ่อนเคยอยู่อย่างสุขสบายในวังพร้อมด้วยบริวารบ่าวไพร่ เมื่อต้องมาใช้ชีวิตเป็น
 ชาวสวนเธอก็สามารถปรับตัวเป็นชาวสวนได้ด้วยความบากบั่นและอดทนเธอต่อสู้เพื่อเลี้ยงดูลูกทั้ง
 สองด้วยการทำสวนทุเรียนจนเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป บางครั้งหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง และท่านหญิง
 ดวงทิพย์ก็แอบเก็บผลไม้ลงเรือกำปั่นพายข้ามฟากไปขายที่ทำเตียนเอาสตางค์มาแบ่งกันเป็นค่า
 ขนมน

หลังจากหม่อมอ่อนออกจากวังมาได้ 2 ปี กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ก็ทรงประชวร ต้อง
 ไปรักษาพระองค์ที่ประเทศฝรั่งเศส และสิ้นพระชนม์ที่นั่นด้วยโรคฉี่หนูที่พระวิภกะ (โต) ได้มีการ
 จัดถวายพระเพลิงพระศพที่นั่น

การแบ่งมรดกตามพินัยกรรมของกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ได้แบ่งมรดกส่วนใหญ่ไว้แก่
 หม่อมเจ้าไชแสงรพี โอรสองค์ใหญ่ ส่วนมรดกที่ให้แก่หม่อมเจ้าอากาศดำเกิงและท่านหญิงดวงทิพย์
 นั้นมีน้อยมากเมื่อเทียบกับลูกคนอื่น ๆ ทั้งนี้ได้ให้หม่อมเจ้าไชแสงรพีเป็นผู้ดูแลทรัพย์สินของน้อง ๆ
 ที่ยังไม่สามารถดูแลทรัพย์สินได้ แต่ภายหลังหม่อมเจ้าไชแสงรพีติดการพนันจึงนำเงินของน้องไปใช้
 จนหมด สร้างความน้อยใจให้แก่หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง เป็นอย่างยิ่ง

หลังกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์สิ้นพระชนม์ หม่อมอ่อนพาลูกทั้งสองกลับวังราชบุรี หลัง
 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หม่อมเจ้าอากาศดำเกิงทรงเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ใน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หม่อมเจ้าอากาศดำเกิงฯ มีแววเป็นนักเขียนมาตั้งแต่อยู่ที่นี้ โดยร่วมกับเพื่อน
 ทำหนังสือให้กับโรงเรียนชื่อแถลงการณ์ศึกษาเทพศิรินทร์ งานเขียนในช่วงนี้เป็นการแปลเรื่อง

ต่างประเทศ ชื่อ เอนีวา ซองซวัตต์ และเริ่มแปลเรื่องสั้น 2 - 3 เรื่องในหนังสือรายเดือนศัพท์ไทยด้วย วัยเพียง 19 ชันษา

หลังจบการศึกษาจากโรงเรียนเทพศิรินทร์ หม่อมเจ้าอากาศดำเกิงฯ และหม่อมเจ้าเพลิง นภดลได้เดินทางไปศึกษาต่อด้านกฎหมายที่ประเทศอังกฤษ ณ สถาบันมิดเดิ้ลเทมเปิล กรุงลอนดอน แต่ด้วยความที่ไม่ชอบเรียนวิชากฎหมายจึงทำให้ท่านไม่ค่อยสนใจเรียนเท่าไร ดังนั้น จึงเรียนไม่สำเร็จวิชากฎหมาย ต่างจากอนุชาที่เรียนสำเร็จ และกลับมารับราชการในกระทรวง ยุติธรรม ภายหลังได้ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตหลายประเทศ

เมื่อมีความรักกับ มาเรีย วันซีนี แต่ก็ประสบความล้มเหลวด้วยเป็นรักที่ขัดกันระหว่าง ขนบธรรมเนียมประเพณี ความผิดหวังทั้งเรื่องการเรียนและเรื่องความรัก และความรู้สึกที่คิดว่าพ่อ ไม่รัก เป็นความทุกข์ทรมานที่ทำให้หม่อมเจ้าอากาศดำเกิงฯ คิดสั้น ตัดสินใจฆ่าตัวตายด้วยการเปิด แก๊ส แต่โชคดีที่อนุชามาเห็น จึงช่วยไว้ได้ทัน

ช่วงที่อยู่ที่กรุงลอนดอนนี้ ด้วยความที่ชอบการเขียนหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงจึงได้เขียนงาน ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์อังกฤษด้วย ซึ่งถือเป็นประสบการณ์สำคัญที่ท่านได้นำมาใช้ในการเขียน งานประพันธ์หลังจากกลับสู่ประเทศไทย โดยได้เขียนหนังสือเรื่อง "ละครแห่งชีวิต" นวนิยายเรื่องนี้ ประสบความสำเร็จอย่างสูง ส่งผลให้ผู้เขียนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงสังคม จากนั้นไม่นานก็ประพันธ์ หนังสือเล่มต่อมาอีกหลายเรื่อง ช่วงนี้หม่อมเจ้าอากาศดำเกิงฯ ทรงแอบรักหม่อมเจ้าสวาส วัฒนโธม ประวิตร แต่ไม่สมหวังเพราะเป็นความรักเพียงฝ่ายเดียว ความผิดหวังครั้งนี้ทำให้ท่านเสียใจมาก ประกอบกับท่านมีเพื่อนที่ชอบเล่นการพนัน ท่านจึงดำเนินชีวิตไปในทางมืดมิด เพราะขุนปราบ สรรพโรคเป็นผู้ชักจูงไป และใจของท่านเองก็กำลังมีความทุกข์จึงเห็นว่าการพนันเป็นเพื่อนที่ดี จน ยากจะถอนตัวขึ้น ส่วนเซษฐาของท่านก็ติดการพนันจนต้องขายวังใช้หนี้ ทั้งสองจึงมาเช่าบ้านอยู่ที่ ถนนราชดำริ

หม่อมเจ้าอากาศดำเกิงฯ พบรักครั้งสุดท้ายกับคุณแสนสุข ศตะรัตน์ ได้หมั้นหมายกันไว้ ก่อน แต่ความรู้สึกว่าตนเองมีฐานะไม่เท่าเทียมกับคู่หมั้น ประกอบกับไม่สามารถใช้หนี้การพนันได้หมด จึงหนีปัญหาไปใช้ชีวิตที่เกาะฮ่องกง การจมอยู่กับความทุกข์ทำให้จิตใจสิ้นหวังและกำลังใจ จนในที่สุดก็คิดสั้นฆ่าตัวตายด้วยการเปิดแก๊ส และในครั้งนี้อันตรายไม่มีใครสามารถช่วยชีวิตของท่านไว้ได้ ท่านจึงสิ้นพระชนม์ด้วยวัยเพียง 28 ชันษา

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

1) ความน้อยเนื้อต่ำใจและการติดยึดอยู่กับอดีต

หม่อมเจ้าอากาศดำเกิงฯ รพีพัฒน์ ทรงมีความน้อยเนื้อต่ำใจที่พระบิดาไม่โปรดและไม่ ยุติธรรมกับพระองค์ทั้งเรื่องความรักที่ทรงให้ความรักแก่พระโอรสและพระธิดาองค์อื่นมากกว่า พระองค์ และเรื่องทรัพย์สินมรดกที่ท่านได้รับจากกองมรดกก็เป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับองค์อื่น ทั้ง ยังน้อยใจแทนหม่อมอ่อนที่ไม่ได้รับมรดกจากกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เลยแม้แต่น้อยทั้งที่เป็น

ภรรยาที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกันมาร่วม 20 ปี ความน้อยเนื้อต่ำใจนี้ไปปรากฏในงานเขียนของ พระองค์ เรื่อง ละครแห่งชีวิต แม้งานเขียนนี้จะมีการปรุงแต่งเพิ่มเติมบ้างเพื่อเติมสีสันที่โศกสลด ให้กับตัวละคร แต่เข้าใจว่านิพนธ์ของท่านมีส่วนจำลองมาจากชีวิตจริง ดังข้อความว่า

“ในปลายปีนั้นท่านบิดาถึงแก่อนิจกรรม ในพินัยกรรมของท่านปรากฏว่าเรา คุณแม่ หนูสาวราย และข้าพเจ้าไม่มีส่วนได้กองมรดกของท่านเลย ท่านปล่อยให้เราทั้งสามต่อสู้กับชีวิตอันทารุณโดยปราศจากการช่วยเหลือสำหรับตนเอง ข้าพเจ้าไม่รู้สึกเสียใจอะไรนักเพราะเรื่องมันควรจะเป็นเช่นนั้น อีกประการหนึ่ง ข้าพเจ้าก็เป็นลูกผู้ชาย อย่างไรก็พอกระเสือกกระสนไปได้ สำหรับหนูสาวรายก็พอประมาณเพราะเธอเป็นหญิงสวย ต่อไปภายหน้าเมื่อเป็นสาวก็พอจะมีทางไป แต่สำหรับคุณแม่เป็นที่น่าสงสารที่สุด ท่านเป็นคนชราและตรากตรามาแล้วตั้ง 20 ปีเศษ นี่คือรางวัลที่ท่านได้รับ เมื่อมานึกถึงความเป็นอยู่ของคุณแม่ทุกวันนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณแม่ทุกข์ของข้าพเจ้าไม่เท่าเศษหนึ่งส่วนพันของท่าน อนิจจา! ละคร!ละครแห่งโลก! ละครแห่งชีวิต

นั่นคือความรู้สึกที่น่าจะเป็น “สัตย์จริง” ของท่านอากาศฯ ต่อส่วนแบ่งในกองมรดก แม้ว่าในนวนิยาย “ละครแห่งชีวิต” จะบอกเราว่า วิสูตร แม่ และหนูสาวรายไม่ได้ส่วนแบ่งจากกองมรดกของเจ้าคุณวิเศษศุภลักษณ์ผู้บิดาแต่อย่างใด ความเป็นจริงก็คือ ท่านอากาศฯ และท่านหญิง ดวงทิพย์ โชติชัย มีส่วนได้รับมรดกของเสด็จพ่อ แม้จะเป็นเพียงจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับโอรสธิดาองค์อื่น

เข้าใจว่างานนิพนธ์ของท่านมีส่วนจำลองมาจากชีวิตจริงเพียงแต่ในกรณีนี้ท่านได้เพิ่มสีสันอันโศกสลดให้กับตัวละครทั้งสามเพื่อโน้มน้าวใจผู้อ่าน อันเป็นเชิงการประพันธ์ของท่านเท่านั้น แต่ที่จริงแท้แน่นอนคือหม่อมอ่อน หม่อมแม่ของท่านผู้ร่วมชีวิตกับเสด็จพ่อและให้กำเนิดทายาท รพีพัฒน์ถึง 11 องค์ ไม่มีส่วนในกองมรดกของท่านอดีตสามีผู้เคยร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมานานถึง 20 ปี เลยแม้สักสตางค์แดงเดียว

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เมืองหลังฉากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์. 2530 : 51-52)

จากหลักฐานทางด้านรายละเอียดเรื่องมรดกของกรมหลวงราชบุรีฯ ที่อรสม สุทธิสาคร ค้นคว้ามาก็ทำให้เห็นถึงความสอดคล้องข้อที่หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์ ทรงน้อยใจว่ามีความเป็นจริง กล่าวคือ กรมหลวงราชบุรีฯ ทรงเขียนพินัยกรรมตามนั้นจริงโดยยึดหลักของธรรมเนียมอังกฤษที่จะให้มรดกส่วนมากในความดูแลของพี่ชายใหญ่ ซึ่งถ้าพี่ชายใหญ่เป็นผู้มีความสามารถในการดูแลทรัพย์สินมรดกก็จะเป็นการดี แต่ถ้าไม่เป็นเช่นนั้นแล้วอาจนำพาความเสียหายมาสู่กองมรดกและน้อง ๆ อีกหลายคน ซึ่งในกรณีนี้บังเอิญเป็นความในประการหลัง ดังข้อความว่า

มรดกชิ้นนี้บอกเล่าถึงแง่มุมบางด้าน บางสิ่งบางอย่างที่น่าสนใจใคร่ครวญระหว่างบิดาแห่งกฎหมายไทยกับพระชายา ทายาทของท่านเปิดให้เราได้พบเห็นอีกมิติหนึ่งของท่านผู้ได้รับการเทิดเกียรติเป็นบิดาแห่งกฎหมายไทยกับ “ยุติธรรมประจำใจ”

จากการแบ่งมรดกของกรมหลวงราชบุรีฯ โดยมอบหมายให้นาย บริกเฮาส์ แห่งสำนักงานทนายความ ดิลลิกี้แลกับบีนส์กรุงเทพฯ เป็นผู้จัดการดูแล จะเห็นได้ว่ามรดกส่วนข้างมากตกแก่หม่อมเจ้าไชแสงรพี โอรสองค์ใหญ่ เสียจากทายาทบางท่านและผู้ใกล้ชิดเสด็จในกรมฯ หลาย คนให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าทรงมีวิธีจัดแบ่งสรรมรดกตามแบบอย่างธรรมเนียมของอังกฤษ

อันเป็นถิ่นศึกษาที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านกฎหมายให้พระองค์ท่าน ก็แลธรรมนิยมอังกฤษ นั้นนิยมให้พี่ชายใหญ่เป็นผู้ปกครองดูแลทรัพย์สินส่วนข้างมาก วิธีนี้ถ้าพี่ชายใหญ่มีความสามารถในการปกครองรักษามรดกตกทอดที่ได้รับก็น่าจะเป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าหากเป็นไปในทางกลับกันก็น่าวิตกไม่น้อยในกรณีนี้ فعอญเป็นไปในประการหลัง!

ทรัพย์สินมรดกที่ตกแก่หม่อมเจ้าไชแสงรพีมีดังนี้ ที่ดินที่ตำบลสามเสน รวมทั้งวัง โรงสีข้าว ตลอดจนตึกเรือนโรงอื่น ๆ ที่ปลูกอยู่ในที่นั้น ที่ดินที่ตรอกกัปตันบุช เงิน 33,591 บาท 90 สตางค์ และเงินโปรดเกล้าฯ พระราชทานจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 48,853 บาท 35 สตางค์ ลองคิดถึงทรัพย์สินมรดกจำนวนเท่านั้นในปี พ.ศ. 2463 ว่าน่าจะมีสักเพียงไร จากทรัพย์สินมรดกมหาศาลที่ท่านไชแสงฯ ได้รับในครั้งนี้ทำให้ท่านมีฐานะเป็นเศรษฐีเป็นที่เลื่องลือทั่วไปในหมู่สมาคมคนชั้นสูง

ด้านมรดกที่ตกทอดมาถึงท่านอากาศฯ เว้นจากเงินที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ พระราชทานเป็นจำนวนเงิน 18,320 บาทถ้วนแล้ว ส่วนแบ่งที่ได้รับประทานจากเสด็จพ่อโดยตรงเป็นจำนวนเงิน 8,397 บาท 97 สตางค์ และเงินส่วนแบ่งที่ได้จากการขายเครื่องเงินและรถยนต์ของเสด็จพ่ออีกคันหนึ่งเป็นเงิน 1,500 บาท ทั้งนี้การปกครองดูแลทรัพย์สินมรดกน้อง ๆ ที่ยังเยาว์อยู่ในความดูแลของหม่อมเจ้า พิมพวิภาฯ เศรษฐกิจนี้เองคือใหญ่และหม่อมเจ้าไชแสงรพี เศรษฐกิจนี้เองร่วมกัน

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังฉากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์. 2530 : 49-50)

ความเนื้อดำใจของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงฯ มีผลดีตรงที่ท่านรู้จักนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเขียนงานประพันธ์โดยนำมาดัดแปลง แต่ถ้าใครได้อ่าน แม่แต่ญาติ ๆ พี่น้องก็ว่า ท่านเขียนดำพ่อ คือ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ นั้นแสดงให้เห็นว่าแม่แต่ในพระญาติสนิทพี่น้องก็ทราบความสัมพันธ์ระหว่างกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์กับหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงว่ามีความเป็นจริงที่ใกล้เคียงกับชีวิตของตัวท่านจึงกล่าวเช่นนั้น ดังความว่า

อย่างหนังสือที่พี่อากาศฯ เขียนพี่หญิงพิมพ์ก็ว่าพี่อากาศฯ เขียนดำเสด็จพ่อ แต่พวกเรา
ชมเชยว่าท่านเขียนเก่ง

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังฉากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์. 2530 : 56)

ความน้อยเนื้อดำใจไม่เคยลบเลือนไปจากใจแม่เมื่อท่านเจริญชันษามากขึ้นก็ยังฝังใจกับอดีตทำให้เป็นความทุกข์ทรมานใจเมื่อได้รับความผิดหวังจากเรื่องการเรียนวิชากฎหมายที่เรียนไม่สำเร็จ ทั้งเรื่องความรักครั้งแรกที่มีกับหญิงชาวอังกฤษก็ผิดหวัง ทำให้ท่านอากาศดำเกิง คิดสั้นตัดสินใจฆ่าตัวตายด้วยการเปิดแก๊ส แต่รอดพ้นความตายมาได้เพราะอนุชาได้มาพบเหตุการณ์และช่วยไว้ทัน ดังข้อความว่า

เรื่องรักที่จบลงด้วยความเศร้าหนนี้เป็นรักที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงจากคำยืนยันของผู้ใกล้ชิดหลายท่าน แต่รักระหว่างผิวเหลืองผิวขาวในยุคกระโน้นก็เป็นได้เพียง "ภาพฝัน" อันไม่จริงยั่งยืนมีแต่เส้นขนานของขนบประเพณี ธรรมเนียมอันแตกต่างเท่านั้นที่เป็นคำตอบ

บาดแผลความล้มเหลวเรื่องผิดหวัง ความโดดเดี่ยว ความรู้สึกบรรดาในตำนานลบล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องตั้งรังโลกส่วนตัวของท่านให้จมลงในห้วงเหวแห่งความหม่นเศร้า ห้วงเหวนั้นล้าลึกลงทุกที...

ทุกทีจนในที่สุดท่านตัดสินใจฆ่าตัวตายด้วยการเปิดแก๊ส ท่านเพลิงนภดล อนุชาเป็นผู้ประสพเหตุ
คราวนั้นท่านหลุดรอดจากเงื้อมหัตถ์ของมัจจุราชมมาได้อย่างทุลักทุเล

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังฉากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์. 2530 : 90)

ด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจนี้ ถึงแม้จะมีรักที่สมหวังในภายหลัง แต่เพราะความที่คิดน้อยใจใน
ด้านฐานะที่ยากจนกว่าคู่หมั้น คิดเพียงลำพังว่าถ้าตนมีอนาคตที่ไม่ดี ไม่สามารถประทานความสุข
สบายให้คนที่รักได้จึงทำให้พลาดหวังในความรักอีกครั้ง โดยตัดสินใจหนีปัญหาด้วยการเดินทางจาก
ไปโดยไม่บอกจุดหมายอันแท้จริงต่อคนรัก แต่ภายหลังได้ส่งจดหมายมาถอนหมั้น ทั้งที่หากเพียงแต่
เอ่ยปากปรึกษากับคุณแสนสุขเท่านั้นท่านอาจจะมีชีวิตที่มีความสุขสมหวัง ดังความว่า

"เมื่อถึงที่สุดที่ท่านพิจารณาแล้วว่าท่านไม่สามารถประทานความสุขสบายให้กับผู้ที่ท่านรักได้
การแต่งงานก็ไม่ควรมีขึ้น คุณแสนสุขนั้นมาจากครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวย (ภายหลังพระยาอรรณว
สุนทร บิดาคุณแสนสุขและครอบครัวได้บริจาคที่ดินหลายร้อยไร่สร้างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่) ในขณะที่ท่านเป็นเจ้าที่มีฐานะยากจน ปราศจากอนาคตที่ดี

หลังจากท่านหนีไปฮ่องกงแล้ว ท่านได้มีจดหมายมาขอถอนหมั้นคุณแสนสุขต่อมา ถ้าเพียงแต่
ท่านเห็นแก่ตัวสักเล็กน้อย ความสุขในชีวิตคู่คงอยู่แค่เอื้อม ความเสียสละอันสูงค่านี้เองทำให้ท่าน
จำต้องหักใจยอมรับความปวดร้าวแต่เพียงลำพัง"

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังฉากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์. 2530 : 136)

ความพลาดหวังในความรัก ทำให้หมดกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างที่ตนคาดหวัง
ส่งผลให้ท่านหักเหชีวิตไปสู่ทางอบายมุข เล่นการพนันจนสิ้นเนื้อประดาตัว ไม่มีเงินไปจ่ายค่าหนี้สิน
เมื่อหนีไปฮ่องกงก็ไปอยู่อย่างคนที่ไร้ความหวัง ในที่สุดก็คิดสั้นฆ่าตัวตายด้วยการเปิดแก๊ส การ
กระทำครั้งนี้ ไม่มีใครสามารถช่วยเอาไว้ได้ แม้แต่เพื่อนที่สนิทด้วยคือ นายผล นิลอุบล ก็เพียงแต่
พาร่างที่ไร้สติไปส่งโรงพยาบาลกลางของฮ่องกง แล้วแจ้งเรื่องการสิ้นชีพตักษัยให้แก่ทางสถานทูต
เพื่อโทรเลขส่งข่าวให้พระญาติทางกรุงเทพฯ ทราบ มีโทรเลขตอบกลับมาให้เฉาพระศพที่ฮ่องกง
จากนั้นจึงนำพระอัฐิของท่านมาบำเพ็ญกุศลที่กรุงเทพฯ หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์จึงจากไป
อย่างไม่มีวันกลับด้วยวัยเพียง 28 ชันษา ดังข้อความว่า

18 พฤษภาคม 2475 ณ เกาะฮ่องกง กว.เดินทางของเข็มนาฬิกาบอกเวลาใกล้ 11 โมงเช้า...

ท่ามกลางความเร่งรีบของงานในออฟฟิศ เสียงโทรศัพท์ดังกังวานขึ้น เสียงทางปลายสายขอ
พูดกับนายผล นิลอุบล ชายไทยวัย 35 ปี ผละจากงานตรงหน้ามารับโทรศัพท์ เสียงที่ดังมาตาม
สายเป็นน้ำเสียงหม่นหมองบอกถึงความอ่อนล้าทอดอาลัย ทรงรับสั่งให้เขามาพบ ณ ไฮดิล
เซซิลส์ที่ประทับ โดย ต่วน เมื่อเขาแจ้งว่ายังไม่สามารถไปได้เพราะติดงานอยู่ เสียงทางปลายสาย
รับสั่งมาเหมือนเป็นลางสังหรณ์ว่า "บายสองโมงมาไม่ได้ก็ให้มาดูให้ได้ห้าโมงเย็นก็แล้วกัน"

ความห่วงใยเพื่อนผู้สูงศักดิ์ผู้ที่ร่วมผจญทุกข์ยากลำบากในต่างแดนมาด้วยกันมีอยู่เต็มความรู้สึก
นั้นทำให้เขากระวนกระวายกับเวลานาทีที่ดูเหมือนจะผ่านไปอย่างเชื่องช้า เข็มนาฬิกายังคงเดิน

ไปข้างหน้าบอกเวลานาทีอย่างซื่อสัตย์ตามปกติ ณ โฮเต็ลเซซิลล์ที่ประทับ ...

หลังจากเลิกงาน เมื่อเขาเดินทางมาถึงในเวลาใกล้ค่ำและผลักบานประตูห้องประทับเข้าไปอย่างรีบร้อนกลิ่นแก๊สที่อวลอบคละคลุ้งทำให้เขาสาลึก หายใจแทบไม่ออก ร่างของเพื่อนนอนแน่นิ่งราวคนหมดสติ เขารีบตรงเข้าไปปิดแก๊สและมาประครองร่างผอมเกร็งนั้น ควันแก๊สที่ตั้งใจสูดดมเข้าไปทำให้ไม่ทรงสามารถรับสิ่งอะไรได้อีก เหลือพระสติเพียงรีบหนีเลื่อนราง และหมดสติในเวลาอีกไม่นานต่อมา เขาและเจ้าหน้าที่โรงแรมรีบช่วยกันนำร่างที่ยังมีลมหายใจรายรินส่งโรงพยาบาลกลางของฮ่องกง เผาธุแลอยู่ ข้างเตียงจนนาทีสุดท้ายขาดห้วง

ราตรีอันโศกกาสรตบนเกาะเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง...ฮ่องกง... ห่างไกลจากผืนแผ่นดินมาตุภูมิได้รองรับร่างที่ปราศจากลมหายใจของเจ้าชายหนุ่มนักประพันธ์ไทยผู้อำภัพ มีเพียงความวิงเวงของรัตติกาลอันเยือกเย็นห่มล้อมอยู่รายรอบ และเสียร่ำทเวษอาดูรของอีกชีวิตหนึ่งที่ได้อยู่เคียงข้างในวาระสุดท้าย ... นายผล นิลอุบล

พระศพของหม่อมเจ้าชายองค์นั้นถูกทางโรงพยาบาลแช่น้ำแข็งไว้ร่วมสัปดาห์ตามคำสั่งของเขา จากนั้นจึงติดต่อทางสถานทูตเพื่อโทรเลขส่งข่าวให้พระญาติทางกรุงเทพฯ ทราบ เมื่อทางกรุงเทพฯ มีโทรเลขตอบกลับมาให้เผาศพเสียที่นั่น เพื่อนำพระอัฐิของท่านมาบำเพ็ญกุศล ณ ผืนแผ่นดินไทยพิธีพระศพกระทำที่ฮ่องกง มีเจ้าหน้าที่สถานทูตและเพื่อนเพียงไม่มากนักมาร่วมไว้อาลัยเป็นครั้งสุดท้าย

ปิดฉากชีวิตจากสุดท้ายของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์ แต่เพียงแค่นี้ เวทีแห่งละครชีวิตได้จบสิ้นลงพร้อมกับที่มานัสดำสนิทดุจสีแห่งรัตติกาลคลี่โอบอำลา คงเหลือเพียงเวทีอันว่างเปล่าเจียบงันและบทบาทลีลาอันประทับตราแน่นในห้วงแห่งความทรงจำคำนึง

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังจากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์. 2530 : 17-29)

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตให้ประสบความสำเร็จ

1) การทำงานที่ตนรักและมีความถนัด ส่งผลให้งานมีความสำเร็จ

หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์ ทรงมีแนวทางด้านการเขียนมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ในสมัยที่ทรงศึกษาอยู่ที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ ในสมัยนั้นพระองค์ทรงเริ่มทำหนังสือในห้องเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ที่มีใจรักในการเขียนเหมือนกัน เพื่อนกลุ่มนี้มีกุหลาบ สายประดิษฐ์ ชะเอม อังตรเสน เล็ก ศิริสัมพันธ์ หนังสือเล่มนี้มีชื่อว่า "ศรีเทพ" และต่อมาคณะร่วมดำเนินการหนังสือเล่มนี้ได้กลายเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียงในเมืองไทยทั้งสิ้น

งานเขียนชิ้นแรกที้ออกสู่สายตาของสาธารณชนคือ "เอนีวา ของครีวต์" ซึ่งเป็นเรื่องแปลขนาดยาว 3 ตอนจบ ลงพิมพ์ในหนังสือ "แถลงการณ์ศึกษาเทพศิรินทร์" ซึ่งตอนนั้นหม่อมเจ้าอากาศฯ มีอายุเพียง 18 ชันษา เท่านั้น ดังข้อความว่า

แนวการประพันธ์ของท่านอากาศฯ เริ่มสาดแสงครั่งอยู่โรงเรียนเทพศิรินทร์ ด้วยการมีส่วนในการจัดทำหนังสือในห้องเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ที่มีใจรักร่วมกัน เพื่อนกลุ่มนี้มีกุหลาบ สายประดิษฐ์ ชะเอม อังตรเสน เล็ก ศิริสัมพันธ์ หนังสือเล่มนี้มีชื่อว่า "ศรีเทพ" คณะผู้ร่วมดำเนินการหนังสือเล่มนี้ได้กลายเป็นนักประพันธ์มีชื่อบนฟากฟ้าวรรณกรรมไทยในกาลต่อมา

ผลงานชิ้นแรกที่ปรากฏสู่สายตาสาธารณชนของท่านอากาศฯ เป็นเรื่องแปลขนาดยาว 3 ตอน

จบ “เอนีวา ของครีวต์” ลงพิมพ์ตอนแรกในหนังสือ แดงการณศึกษาเทพศิรินทร์ อันเป็นหนังสือของสถานศึกษาฉบับปฐมฤกษ์ ประจำเดือนธันวาคม พ.ศ. 2466 อีกสองตอนต่อมาได้ทยอยลงในแดงการศึกษาศึกษาเทพศิรินทร์เล่มถัดมาอีกสองเล่มจนจบ ขณะนั้นท่านเป็นผู้แปลมีอายุ 18 ชันษา

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังฉากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์. 2530 : 72-73)

เมื่อเจริญชันษา ถึง วัย 23 ปี แม้จะไม่ได้สำเร็จปริญญาแขนงใดจากประเทศอังกฤษ แต่ประสบการณ์ชีวิต และประสบการณ์ที่ได้ไปพบมาในต่างประเทศ ได้ไปคลุกคลีและมีโอกาสเขียนบทความกับคนที่ชอบเขียนหนังสือ เมื่อกลับมาเมืองไทยจึงเขียนนวนิยายซึ่งตนเองมีข้อมูลเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง สามารถใช้ความสามารถที่ตนถนัดสร้างงานเขียนที่มีความใกล้เคียงกับชีวิตเจ้าของท่านคือเรื่อง ละครแห่งชีวิต อันเป็นงานเขียนที่ได้รับการยอมรับจากหลายคน ทั้งที่ท่านก็ไม่ได้ศึกษามาทางด้านนี้โดยตรง แต่ท่านมีวิธีการถ่ายทอดที่ดี งานเขียนของท่านจึงประสบความสำเร็จได้รับความสนใจจากผู้อ่านเป็นอย่างมาก หนังสือขายจนหมดในเวลาอันรวดเร็วทั้งที่มีราคาแพง และเป็นเรื่องที่มีอิทธิพลต่องานเขียนในยุคถัดมาด้วย เพราะความที่ผู้เขียนผูกโครงเรื่องดี ใช้ภาษาเรียบง่าย เขียนได้อย่างสมจริง ดังข้อความว่า

ละครแห่งชีวิต โดยหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง ในประวัติกาลของหนังสืออ่านเล่นในประเทศสยาม ละครแห่งชีวิตเป็นหนังสือเล่มแรก ที่มีราคาสูงและขายได้ดีที่สุด มีผู้นิยมมากหลาย ผู้แต่งได้รับจดหมายชมเชยกว่าสองร้อยฉบับจากผู้ที่มีชื่อเสียงและสุภาพบุรุษและสตรีทั่วพระราชอาณาจักรสยาม รวมทั้งพระบรมวงศ์เธอ กรมพระนาริป ประพันธ์พงศ์ จินตกวีเลิศของชาวเรา ละครแห่งชีวิตพิมพ์ครั้งแรก ราคาเล่มละ 3.50 บาท เป็นจำนวน 2,000 เล่ม ขายหมดภายในแปดเดือน

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังฉากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์. 2530 : 96)

“...ความจริงที่ปฏิเสธไม่ได้อีกประการหนึ่งคือ “ละครแห่งชีวิต” มีอิทธิพลต่อนวนิยายต่างแดนหรือนวนิยายพันทาง ในยุคต่อมา เช่น ปักกิ่งนครแห่งความหลัง ของสวด กูรมะโรหิต ชัยชนะของคนแพ้ของเสนีย์ เสาวพงศ์ ความรักไม่มีพรมแดน ของวิไล วัชรวัต วิลาศ มณีวัต ฯลฯ ทั้งนี้ องค์กรผู้ประพันธ์เขียนได้อย่างสมจริง มีการผูกโครงเรื่องดี สำนวนภาษาขบถงง่าย ๆ และเป็นสมัยใหม่ ยังทันสมัยจน

ถึงปัจจุบัน มีการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยแปลก ๆ ขวนให้ขบคิดหรือเห็นชั้น นอกจากนี้ยังมีวิธีสอดแทรกความคิดเห็นอย่างไม่ชวนเบื่อ ความคิดของท่านนับเป็นความคิดเห็นที่ทันสมัย และจัดว่าแปลกใหม่สำหรับยุคสมัยครั้งกระโน้น”

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังฉากชีวิตของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์. 2530 : 100)

ภาพชีวิตของหม่อมเจ้าดำเกิง รพีพัฒน์ เป็นภาพชีวิตที่มีทั้งประสบความสำเร็จและประสบความสำเร็จล้มเหลว ภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จเพราะได้ทำงานเขียนอันเป็นงานที่รักและตนเองมีความสามารถทางด้านนี้ ผนวกกับมีวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมโดยนำประสบการณ์ชีวิตส่วนพระองค์และการปรุงแต่งทางด้านการประพันธ์ให้เกิดความสมจริงทำให้ตัวละครเหมือนมีชีวิต

ซึ่งเป็นแนวการเขียนที่แปลกใหม่และมีอิทธิพลต่องานเขียนในยุคต่อมา แต่ความสำเร็จดังกล่าวก็มิได้ยืนยาวเนื่องจากพระองค์มีความน้อยเนื้อต่ำใจในชีวิตที่เสด็จพ่อไม่โปรด การเรียนไม่สำเร็จ ความผิดหวังในความรักที่ต่างสีผิวต่างวัฒนธรรม และถึงแม้จะมีรักที่สมหวังในภายหลังแต่ด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจในความไม่พร้อมทางฐานะ เกรงจะทำให้คนที่รักต้องลำบากจึงตัดสินใจเพียงลำพังโดยไม่ถามไถ่ความคิดเห็นจากคู่หมั้น ซึ่งถ้าปรึกษากันคงจะมีชีวิตครอบครัวที่มีความสุข การตัดสินใจด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจและความผิดหวังหลายประการ นำพาชีวิตไปสู่หายนะ ทำให้ไม่นึกอยากจะดำเนินชีวิตในทางที่ดี จึงประชดชีวิตด้วยการเล่นการพนันจนเป็นหนี้สินมากมาย ที่สุดจึงหนีปัญหาไปอยู่ต่างประเทศและตัดสินใจฆ่าตัวตายที่ฮ่องกงด้วยชันษาเพียง 28 ปี

มาลา คำจันทร์

เป้าหมายชีวิต

มาลา คำจันทร์ เป็นผู้ที่มีความคิดความฝันที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ในครอบครัว ตลอดชีวิตที่ผ่านมาแม้ครอบครัวอันประกอบด้วย พ่อ แม่ พี่ น้อง ซึ่งมีหลายคน จะประสบปัญหานานัปการ แต่สิ่งหนึ่งที่มาลา คำจันทร์ใฝ่ฝันคือเรื่องของการศึกษา แม้ตลอดชีวิตของการเรียนจะไม่ค่อยราบรื่น แต่เขาก็ตั้งใจเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ประกาศนียบัตรการศึกษา (ป.กศ.) ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ตามลำดับ ดังข้อความว่า

“เมื่อไม่มีโอกาสเรียนต่อ ป.กศ. สูง จึงต้องอาศัยการสอนเทียบวุฒิต่างครูได้วุฒิ ป.ม. ก็สอบเรียนต่อระดับปริญญาตรีได้ ปี 2518 ครูเจริญสอบเข้าเรียนต่อที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ ในขณะที่สอบผ่านข้อเขียนที่ มศว.พิษณุโลก แต่เป็นคนเดียวที่สอบสัมภาษณ์ตกในจำนวนผู้สอบได้ทั้งหมด 84 คน”

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 68)

หลังจากการใช้เวลาทำวิทยานิพนธ์หัวข้อ “วิเคราะห์วรรณกรรมไทยลือเรื่องลึงกาฬหิว” อยู่นาน 5 ปี ต้องต่อสู้กับศึกอันยืดเยื้อยาวนาน ในที่สุดมาลา ก็สอบผ่านวิทยานิพนธ์ด้วยเวลาจนเจียนจะ

ครบกำหนดส่งงาน คำพูดของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์สองท่านคือ “Excellent” เป็นประดุจรางวัลสำหรับความเหนียวแน่นในยกสุดท้าย...

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 112)

หลังจากนั้นเขาก็พยายามสร้างงานเขียนมาอย่างต่อเนื่องทั้ง ๆ ที่เขาต้องประสบกับปัญหาทั้งทางด้านการศึกษา การเงิน และอื่น ๆ อีกหลายประการ แต่ก็ได้กำลังใจจากเพื่อน ๆ และอาจารย์ที่สอนภาษาไทย ที่คอยให้กำลังใจและชี้แนะเกี่ยวกับการเรียนและงานเขียน จนทำให้งานเขียนของมาลา คำจันทร์ได้รับรางวัลหลายเรื่อง เช่น เขี้ยวเสือไฟ หุบเขากินคน จนทำให้เขามีชื่อเสียงมาก

ขึ้น และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มนักอ่านมากขึ้น ซึ่งถือว่าเขาประสบความสำเร็จอย่างมาก และสร้างความฝันได้บรรลุเป้าหมาย อันเป็นเส้นทางของการเป็นนักเขียนของเขาได้เป็นอย่างดี ดังความว่า

“เขามีความตั้งใจจริงที่จะเป็นนักประพันธ์ ก่อนจะลงเรื่อง “เจ้าที่” มาลาเคยส่งเรื่องสั้นมาให้พิจารณาก่อนหน้านี้แล้ว 6 – 7 เรื่อง ผมมองความตั้งใจจริงของเขา เพราะความพยายามและความตั้งใจจริง ในที่สุดรางวัลช่อการะเกดซึ่งเป็นประกาศเกียรติคุณพร้อมเงินรางวัล 600 บาท จึงเป็นบำเหน็จทางใจของเขา”

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 70)

“ชีวิตคงไม่ได้หยุดอยู่แค่นี้...เพียงแต่วันนี้ขอให้เขาได้ทำหน้าที่ของพ่อที่ดี เพื่อลบภาพในอดีต เพื่อลบภาพหลอนในใจคนที่เกี่ยวกับลูก ด้วยใจอันเปี่ยมรัก และด้วยมืออันอบอุ่นที่จะประคับประคอง จับจูงลูกไปจนถึงจุดหมายปลายทาง...คำตอบของการดิ้นรนกลับมาเชียงใหม่ในครั้งนั้นก็เพื่อจะกลับมาอยู่บ้านดูแลลูกชายอย่างใกล้ชิด สร้างบรรยากาศครอบครัวให้อบอุ่น เป็นความจำเป็นที่เขาตระหนักแน่แท้ใจ ในเมื่อ “โล่” เติบโตขึ้นทุกวัน...”

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์.2534 : 129)

ภาพชีวิตของมาลา คำจันทร์

มาลา คำจันทร์ เป็นนามปากกาที่ใช้ในการเขียน ส่วนชื่อจริงคือ เจริญ มาลาโรจน์ พ่อแม่ประกอบอาชีพค้าขายและรับซ่อมจักรยานเป็นรายได้เสริม มาลา คำจันทร์ มีพี่น้องทั้งหมด 7 คน เขาเป็นลูกคนที่ 4 ของครอบครัว

ชีวิตในวัยเด็กของมาลา คำจันทร์ ประสบกับความยากลำบาก ความที่บ้านมีสมาชิกมาก พ่อแม่จึงต้องหารายได้เพิ่มเติมเพื่อคนในครอบครัวจะได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ความยากจนขั้นขั้นขั้นขั้นมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตของพ่อแม่ ทำให้เครียดและหงุดหงิด จนเขาเกิดความรู้สึกว่าบ้านไม่น่าอยู่ จึงไปอยู่กับย่าและยายเป็นประจำ

มาลา คำจันทร์ เริ่มมีแววของนักเขียนมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาเริ่มแต่งกลอนแม่จะยังไม่ดีนัก เมื่อเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก็ได้รับคัดเลือกให้เป็นประธานชมรมวรรณศิลป์ ความสามารถของเขาเป็นที่ชื่นชมของครูภาษาไทยหลายท่าน

ช่วงระยะที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 3 ด้วยความยากจน ต้องค้างค่าเทอมไว้ก่อน และได้พี่สาวที่เป็นครูประจำบ้านเป็นผู้คอยส่งเสียเงินให้น้องเรียน ด้วยความที่เป็นคนรักการเรียนและอยากเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 เพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยในคณะอักษรศาสตร์ แต่ฐานะทางบ้านไม่ดีจึงต้องไปเรียนระดับประกาศนียบัตรการศึกษา(ป.กศ.)ที่วิทยาลัยครูเชียงใหม่และต้องดิ้นรนทำงานพิเศษเพื่อหารายได้มาใช้จ่ายในการศึกษา

เมื่อเรียนจบจากวิทยาลัยครูเชียงใหม่แต่ไม่สามารถเรียนต่อระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง(ป.กศ.สูง)ได้เนื่องจากพี่สาวของตนไม่มีเงินมากพอที่จะส่งเสีย มาลา คำจันทร์ตั้งใจที่จะเรียนภาคค่ำพร้อมกับสมัครเป็นครูสอนหนังสือที่เชียงใหม่ไปด้วย เมื่อไปสมัครสอบบรรจุครูผล

ปรากฏว่าสอบได้ เขาจึงเลือกที่จะสอนหนังสือ เมื่อไม่มีโอกาสเรียนตามที่ตั้งใจไว้แต่แรกจึงต้องสอบเทียบวุฒิต่างครุในระดับประกาศนียบัตรพิเศษครูมัธยม (พ.ม.) และสอบเรียนต่อระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เนื่องจากไม่ได้เรียนต่อเนื่องตั้งแต่แรกมาลา คำจันทร์จึงรู้สึกว่าคุณแปลกแยกจากเพื่อน และเรียนช้ากว่าคนอื่นจึงต้องขวนขวายศึกษาและอ่านหนังสือมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดผลดีต้องงานเขียนเรื่องสั้นเรื่องแรกที่เขียนอย่างมีเป้าหมาย อาจารย์ผู้สอนอ่านแล้วเห็นว่าดีจึงให้ส่งผลงานไปลงเรื่องสั้นในชื่องาน รวมเรื่องสั้นช่อกระแสด ชุด "วันเวลาที่ผ่านไป" สุชาติ สวัสดิ์ศรี บรรณาธิการ เป็นผู้ตั้งนามปากกาให้ว่า "มาลา คำจันทร์" เรื่องที่ชนะการประกวดในครั้งนี้คือ "เจ้าที่"

หลังจากจบการศึกษาที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เขาจึงกลับมาสอนเพื่อชดใช้ทุนที่ลาศึกษาต่อ ช่วงนี้เองที่มาลา คำจันทร์เบียดหน้ากับระบบข้าราชการ รวมทั้งอีกหลายเรื่องประกอบกัน เขาจึงอยากหาที่สงบ ๆ สักที่ เขาจึงสมัครไปเป็นครูบดอย

การเป็นครูบดอยนั้น มาลา คำจันทร์ ต้องใช้ความอดทนอย่างมากต่อสภาพของสถานศึกษาที่ขาดความพร้อม และการสื่อสารเด็กที่ใช้ภาษากะเหรี่ยง เขาต้องเรียนภาษากะเหรี่ยง เพื่อให้สื่อสารกับเด็ก ๆ ได้โดยใช้เวลา 1 เดือน ความที่อากาศเย็นจัด มาลา คำจันทร์จึงล้มป่วยเป็นโรคหินปูนเกาะกระดูก หมอบอกว่าไม่สมควรอยู่ในที่เย็นต่อไป

ก่อนย้ายจากดอยลงมาพื้นราบ มาลา คำจันทร์แต่งงานกับณัฐยาภรณ์ ไชยหล้า เขาเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดี ยึดหลักคุณธรรมต่อการครองเรือน ภรรยาของเขาเป็นคนดี รักและเข้าใจเขาที่บางครั้งต้องไปทำงานไกล ๆ ในช่วงที่แต่งงานนี้ มาลา คำจันทร์ได้เขียนงานคุณภาพหลายเรื่อง งานเขียนแต่ละเรื่องจะต้องได้รับการตรวจแก้ไขก่อนหลายครั้งจนพอใจและแน่ใจว่างานมีคุณภาพจึงส่งให้พิมพ์ ความพิถีพิถัน ความประณีต และกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้งานเขียนหลายเล่มได้รับรางวัลจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประเภทวรรณกรรมเยาวชน

มาลา คำจันทร์ มีลูกชาย 1 คน ชื่อรักพล ซึ่งเขารักมาก แต่ชีวิตที่ยังต้องแสวงหาความเจริญก้าวหน้าทำให้เขาจำเป็นต้องจากลูกเมียมาเรียนต่อระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยลาออกจากงานแล้วหันเหชีวิตมาเป็นนักเขียน โดยส่งงานเขียนไปที่นิตยสารฟ้าเมืองไทย มีรายได้เดือนละ 2,000 บาท

การเขียนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของมาลา คำจันทร์ การได้พบปะพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนนักเขียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด เป็นการฝึกคิดทำให้เกิดสติปัญญา ซึ่งต่างจากสังคมเดิมที่มาลา คำจันทร์เคยอยู่ในเมื่อครั้งเป็นครูที่สันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ช่วงที่มาเรียนแม้ได้รับความลำบากในเรื่องที่พัก และมีรายได้ค่อนข้างน้อย แต่ก็ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์สมบูรณ ศุภศิลป์ให้พักที่บ้านจนเรียนจบ

ปลายปี 2526 แม่ของมาลา คำจันทร์ เสียชีวิตด้วยโรคปอด เป็นความสูญเสียครั้งสำคัญของเขา เพราะความเข้าใจว่าแม่เกลียด แม่ไม่สนใจตนเอง จนเป็นความขมขื่นคับแค้นที่เก็บกดมาตั้งแต่วัยเด็ก เขาเพิ่งมาเข้าใจว่าแท้ที่จริงแล้วแม่อีกรักเขา แต่แม่มีลูกหลายคน แม่อีกลูกทุกคนแต่แม่ไม่มีเวลามาดูแลเอาใจใส่เพราะต้องวุ่นทำงานหาเงิน กว่าเขาจะเข้าใจและคิดได้ก็สายไปแล้ว

ชีวิตในช่วงปี 2528 - 2529 เป็นช่วงชีวิตที่ตกต่ำที่สุดของมาลา คำจันทร์ เขาเคยเขียนงานเขียนจนได้รับรางวัล หลังจากเขียนเรื่องวิถีคนกล้าแล้ว เขาไม่สามารถเขียนเรื่องที่ดีกว่าเดิมได้ ในช่วงนี้วิมล ไทรนิ่มนวล ชักชวนให้เขาเขียนเรื่อง "คนตกค้าง" แต่มาลา คำจันทร์ ตอบปฏิเสธ ทั้งที่เขาอยากเขียน แต่รู้ว่าเขียนไม่ได้ แม้จะลองเขียนดูแล้วก็ล้มเหลว ความรู้สึกของมาลา คำจันทร์ ในช่วงนี้คือ หวาดกลัว ระวังระสายกับการเขียน และในระหว่างนี้งานเขียนเรื่อง "ใบไม้ในสายลม" ที่ส่งไปให้ทางนิตยสารฟ้าเมืองไทยพิจารณาถูกตีกลับ ความรู้สึกที่ว่างงานถูกปฏิเสธยิ่งสั่นคลอนความมั่นใจความเชื่อมั่นจนแทบจะหมดกำลังใจในการทำงาน และขณะเดียวกันวิทยานิพนธ์ก็ยังไม่สำเร็จ จนคิดจะทิ้งวิทยานิพนธ์ จนอาจารย์ทวี สว่างปัญญา ได้ทราบข่าวจึงให้ความช่วยเหลือให้มีงานทำ จนได้เงินมาใช้จ่ายประกันชีวิตมาได้

ในที่สุดหลังจากเก็บข้อมูลทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "วิเคราะห์วรรณกรรมไทยสี่เรื่อง ลังกาลิพหิว" แล้วกลับมาวิเคราะห์งานที่กรุงเทพฯ จนวิทยานิพนธ์สำเร็จได้ผลดีเยี่ยม ขณะเดียวกันงานเขียนของเขาเรื่อง "ลมเหนือและป่าหนาว" ก็พิมพ์ออกวางจำหน่าย ดึงความเชื่อมั่นในการเขียนของเขากลับมาอีกครั้ง

ปี 2530 มาลา คำจันทร์ กลับมาสอนอีกครั้งโดยเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เขาทำงานที่นี้อย่างมีความสุข ที่เป็นรู้จักของเพื่อนครูและนักศึกษา ทั้งในฐานะอาจารย์ที่ดีมีวิญญูณของความเป็นครู และในฐานะนักเขียนที่มีชื่อเสียง เมื่อ "เขี้ยวเสือไฟ" งานที่ทดลองเปลี่ยนแนวการเขียนของตนเอง และเรื่องหุบเขากินคน วรรณกรรมที่ฉีกรูปแบบเดิม เป็นที่รู้จักและยอมรับ ทั้งสองเรื่องได้รับรางวัลชนะเลิศ ปี 2531 - 2532 จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ มาลา คำจันทร์ รู้สึกว่าสามารถเอาชนะความสับสนกังวลในการเขียนงานได้สำเร็จ

ในขณะที่ชีวิตกำลังดำเนินไปด้วยดี มีความพอใจกับการเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยหอการค้า ลูกศิษย์ลูกหารักใคร่สนิทสนม งานเขียนประสบความสำเร็จได้ทำหน้าที่ครูอย่างที่ตนต้องการอย่างอิสระ ไม่มีกรอบระเบียบราชการมาบีบบังคับ แต่มาลา คำจันทร์ตัดสินใจอำลากรุงเทพฯ เพื่อกลับไปทำงานที่บ้านเพื่อจะได้ดูแลลูกได้อย่างใกล้ชิด จึงสอบเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แต่ทำงานได้ 6 เดือนก็ลาออก เพราะต้องเดินทางไกลไปทำงานถึง 24 กิโลเมตร ชีวิตต้องเสี่ยงบนท้องถนน และไม่มีเวลาเขียนหนังสือ ไม่ค่อยมีเวลาดูแลลูก ทำให้เขาตัดสินใจลาออกจากการเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปัจจุบัน มาลา คำจันทร์มีรายได้จากงานเขียนที่สร้างมาด้วยความตั้งใจมากกว่า 10 ปี ที่ได้รับการยอมรับและเวียนนำมาพิมพ์ คำลิขสิทธิ์จากงานที่พิมพ์ซ้ำ ประกอบกับการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายอดออม ทำให้ครอบครัวมีความสุข ที่สำคัญการตัดสินใจครั้งนี้ทำให้เขาได้มีเวลาดูแลลูกและสร้างงานเขียนชิ้นใหม่ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

1) ความสู้ชีวิตไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก

มาลา คำจันทร์ เป็นคนสู้ชีวิตไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากต่าง ๆ ทั้งเรื่องปากท้องที่ฐานะทางบ้านไม่ดี แต่ยังมีความมานะพยายามเรียนต่อที่วิทยาลัยครูเชียงใหม่ ช่วงนี้เป็นช่วงชีวิตที่ยากลำบากถึงที่สุดของเขาต้องติดค้างค่าเรียน พี่สาวส่งเงินมาให้ก็ไม่พอใช้ บางเดือนก็ไม่ได้ส่งมา ค้างค่าหอพักต้องออกมาอยู่หอพักนอกวิทยาลัย ต้องอดข้าวอดอาหารเป็นประจำ บางครั้งไม่ยอมไปเรียนหนังสือเพราะไม่มีสตางค์ ด้วยความที่ไม่มีเงินกิน ค่าเอกสารที่อาจารย์เก็บก็ไม่ให้ ต้องหยิบยืมเอกสารจากเพื่อน ๆ มาอ่านเอง แต่อาศัยว่าหัวดี จึงสอบผ่านมาโดยตลอดและได้คะแนนดีเสมอมา ดังข้อความว่า

“ช่วงเรียน ป.กศ. คันที่วิทยาลัยครูเชียงใหม่จะเป็นช่วงชีวิตที่ทรมานที่สุดของเขา ต้องติดค้างค่าเล่าเรียนอยู่ตลอด พี่สาวที่รับภาระส่งเสียน้อง ๆ อยู่หลายคนก็ส่งขนาดนี้มาให้บ้างเดือนละ 100 บาท บางเดือนก็ไม่ได้ส่งมานับว่าไม่พอค่าใช้จ่าย พ่อแม่ก็เริ่มแก่ตัวลง เจริญต้องกัดฟันดิ้นรนช่วยเหลือตัวเองด้วยการหางานพิเศษทำ แต่เงินทองก็ไม่พอใช้ ต้องอดข้าวอดอาหารเป็นประจำ เจ้าตัวเล่าว่าเป็นช่วงชีวิตที่ “บัดซบที่สุด”

“กระเด็นจากหอในวิทยาลัยก็มาสิงอยู่หอนอกอาศัยเขาอยู่ ไม่มีเงินค่าเช่านี้ เพื่อนก็ตีนะ แต่ก็คงอดทนระอาใจ นึกว่าเราเห็นแก่ตัว แต่เขาก็ไม่ได้พูดอะไร เป็นช่วงชีวิตที่หดหู่มากซบหน้า บางวันไม่ยอมไปเรียนหนังสือ เพราะไม่มีตังค์ อาจารย์เก็บค่าซีทก็ไม่ให้ ยอมขาดเรียน อาจารย์ก็เช็คชื่อ อย่าย ด้วย เรียกว่าเป็นคนที่ย่านหนังสือไม่เต็มที อาศัยซิทเพื่อนเอา ก็อาศัยว่าหัวดี ”...

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 56)

เมื่อไม่มีเงินใช้มาลา คำจันทร์จึงได้ต่อสู้ดิ้นรนหางานพิเศษทำหลายอย่าง เช่น รับจ้างขายไอศกรีม ให้สโมสรรักศึกษาในชั่วโมงว่าง ด้วยความที่ไม่มีเงินใช้ บางครั้งถึงกับต้องแบบยกยกออกเงิน เพื่อเก็บไว้ซื้อข้าวกิน นอกจากนี้ยังรับจ้างล้างจาน ชักผ้า แกะสลักข้างไม้ ถักเชือกที่ห้อยแขวนดอกไม้ ได้เงินมาก็ไม่ค่อยจะพอใช้จ่าย ดังข้อความว่า

“เจริญต้องทำงานพิเศษหลายอย่าง มีทางไหนที่ได้เงินมาพอต่อชีพก็ทำทั้งนั้น เช่น รับจ้างขายไอศกรีมให้สโมสรรักศึกษาในชั่วโมงว่าง ได้ค่าจ้างชั่วโมงละ 2 บาท ความที่ไม่มีเงินใช้ บางครั้งต้องแอบยกยกที่ละ 5 บาท 10 บาท เพื่อเก็บไว้ซื้อข้าวกิน บางครั้งไปรับจ้างสอดดินจกซึ่งเป็นงานของผู้หญิงอาจารย์แกล้ง ๆ มาจ้างเพื่ออยากให้ศิษย์มีรายได้ ได้ค่าจ้างผืนละ 25 บาท รับจ้างล้างจาน บักผ้า แกะสลัก ข้างไม้ ถักเชือกที่ห้อยแขวนดอกไม้ ฯลฯ สารพัด บางครั้งก็เขียนกลอนส่งไปลงตามหนังสือต่าง ๆ ได้เงินมา 10 บาท 20 บาท แต่ก็ไม่ค่อยจะพออย่าใ้ต่อชีวิต”

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 57)

ชีวิตของมาลา คำจันทร์ ลำบากมากแม้แต่เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายก็แทบจะไม่มีสวมใส่ มีเสื้อผ้าเรียนเพียงชุดเดียว ใส่แล้วก็ต้องรีบซักผึ่งให้แห้งเพื่อจะได้นำกลับมาใส่อีก และด้วยความที่มีกางเกงตัวเดียวก็ทำให้เสื่อมสภาพได้เมื่อใช้นาน ๆ มีวิชาที่ต้องสอบสอนแล้วกางเกงตัวที่ใส่เกิดชิบ

แตกไม่กล้าหันหน้ามาทางด้านผู้เรียน ทำให้ต้องสอนแบบหันหลังให้เพื่อน เมื่อครูถามจึงต้องบอกความจริง วิชานี้จึงได้คะแนน c ดังข้อความว่า

“ที่โซมาแต่ครั้งเรียน ม.ศ. 3 อีกตัวเป็นเชื้อใหม่ ส่วนกางเกงขายาวสีกากีใส่เรียนมีตัวเดียว เมื่อชั้นปีที่ 2 เสื้อ 2 ตัวเท่าทั้งหมดสภาพ เรียกว่าเหลือเครื่องแบบนักศึกษาที่โซได้เพียงชุดเดียวจริง ๆ ถึงยามเลิกเรียนก็นำมาซักบิดให้หมาด ๆ ผึ่งลม รุ่งเช้าก็แห้งเสื้อผ้ารัดบ้างไม่ได้รัดบ้างตามยถากรรม แล้วกางเกงเจ้ากรรมเกิดทำพิษให้ในคราวหนึ่ง ...

“ตอนนั้นอยู่ปีสองเทอมหนึ่ง ก็มีการสอบสอน สมมุติเพื่อนเราเป็นนักเรียนแล้วเราไปสอน ที่นี้เรามีกางเกงอยู่ตัวเดียวแล้วชิปมันหลุด ก็ชิปแตกนั้นแหละ เวลาไปไหนก็ต้องถือหนังสือปิดไว้ ถ้าจะเปลี่ยนก็เสียเวลาเป็นวัน ก็ทนนั่งชิปแตกตัวเดียวไปเรียนนะ ที่นี้ตอนสอบสอนหน้าห้องนี้มันปิดไม่ได้เราก็เลยสอนแบบหันหน้าเข้าหากระดาน หันหลังให้เพื่อน ซึ่งมีผิดทฤษฎีการสอน อาจารย์ก็ตำหนิ บอกบุคลิกเธอไม่ดี วิชานี้ได้ C โซไม่ได้ ในที่สุดอาจารย์ถามว่าทำไมไม่หันหน้ามาดูเพื่อน ๆ ก็ต้องบอกความจริงไปว่ากางเกงผมชิปแตกครับ”

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 57 - 58)

ความลำบากที่ต้องต่อสู้กับความหิวโหยจนต้องไปขโมยข้าวในโรงอาหารของเด็กหอพักกินหรือบางที่หิวจัดมาก ๆ จนต้องกินข้าวบูด ทั้งที่รู้ว่าบูดก็ต้องกิน เพื่อให้มีอาหารใส่ท้อง บรรเทาความหิวให้น้อยลงดังนี้

“มีเพื่อนที่เข้าใจกันแอบขโมยข้าวในหม้อมาให้ บางที่มันก็ต้องกินภายในโรงอาหารแล้วก็เดินเอาถาดไปวางไว้ที่ล้างแล้วเดินอ้อม บางคนกินข้าวมันก็เสียสละกินครั้งเดียว แล้วถือถาดไปถึงที่ล้างก็เดินอ้อมไปเสีย เอาไปให้พวกเขาได้กินกัน บางที่เคยกินข้าวเปล่ากับน้ำปลา เพื่อนเอามาให้ ข้าวสวยอุ่น ๆ กับน้ำปลาเหยาะ ๆ นี้อร่อย ถูงบ่อเร่เลยขยำไปคดกิน ๆ ไม่เคยกินข้าวอร่อยอย่างนี้มาก่อน บางที่เพื่อนมันก็รับอาสาเอาถาดของเพื่อนคนอื่น ๆ ไปล้าง มันจะเขี่ยข้าวในถาดรวมเหลืออยู่ถาดเดียว แล้วเอาถาดซ้อน ๆ กัน จะมีพนักงานคอยเช็คว่ใครวางไม่วาง พอวางบับ เขาเห็นว่าวางแล้วก็ไม่สนใจ มันก็ฉวยถาดที่มีข้าวมาให้พวกเรากิน กินเสร็จพอเขาผลอก็แอบเอาถาดมาวางก็เป็น ชีวิตที่บัดซบเหลือเกิน ใครไม่ประสบด้วยตัวเองก็ไม่รู้”

บางครั้งความหิวอย่างเหลือขนาดก็ทำให้ต้องกินข้าวบูด ทั้งที่รู้ว่าบูดก็ต้องกินเพื่อให้มีอาหารใส่ท้อง บรรเทาความหิวให้เบาบางลง

“บางที่เจอข้าวบูด เขาทิ้งแล้วแต่ก็กิน ถ้าไม่มีจะกิน กินแล้วปวดท้องตึงอ เอามอนมาวางไว้ตรงห้อง จนภาวะมวนในท้องมันบิดมันม้วนขึ้นยิ่งไงนะ มันเห็นภาพเป็นพญานาคนะ พญานาคนี้มันม้วนมันพันอะไรของมัน ตอนนั้นสร้างจินตภาพให้ลืมความเจ็บปวดใจ ก็เพ่งเอาภาพพญานาคเพื่อไม่ให้หมกมุ่นกับความเจ็บปวด ร้องไห้ก็ร้องไม่ได้ ลูกผู้ชายแล้วบางที่มันก็ลืม ๆ ทุกข์คือชินจนชา”

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 58-59)

2) การรู้จักสร้างสรรค์งานประเภทกับท่มเททำงานด้วยความตั้งใจและพิถีพิถัน

มาลา คำจันทร์ เป็นคนที่ทำงานเขียนแต่ละชิ้นด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจ ทำงานแต่ละขั้นตอนตั้งแต่วางโครงเรื่องไว้ การปรับแก้ไขต้นฉบับ จนกว่าจะลงตัว ต้นฉบับบางที่ดองทำ 3 - 4 ครั้ง ปรับแก้ไขสำนวน หรือหากเขียนแล้วไม่พอใจก็จะแก้ไขใหม่งานเขียนที่ออกมาจึงมีความประณีตและพิถีพิถันทุกขั้นตอนการทำงาน งานแต่ละชิ้นจึงใช้เวลาทำนานเป็นปี กว่าจะเสร็จ จึงนับว่าเขาเป็นคนที่ท่มเทและอุทิศเวลาให้กับงานเขียนอย่างจริงจัง ดังข้อความว่า

“งานเขียนของมาลา คำจันทร์ เป็นงานที่เจ้าตัวท่มเทและอุทิศเวลาให้อย่างจริงจัง เมื่อมีเรื่องมากระทบเขาจะวางพล็อตคร่าว ๆ ไว้ในใจก่อน จากนั้นจะลงมือร่าง เนื่องจากพล็อตของเขา มักเป็นพล็อตหลวม ๆ บางครั้งในต้นฉบับจะมีการแก้ไขทำใหม่เป็นเรื่อง ๆ จนกว่าจะลงตัว บางที่ดองทำต้นฉบับร่างถึง 3-4 ครั้ง จากนั้นเมื่อเริ่มลงมือเขียนจริงจัง จะมาแก้ไขปรับปรุงใหม่อีกจนเป็นที่พอใจ อาจมีการแก้ไขโครงเรื่องใหม่อีกก็ยังมี งานแต่ละเล่มกว่าจะเสร็จสิ้นทุกกระบวนการขั้นตอนจนเป็นที่พอใจของผู้เขียน มักใช้เวลาเป็นปี สิ่งที่เขาถนัดยึดเป็นหลักในการทำงานอยู่เสมอนอกจากความประณีตแล้วก็คือ เมื่อเขียนเสร็จเขาจะปล่อยงานทิ้งไว้เช่นนั้นเป็นเวลาราว 1 เดือน โดยทำเป็นลืมไม่สนใจ และหันไปทำงานอดิเรกอื่นให้เพลิดเพลิน จนเมื่อผ่านเวลา 1 เดือนไปแล้ว เขาจึงจะกลับมาอ่านต้นฉบับนั้นอีกครั้ง และแก้ไขใหม่จนเป็นที่พอใจ

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 116)

ผลจากการทำงานอย่างประณีตและพิถีพิถันทำให้งานของเขามีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและได้รับรางวัลจากหลายสถาบัน ในปี พ.ศ. 2524 เคยได้รับโล่รางวัลจากพระหัตถ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากนวนิยายเรื่อง “หมู่บ้านอาบจันทร์” โดยได้รับรางวัลชนะเลิศข้อการะเทศจากนิตยสารโลกและหนังสือ ประจำปี 2521 และ เรื่องสั้นเรื่อง “ใบไม้เหลือง” ได้รับรางวัลรองชนะเลิศจากสมาคมนักเขียนฯ ประจำปี 2523 ดังข้อความว่า

28 มีนาคม 2524

11 โมงเช้า มาลา คำจันทร์ เข้ารับพระราชทานโล่รางวัลจากพระหัตถ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ หอประชุมคุรุสภา นวนิยาย “หมู่บ้านอาบจันทร์” ซึ่งจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ต้นหมากได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทเยาวชนจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปี 2524 ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

นับเป็นอย่างก้าวแห่งความสำเร็จอีกก้าวหนึ่งของเขา หลังจากเรื่องสั้น “เจ้าที” ได้รับรางวัลข้อการะเทศจากนิตยสารโลกหนังสือ ประจำปี 2521 และเรื่องสั้น “ใบไม้เหลือง” ได้รับรางวัลรองชนะเลิศเรื่องสั้น จากสมาคมนักเขียน ประจำปี 2523

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 90 -91)

ในปี พ.ศ. 2525 มาลา คำจันทร์ ยังคงสร้างสรรค์งานอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้งและยังคงรักษาคุณภาพของงานเขียนไว้ได้ในระดับที่ผู้เขียนเองพอใจและผู้อ่านยอมรับ งานเขียนเรื่อง ลูกป่า ได้รับรางวัลถึง 2 รางวัล คือ รางวัลชนะเลิศประเภทเยาวชนจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือ

แห่งชาติในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ประจำปี 2526 และรางวัลดีเด่นในการผลิตผลงานเพื่อเยาวชนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ประจำปี 2525 ดังข้อความว่า

“ปี 2525 “ชีวิตที่เลือกไม่ได้” ได้รับการจัดพิมพ์เป็นเล่มครั้งแรกโดยสำนักพิมพ์ต้นหมาก แต่เนื่องจากชื่อเรื่องไปซ้ำกับภาพยนตร์ไทยเรื่องหนึ่ง จึงเปลี่ยนชื่อในการพิมพ์ครั้งนี้ว่า “ไอ้ด้อม”

ในปีเดียวกันนี้ สำนักพิมพ์คณวรรณกรรมของเรื่องเดช จันทรศิริ ได้จัดพิมพ์ “ลูกป่า” ออกมาเป็นครั้งแรกครั้งแรก นวนิยายเรื่องนี้รับรางวัลถึง 2 รางวัล ด้วยกัน คือ รางวัลชนะเลิศประเภทเยาวชน จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี 2526 และรางวัลดีเด่นในการผลิตผลงานเพื่อเยาวชน ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ประจำปี 2525”

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 95-96)

ในระยะหลังมาลา คำจันทร์ พยายามพัฒนางานเขียนของตนอย่างสม่ำเสมอ โดยการเปลี่ยนแนวการเขียนให้มีความแปลกใหม่เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้อ่าน เรื่อง “วิถีคนกล้า” ได้รับการซื้อลิขสิทธิ์ไปทำเป็นภาพยนตร์ โดยคุณยุทธนา มุกดาสนิท ในปี 2533 งานเรื่องนี้เป็นงานเขียนแนวจินตนิยาย แนวมนุษยวิทยา ก่อนจะเขียนงานผู้เขียนต้องศึกษาค้นคว้าเก็บข้อมูลอย่างดีก่อนแล้วจึงนำมาผูกเรื่อง เรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อเสนอภาพความขัดแย้งของนักบวช และภาพการกดขี่หญิงชาวเขาซึ่งมีหน้าที่เพียงผลิตลูก ไม่มีสิทธิ์มีเสียง ในการเลือกปฏิบัติตามความพอใจของตน

การสร้างงานเขียนที่แปลกออกไปจากเดิมแต่เป็นงานเขียนที่ผ่านการค้นคว้าคัดกรองมาอย่างดี ส่งผลให้งานเขียนมีความสำเร็จได้รับคำชมจากนักวิจารณ์ภาพยนตร์มีชื่อเสียง และได้รับการสร้างเป็นภาพยนตร์ ทั้งยังสร้างรายได้ให้แก่ผู้เขียนด้วยค่าลิขสิทธิ์อีกจำนวนหนึ่งในลำดับต่อมา ดังนี้

ปี 2527 “วิถีคนกล้า” จินตนิยายแนวมนุษยวิทยา ผลงานที่แปลกไปจากงานเขียนเล่มอื่นของมาลา คำจันทร์ ก็ได้รับการจัดพิมพ์เป็นเล่มโดยสำนักพิมพ์คณวรรณกรรม งานเขียนเล่มนี้ผู้เขียนบอกว่าเขียนในขณะที่กำลังเบื่อการเรียนปริญญาโทมาก ๆ เนื่องจากงานนี้เป็นจินตนิยายเป็นเรื่องแต่ง ผู้เขียนใช้วิธีผูกเรื่องจากการอ่านหนังสือแนวมนุษยวิทยาหลายเล่ม โดยจับขานหลายเล่มมาประสมประสานกันเป็นเฝ้าใหม่ในจินตนาการของตน จุดประสงค์เพื่อต้องการเสนอภาพความขัดแย้งของนักบวชกับนักรบ และภาพการกดขี่ผู้หญิงชาวเขาซึ่งมีหน้าที่เพียงผลิตลูก ไม่มีสิทธิ์มีเสียงในการเลือกปฏิบัติตามความพอใจของตน ดังข้อความว่า

“วิถีคนกล้า” เป็นที่พอออกพอใจของนักวิจารณ์ภาพยนตร์มีชื่ออย่าง “ทิวลิป” กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน ที่ใฝ่ฝันอยากเห็นจินตนิยายเรื่องนี้กลายมาเป็นภาพเคลื่อนไหวบนแผ่นฟิล์มในที่สุดความใฝ่ฝันก็

สัมฤทธิ์ผล เมื่อยุทธนา มุกดาสนิท ผู้สร้างผู้กำกับภาพยนตร์มีรางวัลเซ็นสัญญาซื้อลิขสิทธิ์
“วิถีคนกล้า” จาก มาลา คำจันทร์ เพื่อนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์เมื่อต้นปี 2533 ด้วยค่าลิขสิทธิ์เป็น
จำนวนเงิน 75,000 บาท

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 107-108)

นอกจากนี้ยังมีงานเขียนที่ มาลา คำจันทร์ พยายามเปลี่ยนรูปแบบอีกหลายเรื่อง จนทำให้
งานเขียนประสบความสำเร็จ คือ เรื่องเขี้ยวเสือไฟ และหุบเขากินคน ทั้งสองเรื่องได้รับรางวัล
ชนะเลิศประเภทวรรณกรรมเยาวชน จากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี 2531 และ 2532
ตามลำดับ การเปลี่ยนแปลงแนวการเขียนทำให้งานเขียนน่าสนใจมากขึ้นวิธีการทำงานให้ไต่งานขึ้น
ที่มีคุณภาพกว่า จึงแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของคนทำงานที่รู้จักสร้างสรรค์งานของตนอย่างต่อเนื่อง
จนเป็นที่ยอมรับของผู้อ่าน ดังนี้

“เขี้ยวเสือไฟ” วรรณกรรมเยาวชนที่เริ่มทดลองเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของตนเองได้รับการ
พิมพ์รวมเล่มครั้งแรกโดยสำนักพิมพ์กำแหง ได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทวรรณกรรมเยาวชนจากงาน
สัปดาห์หนังสือแห่งชาติในปี 2531

“หุบเขากินคน” วรรณกรรมที่ฉีกรูปแบบเดิมเกือบสิ้นเชิงของมาลา จัดพิมพ์ครั้งแรกโดยสำนักพิมพ์
ต้นอ้อได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทวรรณกรรมเยาวชน จากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติในปีถัดมา

มาลา คำจันทร์ พูดถึง “หุบเขากินคน” ไว้ว่ามีความรู้สึกพิเศษกับงานชิ้นนี้ตรงที่ได้ถอดตัวตน
ถอดชิ้นส่วนของตัวเองออกไปมากมาย บอกถึงตัวตนจิตวิญญาณของเขาเข้าไปอยู่ในเรื่องนี้มากกว่า
เรื่องอื่นที่เคยเขียนมา เป็นความท้าทายครั้งยิ่งใหญ่และต้องใช้เวลาพักกับการทำงานเล่มนี้มาก ยากกว่า
ทุกเรื่องที่เขียนมาแต่ก็ภูมิใจในความยากลำบากนั้นตนสามารถผ่านมาได้”

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 114)

3) มีภรรยาที่ดี ที่รักและเข้าใจในความเป็นตัวตนของมาลา คำจันทร์

มาลา คำจันทร์ มีภรรยาที่ดี ทำหน้าที่ของแม่บ้านที่ดี ขณะเดียวกันก็สามารถดูแล
รับผิดชอบครอบครัวและลูกได้ในขณะที่มาลา คำจันทร์ ไม่ได้อยู่บ้านต้องย้ายเข้ามาเรียนใน
กรุงเทพฯ เพื่อความก้าวหน้าของชีวิตเพื่อครอบครัว ภรรยาก็เข้าใจและในขณะนี้เองที่ มาลา
คำจันทร์ ได้ลาออก จากงานด้วยทำให้ไม่สามารถส่งเงินให้ภรรยาได้ ภรรยาก็หารายได้ช่วยเหลือ
ตนเองด้วยการค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ และต้องดูแลลูกที่อายุเพียง 1 ขวบ มาลา คำจันทร์ จึงไม่ต้อง
กังวลเรื่องการดูแลลูกมากนัก นอกจากความคิดถึงที่ต้องห่างไกลกันเท่านั้น ภรรยาเป็นคนที่มีความ
เข้าใจลักษณะนิสัยของมาลา คำจันทร์ ความเข้าใจทำให้ไม่ระแวงแคลงใจกันจึงอยู่ร่วมกันได้อย่างมี
ความสุขแม้สภาพครอบครัวจะขัดสนทางเศรษฐกิจไปบ้างก็ตาม ดังข้อความว่า

“เพราะรายได้ที่ค่อนข้างจำกัดจำเขี่ย ระยะนั้นเขาแทบไม่ได้ช่วยเหลือครอบครัว เมื่อก่อนช่วย
ตัวเองด้วยการค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่บ้าน เมื่อจากมาอยู่กรุงเทพฯ ลูกชายอายุประมาณ 1 ขวบ
ความคิดถึงลูกก่อให้เกิดความกระวนกระวายเป็นอย่างมาก ทำให้มาลาต้องเดินทางกลับบ้านทุกเดือน
บางครั้งยอมโดดเรียนวันสองวันก็ยังเคย...”

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 100)

“เขาเป็นคนชอบสันโดษ ค่อนข้างมีโลกส่วนตัว เป็นคนชอบตามใจตัวเอง เชื้อมันความคิดตนเองเรื่องเงินนี่ตอนแต่งงานใหม่ๆ ก็ไม่เคยรบกวนเงินทองกัน ต่างคนต่างจ่าย คนละครึ่งเป่า เขาได้มาเขาก็เจียดให้เรา เราก็กะเก็บไว้ ส่วนของเราค่าขายเราก็กะเก็บไว้ เรื่องเงินนี่เขาให้เรา เราก็เอาไม่ไหว เราก็กะไม่เอา

“ตอนเขาไปอยู่กรุงเทพฯ ใหม่ ๆ นี้ก็รู้สึกไม่อบอุ่นบ้าง แต่ไป ๆ ก็ชิน เขาบอกว่าเขามีความจำเป็นเพื่ออนาคต เพื่อครอบครัว เมื่อก่อนยอมรับว่าคิดมากทุกอย่างนะ ไม่มีความมั่นใจ เรื่องเศรษฐกิจรายได้ของเขาก็กะยังดีอยู่ เคยนึกท้อแท้บ้าง แล้วเรื่องผู้หญิงก็พูดกับเขา เขาบอกไม่มีอะไร ก็เข้าใจกัน เราก็กะเฉย ๆ คือเราเป็นคนไม่ชอบคิดอะไรมากนัก ไม่จู้จี้จ้าน ไม่ซักถามอะไรเขา แต่เดี๋ยวนี้ทุกอย่างก็ดีขึ้น เขารับผิดชอบครอบครัวดี

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 90)

ภาพชีวิตของมาลา คำจันทร์ เป็นชีวิตที่ประสบความสำเร็จ เพราะความเป็นคนที่สู้ชีวิตไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก ทั้งความยากลำบากทางเศรษฐกิจและอื่น ๆ มาลา คำจันทร์รู้จักการต่อสู้ดิ้นรนช่วยเหลือตนเอง ด้วยความมานะพยายาม สามารถเรียนจนสำเร็จ และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ความสำเร็จทางด้านงานเขียนนั้น มาลา คำจันทร์ เป็นผู้รู้จักการสร้างสรรคงานเขียนและทุ่มเททำงานด้วยความตั้งใจ งานที่สำเร็จออกมาจึงมีความประณีต เป็นที่ยอมรับจากผู้อ่านจนได้รับรางวัลจากหลายสถาบัน นอกจากนี้ความสำเร็จในชีวิตด้านครอบครัวคือมีภรรยาที่ดี ที่รักและเข้าใจ ช่วยกันประกอบครอบครัวในยามที่ยากลำบาก จนสามารถผ่านชีวิตในช่วงวิกฤติมาได้ ประกอบกับมาลา คำจันทร์ เองก็เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวด้วยทำให้ครอบครัวมีชีวิตที่มีความสุขแบบเรียบง่าย

2. กลุ่มชีวิตหญิงขายบริการ

ภาพชีวิตในกลุ่มหญิงขายบริการในสารคดีเรื่อง ดอกไม้ราตรีสินค้ำมีชีวิต อรสม สุทธิสาร ได้กล่าวถึงภาพชีวิตของหญิงขายบริการในหลายระดับที่ทำงานต่างสถานที่กัน คือ ช่างถนน คาเฟ่ คาราโอเกะ - บาร์ และอาบอบนวด ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์เฉพาะภาพชีวิตของหญิงขายบริการที่น่าสนใจและมีปัจจัยในการมาประกอบอาชีพนี้ที่มีความแตกต่างกัน เพื่อจะได้เห็นภาพชีวิตของบุคคลในกลุ่มนี้ได้ชัดเจนขึ้น โดยจะวิเคราะห์ภาพชีวิตของ ใจใส แจ่ม แมว จุ่ม และจ้อยตามลำดับดังนี้

ใจใส

เป้าหมายชีวิต

ใจใส มีความล้มเหลวด้านครอบครัวเธอจึงต้องทำมาหาเลี้ยงครอบครัวด้วยตนเอง ในชีวิตของเธอ เธอต้องการเพียงเงินเพื่อมาจับจ่ายใช้สอยและช่วยให้ชีวิตของเธอสุขสบายขึ้น ดังนั้นเธอจึงไม่สนใจเรื่องอาชีพ คิดเพียงแต่จะทำอย่างไรเพื่อจะได้เงินมากมายๆ เท่านั้น ดังข้อความว่า

เราเคยอยู่สบาย เงินก็มีคนหามาให้ใช้ เมื่อเงินหมดไปเราก็ต้องวิ่งหาเงิน"

(ดอกไม้วราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 45)

ภาพชีวิตของใจใส

ใจใสเป็นสาวอีสาน อายุประมาณ 30 ปี เคยมีชีวิตครอบครัวกับหนุ่มไทย สัญชาติอเมริกัน มีลูก 1 คนแต่ก็เลิกร้างกันไปใจใสหันเหชีวิตมาเป็นหญิงบริการในคาราโอเกะไม่นานก็ดิ้นรนไปขายบริการที่สิงคโปร์ที่มีแฟนอายุ 60 ส่งเสียเลี้ยงดูเธอใจใสเก็บเงินได้เป็นกอบเป็นกำอยู่สิงคโปร์ไม่นานก็ดิ้นรนไปทำงานที่ออสเตรเลียเป็นเวลา 5 ปี ที่นี้เธอมีรายได้มากจนสามารถซื้อบ้านที่เมืองไทยราคาเกือบ 2 ล้าน นอกจากนี้ยังมีเงินเก็บในธนาคารอีกหลายแสนและทองอีก 50 บาท อาชีพหญิงบริการเป็นอาชีพที่ใจใสรักและบูชา เพราะมันทำให้ภาพชีวิตของเธอดีขึ้นมาก เธอรู้จักใช้เทคนิควิธีการพูดทำให้แขกพอใจ จนมีคนต่างชาติและคนไทยหลายคนอุปการะส่งเสียเงินให้เธอ ในที่สุดเธอตกลงจะแต่งงานกับหนุ่มฮังการี ใจใสบอกความจริงว่าเธอทำงานอะไรแต่เขาไม่ถือเขาเป็นเจ้าของบริษัทตกแต่งอาคาร ฉะนั้นเกือบรวายเป็นพ่อหม้ายลูกสองอย่างไรก็ตามถึงทำงานนี้มานาน เกือบ 10 ปี แต่ใจใสมิได้บอกเรื่องนี้แก่พ่อแม่ให้ล่วงรู้แต่อย่างใดใจใสมีความสุขกับการทำงานที่ทำ แม้ว่าจะงานนี้จะป็นงานที่สังคมดูถูกก็ตาม

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

1) การรู้จักใช้เทคนิควิธีการมาส่งเสริมอาชีพของตน

ใจใสเป็นบุคคลที่รู้จักปรับตัวจะมีกลวิธีการพูดกับลูกค้าบริการเพื่อให้พวกเขาเกิดความประทับใจ การรู้จักใช้ภาษาพูดที่เป็นมธุรวาจาถือเป็นเสน่ห์ที่สำคัญสำหรับอาชีพของตนด้วยการรู้จักใช้วิธีพูดที่มีความสำคัญสำหรับอาชีพหญิงบริการหรือทำให้แขกรักหรืออาจต้องใช้มารยาทหญิงเพื่อทำให้ผู้ชายนั้นเชื่อถือว่าเราเป็นคนดีเป็นคนใจบุญ โดยการเข้าวัดหรือหัดทำงานบ้าน เพื่อให้แขกพึงพอใจทั้ง ๆ ที่ไม่เคยทำเลย ดังข้อความว่า

"หนูมีแฟนเยอะนะ มีทั้งคนไทย ออสเตรเลีย สิงคโปร์ ฮังการี ทุกคนส่งเงินทองมาให้เราใช้ตลอด หนูมั่นใจว่าเราต้องบริสุทธิ์ใจต่อกัน หนูเจอผู้ชายแต่ละคน หนูไม่เรียกร้องอะไรเลย คบเป็นเพื่อน ยินยอมได้เป็นสิบปีเขาส่งเราหมดเงินเป็นแสนทุกคนทุกชาตินานๆก็มาที คนในวงการนี้เป็นโลกมายา มันเหมือนการเล่นเกมส์คนผ่านเมืองนอกเขาจะรู้วิธีการให้ มันสนุกพวกนี้เป็นแฟนที่เราเก็บไว้นานๆ ก็ได้เทคนิคอยู่ที่คำพูดคำจาของเราพูดให้ได้เงินก็ได้พูดให้เขารักเราก็ได้เราต้องใช้มารยาทของ

ผู้หญิงให้ครบถ้วนให้เป็นประโยชน์เรื่องบนเตียงต้องอันดับหนึ่งอยู่แล้ว ผู้หญิงบางคนจะทำกับข้าวอย่างหนูไม่เคยทำอะไรอยู่ออสเตรเลียต้องจัดบ้านล้างรถทำสวนผักแต่จริงๆก็เกือบจะตายของอย่างนี้มันอยู่ที่เสน่ห์ปลายจมูก (หัวเราะ) เราเทคแคร์ เราพามันไปวัดมันก็ดูว่าเราฝึกไปบุญกุศล”

(ดอกไม้อาจารย์ลินคัมมีชีวิต. 2546 : 48)

2) เลือกงานที่รักแล้วมีความสุขกับงานที่รัก

แม่ใจใสจะทำงานที่สังคมรังเกียจแต่ใจใสก็ยึดหลักปรัชญาของตนเอง กล่าวคือเธอยึดหลักในการทำงานที่ว่า เมื่อทำงานใดแล้วก็ยอมรับในอาชีพ จะมีความสุขกับการทำงานในอาชีพนั้นใจใสมีความสุขกับงานที่ตนเองทำคือ การขายบริการทางเพศเพราะเธอมีฐานะขึ้นมาได้ก็ เพราะอาชีพนี้จริงๆ ดังข้อความว่า

“ถ้าจะถามว่าชีวิตแบบนี้ให้อะไรเราได้บ้าง หนูใช้ชีวิตมีความสุขจริง ๆ แล้วก็สบายจริง ๆ นะ หนูตอบได้เลยว่า ชีวิตแบบนี้ให้มีความสุขสบาย ความร่ำรวย ยืนอยู่ได้ทุกวันนี้ เพราะรักอาชีพนี้”

(ดอกไม้อาจารย์ลินคัมมีชีวิต. 2546 : 42)

ใจใสจึงเป็นบุคคลที่เข้าใจในงานที่ทำและเข้าใจคิดจะเลือกมองแง่มุมชีวิตและอาชีพของตนในทางบวกมากกว่าที่จะมองในทางลบจึงทำให้มีความสุขและพอใจกับงานที่ทำดังข้อความว่า

“หนูสบายนะรายได้ไม่มีอะไรคิดอะไรมากที่ดูออกใช้ใหม่ถ้าสังคมจะดูถูกก็ช่างทุกวันนี้เขาถูกนิพนธ์ว่าเราไปขาย ห แต่อ้าปากไม่ออก เพราะเรามีภรรยา หนูไม่แคร์หรอก ถ้าได้ยืนกับหนู หนูจะถามว่าเธอสะตือขนาดไหน ผู้หญิงที่ทำงานตรงนี้ เขาไม่ค่อยมีไอเดีย ไม่รู้จักวางแผนไม่รู้จักเก็บเงินที่ได้มาหนูทำงานนี้มีประโยชน์นะ เมื่อก่อนเจ้เจ้าของบ้านเขายังดูถูกหนู แต่เดี๋ยวนี้เขาชมเรา เรามีมันสมอง ถ้าหนูต่ำกว่าเขา หนูจะไม่มาที่นี่อีก แต่เราซู้ตัวเองได้ บางครั้งหนูอยู่ตรงนี้ยังสอนเด็ก ๆ ว่าถ้าทำทำให้มันสุด ๆ ไปเลย เรามีความคิดอะไรก็ทำไป แต่อย่าไปลึกลึกขโมยน้อยเราบูชางานที่เราทำอย่าไปดูถูกเพราะงานตัวนี้เป็นเงิน มันสอนเราได้ทุกวันนี้เลย”

(ดอกไม้อาจารย์ลินคัมมีชีวิต. 2546 : 50)

ใจใสประกอบอาชีพหญิงบริการโดยเธอถือว่าการให้บริการนั้นเป็นงานที่มีรายได้ดี โดยเฉพาะการให้บริการแก่ชาวต่างประเทศทำให้เธอสามารถสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำสามารถสร้างบ้านได้ ดังข้อความว่า

“ห้าปีในออสเตรเลีย ใจใสโยกย้ายไปหลายแห่ง ทั้งซิดนีย์ เมลเบิร์น นิวเซาท์เวลส์ เธอบอกว่า เป็นช่วงเวลาที่ดีมาก อยากกลับไปอีกครั้ง อยากกลับไปอีกครั้ง ดอกผลของการทำงานที่นั่น ใจใสได้บ้านจากน้ำพักน้ำแรงของเธอมาหลังหนึ่งที่บ้านนอก ราคาเกือบสองล้าน มีเงินเก็บส่วนหนึ่งเป็นตัวเลข 6 หลัก กับทองอีก 50 บาท ที่เธอโปะใส่มาในวันเดินทางกลับ ราวกลับตู้ทองเคลื่อนที่”

(ดอกไม้อาจารย์ลินคัมมีชีวิต. 2546 : 46)

ภาพชีวิตของใจใส เป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จในการทำงานอาชีพหญิงบริการ เพราะเธอรู้จักใช้กลวิธีการพูดเพื่อให้ผู้ซื้อบริการเกิดความรู้สึกประทับใจและที่สำคัญเธอรักงานที่ทำ แล้วมีความสุขกับการทำงานเพราะทำให้ชีวิตของใจใสมีความสุขสบายขึ้น

แจ่ม

เป้าหมายชีวิต

แจ่มถูกสามีทอดทิ้งให้เผชิญชะตากรรมกับลูก ความลำบากยากแค้นจึงทำให้เธอตัดสินใจเป็นหญิงขายบริการ เพราะเธอหวังเพียงเงินเท่านั้นที่จะบันดาลความสุขสบายให้กับเธอและลูกได้ แม้เธอจะแต่งงานกับสามีใหม่แล้วก็ตาม เธอก็ยังขายบริการอยู่เหมือนเดิมเพื่อส่งเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว ดังข้อความว่า

“...เมื่อพ่อแม่ไม่ให้เงิน เราจำเป็นต้องหาเงินเลี้ยงลูกเอง...มีคนชวนให้ไปหาเงินทางใต้ ถ้าแก่ โท – ลกมาเอง...ไปกันหลายคนเบิกเงินเรียบร้อย”

(ดอกไม้ราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 72)

ภาพชีวิตของแจ่ม

แจ่มเป็นคนเหนือ บ้านเกิดไม่ไกลจากเชียงใหม่ เป็นสาวใหญ่ที่สดใสผิวขาวผ่อง อยู่ใกล้แล้วชวนอบอุ่น ชีวิตแจ่มต้องหันเหเปลี่ยนเส้นทาง เมื่อสามีนอกใจไปมีเมียน้อย ไม่รับผิดชอบครอบครัว เธอต้องมาเป็นหญิงบริการเมื่ออายุ 30 ปี เพื่อหาเงินมาสร้างบ้านและเลี้ยงลูก การเป็นหญิงบริการกว่าจะได้เงินมาต้องลำบากทั้งกายทั้งใจ พบเจอกับแขกหลากหลายประเภทที่มาซื้อบริการเพื่อหาความสุขทางกาย โดยอาชีพและประสบการณ์สอนให้แจ่มต้องรู้เท่าทันคน และใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้แขกพอใจ และเพื่อไม่ให้ตนเองต้องทรมาณสังขารจนเกินไป ชีวิตหญิงบริการมีความเสี่ยงภัยสูงถ้าพลาดพลั้งอาจติดเชื้อโรคเอดส์ เวลาทำงานแจ่มต้องให้แขกใส่ถุงยางอนามัยถึงห้าชิ้นและต้องไปตรวจเลือดทุก 3 เดือนทำงานได้ 4 เดือน แจ่มก็ได้พบกับสามีคนปัจจุบันที่รักแจ่ม เขาได้ตัวเธอออกมาจากช่องเธอตัดสินใจอยู่นานจึงตอบตกลง และมาร่วมชีวิตกันที่เชียงใหม่ ด้วยความรักและความเข้าใจกัน แจ่มยังคงประกอบอาชีพหญิงบริการต่อไปได้ เพื่อหาเงินไว้มาก ๆ ให้ลูกสองคน จากสามีเก่า และอีกคน จากสามีคนปัจจุบัน

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

การที่หัวหน้าครอบครัวไม่ดูแล ทำให้ผู้เป็นภรรยา หาทางออกในทางที่ผิด

แจ่มมีอาชีพเป็นแม่บ้านใช้ชีวิตอยู่กับสามีในขณะที่มีการก่อสร้างบ้านเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของทุกคนในครอบครัวก็จับได้ว่าสามีกำลังนอกใจไปมีเมียน้อยทั้งยังไม่รับผิดชอบ ลูกเมีย

เธอจึงตัดสินใจเลิกกับสามีและไปขายบริการทางเพศในช่องทางภาคใต้ เพียงเพื่อหาเงินมาสร้างบ้านต่อให้เสร็จ ทั้งที่ไม่อยากไปเพราะคิดถึงลูก ดังข้อความว่า

“ใจเราก็กแตก บ้านเราก็กกำลังสร้าง ผัวไปติดเมียน้อย ลูกเต๋าลำบาก เมื่อผัวไม่ให้เงิน เราจำเป็นต้องหาเงินเลี้ยงลูกเอง ตอนนั้นลูกแค่เจ็ดขวบ ผัวทิ้ง เราเลยหย่าเลย มีคนชวนให้ไปหาเงินทางใต้ แก่แก่โก-ลก มาเอง เขาเป็นคนบ้านเดียวกับเรา เขาถามเราจะเอาเงินก่อนไหม เรบอกขอแปดหมื่นจะทำบ้าน เขาเลยให้ เราเอาบ้านวางไว้ให้ ทำสัญญากัน ตอนไปเขาเอารถตู้มารับ ไปกันหลายคนเบิกเงินเรียบร้อย ตอนจะไปที่ตัดสินใจยาก คิดมาก มองหน้าลูกที่ไรร้องไห้ตลอด บางที่ต้องแอบร้องไห้ในห้องน้ำ ร้องแล้วสบายใจขึ้น

(ตอกไม้รัตริสินคำมีชีวิต. 2546 : 32)

ภาพชีวิตการทำงานของแจ่ม เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้แล้ว เธอต้องลำบากกายและใจมาก เนื่องจากต้องใช้ร่างกายเป็นเครื่องรองรับอารมณ์ของแขกผู้มาใช้บริการที่มีหลากหลายประเภท บางครั้งเธอต้องใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อลดความเจ็บตัวโดยถ้าเจอแขกประเภทรุนแรงก็ต้องใส่ยานอนหลับเพื่อไม่ให้เจ็บตัวมากถ้าเจอแขกบางคนฝังมุกที่อวัยวะเพศก็ต้องใช้สารเคลือบเพื่อช่วยการหล่อลื่น ดังข้อความว่า

“ถ้าเจอแขกรุนแรงเราจะให้ยานอนหลับมันกินแล้วพอมันหลับเราก็กแล้งเอาถุงยางใส่ น้ำรัสปากถุงไว้ พอมันตื่นเราก็กแล้งโกหกว่ามันทำให้เราเสร็จแล้ว ให้มันดูถุงยาง เราต้องรู้ทันมัน แก่แก่เขาสอนไม่ทันเราจะเจ็บตัวมาก... พวกมาเลยดำนี่บึ๊กไชล์ด้วย ใส่ถุงยางก็ยาก บางคนมันฝังมุกด้วยเจ็บ... เราต้องใช้เคลือบช่วยหล่อลื่น ไม่มันถุงยางเข้าช่องคลอดยาก เพราะน้ำมันหล่อลื่นถุงยางมันไม่เยอะ”

(ตอกไม้รัตริสินคำมีชีวิต. 2546 : 35)

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

1) ความรักความเข้าใจในครอบครัว

แม้แจ่มจะเป็นหญิงขายบริการซึ่งเป็นอาชีพที่สังคมรังเกียจแต่แจ่มก็โชคดีที่พบกับผู้ชายที่รักตนจริง ๆ และยอมรับความเป็นตัวตนของแจ่มได้จึงอยู่ครองคู่ร่วมกันมาจนปัจจุบันทำให้เธอมีความสุขและความหวังในชีวิต เพราะเธอมีคนรักและจริงใจต่อเธอ เขาได้เธอออกมาจากช่องและใช้ชีวิตร่วมกัน ดังข้อความว่า

“ทำงานได้ 4 เดือนกว่า แจ่มก็ได้พบกับพระเอกของเธอเขามาขึ้นห้องติดอกติดใจรักใคร่จริงจัง บุกเธอเหมาค้างคืน 5 วัน ติดต่อกัน เขามีสวนยางอยู่ทางใต้ เขาได้เธอออกมาด้วยเงินสองแสน แจ่มตัดสินใจอยู่นานด้วยกลัวเขาหลอกพาไปขายต่อที่อื่น มันเป็นเรื่องเหลือเชื่อที่ผู้ชายสักคนจะเห็นคุณค่าของผู้หญิงกลางคืนได้ขนาดนั้น แต่ในที่สุดเธอก็ตัดสินใจเสี่ยงมากกับเขาสองคน หันหลังให้

ปักษีได้ มาไกลถึงเชียงใหม่ เขาหันมาขับรถรับจ้าง ส่วนเธอตั้งหน้าช่วยกันหาเงินเพื่ออนาคตของครอบครัวและ ลูกสองคน คนโตเกิดจากสามีเก่า วัย 10 ขวบ กับคนเล็กเกิดจากสามีคนปัจจุบัน วัย 5 ขวบ"

(ดอกไม้วราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 36)

ด้วยความรักและความเข้าใจของคนในครอบครัวทำให้แจ่มสามารถไปทำงานในช่องได้เหมือนเดิมเพื่อหารายได้มากๆไว้ให้ลูก ทั้งที่สามีของเธอก็ทราบเรื่องนี้แต่ก็เข้าใจและยอมให้เธอไปทำงานในช่องช่วงกลางวัน ทั้งคู่ปิดเรื่องนี้ไม่ให้ลูกรู้เรื่อง ดังข้อความว่า

"ครอบครัวเข้าใจกันดีไม่อย่างนั้นคงอยู่ด้วยกันไม่ได้ ตอนนี้มีเงินฝากอยู่เจ็ดแปดหมื่นบาทหาเรื่อย ๆ ไว้ให้ลูก ลูกก็โตขึ้นทุกวัน ๆ ตอนนี่ฉันบอกจะให้หยุดได้แล้วแต่คิดว่าอยากทำต่อไปอีก สักปีสองปีก็จะเลิก ถ้าเก็บเงินได้สักแสนคงจะหยุด แล้วไปลงทุนขายของอยู่ทางใต้"

(ดอกไม้วราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 36)

"แจ่มไม่รู้สึกขัดแย้งอะไรนะเพราะครอบครัวเราเข้าใจกัน ครอบครัวนี้ความเข้าใจเป็นเรื่องสำคัญกลางวันเราเป็นผู้หญิงชั่วคราวเงินนอนกับแขก แต่กลางคืนเราเป็นคนดีของผัว เป็นแม่ของลูก ชีวิต กลางวันกับกลางคืนของเรามันคนละอย่าง ชีวิตเราเป็นแบบนี้"

(ดอกไม้วราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 37)

ความสำเร็จในชีวิตของแจ่มคงเป็นเรื่องของครอบครัวเพราะมีสามีที่ให้ความรักและความเข้าใจอย่างแท้จริง เขายอมให้แจ่มทำงานเพื่อหารายได้มาเก็บไว้เพื่ออนาคตของลูก แต่ทุกสิ่งทีกระทำให้จะเป็นความลับที่รู้จักกันเพียง 2 คนเท่านั้น รายได้ที่แจ่มได้รับเป็นสิ่งสร้างความพึงพอใจแก่ตนเองอย่างมาก แจ่มตั้งความหวังไว้เสมอว่าเมื่อมีเงินมากเพียงพอที่จะนำไปประกอบอาชีพอื่นทันที ความสำเร็จดังกล่าวคงไม่ใช่เรื่องของการประกอบอาชีพการขายบริการ แต่เป็นเพียงรายได้ที่แจ่มได้รับเท่านั้น ที่ทำให้สภาพชีวิตของแจ่มและทุกคนในครอบครัวมีความสุขสบายซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จในระดับหนึ่งเท่านั้น

แมว

เป้าหมายชีวิต

แมวเคยเป็นเจ้าของกิจการซ่อมอวนเล็กแต่ก็ต้องประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ไม่มีเงินหมุนเวียนไว้ใช้ภายในบ้าน โดยเฉพาะลูกซึ่งกำลังเรียนอยู่ในระดับปริญญาตรีปีสุดท้ายแมวคิดไตร่ตรองถึงปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดแล้วจึงตัดสินใจไปขายบริการเพื่อนำเงินไปส่งให้ลูกได้ร่ำเรียน โดยไม่ให้ลูกได้รับรู้ว่าตนทำงานอะไร ดังข้อความว่า

“ลูกเรียนอยู่เทอมสุดท้าย กำลังจะสอบ ยังไงก็ต้องหาค่าเทอมให้ลูกสอบให้ได้... เราต้องเสี่ยงให้กับลูก ให้ลูกมีอนาคต”

(ดอกไม้วราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 111)

ภาพชีวิตของแม่ว

แม่วสาวใหญ่วัยทองใกล้ 50 ปีที่ชีวิตก้าวมาถึงจุดหักเหของชีวิตเมื่อกิจการซ่อมมอเตอร์ไซด์ที่ทำมาหลายปีเริ่มมีปัญหาไม่มีงานเข้าเงินหมุนเวียนไม่พอใช้จ่ายในขณะที่ลูกสาวซึ่งเรียนอยู่ในระดับปริญญาตรีเทอมสุดท้ายที่ใกล้จะจบต้องหาเงินมาจ่ายค่าเทอม แม่วตัดสินใจประกอบอาชีพหญิงขายบริการด้วยความจำใจเพื่อให้ได้เงินจำนวนมากพอที่จะมาใช้จ่าย ทุกวันนี้เธอเช่าโรงแรมอยู่เสีย ค่าเช่ารายวันวันละ 150 บาทส่งเงินให้ทางบ้านอาทิตย์ละพัน แต่กว่าเธอจะได้เงินมาเธอต้องประสบความยากลำบากในการขายบริการสารพัดรูปแบบ

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

ปัญหาเศรษฐกิจและขาดคู่คิดที่ดี

เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจทำให้แม่วไม่มีเงินมาใช้จ่ายภายในบ้านโดยเฉพาะค่าเทอมลูกซึ่งกำลังเรียนอยู่ปีสุดท้าย แม่วตัดสินใจขายบริการด้วยความจำใจ เพราะความที่คิดเพียงลำพังทำให้เกิดความคิดที่ผิดพลาดเพราะไม่ยอมไปขอความช่วยเหลือจากญาติ ซึ่งสามีของเธอก็ยินยอมเมื่อตัดสินใจมาขายบริการ แล้วเธอก็ต้องยอมรับกับสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิตเมื่อมาทำงานวันแรกเธอก็ถูกโกงค่าตัว ดั่งข้อความว่า

“ช่วงนั้นลูกเรียนอยู่เทอมสุดท้าย กำลังจะสอบ ยังไงก็ต้องหาค่าเทอมให้ลูกเข้าสอบให้ได้ ญาติพี่น้องก็พอมิ แต่เราไม่อยากจะญาติพี่น้อง คิดมาก ไม่สบาย พอตีมาเที่ยวหาใหญ่ กำลังนั่งอยู่หน้าหอนาฬิกา นั่ง ๆ อยู่ มีผู้ชายมาเรียกเรา พี่เลยถามว่าเรียกทำไม ก็เราไม่ได้รู้จักกัน เขาบอกไม่รู้สิว่าเรามาหาเงิน นั่นเป็นข้อคิดให้เรา ในภาวะที่เรากำลังทำอะไรไม่ได้ จึงเกิดหัวคิดว่าจะทำงานตรงจุดนี้กลับไปที่ปรึกษาผัว บอกต้องให้ลูกจบให้ได้ ผัวก็ยอม แต่เขาก็หวังว่ามันเสี่ยงเราเป็นหัวหน้าครอบครัวอยู่แล้ว บอกว่าฉันจะทำ เราต้องเสี่ยงให้ชีวิตกับลูก ให้ลูกมีอนาคตทำงานอย่างนี้ใหม่ ๆ นี่ที่อายนะเพราะเราไม่เคยทำ จะเลือกแต่แขกที่สะอาด พุดจากกันรู้เรื่อง ยังจำได้เลยว่าวันที่เริ่มงานวันแรกคือวันที่เท่าไร”

ทำงานวันแรกพี่แม่วก็เจอดีหนุ่มวัยคราวน้องชวนเธอขึ้นห้อง เธอไม่รู้ว่าจะตามกฎต้องเก็บเงินก่อนหรือหลัง เธอบอกเขาว่าจะจ่ายเมื่อไรก็ได้ ครั้นเสร็จกิจ ฝ่ายชายอ้างว่าไม่ค่อยมีเงิน จ่ายเธอเพียง 120 “จำเป็นต้องเอา ยังไงก็ตักว่าไม่ได้เลย แหม... โกงกระทั่งค่าตัวผู้หญิง”

(ดอกไม้วราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 111)

เมื่อตัดสินใจมาขายบริการแล้วภาพชีวิตของหญิงขายบริการอย่างแม่วเริ่มเปลี่ยนไปจากเดิม แม่วประสบกับปัญหายุ่งยากเพราะกว่าจะได้เงินมาในแต่ละครั้งเหมือนเป็นการสร้างความจัด

เงินของชีวิตกลางคืนให้เธอไม่น้อย แมวถูกเบียดค่าตัว บ้างถูกขู่ฆ่า และเจอแขกชาติสนิม ซึ่งต้องทนและทนคน มีเซ่นนั้นอาจเอาตัวไม่รอด ดังข้อความว่า

“พี่เคยเจอแขกเบียดค่าตัวยังทำให้มันโอดตึกเลย บอกพี่ผมไม่มีเงินเลยสักบาทไม่มีแล้วมาเที่ยว ทำให้เสียอารมณ์กันเปล่า ๆ พี่บอกเลยที่หน้าที่หลังอย่าใช้นิสัยแบบนี้ แขกเง่ามีหลายประเภท บางคนก็เบียดเป็นระดับขับรถเก่ง ผู้ดีก็มีเขาพูดจาดีสุภาพมากทำทางเหมือนข้าราชการ มาบอกพี่ว่าพี่ผมชอบคนมีอายุผมจะพาพี่ไป แหลมสมิหรา อากาศดี พอไปด้วยกันจนถึงแหลมสมิหราก็มีอาการผิดปกติพี่พกดุ้งยางประจำอยู่แล้ว ทำงานกันที่หาดโค่นต้นสนเลยนะก่อนทำงานพี่บอกขอให้พี่ได้กำค่าตัวก่อนเขาก็ควักแบงค์ห้าร้อยออกมา มา เราก็เอาใส่กระเป๋ากางเกง ปลอดภัยกลับบ้านพี่เรียกร้อยจะกลับเขาสตาร์ทรถ กะทิ้งเราไว้ที่นั่น ใจดำมาก แต่เราโดดขึ้นรถทันเขาจับเรามาเลย เขายังแกล้งว่าผมแกล้งพี่นะว่าจะให้พี่สักพันหนึ่งสงสารพี่ เลยเอาแบงค์ห้าร้อยคืนให้เขา พอมาถึงหาดใหญ่จอดรถหน้าเซเว่น เขากลับแบงค์ห้าร้อยออกมา บอกพี่ช่วยซื้อบุหรี่ปั๊พให้ผมหน่อย พอเราลงมาแทบจะยังไม่ทันก้าวลงจากรถด้วยซ้ำ มันก็วิ่งรถหนี ไม่น่าเชื่อว่าคนเราหน้าตาดี ๆ มีรถแต่โกงเราน่าเกลียดคิดดูทั้งเราไว้ที่แหลมสมิหราให้เรากลับเองตอน ตีสามนี้ ใจดำมาก ยังดีที่กลับมาถึงหอ นาฬิกา ปีนก็ได้แขกชั่วคราว”

ครั้งหนึ่งแมวรอดพ้นความตายมาได้แบบเฉียดฉิวแขกวัยรุ่นสามคนมีรถกระบะชวนเธอไปเที่ยว แล้วบอกจะกลับมาส่ง ทั้งหมดแวะเซเว่น ซื้อถุงยางหนึ่งกล่อง

“มันบอกพวกผมจะเที่ยวกับพี่ทั้งสามคน แล้วก็ขับรถพาเราออกไปสายนอกไปถึงที่นั่นเป็นโรงงานเปลี่ยวมากน่ากลัวมันเอามัดมาขู่บอกลงจากรถเร็ว ๆ อย่าให้โมโหมันว่าที่ต้องทำอย่างนี้เพราะอยากเที่ยวแต่ไม่มีเงินเราก็อุดดี ๆ บอกเธอสงสารพี่บ้างเถอะอย่าทำอะไรพี่เลย มันขู่เลยจะยอมมียเราเห็นทำไมมีประโยชน์เข้าดวงใจก็ต้องเป็นเมียใจเราก็ยอมให้มันที่ละคน คนแรกที่ถือปืนเอาก่อนบอกเราว่า เต็มพี่ให้ผมอีกรอบได้ไหม พอคนที่สองเสร็จ ถึงคิวคนที่สามมันหยุดหงิด รอคิวนานมาเต็มที่แล้วด้วย ทำเท่าไรก็ไม่ยอมเสร็จสักทีจนแกบอกผมขอถอดถุงได้ไหม ไม่ไหวแล้วมันไม่เสร็จแต่ถามว่าพี่เป็นโรคมั้งหรือเปล่าเราเลยขูไปเลยว่าพรุ่งนี้ให้ไปตรวจ ในที่สุดเราบอกว่าพี่ช่วยสงเคราะห์พวกเธอแล้ว ช่วยส่งพี่กลับบ้านก็แล้วกันก็เอาตัวรอดมาได้กลัวมันฆ่าเราจริง ๆ เพราะแถวนั้นมันเปลี่ยวมากแล้วมันมีทั้งปืนทั้ง มีด งานนี้ไม่ได้สักบาท แถมเจ็บใจอีก

“อีกหนเจอแขกบ้า ๆ ชาติสนิมขี่มอเตอร์ไซค์รับจ้างมาแล้วบอกผมจะมาเที่ยวมีค่าตัวร้อยแปดสิบ พี่ไปที่ห้องผมแล้วกัน ผมไม่มีเงินจ่ายค่าโรงแรม เขาพูดตรง ๆ อย่างนี้ก็ต้องไปไม่ว่ากันอยู่แล้วพอเข้าไปในห้องมันขู่เลยผลักประตูลงกลอนบอกถอดเสื้อผ้าเร็ว ๆ มีอารมณ์แล้วมันทำงานนานมากไม่เสร็จสักที แถมมันยังฝึ่มูกอีกเอาหยาบมากเล่นรุนแรงกัดหัวนมเราจนเจ็บทำยังไงก็ไม่เสร็จสักทีในที่สุดต้องพาไปช่วยชักกว่าให้ที่ห้องน้ำจนเสร็จมัน จะเอาต่ออีกบอกเงินค่าตัวร้อยแปดสิบเองพี่เหนื่อยแล้วนะทั้งเหนื่อย ทั้งเมื่อยพูดอย่างนี้จะเอาเงินคืน พี่ไม่กลัวแล้ว ตีกับมันเลย สู้นะ พอหนีออกจากบ้านมัน มันยังขี่มอเตอร์ไซค์ออกมาถึงป็นขูด้วย เราเลยแอบเข้าป่าห้วยคา จนเสียงรถเงียบไป จึงค่อยไผ่ล่อออกมา”

(ดอกไม้อาตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 115-116)

ภาพชีวิตของแมวเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวเพราะเมื่อประสบกับความทุกข์ติดสินใจแก้ปัญหาเพียงลำพังมิได้ขอความช่วยเหลือจากญาติ ทำให้ชีวิตต้องได้รับความยากลำบากในการเป็นหญิงขายบริการเมื่อชีวิตก้าวเข้าสู่วัยทอง

จุ่ม

เป้าหมายชีวิต

จุ่มเป็นเด็กที่ได้รับการตามใจในทางที่ผิด พ่อแม่เห็นว่าตนไม่ได้ดูแลลูกด้วยตนเองจึงทุ่มเทเงินทองให้ใช้จ่ายเพื่อชดเชยความรักให้กับลูก เมื่อโตขึ้นเป้าหมายชีวิตของจุ่มจึงต้องการทำงานที่สบาย อิสระ และมีรายได้สูง ดังข้อความว่า

“ตัดสินใจอยู่นานมากก่อนจะมาทำงานนี้ แต่เพราะอยากมีเงินใช้ อยากมีอิสระไม่อยากให้ใครมาตีกรอบ...”

(ดอกไม้วราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 200)

ภาพชีวิตของจุ่ม

จุ่มเป็นสาวอีสานรูปร่างปราดเปรียว ใบหน้าเก๋ จมูกโด่งเป็นสันด้วยศัลยกรรม เรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยเกรดเฉลี่ย 3.5 เธอเป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ที่แยกทางกันตั้งแต่จุ่มอายุเพียง 5 ขวบ จุ่มอยู่กับยายที่ต่างจังหวัด โดยแม่ทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ เป็นคนส่งเสีย แม่ให้เงินจุ่มใช้เป็นจำนวนมาก บางครั้งเดือนละเป็นหมื่นเพื่อจะชดเชยความรักให้กับลูก ทำให้จุ่มกลายเป็นคนใช้เงินเปลือง เมื่อไม่เรียนต่อไปหางานทำ จุ่มกลับเลือกทำงานที่คิดว่าได้เงินมากคืออาชีพอาบอบนวด เมื่อได้ไปทำแล้วจึงรู้ว่าถึงได้เงินมากแต่ต้องพบกับความยากลำบากเหน็ดเหนื่อย และต้องฝืนใจมีเพศสัมพันธ์กับคนแปลกหน้า ทั้งยังต้องเสียนาคทางการศึกษาด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

การได้รับการเลี้ยงดูที่ผิดพลาด

จุ่มได้รับการเลี้ยงดูจากแม่โดยให้เงินใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นทำให้เป็นคนที่ใช้เงินเปลือง แม่ของจุ่มคิดว่าการให้เงินลูกใช้มากๆ เพื่อชดเชยความรักให้แก่จุ่ม เพราะตนไม่มีเวลาและโอกาสเลี้ยงดูจุ่มอย่างใกล้ชิด แต่สิ่งนี้กลับส่งผลเสียให้จุ่มเป็นคนไม่รู้จักคุณค่าของเงิน ได้มากก็ใช้ไปเมื่อไม่เรียนต่อแล้ว จึงตัดสินใจทำงานอาบอบนวดเพราะต้องการเงิน ดังข้อความว่า

“ตัดสินใจอยู่นานมากก่อนจะมาทำงานตรงนี้แต่เพราะอยากมีเงินอยากมีอิสระไม่อยากให้ใครมาตีกรอบ จุ่มเป็นคนใช้เงินเปลืองมาก ตอนเรียนแม่ส่งเงินให้ใช้เป็นค่าขนมเดือนละเป็นหมื่น มีเงินมาก ๆ แล้วเรารู้สึกมันใจ แม่ให้เงินใช้ขนาดนี้มาแต่ ม.ต้นแล้ว ที่แม่ให้ขนาดนี้เพราะแม่คิดว่าแม่ไม่ได้ให้ความรักกับลูกก็เอาเงินมาชดเชย มันเลยปลูกฝังนิสัยฟุ่มเฟือยให้เรา สมัยเรียนเคยมีเงินเก็บนะแต่ก็เอาไปเที่ยวเซคหมด ตอนเลิกเรียนมาอยู่กับแม่ แม่ก็ยังให้เงินใช้อยู่ตอนนี้เวลาไม่มีเงินก็ไปหาแม่ก็ให้ใช้ จุ่มโกหกแม่ว่าไปทำงานออฟฟิศ”

(ดอกไม้วราตรีสินคำมีชีวิต.2546 : 50)

จุ่มบอกว่าเธอเป็นคนขี้เหงาใช้ชีวิตตัวคนเดียวมาตลอดและเธอไม่ได้มาทำงานอย่างนี้เพื่อต้องการประชดชีวิตหรือประชดใครแต่มาทำเพราะต้องการเงินในขณะที่แม่บังคับให้เรียนและคนอย่างเธอ ไม่ชอบให้ใครมาบังคับ

การตัดสินใจมาทำงานอาบอบนวดของจุ่มเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาด ต่อมาเมื่อเธอคิดได้ เธอรู้สึกเสียดายชีวิตเพราะเพื่อนเรียนจบกันแล้ว และยังให้ข้อคิดถึงเด็กที่มาทำงานแบบเธอ ดังความว่า

“เสียดายชีวิตเพื่อนหลายคนเรียนจบแล้วเด็กใจแตกมาทำงานอย่างนี้กันเยอะ บางคนลูกนาย ตำรวจคนนายพันยังมาทำงาน บางคนพ่อแม่มีฐานะ เด็กพวกนี้จะห่างจากบ้าน มีปัญหาทางบ้าน เป็นเด็กใจแตก หนีออกจากบ้าน บางคนเรียน ม. 6 ไม่จบก็มี”

(ดอกไม้วราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 204)

จุ่มได้บอกเล่าภาพชีวิตการมาเป็นสาวอาบอบนวดเพื่อต้องการเงินใช้นั้นว่ามีได้ราบรื่นอย่างที่เธอเข้าใจ การทำงานอาบอบนวด เธอต้องทำใจและมีความหนักใจไม่น้อยเหมือนกัน เพราะเธอต้องมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เธอไม่รู้จัก และมันไม่ได้เป็นงานสบายอย่างที่คิด ดังความว่า

“งานตรงนี้ไม่สบายเลยหนักกายหนักใจมันลำบากใจสูงมาก ต้องมาเช็กกับคนอื่นโดยที่เรา ไม่ต้องการ ไม่ใช่งานเบา ๆ นะ มันเหนื่อยมาก ต้องใช้พลังงานเยอะ อาจสบายตรงไม่ต้องใช้สมอง แต่ใช้พลังงาน เพราะกว่าจะทำให้ลูกคำมีอารมณ์ เสร็จแล้วยังต้องอาบน้ำ ทำงาน ในห้องแอร์จริง ไม่ได้ตากแดดเป็นกรรมกร แต่ถ้าเปรียบเทียบกับกรรมกรใช้พลังงาน เท่ากันมัน เหนื่อย สามรอบ ต่อวัน ก็ไม่ไหวแล้วเอเย่นต์ก็คอยแต่จะบอกว่าให้เราช่วยกันทำงาน เขาบอกให้เราหยุดอาทิตย์ละวัน กับวันมีเมเนส”

(ดอกไม้วราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 203)

ภาพชีวิตของจุ่มเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จล้มเหลวเสมือนเป็นอุทาหรณ์เตือนใจพ่อแม่ที่เลี้ยงลูกว่าไม่ควรให้ลูกใช้จ่ายเงินทองฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นเพียงเพื่อต้องการชดเชยความรักให้แก่เขา การกระทำเช่นนี้ทำให้ตัดสินใจผิดพลาด การทำงานอาบอบนวด ที่คิดว่าเป็นงานที่ได้เงินมาก แต่ต้องแลกกับการสูญเสียพรหมจรรย์ เสียอนาคตทางการศึกษา และความลำบากใจที่ต้องมีเพศสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าซึ่งไม่คุ้มค่างับสิ่งที่เสียไป

จ้อย

เป้าหมายชีวิต

เป้าหมายชีวิตของจ้อย คือ ต้องการงานที่มีรายได้ดีและมีอิสระ ดังข้อความว่า

“นักร้องเหมือนนางนอติเรก ไม่มีการบังคับ ไม่ขึ้นกับใครมาก เป็นการอิสระ มีรายได้ดี”

“เขาเรียนมาแทบตายยังไม่ได้เงินเท่าเรา ชีวิตนักร้องยังโชคดีกว่าข้าราชการบางคนอีก แต่บางคนก็ดวงไม่รุ่งกับชีวิตแบบนี้ บางคนดวงขึ้นแขกชอบ แต่ของหนูดีมาเรื่อย ๆ นะ”

(ดอกไม้รัตรีสินค้ำมีชีวิต. 2546 : 133)

ภาพชีวิตของจ้อย

จ้อยเป็นคนใต้ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชอบร้องเพลงมาตั้งแต่เด็ก จ้อยเป็นนักร้องคาเฟ่ ทำงานมา 7-8 ปี พูดและร้องเพลงภาษาจีนได้และมีรายได้ดี บางคืนได้มาลัยเป็นแสน ทั้งที่ไม่คิดว่าเป็นคนสวยสะอาดตาและไม่ใช่นักร้องอ้วนหวานช่างเอาใจ แต่จ้อยมีเทคนิครับแขก รู้จักใช้ศิลปะการพูด ตลอดจนรู้จักเอาตัวรอดปลอดภัยจากการทำงานที่ล่อแหลม จ้อยต้องพบกับแขกหลายประเภททั้งที่จะมอมยา มาขอเป็นแฟนหรือมาส่งเสียให้เงินเป็นรายเดือน คนเป็นนักร้องก็ต้องรู้จักวางตัวและมีวินัยในการทำงานมีความรับผิดชอบ ที่ทำงานจ้อยหยุดได้เดือนละ 2 วัน ช่วงที่รายได้ดีมีมาลัยคล้องคอมมากคือช่วงเทศกาลพิเศษ เช่น ปีใหม่ วาเลนไทน์ ตรุษจีน รายได้ต่อเดือนอย่างต่ำ 3-4 หมื่นบาท ช่วงเศรษฐกิจดีก็ประมาณ 7-8 หมื่นบาท

ด้วยความที่ต้องอาศัยรูปร่างหน้าตา นักร้องคาเฟ่ส่วนใหญ่ต้องทำศัลยกรรม แต่จ้อยไม่ได้ทำศัลยกรรมเพียงแต่สักคิ้วอย่างเดียว และรู้จักการดูแลสุขภาพให้ดูดีอยู่เสมอ แต่งกายให้เหมาะสมตามสมัยแฟชั่น จ้อยเป็นคนกตัญญูกตเวที รู้จักนำเงินที่เก็บออมไว้จากการทำงานส่งเสียให้บิดามารดาและญาติให้ได้รับความสุขสบาย

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

1) การรู้จักเลือกใช้จุดขายของตนเอง

จ้อยชอบร้องเพลงตั้งแต่วัยเยาว์เธอจึงเลือกอาชีพนักร้องคาเฟ่ นักร้องบางคนอาจมีจุดขายตรงความสวยแต่สำหรับจ้อยจุดขายของเธอคือการพูดคุยให้แขกสนุกเอาใจแขกเก่ง การที่จ้อยรู้จักใช้ศิลปะการพูดได้เหมาะสมกับอาชีพนักร้องคาเฟ่ เธอจึงมีแขกติดมากทั้งที่ไม่ใช่คนสวยสะอาดตา ดังนี้

“นักร้องบางคนอาจมีจุดขายตรงความสวย แต่จุดขายของหนูคือการพูด หนูว่าการพูดที่สำคัญเราจะพูดให้แขกเขาสนุกเห็นใจมีความสุขเราต้องดูว่าจุดขายของเราอยู่ตรงไหนจึงจะดึงเงินจากกระเป๋าเขาเข้าหาเรา จริง ๆ แล้วหนูเป็นคนพูดจาโผงผาง ไม่ใช่คนหวาน เขกเขาชอบที่เราจริงใจพูดตรง ๆ เขาบอกลี้อดีนะ พูดดี ใจดี พูดจริง ไม่โกหก”

(ดอกไม้รัตรีสินค้ำมีชีวิต. 2546 : 130-131)

2) การมีไหวพริบปฏิภาณ

การที่จ้อยประกอบอาชีพนักร้องคาเฟ่ทำให้ต้องพบแขกหลายประเภทจึงต้องรู้จักวางตัว บางครั้งเจอแขกมอมยา ต้องรู้จักวิธีเอาตัวรอด ดังข้อความว่า

“แขกบางคนดีมีน้ำใจ บางคนง่เง่า เราต้องรู้จักวิธีเอาตัวรอด เพื่อนบางคนเคยเจอแขกมอมยา ยั้ดตีที่ไปกันเป็นกลุ่มโดนมอมหมดแต่ก็รอดมาได้เวลาแขกมาเราจะเข้าไปทักทายเราถือว่าเราทำงาน บริการชวนเขาคูให้เขามีความสุข เวลานั้นแขกเขาอาจจับมือถือแขนเรา แต่มากกว่านั้นก็น่าเกลียด ถ้าเจอแขกไม่มีมารยาท จะควักล้วง เราจะลุดไปจากโต๊ะเลย หนูถือว่าทรมานมาก คุณต้องดูสถานที่ ด้วย หนูคิดว่าอยู่ที่เราวางตัว เราทำงานมานานก็มีประสบการณ์ไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องนี้

(ดอกไม้วราตรีลินคำมีชีวิต. 2546 : 130-131)

3) การรู้จักเอาใจใส่ดูแลตัวเอง

จ้อยทำงานเป็นนักร้องคาเฟ่จึงจำเป็นต้องดูแลตัวเองให้ดูดีเสมอเพราะสภาพที่ทำงาน มีทั้งเหล้าบุหรี่แต่ถ้าแขกชวนก็จะต้องเสพบ้างเป็นในบางครั้ง เรื่องอาหารก็ต้องรับประทานอาหาร ที่มีประโยชน์ ออกกำลังกายและต้องดูแลผิวพรรณเสมอตั้งความว่า

“ทำงานอย่างนี้ การดูแลตัวเองเป็นเรื่องจำเป็น เป็นเรื่องปกติที่แขกจะชวนดื่ม เบียร์ เหล้า บ้าง จ้อยบอกว่าดื่มพอเป็นพิธี พอให้คุมสติได้ การดื่มเหล้าเบียร์มาก ๆ ไม่เป็นผลดีปกติเธอไม่สูบบุหรี่ เธอฝึกดื่มน้ำวันละมาก ๆ งดเว้นน้ำเย็นและน้ำอัดลมกินผักผลไม้ ออกกำลังกายบ้างทุกวันนี้ภูมิ ต้านทานดีไม่เคยเป็นหวัด เธอแต่งหน้าทำผมรองพื้นด้วยแป้งเด็ก ไซโยเกิร์ตทาหน้าทุกวันและ ดูแลผิวพรรณด้วยการใช้คอลอยล์ทาตัว ทำให้ผิวไม่แห้ง”

(ดอกไม้วราตรีลินคำมีชีวิต. 2546 : 129)

4) การไม่ลืมหูลืมตา รู้จักตอบแทนบุญคุณบิดามารดา

ความยากลำบากเสมือนเป็นสิ่งที่คอยย้ำเตือนให้จ้อยได้สำนึกอยู่เสมอ จ้อยไม่เคย ลืมตัวเมื่อเธอทำงานมีเงินและรายได้มากจ้อยจะนำเงินที่ได้มาส่งให้แม่ของเธอเดือนละสามพันบาท ช่วยเหลือหลานเดือนละพันและปลูกบ้านให้แม่เธออีก ตั้งข้อความว่า

“จ้อยเคยมีเงินเก็บเป็นล้าน เธอบอกว่าเตือนใครจะมาช่วยเราอย่าให้ลำบากคนอื่น เธอเป็น เด็กกตัญญูและรักพ่อแม่จ้อยไซ้รูปแม่ที่ติดอยู่ในกระเป๋าเงินใบเล็กที่เธอพกติดตัวตลอดด้วยความ ภาคภูมิใจภาพผู้หญิงหน้าตาอย่างคนชนบทบ้านนอกหน้าตาชื่อใจจริงเป็นความอบอุ่นและกำลังแรง ใจในการต่อสู้ พันฝ่าชีวิตของเธอมาตลอด...”

“ตอนเป็นเด็กครอบครัวเราลำบากมาก พ่อแม่ทำสวน รับจ้างด้วยแม่ร้อนแรง งานหนัก บางทีสอง วันกว่าจะได้กลับบ้านฝากหนูไว้กับญาติบ้างเวลาเรียนหนังสือต้องเดินไปกลับวันละห้ากิโล รองเท้า ไม่มีใส่ บางทีเดิน ๆ อยู่ หน้าฝน ฝนตกก็เปียกฝน ลำบาก แต่เราไม่อดโตมากับผักปลา ทุกวันนี้หนูส่ง เงินให้ หลานเดือนละพัน ให้แม่เดือนละสามพัน ปีที่แล้วทำบ้านให้แม่หมดไปหลายแสน และซื้อที่ทาง ไร่ให้ทางบ้านอีก”

(ดอกไม้วราตรีลินคำมีชีวิต. 2546 : 136)

ภาพชีวิตของจ้อยถือว่าประสบความสำเร็จในอาชีพ และจ้อยเป็นเด็กกตัญญูรู้คุณบุพการี ด้วยกุศลผลบุญจึงทำให้จ้อยมีความก้าวหน้าในอาชีพ มีรายได้ดี ปลอดภัย และรอดพ้นจากเล่ห์

เหลี่ยมของแขกที่ไม่ประสงค์ดี แม้จ้อยจะทำงานคาเฟ่อันเป็นสถานบันเทิงที่มากด้วยนักท่องเที่ยวที่ชอบดื่มกัน แต่จ้อยก็ได้ปล่อยปละละเลยสุขภาพของตนเอง จ้อยพยายามรักษาสุขภาพของตน เพื่อให้ดูดีอยู่เสมอๆ ในช่วงเวลาที่สามารถกอบโกยรายได้จากแขกผู้มาเที่ยว

3. กลุ่มชีวิตผู้กระทำความผิด

ภาพชีวิตในกลุ่มผู้กระทำความผิดประกอบไปด้วยสารคดี 4 เรื่อง คือ มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า นักโทษประหารหญิง ลูกชีวิต : ในพันธนาการ และอาชญากรเด็ก? เป้าหลอม และเบื้องหลังมือสีขาวที่เปื้อนบาป สารคดีแต่ละเรื่องข้างต้น นำเสนอภาพชีวิตของบุคคลกลุ่มต่างๆ ไว้อย่างน่าสนใจ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาพชีวิตของบุคคลที่มีเหตุปัจจัยในการกระทำความผิดที่แตกต่างกัน เพื่อจะได้แสดงถึงภาพชีวิตของผู้กระทำความผิดที่มีความหลากหลาย ซึ่งอาจนำมาเป็นอุทาหรณ์สอนใจในการดำเนินชีวิตได้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาพชีวิตของผู้กระทำความผิดหลายคนที่น่าสนใจ อันได้แก่

ปรก ชื่น ศาสตรา แมน มาลี แสงทอง พรรณี ลุงดำ โชค ธง นवलชาติ สมานต้อง และกอเซ็ม

ปรก

เป้าหมายชีวิต

ปรกมีความคุ้นเคยกับอาวุธปืนมาตั้งแต่เด็กเพราะพ่อพยายามปลุกฝังให้เขารู้จักใช้อาวุธปืน จึงทำให้เขามีเป้าหมายอยากเป็นตำรวจและเป็นตำรวจที่ดี แต่ด้วยสายงานที่ทำให้เป้าหมายในการประกอบอาชีพตำรวจกลายเป็นนักฆ่า เขารู้ว่าเป็นสิ่งที่โหดเหี้ยมทารุณแต่การกระทำต่างๆบ่อยๆ เขาจึงมองเห็นเป็นเรื่องธรรมดาและในที่สุดเขาก็เป็นฝ่ายถูกล่าในเวลาต่อมา ดังข้อความว่า

"จากมือวิสามัญ ที่ทำหน้าที่ "เก็บ" เหล่าอันธพาลตามบัญชา นาย ต่อมาเมื่อสถานการณ์การเมืองเกิดความขัดแย้งอย่างหนักระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายนักศึกษา ประชาชน กลุ่มของปรกและเพื่อนถูกผูกคอตาย ชุมโจมตีที่อำเภอกันดารแห่งหนึ่งในป่าเขาทางภาคเหนือ ภาพเพื่อนและลูกน้องที่เคยกินนอนร่วมทุกข์ยากลำบากกันมาถูกยิงตายและบาดเจ็บไปต่อหน้าต่อตา ก่อไฟแค้นในอกให้แก่เขา จุดนี้เปลี่ยนวิถีชีวิตผม จากที่เคยอ่อนโยนกลายเป็นแข็งกระด้าง ช่วงต่อจากนั้นผมได้รับคำสั่งจากนายให้เก็บผู้นำนักศึกษา ชาวไร่ ชาวนา เยอะมาก เป็นความอยากได้ถอนแค้นแทนเพื่อนด้วย"

หลังจากนั้นไม่นาน เขาต้องหลบหนีการตามล่าสุดขอบฟ้า เนื่องจากไปขับรถชนเฮโรอีนให้กับนายตำรวจระดับผู้ใหญ่คนหนึ่ง ได้ค่าขับรถเที่ยวละหลายเงิน ต่อมานายตำรวจรายนั้น ถูกจับข้อหาค้ายาเสพติด เขาถูกขบวนการค้ายาสงสัยว่าเป็นสายให้กับฝ่ายเจ้าหน้าที่ต้องเตลิดหนีไปไกลลิบ และขาดจากการเป็นตำรวจนับแต่นั้น"

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 137)

ภาพชีวิตของปรก

ปรกหัดยิงปืนตั้งแต่อายุ 7 ขวบ โดยพ่อเป็นผู้ส่งเสริมและซื้อปืนให้เป็นของเล่น ทั้งยังชื่นชมเมื่อเขาสามารถยิงได้ทั้งปืนแก๊ป ปืนสับ การยิงปืนทำให้เขาเป็นคนมีความก้าวร้าว

เมื่อเติบโตขึ้นเขาเป็นตำรวจผู้พิทักษ์สันติราษฎร์เป็นผู้รักษากฎหมายทำงานทางด้านการศึกษา ชาวแทรกซึมไปในหมู่คนร้าย จนวันหนึ่งผู้บังคับบัญชาให้หัวหน้าคนเหล่านั้นไปฆ่า จากครั้งแรก ที่ทำด้วยความสำนึกว่าตั้งตัวเป็นศาลอาญา พอหลายครั้งหลายคนสภาวะจิตใจก็เปลี่ยนไปจากจิตใจอ่อนโยนมาเป็นหิวกระหาย ก้าวร้าว มุทะลุ ผู้บังคับบัญชาเห็นความสามารถในการฆ่าก็ชมเชยทำให้จิตพลิกผันจากมีวิสามัญฯทำหน้าที่“เก็บ”เหล่าอันธพาลตามคำบัญชา นาย ต่อมา เมื่อสถานการณ์การเมืองขัดแย้งกันอย่างรุนแรง ระหว่างฝ่ายบ้านเมือง กับ นักศึกษา ประชาชนกลุ่มของปรกและเพื่อนถูก ผกค. ชุมนวมใจตีในป่าทางภาคเหนือ ภาพเพื่อน ๆ และลูกน้องที่เคยร่วมกัน ทุกข์กันมาถูกฆ่าต่อหน้าต่อตาทำให้ปรกเป็นคนที่ยก้าวร้าวขึ้น

จุดนี้เปลี่ยนวิถีชีวิตของปรกจากที่เคยอ่อนโยนกลายเป็นแข็งกระด้างซึ่งจากนั้นได้รับคำสั่งจากนายให้เก็บผู้นำนักศึกษา ชาวไร่ ชาวนา เป็นจำนวนมากเพื่อแก้แค้นแทนเพื่อน หลังจากนั้นต้องหลบหนีการตามล่าเนื่องจากไปขับรถชนเฮโรอีนให้นายตำรวจระดับสูง ต่อมานายตำรวจผู้นั้นถูกจับ เขาถูกส่งขังจากขบวนการค้ายาว่าเป็นสายให้กับตำรวจจนต้องเตลิดหนีไปไกลลิบ และขาดจากการเป็นตำรวจ หลังจากนั้นปรกเริ่มสร้างครอบครัวทำอาชีพสุจริตอยู่หลายปี พรรคพวกชวนไปทำงานในเขตเขมร คอยควบคุมดูแลงานแทนนายใหญ่ผู้เป็นนักการเมืองท้องถิ่น ความเป็นผู้กว้างขวาง ทำให้มีลูกน้องไปขอพึ่งบารมีของปรกนับสิบ ๆ ชีวิต

จากนายตำรวจวิสามัญฯ เขากลายเป็นเอเยนต์มือปืนในสังกัดนับสิบชีวิต ในฐานะเอเยนต์ปรกจะรู้ว่าใครคือผู้จ้างที่แท้จริง อาวุธคู่ใจของมือฆ่าและเอเยนต์รายนี้คือมีด เนื่องจากมีกฎหมายห้ามพกปืนในที่สาธารณะ การทำงานของมือปืนกลุ่มนี้จะไม่รับจ้างฆ่าคนดีมีชื่อเสียง และเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เพราะจะไปไม่รอดอาจถูกจับได้ และจะไม่ฆ่าผู้หญิง เด็ก พระสงฆ์ ในการว่าจ้างก็ต้องไปดูเหยื่อก่อนแล้วจึงมากำหนดราคา

คดีของปรกแตกต่างจากนักฆ่ารายอื่นตรงที่เขาเคยเป็นตำรวจมาก่อนแล้วกลายมาเป็นนักฆ่า เป็นเอเยนต์ และเป็นผู้ต้องโทษจองจำ

ปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จล้มเหลวในชีวิต

การส่งเสริมลูกในทางที่ผิด

ชีวิตของปรกเดินทางผิดมาตั้งแต่ต้น พ่อแม่ปลูกฝังในสิ่งที่ผิดโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมาในภายหลัง การเลี้ยงดูแบบผิด ๆ ของพ่อแม่ส่งผลเสียในอนาคตและการดำเนินชีวิตของลูกได้อย่างไม่ตั้งใจ ภาพชีวิตของปรกกับบาปบริสุทธิ์ที่พ่อกระทำต่อลูก จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม วยเยาว์นั้นถูกล่อหลอมจากน้ำมือของบุพการี เพราะความที่พ่อเป็นคนกว้างขวางไปไหนมาไหนมีลูกน้องห้อมล้อมลอดพุดจาก็เป็นนักเลง อีกทั้งพ่อของปรกก็ต้องการให้ปรกถือปืน

หัดยิงปืนตั้งแต่เด็ก การที่ผู้เป็นพ่อชื่นชมพฤติกรรมแบบนี้จึงทำให้ปรกซึมซับติดตัวมา และเลือกเดินเส้นทางมือปืน ดังข้อความว่า

“พ่อแม่พอจะมีอันจะกินในหมู่บ้าน ท่านส่งลูกเรียนทุกคน ตั้งแต่เด็กมาแล้ว ผมเป็นลูกคนสุดท้าย พ่อแม่ตามใจมันเป็นบาปบริสุทธิ์ พ่อเป็นผู้กว้างขวางไปไหนลูกน้องห้อมล้อมจะหลับจะนอนจะไปไหนก็มีปืนยาวปืนสั้น ข้างตัวผมเห็นสภาพนี้เด็กมันคงซึมซับมาโดยที่เราไม่รู้ตัว ในขณะที่พ่ออยากให้เราถือปืน พ่อเป็นคนโผงผางพูดจาดูแลคนเลวมาตลอด ผมหัดยิงปืนแต่อายุเจ็ดแปดขวบ ทั้งปืนแก๊ป ปืนสับพ่อเห็นก็ชื่นชม”

ปรกนั้นได้คิดจากการทบทวนการกระทำของเขาแล้วเอาบทเรียนของตัวเองมาใช้กับลูกชาย โดยเขาไม่ให้ลูกชายได้เล่นของเล่นประเภทปืนเลย

“ผมมีลูกชายสามคน ผมไม่ซื้อปืนเด็กเล่นให้เลย เพราะผมนึกถึงสภาพตัวเอง มันฝังแน่นอยู่ข้างใน ผมไม่อยากให้ลูกเติบโตเป็นคนก้าวร้าวอย่างผม”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 140)

ในระหว่างที่ปรกติดคุกเขาได้ขบคิดอันเป็นอุทาหรณ์ให้แก่ผู้อ่านว่ามันเป็นบทเรียนราคาแพงที่เขาไม่ปรารถนาจะให้ผู้ใดก้าวพลาดเช่นเขา

การกระทำความผิดมีผลต่อภาวะจิตใจทำให้เกิดอาการประสาทหลอนคนที่ทำผิดมามาก ๆ เวลานอนกลางคืนก็ฝันร้าย เขามักฝันว่าถูกเขาตามล่า ตามฆ่า ถูกวิญญาณที่ฆ่าไว้มาทวงชีวิต คนที่ทำความผิดเช่นปรกหากมีจิตใจไม่เข้มแข็งพออาจเสียสติเป็นคนบ้าเพราะไม่สามารถควบคุมจิตใจตนเองได้

การดำเนินชีวิตที่ทำผิดพลาดไปแล้วแต่กลับหันมาศึกษาธรรมะ ได้รับรู้เรื่องบุญกรรม นรกสวรรค์ ก็เริ่มเข้าใจว่าสิ่งใดผิดชอบชั่วดี เข้าใจความเป็นสัจจะธรรมของชีวิตได้ดีขึ้น ดังเช่นภาพชีวิตของปรกที่ชีวิตประสบความสำเร็จแล้วใช้ธรรมะเข้าช่วยกล่อมเกล่าจิตใจให้สงบ ดังข้อความว่า

“สิ่งที่เราทำมาได้รับผลในแง่ลบ แรก ๆ ผมรู้สึกมีอคติต่อสังคม ถูกกดดัน ถูกจำกัดบริเวณ ฟุ้งซ่าน แต่พอเราได้ศึกษาธรรมะ ได้รู้เรื่องบุญกรรมต่าง ๆ นรกสวรรค์ก็เริ่มเข้าใจว่าสิ่งใดผิดชอบชั่วดี นึกว่าทางที่เราเดินผ่านมา อาจจะถูกสำหรับเรา แต่ผิดมหันต์ต่อสังคม ทุกวันนี้ผมคิดว่าเราทำผิด ก้มหน้าขอใช้กรรมเก่า ๆ ให้หมดไป เริ่มฟื้นฟูตัวเองจากหน้ามือเป็นหลังมือ จากที่มีโทษ โมหะ ก็มีจิตใจที่สงบขึ้น ตอนนี้ผมไม่มีความอาฆาตพยาบาทใคร ผมไม่เสียใจที่ติดคุก ถ้าผมไม่ได้เข้าคุก ผมคงจะก้าวเดินผิดไปตลอด”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 140-142)

ภาพชีวิตของปรกเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จเพราะมีปัจจัยมาจากการที่พ่อส่งเสริมให้ลูกเล่นปืนอันเป็นสิ่งที่ทำให้ปรกซึมซับและติดตัวมาจนกลายเป็นมือปืนแม้จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตามแต่ปรกใช้ชีวิตของตนเองมาเป็นบทเรียนเพื่อสอนมิให้ลูกเป็นอย่างเขาโดยไม่ให้ของเล่นประเภทปืนแก่ลูกเพราะกลัวลูกกลายเป็นคนก้าวร้าว เมื่อติดคุกนั้นปรกดำเนินชีวิตอยู่ในคุก

ด้วยความทุกข์ทรมาน ประจักษ์หันมาศึกษาธรรมะทำให้คิดได้และรู้ผิดชอบชั่วดี และทำให้จิตใจสงบขึ้น

ภาพชีวิตของปรกจึงเป็นอุทาหรณ์สอนใจบุพการีทั้งหลายว่า การส่งเสริมลูกนั้น หากต้องการให้เขาเป็นเช่นไรก็ต้องส่งเสริมเขาตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเยาว์อันเป็นช่วงที่เด็กมีพัฒนาการรวดเร็วที่สุด

ซีน

เป้าหมายชีวิต

เมื่อซีนเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งความหวังไว้ว่าจะเป็นตำรวจและเขาก็สอบเข้าเรียนตำรวจได้ แต่ด้วยความที่เขาเป็นนิสัยเป็นนักเลง เขาไปช่วยเพื่อนโดยไม่ได้คิดถึงอนาคตของตัวเองจึงทำให้เขาถูกจับและไม่ได้เข้าเรียนตำรวจดังที่เขาคาดหวัง ตั้งข้อความว่า

“ผมไม่ได้เป็นตำรวจนับแต่วินาทีนั้น เมื่อไม่ได้เป็นตำรวจ ผมก็บอกตัวเองว่าเอาละในชีวิตนี้ไม่ได้รับราชการแล้วก็ให้มันสุด ๆ ไปเลย ผมมีความหวังมากนะ อยากเป็นตำรวจ อยากรับราชการ...”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 55)

ภาพชีวิตของซีน

ภาพชีวิตในวัยรุ่นของซีนเป็นเหมือนกับเด็กหนุ่มทั่วไป คือ มีความตึกคะนองอยากเด่นอยากดัง ประกอบกับญาติผู้ใหญ่ปลุกฝังค่านิยมแบบผิด ๆ ว่า ถ้าเกเรต้องเจอบ้างก็ อย่าน่า ซึ่งเป็นนักเลงทำให้มันฝังลงในความคิดของซีนว่าตนต้องเป็นอย่างนั้นจึงเป็นพื้นฐานของการเปลี่ยนทางเดินชีวิตมาในทางเสื่อม เสียอนาคต

ชุมชนที่ซีนอยู่มีสภาพเหมือนมาเฟีย บ้านทุกหลังคาเรือนจะมีปืนยาว มีเอ็มลิบก อาร์ก้า มีอาวุธปืนทุกชนิด สภาพชุมชนอย่างนี้เป็นชุมชนที่ขึ้นเติบโตมา มันเป็นสังคมที่วัยรุ่นเกิดความตึกคะนองได้โดยง่าย

เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และไปสมัครสอบเข้าโรงเรียนพลตำรวจที่นครปฐมซีนสอบผ่านข้อเขียนและการสัมภาษณ์รอเพียงวันพรุ่งนี้จะไปมอบตัว จุดหักเหในชีวิตซีน พลิกผันจากหน้ามือเป็นหลังมือเพราะความรักเพื่อน เพื่อนผู้เป็นนักร้องและมีศัตรู ว่าจ้างให้ซีนช่วยคุ้มกันขบวนการแสดงที่จะไปจัดที่ต่างจังหวัด เขาจึงเอารถปิกอัพของตนเอง ขนอาวุธปืนครบมือผลปรากฏว่าเขาถูกจับข้อหามีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง ซีนไม่ได้เป็น ตำรวจนับแต่นั้นมา

เมื่อไม่ได้รับราชการก็คิดประชดชีวิตด้วยการหาทางออกให้ชีวิต มาเป็นมือปืนรับจ้าง ไม่สนใจความผิดชอบชั่วดีแต่อย่างใด

ในช่วงเวลาถึง 10 ปี ซีนผ่านงานคร่ำชีวิตผู้อื่นมาแล้วมากกว่า 30-40 ศพ งานรับจ้างที่ทำมีทั้งงานช่วยเพื่อนและงานรับจ้าง บางครั้งต้องนั่งรถตุ๊กตุ๊กไปยิงคนในกรุงเทพฯ สมัย 20 ปีที่แล้ว การรับจ้างมักเป็นการติดต่อโดยตรงระหว่างมือปืนกับผู้ว่าจ้าง แต่ช่วงเวลาถัดมาจะมี

ความสลับซับซ้อนหลายทอด กฎการทำงานของซึนจะไม่ฆ่าผู้หญิงถือว่าไม่ใช่นักแสดงจริง ไม่รับจ้างฆ่าคนกันเดียวกัน การฆ่าจะไม่เลือกเวลาแล้วแต่สะดวก อัตราค่าหัวชีวิตเมื่อยี่สิบปีที่แล้วปกติจะอยู่ที่หลักหมื่นอัตราสูงสุดซึนเคยได้สองแสนผู้ว่าจ้างจ่ายตรง ไม่มีธรรมเนียมต้องจ่ายผ่านคนกลาง

แรก ๆ ที่ทำงานก่อคดีต่าง ๆ มากมาย ซึนยังพันผิดกฎหมายอยู่ได้นานเนื่อง จากข้อมูลข่าวสาร และวิทยาการของตำรวจยังขาดประสิทธิภาพ

ภาพชีวิตของมือปืนขณะที่ทำงานชุดใหญ่ต้องรู้จักวางแผน ชุดใหญ่จะใช้อาวุธสงคราม โดยจัดไว้ 2 ชุด แต่ละชุดห่างกัน 50 เมตร ถ้าชุดแรกโดนรถเป้าหมายจะชะลอความเร็ว ชุด 2 ก็ยิงถล่มชุดใหญ่

ซึนบอกว่าการยิงคนไม่ต้องอาศัยความแม่นยำมากแต่อาศัยความไวและประชิดตัวเพื่อไม่ให้เป็นที่ผิดสังเกตมือปืนต้องมีอาชีพสุจริตบังหน้า สำหรับซึนอาชีพบังหน้าคือการเป็นนายหน้าค้าที่ดิน ทั้งที่ช่วงนั้นธุรกิจที่ดินกำลังเจริญ แต่งานที่ทำรายได้หลักคืองานรับจ้างฆ่าคน

เงินทองที่หามาได้ใช้จ่ายไปกับการเที่ยวเตร่อย่างฟุ่มเฟือยและบางส่วนไปมอบให้แม่ แต่แม่ไม่ยอมรับเพราะถือว่าเป็นเงินที่ไม่บริสุทธิ์

อาชีพมือปืนภรรยาและลูกของซึนไม่เคยรู้ แต่เมื่อถึงคราวต้องหลบหนีคดีซึนจำต้องให้ภรรยาไปเพื่อขอความช่วยเหลือ ซึนโชคดีที่ภรรยายอมทุกข์ยากลำบากกับเขา ทั้งคู่ใช้ชีวิตด้วยกันมา 20 ปี แต่หากนับเวลาที่ซึนอยู่กับภรรยาจริงๆ รวมไม่ถึง 2 ปี ขณะที่ซึนติดคุกภรรยาต้องเลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง และมาเยี่ยมซึนสม่ำเสมอ

ซึนเป็นนักโทษตัวอย่างขณะที่ติดคุก เขาประพฤติตัวดี และมีโอกาสสมัครเรียนต่อจนจบชั้นปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในชีวิต

การปลูกฝังค่านิยมที่ผิด

ซึนเลือกเดินเส้นทางมือปืนเพราะถูกปลูกฝังค่านิยมแบบผิด ๆ จากปู่ย่าตายายที่สอนเสมอว่าถ้าอยากจะเป็นนักแสดงต้องเป็นนักแสดงอย่างพีและน้ำ ทำให้ลูกหลานอย่างซึนคิดคล้อยตาม ประกอบกับอยู่ในวัยหนุ่มที่มีความคึกคะนองและอยากเด่นอยากดัง เป็นที่ยกย่องเชิดชูจากเพื่อน ดังข้อความว่า

“ในวัยรุ่นหนุ่ม ซึนก็เป็นเช่นเดียวกับเด็กหนุ่มโดยทั่วไป มีความคึกคะนอง อยากเด่นอยากดัง ประกอบกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว เป็นปัจจัยให้เขาก้าวมาสู่เส้นทางสายนี้”

“สมัยก่อนผู้ใหญ่จะปลูกฝังค่านิยมแบบผิด ๆ ผู้ใหญ่เขาเป็นนักแสดงมาก่อน ปู่ย่าตายายเขาจะบอกว่ามึงเกรมึงต้องเกอย่างพ้อย่างน้ำนะ เราก็เก็บความคิดอย่างนั้นมาว่าเราต้องเกาะเพื่อนฝูงถึงเชิดชูและยอมรับแล้วเมื่อก่อนคนเพชรบุรีติดแรงฆ่าคนมันเป็นไปทำนองนั้นคือไม่ใช่ เรื่องของตนเองเป็นเรื่องเดือดร้อนแทนเพื่อน”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 53)

ขึ้นเติบโตมาในชุมชนนักเลงเสมือนเป็นบ้ำหลอมความคิดให้เป็นคนที่มีใจนักเลง ขึ้นมองเห็นการชกต่อยฆ่าฟันกันเป็นเรื่องธรรมดา เขาเองก็ซึ่มซับพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ไปโดยไม่รู้ตัว ดังข้อความว่า

“เมื่อก่อนชุมชนที่ผมอยู่มันเหมือนมาเฟียมีบ้านเรือนอยู่ 2030 หลังคาเรือน ทุกหลังคาเรือนต้องมีปืนยาว มีเอ็ม 16 อาร์ก้า มีอาวุธปืนทุกชนิด เราเดินกลางคืน 10 คน ก็เรียกว่าต้องมีปืนยาว 10 กระบอก ปืนสั้น 10 กระบอก หรือต้องมีระเบิด เดินกันอย่างนั้น เจอตำรวจ ตำรวจก็ไม่กล้าบางที่ ฝ่ายตรงข้ามเข้ามาถล่มฝ่ายเรา ฝ่ายเราก็ถล่มฝ่ายเขาบ้างซึบเคียวกันอยู่ตลอดแม้กระทั่งจะจุดบุหรี่สูบเวลากลางคืนก็ต้องซุดหลุมสูบ เพราะกลัวฝ่ายตรงข้ามเขาเห็นว่าเราซึ่มอยู่ตรงนี้แล้วจะดักยิงต้องระวังตัวกันตลอด ขนาดเดินล่อให้ฝ่ายตรงข้ามยิงก็เคย มันเหมือนเท็กซัสเหมือนมีสงครามจริง ๆ”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 53-54)

ปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในชีวิต

ความรักเพื่อนมาก่อจนและขาดความยั้งคิด

ขึ้นสมัครสอบเรียนตำรวจได้แต่เพราะความรักเพื่อน เพื่อนซึ่งเป็นนักร้องขอร้อง ให้ขึ้นไปช่วยคุ้มกันขณะไปเปิดการแสดงที่ต่างจังหวัดเนื่องจากเป็นคนที่มีศัตรูมาก เมื่อเพื่อนมาขอร้องขึ้นจึงเอารถของตนขนอาวุธเตรียมคุ้มกันเพื่อนเต็มที่ แต่เขากลับถูกตำรวจจับ ข้อหาใช้อาวุธปืนไว้ในครอบครอง อันเป็นเหตุให้ขึ้นต้องออกจากกรเป็นตำรวจ เมื่อชีวิตดำเนินมาในทางที่ผิดแล้วขึ้นก็เลยเดินเส้นทางมือปืนตั้งแต่นั้น ดังข้อความว่า

“ผมไม่ได้เป็นตำรวจนับแต่วินาทีนั้นเมื่อไม่ได้เป็นตำรวจผมก็บอกกับตัวเองว่าเอาละในชีวิตนี้ไม่ได้รับราชการแล้วก็ให้มันสุดๆไปเลย ผมมีความหวังมากนะ อยากรับราชการ แต่อาจารย์เคยดูดวงไว้ว่าผมไม่มีโอกาสได้รับราชการ ผมก็เริ่มหักเหชีวิตเลยที่นี่ ทุกรูปแบบตั้งแต่รับจ้างยิง 2,000-3,000 บาทก็ยิง ยิ่งถ้าเป็นฐูเขาเนี่ยผมยิงให้ฟรีเลย อยู่ที่ไหนก็ต้องไป ไม่มีเงินก็เหมารถไปเอง ผมซิงซิงนะ มันไม่สมควรอยู่ในโลก เหตุที่ผมเกลียดซิงเรื่องนี้เพราะพ่อแม่ผมสอนมาตลอด และครอบครัวเพื่อนผมแตกแยก เพราะเรื่องนี้ทำให้ผมฝังใจ”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 54-55)

เมื่อขึ้นเลือกเดินทางเส้นนี้แล้วขึ้นต้องพบกับภาพชีวิตที่เต็มไปด้วยทุกข์เพราะต้องหนีการติดตามของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชีวิตไม่เป็นปกติสุขต้องอยู่อย่างหวาดระแวง ใช้ชีวิตอยู่อย่างลำบากถึงแม้จะไปประกอบอาชีพสุจริตก็ยังคงติดตามจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากคดีเดิมที่ขึ้นเป็นผู้ก่อไว้ ดังข้อความว่า

“ผมเคยหนีไปอยู่กรุงเทพฯพักหนึ่งมันไม่มีความสุขเลยพอไปอยู่กับใครเขาก็จะพูดว่าเมื่อวานนี้ตำรวจมาเมียงมองดู ทำให้เราหวาดระแวงตลอด ครั้งสุดท้ายขึ้นไปอยู่เชียงใหม่ ไปซื้อไรทำไร่ที่

นั่น ก็ยังไม่วายถูกตามอีก คือ ผมเขียนจดหมายถึงเมีย ใช้ปลอมชื่อ – ที่อยู่หมด เป็นที่อยู่ของคน
แฉนั้น ตำรวจก็ไปลุ่มที่นั่น ผมก็คิดว่ายังไงก็กลับมาถิ่นเรามากกว่า การหนีไปอยู่ต่างถิ่นกับหน้อย
ในภูมิลำเนาอยู่ในภูมิลำเนาจะง่ายกว่าจะไปไหนก็แล้วแต่คนในพื้นที่เขายังให้ข้าวน้ำเราช่วยเราตลอดผม
หนีมาอยู่ในถิ่นตัวเองก็จริงแต่ไม่เคยได้เข้าบ้านไปอยู่แต่กลางทุ่งนาด้วงดำหมดทั้งตัวเคยมีคนดูถูกว่า
ผมจะอยู่ที่นี้ไม่ได้ผมก็โดนทำนาบางครั้งคนมาเจอผมยังตกใจว่าเป็นไปได้ยังไงผมแบกปืนตะล่อน ๆ
อยู่กลางทุ่งนาเกือบปี คิดถึงลูกเมียมาก เข้าบ้านก็ไม่ได้”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 65)

ภาพชีวิตต่อมา ซึ่งถูกตำรวจจับต้องติดคุกและทนทุกข์ทรมานต่อความยากลำบากในคุกที่
แออัดยัดเยียด เนื่องจากเป็นนักโทษคดีอุกฉกรรจ์เขาจึงถูกจับขังเดี่ยวเป็นเวลานานถึงครึ่งปี ทำให้
สภาพจิตใจฟุ้งซ่าน เพื่อนในคุกแนะนำให้ขึ้นนั่งสมาธิ เมื่อจิตใจสงบขึ้นจึงทบทวนการกระทำ
ของตนที่ผ่านมา เขารู้ว่าผลที่ได้รับจะเป็นเช่นไร เมื่อความตายกำลังจะมาถึง เขาได้สำนึกถึง
ผลกรรมที่เขาได้กระทำ ดังข้อความว่า

ก้าวแรกในเรื่องจำของเขา คือที่ทัณฑสถานพิเศษกรุงเทพฯ ในชีวิตที่ต้องโยกย้ายเรือนจำ
มาหลายแห่งหลายที่ (แม้จะติดเพียงคดีเดียวเขาลงความเห็นว่านี่เป็นคุกที่โหดที่สุดและแออัด
ยัดเยียดมาก หากใครลุกเข้าห้องน้ำเวลากลางคืน กลับมาก็ไม่มีที่วางให้เอนกายนอนแล้ว ส้วม
ไม่มี ต้องใช้ถังเมล หนูกับแมลงสาบชุกชุม ด้ายเป็นนักโทษคดีอุกฉกรรจ์เขาจึงถูกจับขังชอย
(ห้องแยกขังเดี่ยว) นานครึ่งปีสภาพจิตใจฟุ้งซ่านกระเจิดกระเจิงจนต้องกินยาทมิวจวันละแปดของ
กว่าจะค้นพบทางสว่างเมื่อเพื่อน ร่วมคุกคนหนึ่งสอนให้นั่งสมาธิจนจิตใจสงบเย็นขึ้น

“พี่เชื้อใหม่พวกนักโทษประหารที่นั่งสมาธิได้เป็นวันเขาเริ่มรู้สำนึกตรงนี้เริ่มรู้แล้วว่าความตาย
เป็นยังไง สิ่งที่ทำมาสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้สังคมขนาดไหนเราจะเริ่มศึกษาอดีตย้อนหลัง
ปกตินึกในสังคมาภายนอกจะมองไปข้างหน้าคิดถึงอนาคตอย่างเดียวไม่มีเวลาคิดถึงเรื่องในอดีต
แต่คนที่นอนรอว่าตนเองจะโดนประหารเมื่อไรถึงตอนนั้นเราต้องคิดแล้วนักโทษประหารจะมีเวลาคิด
ทั้งหมดว่าตนเองทำอะไรมาบ้างที่ทำมาผลเป็นยังไง แล้วความตายจะมาถึงแล้วมีความรู้สึกยังไง โอ้
ความตายเป็นยังไง รู้จักความตายแล้ว เราจะคิดย้อนไปข้างหน้า เพราะคนไม่มีอนาคตก็ต้องเอา
เรื่องข้างหลังมาคิดทบทวน”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 67)

ภาพชีวิตของขึ้นเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวเพราะมีปัจจัยคือการปลุกฝัง
ค่านิยมที่ผิด ส่งผลให้ดำเนินชีวิตที่ผิดพลาด ค่านิยมที่ขึ้นถูกปลุกฝังแต่เด็ก คือ หากจะเป็นนักเลง
ต้องเป็นนักเลงตามอย่างเพื่อนำจนขึ้นมีความคล้อยตาม ประกอบกับอยู่ในวัยศึกษาค้นอง
อยากเด่นอยากดังและเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ความรักเพื่อนมากโดยไม่ได้คิดไตร่ตรองให้
ถ่วงถี่เป็นจุดหักเหชีวิตของขึ้นให้เป็นผู้มือปืน ทั้งที่กำลังจะได้เป็นตำรวจมีอนาคตที่ดี

ศาสตรา

เป้าหมายชีวิต

ชีวิตของศาสตราคุ่นเคยกับปิ่นของเล่นมาแต่วัยเยาว์ เพราะที่บ้านเป็นแหล่งผลิตปิ่นของเล่นขายตามงานวัด จุดหักเหในชีวิตเกิดขึ้นเมื่อญาติพี่น้องถูกฆ่าตายจากคู่อริ แต่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากทางราชการ ความต้องการล้างแค้นคู่อริ ศาสตราจึงตัดสินใจแก้ปัญหามิทางที่ผิด ดังข้อความว่า

“ผมไม่ใช่มือปิ่นรับจ้าง ผมฆ่าคนมาหลายรายก็จริง แต่ฆ่าเพราะความแค้น มันเป็นศึกล้างแค้นระหว่างสองตระกูล ผมไม่รับจ้างฆ่าคนหรอกครับ ทำอย่างนั้นผมถือว่าไม่มีศักดิ์ศรี”

(มือปิ่น : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 125)

ภาพชีวิตของศาสตรา

ศาสตราหนุ่มใหญ่วัย 50 ปี เชื้อสายแขกปาทานจากจังหวัดอุทัยธานี ครอบครัวของเขาพ่อเป็นคนที่อยู่ในศีลธรรมและคอยสั่งสอนศาสตราให้เป็นคนดีเสมอ ในวัยเด็ก สภาพแวดล้อมที่เขอาศัยอยู่เป็นแหล่งผลิตปิ่นของเล่นสำหรับขายตามงานวัด ทำให้ศาสตรา คุ่นเคยกับปิ่นมาตั้งแต่วัยเยาว์ เมื่อความคุ่นเคยกับปิ่นในวัยเยาว์บวกกับความต้องการล้างแค้น คู่อริที่มาฆ่าพี่น้องตน อีกทั้งคดีความก็ไม่คืบหน้าเพราะฝ่ายตรงข้ามมีตำรวจหนุนหลังอยู่ ศาสตราจึง ตัดสินใจแก้ปัญหาคับปิ่น ในครั้งนี้เขาได้ละเมิดคำสั่งสอนของพ่อที่ให้ภัยแก่ศัตรูด้วยถือว่าความแค้นครั้งนี้เป็นแค้นที่อีกฝ่ายหยิบยื่นให้ครอบครัวเขาก่อน

การตัดสินใจล้างแค้นคู่อริทำให้ศาสตราต้องสูญเสียพี่ชายไปอีกคนในระหว่างหลบหนี และได้รับความยากลำบากในชีวิต สามปีต่อมาเขาจึงถูกจับ คดีของเขายังอยู่ในระหว่างสืบพยาน ขณะที่ถูกจองจำภรรยาเขาก็ไปมีสามีใหม่ ซึ่งขณะนั้นลูกก็ยังอายุไม่กี่ขวบ บาดแผลในใจที่พี่น้องถูกฆ่าและความชอกช้ำจากคนรักทรยศทำให้ศาสตราแทบบ้า แต่ในที่สุดเขาก็หาทางออกให้กับตัวเองคือการสวดมนต์และถือศีลตลอด ทำให้จิตใจสงบลงได้ และให้ภัยภรรยาซึ่งเป็นแม่ของลูกได้

ปัจจัยที่นำพาชีวิตไปสู่ความล้มเหลว

1) สภาพแวดล้อมที่ไม่ดีในชีวิต

ศาสตรามือปิ่นจากจังหวัดอุทัยธานีกล่าวถึงชีวิตในวัยเยาว์ของเขาที่อยู่ใกล้ชิดกับปิ่นล้มผัสปิ่น เล่นปิ่นมาตั้งแต่เด็ก จึงทำให้เขาตัดสินใจเลือกเป็นมือปิ่น ดังข้อความว่า

“ผมคิดว่าสิ่งแวดล้อมมีส่วนเราโตมาด้วยการมีปิ่นเป็นของเล่นควงปิ่นเล่นสองมือมาตั้งแต่เด็ก”

(มือปิ่น : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 126)

2) การไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดา

พ่อของศาสดาเป็นแขกปาทานที่เคร่งครัดยึดมั่นในศาสนาอบรมสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดี รู้จักการให้อภัย ถึงแม้ลูกชายถูกคนอื่นฆ่าตายก็สั่งไม่ให้ลูกๆ ไปล้างแค้น เพราะ ถือว่าพระเจ้าเท่านั้นที่จะเป็นผู้พิพากษาความผิดของมนุษย์ แต่ศาสดาไม่เชื่อฟังคำเตือนของพ่อ จึงทำให้ต้องมาได้รับผลของการกระทำภายหลัง ดังข้อความว่า

“พ่อของศาสดาเป็นผู้เคร่งศาสนา สวดมนต์ละหมาดมิได้ขาด แม้แต่ลูกชายถูกฆ่า พ่อก็สั่งลูก ๆ ที่เหลือไว้ว่า อย่าไปล้างแค้นกับอีกฝ่าย ด้วยถือว่าพระเจ้าเท่านั้นที่เป็นผู้พิพากษาโทษของมนุษย์ มิใช่มนุษย์ด้วยกันพิพากษาตนเองศาสดาละเมิดคำสั่งพ่อด้วยถือว่าความแค้นของเขาเป็นความแค้นที่อีกฝ่ายหยิบยื่นให้”

(เมื่อปีน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 127)

ผลของการไม่เชื่อฟังพ่อ หลังจากไปล้างแค้นฆ่าฝ่ายตรงข้ามตาย ตัวเองต้องมาติดคุก ศาสดาจึงเพิ่งคิดได้ว่าควรเชื่อฟังคำของพ่อ ดังข้อความว่า

“ศาสดาบอกว่า ยัดนี้ เขาเสียใจต่อการกระทำที่ผ่านมา ถ้าคิดได้เขาจะคิดอย่างพ่อทำอย่างพ่อ เมื่อก่อนผมไม่รู้ว่ามีพ่อผมสูงส่งขนาดไหน เดียวนี้ผมรู้แล้วว่าพ่อสูงส่งจนผมเอื้อมไม่ถึง ทุกสิ่งขึ้นอยู่กับพระเจ้า คนป่าเถื่อนสู้กันด้วย ความป่าเถื่อนก็พอแล้ว ผมรู้แล้วว่าผมจะไม่ฆ่าใครอีก อกภัยกันได้ก็ภัยกันไป พ่อเคยบอกผมว่ากรรมเวรที่มีให้คนที่ทำรับไปเอง เราอย่าไปแก้แค้นเขา เพราะถ้าเราทำเขา กลับกรรมนั้นก็ตกที่เรา ตอนนี้เป็นคนชั้นต่ำเช่นเดียวกับเขา พ่อผมไม่เลือกกลัวกับสิ่งพวกนี้ ไม่ลดตัวลงเป็นฆาตกร ไม่เป็นคนชั้นต่ำ”

(เมื่อปีน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 130)

3) การแก้แค้น

ศาสดาเลือกเดินเส้นทางที่ผิดพลาดเนื่องจากความแค้นที่ครอบครัวถูกฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเป็นคู่อริกันฆ่าตาย เมื่อฟังมีอกฎหมายไม่ได้ ศาสดาจึงไปล้างแค้นด้วยตนเอง ดังข้อความว่า

คุณลองคิดดูผมมีพี่น้อง 12 คนถูกอีกฝ่ายฆ่าไปแล้วหกคน เรารู้ว่าใครฆ่าแต่ไม่มีหลักฐานจะเอาผิดเขาถ้าเขาไม่ตายเราก็ต้องตาย ฝ่ายเขามีอิทธิพลมีตำรวจหนุนหลังเขามาทำเราก่อนทุกคนยอมมีความรักชีวิตตัวเอง เราไปทำเขาถ้าพลาดเราก็มีสิทธิ์ตายเมื่อผมเล็งปืนไปผมก็คิดถึงลูกเมียเขาว่าเขาจะต้องได้รับผลตอบ แทนเหมือนเรา สภาพลูกเมียเรา พี่สะใภ้เรา ลูกหลานเราเศร้าโศกอย่างไร เราเจ็บปวดอย่างไรเขาจะต้อง เจ็บปวดเหมือนเรา

(เมื่อปีน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 126 -127)

เมื่อศาสดาตัดสินใจล้างแค้นเขาจึงต้องรับผลกับการกระทำของเขาเองนั่นคือการหนี แต่ขณะที่หลบหนีพี่ชายของเขากลับต้องถูกฆ่าตายไปอีกคน ดังข้อความว่า

การล้างแค้นทำให้ชีวิตผมลำบาก ผมต้องซุกซ่อน ต้องหลบหนี ผมยังเป็นเด็กหนุ่ม มีคนรัก ผันถึง มีชีวิตที่ดีเช่นคนอื่น แต่ทำไมผมต้องหนีคดี ผมแต่งตัวอย่างหล่อ ทำไมต้องไปอยู่ในที่มืด ๆ การล้างแค้นมันทำให้เหมือนเราโยนชีวิตวัยรุ่นหนุ่มทิ้งไปเลย “ขณะที่ผมหนี พี่ผมยังโดนยิงตายไปอีกในชีวิตผม ลูกปืนเฉียดร่างผมไปไม่รู้เท่าไร”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 126 -127)

ภาพชีวิตของศาสตราเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวด้วยสาเหตุจากวัยเด็ก เขาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับปืน เมื่อเกิดปัญหาในชีวิตเขาจึงเลือกปืนเป็นตัวตัดสินแก้ปัญหา สาเหตุอีกประการก็คือความอาฆาตและการล้างแค้นคู่ริให้ตายตกตามพี่น้องที่ถูกฆ่า ทำให้ชีวิตศาสตราต้องสูญเสียอิสรภาพมาใช้ชีวิตอยู่ในคุก เมื่อเกิดความทุกข์ขึ้นในใจ ศาสตราจึงหันมาหาหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือทำให้จิตใจของเขาสงบสุขได้

แมน

เป้าหมายชีวิต

แมนเป็นคนใช้เงินเก่ง เมื่อเงินขาดมือเขาจึงทำทุกวิถีทางที่จะให้ได้เงินมาใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย จึงเป็นจุดหักเหชีวิตของเขาให้เป็นมือปืนรับจ้าง ดังข้อความว่า

“ระยะนั้นเงินขาดมือ ลูกพี่ที่รู้จักถามว่าอยากมีเงินใช้ไหม ยิ่งคนให้หน่อย 4 หมื่น ผมบอกทำก็ทำเขาพาไปดุดัว จ่ายให้ก่อนครึ่งหนึ่ง ผมก็ตั้งใจที่ได้เงินมา...”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 103)

ภาพชีวิตของแมน

ครอบครัวของแมนเป็นคนภาคอีสาน แมนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ่อและแม่มีอาชีพรับราชการทั้งคู่เป็นคนที่ใฝ่ทางธรรมและสอนลูกให้เป็นคนดีเสมอมา เส้นทางชีวิตมือปืนของแมนเริ่มต้นขึ้นเมื่อเขาอายุประมาณ 20 ปี เพราะความที่เป็นคนใช้เงินเก่ง ชอบเล่นปืน และคบเพื่อนเกเร เมื่อเงินขาดมือก็อปรกับเพื่อนมาชักชวนไปทำงานที่มีรายได้ดี แม้รู้ว่าป็นงานฆ่าคน แต่แมนก็ตอบตกลงทำงานแรกได้ค่าจ้างถึง 4 หมื่นบาท

เงินก้อนแรกที่ได้มา แมนนำไปซื้อโทรศัพท์มือถือและวิทยุสื่อสารเพื่อติดต่องานใหม่ และใช้ประโยชน์ในการหา路子ทางหนี

ภาพชีวิตหลังจากฆ่ารายแรกเสร็จทำให้แมนกลับมาคิดฟุ้งซ่านนอนไม่หลับ หลับตาลงครั้งใดก็จะเห็นภาพคนที่ตนฆ่า แต่พอนึกถึงเงินจำนวนมากที่ได้ก็ทำให้ความทุกข์ความคิดฟุ้งซ่านนั้นหายไปใจจะสบายขึ้นทุกครั้ง เงินที่ได้มาจะนำไปฝากธนาคารในชื่อภรรยาของเขา เงินมีความหมายกับแมนมากจนยอมเสียศักดิ์ศรีด้วยการยอมแหกกฎรับจ้างฆ่าผู้หญิง เนื่องจากค่าจ้างที่สูงมาล่อใจ แต่เงินทองที่แมนหามาได้นั้นไม่ได้สร้างความภูมิใจให้กับพ่อแม่และภรรยาเลย เมื่อทุกคนรู้ความจริงก็ได้แต่เสียใจต่อการกระทำของตน

อาจเพราะแมนเติบโตมาในยุคของการแก่งแย่งแข่งขัน โลกแห่งวัตถุนิยมผู้คนต่างต้องการสร้างฐานะสะสมเงินตรา โดยมองว่าสิ่งเหล่านี้คือหลักประกันความมั่นคงของชีวิต จนทำให้เขาพลัดเข้าไปอยู่ในวังวนของธุรกิจการฆ่าคน เขาฆ่าคนมากมายรวม 20 ชีวิต ในเวลาไม่กี่ปี

ในที่สุดเมื่อติดคุกเงินที่เขาแสวงหามาตลอดชีวิตก็กลับไม่ได้ใช้ กลับต้องมาชดใช้กรรมที่ตนได้ทำไว้กับผู้อื่น ได้รับความทุกข์ทรมานไม่ต่างอะไรกับการตายทั้งเป็น

ปัจจัยที่นำไปสู่ความล้มเหลว

การตกเป็นทาสของเงิน

แมนหนุ่มวัย 20 ปี เลือกเดินเส้นทางมือปืนเพียงเพราะเขาต้องการเงินมาใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เมื่อเงินขาดมือ ประกอบกับเป็นคนชอบเล่นปืนอยู่แล้ว รวมทั้งคบเพื่อนไม่ดี จึงชักจูงให้ไปทำงานรับจ้างฆ่าคนด้วยค่าจ้างที่สูงมาล่อใจ ดังข้อความว่า

“ผมเป็นคนชอบคบเพื่อนเกร่ ใช้เงินเก่ง ชอบแต่งรถ และชอบเล่นปืน หน้านั้นเงินขาดมือ ลูกพี่ที่รู้จักถามว่ามีเงินใช้ไหม ยิงคนให้หน่อย 4 หมื่น ผมบอกทำก็ทำ เขาพาไปดูตัว จ่ายเงินให้ก่อนครึ่งหนึ่งผมก็ตั้งใจที่ได้เงินมา เขาเอาปืนไทยทำเป็นปืนลูกซอง เป็นอาวุธ ให้ผม วันลงมือทำงานคนที่ผมจะฆ่ากำลังก้าวลงจากรถ จังหวะนั้นผมยิงเข้าตรงหัวคิ้ว ยิ่งแล้วยิ่งซ้ำอีกตอนยิงนี้ผมมีสังกั้วมาก เพื่อนที่ขับมอเตอร์ไซค์พาผมไปที่พักโรงแรม อีกสองวันถัดมาหนังสือพิมพ์ลงข่าว คนติดต่อนัดเอาเงินมาให้ผมที่ร้านอาหารแห่งหนึ่ง ดบไหลท่วมท่าที่เป็นกันเองแล้วบอกผมว่า ทำงานอย่างนี้ดีแล้ว เงินดี รายได้งาม ไม่ต้องกลัวอะไร”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 103)

เมื่อแมนทำงานแรกสำเร็จด้วยดี แต่ตัวแมนเองกลับทุกข์ทรมานกับสิ่งที่ได้ทำลงไป ตกกลางคืนแมนมักจะนอนไม่หลับ มโนธรรมในใจต่อสู้กันกับสิ่งที่เขาทำลงไปส่งผลให้จิตใจทुरนทुरายและฟุ้งซ่าน ดังข้อความว่า

“ผมนอนตื่นไปตื่นมาเหมือนปลาเลย มโนธรรมเราไม่น่าไปทำเขาเลยเขาก็มีพ่อแม่เหมือนเรา”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 103 -104)

ถึงแม้จะรู้สึกทรมานใจในงานแรกๆ แต่เมื่อเกิดความทุกข์ขึ้นมาในชีวิตแล้วแมนมักจะหาทางออกให้กับชีวิตนั้นคือความสุขจากเงินรายได้ที่สูง และการที่แมนจะได้เงินครั้งละมาก ๆ เขาก็ต้องไปรับจ้างฆ่าคนอีก ดังข้อความว่า

“พอทุกข์ขึ้นมาผมก็จะนึกถึงเงินได้เงินมาแล้วเพลิน พอไม่มีงานทำก็วิ่งหางานเอามือถือโทรติดต่อ งานตามนามบัตรที่พรรคพวกให้กันมา พอไม่สบายใจเอาเงินมาดูก็หาย ถ้าเผื่อนึกอยากได้เงิน ใจจะสบายว่าจะมีงานให้ทำอีก เพิ่มปริมาณบาปให้ตัวเรา ตอนนี้มีเงินฝากแบงก์อยู่ล้านกว่า

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 103)

แมนเข้าสู่โลกของการจองจำได้ปีเศษ การอยู่ในคุกทำให้แมนได้คิดถึงสิ่งที่ผ่านมา เขาฝากอุทาหรณ์ให้คนหนุ่ม ๆ รุ่นหลังได้คิดว่าความโลภการเห็นเงินสำคัญนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ดี สิ่งที่แมนกลัวและกังวลคือ กลัวคนกลับมาแก้แค้นลูกเมียของตนเอง ดังข้อความว่า

“ผมอยากฝากคำเตือนไปถึงเด็กหนุ่ม ๆ รุ่นน้องว่าสิ่งไหนไม่ดีไม่เคยก็อย่าลอง ถ้าวันไหนลองแล้วจะเสียใจ อย่างผมเป็นคนโลภมาก การพอใจในสิ่งที่ตนมี ผมเพิ่งมารู้เมื่ออยู่ในนี้ สิ่งที่กลัวมากคือ กลัวว่าจะไปเจอคนที่เราทำเขามาแก้แค้นไปทำกับลูกเมียเรา

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 106)

ภาพชีวิตของแมนเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวเพราะตกเป็นทาสของเงินโดยไม่คำนึงถึงวิธีการได้มาว่ามีความถูกต้องหรือไม่ การคบเพื่อนไม่ดีก็นำพาชักจูงกันไปในทางเสื่อม ความโลภไม่รู้จักพอเป็นอีกประการที่จุดรั้งชีวิตของแมนให้ต้องเป็นมือปืน และท้ายที่สุดต้องติดคุกหมอดิสราภาพ ชีวิตของแมนจึงเป็นอุทาหรณ์เตือนใจว่าการเห็นเงินเป็นสิ่งสำคัญจนตกเป็นทาสมันเพราะความโลภนั้น ทำให้ชีวิตดำเนินไปในทางเสื่อม

มาลี

เป้าหมายชีวิต

จากชีวิตที่ยากจนเป็นคนหาเช้ากินค่ำ ทำให้มาลีต้องดิ้นรนหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เมื่อมีเหตุการณ์ทำให้ชีวิตพลิกผันได้สืบทอดกิจการเปิดช่องค้าประเวณี มีเงินทองก็ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยและความโลภต้องการเงินด้วยวิธีง่าย ๆ จึงหันไปเป็นนายทุนค้ายาเสพติด ดังข้อความว่า

“น้องสาวค้ายาเสพติดอยู่ก่อนแล้ว เขาไม่ค่อยมีตั้งค์ เราก็กมาเป็นนายทุนให้เขา เห็นว่ากำไรดีหาเงินง่าย ความโลภนะ เพราะเราเป็นคนชอบเที่ยวชอบเล่น...”

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 41)

ภาพชีวิตของมาลี

มาลีเป็นนักโทษประหารใช้ชีวิตอยู่ในทัณฑสถานหญิงมา 8 ปีแล้วและกำลังรอฟัง ผลฎีกา ทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานอภัยโทษจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

มาลีอยู่ในวัย 50 ปี เป็นคนทำปลอม เธอเป็นลูกคนที่ 2 ในจำนวนพี่น้อง 4 คน เดี่ยวเป็นลูกจ้างเขาออกเรือหาปลา ส่วนแม่รับจ้างแกะกุ้งหอยหากินไปวันๆ มาลีเรียนหนังสือแค่ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 ก็หนีโรงเรียนออกมารับจ้างแกะกุ้งหอยตั้งแต่อายุ 10 ขวบ พออายุ 15-16 ปี ก็หนีแม่มาทำงานเป็นลูกจ้างทำงานบ้านที่กรุงเทพฯ ได้สองปีแม่ก็มาตามกลับบ้าน

มาลีแต่งงานเมื่ออายุ 20 ปี จากการเห็นชอบของเดียวกับแม่ หลังแต่งงานแล้ว ได้แยกไปเช่าบ้านอยู่สามี สามีออกทะเลกับเรือหาปลาส่วนมาลีรับจ้างแกะปลาแต่เช้าจนถึงเวลา 3-4 ทุ่ม รายได้วันละ 100 กว่าบาท หากทำถึงสว่างช่วงมีงานมากรายได้จะเพิ่มเป็น 200-300 บาท มาลีมีลูกกับสามีสองคน

จุดหักเหในชีวิตของเธอเกิดขึ้นเมื่ออาภู่ผู้เป็นเจ้าของช่องอยู่ในวงการนักแสดงถูกยิงตาย มาลีได้รับสืบทอดกิจการทำให้ชีวิตเธอพลิกผันจากเป็นคนหาเช้ากินค่ำกลับร่ำรวยขึ้นชั่วเวลาไม่กี่ปี นอกจากทำช่องแล้วสามียังรับแหงหอยใต้ดินส่งเจ้ามือรายใหญ่ มาลีมีหน้าที่รับส่งโพยหอยมีเงินหมุนเวียนงวดละเป็นล้าน ความโลภทำให้มาลีหันมาร่วมทุนค้ายาเสพติดกับน้องสาวและคู่สะใภ้ โดยทั้งสองทำหน้าที่บรรจและจำหน่ายเฮโรอีน ถึงแม้สามีและลูก ๆ จะห้ามปราม มาลีก็ไม่เชื่อ จนในที่สุดถูกตำรวจจับข้อหาค้ายาเสพติด มาลียังโชคดีที่สามียังมาเยี่ยมส่งเงินมาให้ใช้เดือนละ 3,000-4,000 บาท มาลีต้องหมดสิ้นอิสรภาพเพราะความโลภของเธอเพียงประการเดียว

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

ความโลภไม่รู้จักพอในสิ่งที่ตนมี

มาลีปล่อยให้ความโลภครอบงำจิตใจความไม่รู้จักพอเพียงทั้งที่มีเงินอยู่แล้ว แม้จะไม่ค้ายาเสพติดเธอก็ดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างสบาย แต่เพราะความโลภอยากร่ำรวยโดยมิได้นึกถึงผลของการกระทำซึ่งเป็นการทำลายชีวิตเพื่อนมนุษย์และทำลายประเทศชาติ ทำให้ชีวิตของมาลีต้องเปลี่ยนไป ดังข้อความว่า

“มาลีเคยชินกับการใช้เงินมือเติบหาง่ายจับจ่ายคล่อง เมื่อความโลภมีอิทธิพลเหนือจิตใจ เสี่ยงเพรียกของมโนธรรมในส่วนลึกที่อาจจะยังพอมีหลงเหลืออยู่บ้างก็ค่อยแผ่วจางลง มาลีตัดสินใจก้าวสู่เส้นทางการค้ายาเสพติด โดยไม่ต้องใช้เวลานั่งตรองนาน ด้วยการชักนำของน้องสาวที่ทำอยู่ก่อนทั้งหมด เข้าหุ้กันสามคน มีเธอ น้องสาวและคู่สะใภ้ โดยสองคนเป็นคนออกหน้าอยู่กับของทำหน้าที่บรรจ และจำหน่ายเฮโรอีน ในขณะที่มาลีเป็นนายทุนอยู่เบื้องหลังไม่ได้มายุ่งเกี่ยวจับต้องของ ถึงแม้สามีและลูกจะทัดทานเนื่องจากฐานะปัจจุบันก็ใช้จะลำบากเดือนร้อน”

ความโลภเพียงอย่างเดียวทำให้เธอไม่คำนึงถึงบาปกรรมใครจะติดยาชีวิตและครอบครัวจะล่มร้างอับปางสักกี่ร้อยกี่พัน หายนะภัยจะบังเกิดแก่สังคมทำลายชาติบ้านเมืองให้ย่อยยับอับปางอย่างไร ป่วยการที่มาลีและพรรคพวกของเธอจะตระหนัก และในที่สุดกรรมนั้นก็ส่งผลหันต์หันเหให้ชีวิตเธอ ก้าวสู่ก้นคุก เป็นนักโทษประหาร...

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 40 - 41)

มาลีเคยมีชีวิตครอบครัวที่มีความสุขหากเธอไม่โลภ แม้ภายหลังเธอจะสำนึกผิด แต่มันก็สายเสียแล้วเพราะเธอต้องเป็นนักโทษประหาร เธอหวังว่าสักวันหนึ่งสังคมคงให้อภัยเธอ

"มันไม่คุ้มเลย เราคิดผิดมากเลย ทุกวันนี้เสียใจที่ต้องมาอยู่อย่างนี้ มันพลาดไปแล้ว อยู่มาได้ทุกวันนี้เพราะความหวังว่าจะได้รับอภัยโทษ คิดว่าสักวันในหลวงและพระราชินีคงพระราชทานอภัยโทษให้บ้าง สังคมคงให้อภัยเพราะเราไม่เคยทำผิดมาก่อนทุกวันนี้ก็สำนึกบาปสิ่งที่ทำไปมันเหมือนฆ่าคนทั้งโลก แต่กว่าจะคิดได้มันสายไปแล้วที่จริงเราก็กินไม่ใช่ไม่มียอมรับว่าเราโลกเวลามาเยี่ยม แฟนจะคอยซ้ำเติมอยู่เรื่อย เขาว่าโลกแล้วเอาเงินไปได้ไหม"

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 44)

ภาพชีวิตของมาลีเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวโดยมีเหตุปัจจัยจากความโลภ ความไม่รู้จักพอในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ทำให้ชีวิตต้องได้รับความยากลำบากและไร้อิสรภาพ ทั้งยังทำให้ครอบครัวต้องได้รับความทุกข์ใจเพราะการกระทำของเธอ

แสงทอง

เป้าหมายชีวิต

แสงทองประสบความล้มเหลวในชีวิตแต่งงาน เธอต้องเป็นผู้นำครอบครัวขณะที่สามีเจ้าชู้มากรัก เมื่อเธอตัดสินใจฟ้องหย่า เธอกลับถูกทนายความมอมยา ล้วงละเมิดทางเพศ และข่มขู่เรียกเงินจากเธอ ความเจ็บแค้นและผิดหวังซ้ำซ้อนทำให้เธอต้องเป็นผู้จำงานขมา ดังข้อความว่า

"พอหลัง ๆ เขามาขู่อีก เราอยู่ไม่ได้ต้องสู้มันไม่ใช่คนดี จะเรียกว่าเดนมมนุษย์ก็ได้ มันมีแต่จะขู่เอาเงิน มันว่าถ้าไม่จ่ายผมจะเอาเรื่องทั้งหมดไปเปิดเผยให้สามีคุณรู้ เราต้องตัดสินใจแล้วถ้าพลาดก็ติดคุก ทำไงได้มันทนไม่ไหวแล้ว ยังไงก็ต้องยอมเสี่ยง กลัวสามีรู้ อายุก็อายุ เจ็บแค้นก็เจ็บ"

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 67)

ภาพชีวิตของแสงทอง

แสงทองแต่งงานใช้ชีวิตร่วมกับสามีมา 30 ปี เธอเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงหลักในการรับผิดชอบครอบครัว สามีใช้เงินเก่ง ชอบกินเหล้า เจ้าชู้มากรัก ล่าสุดเธอถูกเหยียบย่ำศักดิ์ศรีจนเกินทนเมื่อเขาได้เสียกับคนงานเย็บผ้า ความสัมพันธ์ครั้งนี้เกิดขึ้นภายในบ้าน เมื่อแสงทองยื่นคำขาดให้เขาเลือกทางใดทางหนึ่งแต่เขาไม่ยอมเลือก

แสงทองตัดสินใจฟ้องหย่า เธอเจอทุกข์ซ้ำสองเมื่อถูกผู้ช่วยทนายมอมยาและล้วงละเมิดทางเพศพร้อมทั้งแบล็กเมล์ขู่เรียกเงินทอง เธอคั่งแค้น หวังกลิ่น และอับอายจนตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยการจำงานขมามีปิ่นขมาผู้ช่วยทนายตาย ผลจากการกระทำนั้นศาลชั้นต้นอุทธรณ์ ฎีกาพิพากษาประหาร ชีวิต เธอรอดพ้นความตายมาได้อย่างฉิวเฉียดเมื่อเธอได้รับการลดโทษเหลือเพียงโทษจำคุกตลอดชีวิตด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ชีวิตที่เหลืออยู่เธอขอน้อมนำพุทธธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

การขาดสติคิดไตร่ตรองให้รอบคอบ

แสงทองเลือกแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยการจ้างวานฆ่าผู้ช่วยทนายที่ทำร้ายเธอ เขามอมยา ล้วงละเมิดทางเพศ และข่มขู่เอาเงิน 5 แสน เพื่อปิดความลับนี้แสงทองยอมจ่ายเงินจนแทบหมดตัว ในที่สุดจึงนำความนี้ไปปรึกษาเพื่อน และตัดสินใจจ้างวานมือปืนฆ่าปิดปากผู้ช่วยทนายคนนั้น การตัดสินใจของเขามีเหตุมาจากความคับแค้น ความอับอายที่ได้รับไม่สามารถบอกใครได้ จึงใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้อง หากเธอตัดสินใจแจ้งความกับตำรวจ หรือบอกสามีร่วมกันแก้ไขปัญหา อาจจะไม่พบจุดจบด้วยการติดคุกก็เป็นได้ การกระทำของเธอจึงเป็นการกระทำที่วู่วามและขาดสติยังคิดถึงข้อความว่า

"เราไม่ให้เงินไม่มีจะให้ เงินจำนวนนี้เป็นเงินที่เราเก็บออมไว้ บางครั้งคิดจะฆ่าตัวตาย พอหลัง ๆ เขามาขู่อีกเราอยู่ไม่ได้ต้องสู้แล้วมันไม่ใช่คนดีจะเรียกว่าเดนมมนุษย์ก็ได้มันมีแต่ขู่เอาเงินมันว่าถ้าไม่จ่ายผมจะเอาเรื่องทั้งหมดไปเปิดเผยให้สามีนึกดู เราต้องตัดสินใจแล้ว ถ้าพลาดก็ติดคุก ทำไถ่ได้มันทนไม่ไหว ยังไงก็ต้องยอมเสี่ยงกลัวสามีรู้ร้ายก็ตาย เจ็บแค้นก็เจ็บ เราเป็นคนใจร้อน เด็ดเดี่ยวด้วยเลยตัดสินใจเด็ดขาดจะ หมูหรือจะจ่าก็ให้รู้กันไป"

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 66 - 67)

ขณะที่เธอประสบปัญหาชีวิต ขาดที่พึ่งทางใจและได้รับความทุกข์ทรมานในคุก เธอได้ใช้หลักพุทธปรัชญาในการดำเนินชีวิตใช้ธรรมเป็นที่พึ่งทางใจ ดังข้อความว่า

"เข้ามาในนี้ไม่ได้เตรียมอะไรเลยเรื่องตัวเองถูกประหารชีวิตนี้เลิกคิดไปเลยคิดแต่ว่าลูกและสามีจะอยู่ยังไงกิจการจะอยู่ได้ไหมถ้าไม่มีเราเข้ามาในนี้ก็เครียดได้แต่ร้องไห้หมดค่าต่อสู้อึดก็หลายแสนกินไม่ได้นอนไม่หลับเหมือนคนไม่มีสติกลางคืนก็ลุกมานั่งดูคนอื่นเขานอนเป็นเวลานานที่อยู่ในสภาพนี้คิดมากจนสติเบลอ บางทีเดินไปไหนไม่รู้สึกรู้ตัวแต่พอต่อมารู้ว่าเราไปไม่รอดแล้วเราต้องทำใจยอมรับความจริง ที่พึ่งทางใจของเราคือธรรมะ ไหว้พระสวดมนต์ ทำให้เราดีขึ้น"

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 68)

ภาพชีวิตของแสงทองเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จจากความล้มเหลวจากการตัดสินใจผิดพลาด โดยการขาดสติยังคิด ขาดการไตร่ตรองให้รอบคอบ ทำให้เธอได้รับความทุกข์ ขาดอิสรภาพ ช่วงที่อยู่ในคุกแสงทองใช้หลักพุทธปรัชญาในการดำเนินชีวิต ใช้ธรรมเป็นที่พึ่งทางใจ จึงสามารถปรับสภาพจิตใจให้ยอมรับชะตากรรมที่ตนเองเป็นผู้กระทำได้

พรรณิ

เป้าหมายชีวิต

พรรณิมีชีวิตที่ผิดพลาดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความโลภจากการได้รับเงินมาอย่างง่าย ๆ ความต้องการเงินใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ทำให้ถูกหลอกใช้บัญชีเงินฝากของตนเป็นทางผ่านของผู้ค้ายาเสพติด เมื่อถูกตัดสินจำคุกเธอจึงหันมาเป็นเรียนกฎหมายให้สำเร็จ ดังข้อความว่า

“หนูมีบัญชีธนาคาร ผู้ชายคนใดบอกให้พรรคพวกเขาโอนเงินเข้าบัญชีหนู แล้วหนูไปเบิกให้เขา....การโอนเงินเข้าบัญชีหนูหลายครั้ง ครั้งละเป็นแสนตำรวจบอกว่านี่คือหลักฐานมัดตัวหนู ก่อนหน้านี้หนูไม่คิด พอโอนมาเขาก็แบ่งให้เราใช้นิดหน่อย หนูก็ชอบคิดว่าดีเหมือนกัน...”

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 91)

“เพราะเราไม่รู้กฎหมาย ถึงต้องมาอยู่ในนี้ หนูจึงคิดว่าเราต้องเรียนกฎหมายให้ได้...”

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 96)

ภาพชีวิตของพรรณิ

พรรณิเป็นนักโทษของทัณฑสถานหญิงเธอถูกพิพากษาประหารชีวิตทั้งในระดับศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ด้วยข้อหาจำหน่ายยาเสพติด คดีของเธอเป็นที่สิ้นสุด ขณะนี้เธอได้รับพระราชทานอภัยโทษเหลือโทษจำคุกตลอดชีวิต เหตุที่พรรณิต้องติดคุกสืบเนื่องมาจากการที่สามีของเธอไปคบเพื่อนไม่ดี เพื่อนสามีมีอาชีพผู้สื่อข่าวท้องถิ่น สนับสนุนค้ำคูณเคยกันจนสามารถขำนอกออกในภายในบ้านได้ พรรณิเองก็มีใจเอนเอียงไปชอบผู้ชายคนนี้ด้วยเพราะรูปร่างหน้าตาดีและช่างเอาใจ เพื่อนคนนี้ก็ชักชวนให้สามีของพรรณิค้าเฮโรอีนแต่สามีปฏิเสธ แต่ชายคนนี้ก็กลับเข้ามาพัวพันใกล้ชิดจนทำให้พรรณิและสามีระหองระแหงกันถึงขั้นแยกกันอยู่และหย่าร้างกัน แต่ในที่สุดชายคนนี้ก็ไปมีหญิงคนใหม่ พรรณิกลับมาคืนดีกับสามีอีกครั้ง เหตุการณ์น่าจะดีขึ้นแต่มิได้เป็นเช่นนั้น เพราะพรรณิถูกตำรวจจับข้อหาค้าเฮโรอีนเนื่องจากมีหลักฐานการโอนเงินผ่านบัญชี ซึ่งผู้ชายคนนี้ก็เคยให้พรรณิเบิกถอนให้ครั้งละเป็นแสนบาทจำนวนหลายครั้ง หลักฐานมัดตัวพรรณิ แต่ผู้ชายคนนั้นก็กลับลอยนวล พรรณิได้รับความทุกข์ทั้งกายทั้งใจ ขณะอยู่ในคุกเธอใช้ธรรมะ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และได้เลือกเรียนวิชากฎหมายเพราะเธอคิดว่าการที่เธอรับผลกระทบเช่นนี้เหตุผลหนึ่งมาจากการขาดความรู้เรื่องกฎหมายด้วย

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

การเลือกคบคนพาล และความรู้กฎหมาย

พรรณิไว้ใจคนแปลกหน้ามากเกินไปให้ใช้ทั้งโทรศัพท์บ้านและมือถือ เธอไม่ทราบว่ามีเพื่อนสามีที่มาเข้าบ้านของเธอที่ค้ายาเสพติด กลับไว้ใจให้เขาโอนเงินผ่านบัญชีธนาคารของตนเพื่อเบิกจ่ายโดยที่ไม่ได้สงสัยถึงเหตุผลทำไมเขาจึงทำเช่นนั้น ทั้งที่การโอนเงินแต่ละครั้งเป็น

จำนวนมากถึงหนึ่งแสนบาท การกระทำดังกล่าวเป็นหลักฐานสำคัญมัดตัวที่ทำให้เธอต้องติดคุก ดังข้อความว่า

“หนูมีห้องแถวให้เขาเช่า ผู้เช่าใช้โทรศัพท์ร่วมกันกับเราทั้งมือถือและเบอร์บ้าน ตรงนี้แหละที่ตำรวจบอกว่า หนูค้าผงหนูกิ่งตามตำรวจว่าเขาทำอะไรเขาмаค้บ้านหนูไม่เจออะไรแต่หนูมีบัญชีธนาคารผู้ชาย คนได้เขาบอกให้พรรคพวกเขาโอนเงินเข้าบัญชีหนูแล้วหนูก็ไปเบิกให้เขา ตรงนี้ที่หนูรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หนูตกกระไดพลอยโจน ตรงนี้ที่หนูสุดขีดไม่ได้การโอนเงินเข้าบัญชีหนูหลายครั้งครั้งละเป็นแสนตำรวจบอกว่า นี่คือหลักฐานที่มัดตัว หนูไม่คิดพอโอนเข้าโอนออกราวครึ่งปี หนูโดนจับเพราะสาเหตุนี้แต่ตัวเขาไม่ได้ โดนจับเขาหายเข้ากลีบเมฆไปเลย”

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 91)

เมื่ออยู่ในคุก พรรณิณีคิดว่าความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และความไม่รู้กฎหมายเป็นสาเหตุทำให้เธอติดคุก เธอจึงเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาสโดยการเรียนนิติศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปัจจุบันเหลือเพียงปีเดียวก็จะเรียนสำเร็จแล้ว ดังข้อความว่า

“เพราะเราไม่รู้กฎหมายถึงต้องมาอยู่ในนี้หนูจึงคิดว่าเราต้องเรียนกฎหมายให้ได้ อีกปีเดียวหนูก็จะจบปริญญาแล้ว ทุกวันนี้หนูตื่นแต่ตีสี่ตีห้ามาสวนมนต์นั่งสมาธิสักพักก็อ่านหนังสือเรียน กลางวันก็ทำงานใน โรงงานเย็บจักรถึงสี่โมงครึ่ง ห้าโมงกว่าก็ขึ้นห้องอ่านหนังสือ เขียนหนังสือ มีหนังสือเรียนเป็นเพื่อน สภาพจิตใจปัจจุบันก็ดีขึ้นเยอะถ้าคิดว่าในนี้คือคุก หนูก็อยู่ไม่ได้ไหน ๆ ก็เข้ามาแล้วเราอยู่ข้างนอกก็มีท่ามาหากินเลี้ยงลูก เติมหนูเป็นคนชอบอ่านหนังสือ ชอบเรียนแต่ไม่มีโอกาส เราอยู่ตรงนี้แล้ว เราทำในสิ่ง ที่เราพอทำได้ดีกว่า สู้เราใช้เวลาให้คุ้มค่าเวลานั้นมันหยุดนิ่ง”

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 96)

เมื่อต้องโทษจำคุกพรรณิณีมีเวลาคิดใคร่ครวญการกระทำของตนมากขึ้น เธอยอมรับในชะตาชีวิต ใช้ธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม คิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นกรรมเก่าของตน เธอไม่คิดพยายาทวงแวงใครอีกต่อไปจิตใจเธอจึงเกิดความสงบดังข้อความว่า

“หนูจะอ่านหนังสือถึงสองทุ่มครึ่งก็เข้านอน กลางดึกตีหนึ่งตีสองหนูจึงตื่นอีกที่มาอ่านหนังสือ เขียนหนังสือสวนมนต์มันเงียบ วันไหนไม่อ่านหนังสือเหมือนชีวิตขาดอะไรไป เหนงๆหนูใช้สวนมนต์บรรเทาจิตใจ เราอยู่ข้างนอกเราประมาทไม่ไฝ่ธรรม หนูเชื่อว่าศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจได้ หนูเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมว่ามีจริง คิดว่าคงเป็นกรรมเก่าของเรา เดียวนี้หนูไม่ค่อยคิดเรื่องความยุติธรรมแล้ว ไม่คิดแค้นใครแล้ว มันเบาบางลงไป ใช้ศาสนาเป็นที่พึ่งอย่างเดียว”

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 96)

ภาพชีวิตของพรรณิณีเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวเพราะการเลือกคบคนผิดและความไม่รู้กฎหมายทำให้ชีวิตต้องทุกข์ยากลำบากในคุก แต่ในขณะที่ติดคุกอยู่นั้น พรรณิณีสามารถ

ดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยการยึดธรรมะเป็นที่พึ่งทางใจ และใช้เวลาว่างด้วยการเรียนวิชากฎหมายไปด้วย เพราะเธอคิดว่าการไม่รู้จักกฎหมายเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เธอต้องประสบเคราะห์กรรมดังกล่าว

ลุงดำ

เป้าหมายชีวิต

ลุงดำเป็นชาวประมงทำมาหากินด้วยความสุจริตเพื่อเลี้ยงปากท้อง ชีวิตของลุงดำไม่เคยเบียดเบียนรังแกผู้อื่น แต่เมื่อถูกเพื่อนร่วมอาชีพกลั่นแกล้งเบียดเบียนจึงคับแค้นใจและตัดสินใจ ผิดพลาด อันเป็นจุดหักเหของชีวิต ดังความว่า

“แต่เดิมผมทำประมงอยู่สมุทรปราการ ผมพาครอบครัวไปหากินชั่วคราวที่จังหวัดตราด แถวคลองใหญ่ เจ้าถิ่นเขาทำประมงอยู่มารังแกกลั่นแกล้งผม... สาเหตุที่เขามารังแกผมเพราะผมซื้อเรือเพิ่มอีกลำ เลยกลั่นแกล้งผมไม่ให้หากิน...”

(ลูก : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 159 – 160)

ภาพชีวิตของลุงดำ

ความคับแค้นในชีวิตเนื่องจากการทำมาหากินทำให้ลุงดำต้องก้าวสู่ประตูคุก ทั้งที่ลุงเคยดำเด็ก ๆ ว่า “ชาตินี้ก็ไม่เข้าคุกแน่” เพราะเขาเชื่อมั่นในความสุจริตของเขา

เดิมลุงดำทำประมงอยู่แถบสมุทรปราการ ต่อมาลุงดำพาครอบครัวอพยพไปหากินชั่วคราวที่จังหวัดตราด แถวคลองใหญ่ แต่กลับถูกเจ้าถิ่นซึ่งเขาทำประมงอยู่ก่อนรังแก กลั่นแกล้งโดยพาเรือมาเกี่ยวธงไปทำให้ลากอวนผิดแนวเข้าไปในอ่าวคลองใหญ่ ฝ่ายตรงข้ามพาพวกมารุมตี เกิดขุลมุนกันขึ้น ฝ่ายตรงข้ามตาย 6 คน ฝ่ายลุงดำบาดเจ็บ 1 คน สาเหตุที่ฝ่ายตรงข้ามมารังแก น่าจะมาจากเห็นลุงดำซื้อเรือใหม่เพิ่มอีกลำจึงอิจฉาและกลั่นแกล้งไม่ให้ทำมาหากิน การขาดสติยังคิดและใช้กำลังตัดสินปัญหาทำให้ลุงดำต้องโทษจำคุกประหารชีวิต

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

ความโกรธและคับแค้นใจทำให้ขาดสติ

การที่ลุงดำต้องโทษประหารชีวิตเนื่องมาจากขัดผลประโยชน์กับเจ้าถิ่นในการลากอวนที่จังหวัดตราด การตัดสินใจแก้ปัญหาก็ผิดพลาดทำให้เกิดการต่อสู้กันจนทำให้ลูกเรือเสียชีวิตหลายคน ท้ายที่สุดลุงดำต้องสูญเสียอิสรภาพ และรับโทษออกอกรรมจักร์ ดังข้อความว่า

“แต่เดิมผมทำประมงอยู่สมุทรปราการ ผมพาครอบครัวไปหากินชั่วคราวที่ตราด แถวคลองใหญ่เจ้าของถิ่นเขาทำประมงอยู่มารังแกกลั่นแกล้งผม เรามีเรือประมง 3 ลำ ตอนเราจะลากอวนเราทิ้งธงไว้ เขามาเกี่ยวธงเราไป เราก็กากผิดแนว เข้าไปในอ่าวคลองใหญ่ เขาก็เอาพวกมารุมตีก็เกิดโกรธแค้นกันขึ้น รุ่งเช้าเขามายิงเรา เราก้ใช้เรือวิ่งเข้าชน เกิดขุลมุนขึ้น กำลังคนผมมี 9 คน เขามี 9 คนเท่ากัน พวกฝ่ายเขาตายไป 6 คน โดนมีตบั้งปืนบ้าง ฝ่ายผมบาดเจ็บ 1 คน เรือลำนี้ผม

เคยช่วยเหลือเขา 2 ครั้ง สาเหตุ ที่เขามารังแกผม เพราะผมซื้อเรือเพิ่มอีกลำ เลยกลับแก้งผมไม่ให้หากิน"

"เขาไปรวมพวกก่อน พอผมขึ้นหอยเสร็จเขาก็ถามผมว่าวันนี้ได้มากไหมผมบอกได้ 900 กว่าเขาว่าเออ ลากเก่ง พอขึ้นหอยเสร็จแล้วผมก็มาลงน้ำมัน พวกเขา 20 กว่าคน มารุมตีผม เจ้าของบีมมาห้าม ก็เลิกกันไป รุ่งเช้าต่างคนต่างไปหากิน เรือเขาวิ่งมายิงถูกคนของผม ผมก็วิ่งเรือชนเลย ถ้าไม่ชนก็สู้เขาไม่ได้ วันที่เกิดตายกันขึ้น เขาเอาเรือเล็กออก เราอ่านดูรู้ว่าเขาจะมาเก็บเรา ลำใหญ่ยิงผมก่อน ก็เลยเกิดการต่อสู้กัน พอเขาตายแล้วก็มีเรือรบ เรือตำรวจน้ำ เรือ ดชด. มาไล่จับผม พวก ดชด. ภูธรจับผม ผมก็ยอมจำนน ไม่เคยมีความโกรธแค้นผิดใจกันมาเลย เขามารังแกผม ตีจนลูกเรือตกน้ำตกท่าหมด"

(คุณ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 159 -160)

ภาพชีวิตของลุงดำเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวไม่เป็นไปตามเป้าหมายชีวิตทั้งที่ เขาประกอบอาชีพสุจริต แต่ปัจจัยเกิดจากความอิจฉาริษยาของผู้ร่วมอาชีพเดียวกัน ชัดผลประโยชน์กัน การกลั่นแกล้งอย่างไม่เป็นธรรม ทำให้ลุงดำขาดสติยังคิด ส่งผลให้เขาต้องเป็นคนไร้อิสรภาพ

โชค

เป้าหมายชีวิต

โชคมาจากครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่แยกทางกันทั้งปัญหาหนี้สินไว้ให้แม่ ด้วยความ สงสารแม่และต้องการหาเงินมาใช้หนี้ ทำให้โชคทำงานทุกอย่างแม้ว่าจะเป็งานไม่สุจริตก็ตาม ดัง ข้อความว่า

"ผมทำมาเป็นระยะเวลา 6 เดือน เดือนหนึ่ง ๆ ตก 20 กว่าคืน เต็มที่ได้เงิน 2 หมื่น ขึ้นไปเราไปส่งถึงอรัญฯ มีแหล่งที่นัดแนะกันไว้เลย เงินที่ได้มาผมก็ส่งให้แม่ใช้ และเอาเงินใช้ หนี้ที่เอาไปทำบ้านให้แม่อยู่ พ่อแยกไปตั้งแต่ผมอยู่ ป.4 แล้ว ผมต้องเป็นตัวโยงแทนพ่อ..."

(คุณ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 161 - 162)

ภาพชีวิตของโชค

โชค ชายหนุ่มวัย 28 ปี พื้นเพเดิมเป็นคนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถูกตัดสินจำคุก 5 ปี ข้อหาลักทรัพย์ ปัจจุบันเขารับโทษอยู่ในเรือนจำคลองเปรมมาได้ ปีกว่าแล้วพ่อแม่ของโชคแยกทางกันตั้งแต่โชคยังเด็ก โชคต้องดิ้นรนไปหางานทำในเขมร เพื่อหาเลี้ยงแม่และปลดเปลื้องหนี้สินทางบ้าน งานที่โชคทำและมีรายได้งามคือ การโจรกรรมมอเตอร์ไซด์ส่งไปขายที่เขมร การโจรกรรมครั้งนี้ร่วมทำกับเพื่อน 3 คน โดยใช้กุญแจผี ลงมือโจรกรรมในช่วงเวลา 6 โมงเย็น หลังจกทำงานโจรกรรมรถมอเตอร์ไซด์มาได้ 6 เดือน โชคก็ ถูกจับสันอิสรภาพอยู่ในคุกคลองเปรม

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

การประกอบอาชีพไม่สุจริต

ความต้องการเงินไปใช้หนี้และอยากเห็นแม่มีความสุข ทำให้โชคเลือกทำงานที่ไม่สุจริตเพราะเป็นงานที่หาเงินได้ง่าย ๆ ในเวลาอันรวดเร็ว โดยการไปโจรกรรมรถมอเตอร์ไซค์ส่งไปขายที่เขมร ถึงแม้จะมีรายได้ดีแต่อาชีพนี้ก็ทำไม่ได้ไม่นาน เพราะเป็นงานที่ผิดกฎหมาย แม้ว่าเขาจะทำไปเพราะต้องการเงินมาช่วยเหลือทางบ้าน แต่การกระทำเช่นนี้เป็นการหาเงินโดยทุจริตทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน และส่งผลให้ตนเองต้องรับโทษตามกฎหมาย ดังข้อความว่า

“ที่บ้านผมทำไร่มีหนี้สินอยู่ 5 หมื่นกว่าบาท ผมไปทำงานโรงงานเพราะไม่มีเงิน ถ้าแก่แก่ก็ตีไม่เอาดอก ผมเดินรหาทางไปเขมรวิ่งมอเตอร์ไซค์เอาไปส่งขายเขมรส่งขายได้ 100 กว่าคันผมทำกับเพื่อนร่วม 3 คนใช้บุญเจมีผมทำบุญเจมีเองไซ้ได้ทุกคันทุกยี่ห้อยกเว้นบุญเจมีโซโล่ เรียนรู้จากเพื่อนและความคิด สร้างสรรค์ของตัวเอง เคยเจอตอนไปไซ้เจ้าของไซ้ เราก็หลบตีที่เขาไม่เอาเรื่อง ผมเรียนรู้อุปกรณ์ มอเตอร์ไซค์อย่างเดียวกัน ที่นิยมที่สุดก็เป็นยี่ห้อยามาฮ่าทั้งชายและหญิง ผมทำงานเป็นระยะเวลา 6 เดือน เดือนหนึ่ง ๆ ตก 20 กว่าคัน เต็มที่ได้ 2 หมื่น ขึ้นไปเราไปส่งถึงอรัญญ มีแหล่งนัดแนะกันไว้เลย เงินที่ได้มาผมก็ส่งให้แม่ใช้และเอาเงินใช้หนี้ที่เอาไปทำบ้านให้แม่อยู่ พ่อแยกไปตั้งแต่ผมอยู่ ป.4 แล้วผม ต้องเป็นตัวโยนแทนพ่อ”

งานมันง่ายใช้เวลาไม่เท่าไรแป๊บเดียวก็ได้เงิน บางทีผมเอารถไปส่งเขมรเองคนซื้อขายกันเป็นคนไทยเข้าทางอรัญญห่างชายแดนสักกิโลหนึ่งโดยมากค้าขายแบบนี้กินกันอยู่นานไม่มีเรื่องหักหลังอะไรกัน คนมีสิทธิหารเป็นคนเอาเข้าไป อย่างคันนี้ผมขอ 2 หมื่นห้า เขาก็ต่อรองให้ผม 2 หมื่น ที่เหลือ 5 พันเขาเอาเอง อยู่กันได้ไม่นาน มีเท่าไรก็ส่งขึ้นไปเลย ก่อนโดนจับ ผมลองรถยนต์ เพราะได้ราคาดี ส่งรถยนต์ ไปรอที่บ้านแล้ว 2 คัน โดนจับพอดีนี้ถ้าไม่ติดก็ได้ 2 แสนกว่าจะเลิกแล้วตั้งใจจะเอาเงินไปลงทุนเลี้ยงไก่ จะหยุดแล้วครวสุดท้าย พอดีโดนจับ”

(คุณ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 161-162)

ปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการคบเพื่อนไม่ดี เพื่อนชักชวนกันการทำความผิด เพราะเห็นว่าเป็นการได้เงินมาอย่างง่าย ๆ โดยไม่ต้องลงทุนลงแรงมากมาย เข้าทำนองคนพาลพาลพาไปหาผิด และต่างคนต่างเห็นกงจักรเป็นดอกบัว ดังข้อความว่า

“ผมเอาทุกรูปแบบถ้ามีสายมาบอกบ้านนี้มีเงินมีทองก็ชวนเพื่อนไปทำ ไปกัน 4 คน ไล่แวนตาไล่หมวกประมาณ 6 โมงเย็น ลงมือขึ้นไปก็จับเขมรมัดกับพื้น ทำมาเยอะแต่จับไม่ได้ เรามีปืนไปซื้อมาจากเขมร เรบอกถ้าซัดขึ้นจะยิง อย่างขึ้นบ้านเขาถ้าเขากำลังกินข้าวก็จะวิ่งเอาอาวุธมา บางทีเราก็ชะงักเหมือนกัน ก็มีกรณีนิดหน่อยไม่ให้เจ็บมากแต่เขายอมเราก็พอ ถ้าร้องก็เอาผ้าอุดปากกันหมด เขากลับเขาก็จะเป็นคน บอกเราเองว่าของเก็บไว้ที่ไหน ส่วนมากก็ยินยอม ผมบอกกับเพื่อนๆว่าอย่าเอาให้ตายเราต้องการปล้น แต่ไม่ได้ต้องการฆ่าเขา ทำมา 6 เดือน รอดปลอดภัยมาได้ทุกครั้ง ในที่สุดครวสิ้นอิสรภาพ ของโชค ก็มาถึงจนได้ในวันหนึ่ง

(คุณ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 162)

ภาพชีวิตของโชคเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวเนื่องจากเลือกประกอบอาชีพที่ไม่สุจริต จึงไม่สามารถทำได้นานเพราะผิดกฎหมาย และการคบเพื่อนไม่ดี ชักชวนกันไปร่วมกระทำความผิด โจรกรรม จี้ ปล้น สร้างความเดือนร้อนให้แก่ผู้อื่น จึงถูกจับกุมสูญเสียอิสรภาพ

ธง

เป้าหมายชีวิต

ชีวิตของธงมาจากครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน ต่างคนต่างไม่รับผิดชอบครอบครัว พ่อแต่งงานใหม่ แม่ไปทำงานเมืองนอกไม่กลับมาอีกเลย ธงและน้อง ๆ อยู่กับยายซึ่งไม่มีรายได้เลี้ยงดูพวกเขา ธงต้องรับภาระทำงานหาเงินส่งเสียน้องให้ได้เรียนหนังสือ แต่เพื่อนกลับทำให้ชีวิตของเขาหักเหเมื่อถูกจับข้อหาโทรมหญิง ดังข้อความว่า

“...น้องชายคนรองถัดจากเขา เขารับผิดชอบส่งเสีย ส่วนน้องชายคนเล็กพ่อนำไปอยู่ด้วยเป็นลูกมือซ่อมเครื่องยนต์...”

พ่อสบาย แต่พวกผมลำบาก พวกผมจะอาศัยพึ่งตัวเอง ตอนนั้นผมทำงานอยู่ที่ซ่อมเครื่องยนต์ ได้เรียนรู้เรื่องเครื่องยนต์จากพ่อ พ่อเขาเปิดอู่ซ่อมรถอยู่”

(ศุภ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 164)

ภาพชีวิตของธง

ธงเป็นเด็กหนุ่มท่าทางสุภาพใจเย็นในดวงตาของเขามีความอ่อนโยนจนผู้พบเห็นสามารถสังเกตได้ เขาถูกศาลตัดสินจำคุก 20 ปี 6 เดือนข้อหาปล้นข่มขืน ธงจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บ้านอยู่ปทุมธานี เขามาจากครอบครัวแตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน พ่อมีภรรยาใหม่ โดยไม่สนใจลูกๆ แม่ไปทำงานที่ฮ่องกงและไม่กลับมาเมืองไทย 5 ปีแล้ว ธงอาศัยอยู่กับยาย เขามีพี่น้องทั้งหมด 5 คน เมื่อพ่อแม่ทิ้งลูกไว้ตามยถากรรม ครอบครัวจึงอยู่ในสภาพแตก กระจายเช่น ธงอาศัยอยู่กับยาย และรับผิดชอบส่งเสียน้องชายคนรอง ส่วนน้องคนเล็กพ่อนำไปอยู่ด้วยเป็น ธงได้งานเป็นลูกมือซ่อมเครื่องยนต์ธงจึงสนิทสนมกับเพื่อนมาก เมื่อเพื่อน ให้ช่วยทำอะไรเขาจะช่วยเสมอเนื่องจากรักและเชื่อใจเพื่อน เพื่อนไปจับผู้หญิงมีฐานะมา ให้เขาช่วยขับรถ และจัดเอาทรัพย์สินในรถยนต์ แต่เขาไม่ได้ร่วมข่มขืน แต่เมื่อถูกตำรวจจับเพื่อนกลับ ชัดทอดความผิดให้เขาด้วย

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

การคบเพื่อนไม่ดีและไว้วางใจเพื่อนมากเกินไป

ธงคบเพื่อนไม่ดีและไว้วางใจเพื่อนมากเกินไป เขาหลงเชื่อช่วยเพื่อนกระทำความผิด โดยการขับรถให้เพื่อน และช่วยจัดเอาวิทยุรถยนต์ของผู้เสียหาย ถึงแม้มิได้ร่วมข่มขืนแต่ก็มีความผิดฐานร่วมกระทำความผิด จึงทำให้ติดคุก ดังข้อความว่า

“พ่อแม่สบายแต่พวกผมลำบาก พวกผมจะอาศัยพึ่งพาตัวเอง ตอนนี้ผมทำงานที่อยู่ออมเครื่องยนต์ ได้เรียนรู้เรื่องเครื่องยนต์จากพ่อ พ่อเขาเปิดอู่ซ่อมรถอยู่ ผมเข้ามาอยู่ในนี้เพราะติดลูกรักเพื่อนไปหน่อยเชื่อเพื่อน 2 คนนี้ไม่ใช่เพื่อนที่คบกันมาตั้งแต่เล็ก เป็นลูกพี่ลูกน้องกันด้วยผมติดคุก นี้นายก็เสียใจมาก แต่พ่อเขาพูดมากับพี่น้องผมว่าสมน้ำหน้ามัน อยากเชื่อเพื่อนมากรักเพื่อนมาก”

(คุก : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 164)

“เริ่มแรกเพื่อนผมไปพาผู้หญิงมาไปจีหรืออุ้มมาผมไม่ทราบเพราะที่เห็นผู้หญิงมีอาการขัดขืน เขามอบผมให้ไปขับรถมอเตอร์ไซด์ให้หน่อยคู่คิดผมมีอีก 2 คนเขาได้ขับมอเตอร์ไซด์ไปดักผู้หญิงที่ พามา เขาเอาผู้หญิงมาพร้อมกับรถกาแลนท์ซิกมา ผู้หญิงคนนี้ทำทางภูมิฐานหน้าตาดีนิสัยดีดูเป็นคน อ่อนโยนอายุประมาณ 26 ปีช่วงนั้นประมาณ 3 ทุ่มเขาให้ผมไปขับมอเตอร์ไซด์กลับมาที่บ้านเหตุเกิดขึ้น ที่บ้านผู้เสียหาย ผมก็ไปขับรถให้เขาเพราะไม่ได้คิดว่าจะมีอะไร เขาจ้างผม 500 กว่าให้ขับมอเตอร์ไซด์ กลับบ้าน ผมก็ขับมาไว้ที่บ้านผม สองคนนี้ก็พาผู้หญิงไปโรงแรม เขาชวนผมนั่งรถไปกับเขาด้วย พอไปถึงโรงแรมก็ข่มขืน ผู้หญิงก็ถูกรายด้วยก็ไม่ได้ตื่นหนี ขัดขืน เขาถามเพื่อนผมว่าทำไม ต้องทำอย่างนี้ด้วย เพื่อนที่เป็นคู่คิดผมบอกว่าขาดเงินผู้หญิงบอกว่าถ้าต้องการทรัพย์สิน ก็เอาไป อย่าทำอะไรเขาเลย ผมอยู่ในเหตุการณ์แต่ไม่ได้ข่มขืนห้ามเพื่อนว่าอย่าทำเขาก็ไม่ฟัง จากนั้นสองคนก็ให้ผมไปถอดวิทยุเทปที่ติดรถยนต์ ผมก็ไปถอดจากนั้นเขาก็พาผู้หญิงออกจากห้องโรงแรม พอไปที่ธนาคาร เพื่อกดเอทีเอ็มที่ธนาคารกรุงเทพ สาขารังสิต แต่กดไม่ได้เพราะเลยเวลา”

(คุก : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 165)

ภาพชีวิตของจริงเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวโดยมีเหตุปัจจัยมาจากการคบเพื่อนไม่ดี และไว้วางใจเพื่อนมากเกินไปทำให้ตนเองพลอยร่วมกระทำผิดตามไปด้วย ซึ่งนำความเสื่อมมาสู่ชีวิต ชีวิตจึงประสบความทุกข์ยากลำบากในคุก

นวนล

เป้าหมายชีวิต

นวนหญิงสาวหน้าตาดี สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอันทรนเกียรติ เธอต้องการทำงานดี มีชีวิตครอบครัวที่มีความสุข และมีผู้นำครอบครัวที่ดี แต่ชีวิตของเธอต้องแปรผันเพราะผู้ชายที่เธอรัก และไว้วางใจเขาให้เป็นผู้นำชีวิต ดังข้อความว่า

“หนูมีความรู้สึกว่าเขาเป็นผู้ใหญ่ เขาให้ความอบอุ่นดี คิดว่าถ้าเราได้แต่งงานกับเขาเราคงมีความสุขเพราะเราเป็นคนขาดพ่อคือเราก็มีใจศรัทธาเชื่อถือเขา...”

(คุกชีวิตในพันธนาการ.2540 : 199)

ภาพชีวิตของนวล

นวลหญิงสาววัย 24 ปี เมียน้อยผู้จ้างวานฆ่าตกเป็นจำเลยและถูกตัดสินประหารชีวิต เนื่องจากรับสารภาพจึงลดโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิตเธอได้รับการอภัยโทษหนึ่งเหลือจำคุก 50 ปี

นวลจบการศึกษาจากวิทยาลัยครูแห่งหนึ่งทางภาคตะวันออก และเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่งจนใกล้จบปริญญาตรี นวลมีรูปร่างหน้าตาดีพูดภาษาอังกฤษเก่งและทำงานคล่องแคล่ว นวลรู้จักกับสามีตอนเรียนรามปี 2 เขาอายุมากกว่าเธอ 7 ปี รับราชการครู แต่ยังไม่ทันได้ศึกษานิสัยใจคอกันให้ถนัด เขาก็รวบรัดเธอเป็นเมียตอนอายุ 19 ปี แล้วมาแต่งงานภายหลัง ตอนเธอท้องครั้งแรกจึงทราบว่าเขามีภรรยาอยู่ก่อนแล้ว เขากับภรรยาร่วมกันหลอกลวงเธอพาเธอไปทำแท้ง ตอนเธอตั้งครรภ์ครั้งที่สองพวกเขาตบตีเธอจนเธอตกเลือดและแท้งลูก เธอกดดันและคับแค้นใจมาก จึงระบายความคับแค้นใจให้พี่ชายฟัง พี่ชายเธอจึงไปจัดการจ้างวานฆ่าทั้งสองคน แต่สามีไม่อยู่บ้านมือปืนจึงฆ่าแต่ภรรยาเขาตายพร้อมกับลูกในท้อง จากนั้นตำรวจก็มาจับพี่ชายนวลแต่เขาต่อสู้จึงถูกยิงตาย นวลถูกตำรวจจับฐานเป็นผู้จ้างวานฆ่า

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

1) การมีคู่ครองนั้นควรไตร่ตรองให้รอบคอบ

นวลรู้จักกับสามีอย่างผิวเผินในขณะที่สามีรู้ความเป็นไปของครอบครัวเธอตลอด ความอ่อนต่อโลกและไวเนื้อเชื่อใจเขา เห็นเขาเป็นผู้ใหญ่ที่น่าเคารพศรัทธา ทำให้นวลไม่ระมัดระวังตัว ส่งผลให้เขารวบรัดเธอเป็นภรรยาแล้วจึงมาดกแต่งภายหลัง นวลมารู้ภายหลังว่าเขามีภรรยาอยู่ก่อนแล้ว เขากับภรรยารู้เห็นเป็นใจร่วมกันหลอกลวงนวล ตอนเธอตั้งครรภ์ ก็พาเธอไปทำแท้งตั้งข้อความว่า

“หนูรู้จักกับสามีตอนเรียนรามปี 2 ที่บ้านที่ต่างจังหวัด ช่วงนั้นไปกลับระหว่างกรุงเทพฯ กับบ้านที่ต่างจังหวัดบ่อย ๆ เขาอายุมากกว่าหนู 7 ปีรับราชการครูแล้วยังมีอาชีพรับซื้อพวกเฟอร์นิเจอร์หวายแถว จังหวัดใกล้บ้านหนู บ้านหนูอยู่ติดถนนเป็นทางผ่านเขารู้จักกับพี่สาวกับทางครอบครัวเราอยู่ก่อน ก็มา แวะชอกกินน้ำบ้าง นั่งพักบ้าง ครั้งแรกที่พบกันเป็นวันหยุดเสาร์อาทิตย์ หนูกลับบ้านก็บังเอิญได้เจอกัน จำได้ว่าหนูนั่งดูทีวีอยู่เขาแวะมาหนูมีส่วนช่วยครอบครัวในการติดต่อซื้อขายอยู่ด้วยก็ค่อย ๆ สนทนากันมากขึ้น ช่วงนั้นหนูมีแฟนอยู่แล้วเป็นตำรวจต่อมา หนูเรียนรามฯใกล้จบ เขารู้ว่าถ้าหนูเรียนจบก็จะแต่งงานกับแฟน เขาพยายามใกล้ชิดมีบางครั้งเคยไปต่างจังหวัดไปเอาของขวัญจากป่าด้วยกันหนูมีความรู้สึกว่าเขาเป็น ผู้ใหญ่เขาให้ความอบอุ่นดี คิดว่าถ้าเราได้แต่งงานกับเขา เราคงมีความสุขเพราะเราเป็นคนขาดพ่อ คือเราก็มองศรัทธาเชื่อถือเขาตอนหลังเขาพาเราไปแล้วไม่พากลับบ้านเขารวบรัดเพราะกลัวเราจะ แต่งงานกับแฟนที่เป็นตำรวจ”

ขณะนั้นอายุเพียง 19 ปี ก่อนการแต่งงาน ด้วยอำนาจของความใกล้ชิดบวกกับความศรัทธาไว้วางใจนวลแอบได้เสียกับฝ่ายชายจนท้องอ่อน ๆ ได้ 1 เดือน 12 วันฝ่ายชายอ้างว่ายังไม่พร้อมและอ้างว่าจะพาเธอไปรักษาตัว แต่กลับให้เมียคนแรกซึ่งอ้างว่าเป็นหลานสาวพานวลไปทำแท้ง”

“ต่อมาเขาก็มาทำพิธีแต่งงานเมื่อปี 31 มีการจดทะเบียนเป็นทางการ ครอบครัว ญาติ

พี่น้องพ่อแม่ เขาก็มา เพื่อนครูเขาก็มา ทางเรานี้ไม่ได้รู้จักสัมผัสเขามาก่อน แต่เขาจะรู้หมดว่าครอบครัวเรา เป็นอย่างไร เขาเคยพามาดูร้านเฟอร์นิเจอร์ของเขาที่แถวรามอินทราภิกับเตาปูน หนูเป็นคนค้าขายเก่งเพราะมีเชื่อเงินอยู่ด้วย : าดูที่ร้านเขา ก็เห็นเขามีลูกหลานจากบ้านนอกมา ช่วยค้าขายที่ร้าน เราก็ดูไม่ได้สงสัย ตอนนั้นเจอเมียเขา แต่เราไม่รู้เพราะเขาบอกว่าเมียเขาเป็นหลานสาว เขาไม่บอกความจริงกับเรา ทาง ผู้หญิงเองก็บอกว่าเป็นหลาน ตอนแต่งงานนี้เงินสินสอดแม่หนูก็ยกให้หมดให้เอามาตาวนบ้านที่กรุงเทพฯ แถวบางกะปิ หลังจากแต่งงานได้ 6 เดือนสามีก็ออกมาเล่นการเมือง พี่ชายเขาสมัคร ส.ส. จังหวัดหนึ่ง ทางภาคอีสานเขาก็ไปช่วยพี่ชายหาเสียงตลอดอยู่ ๆ ก็มีผู้หญิงคนที่เคยบอกว่าเป็นหลานสาวสามีไปหาหนูที่บ้านต่างจังหวัดบอกกับทางบ้านหนูว่าเลี้ยงลูกยังงี้ให้ไปแย่งสามีเขา ก่อนหน้านี้ผู้หญิงคนนี้ ก็เคยมาที่บ้านหนูที่ต่างจังหวัดแล้วบอกว่าเป็นหลานสาวอยู่ ๆ ก็มาบอกว่าเป็นเมียอยู่กินกันมา 6 ปีแล้วผู้หญิงคนนี้อายุเท่าหนู พ่อเมียเขามาแม่ก็เรียกหนูไปถามสาเหตุว่าเพราะอะไรตอนนั้นสามีอยู่ทางภาคอีสานตลอดเพราะต้องช่วยพี่ชายหาเสียงไม่มีเวลาให้กัน บางครั้งหนูต้องไปเอาหวายเองที่แพร่หลังแต่งงานแล้วสามีบอกให้หนูส่งเสียตัวเองหนูก็ทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ เดือนสองเดือนก็เจอกันครั้งหนึ่งสามีมาพบแม่บอกว่าถ้าเขาเอาผู้หญิงคนนั้นเป็นเมียจริง ๆ แล้วคิดจะร่วมชีวิตกันต่อไปเขาก็ไม่มาแต่งงานกับหนูหรือ : เขาบอกว่า เขาจะพยายามไกลเกลี่ยให้ดีขึ้นเขาพูดกับแม่ และพี่น้องเราว่าเขาจะเลิกลูกกับผู้หญิงคนนั้น

(ลูก : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 199 - 200)

2) ความโกรธและคับแค้นใจทำให้ตัดสินใจผิดพลาด

นวลคับแค้นใจที่ถูกสามีและภรรยาของเขาหลอกลวง พวกเขากระทำการหยามเกียรติเธอ หลอกลวงเธอจนต้องสูญเสียลูกคนแรก และเมื่อเธอตั้งครรภ์ครั้งที่ 2 สามีก็ตบตีเธอจน ตกเลือดและแท้งลูก อีกทั้งฝ่ายหญิงยังมาเยาะเย้ยเรื่องที่สามีจะไม่มีลูกกับเธอ หรือถ้ามีก็จะทำให้แท้งทุกครั้งเมื่อพี่ชายเธอทราบเรื่องจึงอาสาไปจัดการให้โดยการจ้างมือปืนไปฆ่า และท้ายที่สุดทำให้เธอกลายเป็นคนจ้ำจวนฆ่าเมียหลวงขณะที่กำลังตั้งครรภ์ ดังข้อความว่า

“เรื่องยิ่งผู้หญิงหนูยอมรับว่ารู้ แต่ตอนนั้น ยอมรับว่าแค้นไม่มีสติควบคุมตัวเอง มีความโกรธ คิดอยู่อย่างเดียวว่าเราก็เจ็บปวด เขาไม่มาดูแลเราเลย ตาย ๆ ไปข้างหนึ่งก็ตีเหมือนกันผู้หญิงเคยมาพูด กับหนูว่าหนูคงไม่มีลูกกับสามีเขาหรอก ถ้ามีผู้ชายก็ให้ทำแท้งคนที่จะมีลูกคือเขาเมียเขา กับหนูเคยลงไม้ ลงมือกันต่อหน้าผู้ชายก็ห้ามแฟนมีเวลาให้หนูน้อยมาก เดือนหนึ่งถ้านับรวมเวลาอยู่ด้วยกันแค่ 24-36 ชั่วโมง เท่านั้น ที่แรกก็มาโดยแบ่งเวลาให้เมียเขาแต่ละอาทิตย์ ตอนหลังนาน ๆ มาที แต่ไม่กี่ชั่วโมงชีวิตการแต่งงานนี้สั้นมาก แค่ 1 ปีกว่า ตลอดเวลาที่แต่งงานมาไม่เคยเห็นไม่เคยมีความสุขแม้เพียงชั่วสั้น ๆ มีแต่ปัญหาตลอด ไม่เคยเห็นว่าความสุขที่แท้จริงเป็นยังไงหนูขอหย่าก็ไม่หย่า ให้พ่อเกิดเหตุ เขาถึงหย่า หย่ากันตอนอยู่ข้างนอก เหตุเกิดแบบนี้สมควรหย่าเขาก็ยินยอม

คิดว่าเรื่องที่เกิดขึ้นเราเป็นต้นเหตุจริง ๆ ตอนหลังพี่ชายตาย ถ้าหนูเก็บไว้ไม่บอกพี่ชาย เหตุการณ์คงไม่รุนแรงเท่านี้ พี่ชายถามหนูว่ารักสามีมากหรือ หนูบอกไม่รักแล้วตอนนั้น (ขณะเกิดเรื่อง) หนูก็พูดไประบายความอัดอั้นใจไปด้วยความแค้นแต่ไม่คิดว่ามือปืนจะทำผู้หญิงจริง ๆ พี่ชายมาวัน

เสาร์ เหตุเกิดวันอาทิตย์เขาจ้างมือปืนไปฆ่าหนูอยู่บ้านวันอาทิตย์พอตำรวจมาถึงก็ทราบ พอมาที่เรา ก็เดาเหตุการณ์ได้ทันทีก็ให้ปากคำไปบอกไม่รู้เรื่อง จนหลังจากนั้นได้เดือนครึ่งตำรวจตามจับพี่ชาย พี่เขาค่อสู้ เลยถูกตำรวจยิงตาย ส่วนมือปืนที่ยิงตอนนี้อยู่บางขวาง ไม่รู้จักกันกับหนู ตัวหนูเองก็ คล้าย ๆ ว่าพี่ตายแล้วเลยยอมรับสารภาพ”

(คุณ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 201 - 202)

ภาพชีวิตของนวลเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จเพราะเธอเลือกคู่ครองโดยที่มีได้ ไตร่ตรองให้รอบคอบเสียก่อน และไว้เนื้อเชื่อใจมากเกินไปทำให้เกิดผลเสียต่อการดำเนินชีวิต อีก ประการมาจากความคับแค้นใจปล่อยให้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผลทำให้ขาดสติยังคิด ชีวิตจึงต้อง หมดอึสรภาพอยู่ในคุก

ชาติ

เป้าหมายชีวิต

ชาติเป็นหัวหน้างานในรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง เขาเป็นคนจิตใจดี มองโลกในแง่ดี ต้องการให้ ครอบครัวมีความสุข แต่ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ทำให้ชีวิตของเขาหักเห สิ่งที่เขาเสียใจมากที่สุดคือ ภรรยาคู่ทุกข์คู่ยากต้องเสียชีวิตโดยที่เขาไม่มีโอกาสดูแลเธอเลย ตั้งข้อความว่า

“สิ่งหนึ่งซึ่งเป็นความสูญเสียครั้งใหญ่ในชีวิตที่มาพร้อมกับการสูญเสียอิสรภาพสำหรับเขาคือ การที่แม่ใหญ่ภรรยาคู่ทุกข์คู่ยากต้องมาจากไป โดยที่เขาไม่มีโอกาสอยู่ดูแลหลังภรรยาคนแรก จากไป พระลูกชายเดินทางมาเยี่ยมเขาในผ้าเหลือง ชาติบอกว่าเขาร้องไห้ น้ำตา ลูกผู้ชายไหล อาบแก้มอย่างฝืนกลั้นไว้ไม่อยู่ เมื่อได้รับรู้ว่า ภรรยาคู่ทุกข์คู่ยากได้จากไป...”

(คุณ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 151)

ภาพชีวิตของชาติ

ชาติเป็นพนักงานระดับหัวหน้าฝ่ายวัย 53 ปี ของรัฐวิสาหกิจใหญ่แห่งหนึ่ง เขาถูก หน่วยงานเจ้าสังกัดสั่งฟ้องข้อหาฉ้อโกงกรณีใช้ตัวเดินทางไปต่างประเทศผิดประเภท ถูกศาลชั้นต้น พิพากษา จำคุก 9 ปี ชาติจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมีชื่อละแวกท่าพระจันทร์ รัฐวิสาหกิจ เจ้าสังกัดปลดเขาออกจากงาน แต่เขาไม่เดือดร้อนเพราะมีบริษัทอิมพอร์ตเอ็กพอร์ตเป็นกิจการ ส่วนตัวอยู่ เขามีภรรยา 2 คน และมีลูกทั้งหมด 9 คน จากภรรยาคนแรก 5 คนและคนที่สอง 4 คน สิ่งหนึ่งซึ่งเป็นความสูญเสียครั้งใหญ่ในชีวิตที่เขามาพร้อมกับการสูญเสียอิสรภาพสำหรับเขาคือการจาก ไปของภรรยาคนแรกโดยที่เขา ไม่ได้มีโอกาสดูแล

หลายคนบอกว่าคดีของชาติไม่น่าจะต้องมาติดคุกเพราะกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วย งานที่สังกัดมีว่า ถ้าพนักงานผู้ใดใช้ตัวโดยสารผิดประเภท จะงดการใช้ตัวฟรีหรือตัวลดเป็นเวลา 6 เดือน หรืออาจจะ 12 เดือน หรือตลอดชั่วการเป็นพนักงาน ซึ่งประเด็นนี้ ชาติกำลังใช้ทนายแต่ง คำฟ้องร้องหน่วยงานต้นสังกัดอยู่

ส่วนกรณีของชาตินั้นใช้ตัวเดินทางไปต่างประเทศ 3 ใบ ลูกสาวไปเที่ยวด้วยไม่ได้เขา จึงให้เด็กคนใช้ไปแทน แต่เหตุที่เกิดเพราะมีลูกน้องที่ไปครั้งนี้พาเมียน้อยไปเที่ยวด้วย ทำให้เมียหลวงไม่พอใจจึงโทรศัพท์ไปแจ้งฝ่ายการเจ้าหน้าที่ว่าออกตัวไปเป็นการแจ้งเท็จ และใช้ตัว ผิดประเภท หลังจากเดินทางกลับมาแล้วสามเดือนเศษจึงถูกดำเนินคดี

ปัจจัยทำให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ชาติใช้สิทธิ์ตัวเดินทางผิดประเภท 3 ใบ เนื่องจากเห็นคนอื่นทำแล้วไม่เป็นไรจึง ทำบ้าง ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ทำให้ชีวิตเขาพลิกผันต้องได้รับความยากลำบากในคุก เมื่อมีคน ฟ้องร้องว่ามีพนักงานบางคนใช้ตัวผิดประเภท และหน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบเขา จึงพลอยได้รับโทษด้วย ดังข้อความว่า

“สาเหตุที่เกิดขึ้นเป็นเพราะผมใช้สิทธิ์ตัวเดินทางไปต่างประเทศ มีผม ภรรยา ลูกสาว 2 คน แต่บังเอิญลูกสาวไปไม่ได้เราเสียเงินซื้อตัวไปแล้ว 50 เปอร์เซนต์ก็เสียฟรี ก็เลยคิดว่าเอาเด็กคน ใช้ที่บ้าน ไปแทนก็ไม่มีปัญหาอะไร บางทีตัวที่บริษัทเราให้ฟรีกับนักกีฬาเขายังเอาคนอื่นไปแทน จนกระทั่งถึง แอลเอ ญี่ปุ่น แคนาดา ลูกน้องคนหนึ่งซึ่งเขามีเมียน้อยเขาเอาเมียน้อยไป เมียหลวง นึกว่าจะได้ไป พอไม่ได้ไปก็โมโห โทเรแจ้งฝ่ายการเจ้าหน้าที่ว่าที่ออกตัวไปเป็นการแจ้งเท็จ และใช้ ตัวผิดประเภท ผมไปทริปเดียวกัน ทางบริษัทก็ไม่ได้สอบสวนเลยหลังจากกลับมาสามเดือนเศษทาง กองปราบมาที่ทำงานตั้งแต่ 9 โมงครึ่งวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 34 ก็ถูกขังมาโดยตลอดมีอยู่ 6-7 คนซึ่ง เขาได้รับการประกันตัวออกไปในชั้นสอบสวนมีนายตำรวจร้อยตำรวจโทบอกว่าเป็นนอกจากเงิน 2 แสนที่ใช้ประกันตัวแล้วยังมีการเรียกหัวละ 1 แสน พวกผมโดนคดีด้วยกันอีก 10 กว่าคนก็คิดว่า ถ้าอย่างนั้นเราไปประกันที่ศาลดีกว่าแต่ทางศาลไม่ให้ประกัน เพราะเขาอ้างว่าเป็นคดีใหญ่ ตอนเขา

สอบประวัติที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพฯ ใน 21 คนที่ไม่โดนคดีด้วยกันมีเสมียนประจำแผนก 7-8 คน นอกนั้นก็ป็นระดับซูเปอร์ไวเซอร์ มีผมเป็นระดับดิวิชั่นคนเดียว”

(คุก : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 152)

ในภาวะที่ต้องใช้ชีวิตทุกข์ยากลำบากในคุก ชาติสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสภาวะเช่นนี้ได้ ด้วยอาศัยหลักธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ การอ่านหนังสือธรรมะทำให้เขาทำใจให้ยอมรับ สภาพภายในกำแพงคุกได้บ้าง ดังข้อความว่า

“พอเข้ามาก็พยายามดูรอบ ๆ ด้านพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับที่นี่ให้พ้นไปวันหนึ่งหรือ ชั่วโมงหนึ่งอยู่ในนี้ถ้ามองยาวจะทำให้สภาพจิตใจเสื่อมโทรมแท้ ต้องมองว่าให้พ้นคืนนี้ไปมอง ช่วงสั้นๆลูกเมียมา เยี่ยมแต่เพื่อนฝูงไม่มาเลย เพราะเขาอาจจะต้องระวังตัวผมเป็นโรคกระเพาะ

ก็ได้เข้ารับรักษาตัวใน โรงพยาบาลกลางของกรมที่คลองเปรม หมอผ่าตัดให้ตอนนี้มีหน้าที่ทำบัญชี
โรงครัวผมคิดว่าเราอาจจะเคยมีกรรมเก่าเคยไปทำอะไรเอาไว้แต่เดิม ผมอ่านหนังสือธรรมะอยู่แล้ว
เดี๋ยวนี้ก็ยังอ่านประจำเป็นน้ำหอมปรุงใจให้สดชื่นขึ้นมาได้"

(คุณ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 153)

ภาพชีวิตของชาติเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ทำให้
ชีวิตต้องประสบความทุกข์ยาก ขณะที่ชีวิตทุกข์ยากลำบาก ชาติยังสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในคุกได้
ทั้งที่เดิมเคยมีชีวิตที่สุขสบายมาก่อนเพราะใช้ธรรมะช่วยกล่อมเกลาคจิตใจให้สามารถทำใจยอมรับ
สภาพได้

สมาน

เป้าหมายชีวิต

สมานเป็นลูกของชาวนา พ่อหมดหน้านาพ่อแม่ก็ไปรับจ้างทำงานที่ต่างจังหวัดทั้งสมานไว้
ตามยถากรรม เขาต้องดิ้นรนสู้ชีวิตท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงทั้งปัญหายาเสพติดและคบเพื่อน
ไม่ดี ความต้องการของสมาน คือ การมีครอบครัวที่อบอุ่น อยู่พร้อมหน้ากันพ่อแม่ลูก เพียงแค่นี้ก็
เป็นความสุขที่สุดแล้ว แต่สภาพแวดล้อมกลับทำให้ชีวิตของสมานเดินไปในทางที่ผิด ดังข้อความว่า

"แม้ชีวิตในกรุงเทพฯ จะวุ่นวาย และต้องเหนื่อยยากจากการทำงานแต่ใจของสมานก็อบอุ่นเป็น
ความสุขช่วงสั้น ๆ ที่ได้อยู่พร้อมกันกับครอบครัว"

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวยุคที่เปื้อนบาป. 2543 : 78)

"ผมอยากอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาครอบครัว ให้แลกกับเงินสิบล้านก็ยังไม่อยากได้เงิน อยู่พร้อม
หน้าพ่อแม่ลูกดีกว่า มันอบอุ่นดี ความสุขที่สุดคือ ได้อยู่กับพ่อแม่สมัยยังเด็ก ๆ อบอุ่นเป็นสุข
ไปไหนไม่ต้องอับอายเขา"

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวยุคที่เปื้อนบาป . 2543 : 77)

ภาพชีวิตของสมาน

สมานเป็นเด็กที่ถูกพ่อแม่เลี้ยงดูอย่างปล่อยปละละเลย ไม่ได้ดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร พ่อแม่
ของสมานมีอาชีพทำนา พันจากหน้านาจึงออกไปรับจ้างตามต่างจังหวัดจึงต้องปล่อยให้สมานอยู่
ตามลำพังในสภาพแวดล้อมที่มีแต่คนที่ติดยาเสพติด ดมกาว การที่ถูกทิ้งให้อยู่ เพียงลำพังบ่อย ๆ
ทำให้สมานเหงาและว้าเหว่ เห็นสภาพบ้านอื่นเขามีความสุขอบอุ่นพร้อมหน้าพ่อแม่ลูกยิ่งทำให้
ท้อเมื่อคิดเปรียบเทียบกับตนเอง ความรู้สึกเดียวดายอ้างว้างมีปัญหา อะไรสมานต้องแก้ปัญหาด้วย
ตนเองเมื่อความทุกข์ทับถมจน หาทางออกไม่ได้สมานจึงหันเหชีวิตไป ในทางไม่ดี มีพฤติกรรมที่
เปลี่ยนแปลงไปจากเด็กที่มีความรับผิดชอบการเรียน เคยเป็นหัวหน้าห้อง กลับเริ่มเบื่อหน่าย

การเรียน หนีโรงเรียน ทั้งความไฝ่ฝันที่จะเป็นตำรวจหันไปคบเพื่อนเสพยา เริ่มจากสูบบุหรี่ ยาบ้า และดมกาว สมานติดยามาเกือบปีพ่อแม่มักยังไม่รู้ แม่มารู้ว่าลูกติดยาตอน กำลังเมายาอยู่ในบ้าน แม่ขอร้องให้สมานเลิก เขาสงสารแม่จึงรับปากแต่ก็ยังมึลึกลอบเสพยาบ้าง บางคราว แม่ไม่ได้บอกเรื่องนี้ให้พ่อรู้เพราะกลัวพ่อเสียใจและลงโทษลูกรุนแรงเนื่องจาก ลูกชายคนที่สองก็ติดยาเช่นกัน

เมื่อพ่อแม่ย้ายไปทำงานที่กรุงเทพฯ จึงชวนสมานไปทำงานก่อสร้างด้วย สมานทำงานอย่างขยันขันแข็ง การได้อยู่พร้อมหน้าครอบครัว ทำให้เขามีความอบอุ่น กำลังใจที่ได้รับจากแม่ และประกอบกับกลัวพ่อรู้ ทำให้สมานหย่าขาดจากยาเสพติดได้ ช่วงนี้เป็นช่วงสั้นๆ ที่สมานมีความสุข

จากงานก่อสร้างที่กรุงเทพฯ พ่อกับพี่ชายพาเขาไปทำงานก่อสร้างที่โคราช ทำอยู่ได้ไม่เต็มเดือนก็มีเรื่องทะเลาะชกต่อยกันในวงเหล้า รุ่งขึ้นกลุ่มที่มีเรื่องกันมาล้างแค้นสมานต้องรีบเผ่นขึ้นรถไฟกลับบ้าน กลับมาอยู่กับแม่ก็หนีไม่พ้นหน้าเพื่อนฝูงกลุ่มเดิมๆ เด็กหนุ่มหันไปติดยาอีกครั้ง

คืนเกิดเหตุสมานดูหนังไปทางทีวีและดูหนังสือไปที่บ้านเพื่อน อารมณ์ทางเพศก็กระตุ้นกับทั้งเสพยาดมกาวเข้าไปในช่วงกลางวัน ทำให้สมานขาดสติ เกิดอารมณ์ทางเพศ คิดอยากกระบาย พอเห็นเด็กหญิงแจ้วเดินเล่นคนเดียวก็เรียกเข้ามาแล้วลงมือข่มขืนทำเสร็จแล้วฆ่าเพราะกลัว เด็กนำเรื่องไปบอกยายจึงจัดการอำพรางศพ แต่ในที่สุดก็ถูกตำรวจจับได้ สมานกลายเป็น อาชญากรเด็ก ด้วยวัยเพียง 17 ปี ศาลตัดสินให้ได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิต

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

การได้รับการเลี้ยงดูที่บกพร่อง

ภาพชีวิตของมसानเป็นภาพชีวิตที่ลูกไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ สมานต้องปกครองตนเองตั้งแต่อายุ 12-13 ปี เพราะพ่อแม่และพี่ชายก็ต้องไปทำงานต่างจังหวัด แม่ฝากสมานอยู่กับยาย แต่สมานไม่ชอบ จะไปค้างบ้านยายก็บางวันเท่านั้น สมานต้องเผชิญความว้าเหว และการแก้ไขปัญหาคคนเดียว เมื่อเห็นครอบครัวเพื่อนๆ อยู่กันพร้อมหน้าพ่อแม่ลูกสมานก็อยากเป็นแบบนั้นบ้าง เมื่อพ่อแม่กลับมาเยี่ยมสมานดีใจมากแต่เขาก็รู้ว่าพ่อแม่ต้องกลับไปอีก ดังความว่า

“ช่วงที่มาอยู่ ป.5 -ป.6 พ่อแม่ก็ไปทำงานก่อสร้างที่บึงขังได้เจ็ดแปดเดือนต่อมาพี่ชายสองคนก็ไปทำงานต่างจังหวัดเหมือนกันผมต้องอยู่บ้านคนเดียวหลังหน้านาแล้วพ่อแม่ก็ไปรับจ้างที่ต่างจังหวัดอยู่เรื่อยๆ ไปครั้งละหลายๆ เดือน แม่จะฝากให้ผมไปอยู่กับยาย แต่ผมไม่ชอบ บ้านยายอยู่กันหลายคน แล้วยายชอบดู เป็นบางวันผมจึงจะไปค้างบ้างยาย พ่อแม่ส่งเงินมาให้ทุกเดือนทางธนาณัติ เดือนละพันบาท ซึ่งก็พอใช้ พ่อเขียนจดหมายมาด้วยว่าให้อยู่ดี ๆ ตั้งใจเรียนผมคิดถึงพ่อแม่นะเวลาที่เขาไม่อยู่คิดถึงตอนเด็กๆ ที่เคยนอนกับพ่อแม่คิดว่าเขาอยู่ทางโน้นอยู่ยังไงบางทีนอนน้ำตาไหล เจ็บๆ คนเดียว อยู่คนเดียว มันว้าเหว ในสมองมันวังเวงคิดหลายเรื่องกลางคืนต้องนอนคนเดียวกลัวผีด้วยที่กลัวมากก็คือ กลัว พ่อแม่ไม่กลับมาแล้ว เราจะทำยังไงอยู่ยังไงเวลามีปัญหาอะไรก็ต้องแก้ปัญหาเอง ไม่มีใครเข้ามาช่วยเรา

“ส่วนมากผมชอบมานั่งซิมเหม่อลอยเศร้าซิมคิดอะไรเรื่อยเปื่อยบางครั้งมันอ่อนแอไม่รู้จักทำ
 ยังไงก็ไปหาเพื่อนพวกันนั่งดูทีวี ฟังเพลง บ้านเพื่อน เห็นพ่อแม่เพื่อนอยู่บ้าน มันสะท้อนใจว่าเขา
 อยู่กันเป็นครอบครัวแต่เราอยู่คนเดียวมันท้อครีบ ไม่อยากจะรอเวลาพ่อแม่กลับมาผมจะดีใจวิ่งไป
 รับเวลาที่มีความสุขที่สุดคือช่วงที่พ่อแม่กลับมาอยู่พร้อมหน้าพร้อมตามีความสุขบอกไม่ถูกแต่ก็เป็น
 ความสุข ชั่วคราว่ารู้ได้ว่าเดี่ยวเขาก็ต้องกลับ ไปอีก ชีวิตนี้มีชีวิตเดียวเป็นเพื่อนมาตลอด”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวยที่เปื้อนบาป. 2543 : 74-78)

การที่เขาต้องอยู่คนเดียวตามลำพังมากจนเกินไปหลอหลอมให้เขาเป็นคนเก็บกดไม่
 เปิดใจรับความรู้สึกกับใคร เวลาที่มีปัญหาสมานไม่เคยพูดไม่เคยระบายให้ใครฟังแม้แต่กับพ่อแม่ ดัง
 ความว่า

“ถ้ามีคนที่จะระบายให้ฟังได้ผมจะพูดให้เขาฟังแต่นี้ไม่มี เพื่อนก็ไม่เคยถามเวลาไม่สบายใจถ้ามีใคร
 สักคนให้ปรึกษาได้ ผมคงสบายใจขึ้น”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวยที่เปื้อนบาป. 2543 : 74-78)

การที่สมานอยู่คนเดียวโดยขาดผู้ใหญ่คอยดูแลทำให้เขาตัดสินใจพลาดเบื้อหน่ยการเรียน
 แอบสูบบุหรี่ในโรงเรียนจนถูกปลดจากตำแหน่งหัวหน้าชั้น ด้วยความอับอายทำให้เขาตัดสินใจ
 ประชดชีวิต ทั้งความใฝ่ฝันที่อยากเป็นตำรวจมาเป็นข้าราชการ ดิตยาบ้า กำลังใจของเขาหมดลง
 เพราะไม่รู้จะสู้ไปเพื่ออะไรและสู้เพื่อใคร ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ของสมาน ดังข้อความว่า

“เป็นความตั้งใจของผมเองพอหนีโรงเรียนพ่อแม่ก็ว่าดูจากนั้นผมก็เริ่มเสเพลมันอยากทั้งชีวิต
 ประชดชีวิต ชีวิตมันเจ็บเหงา มันแห้งแล้งความสุขเคยฝันอยากเป็นตำรวจก็ทั้งหมดแล้วทอดย
 ไม่อยาก สู้คนเดียวเหงาเจ็บไม่สบายใจ ช่วงนั้นพ่อแม่ก็ไปทำงานสงขลาถ้ามีคนแนะนำผม
 คงไม่ทั้งชีวิตแบบนั้นก่อนจะตัดสินใจทั้งชีวิตผมคิดมากไม่ไปหาเพื่อนด้วย เจ็บไม่ร้องไห้แล้วตอน
 นั้น ไม่คิดถึงพ่อแม่แล้ว คิดแต่อยากสนุกกับเพื่อนที่เสพยาด้วยกัน เพื่อนที่อยู่หมู่บ้านข้าง ๆ

เขาชวนเสพก่อนหน้านี้อแล้ว แต่ผมไม่เอา จนกระทั่งมาคิดทั้งชีวิตที่นี้ ผมเข้าไปหาเขาเองเลยไม่
 ต้องชวนตั้งใจมาเองไม่อยากจะเอาแล้ว ความดี”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวยที่เปื้อนบาป. 2543 : 74 - 78)

หลังจากลองเสพยาบ้าครั้งแรก สมานยังสองจิตสองใจว่าจะเลิกหรือว่าก้าวต่อไปแต่ฤทธิ์
 ยากล่อมย้อมอารมณ์ของเขาให้สบายใจหายเหงา ในที่สุดก็ขาดไม่ได้คราวนี้ทั้งเสพยาบ้าทั้งดมกาว
 ดังข้อความว่า

“ช่วงที่เสพมันจะเห็นภาพหลอนว่าได้อยู่กับครอบครัว ทำให้รู้สึกดี แต่พอรู้สึกตัวก็จะซึมเหงา ไม่พูดกับใครก็หลบทันที ที่นี้พอรู้สึกตัวแยกว่าเดิม ทำให้อยากเสพอีก เกือบปีที่ผมติดยาพ่อแม่ไม่รู้ ยังส่งเงินมาให้ทุกเดือน”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวยุคที่แปด : 2543 : 74 - 78)

กว่าพ่อแม่จะกลับจากทำงานต่างจังหวัดสมานก็ติดยาเสพติดงอมแงมแล้ว แม่ปิดเรื่องลูกติดยาไม่ให้พ่อรู้เนื่องจากก่อนหน้านี้พี่ชายของสมานก็ติดยาเช่นกัน การปล่อยปละละเลยไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้องวิธีทำให้สมานตกเป็นทาสยาเสพติด เมื่อเสพเกินขนาดถึงขั้นขาดสติ ถึงขั้นก่อคดีข่มขืนฆ่าเด็กหญิงแจ้ว เรื่องราวของสมานถือเป็นอุทาหรณ์สำหรับผู้ปกครองในการเลี้ยงดูลูก ควรให้ความรักความอบอุ่น ดูแลลูกอย่างใกล้ชิด ดังข้อความว่า

“ผมอยากบอกถึงพ่อแม่ว่าอย่าปล่อยเด็กออกมาวิ่งเล่นคนเดียว และอย่าปล่อยให้ลูกอยู่คนเดียวมากนัก ถ้าเด็กทุกคนมีความสุข ความอบอุ่น จะไม่มีสิ่งนี้เกิดขึ้น ถ้าความโดดเดี่ยว เกาะกุมใจเด็กเมื่อไร เป็นใจที่อันตรายแน่นอน ใจที่โดดเดี่ยวอาจพุ่งชน ท่อใจ ทำอะไรก็เห็น้อย

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวยุคที่แปด : 2543 : 74 - 78)

ภาพชีวิตของสมานเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวเพราะพ่อแม่ไม่ดูแลเอาใจใส่ลูก ครอบครัวที่ขาดความรักความอบอุ่นส่งผลให้สมานว่าเหว่ ขาดที่ปรึกษา ทำให้ตัดสินใจผิดพลาด ตกเป็นทาสสิ่งเสพติด กลายเป็นอาชญากรสังคมตั้งแต่อายุยังน้อย สูญเสียอนาคตและสูญเสียอิสรภาพ

ต้อง

เป้าหมายชีวิต

ต้องมาจากครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น สภาพชีวิตต้องเผชิญกับพ่อแม่ที่ทะเลาะเบาะแว้ง ทุบตีกันเป็นประจำ ความเบื่อหน่ายในครอบครัวทำให้ต้องหนีไปอยู่ที่วัด แต่เขากลับถูกหลวงพี่ล่วงละเมิดทางเพศ ต้องโยยหาความรักความอบอุ่นทางใจแต่หลวงพี่กลับทอดทิ้งเขา ทำให้ชีวิตเขาพลิกผัน ดังข้อความว่า

“...ยามที่พระภิกษุโอบกอดรัดสัมผัส เด็กชายรู้สึกถึงการปลอบประโลมด้วยความนุ่มนวลจากน้ำมือแม่ที่เขาใฝ่ฝันมานาน แต่ไม่เคยได้รับ...”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวยุคที่แปด : 2543 : 91)

ภาพชีวิตของต๋อง

ต๋องอายุ 13 ปี เป็นเด็กขาดความรักความอบอุ่น เขาโหยหาความรักจากพ่อแม่ แต่สิ่งที่ได้พบเป็นประจำคือ เสียงด่าทอทะเลาะวิวาทกัน ภาพพ่อแม่ที่เมาหัวราน้ำ ทุบตีทำร้ายร่างกายกัน กว่าสิบปีที่อยู่บ้าน ต๋องไม่เคยพบความสุขทางใจเลย

ต๋องหนีออกจากบ้านไปอยู่วัดด้วยการชักชวนของป๊อกเพื่อนที่โรงเรียนเดียวกัน พวกเขาอยู่ในความดูแลของพระภิกษุรูปหนึ่งและถูกหลวงพี่ล่องละเมียดทางเพศ ต๋องได้เรียนรู้เรื่องเพศ ก่อนถึงวัยอันควร และเป็นบทรักที่เบี่ยงเบนจากรูปแบบของชายหญิง

การขาดความอบอุ่นที่ไม่เคยได้รับจากแม่ เมื่อได้รับการสัมผัสโอบกอดจากหลวงพี่ แม้เป็นการล่องละเมียดทางเพศแต่ต้องกลับพึงใจในสัมผัสนั้น เพราะมันให้ความรู้สึกถึงการปลดปล่อยโลมด้วยความนุ่มนวลจากน้ำมือแม่ที่เขาใฝ่ฝันมานาน การกระทำของหลวงพี่ทำให้กิเลสตัณหาในตัวต้องถูกปลุกขึ้นจนยากจะหักห้ามควบคุมใจ แต่หลวงพี่ไม่ได้มีต้องคนเดียว หากมีความสัมพันธ์กับเด็กวัดคนอื่นอีก ป๊อกก็เป็นหนึ่งในจำนวนนั้นด้วยและเป็นคนที่หลวงพี่รักมากที่สุด เมื่อหลวงพี่ละเลยต่อแต่ความต้องการของต๋องตามธรรมชาติยังคงถูกปลุกเร้า ทำให้เขาต้องปลดเปลื้องตนเองอยู่บ่อยครั้ง

แล้ววันหนึ่งก้อยเด็กหญิงวัยแปดขวบซึ่งอาศัยอยู่กับพ่อที่เจ็บป่วยในบริเวณวัด ก็กลายเป็นเป้าหมายการปลดเปลื้องอารมณ์มีดของต๋อง ต๋องเรียกก้อยให้มาหาแล้วรัดคอลากไปห้องน้ำ ต๋องหน้าอกจนแน่นิ่งไปแล้วลงมือข่มขืนจนสำเร็จแล้วปล่อยเด็กไว้เช่นนั้น ส่วนเขาไปเดินเที่ยวตลาด มาทราบภายหลังว่าก้อยตายเพราะขาดอากาศหายใจ

ต๋องถูกตำรวจจับและตกเป็นจำเลยข้อหาฆ่าและข่มขืนกระทำชำเรา ขณะทำความผิดเขาอายุยังไม่เต็ม 14 ปี

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

การถูกกระตุ้นอารมณ์ทางเพศก่อนวัยอันควร

สภาพแวดล้อมชีวิตของต๋องมีส่วนส่งผลให้ต๋องเป็นคนมีพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติ เริ่มตั้งแต่พฤติกรรมวัยเด็กที่ชอบแอบดูหนังสือโป๊ของพ่อบ่อยๆ เมื่อไปอยู่ที่วัดก็ได้รับการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศที่วิปริตผิดธรรมชาติจากหลวงพี่ ทำให้ต๋องขาดความยับยั้งคิด หมกหมุ่นอยู่กับอารมณ์เก็บกดทางเพศ ดังข้อความว่า

“ผมเคยแอบดูหนังสือโป๊ที่บ้านพ่อซื้อมาให้มาอ่านเขาเก็บไว้ได้เสื่อที่ห้องนอนผมแอบดูคนเดียวก็เกิดอารมณ์ แต่ไม่เคยไปเที่ยวผู้หญิง นอกจากนี้หลวงพี่ก็มีความสัมพันธ์กับผมสองสามครั้ง ตั้งแต่ผมอายุไม่เต็ม 13 หลวงพี่ให้ผมใช้ตามตัวและหน้าอก และใช้มือจับอวัยวะเพศของเขา ผมกับเขาผลัดกันใช้มือทำให้อันแต่ไม่ได้ใช้ปาก นอกจากนี้หลวงพี่ยังให้ผมใช้อวัยวะเพศของผมทำกับดำนหลังของหลวงพี่ด้วยทุกครั้ง แต่ตอนหลังหลวงพี่ก็ไม่ได้มีอะไรกับผมมาเป็นเดือนแล้ว”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวที่เปื้อนบาป. 2543 : 96 - 97)

เมื่อถูกกระตุ้นอารมณ์ทางเพศแล้วต้องก็ไม่ได้รับความสนใจจากหลวงพี่อีก เพราะหลวงพี่มีความสัมพันธ์กับเด็กวัดหลายคน ความต้องการทางอารมณ์และควบคุมตนเองไม่ได้ ทำให้ต้องต้องหาทางออกโดยปลดปล่อยอารมณ์ด้วยตัวเอง หลายต่อหลายครั้ง ตั้งข้อความว่า

กิเลสตัณหาที่ถูกปลุกขึ้นพาใจเด็กชายกระเจิดกระเจิงยากจะหักห้ามควบคุมใจในเมื่อพระหนุ่มรูปสวยไม่ได้มีเพียงเขาคนเดียวไว้คอยปลดปล่อย หากยังมีเพื่อนเด็กวัดบางคนไว้เคียงแนบข้างเป็นความหวังแค้นขื่นใจที่เขาซุกซ่อนเก็บงำไว้ โดยไม่สามารถกระทำอันใดได้เมื่อเขาพบว่าตนรักและปรารถนาพระหนุ่มรูปนั้นไม่ต่างจากชายที่รักหญิง ยามที่พระหนุ่มโอบกอดสัมผัสเด็กชายรู้สึกถึงการปลอบประโลม ด้วยความนุ่มนวลจากน้ำมือแม่ที่เขาใฝ่ฝันมานานแต่ก็ไม่กี่ไม่เคยได้รับสัญชาติญาณทางเพศที่ถูกปลุกเร้า แต่ไม่เคยได้รับการสนองตอบใน ช่วงหลัง ทำให้เขาต้องปลดปล่อยตนเองอยู่บ่อยครั้ง

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวที่เปื้อนบาป. 2543 : 91 - 92)

เมื่อความต้องการทางเพศไม่ได้รับการตอบสนอง และพฤติกรรมที่ต้องต้องปลดปล่อยอารมณ์ด้วยตัวเองอยู่บ่อยครั้งทำให้ขาดสติยังคิด — เมื่อพบเด็กหญิงก้อยก็ต้องก็เกิดอารมณ์ทางเพศจึงข่มขืนฆ่าเด็กหญิงก้อยในห้องน้ำเพียงเพราะต้องการระบายอารมณ์ทางเพศของตน แต่มาคิดได้ตอนหลังก็สายเสียแล้ว ตั้งข้อความว่า

ต้องบอกเล่าถึงอารมณ์ความรู้สึกด้านในเกี่ยวกับเหตุการณ์ในครั้งนั้นว่า ขณะกระทำรู้สึกตนเองโดยตลอดทำลงไปเพราะมีอารมณ์เพศ ไม่ได้ตั้งใจฆ่า แต่คงลืมหอกเด็กแรงไปทำให้ขาดอากาศหายใจตนคิดว่าคงเพียงแค่อสลบ

“ความรู้สึกผิดมันฝังใจ ทำไปแล้วก็สงสารเด็ก ถ้าย้อนเหตุการณ์ได้ก็จะไม่ทำ เสียดยอนาคตรู้สึกเป็นบาปเหมือนกัน”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวที่เปื้อนบาป. 2543 : 99)

ภาพชีวิตของต้องเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวเพราะถูกล่วงละเมิดทางเพศก่อนวัยอันควร สัญชาติญาณทางเพศที่ได้รับการปลุกเร้าแล้วไม่ได้รับการตอบสนองส่งผลให้ต้องหาทางปลดปล่อยอารมณ์ด้วยการข่มขืนเด็กหญิงก้อย และพลังมือลืมหอกทำให้ก้อยขาดอากาศหายใจเสียชีวิต การกระทำดังกล่าวส่งผลให้ชีวิตของต้องเสียอนาคตต้องเป็นอาชญากรมาใช้ชีวิตอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนด้วยวัยเพียง 14 ปี

กอเซ็ม

เป้าหมายชีวิต

กอเซ็มเป็นเด็กที่ขาดความอบอุ่น พ่อแม่แยกทางกันต่างคนต่างแต่งงานมีครอบครัวใหม่ทิ้งให้กอเซ็มอยู่กับยาย ชีวิตของเขาเริ่มมีความหมายขึ้นเมื่อแม่ส่งน้องเลี้ยงมาอยู่ด้วย ความน่ารัก

ของน้องช่วยเติมเต็มชีวิตของเขา ทำให้เขาทุ่มเทความรักความเอาใจใส่ปกป้องคุ้มครองน้องสาวเพื่อทดแทนสิ่งที่ตนเองขาด ตั้งข้อความที่ว่า

“เรื่องที่กระทบกระเทือนใจมากที่สุด คือ มีคนมารังแกน้องผมนี้แหละ...”

แม้เป็นน้องสาวต่างพ่อ แต่ก้อเซ็มก็รักและเอ็นดูน้องมาก ความเยาว์วัยไร้เดียงสา และความซุกซนซ่างเล่นของเธอ ทำให้ชีวิตที่แล้งเฉาของเขามีความสุขสบายใจ พี่ชายจึงเกิดสำนึกในอันที่จะปกป้องน้องสาวตลอดมา ยายกับน้องสาวเป็นผู้ที่เขารักและมักคุ้นสนิทสนมที่สุด ชนิดที่เรียกว่ารักยิ่งกว่าชีวิตตัวเอง รองลงมาคือแม่...”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื่องหลังมือสีขาวที่เปื้อนบาป. 2543 : 55-57)

ภาพชีวิตของก้อเซ็ม

ก้อเซ็มเป็นหนึ่งในจำนวนเด็กเคราะห์ร้ายที่เติบโตมาในสภาพบ้านแตก ก้อเซ็มอายุ 17 ปี เขาเป็นลูกโทนของพ่อแม่ เมื่ออายุ 3 ขวบ พ่อก็แยกจากแม่ไปมีครอบครัวใหม่ พ่อมีลูกกับ แม่ใหม่ถึงหกคน ในขณะที่แม่มีลูกสาวอีกสองคนจากพ่อใหม่ ก้อเซ็มเติบโตมากับยาย เขาเรียกยายว่าแม่ ยายมีอาชีพทำนาทำสวนมีรายได้เล็ก ๆ น้อยๆ ส่วนแม่และพ่อเลี้ยงไปรับจ้างกรีดยาง ที่ฝั่งมาเลย์และส่งน้องสาวต่างพ่อสองคนมาอยู่กับยาย น้องเรียนหนังสือที่โรงเรียนอิสลาม ใกล้บ้าน นานๆ แม่จึงจะกลับมาเยี่ยมลูกสักครั้ง แม่ส่งเงินมาให้ยายเดือนละ 500 - 700 บาท สภาพครอบครัวของก้อเซ็มไม่ได้ต่างกับครอบครัวอื่นๆในละแวกนี้เท่าไรนัก เด็กๆ มักจะถูก ทิ้งให้อยู่กับยาย ในขณะที่พ่อแม่ไปทำงานที่มาเลย์

ก้อเซ็มรักเอ็นดูน้องมากแม้จะเป็นน้องต่างพ่อ เพราะความเยาว์วัยไร้เดียงสาความซ่างซุกซนซ่างเล่นของน้อง ทำให้ชีวิตที่แห้งเฉาของเขามีความสุข ก้อเซ็มจึงทุ่มเทความรักปกป้องดูแลน้องตลอดมา รักยิ่งกว่าแก้วตาดวงใจ

เมื่อความรักที่มีต่อน้องมากเพียงใด ความแค้นที่มีต่อผู้กดขี่ข่มเหงรังแกน้องย่อมแรงเป็นทวีคูณ เด็กหญิงยะห่วย 10 ขวบซึ่งอยู่บ้านใกล้กับก้อเซ็ม เธอชอบด่าว่าและกลั่นแกล้งน้องสาวของเขาที่มีอายุน้อยกว่าบ่อยๆ ก้อเซ็มเคยบอกว่าย่าทำน้องยะห่วยก็ไม่เชื่อ นอกจากเรื่อง น้องสาวแล้วยังมีเรื่องไก่ของยะห่วยมาจิกกินข้าวที่ยายของก้อเซ็มหวานไว้ในไร่ได้รับความเสียหาย ก้อเซ็มบอกให้ดูแลไก่ให้ดีแต่แม่ของยะห่วยก็ไม่จัดการแก้ไข แต่กลับไปพูดกับชาวบ้านว่า ยาย หวานข้าวชนิดเดียวแล้วไปโทษไก่ แล้วก็ปล่อยไก่ออกมาจิกข้าวเปลือกยายของก้อเซ็มต่อไปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดทำให้ก้อเซ็มเก็บกดและเจ็บแค้นมาตลอด จนวันนี้น้องสาวมาบอกว่าถูก ห้ามรับแหวนที่เพื่อนจะให้ ไม่เช่นนั้นจะไม่เล่นด้วย ก้อเซ็มทนไม่ไหวอีกต่อไปเขาจึงตัดสินใจฆ่ามันคอดีเด็กหญิงยะห่วย ก้อเซ็มตกเป็นผู้ต้องหาคดีฆ่าคนตายถูกศาลตัดสินประหารชีวิต แต่จำเลยให้การรับสารภาพจึงลดโทษให้กึ่งหนึ่งเหลือจำคุกตลอดชีวิต ก้อเซ็มถูกจองจำ ไร้อิสรภาพนับแต่บัดนั้น

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

ครอบครัวแตกแยกส่งผลต่อเด็กทำให้เป็นคนเก็บกด

ชีวิตของกอเซ็มที่ขาดแคลนความรักและเอาใจใส่จากพ่อแม่ ทำให้เขาเหงา อ้างว้าง และเก็บกด เมื่อมีน้องสาวต่างพ่อซึ่งเป็นเด็กน่ารักมาเติมเต็มความรักในชีวิต ทำให้เขายึดมั่นอยู่กับน้อง ท่วมเทความรักให้ เพราะเขารักน้องมากจึงทำให้ชีวิตของเขาต้องพลิกผัน ดังความว่า

“ผมว่าชีวิตมันทุกข์มากกว่า การที่พ่อแม่ไม่ได้อยู่ด้วยกันมันเป็นทุกข์ ผมเหงานะ มันโดดเดี่ยวอธิบายไม่ถูกเหมือนกันรู้แต่ว่ามันเหงามันเก็บกด เรื่องที่กระทบกระเทือนใจมากที่สุดก็คือมีคน มารังแก น้องผมนี่แหละ”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวยุคที่แปด : 2543 : 57)

ครูที่สอนกอเซ็มเล่าถึงพฤติกรรมของเขาว่ากอเซ็มเป็นเด็กที่เก็บกด ชอบคิดอะไรคนเดียว แต่ไม่ใช่เด็กเกเร ครูคิดว่าที่เขาเป็นเช่นนี้เพราะขาดที่พึ่ง ขาดที่ปรึกษาที่ดี ทำให้เครียดจึงขาดความยังคิดฆ่าเด็กหญิงยะห์ ดังความว่า

“ผมสังเกตว่าแกเป็นเด็กเก็บกดไม่มีเพื่อนสนิท ชอบอยู่เงียบ ๆ คิดอะไรคนเดียว แกไม่ใช่เด็กเกเร ไม่เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อน แต่คงไม่มีที่ปรึกษา ไม่มีที่ระบายเด็กมันคงเครียด”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวยุคที่แปด : 2543 : 56)

ชีวิตของกอเซ็มเป็นชีวิตที่ไร้ความสุข การที่ครอบครัวแตกแยก กอเซ็มจึงโยเยหาความรักและอยากปกป้องคนที่ตนรักนั่นคือน้องสาว เมื่อความเก็บกดในชีวิต บวกกับ ความที่รักน้องต่างพ่อมาก กอเซ็มจึงเจ็บแค้นใจ เมื่อเด็กหญิงยะห์ชอบต่าว่าน้องสาวตนอยู่บ่อย ๆ กอเซ็มจึงขาดความยังคิดด้วยการฆ่าตัดคอเด็กหญิงยะห์ ดังข้อความว่า

“เขาปากจัดชอบต่าและแกล้งน้องผมบ่อย ๆ ผมเกลียดเขา มันแค้น ผมเคยบอกเขาว่าอย่าทำน้องเขาก็ไม่เชื่อ เขาว่าน้องผมอยู่หลายเดือนจนผมทนไม่ไหว ตอนที่ผมทำเขา เขาสู้มเขายังไม่ตาย ผมเลยตัดคอทิ้งด้วยความแค้นมาก ถ้าใครมาทำให้ผมแค้นผมยังไม่โหดเท่าที่เขากลับกับน้องผม”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวยุคที่แปด : 2543 : 58)

ภาพชีวิตของกอเซ็มเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จเพราะครอบครัวแตกแยกส่งผลต่อสภาพจิตใจของกอเซ็มกลายเป็นเด็กเก็บกด เมื่อมีใครมากระทำให้สะเทือนใจหรือไม่พอใจจะกลับกลายเป็นความแค้นและพร้อมที่จะระบายออกทุกรูปแบบ เมื่อน้องสาวที่เขารัก ถูกรังแกบ่อยครั้งเข้า เขาจึงเจ็บแค้นใจและกระทำความผิดฆ่าตัดคอเด็กหญิงยะห์อายุ 10 ขวบ ส่งผลให้เขาสิ้นอนาคตและไร้อิสรภาพ ได้รับโทษประหารชีวิตแต่รับสารภาพ จึงเหลือโทษ จำคุกตลอดชีวิต

4. กลุ่มชีวิตเด็ก

สารคดีในกลุ่มชีวิตเด็กนี้ประกอบไปด้วยสารคดีเรื่อง เด็กพันธุ์ใหม่...วัย x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000 คำสารภาพบาปปริสธุธิ์ และยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตของนักสู้ไร้เดียงสา เป้าหมายชีวิตและภาพชีวิตของกลุ่มชีวิตเด็กนี้สามารถแยกทำการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มภาพชีวิตเด็กอยู่ในระหว่างช่วงอายุ 16-25 ปี เป็นกลุ่มเด็กที่มีความคิดและมีภาวะทางอารมณ์ รู้จักวางแผนเป้าหมายชีวิตสำหรับตนเอง โดยผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ภาพชีวิตของ แก้ว จี๊ว แอม น้อง แวว ศักดิ์ เจียบ และโจ้ ส่วนภาพชีวิตเด็กอีกกลุ่มที่จะทำการวิเคราะห์เป็นกลุ่มเด็กที่มีช่วงอายุ 6 - 15 ปี เป็นช่วงอายุที่ยังไม่มีการตั้งเป้าหมายชีวิต เพียงแต่กล่าวถึงความฝันของแต่ละภาพชีวิตก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในบ้านคุ้มครองเด็ก เนื่องจากถูกผู้ปกครองทำร้าย โดยผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ภาพชีวิตของ แจ้ว แป้ง ตุงตุง เป็ด เต๋ว นิด และเหมี่ยว ตามลำดับดังนี้

4.1) กลุ่มภาพชีวิตเด็กอยู่ในระหว่างช่วงอายุ 16-25 ปี

แก้ว

เป้าหมายชีวิต

แก้วมาจากครอบครัวแตกแยก แต่เป็นเด็กใฝ่ดี เธอมีความสามารถด้านร้องเพลงและทำงานพิเศษด้วยการเป็นนักร้องเพื่อเก็บเงินไว้ศึกษาต่อ เป้าหมายชีวิตของแก้วคือการเรียนให้สำเร็จปริญญา ดังความว่า

“ความที่ชีวิตผ่านประสบการณ์การรับผิดชอบตนเองมามาก ทำให้แก้วรู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่กว่าเพื่อนวัยเดียวกัน ทุกวันนี้แก้วทำกิจกรรมที่เธอชอบในรั้วมหาวิทยาลัย เป็นประธานชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติ ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าตามแนวทางที่เธอ.. และวาดหวังไว้ว่าหากจบการศึกษาออกไปปีหน้าน่าจะมีโอกาสทำงานด้านการอนุรักษ์ตามอุดมคติที่เธอวาดหวัง”

(เด็กพันธุ์ใหม่...วัย x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 159)

ภาพชีวิตของแก้ว

แก้วอายุ 22 ปีเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยมีชื่อของรัฐ ชีวิตเธอต่อสู้ฝ่าฟันจนแทบจะเรียกได้ว่าด้วยน้ำพักน้ำแรง แก้วเป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ที่แยกทางกันตั้งแต่เธออายุได้ 8 ขวบ พ่อของแก้วเจ้าชู้ไปมีเมียคนอื่น ส่วนแม่หนีไปมีครอบครัวใหม่ แก้วอาศัยอยู่กับพ่อและปู่ นาน ๆ แม่จะมาหาเธอไปสักครั้ง ให้เงินไว้ใช้ประมาณ 400 - 500 บาท แม่เองก็ไม่มีรายได้มากมายซ้ำยังมีลูกใหม่เป็นภาระให้รับผิดชอบ

เมื่อครั้งยังอยู่กับแม่ แม่สอนแก้วอ่านเขียน แก้วจึงมีความใฝ่ดีตั้งใจเรียน ผู้คนในซอยละแวกบ้านรู้ว่าเธอเป็นเด็กดีเรียนเก่งสอบชิงทุนได้ตลอด เสียงชื่นชมเหล่านี้ทำให้เธอรู้สึกปลาบปล้ำและมีกำลังใจที่ได้รับการยอมรับ

พ่อส่งเสียแก้วเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากนั้นแก้วต้องดิ้นรนหาเงินเรียนต่อด้วยน้ำพักน้ำแรงของตัวเอง แก้วต้องตื่นตีสองไปช่วยเขาขายปลาห้องโก่ จากนั้นไปรดน้ำต้นไม้ในสวนจึงไปเรียนหนังสือ ได้ค่าแรงวันละร้อยบาท เมื่อโตขึ้นแก้วรับแปลเอกสาร รับจ้างพิมพ์งาน ขายมีสทิน สอนพิเศษ สารพัดจิปาถะ เงินทองที่หามาจากน้ำพักน้ำแรง ทำให้แก้วรู้จักคุณค่าของเงินและการรับผิดชอบตนเอง ทำให้เธอเป็นผู้ใหญ่กว่าเพื่อนวัยเดียวกัน แก้วจึงใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า เป็นนักศึกษาที่ชอบทำกิจกรรมทางด้านอนุรักษ์ธรรมชาติ อีกปีเดียวแก้วจะรับปริญญาเมื่อเรียนจบแล้ว เธอหวังจะทำงานด้านการอนุรักษ์ตามที่ใจรัก

ปัจจัยที่นำพาชีวิตไปสู่ความสำเร็จ

1) ความอดทนและการใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา

เมื่อชีวิตครอบครัวไม่อบอุ่น พ่อแม่หย่าร้างกัน ย่อมมีผลกระทบต่องิตใจของเด็กแก้วเองก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน แต่ด้วยความใฝ่ดีและเป็นคนรู้จักคิดใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา แก้วจึงอดทนสู้งานและไม่ย่อท้อด้วยการรับจ้างทำงานทุกอย่าง ทั้งพิมพ์งาน ขายมีสทิน สอนพิเศษ และตื่นตีสองเพื่อไปรับจ้างขายปลาห้องโก่ รดน้ำต้นไม้ก่อนไปโรงเรียน ดังข้อความว่า

“นาน ๆ แม่จะมาหาเธอสักหนหนึ่งให้เงินไว้ใช้ซื้อข้าห้าร้อยแม่เองก็ไม่ได้มีรายได้อะไรมากมาย ซ้ำยังมีลูกใหม่เป็นภาระให้รับผิดชอบ

ครั้งยังมีแม่อยู่แม่ชอบสอนเธออ่านเขียนแก้วจึงมีความใฝ่ดีตั้งใจเรียนผู้คนในซอยละแวกบ้านรู้ว่า เธอเป็นเด็กดีเรียนเก่งสอบชิงทุนได้มาตลอด เสียงชื่นชมเหล่านี้ทำให้เธอรู้สึกปลื้มและมีความกำลังใจ อีกนัยหนึ่ง มันทำให้หัวใจของเด็กเล็ก ๆ อย่างเธอพองโต เป็นสุขรู้สึกได้รับการยอมรับ

พ่อส่งแก้วเรียนจบ ม. 3 จากนั้นเธอต้องดิ้นรนหาเงินเรียนเองด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนจนบัดนี้ แก้วตื่นแต่ตีสองครึ่ง ไปช่วยเขาขายปลาห้องโก่ได้เงินมาวันละ 50 บาท เลิกประมาณหกโมงเช้าก็ไปรับจ้างรด น้ำต้นไม้ในสวนแถวบ้านจนถึงเจ็ดโมงครึ่งได้ค่าแรงวันละ 50 บาท จากนั้นจึงไปโรงเรียน ทุกวันนี้ แก้วยังรับแปลเท็กซ์ รับจ้างพิมพ์งาน ขายมีสทิน สอนพิเศษ สารพัดจิปาถะ มีรายได้ตกเดือนละ 3,000 กว่าบาท

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย...x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 157)

การที่รู้จักคิดใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา รู้จักสร้างคุณค่าให้กับตัวเองสามารถทำให้ชีวิตดีขึ้นได้ ดังที่แก้วบอกเพื่อเป็นข้อคิดสำหรับเด็ก ๆ ที่ประสบปัญหากับชีวิตแล้วไม่รู้ว่าขอให้คิดสู้โดยการหาเพื่อนดี ๆ ทำกิจกรรมที่ดี ๆ ทำ เพื่อเป็นการสร้างคุณค่าให้ตนเองดีกว่าหาทางออกโดยการติดยาประชดพ่อแม่ซึ่งเป็นการทำร้ายตัวเอง ดังความว่า

“สำหรับเด็กที่ไม่สู้ หนอยากบอกเขาทางที่สี่ โอกาสยังมีให้อีกมาก มันน่าเสียดายถ้าเราไม่สู้ บางคนชอบมองว่าไม่มีทางแล้ว ทำไม่ไม่มองทางอื่นอีกละ หนอยากให้เขามองทางอื่นบ้าง ไม่อยาก ให้เขามอง แต่ตัวเอง มองไปว่าเขาทุกข์คนเดียว ลองมองชีวิตว่ามีคนอื่นที่แย่กว่าเราหมด

หนทางกว่าเราแทนที่จะติดยาประชิดพ่อแม่ ทำร้ายตัวเองทำไมไม่ลองคบเพื่อนที่ดี ๆ หากิจกรรม
ที่ดีมาทำ เป็นการสร้างคุณค่าให้ตนเอง หนูคิดว่าเรามีสิทธิ์ที่จะเลือกหนทางที่ดีได้

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย...x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 159 -160)

2) มีความรับผิดชอบและการมีวินัยในตนเอง

การที่เป็นคนมีความรับผิดชอบสูง รู้จักคุณค่าของชีวิต ทำให้แก่วู้จักคุณค่าของเงิน
ที่หามาได้ด้วยน้ำพักน้ำแรงของตน ภาพชีวิตของแก่วู้จึงเป็นผู้ใหญ่เกินวัย มีความรู้คิดกว่าเพื่อนวัย
เดียวกัน ด้วยผลของความรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง และมีความมุ่งมั่นนี้ จึงส่งผลให้เธอเรียนจบ
ปริญญา ดังความว่า

เงินทองทุกบาททุกสตางค์ที่ต้องเหน็ดเหนื่อยหามาด้วยหาน้ำพักน้ำแรงของตนเองทำให้
แก่วู้จักค่าของเงินความที่ชีวิตผ่านประสบการณ์การรับผิดชอบตนเองมากทำให้แก่วู้รู้สึกว่า
ตนเองเป็นผู้ใหญ่ กว่าเพื่อน วัยเดียวกันทุกวันนี้แก่วู้ทำกิจกรรมที่เธอชอบในรั้วมหาวิทยาลัย
เป็นประธานชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติใช้ชีวิต อย่างมีคุณค่าในแนวทางที่เธอรักและวาดหวังไว้ว่า
หากจบการศึกษาออกไปในปีหน้า น่าจะได้มีโอกาสทำงานด้านการอนุรักษ์ตามอุดมคติที่เธอ
คาดหวัง

หกปีเต็มของการรับผิดชอบตนเองอีกเพียงปีเดียวแก่วู้ก็จะจบปริญญาใบปริญญาของแก่วู้
ช่างแลกมาด้วยแรงของหยาดเหงื่ออันน่าภาคภูมิใจ ตามรอยทางอันขรุขระทุกระพันดารา

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย...x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 161)

ภาพชีวิตของแก่วู้เป็นภาพชีวิตของวัยรุ่นที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเพราะเป็นคนที่มี
สติ รู้จักคิด ใฝ่ดี ส่งผลให้ดำเนินชีวิตไปในทางที่ดีทั้งที่ครอบครัวขาดความอบอุ่นแต่มิได้ทำให้แก่วู้
คิดท้อถอยกลับคิดต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ โดยคิดถึงคนที่ลำบากกว่าตนเอง หากิจกรรมที่ดีทำเป็นการ
สร้างคุณค่าให้ชีวิต แก่วู้มีปรัชญาในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จ คือ มีความรับผิดชอบ
สูงต่อตนเองและครอบครัว ทำให้แก่วู้เป็นคนรู้จักคุณค่าของเงินที่หามาได้จากการทำงานด้วยน้ำพัก
น้ำแรงของตนเอง และพาตัวเองไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้นั้นคือการเรียนจบปริญญา

จิว

เป้าหมายชีวิต

จิวเป็นลูกสาวคนเดียวของพ่อแม่ ฐานะทางบ้านค่อนข้างดี ได้รับความรักและตามใจทุก
อย่าง แต่เธอเป็นเด็กดี เป้าหมายชีวิตของจิวคือ ตั้งใจเรียนตามความมุ่งหวังของพ่อแม่ ดังความว่า

“เธอเป็นลูกสาวคนเดียวของพ่อแม่ ซึ่งเป็นเจ้าของบริษัทรับตรวจบัญชี ทุกเช้าจิวขบรดฮอนด้า
ชีวิตมาเรียน เธอเรียนหนังสือดีมีเกรดเฉลี่ย 3 กว่า... แล้วเขาก็มองว่าหนูอยู่ในกรอบคือ ไม่เที่ยว
กลางคืน การเรียนไม่ตก เราทำอะไรตามที่เขาหวังได้ทุกอย่าง”

(เด็กพันธุ์ใหม่...วัย x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 159)

ภาพชีวิตของจิว

จิวเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยเก่าแก่มี่ชื่อเสียงของรัฐ เธอเป็นลูกสาวคนเดียวของพ่อแม่ซึ่งเป็นเจ้าของบริษัทรับตรวจบัญชี ชีวิตเธอมีความสุขสะดวกสบาย ทุกเช้าจิวขับรถฮอนด้าซีวิคมาเรียน เธอเรียนหนังสือดีมีเกรดเฉลี่ย 3 กว่า ชีวิตของจิวพร้อม ทั้งความสุขสบายและความอบอุ่นในครอบครัว จิวเป็นศิษย์เก่าโรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่งที่มีค่านิยมในเรื่องความ หุหรหุฟูฟา จิวได้เงินค่าขนมกับชื่อของจุกจิกอาทิตย์ละพันกว่าบาท นอกจากนี้เธอยังมีรสนิยมในการใช้ของดีมีแบรนด์เนมจากนอก เธอบอกว่าเป็นมาตั้งแต่เด็ก ๆ ตามแบบอย่างเพื่อน ที่โรงเรียนสาธิต จิวมีนาฬิกาทุกยี่ห้อทั้งโรเล็กซ์ ฟิลิป คาเทียร์ กุชชี รองเท้าทาลีน่า กุชชี กระเป๋าที่ใช้ตามที่ฮิตกัน เช่น หลุยส์วิตตอง พราดา กุชชี ฯลฯ แต่จิวก็รักของพวกนี้อย่างคุ้มค่าครอบครัวจิวไปเที่ยวเมืองนอกบ่อยไปกันทั้งครอบครัวแม้จะดูฟุ่มเฟือยบ้างแต่ครอบครัวจิวก็ไม่เดือดร้อน แม่ชีวิตจะพร้อมแต่จิวก็ไม่เสียคน เธอมีความประพฤติดีไม่เที่ยวกลางคืน การเรียนไม่ตกจิวจึงมีชีวิตครอบครัวที่สุขสบาย

ปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในชีวิต

ความอบอุ่นในครอบครัวและความพร้อมทางด้านฐานะ

จิวคิดว่าตนเองโชคดีที่มีพ่อแม่ที่รักและเอาใจใส่ลูก และมีความพร้อมด้านการเงินถึงแม้จิวจะใช้ของแพงจนถูกมองว่าเป็นพวกฟุ่มเฟือยไม่มีความคิดนั้น ไม่จริงเธอใช้ของแพงได้เพราะพ่อแม่เธอมีความพร้อมสามารถให้เธอได้ ครอบครัวเธอไม่เดือดร้อน และที่พ่อแม่ตามใจทุกอย่างก็เพราะเห็นแล้วว่าเธอไม่เกเร การเรียนไม่ตก ครอบครัวเธอเลี้ยงลูกด้วยความรักไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยเงินเพียงอย่างเดียว ดังความว่า

“บางคนอาจมองว่าเราฟุ่มเฟือยไม่มีความคิด ไม่มีสำนึก แต่หนูคิดว่าสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว คุณพ่อคุณแม่ให้เราได้ แล้วเขาก็มองว่าหนูอยู่ในกรอบ คือไม่เที่ยวกลางคืน การเรียนไม่ตก เราทำอะไรตามที่เขาหวังได้ทุกอย่างหนูไม่ได้ชวนชวายที่จะเอาเราขอเขาก็ให้อาจขัดบ้างเวลาที่เรายากได้อะไรใหญ่ ๆ (หัวเราะ) อย่างขอรด ถ้ากระเป๋า นาฬิกาเนี่ย ไม่มีปัญหา คุณพ่อคุณแม่บอกว่าจะใช้วันนี้ หรือวันหน้า ทุกอย่างเป็นของเราอยู่ดี เป็นคนที่ไม่เคยอยากได้อะไรแล้วต้องเก็บเงินซื้อ จะขาดความ พยายาม คือเราได้สบายมาตลอด หนูไม่ได้มองว่าการซื้อของนอกเป็นเรื่องเสียตุลการค่าเพราะของที่ซื้อก็ไม่ได้เวอร์มาก และครอบครัวเราก็พอมี”

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย...x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 47 - 48)

ภาพชีวิตของจิวเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จเพราะครอบครัวมีความอบอุ่นและความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ การเลี้ยงดูอย่างเอาใจใส่ทำให้ส่งผลดีต่อทางด้านการเรียน สภาพจิตใจ และการดำเนินชีวิตประจำวัน จิวมีความรู้สึกอบอุ่น เชื่อมั่นในตนเอง แม้ชีวิตจะสะดวกสบายทุกอย่างแต่เธอก็ไม่หลงระเริงหรือใช้ชีวิตอย่างประมาท เธอจึงใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

แอม น่อง และแวน

เป้าหมายชีวิต

แอม น่อง และแวน มาจากครอบครัวยุคใหม่ พ่อแม่เลี้ยงลูกแบบให้รู้จักดูแลตัวเอง โดยใช้จิตวิทยาวัยรุ่น มีการสร้างข้อตกลงกับพ่อแม่เที่ยวได้แต่ให้อยู่ในขอบเขต เป้าหมายชีวิตของแอม น่อง และแวน คือ เที่ยวเพื่อเรียนรู้ชีวิต ดังความว่า

ตลอดสองปีของการท่องเที่ยว เธอยังคงรักษาผลการเรียนในระดับปานกลางไว้ได้สม่ำเสมอ แสงสีรามราตรีไม่ได้ทำให้พวกเธอหลงเพริด ก้าวถล่นไปในวงจรของยาเสพติด หรือ ความรักความใคร่กลุ่มนี้มาเที่ยวโดยที่พ่อแม่รับทราบ มีกฎจากผู้ปกครองว่าให้มาเที่ยวได้แต่ต้องไม่ทำเสียหาย" (เด็กพันธุ์ใหม่...วัย x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 159)

ภาพชีวิตของ แอม น่อง และแวน

แอม น่อง และแวน สามสาวเพื่อนซี้นักเรียนระดับชั้นปวช. โรงเรียนพาณิชยการแห่งหนึ่งย่านฝั่งธน กลุ่มของเธอเป็นนักเที่ยวประจำย่านอาร์ซีเอมาได้ 2 ปี แล้วแต่ยังคงรักษาระดับผลการเรียนระดับปานกลางไว้ได้สม่ำเสมอ แสงสีรามราตรีไม่ได้ทำให้พวกเธอหลงเพริด ก้าวถล่นไปสู่วงจรของยาเสพติด หรือความรักความใคร่อย่างเด็กส่วนหนึ่งเป็น

การเที่ยวของเด็กทั้ง 3 คน อาศัยการเก็บเงินจากค่าขนมของแต่ละคนมาแชร์กัน ออกเที่ยวคืนวันศุกร์-เสาร์ อาจมีงบบ้างในบางอาทิตย์ กลุ่มนี้เที่ยวโดยที่พ่อแม่รับทราบโดยมีกฎว่าให้เที่ยวได้แต่ต้องไม่ทำตัวเสียหาย

พ่อแม่ทั้งสามคนสอนให้รู้จักคิดพิจารณาเองเป็นการเลี้ยงลูกแบบสมัยใหม่อยากจะลองอะไรก็ให้ลองได้หมด แต่ต้องอยู่ในขอบเขตของความเหมาะสม สาวกลุ่มนี้เคยลองสูบบุหรี่กันทุกคน แต่ไม่ชอบ มีการกินเหล้าบ้างแต่ไม่มาก เปิดครั้งหนึ่งรวมค่ามิคซ์ด้วย 500 – 600 บาท กินเสร็จก็ฝากไว้ การแต่งตัวเป็นไปตามสมัยนิยมจะมาเปลี่ยนในห้องน้ำเมื่อถึงที่หมายหรือไม่กี่เอาเสื้อคลุมทับ

การเที่ยวของกลุ่มนี้เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ ทั้งสามคนมองว่าการมีเพศสัมพันธ์ในวัยนี้ยังไม่ถึงวัยอันควร ความที่เที่ยวมานานทำให้เรียนรู้การป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอันตรายทั้งจากการกิน การเที่ยว จึงเป็นประสบการณ์ชีวิตที่สำคัญที่ทั้ง 3 คน เรียนรู้ด้วยตนเอง

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

1) การเลี้ยงลูกด้วยความเข้าใจและสอนให้รู้จักคิด

พ่อแม่และครอบครัวของแอม น่อง และแวนเลี้ยงลูกโดยใช้จิตวิทยาและความเข้าใจวัยรุ่นที่อยากรู้ อยากลอง เพื่อเขาจะได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตด้วยตนเอง โดยจะต้องมีขอบเขต

ที่เหมาะสม ส่งผลให้พวกเธอได้เรียนรู้ชีวิตและได้รู้จักคิดพิจารณาในสิ่งที่ได้ลองไปด้วยว่า ควรทำหรือไม่ควรทำ ชอบหรือไม่ชอบ ดังความว่า

“แวนบอกว่าพี่สาวเป็นคนพาเธอมารู้จักอาร์ซีเอครั้งแรกในงานวันเกิดของเธอ ในขณะที่แอมบอกว่าที่บ้านพ่อแม่สอนให้รู้จักคิดเอง พิจารณาเอง เป็นการเลี้ยงลูกสมัยใหม่อยากลองอะไรก็ได้หมด แต่ต้องอยู่ในขอบเขตอันเหมาะสม สาวกลุ่มนี้เคยลองสูบบุหรี่ด้วยกันทุกคน แต่ไม่ชอบ”

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย...x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 113)

การชอบเที่ยวกลางคืนของเด็กสาวทั้ง 3 คน ผู้ปกครองรับทราบตลอดเวลาและมีข้อแม้ว่าจะต้องไม่ทำให้เสียการเรียน และไม่ทำเรื่องเสื่อมเสีย เนื่องจากผู้ปกครองทราบดีว่าเด็กยิ่งห้ามก็เหมือนยิ่งยุ ดังนั้นควรให้พวกเขาได้ทดลองด้วยตนเองแต่อยู่ในกรอบดีกว่า ดังความว่า

“กลุ่มนี้มาเที่ยวโดยที่พ่อแม่รับทราบมีกฎจากผู้ปกครองว่าให้มาเที่ยวได้แต่ต้องไม่ทำตัวเสียหาย”

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย...x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 112)

การแต่งตัวมาเที่ยวของพวกเขา พ่อแม่ก็รับรู้ว่าจะต้องตามแฟชั่นแต่มีวิธีการที่เหมาะสม โดยให้สวมเสื้อคลุมทับหรือมาเปลี่ยนในห้องน้ำจะปลอดภัยกว่าที่จะมาเปลี่ยนในรถแท็กซี่ซึ่งอาจเกิดอันตรายได้ ดังความว่า

น้องแต่งตัวเปรี้ยวสุด เธอใส่เสื้อแบบผ้าเช็ดหน้าผืนน้อย ผูกโบข้างหลัง

“มีคนถามว่าใส่เสื้อในไหม หนูก็บอกว่าใส่สิคะ เสื้อแบบที่หนูใส่เขาเรียกว่าผ้าเช็ดหน้า ถ้าถามว่าทำไมถึงกล้าใส่ ก็หนูอยากใส่ก็ใส่ หน้าอกเราก็ไม่มี มาที่นี้คนก็แต่งเหมือน ๆ กัน เราก็ไม่เขินเวลาจะ มาเที่ยวแม่จะเข้ามาดูในตู้เสื้อผ้าแล้วแก้งแง่ว่าจะไปร้องเพลงที่ไหน ตอนนั้นละครทีวีสาวน้อย คาเฟ่กำลังฮิต บางทีแม่ก็แซวอีกว่า ตัวนี้ใส่ยังไง ใครเอาเศษผ้ามาทิ้งไว้”

เสื้อผ้าแบบเปรี้ยวๆที่ใส่กันในวันเที่ยวเธอบอกว่ามาเปลี่ยนกันในห้องน้ำจะปลอดภัยกว่าเปลี่ยนในรถแท็กซี่ หรือไม่ก็ใส่เสื้อคลุมทับ แล้วถอดออกเมื่อถึงที่หมาย

“หนูเคยเจอแท็กซี่ชายยabbyให้ด้วยถามว่าจะเอาयाใหม่พวกขึ้นแท็กซี่คนเดียวนี่อันตราย แต่เด็ก ๆ ที่เที่ยวกลางคืนส่วนมากเขานั่งกันเป็นกลุ่มพวกเราก็ไปกันเป็นกลุ่มปลอดภัยดี หนูสงสัยว่าพวกที่เที่ยว แล้วมาเปลี่ยนเสื้อผ้านรถสงสัยคงอยากให้แท็กซี่ส่งฟรีหรือไม่ก็ อ้อยแท็กซี่คนหล่อ ๆ พวกหนูนั่งนี่เจอ แต่แก่ ๆ รุ่นพ่อ” แวนเสริมพร้อมหัวเราะ

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย...x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 113)

ผลจากการเที่ยวกลางคืนให้ประสบการณ์ตรงแก่นักเที่ยววัยรุ่นกลุ่มนี้ พวกเธอได้เรียนรู้โลกกว้าง และรู้จักเรียนรู้การป้องกันตนเองด้วย ดังความว่า

“แอมบอกว่าการได้มาเที่ยวเห็นโลกกลางคืน นับว่ามีประโยชน์สำหรับเธอไม่น้อย

“มันได้ประโยชน์คือเราได้รู้จักโลกรู้จักวิถีการป้องกันเราแต่งตัวอย่างนั้นะเราอิสระนะเราต้องควบคุม ตัวเองเราอย่าไปมีอะไรกับใครนะมันเป็นอนาคตของเราที่คิดว่าถ้าผู้ชายคนนั้นมาบอก ว่ารักเรา แล้วในอนาคตเขาจะยังรักเราอยู่หรือเปล่า ก็ตอบไม่ได้ เราต้องรักตัวเรา”

“ของพวกนี้เราต้องรู้จักป้องกันตัวเองเรามาเที่ยวอย่างนี้ต้องรู้ให้หมดต้องถามจากเพื่อนที่ เที่ยวด้วยกันถามจากพี่ที่เป็นสายกองปราบเขาจะเล่าให้ฟัง เขาบอกมันมีการยัดยากันจริง เม็ด มันเล็กมากด้วย ตำรวจไถเงินก็มี ทีนี้ถ้าเราไม่ได้อัปยา แล้วเราโดนตรวจเจอ เราก็เสียทั้งการเรียน ทางบ้าน เสียหลายด้านเราป้องกันตัวเองไว้ดีกว่า ทีนี้หนูมาตำรวจบางคนก็ยัด เล็บเขาจะยาว เขา เอายาเหน็บไว้ในซอกเล็บ เวลาเขามาตรวจ เราก็จะขูดเล็บเขาก่อน กลัวเขาจะเอามือล้วงใน กระเป่าเรา เขาก็งงแล้วมอหน้า บอกไม่ตรวจก็ได้” เป็นข้อสังเกตจากแอม

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย...x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 116 - 117)

2) ความเชื่อใจที่พ่อแม่มีให้แก่ลูกที่มีพฤติกรรมดี

แม่ของแอมอนุญาตให้ลูกไปเที่ยวได้แต่คอยดูแลรับรู้ตลอดเวลาในพฤติกรรมที่ดีของลูก เมื่อมีเสียงติฉินนินทามาให้ได้ยินว่าลูกจูบกับผู้ชาย ประพฤติตัวไม่ดี แม่จะบอกว่าเชื่อใจลูก และ แอมก็ไม่เคยทำพฤติกรรมเช่นนั้น ดังความว่า

ข้างบ้านเขายังว่าแม่หนูเลย ทำไมให้ลูกไปเที่ยวอย่างนี้ แม่บอกว่าฉันเชื่อใจลูก มีอยู่ครั้งหนึ่ง ข้างบ้านมารายงานแม่ว่าเห็นเรายืนจูบกับผู้ชายทั้งที่เราไม่ได้ไปไหนเลยนะคืนนั้นแม่เขารู้ว่าเราไม่ ทำอย่างนั้น เขาก็เฉย ๆ”

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย...x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 116)

ภาพชีวิตของแอม น้อง และแววจึงเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จเพราะพ่อแม่เลี้ยงลูก ด้วยความเข้าใจ สอนให้รู้จักคิดพิจารณาด้วยเหตุและผลใช้ประสบการณ์ตรงเป็นอุทาหรณ์สอนใจ ส่งผลให้เด็กทั้งสามคนรู้จักใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจว่าควรจะทำอะไร อย่างไรให้อยู่ในขอบเขตอันเหมาะสม โดยใช้ความเชื่อใจกันระหว่างพ่อแม่ลูก ทำให้เกิดความเข้าใจกัน ครอบคลุมจึงมีความสุข

ศักดิ์

เป้าหมายชีวิต

ศักดิ์เติบโตมาจากบ้านเด็กกำพร้า เคยคบเพื่อนไม่ดีถึงขั้นขโมยของจนถูกลงโทษทำให้ เขาเข็ดขยาดและเกรงกลัวการทำความผิด เป้าหมายในชีวิตของศักดิ์ คือ ตั้งใจเป็นคนดีและ เรียนให้สำเร็จปริญญาตรี ดังความว่า

"จุดมุ่งหมายในชีวิตของศักดิ์คือเรียน.....พยายามมองไปที่เป้าหมายข้างหน้ามากกว่า"

(คำสารภาพบาปบริสุทธ์. 2547 : 90)

ภาพชีวิตของศักดิ์

ปัจจุบันศักดิ์อายุ 20 ปี เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีปี 1 เขาเติบโตมาจากบ้านเด็กอ่อน รังสิตโดยที่ไม่รู้จักหน้าพ่อแม่ ก่อนที่จะย้ายมาอยู่สถานสงเคราะห์สำหรับเด็กกำพร้าชายบ้านมหาเมฆ เมื่อครั้งยังเด็กศักดิ์มักจะคิดแค้นพ่อแม่ที่ทิ้งศักดิ์ไป แต่เขาก็คิดได้ภายหลังว่า ไม่มีพ่อแม่แต่ก็ยังมีคนอุปถัมภ์ทำให้ศักดิ์รู้สึกดีขึ้น เมื่อย้ายมาอยู่บ้านสงเคราะห์ใหม่ๆ ศักดิ์รู้สึกอายเพื่อนๆ แต่ภายหลังเขาคิดได้จึงเล่าให้เพื่อนๆ รู้ว่าตัวเองก็ไม่มีพ่อแม่ ด้วยประสบการณ์ที่ผ่านมาที่เขาเคยคบเพื่อนไม่ดีขโมยของและโดนจับได้ทำให้ศักดิ์เข็ดขยาดและไม่กลับไปทำอีก เมื่อมาอยู่บ้านสถานสงเคราะห์ที่ไม่มีพ่อแม่คอยอบรม ศักดิ์คิดว่าตนเองก็เป็นคนดีได้ด้วยประสบการณ์ของตัวเองที่เจอทั้งคนดีและไม่ดี ทุกวันนี้ศักดิ์มีเป้าหมายคือการเรียนให้จบและทำงานเก็บเงินเพื่อสร้างครอบครัว หากเขามีลูกเขาจะไม่ปล่อยให้ลูกมาอยู่สถานสงเคราะห์แบบตัวเขา

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต

1) การรู้จักอดทนเรียนรู้และนำประสบการณ์มาใช้สอนตน

เมื่อศักดิ์มาอยู่บ้านสงเคราะห์ใหม่ๆ ศักดิ์รู้สึกอึดอัดกับกฎระเบียบ แต่เขาก็อดทนและเริ่มเรียนรู้ปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบของบ้านใหม่ เพราะเมื่อออกไปอยู่ในสังคม ก็ต้องมีกฎระเบียบเหมือนกัน ศักดิ์คิดว่าบ้านสงเคราะห์ที่เขาอยู่นั้นเป็นบ้านที่มีความสุข เพราะทำให้ศักดิ์เรียนรู้ว่าสิ่งไหนดีไม่ดี เมื่อก่อนศักดิ์เคยคบเพื่อนไม่ดี เคยขโมยของจนโดนจับ ทำให้เขาเข็ดขยาด ศักดิ์นำประสบการณ์เหล่านั้นมาสอนตนเองให้ดำรงชีวิตไปในทางที่ถูกต้อง เพราะการที่จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวเรา ถึงแม้จะอยู่ในสถานสงเคราะห์ ไม่มีพ่อแม่อบรมก็สามารถเป็นคนดีได้ ดังความว่า

"ตอนที่มาอยู่ก็อึดอัดกับกฎระเบียบบ้างแต่ผมคิดไว้เสมอว่าต้องอดทนยังไงวันหนึ่งเมื่อก้าว ออกไปสู่สังคมภายนอกก็ต้องมีกฎระเบียบอยู่แล้วทำให้ตัวเราอยู่ในกฎระเบียบให้ได้ผมคิดว่าที่นี่เป็นบ้านที่มีความสุขมาก ทำให้เราได้เรียนรู้หลายอย่างทั้งปัญหาเล็กน้อย ปัญหาใหญ่ๆ ผมเห็นมากกว่า ผมได้เจอคนดี ๆ และร้าย ๆ ปะปนกันไป ทำให้เรารู้จักคิดแยกแยะ ได้ว่าไหนดี ไหนไม่ดี ก่อนนี้ ผมเคยแสบมาก่อนยกพวกตีกัน ก็เคยทำมาแล้วเพราะความรักเพื่อน และรุ่นพี่ดูแล รุ่นน้องเหนียวแน่น ขโมยของ ในห้างใหญ่ก็เคยทำมาแล้ว ทำเพราะตามเพื่อน พอเขาจับได้ก็เข็ด ไม่เอาอีกแล้ว เหล้ายาผมก็ไม่เอา หยุดเลย เพราะมันไม่ดี ผมโดนจับได้ก็รับสารภาพยังดีที่เขาปรานีไม่เอาเข้าคุกผมว่าจะดีจะชั่วอยู่ที่ตัวคน อยู่ในสถานสงเคราะห์ก็เป็นคนดีได้"

(คำสารภาพบาปบริสุทธ์. 2547 : 90 - 91)

2) การยอมรับตามความเป็นจริงของชีวิตและการพึ่งตนเอง

ศักดิ์เกิดมาไม่รู้จักหน้าพ่อแม่ทำให้รู้สึกแค้นพ่อแม่ที่ทิ้งศักดิ์ไปและรู้สึกเจ็บใจที่มีคนมาล้อว่าเป็นลูกไม่มีพ่อแม่ เมื่อศักดิ์ได้คุยกับเพื่อนที่มีพ่อแม่ทำให้ศักดิ์รู้ว่าทุกคนล้วนมีปัญหาชีวิตแม้แต่คนที่มีพ่อแม่แต่ครอบครัวกลับไม่อบอุ่นดังหวังก็มี ศักดิ์ยังให้กำลังใจเพื่อนยามเมื่อเพื่อนทะเลาะกับพ่อแม่ว่าโชคดีที่เพื่อนยังมีพ่อแม่ เมื่อศักดิ์คิดได้ก็ยอมรับสภาพความเป็นจริงของชีวิต จิตใจก็เริ่มเข้มแข็ง มุ่งมั่น และไม่ท้อถอยอีกต่อไป ดังความว่า

“เมื่อก่อนนั้นผมน้อยใจนะ แค้นด้วย รู้สึกตัวเองไม่เหมือนคนอื่นที่เขามีพ่อแม่ แต่เราไม่มี คิดโน่นคิดนี่ว่าทำไมพ่อแม่ทิ้งเรา ทำไมเขาไม่เลี้ยงดูเรา เพื่อนผมเคยล้อว่าไอ้ลูกไม่มีพ่อแม่ สมัยก่อนผมก้าวร้าวมากใครว่าอย่างนี้ผมจะต่ากลับ ต่อยเขา มีคนอุปถัมภ์แต่ผมก็ไม่โกรธเขานะ เขามีพ่อแม่ครบทุกอย่างเราไม่มีอะไรถ้าเราไปหาเขาก็ยังซ้ำเติมตัวเราอีก ตอนนั้นผมไม่ได้คิดแล้วความแค้นมันหายไปผมจะต้องยืนด้วยลำแข้งของตัวเองให้ได้แค้นไปมันก็ไม่มีอะไรดีขึ้นมาพอเริ่มขึ้นมัธยมความคิดผมเริ่มเปลี่ยนจุดที่ผมคิดได้เพราะยังมีคนอื่นที่ไม่มีพ่อแม่ อย่างพวกเด็กได้สะพานลอยเขายังอยู่ด้วย ตัวเองได้

“เมื่อก่อนผมซึ้งซอบนั่งเหม่อลอยเหมือนคนติดยาบางทีเห็นคนอื่นเขามีพ่อแม่ก็คิดแต่ผมไม่เคยร้องไห้ ตอนนั้นบางทีผมคุยกับเพื่อนที่อยู่ต่างจังหวัดเขามาเรียนที่กรุงเทพผมบอกเขาไปว่าพ่อแม่ยังรักเขา เขายังมีพ่อแม่อย่าทำตัวให้เสื่อมเสียดูอย่างผมผมยังลำบากกว่าเขาผมไม่มีพ่อแม่ นะบางทีผมก็ให้ข้อคิด กับเพื่อนที่เขาทะเลาะกับพ่อแม่ผมบอกว่าเขายังโชคดีที่มีพ่อแม่ไม่เหมือนผมเดี๋ยวนี้ ถ้าใครว่า ผมเรื่องไม่มีพ่อแม่ผมจะยิ้มอย่างเดี๋ยวยิ้มให้รู้ว่าตัวเองเป็นอย่างนี้ยอมรับตัวเองให้ได้จนเพื่อนเขาว่าไอ้บ้า การที่ผมยอมรับตัวเองได้เป็นเพราะผมมาอยู่ที่นี้ได้รับความรักจากเจ้าหน้าที่ครูอาจารย์ จิตใจเริ่มแข็งแกร่งขึ้นและผมก็ได้เรียนรู้โลกภายนอกจากครอบครัวเพื่อนผมก็เอาครอบครัวที่บ้านมหาเมฆกับครอบครัวเพื่อนซึ่งต่างกันมาเทียบ ดูครอบครัวที่บ้านมหาเมฆเราต้องดูแลตัวเองเพราะเขาให้ความรักไม่ทั่วถึงผมจึงเริ่มพัฒนาจิตใจตัวเองขึ้นมา”

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 89 - 90)

ภาพชีวิตของศักดิ์เป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จ เพราะรู้จักคิดและเลือกประสบการณ์ชีวิตทั้งที่ดีและไม่ดีนำมาเป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในทางที่ดีได้ ประกอบกับรู้จักยอมรับความเป็นจริงของชีวิตที่เป็นอยู่ ถึงแม้ไม่มีพ่อแม่แต่เราก็อยู่ได้ด้วยการรู้จักพึ่งพาตนเอง เปรียบเทียบกับคนที่ชีวิตที่แย่กว่าเราจะช่วยให้เกิดกำลังใจในการดำเนินต่อไปได้

เจียบ

เป้าหมายชีวิต

ชีวิตของเจียบเคยประสบกับความล้มเหลวมาก่อน เธอตั้งครมภ์เมื่ออายุเพียง 15 ปี และไม่สามารถเลี้ยงดูลูกได้ เพื่อนอนาคตที่ดีของลูกเธอจึงยกลูกให้กับมูลนิธิสหทัยสมาคม หลังจากนั้นเธอก็ไม่ท้อถอยต่อชะตาชีวิต เธอนำประสบการณ์ที่ผ่านมารับปรุงตัวเอง กลับตัวกลับใจมุ่งมั่นเรียนให้สำเร็จปริญญาทำงานทำและเลี้ยงตัวเองให้ดีได้ ดังความว่า

"ถ้ามีโอกาสอยากบอกว่าแม่ไม่ไม่ยากทั้งหนูเลย เขาจะโกรธก็เป็นสิ่งที่เขาควรจะโกรธ.....
ต้องทำใจตั้งแต่วันแรกที่เรารู้ตัดสินใจเลือกแล้ว"

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 54)

หลังจากเหตุการณ์นั้นเจี๊ยะได้ตั้งเป้าหมายในชีวิตคือการเรียนให้สำเร็จ
"เจี๊ยะเดินหน้าสู่อากาศ เธอกลับคืนห้องเรียน เรียนกศน.และต่อยด้วยปริญญาตรีวันนี้เธอจบการ
ศึกษา มีงานทำและเลี้ยงตัวเองได้"

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 52)

ภาพชีวิตของเจี๊ยะ

เจี๊ยะอายุ 25 ปีจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทำงานบริษัทเอกชนเธอมาจากครอบครัวที่
อบอุ่น พ่อรับราชการแม่เป็นแม่บ้าน พี่แพเจี๊ยะเป็นคนราชบุรี ชีวิตของเจี๊ยะดำเนินมาอย่าง
เรียบง่าย ถึงแม่ครอบครัวเธอจะอบอุ่นแต่เธอก็พลาดเมื่อเธอตั้งครรถ์ตั้งแต่อายุ 15 ปี เพราะความ
อยากลองอยากเลียนแบบเห็นรุ่นพี่มีแฟนเจี๊ยะก็อยากเป็นมีด้วย เธออายุมากกว่า เจี๊ยะสามปี เธอ
เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มารู้อีกทีก็ท้อง 4 เดือนแล้ว เมื่อ เพื่อนที่โรงเรียนเริ่มทักว่าท้องหรือ
เปล่าประจวบกับแม่เริ่มสงสัย ฝ่ายชายก็ไปแต่งงาน กับผู้หญิงอื่น เจี๊ยะตัดสินใจซื้อยาขับเลือดมา
กินแต่เด็กไม่ออกจนท้องได้ 7 เดือนความลับของเธอจึงแตก เมื่อพ่อเรียกเจี๊ยะมากอด และรู้ว่า
เธอท้อง แรกๆเธอไม่ยอมรับเพราะกลัวพ่อว่าแต่พ่อกลับไม่ว่า และให้พาไปหาฝ่ายชาย โดยเอา
ตำรวจไปด้วย ตำรวจใกล้เคียงจะให้แต่งงานกัน แต่พ่อเจี๊ยะไม่ยอมรับผู้ชายคนนี้ พ่อพาเจี๊ยะ
ไปโรงพยาบาลหมอแนะนำให้ไปที่มูลนิธิสหทัยสมาคม ที่กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นที่ ๑ ดูแลคนท้องที่มีปัญหา
เจี๊ยะอยู่ที่นั่นจนครบกำหนดคลอด ลูกที่เกิดมาเป็นเพศชาย และฝากมูลนิธิเลี้ยงไว้จนมีครอบครัว
อุปถัมภ์ชาวออร์เวย์มารับไปเลี้ยง เจี๊ยะกลับมาเรียน อีกครั้งโดยเรียนที่กศน.และเรียนต่อจนจบ
ปริญญาตรี เจี๊ยะไม่ได้คิดลงโทษ ตัวเองกับอดีตที่ผ่านมาที่เธอไม่รับผิดชอบลูกของเธอเอง แต่เธอ
กลับคิดว่าลูกมีอนาคตที่ดีแล้ว เธอมุ่งมั่นเรียนจนจบ ทุกวันนี้เธอมองรูปลูก และสวดมนต์ขอพรทุก
คืนให้ลูกที่จากเธอประสบแต่สิ่งดี ๆ กับชีวิต

ปัจจัยที่ส่งผลชีวิตให้ประสบความสำเร็จ

1) การไม่คิดซ้ำเติมตนอีก

เจี๊ยะมีลูกในวัยเรียนไม่สามารถเลี้ยงลูกได้จึงยกให้มูลนิธิสหทัยสมาคมและมาเรียนต่อ
จนจบ ช่วงแรกเธอเสียใจที่ดูแลลูกไม่ได้แต่ในที่สุดเธอก็คิดว่าเธอต้องเข้มแข็ง และทำ
ชีวิตให้ดีขึ้น และจะไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ในชีวิตเธออีก ดังความว่า

"เจี๊ยะมาคิดได้ว่าเราต้องเข้มแข็ง เราต้องตั้งใจทำชีวิตของเราให้ดีขึ้นวันหนึ่งอาจมีปาฏิหาริย์
ที่ทำให้เราได้เจอลูกก็ได้ ขนาดตัวเรายังตำหนิตัวเราเลยแล้วคนอื่นละจะไม่ตำหนิเรา หรือพอคิด
แบบนี้ได้ก็เลิกร้องไห้สบายใจมากขึ้นเรื่องที่เกิดขึ้นมันเป็นเรื่องที่เรากลับใจไม่ได้มันไม่มีวันลบทิ้ง

ชีวิตถึงจะผ่านไปนานแค่ไหน เราจะจดจำมันไว้ กับพ่อเด็กก็ไม่เคยโกรธเขา เรามีอะไรกันเพราะความรัก เกิดจากความ ยินยอมไม่ใช้การจำใจหรือบีบบังคับไม่โทษเขาไม่โทษตัวเองแรก ๆ อาจจะมีโกรธเกลียดบ้างแต่พอเวลาผ่านไปทำให้เราคิดได้ว่าคงไม่มีใครอยากให้เกิดการณ์แบบนี้เกิดขึ้นหรือกถึงวันนี้ก็ไม่ได้รู้สึกผูกพัน กับเขาแล้ว เฉยๆ มากกว่า

"เจ็บบจะทำให้ชีวิตวันนี้ให้ต้ออยากตอบแทนพ่อแม่ให้ดีที่สุดมันเป็นความรู้สึกเจ็บปวดมากที่ เห็นเขาร้องไห้เพราะเราเราจะไม่ให้เหตุการณ์แ่ ๆ อย่างนี้เกิดขึ้นอีกเป็นครั้งที่สองถ้าเราคิด จะเริ่มต้นชีวิตใหม่ เราต้องไม่แคร์ใครไม่แคร์คำประณามของสังคมไม่แคร์สภาพแวดล้อมแ่ ๆ ที่มากอยกระตุ้นชีวิตของเราให้ผิดพลาดอีกตัวเรารู้ใจเรารู้ว่าเราทำอะไรอยู่ทำไมเราต้องทำอย่างนั้นเวลาช่วยให้รอยแผลไม่ลึกมากนัก และเราต้องพยายามเยียวยาตัวเองด้วย"

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 53)

และเจ็บบยังกล่าวถึงลูกที่ตนไม่สามารถเลี้ยงได้ว่าถ้าลูกได้อยู่ในสังคมที่ดีและถ้าเขาไม่อยากรู้ ว่าแม่คือใครเจ็บบก็เลือกที่จะไม่บอกไม่ทำลายชีวิตลูก แต่ถ้าเด็กอยากรู้เองก็พร้อมที่จะบอกเช่นกันโดยเธอได้ให้ความสำคัญกับความรู้สึกของเด็ก ดังความว่า

"ถ้ามีโอกาสอยากบอกเขาว่าแม่ไม่ยอมยกทิ้งหนูเลย เขาจะโกรธก็เป็นสิ่งที่เขาควรจะทำโกรธเราเข้าใจเขา เราไม่รู้ว่าจะมีโอกาสได้เจอกันอีกหรือเปล่าต้องทำใจตั้งแต่วันแรกที่เรตัดสินใจเลือก แล้วคงต้องดู สถานการณ์ว่าเราเจอเขาในสถานะอะไร แล้วเขารู้ไหมว่าเราเป็นแม่ถ้าเขาไม่อยากรู้เราก็ไม่บอกเขา เจ็บบอยากให้เขามีชีวิตที่ดีถ้าเขามีความเป็นอยู่ที่ดีอยู่ในสังคมที่ดีเจ็บบคงไม่บอกเขาว่าเราเป็นแม่เขามีความสุขกับชีวิตของเขาอยู่แล้ว แต่เด็กบางคนอาจอยากรู้คงต้องดูว่าเขารู้สึกยังงไรเราต้องแคร์ความรู้สึกของเขา แต่ถ้าเขาอยากเจอเราก็พร้อมที่จะเปิดเผย ตัวเองและพร้อมที่จะขอโทษเขาที่ต้องทำแบบนั้น"

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 54)

2) การไม่จมอยู่กับอดีต

เจ็บบคิดว่าตัวเธอเองไม่สมควรที่จะจมอยู่กับอดีต และให้อดีตทำลายอนาคตของเธอ ถ้าได้เริ่มต้นชีวิตใหม่มีคนที่เข้าใจ เธอก็พร้อมจะเล่าให้ฟังแต่ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ด้วยการเล่าเรื่องอดีตที่ผ่านมาผู้หญิงที่ท้องในวัยเรียนแล้วทิ้งลูกอย่างเธอ มันคือตราประทับที่ติดตัวตลอดไป แต่เธอไม่คิดอย่างนั้น เธอคิดว่าความเข้าใจและจริงใจต่อกัน และการปฏิบัติตัวในปัจจุบันช่วยให้เราเป็นสุขมากกว่า ดังความว่า

"จำเป็นด้วยหรือการที่เราต้องเอาอดีตที่เจ็บปวดของเรามาทำให้ชีวิตกายภาคหน้าของเราต้อง พังลงถ้าเกิดเราเจอใครสักคนที่จริงจังแล้วเขาพร้อมที่จะเข้าใจเราทุกเรื่องรวมทั้งเรื่องนี้ ด้วยส่วนเราจะพูด ความจริงกับเขาแค่นั้น คงต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม" ผู้หญิงส่วนหนึ่งคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นคือตราประทับ และไม่ยินยอมยกโทษให้ตนเอง...

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 43)

ภาพชีวิตของเจี๊ยะ เป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จเพราะมีปรัชญาในการดำเนินชีวิต คือ เมื่อมีความทุกข์อยู่แล้วก็ไม่ต้องคิดซ้ำเติมตนเองให้ยิ่งรู้สึกแย่ลงไปอีก ต้องรู้จักให้กำลังใจตนเอง เมื่อตนเองทำผิดพลาดและนำความผิดพลาดนั้นมาเป็นบทเรียนมิให้เกิดซ้ำสอง การไม่จมอยู่กับอดีตที่เจ็บปวด จะทำให้สามารถดำเนินชีวิตให้มีความเจริญได้

ภาพชีวิตของเจี๊ยะจึงเป็นอุทาหรณ์สอนใจสำหรับคนที่เคยมีอดีตที่เจ็บช้ำให้เก็บมันไว้สอนชีวิตมิให้เกิดความประมาทในการดำเนินชีวิตและสอนว่าเมื่อล้มแล้วต้องรีบลุกขึ้นเร็วเท่าใดความสำเร็จในชีวิตบทใหม่ที่รออยู่ก็ไม่ไกลเกินไหวค่ะ

โจ้

เป้าหมายชีวิต

พ่อและแม่ของโจ้เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ตั้งแต่โจ้เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และน้องยังเล็ก โจ้จึงต้องสู้ชีวิตเพื่อรับผิดชอบเลี้ยงดูน้อง และส่งเสียให้ตนเองเรียนให้สำเร็จถึงขั้นสูงสุด ดังความว่า

“แม่มาเสียตอนผมอยู่ ม.1 มันหดหู่ ขาดความอบอุ่นไปเลย ว่าเหว่ทางด้านจิตใจ”

(คำสารภาพบาปปริสทธิ์. 2547 : 166)

“จากเมื่อก่อนเคยท้อบ้าง แต่ก็ยังทำต่อไปจนมาถึงวันนี้ น้องๆทุกคนเอาตัวรอดได้ สามารถยืนด้วยลำแข้งตัวเอง ต่างคนต่างทำงานหารรายได้พิเศษ ส่งเสียตัวเองเรียนได้ทุกคนไม่เป็นภาระโจ้อีกต่อไป”

ทุกวันนี้โจ้รับทุนจากมูลนิธิหมอเสม นอกจากรับผิดชอบตนเองแล้วโจ้ยังทำกิจกรรมเพื่อสังคมในสถาบันการศึกษา เด็กหนุ่มมองว่าสังคมให้โอกาสตน วันนี้เด็กหนุ่มก้าวมาถึงจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่งอนาคตข้างหน้าเขาหวังจะเรียนต่อปริญญาโท

(คำสารภาพบาปปริสทธิ์. 2547 : 168)

ภาพชีวิตของโจ้

โจ้หนุ่มวัย 20 ปี ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีปี 3 ที่เชียงใหม่ พ่อของโจ้เป็นคนขับรถสิบล้อรับจ้างตระเวนหางานไปทั่ว แม่ทำงานรับจ้างทั่วไปเป็นคนหนึ่งที่หนักเอาเบาสู้เพื่อเลี้ยงลูก 4 คน

โจ้เป็นลูกคนโตทำงานหนักสารพัดเพื่อช่วยแม่โดยต้องรับผิดชอบทำงานหารรายได้พิเศษ ตั้งแต่อายุ 9 ขวบ ไม่นานแม่จากโจ้ไปด้วยโรคเอดส์ ตอนโจ้เรียนอยู่ ม.1 และพ่อก็ตายในปีถัดมานับตั้งแต่นั้นโจ้ ก็เป็นหัวหน้าครอบครัวโดยยึดแม่เป็นแบบอย่างในการดูแลน้อง ๆ โดยทำงานหนักเพื่อรับผิดชอบตนเองและน้องๆ อีกสามชีวิตที่เรียนหนังสือ ด้วยการขอทุน จากโรงเรียนมาช่วยบ้าง ทั้งเรียนหนังสือ ทำงานส่งเสียตัวเองจนใกล้จะจบแล้ว ทุกวันนี้โจ้ได้รับทุนจากมูลนิธิหมอเสม และเรียนใกล้จะจบปริญญาตรี และอนาคตข้างหน้า โจ้คิด ต่อว่าจะเรียนถึงระดับปริญญาโท

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

1) ความไม่ย่อท้อต่อชีวิต

โจ้เป็นลูกคนโตต้องรับผิดชอบทำงานหารายได้ต่างๆ ตอนแม่ไม่สบายเมื่อแม่เสียชีวิตทำให้เขาว่าแห้วแต่ก็ต้องเป็นหลักให้น้องๆ อาจารย์ที่โรงเรียนก็ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านอาหารกลางวันและทุนการศึกษาแก่เขาและน้องๆ ถึงตัวเขาจะทำงานเหน็ดเหนื่อยแต่เขาก็ไม่ย่อท้อคิดว่าการทำงานแบบนี้ก็ทำให้เขาได้เรียนรู้อะไรเยอะแยะ มากกว่าคนในวัยเดียวกัน ดังความว่า

“ตอนแม่ไม่สบายทำงานไม่ได้ผมก็ต้องทำงานรับจ้างทั่วไปเลิกเรียนเสร็จ 4 โมงครึ่งต้องไปทำงานที่อู่รถถึงประมาณ 5 ทุ่มจึงได้กลับบ้าน: รุ่งเช้า 6 โมงครึ่งต้องไปทำงานที่อู่รถ ถึงประมาณ 5 ทุ่ม จึงได้ กลับบ้านรุ่งเช้า 6 โมงครึ่งต้องไปทำงานที่อู่รถถึงประมาณ 5 ทุ่ม จึงได้กลับบ้านรุ่งเช้า 6 โมง ต้องไป เก็บกวาด อู่จนถึง 7 โมง ถึงได้แต่งตัวไปโรงเรียน ต้องทำงานสวน เอาทุกอย่างที่มีรายได้มา ต้องหาข้าว ให้แม่กินก่อน แล้วผมกับน้องๆ ถึงได้กิน ยายก็มาดูแลแม่ ส่วนพ่อก็กลับบ้านต่างจังหวัด ไปตายที่นั่น แรกๆ ผมก็โกรธพ่อที่เอาโรคมารอดแม่ แต่นานๆ ไปก็เฉยยังงใจเขาก็พ่อของเรา แม่มาเสียตอนผมอยู่ ม.1 มันหดหู่ ขาดความอบอุ่นไปเลย ว่าแห้วทางด้านจิตใจ เพราะผมสนิทกับแม่มาก ผมต้องเป็นหลักให้น้องๆ มีแรงกระตุ้นว่าเราต้องทำตัวเป็นตัวอย่างให้น้อง มันหดหู่แต่ก็ต้องปลื้มใจทำงานอาจารย์ช่วยเรื่องอาหาร กลางวันตัวผมต้องขอทุนเรียนเอง ขอทุนจากทางโรงเรียนให้น้องด้วยถ้าไม่ได้ทุนเรียนก็รู้ว่าจะเรียนจบ ไหมมันลำบากมากต้องเจอปัญหาโน้นปัญหานี้ เมื่อก่อนผมเป็นเด็กผิวดำเพื่อนเขาเล่นกีฬาเล่นอะไรสนุกสนานกันแต่เราต้องไปทำงานมันเหนื่อย ทุกคนมองผมเป็นผู้ใหญ่ก่อนวัย มีงานการมีภาระ ตั้งแต่ ยังเด็ก ก็ดีครับได้เรียนรู้อะไรเยอะ”

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 166)

2) การมีแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

โจ้ใกล้ชิดสนิทกับแม่มาก แม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่โจ้ในการดูแลครอบครัว ถึงแม้จะโศกเศร้าเสียใจที่แม่จากเขาไป แต่โจ้ก็ต่อสู้อดทนยึดแบบอย่างของแม่ดำเนินชีวิตต่อไป ดังความว่า

พอแม่เสียก็ขาดความอบอุ่น ในชีวิตมีแต่แม่ที่ดูแลเรามาตลอด แต่ละวันๆ นี้อึ้งได้ตลอด แม่ผมไม่ได้สอนลูกมาก แต่แม่ทำตัวเป็นตัวอย่าง ผมก็พยายามเอาแม่เป็นแบบอย่างในชีวิต บางทีว่าแห้ว ผมกับจะอยู่คนเดียวเวียบๆ ทำใจสั๊กพัก แล้วก็ค่อยดำเนินชีวิตต่อ”

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 167)

3) ความมีสติเตือนตัวเอง

ความยากลำบากชีวิตของโจ้สำหรับโจ้แล้ว เขาต้องเตือนตัวเองอยู่เสมอว่า เราเป็นใครกำลังทำอะไร อยู่เพื่อเตือนสติตัวเองไม่ให้หลงไปกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีในชีวิต ทั้งยาเสพติดและคำพูดที่ดูถูกของคนแถวบ้าน ทั้งไม่มีเสาหลักครอบครัว พวกเขาคิดว่าโจ้จะเสียคนไปแล้ว

แต่ด้วยการเตือนตนของโจจึงทำให้โจประสบความสำเร็จเป็นคนดีและนำพาชีวิตน้อง ๆ อยู่มาได้จนทุกวันนี้ ดังความว่า

“ผมอยากให้สังคมได้รู้ว่าผมนับจากศูนย์ก้าวมาถึงจุดนี้ได้ คนแถวหมู่บ้านผมเมื่อก่อนเขามองผมไว้ติดลบผมรู้สึกว่าการเป็นตัวอย่างสำหรับคนที่นี่มันยากแต่ผมทำในสิ่งที่ผมภาคภูมิใจผมมาถึงจุด ตรงนี้ด้วยตัวผมเอง ต้องเตือนตนด้วยตนเอง เราเป็นใครอยู่ยังงัยกำลังทำอะไรอยู่ ผมเตือนตัวเองตลอด”

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 168)

4) การเลือกทำแต่สิ่งที่ดี

ภาพชีวิตของโจมีอุปสรรคทั้งสภาพแวดล้อมไม่ดี ทั้งเรื่องเพศ และยาเสพติดทำให้เขาต้องรู้จักคิดและยับยั้งชั่งใจแม้บางครั้งจะมีปัญหารุมเร้า แต่เขาก็มิได้ประพฤติดนเสเพลด้วยต้องแบกภาระน้อง ๆ อีกหลายชีวิต โจฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ มาได้สำเร็จเพราะการมีสติเตือนตัวเองว่า แม้สิ่งอื่นเราไม่สามารถเลือกได้ แต่เราสามารถเลือกทำความดีได้ ดังความว่า

“เราไม่สามารถจะเลือกได้เราไม่สามารถที่จะกำหนดมันได้แต่เราสามารถจะทำสิ่งที่ดีในชีวิตเราได้”

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 167)

ภาพชีวิตของโจเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จเพราะความไม่ย่อท้อต่อชีวิตของโจทำให้ชีวิตดำเนินไปในแนวทางที่ดี โจต่อสู้ชีวิตมีความรับผิดชอบเป็นหลักชีวิตของน้อง ๆ ได้ เพราะโจได้รับแบบอย่างที่ดีมาจากแม่ โจรู้จักเลือกและคิดที่จะดำเนินชีวิตในทางที่ดีรู้จักแยกแยะสิ่งที่ดีและชั่วจึงทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

4.2) กลุ่มเด็กที่มีช่วงอายุ 6-15 ปี

แจ้ว

ภาพชีวิตของแจ้ว

แจ้วเป็นเด็กมาจากภาคอีสานพ่อแม่แยกทางกัน แม่อายุมากแล้วเมื่อมีเขา แม่พาแจ้วมาอาศัยอยู่กับพี่สาวที่มีบ้านอยู่ในดงสลัมกรุงเทพฯ แล้วเคราะห์ร้ายของครอบครัวนี้เกิดขึ้นเมื่อพี่สาวได้สามีที่มีนิสัยใจคอใจโหดเหี้ยม และไม่เอาใจใส่ครอบครัว พี่สาวทนไม่ได้จึงขอเลิกแต่ฝ่ายชายยื่นคำขาดว่าถ้าเลิกเขาจะทำร้ายฆ่าให้ตายทั้งครอบครัว พี่สาวจึงหนีไป ด้วยความแค้นพี่เขยหลอกพาแจ้วไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้า จากนั้นจึงพาเด็กชายไปที่คอนโดมิเนียมที่ตนทำงานอยู่ แจ้วถูกซ้อมและถูกพี่เขยโยนลงจากคอนโดมิเนียมชั้น 23 แต่รอดมาได้เพราะพลเมืองดีช่วยชีวิตแจ้วไว้

และส่งแจ้วมาอยู่บ้านคุ้มครองเด็ก แจ้วรักษาตัวนานเป็นอาทิตย์กว่าจะหาย และกลับมาเล่นชุกชนกับเพื่อนๆ ได้อีก ดังความว่า

ฝ่ายชายยื่นคำขาด ถ้าเลิกเขาจะทำร้าย ฆ่าให้ตายทั้งครอบครัว เมื่อพี่สาวหนีจากอ้อมอกสามีจอมชาติสติไปได้ด้วยความแค้นพี่เขยหลอกพาแจ้วไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าจากนั้นพาเด็กชายไปคอนโดที่ตนทำงานอยู่แล่นั้นคือสถานที่ที่แจ้วเกือบพบจุดจบ

แจ้วถูกซ้อมจนสลบ ฟันขึ้นมาก็ยังถูกซ้อมอีก เขาถูกจับมัดใส่กล่องโยนลงมาในช่องทิ้งถังขยะบนคอนโดชั้น 23 มาค้างอยู่ที่ชั้น 4 เมื่อฟันขึ้นมาแจ้วคลานออกจากปล่องขยะในสภาพที่หน้าตาแหลกยับเลือดกรัง ลูกตาขาวแดงกำ เด็กน้อยผู้นางสารร้องเรียกให้คนช่วยด้วยเสียงแหบแห้ง ผู้พบเห็นจึงอุ้มพาแจ้วไปส่งโรงพยาบาล ทางมูลนิธิคุ้มครองเด็กได้รับแจ้งจากพลเมืองดี แจ้วจึงได้รับความช่วยเหลือและมาเป็นสมาชิกใหม่ของบ้านคุ้มครองเด็คนับแต่นั้น

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เตียงสา.2545 : 97-98)

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

การโกหกทำให้คนอื่นขาดความเชื่อถือ

เมื่อมาอยู่บ้านคุ้มครองเด็กแจ้วได้รับการดูแลที่ดีจากครูในบ้าน ด้วยความที่เป็นเด็กแจ้วจึงสนุกสนานชุกชนตามประสาเด็กโดยไม่ได้ใส่ใจกับความโชคร้ายในชีวิตที่ผ่านมา แจ้วชอบโกหกเพื่อน ๆ หลายต่อหลายครั้ง เขารู้สึกมีความสุขที่หลอกให้เพื่อนๆ เชื่อได้ พฤติกรรมโกหกของเขาทำให้ได้รับบทเรียนคือเพื่อน ๆ ลงโทษด้วยการไม่เล่นด้วย ดังความว่า

“นอกจากแจ้วมีหน้าตาเหมือนลิงแล้ว แจ้วยังทำทำลึงหยอกเข้าเพื่อนให้ได้หัวเราะ แจ้วชอบเล่นไม่เป็นเวลา บางครั้งชอบแกล้งอำเพื่อน จนเพื่อนฝูงเชื่อสนิทก็หลายครั้ง

“เอ็งรู้ไหม ข้าเคยแสดงเป็นตัวตลกกับคณะตลก เคยออกทีวีด้วย เอ็งไม่เคยเห็นเหรอ คณะเชิญยิ้มไง” แจ้วอำเพื่อนเซ็ดท่าทางน่าเชื่อถือ

“เออถึงว่า หน้าเอ็งคูน ๆ ข้าคงเคยเห็นทางทีวีมั้ง บางทีข้าก็ลืม ๆ ไปเหมือนกัน

เด็กชายแมวมองหน้าแจ้วอย่างพิจารณา แม้ทำที่จะไม่แน่ใจเต็มร้อย แต่ความรู้สึกว่าได้สัมผัสใกล้ชิดคนดังก็ทำให้เขาลอยไปในทางเชื่อว่าเป็นจริง เขารู้สึกดีใจที่ได้รู้จักเพื่อนใหม่ อย่างน้อยก็พอคุยอวดเพื่อนที่โรงเรียนได้ว่า เป็นเพื่อนกับคนดัง ไม่ใช่คนดังระดับพระเอกรุ่นเยาว์ เป็นคนดังระดับดาวตลกก็ยังดี

แมวไปคุยกับใครต่อใครในบ้านให้ทั่ว แจ้วแอบอมยิ้มเมื่อเพื่อน ๆ หลายคนมารุมซักถามให้เขาแสดงมุขตลกให้ชม หากแจ้วแสร้งทำอิดเอื้อนว่าเขาไม่ได้แสดงมาพักหนึ่งแล้ว จนลืมน ๆ ไป กว่าเพื่อน ๆ จะรู้ว่าโดนแจ้วต้มเสียจนเปื่อยยุ่ยคาหม้อตุ๋น เด็กชายแมวรู้สึกเสียหน้ามากที่สุด และรุมตำแจ้วไปหลายคนจนแจ้วสะอึก

“ทีหลังถ้าเอ็งยังโกหกพวกเรามากอีก เพื่อน ๆ จะไม่ยอมเล่นกับเอ็ง เอ็งเล่นคนเดียวไปเถอะ” เด็กชายแมวพร้อมด้วยขบวนเพื่อน ๆ อีก 4-5 คน ให้นักเรียนกับแจ้ว คนชอบโกหก แจ้วทนเล่นคนเดียวไปได้ 2 – 3 วัน ในที่สุดทนหงายไม่ไหว ก็มันไม่สนุกนี่นา แจ้วจึงไปอ้อนง้อขอเล่นด้วยกับเพื่อน ๆ ท่าทางของเด็กชายกระดุกเหล็กจ่อยสนิทจนเพื่อน ๆ ยอมให้เล่นด้วย งานนี้แจ้วได้บทเรียนเล็ก ๆ

แม้จะไม่สามารถเลิกโกหกได้แต่แจ้วก็โกหกน้อยลงบ้างมันจะเป็นไรไปเล่ากับการอำเพื่อนเพื่อเพิ่มบรรยากาศสนุก ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ ในบางครั้งบางหน แจ้วคิดอย่างนี้

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เตียงสา. 2545 : 99-100)

ภาพชีวิตของแจ้วเป็นภาพชีวิตที่อาจจะประสบความล้มเหลวได้ในอนาคต ปัจจัยที่ทำให้ล้มเหลวคือ การชอบพูดโกหก แม้จะทำด้วยความคะนองตามประสาเด็ก แต่เมื่อประพฤติกรรมนานๆ เข้าจนกลายเป็นนิสัย ก็จะทำให้ตนเองไม่ได้รับความเชื่อถือจากบุคคลรอบข้างอีกต่อไป เพราะนอกจากจะทำให้คนอื่นที่ถูกลากเสียน้ำแล้ว ยังทำให้ตนเองเดือดร้อนด้วย แม้ว่าการโกหกจะเป็นการระบายความเก็บกดของแจ้วได้ดีวิธีหนึ่งก็ตาม แต่หากแจ้วยังคงมีพฤติกรรมเช่นนี้ต่อไป จนเติบโตใหญ่อาจทำให้แจ้วไม่สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้

แป้ง

ภาพชีวิตของแป้ง

แป้งเด็กหญิงวัย 11 ปี แต่กลับมีชีวิตที่รันทดเกินกว่าจะทำใจรับได้ ชีวิตที่ไม่มีแม่คอยปกป้องคุ้มครอง แป้งอยู่กับพ่อและพี่สาวแต่แป้งกลับถูกพ่อแหย่ๆ ช่มชืน นอกจากไม่มีความสงสารเห็นใจแล้ว พ่อและพี่สาวยังพาแป้งไปแร่ขายตัวกับฝรั่ง บังคับให้เต้นอะโกโก้ที่บาร์พัฒนาพงษ์ เพื่อหนีชีวิตอันรันทดนี้ แป้งจึงกินยาฆ่าตัวตายแต่แป้งรอดมาได้ และมาเริ่มชีวิตใหม่ที่บ้านมูลนิธิคุ้มครองเด็ก ช่วงแรกๆ เพื่อนและผู้ดูแลต้องวิ่งจับตัวแป้งกันหลายหน เมื่อแป้งเกิดอาการคลุ้มคลั่ง ร้องกรี๊ด และวิ่งออกไปกลางถนนอย่างไร้จุดหมาย ต่อมาแป้งได้รับการเยียวยาทางจิตใจจากจิตแพทย์จนอาการดีขึ้น ชีวิตของแป้งพลิกผันเพราะพ่อบังเกิดเกล้าและพี่สาวของเธอ ดังความว่า

“ถ้าเลือกได้ หนูไม่อยากมีพ่อ ไม่อยากมีพี่สาว เพราะพ่อกับพี่สาว หนูถึงต้องเป็นอย่างนี้”
แป้งเคยระบายความรู้สึกนี้ไว้กับผู้ใหญ่ที่บ้านคุ้มครองเด็กบ้านใหม่ของเธอ

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เตียงสา. 2545 : 45)

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

ความเห็นแก่ตัวของคนในครอบครัว

สภาพครอบครัวของแป้งเป็นครอบครัวที่ไร้ซึ่งมนุษยธรรม เพราะแม่จะยากจนขัดสนอย่างไร พ่อแม่ย่อมรักและปกป้องดูแลลูกของตน พี่น้องหรือคนในครอบครัวย่อมรักดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เมื่อครอบครัวอบอุ่นย่อมมีพลังสู้ชีวิตแม้จะอดมื้อกินมื้อ แต่พ่อและพี่สาวของแป้งเอาเปรียบเธอทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ พ่อแหย่ๆ ช่มชืนเธอ แล้วยังนำลูกแท้ๆ ของตนไปแร่ขายบริการทางเพศ เพียงเพื่อความสบายของตนเอง ดังความว่า

พ่อทำตัวเป็นผู้จัดการส่วนตัว เทียวส่งพาแบ่งไปออฟกับฝรั่งทุกคืนหลังเลิกงานรายได้จากหยาดเหงื่อกลับก้านอันบอบบางของแบ่ง ถูกแปรเป็นเงินตราหล่อเลี้ยงความสุขสบายให้กับพ่อ พ่อนำเงินมาเล่นการพนันและออกรถปิกอัพคันหนึ่งไว้รับส่งแบ่ง

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา. 2545 : 45)

ก่อนที่แบ่งจะเข้ามาอยู่ในบ้านมูลนิธิคุ้มครองเด็กแบ่งได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจจากการกระทำของผู้เป็นพ่อและพี่สาวจนเกิดอาการคลุ้มคลั่ง หลังจากมาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีมีคนคอยอบรมสั่งสอนให้ความรักความห่วงใย กอปรกับวันเวลาผ่านไปช่วยบรรเทาความบอบช้ำด้านจิตใจของเธอเป็นอย่างดี เธอเรียนรู้ที่จะรักตัวเอง และทำตัวให้มีคุณค่าด้วยการตั้งใจเรียน ตั้งความว่า

ถึงแม้ชีวิตที่ผ่านมาจะประสบความล้มเหลวและความรันทศของชีวิตแต่ก็ไม่ได้ติดพฤติกรรมมาแต่ ด้วยความเป็นเด็กของแบ่งซึ่งเป็นวัยรุ่นก็เป็นธรรมชาติของเด็กโดยครั้งแรกที่ตีแม่เบียร์กับเพื่อนที่สอบไม่ผ่าน แต่ก็ต้องขอโทษพ่อผู้ดูแลสถานสงเคราะห์ครั้งที่แบ่งนึกสนุกแต่ตัวความที่แบ่ง เป็นเด็กที่ตื้ออยู่แล้ว แบ่งก็พูดความจริงทุกครั้งและผู้ใหญ่ก็ไม่ได้ซ้ำเติมกับการกระทำของแบ่ง

ด้วยความที่แบ่งไม่เคยเอาความล้มเหลวในชีวิตมาประชดชีวิตตัวเองเมื่อได้มาอยู่บ้านคุ้มครองเด็กที่ให้การอบรมที่ดีแล้วแบ่งจึงตั้งใจเรียนดีและด้วยความที่หน้าตาสวยเมื่อเข้าเรียนมีเด็กผู้ชายมาจีบแต่เธอก็ไม่ได้สนใจเลย ดังนี้

คุณสมบัติพิเศษของเธอคือเขียนเรียงความเก่ง ชอบแต่งกลอน รักการอ่าน เธอได้รับเลือกเป็นตัวแทนนักเรียนไปแข่งขันเรียงความกับเด็กนักเรียนต่างโรงเรียน แม้อายุเพียง 15 ปี แต่สาวน้อยแบ่งก็เป็นคนสนใจธรรมะซึมไม่เธอเป็นสาวน้อยผู้รักความยุติธรรมและไม่เอารัดเอาเปรียบใคร

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา. 2545 : 58)

ภาพชีวิตของแบ่งเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวในระยะแรก เนื่องจากถูกคนในครอบครัวทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจ และประสบความสำเร็จในเวลาต่อมา เพราะเมื่อได้รับความรักความห่วงใยจากมูลนิธิ ได้รับการอบรมสั่งสอนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เธอใช้เวลาและธรรมะเป็นยาบำบัดรักษาแผลชีวิต ช่วยให้เธอกล้าที่จะลุกขึ้นมาสู้ชีวิตอีกครั้งโดยใช้อึดเป็นอุทาหรณ์สอนใจ เธอเรียนรู้ที่จะรักตัวเองและทำตัวให้มีคุณค่า ทำให้เธอสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

ตุ้ง กับ ติ่ง

ภาพชีวิตของตุ้ง กับ ติ่ง

ก่อนจะมาอยู่ที่มูลนิธิคุ้มครองเด็ก ตุ้งกับติ่ง 2 พี่น้องฝาแฝดอยู่กับพ่อแม่และพี่ชาย 2 คน แต่พ่อแม่ไม่เคยดูแลเอาใจใส่ลูกๆเลย พ่อสติไม่ค่อยดี ส่วนแม่ชอบสูบบุหรี่ กินเหล้า เล่นการพนัน แม่ชอบหายไปกับชายแปลกหน้าบ่อยๆ แม้ช่วงแรกเด็กทั้งสองจะไม่เข้าใจพฤติกรรมของแม่ แต่ไม่นานก็รู้ พฤติกรรมของแม่สร้างความคับแค้นใจแก่พ่อมาก พ่อจึงหนีไปบวชส่วนแม่ปล่อยให้เด็กทั้งสองหากินกันเองตามยถากรรม พี่ชายทั้ง 2 คนก็ติดยาเสพติด เพื่อป้องกันมิให้เด็กทั้งสอง

ติดยาเสพติดอย่างพี่ชายจึงมีพลเมืองดีแจ้งไปที่มูลนิธิคุ้มครองเด็ก เมื่อเข้ามาอยู่บ้านคุ้มครองเด็ก แล้วเนื่องจากทั้งสองไม่เคยได้รับการอบรมจึงทะเลาะกันเป็นประจำ ต่อมาเมื่อได้รับการอบรมสั่งสอนจากครูในบ้านคุ้มครองเด็ก ทั้งสองก็สามารถปรับตัวได้และไม่ทะเลาะกันอีก

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

สภาพแวดล้อมที่ไม่ดี

ตุ้งและดิงเป็นเด็กอยู่ในกลุ่มเสี่ยงอย่างแท้จริง อยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ดี พ่อเอาตัวรอดหนีปัญหาด้วยการไปบวช ส่วนแม่ก็ไม่มีความรักใคร่ชอบ ไม่สามารถดูแลครอบครัวได้ แม่สูบบุหรี่ กินเหล้า เล่นการพนัน และสำส่อนทางเพศ ส่วนพี่ชายก็ติดยาเสพติด บ้างครั้งก็ชักชวนเพื่อนๆ มาเสพยาที่บ้าน ดังความว่า

“บางครั้งที่บ้านหลังคับแคบซอมซอหลังนั้นยังกลายเป็นที่ซ่องสุมเสพยาของพี่และผองเพื่อน ครั้งใดพี่หงุดหงิดอยากยา ก็มาระบายอารมณ์ทุบตีเด็กๆ สองคน”

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 153)

แม้จะเป็นเด็กแต่ตุ้งกับดิงก็โตพอที่จะรู้ว่าแม่ของตนมีพฤติกรรมเช่นไร การที่แม่ชอบไปเที่ยวกับผู้ชายมากหน้า จนมีคนนิทาให้ลูกได้ยิน ทำให้ตุ้งกับดิงเกิดความคับแค้นใจและน้อยใจ แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ดังความว่า

พวกผู้ชายโรงกลิ้งมักทำทางเหยียดหยามตุ้งกับดิง จนแฝดพี่แฝดน้องคู่นี้อยากชกหน้า ถ้าไม่เกรงว่าพวกผู้ชายเหล่านั้นตัวใหญ่กว่า

ตุ้งแฝดพี่เคยเล่าให้พ่อขุนฟังว่า บางครั้งเห็นแม่นั่งมอเตอร์ไซค์ไปกับผู้ชายแปลกหน้า ถามเท่าไรว่าแม่ไปไหน ทำไม แม่ก็ไม่ยอมตอบ แม่จะเห็นลูกร้องไห้ต่อหน้า แต่แม่ยังนั่งรถออกไป

“ดิงแค้นใจจนต้องเอาทรายมาโปะหัวตัวเองทั้งหน้าตา มันเป็นหน้าตาแห่งความน้อยใจระคนแค้น เขาพอรู้แล้วว่าแม่ไปไหน ไปทำอะไร เพราะชาวบ้านชาวช่องแอบซุบซิบหัวเราะกันเป็นที่สนุกสนาน”

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 152)

พ่อขุนและครูในมูลนิธิคุ้มครองเด็กคือบุคคลสำคัญที่ตุ้งกับดิงรักและให้ความสำคัญมาก ท่านเป็นผู้ช่วยขัดเกลาอุปนิสัยของตุ้งกับดิงให้ดีขึ้น การอบรมสั่งสอนที่ดี สอนให้รู้จักเหตุและผล สอนให้รู้จักรักและสามัคคีกัน การได้รับความรักความเอาใจใส่ด้วยความเข้าใจ ช่วยให้ตุ้งกับดิงปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้น ดังความว่า

บางครั้งพ่อขุนใช้ชีวิตให้สองพี่น้องแยกกันนั่งคนละมุมให้นั่งทบทวนซึ่งตรงดูว่าใครผิดใครถูก หลังจากให้อาบน้ำอาบทำกินข้าวกินปลาให้อารมณ์เย็นสบายลงบ้างแล้ว หลังสงครามอารมณ์ผ่านไปแล้วผ่านไปสักพักหนึ่ง ตุ้งกับดิงจะเดินเข้ามาหาพ่อขุนด้วยท่าทางสำนึกผิด

“ผมผิดครั้งหนึ่งครับพ่อ” ตุ้งพูดเสียงอ่อยๆ

"ผมก็ผิดครึ่งหนึ่งเหมือนกันครับพ่อ" ดิ่งบอกอย่างเดียวกัน

"พ่อจำจะทำโทษยังไงผมก็ได้" ดิ่งบอกย้าพ่อขุนอีกหนพ่อขุนแอบอมยิ้มไม่สงสัยที่พี่น้องสองคนพูดเหมือนกันเพราะแอบเห็นแล้วว่าสองคนนี้ส่งสัญญาณกระซิบกระซาบกันตลอดเวลาที่คิดว่าพ่อขุนเผลอ

"ดีแล้วที่เอ็งรู้จักสามัคคีกันได้ เป็นพี่เป็นน้องต้องรักกันช่วยเหลือกันไว้ รู้ไหม" พ่อขุนอบรมบ่มสอนสองคนพี่น้องถูกลงโทษด้วยการขัดล้างส้วม แม้ว่าในท่ามกลางบรรยากาศอันหอมหวานสดชื่นของมิตรภาพที่กลับมาคืนดีกันอีกครั้ง แต่การขัดส้วมก็ไม่สนุกเท่าไร ดิ่งกับดิ่งจึงคิดเหมือนกันว่า "เรามาดีกันดีกว่า" เดี่ยวนี้ทั้งดิ่งและดิ่งเป็นเด็กดีขึ้น และไม่ค่อยทะเลาะกันบ่อยเหมือนเก่า

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 158-159)

ภาพชีวิตของดิ่งกับดิ่งก่อนมาอยู่ที่บ้านมูลนิธิเด็กประสบความสำเร็จล้มเหลว เนื่องจากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีอาจส่งผลให้เด็กทั้งสองต้องติดยาเสพติดหมดสิ้นอนาคต ประกอบกับการมีพ่อแม่ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทำให้เด็กเกิดปมด้อยภายหลังได้ หลังจากมาอยู่ในบ้านมูลนิธิเด็ก ดิ่งกับดิ่งมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นเนื่องจาก มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีพ่อขุนและครูคนอื่นช่วยขัดเกลาทำให้มีอุปนิสัยที่ดีขึ้น

เบ็ด

ภาพชีวิตของเบ็ด

เบ็ดเป็นเด็กเร่ร่อนอาศัยซาเล้งเก็บของเก่ากับพ่ออยู่แถวๆ พัทยา การเติบโตมาในเมืองพัทยา ทำให้เบ็ดเป็นเด็กคล่องแคล่วรู้จักเอาตัวรอด ช่วยพ่อแม่ทำงานหาเงินตั้งแต่ยังเล็ก พ่อของเบ็ดชอบดื่มสุรา พอเมาได้ที่ก็ทุรณเบ็ดทั้งเตะทั้งต่อย แม่ก็เคยเอามีดฟันหัวเบ็ดเวลาที่อารมณ์ขุ่นมัวแล้ววันหนึ่งแม่ก็หนีหายไปจากชีวิตพ่อโดยไม่มีคำบอกกล่าว เบ็ดต้องทนรองรับอารมณ์ร้ายของพ่อเสมอมา เมื่อมาอยู่บ้านคุ้มครองเด็กกระยะแรก เบ็ดเกลียดครูผู้หญิงทุกคน ไม่ให้มาแตะต้องเนื้อตัวเขา อันมีผลสืบเนื่องมาจากความน้อยเนื้อต่ำใจในตัวแม่ที่บ้านคุ้มครองเด็ก นี่เบ็ดได้พบมิตรแท้ที่หาไม่ได้จากที่ใด ทำให้ชีวิตพ่อบจะมีความสุขบ้าง

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จล้มเหลว

ครอบครัวขาดความรักและความอบอุ่น

พ่อและแม่ของเบ็ดไม่เคยให้ความรักและความอบอุ่นแก่ลูกเลย ไม่ได้ทำหน้าที่ที่ดีของพ่อแม่ ทั้งยังแสดงพฤติกรรมไม่ดีเป็นตัวอย่างแก่ลูก ทั้งกินเหล้า เมมาแล้วขาดสติ ทำร้ายลูกอย่างไม่มีความผิด และปลุกฝังสิ่งที่ไม่ดีแก่ลูกด้วยการบังคับให้ลูกไปซื้อเหล้ามาให้ ส่วนแม่ก็ประชดพ่อด้วยการทำร้ายลูกเช่นกัน เบ็ดจึงเป็นที่รองรับอารมณ์ร้ายทั้งของพ่อและแม่ ดังความว่า

พ่อของไอ้หนูเบ็ดชอบดื่มสุราเป็นอาจณเมื่อเมาได้ที่แล้วก็ชอบทุรณกรรมอันเป็นสุนทรกับลูก บางครั้งไอ้หนูนอนหลับอยู่กลางดึก พ่อเกิดเปรี้ยวปากอยากกินเหล้าขึ้นมากก็ปลุกลูกไปซื้อเหล้า

หากไอ้หนูอิดเอื้อนนั้นหมายถึงว่า ฝ่ามือฝ่าเท้าอันรุนแรงของพ่อจะประเคนต่อยตะตู่ตู่
(ทั้งที่ไม่ใช่ เป็นแสน ส. เพลินจิต ชะหน้อย) โดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ตามเนื้อตัวของลูกชาย

เปิดตุ๊กพ่อตะตู่ตู่เป็นกิจวัตรเช้าสายบ่ายเย็นตามแต่อารมณ์ พ่อเคยจับเปิดบับคองหนายใจ
เกือบไม่ออก และโยนลงน้ำ แม่เองก็เคยเอามิดพันหัวเปิดเวลาอารมณ์ซุ่มมัว รอยคมมิดยังติดตัว
เจ้าหนูมาจนทุกวันนี้ แม่ยังชอบดูคำชีวิตของเปิดจึงเคยเฉียดใกล้ความตายมาแล้วด้วยน้ำมือของ
ทั้งพ่อและแม่แท้ๆ

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 22)

เมื่อมาอยู่บ้านคุ้มครองเด็ก เปิดไม่เข้าใกล้ครูผู้หญิงเพราะ ผังใจกับพฤติกรรมของแม่ที่มัก
ทำร้ายเขาโดยปราศจากเหตุผล ช้ำร้ายยังทอดทิ้งเขาไปอย่างไม่ไยดี ทำให้เขาต้องรองรับอารมณ์
ร้ายของพ่อ อดีตผังใจที่ขมขื่นทำให้เปิดมีปมเกลียดผู้หญิง ดังความว่า

วันหนึ่งแม่หนีหายไปจากชีวิตของพ่อและเปิดกับน้องๆโดยไม่กลับคืนมาอีกเลยไม่มีคำบอกกล่าว
ล่ำลา มีแต่น้ำตาและความน้อยเนื้อต่ำใจฝังอยู่ในดวงใจของเด็กๆ

เมื่อเปิดมาอยู่บ้านคุ้มครองเด็กใหม่ๆเด็กน้อยซึ้งหน้าหน้าครูผู้หญิงทุกคนไม่ยอมให้มาถูกเนื้อต้อง
ตัวมาวุ่นวายกับเขา กว่าจะพิสูจน์ใจกันได้ครูก็เหนื่อยกับเจ้าเปิดน้อยตัวนี้ไปหลายยกในแรงพยศอัน
เนื่องมาแต่ปมเงื่อนของความเจ็บช้ำน้ำใจในตัวแม่ของเขา

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 22)

เมื่อมาอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่สามารถปรับตัวปรับใจได้แล้ว ถึงแม่อดีตเปิด
จะประสบความล้มเหลวในชีวิต แต่เปิดก็มีได้นำความล้มเหลวนั้นมาเป็นสิ่งที่บั่นทอนจิตใจอีกต่อไป
เปิดไม่โกรธแม่แล้ว แม่จะเรียนไม่เก่ง แต่เปิดก็เป็นเด็กที่มีน้ำใจ เป็นลูกผู้ชายที่รักศักดิ์ศรี และรัก
ความยุติธรรม ดังความว่า

เปิดเป็นเด็กรักศักดิ์ศรีรักความยุติธรรมรักเพื่อน ๆ เอ็นดูเด็กที่เล็กกว่าวันก่อนเคยมีเด็กหนุ่ม
ต่างโรงเรียนทำท่ามาชอบพอเด็กหญิงในบ้านคุ้มครองเด็กทำท่าเดินตามมาทะเลาะด้วยเจ้า
เปิดนี้แหละที่เป็นทพหน้าคอยสกัดทำหน้าที่ปกป้องดูแลเป็นเตีอดเป็นร้อน เขาบอกว่าลูกผู้ชายที่
แท้ต้อง ปกป้องผู้หญิงได้ และต้องให้เกิดรัฐสภาพสตรี

“ตราบไตที่ข้ายังอยู่ใครจะมารวนเกาะเกาะผู้หญิงในบ้านเราไม่ได้ต่อให้ตัวใหญ่กว่าข้าก็ไม่ กลัว
เป็นไงเป็นกัน” สปริตอดีตเจ้าพ่อซาเล้งพทย์ายอย่างเจ้าเปิดบับัน นี้แหละน้ำใจจริงของเจ้าเปิด

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 44)

ภาพชีวิตของเปิดเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวในระยะแรกเนื่องจากปัจจัยทาง
ครอบครัวที่ขาดความรักความอบอุ่น การถูกแม่ทอดทิ้งทำให้เปิดผังใจและเกลียดผู้หญิง แต่ภายหลัง
เมื่อมาอยู่บ้านคุ้มครองเด็ก ได้รับการดูแลอบรมบ่มนิสัย พฤติกรรมนั้นเริ่มเลือนหายไป
สุขภาพจิตของเปิดดีขึ้นเป็นลำดับ นายแวนของความเป็นคนดีมีน้ำใจ และเป็นลูกผู้ชายที่ดีสามารถ
ปกป้องคุ้มครองผู้อ่อนแอกว่าได้ อนาคตที่สดใสรอเปิดอยู่หากเปิดจะประพฤตินั้นเป็นคนดีตลอดไป

น้ำค้ำ

ภาพชีวิตของน้ำค้ำ

น้ำค้ำถูกกระทำทารุณกรรมจากแม่แท้ๆของเธอ เมื่อคลอดเธอแล้วแม่จึงทิ้งเธอไว้ที่โรงพยาบาล ต่อมาหน้าสาวไปรับตัวเธอมาจากโรงพยาบาล ภายหลังแม่จึงมารับตัวน้ำค้ำไปอยู่ด้วย แม้รู้ว่าน้ำค้ำเป็นโรคธาลัสซีเมียแต่แม่ไม่ได้สนใจกลับบังคับให้น้ำค้ำไปตระเวนร้องเพลงตามคาเฟ่ต่างๆ ตอนกลางคืน แม่เป็นคนเจ้าอารมณ์ร้อน และไม่โหยงจึงชอบทุบตีทำร้ายน้ำค้ำเสมอ บางครั้งได้รับบาดเจ็บมีเลือดออกชิบๆแม่ก็ไม่ปรานี จนหน้าสาวทนต่อพฤติกรรมของพี่สาวตนไม่ได้จึงแฉมาขังมูลนิธิคุ้มครองเด็ก แม่กับพ่อเลี้ยงตามมาหาน้ำค้ำที่มูลนิธิคุ้มครองเด็กแต่น้ำค้ำยังมีสภาพความหวาดกลัว จึงยังไม่อยากกลับไปบ้านพร้อมกับแม่

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

สภาพครอบครัวที่ไม่ดี

น้ำค้ำถูกทารุณกรรมจากแม่ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งที่เป็นโรคเลือดทาลัสซีเมียต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ ดังข้อความว่า

“แม่สุขภาพของน้ำค้ำจะไม่ดีนักตามธรรมดาของคนที่เป็นโรคนี้ควรที่พ่อแม่ผู้เลี้ยงดูจะทะนุถนอมดูแลเป็นพิเศษกว่าเด็กธรรมดาโดยทั่วไป แต่ชีวิตของน้ำค้ำกลับไม่เป็นเช่นนั้น เด็กหญิงถูกกระทำทารุณจากแม่แท้ๆ ผู้ให้กำเนิดเธอมา แม่คลอดเธอทิ้งไว้ในโรงพยาบาล เพราะไม่ต้องการเด็กหญิงผู้นี้”

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เตียงสา.2545 : 12-13)

นอกจากจะไม่เอาใจใส่ทะนุถนอมแล้ว แม่ยังพาน้ำค้ำไปตระเวนร้องเพลงตามคาเฟ่จนตึกตื่นเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายฟุ่มเฟือยกับพ่อเลี้ยง ทุกวันกว่าน้ำค้ำจะได้กลับบ้านพักผ่อนก็ตีสาม บางวันว่างแม่ก็จะให้ตีเครื่องตีมกระหิงแดง เพื่อจะได้มีแรงตระเวนร้องเพลงต่อไปซึ่งการกระทำเช่นนี้เป็นการทำร้ายจิตใจและร่างกายของน้ำค้ำ ดังข้อความว่า

ไม่เพียงแต่ทำทารุณลูกทั้งที่สุขภาพของน้ำค้ำเปราะบางกว่าปกติแต่แม่ยังชอบพาน้ำค้ำตระเวนไปตามคาเฟ่ย่านปิ่นเกล้าฝั่งธนฯ บางแค เพื่อไปร้องเพลงเป็นนักร้องเร่

แม่จะพาน้ำค้ำไปทุกวันศุกร์เสาร์และอาทิตย์ออกจากบ้านสองทุ่มนั่งรถเมล์จากบ้านละแวกดอนเมืองเที่ยวขอเช่าร้องเพลงบนเวทีคาเฟ่เจ้าของผู้จัดการบางแห่งสงสารเด็กก็ให้ขึ้นร้องบางแห่งก็ตอบปฏิเสธ บางวันหากเป็นหน้าฝนต้องเดินตากฝนกลางดึกไม่ได้เงินก็มี น้ำค้ำจะถูกแม่พาไปร้องตามคาเฟ่แห่งนั้นแห่งนี้เวียนเข้าเวียนออกแห่งละ 2-3 เพลงบางครั้งได้เงินมา 400 – 500 บาท หรืออาจจะมากกว่านั้นในบางหน คืนที่ได้มากที่สุดน้ำค้ำสามารถทำรายได้ให้แม่ถึงคืนละ 2,500 บาทหากว่างมากแม่จะให้น้ำค้ำตีมกระหิงแดงจะได้มีแรงร้องต่อไป ตระเวนร้องอย่างนี้ทุกสุดสัปดาห์กว่าจะได้กลับบ้านก็เกือบตีสาม ด้วยการบริการรถเมล์ ขส.มก. เจ้าเก่า ครั้งหนึ่งในสมัยวัยยังรุ่นสาว แม่เคยฝันอยาก

เป็นนักร้องแต่แม่ก็ไม่เคยมีโอกาสน้ำค้ำจึงต้องกลายเป็นนักร้องเร่ตามเจตนาของแม่ แม่คงลืมคิดไปว่า การกระทำเช่นนี้ เป็นการทารุณต่อจิตใจ และร่างกายของน้ำค้ำจนเกินไป

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักร้องไร้เตียงสา.2545 : 144-145)

แม่เคยมาติดต่อขอรับตัวน้ำค้ำกลับไปอยู่ด้วย แต่สภาพจิตใจของน้ำค้ำที่ยังหวาดกลัวแม่ ทำให้ครูและผู้ดูแลบ้านคุ้มครองเด็กไม่อนุญาตและขอให้น้ำค้ำอยู่ในความคุ้มครองของมูลนิธิไปก่อน จนกว่าสภาพจิตใจของเด็กจะดีขึ้น ดังความว่า

“ผมคิดว่าเด็กควรจะอยู่ที่นี้ก่อนอย่างน้อยก็ในระยะหนึ่งจนกว่าคุณแม่จะหายใจร้อนและจนกว่า คุณจะทำร้ายร่างกายเด็ก ผมรู้ว่าครั้งสุดท้ายเมื่อไม่กี่วันมานี้คุณเอาขวดตีเด็ก สุขภาพเด็ก เพราะบางอยู่แล้ว อย่างนี้เด็กก็ซ้ำหมด” พ่ออุ่นเริ่มพูดเป็นจริงเป็นจังเข้าเรื่อง

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักร้องไร้เตียงสา.2545 : 147)

เมื่อได้รับการดูแลให้ความรักความอบอุ่นด้วยความจริงใจ ทำให้น้ำค้ำมีสภาพจิตใจ ที่ดีขึ้นเป็นลำดับ ความสามารถพิเศษของเธอปรากฏโดดเด่นออกมาอีกครั้ง เมื่อเธอร้องเพลงด้วย ใจรักและมีความสุข เพื่อน ๆ และคุณครูในมูลนิธิต่างชื่นชอบและสนับสนุนให้เธอได้แสดงออกในสิ่ง ที่เธอรัก ชีวิตของน้ำค้ำดีขึ้นได้ก็เพราะน้ำใจและความรักจากคุณครูในมูลนิธิอย่างแท้จริง ดังความว่า

คราวนี้คุณครูและเด็ก ๆ มีความสุขขึ้นอีกมาก เพราะมีเสียง เพลงไพเราะจากน้ำค้ำนักร้อง ตัวเล็ก ๆ ให้ได้ฟังอยู่ทุกบ່อยทั้งเพลงไทยเพลงจีนที่น้ำค้ำมีทักษะฝึกฝนด้วยตนเองจนชำนาญการน้ำค้ำ เองก็สบายใจขึ้นอีกมาก เพราะเธอสามารถร้องเพลงได้ด้วยใจที่อยากจะทำ ไม่ใช่อะไรเพราะถูกบังคับ

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักร้องไร้เตียงสา.2545 : 149)

ภาพชีวิตของน้ำค้ำเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวโดยมีปัจจัยมาจากสภาพ ครอบครัวที่ไม่ดี ถูกแม่ทอดทิ้งตั้งแต่แรกเกิด เมื่อโตขึ้นเธอสามารถทำเงินให้แม่ได้ แม่ก็ใช้เธอ ทำงานหาเงินอย่างทารุณ ขาดการดูแลเอาใจใส่สุขภาพร่างกายแม้จะรู้ว่าลูกป่วยด้วยโรคร้ายแรง หลังจากมาอยู่ในบ้านมูลนิธิคุ้มครองเด็กแล้วน้ำค้ำมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามลำดับ จึงนับว่า เป็นภาพชีวิตที่ประสบผลสำเร็จในภายหลัง ด้วยวิธีการดูแลเอาใจใส่และอบรมบ่มนิสัยของ เจ้าหน้าที่ในบ้านมูลนิธิคุ้มครองเด็ก

แต้ว

ภาพชีวิตของแต้ว

แต้วเป็นเด็กที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง เจ้านายของพ่อแม่แต้วรับตัวไว้เป็นบุตรบุญธรรม ชีวิต แต้วน่าจะดีขึ้นแต่ก็ต้องล้มเหลว เพราะพ่อบุญธรรมข่มขืนเธอตอนเธออายุได้เพียง 10 ขวบ

แทนที่แม่บุญธรรมรู้เรื่องแล้วจะช่วยเหลือ กลับไล่แต่ตัวออกมาอยู่ที่กระท่อมเล็กๆ ท้ายบ้าน และให้เป็นภรรยาอีกคนของสามีเพื่อไม่ให้สามีไปหาเศษหาเลยนอกบ้าน แต่ตัวตกเป็นเหยื่อทางเพศของพ่อบุญธรรมอยู่หลายปี จนครุประจำวันแจ่มมายังมูลนิธิคุ้มครองเด็ก เธอจึงเริ่มชีวิตใหม่ที่สดใสสมวัยที่นี่

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

ครอบครัวแตกแยกและผู้อุปการะที่ไร้คุณธรรม

ปัญหาครอบครัวแตกแยกส่งผลกระทบต่อลูกโดยตรง ทำให้ลูกเกิดความหวาดหวั่น ขาดที่พึ่งพิง พ่อแม่แต่ัวเป็นลูกจ้างของนักธุรกิจรายหนึ่ง หลังคลอดแต่ัวได้ไม่นานพ่อกับแม่ก็แยกทางกัน พ่อเป็นคนแรกที่หนีไปจากชีวิตแต่ัว ต่อมาไม่นานแม่ก็หนีจากไปอีกคน เจ้านายของพ่อรับแต่ัวเป็นลูกบุญธรรม แต่เขากลับทำร้ายแต่ัวด้วยการข่มขืนและบังคับให้เป็นที่รองรับอารมณ์ทางเพศของพ่อบุญธรรมด้วยความรู้เห็นเป็นใจของแม่บุญธรรมตั้งแต่แต่ัวอายุ 10 ขวบ พฤติกรรมดังกล่าวทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจของแต่ัวอย่างไร้ซึ่งมโนธรรม ดังความว่า

พ่อบุญธรรมยังคงแหวะเวียนมาหาความสุขจากเรือนกายน้อย ๆ ของเธออยู่เป็นระยะ ๆ ขำว่าน้ำที่หล่อเลี้ยงชีวิตเด็กกำพร้าอย่างแต่ัวช่างมีราคาแพงจนต้องทดแทนด้วยชีวิตทั้งชีวิต

หน้าซำวันหนึ่งเมื่อแม่บุญธรรมล่วงรู้แทนที่จะเห็นใจสงสารแต่ัวเธอกลับผลักไสแต่ัวให้ไปอยู่กระท่อมเล็กๆ ท้ายบ้าน หาอยู่หากินเอาเองโดยยังอุปการะส่งเสบียงแบบเสียไม่ได้ แต่ก็ไม่ขับไล่ส่งให้แต่ัวออกจากบ้านเพราะแม่บุญธรรมมีความคิดว่าถึงจะหึงหวงแต่ัวอย่างไรแต่การที่มีแต่ัวไว้ในฐานะผู้หญิงอีกคนของสามีก็ยังดีกว่าให้สามีออกไปหาเศษหาเลยนอกบ้าน อย่างน้อยเธอก็ยังควบคุมได้แถมยังปลอดภัยไร้โรคอีกต่างหาก

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 162-163)

การถูกล่วงละเมิดทางเพศที่พ่อบุญธรรมกระทำกับแต่ัวนั้นเป็นสิ่งที่ฝังใจและทำร้ายความรู้สึกของแต่ัวเป็นอย่างยิ่ง ดังปรากฏในตัวอย่าง

บางครั้งแต่ัวจะร้องว่า “มึงทำกูๆ” อยู่หลายครั้ง แต่ัวคงคิดถึงบาดแผลที่ฝังใจเจ็บ แต่ัวทั้งโกรธเกลียด และกลัวพ่อบุญธรรมเป็นหนักหนา

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 163)

ภาพชีวิตของแต่ัวเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จถึงสองครั้งติดต่อกัน ครั้งแรกถูกทอดทิ้งจากพ่อแม่แท้ๆ และอีกครั้งถูกล่วงละเมิดทางเพศจากพ่อบุญธรรมตั้งแต่เยาว์วัย ความสำเร็จนั้นมียุปัจจัยมาจาก ครอบครัวแตกแยกพ่อแม่แยกทางกัน ส่งผลทำให้ลูกขาดที่พึ่ง และบุคคลแวดล้อมที่ขาดคุณธรรมนำพาความเดือดร้อนมาสู่ชีวิตของแต่ัว หลังจากมาอยู่ในบ้านคุ้มครองเด็กได้รับความเมตตาอย่างแท้จริง แต่ัวก็มีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น

นิต

ภาพชีวิตของนิต

นิตเป็นเด็กที่มีภาพชีวิตอันรันทดอีกคนหนึ่งแม่มีอาชีพทำนา พ่อของนิตก็ลักลอบค้าของเถื่อน นิตเติบโตมาโดยขาดความไม่เอาใจใส่และไม่เคยได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อและแม่ นิตชินชากับเรื่องเพศ เธอร่าหน้าชีวิต ชอบพูดจาหยาบคาย ชอบเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศให้เพื่อนฟังอย่างเห็นเป็นเรื่องธรรมดา เพราะเธอถูกพ่อและพี่ชายข่มขืนมานานนับปี ทั้งที่แม่ก็รับรู้แต่ก็ไม่เคยสนใจปกป้องนิต ครูที่โรงเรียนเป็นผู้แจ้งมูลนิธิบ้านคุ้มครองเด็ก มารับตัวนิตไป แม้จะได้รับการอบรมสั่งสอน แต่พฤติกรรมของนิตก็ไม่ดีขึ้น

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

สภาพแวดล้อมไม่ดีและขาดความรักที่แท้จริงจากพ่อแม่

พ่อแม่ นอกจากจะไม่เคยให้ความรักและอบรมสั่งสอนนิตแล้ว พ่อแม่ไม่เคยปิดบังเรื่องพฤติกรรมทางเพศแม้ตนจะมีลูกผู้หญิง หน้าซ้ำพ่อและพี่ชายยังสร้างตราบาปให้แก่ นิตด้วยการล่วงละเมิดทางเพศกับนิตด้วยความรู้เห็นเป็นใจของแม่ ส่งผลให้นิตเป็นเด็กที่ชินชากับเรื่องเพศ ชื่นชอบหมกมุ่นในเรื่องเพศ และเป็นเด็กชอบโกหกให้ร้ายบุคคลที่เธอคิดว่าพวกรั่วตัวเธอมาจากบ้านที่ตบสนองความสุขทางเพศแก่เธอ ดังข้อความว่า

สภาพบ้านของนิตที่เป็นบ้านไม้เก่าๆ ไม่มีฝ้าบางครั้งไม่เพียงกลางคืนแต่กลางวันสว่างจ้า เพื่อนบ้านข้างๆ ยังได้เห็นภาพบัดสีที่ได้เกิดขึ้นดำตา

นิตตกเป็นเหยื่อทางเพศของพ่อกับพี่มานานถึง 1 ปีจนเด็กน้อยชินชากับเรื่องทางเพศชอบพูดจากบอกล่าถึงเรื่องเพศให้กับเพื่อนๆ ฟังเสมอๆ ชอบพูดสบถและคำหยาบมีความสนใจในเรื่องเพศและเพศตรงข้ามเป็นพิเศษ

นิตไม่เคยได้รับความรักจากใครในโลกเพราะแม่แม่ของเธอจะทราบและรับรู้ในสิ่งที่สามีกับลูกชายทำกับนิตมาตลอด แต่แม่ก็ไม่ได้ปกป้องนิต กลับปล่อยทุกอย่างเลยตามเลย

นิตมีอาการของลมบ้าหมูเวลามีอาการเครียดจัดเธอจะเกร็งและชักด้วยการเติบโตมาอย่างไม่มีใครอบรมบ่มสอน เธอไม่สามารถแยกแยะดีชั่วได้เด็กหญิงจึงทำทุกอย่างตามสัญชาตญาณที่ตนคิดและรู้สึกโดยไม่มีการกลั่นกรอง

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 72)

เมื่อเข้ามาอยู่บ้านมูลนิธิคุ้มครองเด็กและได้รับการอบรมสั่งสอนแต่นิตมิได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น เธอชอบพูดโกหกจนเป็นนิสัย ดังข้อความว่า

หลายครั้งหลายหนที่เด็กหญิงนิตจอมแสบทำพวกครูๆ ผู้ใหญ่ทั้งหลายหน้าแตกชนิดหมอไม่รับเย็บหนหนึ่งนิตไปทะเลาะกับเพื่อนแล้วเกิดลมชักขณะนั่งอยู่บนโต๊ะล้มหัวคว่ำลงไปกระแทกกับพื้นปูน

ผลปรากฏว่าหัวแตกไม่กี่วันถัดมาแขกมาเลี้ยงข้าวกลางวันเด็ก ๆ เด็กหญิงนิตเดินเข้าไปห้องแขกหน้าตาเฉยว่า

“น้ำพ่อยุ่จับหัวหนูกระแทกพื้นถ้าไม่เชื่อน้ำดูแผลหนูสิ”ว่าแล้วนิตก็โซ่วบาดแผลที่เกิดจากการล้มหัวกระแทกพื้นปูนเมื่อไม่กี่วันก่อนให้แขกดู

“น้ำจ้ ครูตี้มเอามีตมาเจาะมือหนูตั้ง 2-3 รอยนี้ เจ็บจะตายซัก ครูอะไรไม่รู้ชอบแก่งทารุณเด็ก” นี่เป็นอีกหนกับแขกอีกคณะพร้อมโซ่วบาดแผลให้ดูเป็นหลักฐานเสียดวยทั้งที่ตามความเป็นจริงนิตไปยืม คัทเตอร์เพื่อนมาตัดกระดาษทำปลาไปทำไหนไม่รู้โดนคัทเตอร์บาดมือไปแจ่มลูกของพี่นิตเล่าเสริมให้แขกฟังด้วยท่าทางน่าเชื่อถือ

“หนูไม่ยอมมาทรอกอยู่ดี ๆ พ่อยุ่กับครูชรักไปรับหนูมาอยู่ที่นี่ไม่เห็นดีเลยหนูอยากกลับบ้านน้ำมีตั้งค้ใหม่หนูจะเอาเป็นค้รถกลับบ้านแล้วน้ำอย่าไปบอกพวกครูที่นั่นะเดี๋ยวเขาจะมาลงโทษหนูพวกนี้ใจร้าย ดีเจ็บด้วย” นิตผสมโรงอัดผู้ใหญ่

กว่าเรื่องจะรู้ถึงหูพ่อยุ่แม่แล้วผู้ใหญ่ก็หน้าแตกกลายเป็นยักษ์ใจมารไปเรียบร้อยโกรธยังงี้ก็ต้องทำใจ ค่อยยอมรับบ่มสอนกันไปตามระเบียบ

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 73-74)

ผลจากการถูกระทำจากพ่อและพี่ทำให้เธอชินชาในเรื่องเพศ เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา พฤติกรรมนี้แสดงให้เห็นเมื่อมีแขกมาเยี่ยมบ้าน คุ้มครองเด็กเธอจึงพูดเรื่องเกี่ยวกับเพศให้แขกฟังด้วยความสนุกสนานเห็นเป็นเรื่องธรรมดา และนิตยังชวนเพื่อนชายในบ้านคุ้มครองเด็ก มีกิจกรรมทางเพศกับเธอ แต่เพื่อนชายไม่เล่นด้วย ดังความว่า

ความแสบของนิตไม่ได้มีเพียงเท่านั้นบางที่แขกคนไหนยังหนุ่มหน้าตาดีเข้าสเป็คหนูนิตก็จะเข้าไปประจ่อประจ้ำ ถูกเนื้อต้องตัว เผลอๆ กระโดดกอดคอ หอมแก้ม ชบอกพัลวันจนแขกตกใจ อย่าวว่าแต่แขกเลย ครูหนุ่มๆหลายคนยังโดนมาแล้วตกใจจนพานจะหัวใจวายนี้แหละฤทธิ์ของหนูนิต

ถ้าเป็นแขกสาว ๆ นิตจะเดินเข้าไปทักทายพูดด้วยพอลอดคนน้อยหนูนิตก็จะเล่าเรื่องเพศหน้าตาเฉย ด้วยถ้อยคำชนิดตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม แขกสาว ๆ รับไม่ได้ ต้องรีบเดินหนีไปก็มี

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 74)

ด้วยความแค้นแกล้ม นิตแอบชวนเด็กชายน้อยเข้าห้องน้ำโดยอ้างว่าไปเล่นน้ำกันในห้องน้ำ ครั้นน้อยถูกหลอกเข้ามาในห้องน้ำเรียบร้อยแล้ว เด็กหญิงนิตก็มีบัญชา

“น้อย ถอดกางเกงให้เราดูหน่อยซิ เรามาเล่นอะไรหนูกๆ กัน ไม่มีใครเห็นทรอกนะ” นิตพูดกับน้อยหลังจากลงกลอนห้องน้ำ

“ข้าไม่เล่นกะเอ็งด้วยทรอก” น้อยวิ่งต้อออกมา ท่าทางตกใจตั้งใจว่าต้องไปฟ้องพ่อยุ่ แต่ นิตไวกว่าชิงฟ้องตัดหน้าก่อน

“พ่อยุ่น น้อยมันชวนเค้าเข้าห้องน้ำ มันจะพาเค้าไปเล่นเป็นแฟนกัน” นิตรายงานพ่อยุ่นจอตๆ ที่จริงหนูนิตพูดคำแรงกว่านี้เพราะเธอเล่นพูดตรงไปตรงมา

“เอ็งนั่นแหละชวนข้า ยังมีหน้ามาโกหกอีก หน้าไม่อาย” เด็กขายน้อยโต้ให้บ้าง

“ข้าไม่ชอบเอ็งหรอก คนหน้าไม่อาย” น้อยพูดพาลงร้องไห้สะอึกสะอื้น

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา.2545 : 75)

ภาพชีวิตของนิตเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวและรันทดเนื่องจากปัจจัยของสภาพแวดล้อม ครอบครัวไม่อบอุ่น แม้แต่พ่อและพี่ชายแท้ ๆ ยังร่วมกันข่มขืนเธอ การดั้นร่นเอาตัวรอดทำให้เธอกลายเป็นคนตลปตะแลง โทกพลิ้วปลิ้นปล้อน และกร้านชีวิต หลงใหลในเรื่องเพศ เมื่อย้ายเข้ามาในบ้านคุ้มครองเด็ก มาอยู่ในกรอบและได้รับการอบรมสั่งสอนแล้วแต่เธอก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะไม่ยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง ซึ่งมูลนิธิต้องทุ่มเทแรงกายแรงใจและอดทนกับเธอให้มากเพื่อช่วยเหลือให้เธอมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เหมี่ยว

ภาพชีวิตของเหมี่ยว

เหมี่ยวหรือห่าน้อย เด็กชายวัย 4 ขวบ ที่มีพ่อติดยาเสพติด และติดเหล้า ชีวิตของเหมี่ยวถูกพ่อทารุณกรรมตั้งแต่อายุ 3 ขวบ ตอนเด็กเหมี่ยวอยู่กับยาย ต่อมาพ่อพาครอบครัวอพยพมาจากภาคอีสานเพื่อมาทำงานก่อสร้างและรับเหมาทั่วไป พ่อเคยติดยาเสพติดเมื่อครั้งรับจ้างขับรถสิบล้อหลังจากเลิกเสฟแล้วก็มาติดเหล้าอีกเมื่อเมาก็มาทูปตีลูกเมีย เหมี่ยวได้รับบาดเจ็บจากการทำร้ายของพ่อเป็นบาดแผลสาหัสตามตัว ท้ายที่สุดพ่อของเหมี่ยวถูกจับ เมื่อเข้ามาอยู่ในบ้านคุ้มครองเด็กเหมี่ยวมีเพื่อน และมีคนดูแลเอาใจใส่ด้วยความเมตตาทำให้เหมี่ยวมีความสุขมากขึ้น

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

การขาดความรับผิดชอบขาดเมตตาต่อลูก

พ่อของเหมี่ยวหรือห่าน้อยไม่รับผิดชอบครอบครัว ติดยาเสพติด กินเหล้าเมาทุกวัน จากนั้นก็ทำร้ายร่างกายลูกเมียเป็นประจำ ทำให้ลูกเมียขาดความสุขและหวาดกลัว จนแม่ทนไม่ไหวหนีไป ผลร้ายตกอยู่ที่เหมี่ยวที่เด็กที่สุดและเอาตัวรอดไม่เป็น เหมี่ยวถูกพ่อทารุณกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งเตะต่อยทุบตี จี้ด้วยบุหรี กระทั่งจนไส้ทะลัก ภาพพ่อใจร้ายเป็นภาพฝังใจทำให้เหมี่ยวหวาดกลัวผู้ชาย ดังความว่า

ก่อนนี้พ่อเคยขับสิบล้อและติดยาบ้าพักหนึ่งเลิกจากยาบ้าพ่อหันมาติดเหล้าอมแอมพ่อกินเหล้าเมามาทุกวันเมื่อเมาได้ที่จะทุบตีลูกเมียประจำจนแม่ของห่าน้อยทนไม่ไหวต้องหนีพ่อไปอีกคนเหมือน เมียคนแรกพ่อยังไม่โหและกดดันหนักลูก ๆ ถูกพ่อทำทารุณหนักขึ้นแต่พี่สาวพี่ชายต่างแม่ของห่าน้อย ซึ่งอยู่ในวัย 5-9 ขวบแล้ววิ่งหนีทันไปหลบอยู่ที่ตุ๊ณบ้านชาวบ้านเมตตาสงสารหาข้าวหาน้ำมาให้กินกัน ได้ตุ๊ณบ้าน เพราะต้องแอบไม่ให้พ่อเด็กเห็น

เคราะห์ร้ายตกอยู่ที่ห่าน้อยที่เด็กเกินไปกว่าจะหนีได้ทันพ่อจะประเคนกำปั้นและตอยตะเด็กจนกว่าจะพอใจ บางครั้งพ่อเคยเอาเชือกผูกสองมือลูกน้อยจับชักรอกขึ้นลงติดกันด้วยไม้เอาบุหรี่ปากและตามตัว ห่าน้อยเคยได้รับบาดเจ็บสาหัสถึงต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลถึงสองหนสองครา หนแรกเด็กน้อยโดนพ่อกระทุ้งไล่ทะเลาะออกมาอาการปางตายหมอต้องเย็บกันหลายเข็ม ทางโรงพยาบาลชี้ไว้ว่า หากขึ้นทำอย่างนี้อีกครั้งจะแจ้งตำรวจจับ แต่คำขู่นี้ก็ไม่ได้ผล

หนที่สองเด็กน้อยถูกชาวบ้านช่วยนำส่งโรงพยาบาลอีกครั้งครั้งนี้หน้าของห่าน้อยบวมและเหมือนไม่ใช่หน้าคนเพราะพ่อบังเกิดเกล้าใช้ทั้งไม้และกำปั้นชกหน้าจนเส้นเลือดฝอยในตาแตกตำรวจจึงจับพ่อจอมทารุณเข้าคุกไปตามระเบียบ

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เตียงสา.2545 : 80-81)

เหมี่ยวถูกผู้เป็นพ่อทารุณกรรมมาเป็นความกลัวที่ติดตัวมาในสถานสงเคราะห์เด็กเหมี่ยวไม่ชอบหน้าผู้ชาย เพราะคิดว่าครูผู้ชายทุกคนใจร้ายเหมือนพ่อ ทั้งนั้น

เนื่องจากถูกพ่อทำร้ายมานานนักเขาจึงไม่ชอบหน้าผู้ชายแรก ๆ ห่าน้อยไม่เข้าหาครูผู้ชายด้วยคิดว่าผู้ชายใจร้ายเหมือนพ่อแต่กับครูผู้หญิงเขาจะอ่อน ดุดจาง แต่เดี๋ยวนี้เขารู้แล้วว่าผู้ชายที่ใจดีก็มี

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เตียงสา.2545 : 82)

เหมี่ยวเข้ามาอยู่สถานสงเคราะห์เมื่ออายุเพียง 4 ขวบ เหมี่ยวได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดี ซึ่งเหมี่ยวไม่เคยได้รับมาก่อนในชีวิต ภาพพ่ออยู่ในใส่ยารักษาแผลให้เหมี่ยว เป็นยาสมานแผลในใจเหมี่ยวให้คลายความหวาดกลัวผู้ชาย ซึ่งเหมี่ยวไม่มีวันลืม ดังข้อความ

เมื่อมาใหม่ ๆ แผลที่โดนบุหรี่ปองพ่อยังไม่หายสนิท ต้องทำแผลทุกวัน แต่พ่อขุนเรียกมาทำแผลเด็กชายก็เบ้หน้าจะร้องไห้แล้วเขาเป็นโรคกลัวหมอกลัวยา เพราะเคยอยู่รักษาตัวในโรงพยาบาลนานวัน “บ่อเอาพ่อขุน จะเอาหมอ” ห่าน้อยปฏิเสธไม่ยอมให้พ่อขุนทำแผลให้เพราะกลัวเจ็บครั้นพ่อขุนบอกว่าจะให้หมอมารักษาแผลให้ก็ได้ ห่าน้อยรีบปฏิเสธอีกพัลวัน “หมอบ่เอาจะเอาพ่อขุน” ทำไปร้องไห้ไป จนพ่อขุนต้องหาอุบายหลอกเด็ก “อยากเป็นพระเอกมั๊ย” พ่อขุนชี้ไปที่พระเอกจั่นเจาแห่งเปาบุ๋นจิ้น ทำทางเก่งกาจฉลาดเฉลียวในทีวี

“อยากครับ” ห่าน้อยมองจั่นเจาตาแป๋ว

“พระเอกเขาไม่ร้องไห้ละ เห็นไหม พระเอกต้องอดทน

ถ้าห่าน้อยอยากเป็นพระเอกต้องไม่ร้องไห้รู้ไหม” พ่อขุนหวานล่อม

พระเอกตัวน้อยยังคงห่อปากเพราะเจ็บ แต่เพราะกลัวเสียเหลี่ยมมาดพระเอก จึงหยุดร้องไห้ งานนี้ผู้ใหญ่หลอกเด็กได้สำเร็จอีกตามเคย

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ไร้เตียงสา.2545 : 83)

ภาพชีวิตของเหมี่ยวเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จโดยมีปัจจัยมาจากครอบครัวพ่อแม่ที่ขาดความรับผิดชอบ ไม่ได้เลี้ยงดูลูกด้วยความรัก ไม่เคยเป็นแบบอย่างที่ดี การทุบตีทารุณกรรมลูกทำให้เกิดบาดแผลทั้งทางกายและทางใจทำให้ลูกไม่มีความสุข หลังจากเข้ามาอยู่ที่บ้านคุ้มครองเด็ก เหมี่ยวมีสภาพทางจิตใจที่มั่นคงขึ้นเพราะพบกับสภาพแวดล้อมที่ดี มีคนที่รักและเมตตาเหมี่ยวอย่างแท้จริง

5. กลุ่มชีวิตคู่

ในภาพชีวิตของกลุ่มชีวิตคู่นี้ประกอบไปด้วยสารคดีเรื่อง ชีวิตคู่ไม่รู้จัก ชีวิตรักนวลฉวี ในสารคดีทั้งสองเรื่องนี้ อรสม สุทธิสาคร ได้เขียนถึงภาพชีวิตของชีวิตคู่ที่มีหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นปกติสุข และไม่ปกติสุข โดยผู้วิจัยได้เลือกวิเคราะห์เฉพาะภาพชีวิตที่น่าสนใจ ซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จ และความล้มเหลวในการดำเนินชีวิต ซึ่งอาจนำมาเป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิตได้ ภาพชีวิตที่นำมาเลือกทำการวิเคราะห์คือภาพชีวิตของ แจง ทิพยา วดี เดช พื้ตัมแจ้ว หนุ่ม ตอง จิต แป้ว ตอง แม็ค แป้ง แพร อาจารย์ปองชัย และนวลฉวี ตามลำดับดังนี้

แจง

เป้าหมายชีวิต

แจงเป็นสาวยุคใหม่อย่างแท้จริง เธอเลือกทางเดินชีวิตด้วยตนเองอย่างกล้าหาญ ด้วยการเลี้ยงลูกเพียงลำพังให้ได้โดยไม่ต้องพึ่งพ่อผู้ไม่มีความรับผิดชอบ เธอมุ่งมั่นและตั้งใจจะทำหน้าที่ของแม่ให้ดีที่สุด ดังความว่า

"ทุกคนเข้าใจประเด็นผิดหมด ทุกคนต้องการให้เราเป็นครอบครัว ให้ลูกมีพ่อสมบูรณ์แบบแต่ไม่รู้ ว่าครอบครัวที่จะอยู่ด้วยกัน จิตวิญญาณของครอบครัวจะเป็นยังไง เรบอกที่เราสามารถทำให้ครอบครัวเราซึ่งเป็นซิงเกิล มาเทอร์ส สมบูรณ์พร้อมได้ เพราะเรารู้สึกว่าเรามีจิตวิญญาณที่ดีให้ลูกได้เราจะสร้างลูกเราขึ้นมา แต่ถ้าจะให้อยู่ให้พ่อกับลูกได้เห็นหน้ากันเพื่อรักษาโครงสร้างของครอบครัวให้ครบถ้วนไว้ คือ มีสามีหลังคา แต่ข้างในปลวกกินยุบยับ อย่างนี้จะอยู่ไปทำไมไม่เอาดีกว่า"

(ชีวิตคู่ไม่รู้จัก.2546 : 291)

ภาพชีวิตของแจง

แจงเป็นผู้หญิงทำงานที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานตามแบบของผู้หญิงยุคใหม่ แจงปฏิเสธผู้ชายที่อยู่ร่วมกันมานานถึง 6 ปี เพราะเห็นว่าเขาไม่เหมาะสมที่จะเป็นพ่อของลูก เขาเป็นคนเจ้าชู้ ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีความเป็นผู้นำครอบครัว ไม่มีวินัยในการใช้เงิน เธอตัดสินใจเลี้ยงลูกคนเดียว ดีกว่าต้องรับภาระหาเลี้ยงสามีและแจงโชคดียี่ที่มีกำลังใจจาก พ่อแม่และครอบครัวข้างช่วยประคับประคอง แจงเลี้ยงลูกอย่างเผชิญความเป็นจริง เธอเก็บความทรงจำเกี่ยวกับพ่อไว้ให้ลูกแต่ไม่มีความผูกพันใดๆ มากไปกว่านั้น หลังเลิกร้างกันจนถึงลูกอายุ10 ขวบ พ่อมาเยี่ยมลูกนับครั้งได้และไม่รับผิดชอบอันใด แจงใช้ชีวิตหม้ายอย่างมีชีวิตชีวา และไม่เปลี่ยวใจแต่อย่างใด

ภายหลังเธอตกลงใจใช้ชีวิตกับหนุ่มใหญ่วัย 50 เศษ ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมที่ทำงานเดียวกัน เขาเป็นหม้าย และเป็นคนรักเด็ก ชีวิตที่ผ่านร้อนผ่านหนาวมานานทำให้เธอรู้จักคิดใคร่ครวญอย่างรอบคอบ แม้ว่าลูกยังไม่ยอมรับพ่อใหม่ แต่เธอก็ให้ทั้งสองฝ่ายเรียนรู้กันไปเอง

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

ความมั่นใจในตนเองและมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

ภาพชีวิตของแจ่งเป็นภาพชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่ที่ผู้หญิงซึ่งได้รับการศึกษาดี มีความสามารถในการทำงาน และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้เธอเป็นคนที่ต้องดำเนินกฎระเบียบของสังคม เธอเห็นว่าการแต่งงานหรือการจดทะเบียนสมรสไม่ใช่เรื่องสำคัญเท่ากับความรักและความเข้าใจกัน เมื่อเธอตั้งครมภ์โดยที่ไม่ได้แต่งงานทำให้สังคมมองเธออีกรูปแบบหนึ่ง แต่เธอก็ไม่สนใจ ดังความว่า

“เราเป็นผู้หญิงที่ไม่สนใจกับสิ่งที่มีผลกระทบต่อเราได้กำหนดชีวิตของเราแล้วเพราะฉะนั้นเมื่อฉันอยากจะท้องก็เรื่องของฉันในเวลานั้นเขาเป็นผู้ชายที่อยู่กับเราเป็นชายที่ทำให้เราเกิดการปฏิสนธิในอนาคตเราคิดว่าคนๆนี้คงไม่อยู่กับเราตลอดไปหรือเขาไม่ใช่ผู้ชายในแบบที่มาร่วมชีวิตกับเราแล้วเรามีความสุขอย่างที่ต้องการ”

(ชีวิตคู่ไม่รู้จักัน. 2546 : 289)

เมื่อรู้ว่าตัดสินใจผิดพลาด พ่อของเด็กไม่ใช่ผู้ชายที่ดีพอ แจ่งก็กลัวที่จะเผชิญปัญหาและตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยว เธอยอมเลี้ยงลูกด้วยตนเองดีกว่าทนยอมใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยกันตลอดไปด้วยความจำใจ นอกจากจะเลี้ยงลูกด้วยความเข้าใจให้อยอมรับความจริงแล้ว เธอยังสอนลูกให้ยืนหยัดอยู่ได้ด้วยตนเองด้วย แม้เธอจะไม่รักพ่อของลูกแล้ว แต่เธอก็ไม่ได้กีดกันหากเขาจะทำหน้าที่ของพ่อด้วยการมาเยี่ยมลูกบ้าง แต่เขากลับไม่มีสิ่งนั้นเลย ดังความว่า

“เราต้องบอกให้ลูกรับรู้เลยว่าแม่เลี้ยงลูกคนเดียวเพราะฉะนั้นหนูจะมาเรียกร้องต้องการอะไรมากเหมือนคนที่มียกแม่ครบ มีสตางค์เยอะคงไม่ได้ ความที่ลูกกับพ่อไม่ได้ผูกพันกันมาแต่เด็กทำให้ลูกไม่มีปัญหาว่าเขาโหยหาพ่อ วยของเขาเป็นวัยที่พร้อมจะรับการใส่โปรแกรมอะไรใหม่ ๆ เข้าไปในความรู้สึกว่าตอนนี้เขาอยู่กับแม่มีความสุขไหมลูก เรามีพ่อดีแม่ แต่เราไม่ได้อยู่ด้วยกันแล้วแต่เรามีคุณตาคุณยาย มีญาติพี่น้อง ทุกคนก็โอบอุ้ม ลูกรู้ว่าแม่ทำงานหนัก ตั้งแต่เด็กก็พาเขามาที่ทำงานคอนเซ็ปต์ของเราคือไม่ใช่จะเลี้ยงลูกให้เขาเป็นเด็กมีปัญหา แต่เลี้ยงให้เขาเป็นเด็กธรรมดาที่มีซิงเกิลมาเทอร์สเราไม่เคยเล่าความไม่ดีไม่งามของพ่อให้เขาฟังเด็กทุกคนจะต้องมีภาพที่สวยงามของความเป็นพ่อแม่ของเขาบอกแต่ว่าพ่อเขาอยู่กับเราไม่ได้ และเขารับผิดชอบเราไม่ได้ในที่สุดเราต้องอยู่แบบนี้”

(ชีวิตคู่ไม่รู้จักัน. 2546 : 288)

ภาพชีวิตของแจ่งเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงลูกเพียงลำพัง เพราะเธอมีการศึกษาดี มีความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบสูงและกล้าตัดสินใจไม่หวั่นไหวต่อโชคชะตา เธอต่อสู้ด้วยความมุ่งมั่นและยอมรับความจริงของชีวิต ทำให้ประสบความสำเร็จ

ทิพยา

เป้าหมายชีวิต

ทิพยาแต่งงานกับนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ เธอรู้ว่าเขาเป็นคนเจ้าชู้ แต่เธอก็ใช้ความอดทนและธรรมะเป็นที่พึ่ง เธอต้องการชีวิตครอบครัวที่สงบสุข จึงอดทนเพื่อครอบครัวตลอดมาตั้งความว่า

“จากที่เคยตามหึงตามหวงเดี๋ยวนี้ทิพยายึดหลักทำใจ บางครั้งเธอขับรถพาสามีไปหานักร้อง และมารับกลับ เธอบอกว่าสิ่งใดว่าสามีมีความสุข เธอสุขด้วยถือเป็นความเปิดเผยต่อกัน ไม่ต้องปิดบังอำพรางหรือโกหกกัน ทำให้สามีรักและเกรงใจเธอมากขึ้น

“บางครอบครัวยังอยู่กันมานานก็ยังคุยกันไม่ได้ แต่เรามีความสุข มีอะไรก็พูดคุยปรึกษากัน เราคิดมาตลอดว่ายังไงฉันต้องอดทน เพื่อที่จะมีสามีเดียว และก็มีพ่อคนเดียวให้ลูก เราอดทนเพื่อลูก แต่ถ้าย้อนกลับไป 20 ปีที่แล้วไม่เป็นอย่างนี้เลย เวลานี้ถือว่าเป็นชีวิตที่สมบูรณ์แบบแล้ว”

(ชีวิตคู่ไม่รักกัน. 2546 : 336)

ภาพชีวิตของทิพยา

ทิพยาวัย 48 ปี สามีของเธอเป็นนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่เจ้าชู้มากแต่มีกฎประจำใจไว้ว่า ไม่มีภรรยาชนิดเป็นตัวเป็นตน ทิพยาแต่งงานกันมา 30 ปี ช่วงแรกของชีวิตแต่งงานเธอต้องทนทรมานกับการรอคอย ทิพยาใช้ความอดทนและใช้หลักธรรมะเป็นที่พึ่ง ชีวิตในช่วง 10 ปีหลังจึงเป็นชีวิตที่ราบรื่นเข้าใจกัน แต่สามีของทิพยาไม่ได้หยุดความเจ้าชู้ ทิพยาจึงต้องทำใจยอมรับสภาพนี้ให้ได้ เธอจึงปรับเปลี่ยนตัวเอง เมื่อเขาหยุดความเจ้าชู้ไม่ได้เธอจึงเป็นฝ่ายเลือกผู้หญิงให้กับสามี เพื่อความสบายใจ บางครั้งต้องไปส่งและรอรับกลับ พฤติกรรมของเธอกลับทำให้สามีรักและเกรงใจเธอมากขึ้น นอกจากใช้ความอดทนและเมตตาแล้ว ทิพยายังรับอุปการะเด็กกำพร้าอีกหลายคน ความรักและความเมตตาต่อเด็กด้วยความจริงใจ และเป็นการช่วยเหลือสังคมด้วย ทำให้สามียิ่งรักและเกรงใจเธอมากขึ้น เขาให้ความสนับสนุนเพื่ออนาคตของเด็ก และเธอจะได้ไม่เหงาทั้งยังทำให้เธอมีความสุขด้วย

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

ความอดทนและความเมตตา

ทิพยาใช้ชีวิตร่วมกับสามีมานานถึง 30 ปี เธอรักสามีขณะเดียวกันก็เข้าใจสามีด้วยว่าเขาเป็นคนเจ้าชู้มาก เธอต้องใช้ความอดทนอย่างมากเพื่อประคับประคองชีวิตครอบครัวให้ตลอดรอดฝั่ง เพราะเธอต้องการมีสามีเพียงคนเดียว และต้องอดทนเพื่อลูก ในช่วงแรกของการแต่งงานเธอได้รับ

ความทุกข์ใจไม่น้อย จากการตามดูพฤติกรรมสามี ต้องหวานอมขมกลืนที่เขามีผู้หญิงอื่นมากหน้าหลายตา หลังจากเธอใช้หลักธรรมเป็นที่พึ่งทางใจ ใช้ความเมตตา และนั่งวิปัสสนาเป็นนิจ ทำให้จิตใจเธอสงบ เมื่อเธอไม่ตามควบคุม ไม่สนใจแต่ก็ไม่สนับสนุน เพียงแต่เปิดใจยอมรับและไม่ทะเลาะกันด้วยเหตุของความเจ้าชู้นี้อีก ส่งผลให้สามีของเธอปรับเปลี่ยนตัวเองและมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น และหันมาใส่ใจดูแลลูกมากขึ้น ดังความว่า

"ตอนแต่งงานกันไม่รู้พื้นฐานมาแล้วว่าเขาเป็นคนเจ้าชู้มากขณะที่หมั้นกันเขาก็ยังมีผู้หญิงคาราคาซังอยู่ แต่เรามีความมั่นใจอยู่จุดหนึ่งที่เขาพูดกับเราว่าถ้าแต่งงานแล้วเขาจะยุติเราก็คือ ที่นี้พ่อแต่งงาน แล้ว มันเหมือนตกหลุมไปเรียบร้อย คำพูดที่เขาพูดว่าจะหยุดนั้นเขาก็ไม่ทำ เราก็คงได้แต่ขมขื่น มีน้ำตามาตลอดเขาบอกออกไปข้างนอกจะไปทำงานเข้าถึงใจประชาชนใช้เข้าถึงใจประชาชน เฉพาะเพศหญิง เขาจะต้องเข้าคลับเข้าบาร์ว่าจะถึงบ้านตีสองตีสามเป็นประจำทุกคืน เราจะต้องอยู่กับบ้านเลี้ยงลูกไปตรงนั้นมันทุกข์หนัก สภาพจิตใจแย่มากเราอดทนแต่พออดทนถึงที่สุดมันไม่ไหวแล้วก็ต้องทะเลาะโต้เถียงกัน มีคนเขามารายงานเราก็คล้อยไปด้วยเลยเริ่มระแวงแล้วออกตามล่าหาความจริงตอนนั้นรถก็ไม่มี อุปกรณ์ที่ใช้คือ รถสามล้อซาเล้งเอาลูกคนโตอายุแค่หกขวบไปด้วยไปนั่งตบยุงคอยเขาออกจากบาร์เห็นเขาคลอเคลียกันออกมาบอกลุงสามล้อลุงต๊อบตามเขาไปก็แล้วกันปรากฏว่าลุงแกต๊อบไปแหกโค้งบอกผมไปไม่ไหวแล้วครับคืนนั้นไปไหนแล้ว ผมก็ไม่รู้สามีกลับบ้านเราก็อำนาจกษใส่ฉันทันเห็นเขาว่าไงดีแล้วนี่อยากตามก็ตามเมื่อไรก็ เจอทุกครั้งแหละนี่คือเขาพูดจริงทำจริงไม่สนใจด้วยว่าเราจะรู้สึก ยังไงที่นี้ละคร่ำหลายตลบเลยเขาจะทำให้ เรารู้สึกว่าต้องอดทนอย่ามามีปฏิกิริยาเป็นความสามารถเฉพาะคนนะลอกเลียนแบบไม่ได้ร้องไห้ไปกราบคุณแม่เขาเหมือนจะจมน้ำตายหาที่เกาะคุณแม่เขาแนะให้ฝึกวิปัสสนาที่ดีขึ้นระยะหนึ่ง พออยู่ ๆ มาไม่ได้ปฏิบัติจิตก็ตกลงมากอีกออกตามต่ออีกวันอย่างนี้เป็นทุกข้อยู่เป็น 10 ปี

อยากฆ่าตัวตายแต่ก็ห่วงลูกสังคมนอกก็มีส่วนทำให้ใจเราโอนเอนไม่มีจุดยืนใครพูด นิดหน่อยบางที่เขา ใส่ผงชูรสมาเราก็อทะเลาะกันแต่พอปฏิบัติมาเรื่อย ๆ จนระดับหนึ่ง เราก็มาร่วมเป็นวิทยากรอบรมวิปัสสนา สอนมาจนทุกวันนี้ จิตใจดีขึ้นเรื่อย ๆ ดีที่สุดคืออานิสงส์ของการรับลูกน้อยมาเลี้ยง สามีเปลี่ยนแปลงไปมาก ช่วยดูแลลูกอย่างดี"

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน.2546:334-335)

การที่ทิพยารุจักปล่อยวาง ไม่นำปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้หากเจ้าตัวไม่ยอมปรับปรุงตัวเอง มาบั่นทอนจิตใจ รัจักใช้หลักธรรมเป็นที่พึ่ง ทั้งยังแผ่ความรักความเมตตาช่วยเหลือสังคม พฤติกรรมดังกล่าวจึงช่วยให้ครอบครัวเธอมีความสุข เกิดความรักและเข้าใจกันและกันมากยิ่งขึ้น ดังความว่า

"ลูกชายมันแห่ผมว่าพ่อจะตั้งโรงเรียนเด็กกำพร้าหรือลูก ๆ ผมรักน้อง ๆ หมดทุกคนพอรู้ภาษาเราจะเป็นไรไปละ พ่อเขาเป็นนายพลนะมีอะไรไหม เขาไม่มีปมด้อยในตัวเองเราเลี้ยงเขาโตขึ้นให้เขาเป็นเพื่อนเราได้แค่นี้เราพอใจแล้วสิ่งที่เราได้รับคือเป็นเพื่อนให้มีความสุขแก่พ่อแม่ได้ จะได้ไม่เหงาเพราะลูก

เราไม่มีเวลาให้เรา เราคิดว่าเราสร้างบุญกุศลผลกว่าดีว่าเลี้ยงหมานะ พวกเศรษฐีทั้งหลายที่เลี้ยงหมา
นะสิ้นเปลืองกว่าคนอื่น เพื่อนผมถามว่าเลี้ยงด้วยข้าวที่ยี่ห้ออะไรลูกถึงได้ อยู่ดี ไม่สร้างปัญหา บอกเขาว่า
ยี่ห้อ เมตตา วิปัสสนา สองยี่ห้อเลี้ยงควบคู่กันไป”

(ชีวิตคู่ไม่รู้จัก. 2546:335)

ภาพชีวิตของทิพยาเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จ เพราะทิพยามีความอดทนรู้จักเปิด
ใจยอมรับ และรู้จักปรับระดับประคองชีวิตครอบครัวให้อยู่กันพร้อมหน้าพ่อแม่ลูก ใช้หลักธรรมความ
เมตตามาใช้สร้างกุศลต่อเด็กกำพร้า โดยนำเด็กกำพร้ามาอุปการะสงเคราะห์เลี้ยงดูเหมือนญาติที่สนิท
ไม่เป็นภาระแก่สังคม การกระทำของทิพยานอกจากจะส่งผลให้ครอบครัวมีความสุขแล้วและยังมีน้ำใจต่อ
ส่วนรวมด้วย

วดี

เป้าหมายชีวิต

วดีอยู่ในครอบครัวผู้ดีเก่า เธอเป็นผู้หญิงที่ฉลาด และใช้วิจารณ์ญาณไตร่ตรองแม้แต่การ
เลือกคู่ครอง เธอเลือกแต่งงานกับคนที่รักเธอและเห็นว่าเขาสามารถดูแลเธอให้มีความสุขได้ เธอ
แต่งงานกับนักธุรกิจอนาคตไกล และครองรักกันอย่างมีความสุข โดยใช้ความรักความเข้าใจ การ
สร้างข้อตกลงในการดำเนินชีวิต ทำให้ชีวิตครอบครัวเป็นสุข ดังความว่า

“ที่ตัดสินใจเลือกเขาเพราะเห็นเขาเป็นผู้ใหญ่ เราเป็นคนใจร้อน สเปกของเราไม่ชอบผู้ชายรูปหล่อ
และแม่ต้องเสียแล้วด้วย เขาก็เข้าตามสเปกของเราพอดี แม่เขาเสียแต่เขายังเล็ก เขาเป็นครอบครัวคนจีน
พ่อเขาก็เข้ากับเราได้ ตอนเด็ก ๆ ก็ไม่รู้หรอกว่าความรักเป็นอย่างไร แต่คิดว่าเขาดูแลเราได้ เอื้ออาทร
เรา ตรงนี้จะเป็นจุดที่ดี ปกติผู้หญิงมักเราตัวเองเป็นที่ตั้ง ว่าต้องรักต้องชอบถึงจะแต่งงานเลือกคนที่
เขารักเราดีกว่า ตัวเองเกลียดผู้ชายเจ้าชู้ เพราะคุณตาของคุณพ่อก็เจ้าชู้เห็นเลยว่าความเจ้าชู้ของผู้ชาย
ทำให้ครอบครัวเป็นทุกข์.....

“ต้องรักษาความสดชื่นในครอบครัว รักกันอย่างไรต้องเหมือนเดิม สวีตหวานเหมือนเดิมไม่ใช่แก้
แล้วจับมือจับไม้กันไม่ได้ อายุลูกที่เรายังเป็นธรรมดา หลายคู่เขาคิดว่าแก้แล้วไม่ทำ ผู้ชายเขาเลยไป
หาคู่ทำแทน ทุกวันนี้กับสามีก็ยังมีเรื่องพูดคุยกันได้ เราต้องรู้จักขอโทษและให้อภัย ทำให้กำแพงต่าง ๆ
ลดลงได้ตอนแต่งงานใหม่ ๆ อาจต้องขอโทษกันบ่อยหน่อย เพราะยังไม่ค่อยรู้จักกัน เราอยู่กับสามี
สามีไม่เคยทะเลาะกันเลย มีข้อตกลงกันไว้ว่าไม่ว่าจะโกรธกันแค่ไหน จะไม่ออกจากบ้าน เพราะถ้า
ออกจากบ้าน จะมีบุคคลที่สามเข้ามา พออารมณ์เย็นก็มาขอโทษกันมีอะไรก็หันหน้าเข้าหากัน ผู้หญิง
ต้องเย็น เพราะผู้ชายมีจุดหัวน้โหว่มากกว่า ภายในอ่อนแอกว่า เราอย่าไปกดดัน ต้องเป็นน้ำเย็นให้
กำลังใจเห็นอกเห็นใจ ไม่ซ้ำเติมกัน พร้อมทั้งจะร่วมทุกข์ร่วมสุข คนหนึ่งอ่อนแอคนหนึ่งต้องเข้มแข็ง

(ชีวิตคู่ไม่รู้จัก. 2546 : 198-199)

เมื่อครอบครัวมันคงดีแล้วและมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมได้ วดีก็ไม่รีรอที่จะทำความดีนั้นเพื่อความสุข ความสบายใจ และยังได้ช่วยเหลือสังคม เธอจึงแบ่งปันความสุขแก่ผู้อื่นด้วยการรับอุปการะเด็กกำพร้า ดังความว่า

“การออกมาทำงานหารายได้ให้องค์กรการกุศลต่าง ๆ ครอบครัวต้องเข้าใจ และต้องมีความพร้อม เรอบอกกับลูกตั้งแต่ยังเล็ก ๆ ว่า ถ้าแม่อยู่กับลูกตลอดเวลา แม่ก็ช่วยให้เด็กดีได้สามคน แต่ถ้าลูก ๆ มีพ่อมียายดูแล เอาตัวรอดได้แล้ว แม่ก็ช่วยเด็กได้อีก 100 คน ลูก ๆ ก็เข้าใจ เด็ก ๆ ไม่ได้ขาดความอบอุ่น เพราะมีพ่อกับยายคอยดูแลสม่ำเสมอ ทั้งเธอก็แบ่งเวลาให้กับลูกด้วยตามความเหมาะสม”

(ชีวิตคู่ไม่รู้จัก.2546 : 202)

ภาพชีวิตของวดี

วดีสืบเชื้อสายจากสกุลเก่าแก่ มีฐานะดี เนื่องจากอยู่ในราชสกุล วดีจึงทำงานเพื่อสังคม มีตำแหน่งการงานในองค์กรการกุศลหลายแห่ง สามีทำธุรกิจ มีลูกน่ารัก 3 คน ลูกทุกคนเรียนหนังสือดี เป็นครอบครัวที่อบอุ่น วดีเป็นแม่เข้าใจลูกๆ เข้าใจสามี เป็นคนรู้จัก มีวินัยในตนเอง สามารถสร้างกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตในครอบครัวอย่างมีความสุข และมีเมตตาจิต รู้จักดูแลครอบครัวตนเองให้ดีกว่าก่อน เมื่อครอบครัวมีความสุขมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคมได้ เธอและครอบครัวก็พร้อมที่จะทำประโยชน์แก่ส่วนรวมด้วยความเต็มใจ อันส่งผลให้ครอบครัวมีความสุขมากยิ่งขึ้น

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

1) ความรักและความเข้าใจกันทำให้ครอบครัวเป็นสุข

วดีเลือกแต่งงานกับคนที่รักเธอและเข้าใจเธอ เธอเองก็พยายามปฏิบัติตนให้เป็นที่รักของสามี เป็นภรรยาที่ดี ไม่จู้จี้ขี้บ่น รู้จักปรับปรุงตัวเอง รู้จักขอโทษและให้อภัยกัน เปิดใจพูดคุยทำความเข้าใจกันเมื่อมีปัญหา การสร้างข้อตกลงระหว่างกันและกัน ทำให้ครอบครัวเป็นสุข ดังข้อความว่า

“เคยเห็นภรรยาที่ปรนนิบัติ ดูแลทุกอย่าง แต่สามียังไปมีเมียคนอื่น ก็ต้องถามจริง ๆ แล้วเขาขาดอะไรจึงต้องไปแสวงหาสิ่งเหล่านั้น คิดว่าวัตถุประสงค์แล้วล่อมสิ่งอื่น เป็นแค่องค์ประกอบ ที่สำคัญคือความเข้าใจกันและอย่าสร้างความเบื่อหน่ายให้แก่กันจะดีที่สุด ผู้หญิงจะต้องคำนึงมาก ๆ ว่าอย่าจู้จี้ขี้บ่นถึงทำมางๆแต่บ่นไปทำไปสิ่งที่ทำจะติดลบหมดบ้านที่มีปัญหาหนักเกิดจากแม่บ้านขี้บ่น ตัวเองจะไม่จู้จี้ขี้บ่นเลย แล้วต้องรักษาความสดชื่นในครอบครัว รักกันอย่างไรต้องเหมือนเดิม สวีตหวานกันเหมือนเดิมไม่ใช่แก่แล้ว จับมือจับไม้กันทำไม่ได้ อายุลูก นี้เรายังทำเป็นเรื่องธรรมดา หลายคู่เขาคิดว่าแก่แล้วไม่ทำผู้ชายเขาเลยไปหาคู่ทำแทน ทุกวันนี้กับสามียังมีเรื่องพูดคุยกันได้ เราต้อง รู้จัก ขอโทษและให้อภัยทำให้กันแพงต่าง ๆ ลดลงได้ตอนแต่งงานใหม่ ๆ อาจต้องขอโทษบ่อยหน่อย เพราะยังไม่ค่อยรู้จักกัน เราอยู่กับสามีไม่เคยทะเลาะกันเลยมีข้อตกลงกัน ไว้ว่าไม่ว่าจะโกรธกันแค่ไหน จะไม่ออกจากบ้าน

เพราะถ้าออกจากบ้าน จะมีบุคคลที่สามเข้ามา พออารมณ์เย็นก็มาขอโทษกัน มีอะไรก็หันหน้าเข้าหากัน ผู้หญิงต้องเย็นเพราะผู้ชายจะมีจุดหัวน้ไทมามากกว่า ภายในอ่อนแอกว่าเรา อย่าไปกดดัน ต้องเป็นน้ำเย็น ให้กำลังใจเห็นอกเห็นใจไม่ซ้ำเติมกันพร้อมที่จะร่วมทุกข์ ร่วมสุข คนหนึ่งอ่อนแอ คนหนึ่งต้องเข้มแข็ง

(ชีวิตคู่ไม่รู้จักกัน.2546:199)

2) การมีวินัยในตนเองและใส่ใจผู้อื่น

แม้จะรักลูกเพียงใดแต่ตัวไม่เคยตามใจลูก เธอจะสอนให้ลูกมีวินัยในตนเอง แม้เธอจะสามารถรักและตามใจลูกได้ แต่เธอก็รู้จักสอนให้ลูกรู้จักประหยัด มัธยัสถ์ อดออม ใช้จ่ายตามความเหมาะสม นอกจากนี้เธอยังสอนให้ลูกรู้จักคิด มีเหตุผล รู้จักช่วยเหลือตนเองและเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น ดังความว่า

“เราจะเลี้ยงลูกให้มีวินัยพอลูกโตขึ้นสักเจ็ดแปดขวบก็จะพาเขาไปเลี้ยงเด็กตามสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าให้เขาเห็นว่ามียุติคนอื่นที่ไม่ได้รับความรัก พ่อแม่เขาพาเขามาทิ้งไว้ที่นี่ ลูกต้องแบ่งปันให้เขา เอาขนมไปให้เขา เขารู้ว่าเขาต้องทำตัวให้ดีพ่อแม่ไม่ได้อยู่กับลูก 24 ชั่วโมงลูกต้องรู้จักคิดเอาเองว่าอะไรที่ทำให้พ่อแม่เสียใจก็อย่าทำ เป็นคำที่คอยเตือนเขาตลอดเวลา ลูกก็เป็นเด็กดี รู้จักประหยัด ตอนเด็ก ๆ เขากลับแมลงสาบ กลัวผี พ่อแม่ก็สอนว่าอย่ากลัวเลยให้กลัวจนคิดว่าลูกคนเล็กเรียนมัธยมให้ใช้วันละสี่สิบบาท ลูกคนโตเรียนมหาวิทยาลัย อยู่หอ ให้อาหารดี ละเจ็ดร้อย มีเงินเก็บทุกคนลูกจะไม่ใช้ของ แบรินด์เนม เวลาเราไปเมืองนอกซื้อของมาฝากลูกบอกทำไมคุณแม่ไม่โทรตามที่สยามสแควร์ 199 เองเขาบอกทีหลัง คุณแม่ไม่ต้องซื้อหนูไม่อยากได้แล้วเราจะไม่ทำให้ลูกทุกอย่างอย่าง ลูกอยากเรียน กวดวิชาเขาบอกแม่เพื่อนวิ่งหาโรงเรียนกวดวิชาให้ลูกไปรับไปส่งอะไรต่างๆเราจะบอกลูกเลยว่าให้เขาชวนขายเองเรามีความคิดว่าคนที่ทำให้ลูกทุกอย่างลูกจะไม่เก่ง”

(ชีวิตคู่ไม่รู้จักกัน. 2546 : 200)

3) รู้จักบริหารเวลาได้ดี

แม้ว่าต้องรับภาระงานช่วยเหลือสังคมแต่เธอก็มิได้บกพร่องหน้าที่ของแม่และภรรยาที่ดี อดีรู้จักแบ่งเวลา และเลือกวิธีเลี้ยงดูลูกด้วยความรักความเอาใจใส่ ควบคู่ไปกับการทำความเข้าใจกันระหว่างแม่และลูก การบริหารจัดการเวลาได้เหมาะสม ครอบคลุมจึงเข้าใจกันด้วยวิธีการคุยกันถึงความสำคัญของงาน และชี้ให้เห็นประโยชน์ที่ได้หรือผลว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ มีคุณค่าพอหรือไม่ อดีโชคดีที่มีสามีที่ดี มีแม่ที่ดี และมีลูกที่เข้าใจ จึงทำให้สามารถทำงานทั้งสองอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังข้อความว่า

อดีตบอกว่าการออกมาทำงานหารายได้ให้อสังการการกุศลต่างๆครอบครัวต้องเข้าใจและต้องมีความพร้อมเธอบอกกับลูกตั้งแต่ยังเล็กกว่าถ้าแม่อยู่กับลูกตลอดเวลา แม่ก็ช่วยให้เด็กดีได้สามคน แต่ถ้าลูกงูมีพ่อก็มียายดูแลเอาตัวรอดได้แล้วแม่ก็ช่วยเด็กได้อีก100คนลูกๆก็เข้าใจเด็กๆไม่ได้ขาดความอบอุ่นเพราะมีพ่อกับยายคอยดูแลสม่ำเสมอ ทั้งเธอก็แบ่งเวลาให้ ลูกด้วยความเหมาะสม”

(ชีวิตคู่ไม่รู้จักกัน. 2546 : 202)

ภาพชีวิตของวดีเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของชีวิตปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตคือการให้ความรักและความเข้าใจกัน ของคนในครอบครัวทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขความสำเร็จในการเลี้ยงลูกสั่งสอนลูกให้มีวินัย และรู้จักคิด ทำให้ลูกได้เรียนรู้ถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควร ทำส่วนความสำเร็จใน ด้านการทำงาน เพื่อสังคมและเลี้ยงลูกไปพร้อมกันได้ดีนั้นต้องรู้จักการบริหารเวลาให้เหมาะสม

เดช

เป้าหมายชีวิต

เดชเป็นชาวไทยมุสลิม เขาแต่งงานมีภรรยา 3 คน และมีลูกชายหญิงอีก 7 คน เป้าหมายชีวิตของเดชคือ การมีครอบครัวที่มีความสุข เขาสามารถดำเนินชีวิตสำเร็จไปตามเป้าหมายที่วางไว้ด้วยการใช้ความรักความเข้าใจกันและกันระหว่างเดชและภรรยา ดังความว่า

ในที่สุดเขาตัดสินใจยุติชีวิตพ่อพวงมาลัยด้วยการแต่งงานกับหญิงสาวสองคน ตามแบบพิธีทางศาสนาอิสลามในระยะเวลาไล่เลี่ยกันถึงวันนี้ เดชเป็นพ่อของลูกชายหญิงเจ็ดคน จากภรรยาเดิมสามคน จากภรรยาปัจจุบันอีกบ้านละสองคน ครอบครัวของเขาได้ชื่อว่าเป็นครอบครัวที่เป็นแบบอย่างให้สังคมมุสลิม ด้วยว่าอยู่กันรักใคร่ปรองดอง ภรรยาสองคนก็ไปไหนไปด้วยกันเหมือนพี่เหมือนน้อง”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน.2546 : 259)

“ถ้าเรามองแต่ตัวเรา ถ้าเราเห็นแก่ตัวเป็นใหญ่ครอบครัวก็จะไปไม่รอด เราต้องเห็นแก่จิตใจของลูกของภรรยาด้วย ผมบอกภรรยาว่าให้มองกันในแง่ดี ถ้าเราครอบครัวเดียวกัน ถ้าเราครอบครัวเดียวกันไม่ไว้ใจกันแล้วคนนอกเขาจะนับถือผม เชื่อใจผมได้อย่างไร ให้เราอยู่กันมีความสุข ทำครอบครัวให้ดีที่สุด”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน.2546 : 260)

ภาพชีวิตของเดช

เดชเป็นหนุ่มใหญ่วัย 48 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพนักธุรกิจ เขาเป็นอิสลามิกชนที่เคร่งครัด ในวัย 25 ปี เขาแต่งงานกับหญิงที่รักกันมากซึ่งเป็นมุสลิมด้วยกัน มีลูก 3 คน หลังจากเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์แฟนคนนี้เสียชีวิตไป เกือบ 10 ปี เขาไม่เคยคิดมีภรรยาใหม่ ลูกสามคนอยู่ในความดูแลของหน้าสาว เธอเป็นคนดีมีคุณธรรมในที่สุดเดช ตัดสินใจแต่งงานกับน้องสาวของภรรยา และหญิงสาวอีกคนตามประเพณีของมุสลิม ซึ่งก่อนแต่งงาน เดชก็บอกกับทั้งสองคนว่าจะแยกบ้านกันอยู่แต่อยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียงกัน เดชจะอยู่บ้านน้องภรรยา เดิม 4 วัน และอีกบ้านหนึ่ง 3 วัน เวลาไปเที่ยวไปพร้อมกันหมดทั้งครอบครัว เดชมีลูกกับภรรยาใหม่อีก 4 คน

กัลยาน้ำสาวของเด็ก ๆ ลูกของเดช และเป็นภรรยาของเดชด้วย กัลยาใช้ความเข้าใจ
อดทน และเสียสละ เมื่อเดชจะแต่งงานกับดาราภรรยาอีกคนตามประเพณีของมุสลิม กัลยาและ
ดาราต่างต้องปรับตัวเข้าหากัน โดยเฉพาะกัลยาต้องอดทน เสียสละ ให้ความเมตตา ต่อดารา
ในขณะที่เดียวกันก็ต้องอดทนและเสียสละในการดูแลสามีและลูกซึ่งมีทั้งลูกเธอกับเดช ลูกพี่สาวซึ่ง
เป็นลูกเลี้ยง และลูกของภรรยาอีกคนของเดช พวกเขาต้องทำความเข้าใจ ยอมรับสภาพความ
เป็นจริง และต้องรู้จักปรับตัว มีปัญหาอะไรอาศัยการคุยกันอย่างเปิดเผย ดาราให้การยอมรับ
กัลยาเหมือนเป็นพี่สาวคนหนึ่ง

เดชให้ความเสมอภาคแก่ภรรยาทั้งสองโดยการพาท่องงานสังคมพร้อมกัน และภรรยา
ทั้งสองต่างก็มีรายได้ของตนเอง ส่วนค่าใช้จ่ายในบ้านเดชจัดสรรตามความเหมาะสม เดชมีฐานะ
ทางเศรษฐกิจดี เป็นพ่อที่รักลูกๆ และภูมิใจในตัวลูกๆ มาก ลูกก็เป็นคนดี เรียนดี ทำให้เขามีกำลังใจ
ในการต่อสู้อุปสรรคต่างๆ ได้เต็มที่ ภรรยารักใคร่ปรองดองกันดีทำให้เดชมีครอบครัวที่เป็นสุข

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

ความรับผิดชอบของหัวหน้าครอบครัว

เดชมีภรรยาสองคนตามประเพณีของชาวไทยมุสลิม แต่ชีวิตครอบครัวเขาก็มีความสุข
ดีเพราะเขามีความรักต่อภรรยาและลูกที่ทัดเทียมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีการจัดการทั้ง
ด้านเวลาและเศรษฐกิจที่ลงตัว มีความเข้าใจ สามัคคี รักใคร่ปรองดองกันระหว่างภรรยาและลูก ๆ
ทำให้ครอบครัวมีสุข ดังความว่า

“ภรรยาทั้งสองต่างมีรายได้เป็นของตนเองส่วนค่าใช้จ่ายในครอบครัวเดชจัดสรรให้ตามความ
เหมาะสมการต้องดูแลรับผิดชอบครอบครัวทั้งหมด10ชีวิตนับเป็นภาระที่หนักหนาแต่เดชมีฐานะ
เศรษฐกิจที่ดีมีกำลังใจมหาศาลเขาเป็นพ่อที่รักและภูมิใจในตัวลูกๆมากลูกเป็นเด็กดีเรียนดีทำให้คน
เป็นพ่อมีกำลังใจที่จะต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ ได้เต็มที่

หลังจากเคยจดทะเบียนกับภรรยาเดิม คราวนี้เดชไม่ได้จดทะเบียนกับใครคนใดคนหนึ่งมันอาจ
เป็นเรื่องของความยุติธรรมที่เขาไม่ต้องการให้เกิดปัญหาตามมา

“ทุกวันนี้ภรรยาสองคนไปไหนมาไหนด้วยกัน ผมออกสังคมก็พาภรรยาไปด้วยกันทั้งสองคน
แต่ลึกๆผู้หญิงกับผู้หญิงอาจมีอะไรไม่พอใจกันอยู่บ้างแต่ผมบอกเขาว่าเพื่อครอบครัว แล้วเรื่องเล็กน้อย
ก็ให้มองข้ามไปอย่าไปสนใจถามผมว่ามีเรื่องขัดใจกันบ้างไหมก็มีบ้างบางที่พูดไม่ถูกหู ก็บ่นบ้าง
เหมือนกันแต่มันเหมือนกับการคานกันโดยปริยายเขาสองคนพยายามทำหน้าที่ของ เขาให้สมบูรณ์เขา
รู้ว่าผมจะไม่ไปเที่ยวข้างนอก

ถ้าเรามองแต่ตัวเราถ้าเราเห็นแก่ตัวเป็นใหญ่ครอบครัวก็จะไปไม่รอดเราต้องเห็นแก่จิตใจของลูก
ของภรรยาด้วย ผมบอกภรรยาว่าให้มองกันในแง่ดี ถ้าเราครอบครัวเดียวกันไม่ไว้ใจกันแล้วคนนอกเขา
จะ ไม่นับถือผม เชื่อใจผมได้อย่างไร ให้เราอยู่กันมีความสุข ทำครอบครัวให้ดีที่สุด”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน.2546:259-260)

การที่กัลยารู้จักอดทน เสียสละ มีความเมตตา รู้จักปรับตัว ยอมรับสภาพครอบครัวใหญ่ตามแบบอย่างของชาวไทยมุสลิม การเปิดใจพูดคุยกัน การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทำให้ปัญหาในครอบครัวคลี่คลาย นอกจากจะทำให้สามีรักและเกรงใจเธอแล้ว เธอยังวางตัวได้ดีเป็นที่รักและนับถือของดารารภรรยาใหม่ด้วย ดังความว่า

“ถ้าเทียบกับครอบครัวธรรมดาทั่วไปต้องอดทนมาก ลองคิดดูว่าเราอยู่ด้วยกันกับสามี ทุกวันจนสามีครอบครัวหนึ่งมาแบ่งเวลาไป เราก็ก็น้อยใจ ตอนหลังเขามาขอวันเพิ่มเราก็ก็น้อยใจให้ไป ไปไหนเขาก็มาพูดกับเราว่าให้เขาไปด้วยนะ ถ้าเราไม่ให้ก็ไม่สบายใจกัน ไม่เป็นไรไปด้วยกัน เดี่ยวนี้มีเขาต้องมีเรา มีเราต้องมีเขา เราต้องให้ความเมตตาต่อกันสงสารเขา ถือเสียว่าพระเจ้ากำหนดให้มา

แบบนี้เมื่อก่อนเคยนอนร้องไห้ว่าทำไมเราต้องมีสภาพแบบนี้ ทำไมเขาต้องมาทำกับเราอย่างนี้ สามีบอกว่าเขามีเหตุผลของเขา อาจเป็นพระประสงค์ของพระเจ้า ในเมื่อเป็นมาแล้วเราต้องทำให้ดี สามีก็ให้เกียรติเรา เกรงใจเรา จะทำอะไรเขาก็มาปรึกษาบอกเสมอ เราก็ก็นอบน้อมแล้วตรงนี้ เราสบายใจดีกว่าต้องหลอกกัน เราจะบอกลูกคนโต ๆ เสมอว่าให้รักน้องดูแลน้องตลอด บอกเขาว่าต้องสงสารน้องนะ ยังไงน้องก็เป็นลูกป่าเหมือนกัน

“สามีเรามีสองครอบครัว เราต้องบริหารตัวเองยังไง ทำจิตใจตัวเองยังไง ให้เข้ากับสามีและให้เข้ากับอีกฝ่ายหนึ่ง ตรงนี้สำคัญที่สุด ถ้าเราเขว สามีไม่สบายใจ ครอบครัวเรามีความสุข ทุกวันนี้ก็ภูมิใจในตัวสามีที่เขาเป็นคนดี และให้เกียรติเรา”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน.2546:261-262)

ดารารเป็นภรรยาที่แต่งงานที่หลังแต่เธอก็ยอมรับในความดีของกัลยา เธอเชื่อฟัง ให้เกียรติและนับถือกัลยาเสมือนเป็นพี่สาวอีกคน การรู้จักวางตัว ให้เกียรติผู้มาก่อน รู้จักเปิดใจให้กว้าง และอ่อนน้อมถ่อมตน ทำให้เธอเป็นที่รักของสามี และทำให้ครอบครัวสงบสุข ดังความว่า

“สังคมภายนอกมีผลกระทบต่อดารารมาก เขาหาว่าเราเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เป็นเมียน้อย แหมหน้าตาดีแล้วทำไมมาทอนอย่างนี้ขนาดญาติก็ยังบอกว่าทำไมไม่เลิกบางที่เราจับไม่ได้เราไม่ได้คบเขา เพราะ เขามีเงินทองเคยมีที่เราเลี้ยงไว้ใครทุกคน ทุกข์ อยากรู้กับสามี ตอนนั้นคิดไปเยอะแยะ ร้องไห้เสียใจ ทำไมเขาไม่มาบ้านเราบ้าง คิดจุกจิกไปหมด ยิ่งมาฟังคนนอกพูดยุงนี่ยิ่งเป็นไฟไหม้ สามีก็สอนเราว่าไม่ดีนะ ต่อมาเขาก็พาเราไปเจอกับพี่หญิง สามีเป็นคนดี เขาสอนเรามาก

เรื่องศาสนา พี่หญิงก็เป็นคนดี กับลูก ๆ ที่เกิดจากภรรยาแรก พี่เขาก็ช่วยคุยให้จนเด็ก ๆ ยอมรับเรา เขาเป็นคนเรียบร้อย ๆ เป็นแม่บ้านที่ดี บางที่เขาทำกับข้าวมาให้เรากิน ซื้อเสื้อผ้าสวย ๆ ให้เราใส่รู้สึกเหมือนเขาเป็นพี่สาว บางทีลืมไปว่าเรามีแฟนคนเดียวกัน เราเป็นน้องต้องเชื่อฟังพี่เขา ไม่ก้าวร้าว ต้องรักพี่ ให้พี่เขาดูแลเรา”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 262 - 263)

ภาพชีวิตของเดชเป็นภาพชีวิตครอบครัวที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของชีวิต เพราะเดชเป็นหัวหน้าครอบครัวที่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและเป็นคนดี ขณะเดียวกันเขามีภรรยาที่มีความอดทนและรู้จักปรับตัวปรับใจให้ยอมรับกับสภาพครอบครัว ให้เกียรติสามีและให้เกียรติกันและกัน ทำให้ครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขสงบ เป็นครอบครัวที่เป็นแบบอย่างของชาวมุสลิมด้วยกัน

พีดีม

เป้าหมายชีวิต

พีดีมเป็นหม้ายสามีคนแรกเสียชีวิต เธอต้องดูแลรับผิดชอบลูก 4 คน ต่อมาเธอพบรักกับหนุ่มรุ่นน้องอายุห่างกันถึง 16 ปี เป้าหมายชีวิตของพีดีมคือ มีชีวิตครอบครัวที่มีความรักความเข้าใจกัน แม้จะต่างวัยกัน ดังความว่า

ทุกวันนี้อยู่กันเหมือนเพื่อน ไม่หวาดระแวงต่อกัน บางครั้งมีกระเช้าเข้าเหย้าเหยกัน เธอว่าอารมณ์ขันเป็นเรื่องจำเป็น ทำให้ชีวิตคู่สดชื่นและเป็นสุข ทางบ้านพ่อแม่ พี่น้องสามีก็ดี และยอมรับเธอ ถึงจะไม่ร่ำรวยมีฐานะ แต่สามีก็ขยันและอดออมไม่กินเหล้าไม่เจ้าชู้ เป็นชีวิตคู่ที่พอใจไม่มีช่องว่างระหว่างวัยใด ๆ ให้เธอต้องทุกข์กังวล

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 145)

ภาพชีวิตของพีดีม

พีดีมเป็นคนจังหวัดสงขลา ฐานะยากจน แม่ทำขนมขาย พ่อแม่รับจ้างดูแลสวนยาง เธอมีครอบครัวครั้งแรกตอนอายุ 18 ปี สามียึดอาชีพขับรถและเป็นสายสืบทำงานให้หน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ชีวิตแต่งงานอยู่กันอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ มีทะเลาะเบาะแว้งกันบ้าง สามีดูแลรับผิดชอบครอบครัวดี หลังจากอยู่กันกันมาได้ 10 ปี สามีก็ถูกยิงเสียชีวิต พีดีมชอบลูกกลับไปอยู่กับแม่รับจ้างทำงานเป็นแม่บ้านโรงแรมพร้อม กับรับผ้าซักรีดเป็นรายได้พิเศษ ส่งเสียลูก ๆ เรียนจบปริญญาตรีสองคน อีกสองคนจบมัธยมศึกษา ลูกคนเล็กกำลังรอเกณฑ์ทหารและเกรงไม่เป็นโล้เป็นพาย นอกนั้นทุกคนรับผิดชอบตนเองได้หมด

ต่อมาพีดีมรู้จักกับน้องสามีคนปัจจุบันที่มีอายุห่างกัน 16 ปีคบหากันอยู่ 3 ปีจนพีดีมท้อง พ่อแม่ของน้องไม่ค่อยพอใจที่ลูกชายมาคบหาแม่หม้ายลูกสี่คนจึงแยกลูกชายไปทำงานที่กรุงเทพฯ เมื่อตี้มคลอดน้องรีบกลับมาดูหน้าลูก แต่อยู่กับลูกได้ไม่นานแม่ก็จับแยกไปอยู่กรุงเทพฯ อีกน้องเริ่มไปติดพันหญิงสาวอีกหลายคน เมื่อมีหลานพ่อแม่ของน้องเริ่มยอมรับตี้มด้วยความเอ็นดูหลานจึงไม่ห้ามเมื่อตี้มชอบลูกวัย 9 เดือน ขึ้นไปตามสามี ในที่สุดเขาก็กลับมาทั้งคู่เริ่มต้นชีวิตใหม่และอยู่กันมาด้วยดี น้องถอดเขี้ยวเล็บ และตั้งหน้าทำมาหากินเลี้ยงดูครอบครัว

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ ความรักความเข้าใจซึ่งกันและกัน

แม้พี่ติ่มกับหนองจะมีวัยที่ห่างกันถึง 16 ปี แต่ก็ไม่ได้เกิดช่องว่างระหว่างวัย ด้วยทั้งคู่ต่างพูดคุยทำความเข้าใจกันตลอดเวลา แม้จะอยู่ห่างไกลกัน ในแม้อาจช่วงแรกญาติพี่น้องไม่เห็นด้วย ที่เขาทั้งสองคนคบหากัน แต่ด้วยความรักความเข้าใจความหนักแน่นและมั่นคงของจิตใจ ช่วยให้ญาติพี่น้องยอมรับสภาพได้ ดังความว่า

ต่อให้หัวนี้ไหมมีเสียงทักท้วงในระยะเริ่มต้น แต่หนองก็ไม่เคยคิดจะเลิกจากกันเป็นเพราะความสงสารไหน ๆ เขาก็ช่วยเหลือดูแลพี่ติ่มมาแต่ต้น แล้วยังมีลูกด้วยกัน ยิ่งคิดถึงลูกเป็นหลักกับลูกสาว พี่ติ่มเขาก็ทำตัวเสมือนพี่ชาย เมื่อมาจับแม่ใหม่ ๆ เป็นธรรมดาที่เด็ก ๆ ยอมไม่พอใจอยู่บ้างแต่นาน ๆ ไปเด็ก ๆ ก็เห็นว่าหนองช่วยเหลือดูแลครอบครัวจริง ๆ ไม่ได้หวังผลอันใด เด็ก ๆ จึงเข้าใจและยอมรับเขาได้

(ชีวิตคู่ไม่รู้จักัน. 2546 : 146)

พี่ติ่มไม่มีเป้าหมายในชีวิตระยะแรกเนื่องจากได้ผ่านการแต่งงานมาแล้วสามิตาย เมื่อมาพบรักใหม่ ผู้ชายก็เป็นคนดี สงสารและเห็นใจเธอ แม้จะมีวัยห่างกันมากแต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยอาศัยความรักความเข้าใจและความหนักแน่นมั่นคงของจิตใจ ในที่สุดครอบครัวของฝ่ายชายก็ยอมรับพี่ติ่มด้วยความดีของพี่ติ่มเอง

แจ้ว

เป้าหมายชีวิต

แจ้วหญิงสาวชาวจังหวัดปราจีนบุรี ตั้งแต่วัยเด็กเธอก็รู้ตัวว่าตนเองไม่ชอบผู้ชายแต่พ่อแม่ไม่ยอมรับในความผิดปกติของแจ้ว บังคับให้แจ้วแต่งงาน แจ้วถูกสามีข่มขืนจนมีลูกติดท้องมา 1 คน เมื่อแจ้วหนีไปอยู่กับหน้าเป้าหมายชีวิตของแจ้ว คือ ให้ความอบอุ่นแก่ลูกและทำหน้าที่แม่ให้ดีที่สุด ดังความว่า

“แจ้วบอกว่าวันนี้มีชีวิตมีลูกแล้ว ลูกมาเป็นอันดับ 1 เธอพยายามเก็บเงินไว้ให้ลูกและฝันอยากมีบ้านเป็นของตนเอง การอาศัยเขาอยู่ทุกวันนี้เป็นความอึดอัด มันเป็นการตอบแทนบุญคุณที่บางครั้งเธออดรู้สึกไม่ได้ว่ามันช่างไม่ยุติธรรมสำหรับเธอ

“เรายังเป็นทอมเหมือนเดิม มันเลิกไม่ได้ ใจมันเป็นผู้ชายไปแล้วจะให้มันเปลี่ยนได้ยังไง ตอนนี้ก็มีแฟนอยู่เป็นแม่ค้าเหมือนกัน เขาฐานะดี ความจริงเป็นยังไงก็เล่าให้เขาฟัง เพราะถ้าเขารักเราก็ต้องรักลูกเรา แต่ก็ไม่ได้อยู่ด้วยกัน ที่บ้านเขาไม่ยอมรับเราเท่าไร ก็ต่างคนต่างแอบ... เขาเองก็เคยมีผู้ชายมาก่อน ทุกวันนี้ก็อยู่เหมือนเพื่อนกัน ไม่ได้มีอะไรกัน เราก็นึกถึงลูกไง”

(ชีวิตคู่ไม่รู้จักัน. 2546 : 36)

ภาพชีวิตของแจ้ว

แจ้วอยู่ในวัย 27 ปีตัดสินใจตัดสินใจหันหน้ามาทางเชิงแกร่งมีลักษณะเป็นทอมชัดเจน เธอเกิดที่ปราจีนบุรี แม่ทำสวน ส่วนพ่อเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจระดับล่าง แจ้วมีพี่ชายพ่อแม่เดียวกันอีกคนหนึ่ง แจ้วเริ่มมีพฤติกรรมแสดงออกเป็นทอมตอน ม.2 แจ้วเป็นทอมที่เจ้าชู้มีแฟนเป็นดีหลายคนจนพ่อแม่จับได้ พ่อซ้อมแจ้วเพราะรับพฤติกรรมลูกสาวไม่ได้ พ่อจึงจับแจ้วให้แต่งงานกับชายวัย 40 ปี แจ้วถูกสามีปลุกปล้ำข่มขืนมีลูกติดท้องมาหนึ่งคน ถึงแม้จะเกลียดพ่อของลูกแต่ แจ้วไม่เคยคิดจะทำแท้ง แจ้วหนีไปอยู่กับน้ำแล้วทำมาหากินเพื่อเลี้ยงลูก แต่ขณะเดียวกันแจ้วก็ยังคงมีสภาพเป็นทอมอยู่เหมือนเดิมเธอมีความสุขกับความรักครั้งใหม่และหวังเพียงความเข้าใจระหว่างกันและกันเธอก็มีความสุขแล้ว

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

การมีสำนึกที่ดีของความเป็นแม่

แม่แจ้วจะแต่งงานเพราะถูกบังคับทั้งที่เธอมีสภาพเป็นทอม เธอถูกสามีข่มขืนจนตั้งครรภ์ แต่แจ้วก็ไม่เคยคิดทำร้ายลูกเพราะสำนึกของความเป็นแม่ ดังความว่า

แจ้วบอกว่าวันนี้ชีวิตมีลูกแล้วลูกมาเป็นอันดับ 1 เธอพยายามเก็บเงินไว้ให้ลูกและฝันอยากมีบ้านเป็นของตนเอง การอาศัยอยู่ทุกวันนี้เป็นความอึดอัดมันเป็นการตอบแทนบุญคุณที่บางครั้งเธออดรู้สึกไม่ได้ว่ามันช่างไม่ยุติธรรมสำหรับเธอ

“เรายังเป็นทอมเหมือนเดิมมันเลิกไม่ได้ใจมันเป็นผู้ชายไปแล้วจะให้มันเปลี่ยนได้อย่างไรตอนนี้ก็มีแฟนอยู่ เป็นแม่ค้าเหมือนกัน เขามีฐานะดี ความจริงเป็นยังไงก็เล่าให้เขาฟัง เพราะถ้าเขารักเราก็ตองรักลูกเรา แต่ก็ยังไม่ได้อยู่ด้วยกันที่บ้านเขาไม่ยอมรับเราเท่าไร ก็ต่างคน ต่างแอบ เขาเองก็เคยมีแฟนผู้ชายมาก่อนทุกวันนี้ก็อยู่เหมือนเพื่อนกัน ไม่ได้มีอะไรกัน เราก็นึกถึงลูกไง”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 29)

ภาพชีวิตของแจ้วแม้จะไม่ประสบความสำเร็จในระยะแรกเพราะถูกบังคับให้แต่งงาน ต้องฝืนใจทำหน้าที่ภรรยาที่ดี แม้จะโกรธเกลียดสามี แต่เมื่อมีลูกแล้ว แจ้วมีสำนึกของความเป็นแม่ที่ดีเป้าหมายของแจ้วคือให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกและเลี้ยงดูเขาให้ดีที่สุด แม้ว่าเธอจะเปิดใจว่าตนเองเป็นทอม แฟนใหม่ของเธอเป็นผู้หญิงที่รักและเข้าใจเธอ ยอมรับสภาพของเธอและลูกได้เพียงแค่นี้ชีวิตของแจ้วก็มีความสุขแล้ว

หนุ่ม

เป้าหมายชีวิต

หนุ่มเกย์รูปหล่อเข้ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ เขาถูกล่วงละเมิดทางเพศตั้งแต่อายุยังน้อย จึงมีจิตใจเบี่ยงเบนชอบเพศเดียวกัน เมื่อโตขึ้นมีงานทำ เลี้ยงดูตนเองได้ เป้าหมายชีวิตของหนุ่มคือ การใช้ชีวิตคู่กับคนที่พึงพอใจและมีอิสระ ดังความว่า

“มันเป็นสันดานไง เราเป็นคนชอบเที่ยว ชอบอิสระ ชอบเป็นนกบินไปเรื่อย ๆ เจอรั้งที่ไหนนอนที่นั่นแล้วก็กลับมาตายรัง ทุกวันนี้เรายังมีเด็ก ๆ อยู่สามสี่ราย ก็ยังเที่ยวเหมือนเดิม พี่เขาก็ให้อิสระนะ พี่เขาบอกว่าเรายังเด็ก ยังอ่อนต่อโลก ต้องการอะไรที่มากเติมความอยากให้กับชีวิต ไม่เหมือนกับเขาที่เขาไฝหาคความมั่นคงแล้ว ตอนนี่เขาเปิดโอกาสให้เราแรดได้เต็มที่ ก็ดีเหมือนกัน”

(ชีวิตคู่ไม่รู้จักัน.2546 : 48)

ภาพชีวิตของหนุ่ม

หนุ่มเป็นเกย์รูปหล่อวัย 28 ปี หน้าตาเหมือนพระเอกหนังจีน รูปร่างสูงสมารต์ หนุ่มเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ โดยอาศัยอยู่กับลุงซึ่งเป็นตำรวจและไม่มีเวลาดูแลหนุ่ม บางครั้งลุงกลับบ้านดึก ผากหนุ่มไว้กับพี่ข้างบ้าน จนหนุ่มถูกล่วงละเมิดทางเพศและติดในเพศรสแบบชายกับชาย คู่รักของหนุ่มเป็นสมุห์บัญชีของธนาคาร หนุ่มจะเลือกคบแต่คนที่มีฐานะดีมีรถยนต์ส่วนตัวขับ แต่ที่คบพี่คนนี่เนื่องจากเขาเป็นคนที่มีนิสัยดี รักหนุ่ม มีความซื่อสัตย์ แต่หนุ่มก็ไม่ยอมมีสัมพันธ์ทางเพศกับพี่คนนี่ แต่กลับไปมีสัมพันธ์กับคนอื่น เพราะรักความอิสระ

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความล้มเหลว

การถูกล่วงละเมิดทางเพศในวัยเยาว์

หนุ่มถูกล่วงละเมิดทางเพศตอนชั้นม.1 การถูกล่วงละเมิดทางเพศในวัยเยาว์เหมือนบาดแผลเล็ก ๆ ในใจที่ซ่อนลึก และส่งผลถึงพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบนมาเป็นชายที่ชอบเพศชายด้วยกัน ดังความว่า

“ผมโดนพี่ข้างบ้านทำ บางวันลุงกลับบ้านดึก ก็ผากเราไว้ที่บ้านพี่คนนี่ อายุเขาสักประมาณ 20 กว่าตอนแรก ๆ เขาก็ไม่ได้ทำอะไรหรอก มีอยู่วันหนึ่ง เขาเรียกให้เราเข้าไปทำ มันทั้งกลัวทั้งกล้า แต่ตอนนั้นยังเด็กใจไม่รู้เรื่องอะไรเราเป็นเด็กใส่มือสะอาดเขาสั่งอะไรก็ทำเรากลัวด้วย เขาบอกว่าลุงเราก็ออย่างนี้กับเขาเหมือนกันเขายังว่าทำอย่างนี้เท่ากับว่าทำให้คนอื่นมีความสุขเราก็อยากให้ทุกคนมีความสุข พอทำบ่อย ๆ เขามันติดใจ มันชอบ ทีนี้เวลาเขาเรียกไปหาที่ไร ก็จะทำทุกทีที่มีโอกาส(หัวเราะ)เราก็ไม่ได้บอกใครนะพี่เขาสั่งไว้ว่าห้ามบอกถ้าไปบอกลุงลุงรู้ลุงจะโกรธแล้วจะไม่ให้เรามาหา พี่เขาก็กบ้านพี่เขามีทุกอย่างเราติดความสบายใจ อยู่มาวันหนึ่งพี่เขาก็ย้ายบ้านไป”

(ชีวิตคู่ไม่รู้จักัน. 2546 :48)

ภาพการใช้ชีวิตคู่ของหนุ่มเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จพอสมควร แม้หนุ่มจะโชคดีมีรูปร่างหน้าตาดี และมีคนดีมารักและจริงใจ แต่หนุ่มกลับไม่ยอมหยุดชีวิตคู่ไว้กับคน ๆ นี้ เพราะการรักความเป็นอิสระ ชีวิตของหนุ่มยังคงโลดแล่นไปตามแรงปรารถนาของหัวใจที่ไม่เคยผูกพันกับใครได้นาน

ตอง

เป้าหมายชีวิต

ตองเป็นเด็กจากภาคอีสาน ครอบครัวยากจน เป้าหมายชีวิตของตองคือ ความต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เธอตัดสินใจติดต่อผ่านบริษัทแห่งหนึ่งเพื่อนัดดูตัวกับชายชาวญี่ปุ่น เธอตัดสินใจเข้าพิธีแต่งงานกันอย่างเรียบง่าย ดังความว่า

“ก่อนหน้านี้ต้องเป็นแม่ค้าขายของอยู่ในตลาด เพราะความยากจน อยากมีชีวิตที่ดีกว่านี้ ตองจึงต้องตัดสินใจไปเป็นเมียญี่ปุ่น แม้มิได้รักชอบ.....”

“ชีวิตคู่ที่ญี่ปุ่นของเธอก็มีความสุข สามีดูแลใส่ใจดี และชอบทำอาหารให้กิน เสาร์-อาทิตย์ วันหยุดก็ช่วยดูแลลูก เขาเป็นผู้ชายเรียบร้อย ง่าย ๆ ไม่โรแมนติก แต่ก็รับผิดชอบครอบครัวดี

“เป็นเรื่องธรรมดาที่ต้องเหงา ยอมรับว่าเหงาจะ อดทนอย่างเดียว แต่สามีเป็นคนดีมาก ตอนนั้นก็รักเขาแล้วร้อยเปอร์เซ็นต์ ตอนท้องเขาดูแลเราดี ช่วงหนูคลอดเขาร้องไห้ ถามเขาว่าทำไม ไม่อายคน หรือเขาบอกไม่อายหรอก เราเจ็บเขาก็เจ็บด้วย เขาเป็นคนพูดตรง ไม่โกหก ชีวิตทุกวันนี้ก็พอใจแล้ว ดีกว่าอยู่บ้านขายของแบบเดิมเยอะเลย”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 238-240)

ภาพชีวิตของตอง

ตองเป็นคนจังหวัดหนองคาย มีสามีเป็นชาวญี่ปุ่นเธอได้พบกับเขาโดยการนัดดูตัวกันผ่านเอเยนต์จัดหาคู่ที่กรุงเทพฯ เธออายุ 24 ปี เรียนจบป.6 รูปร่างสูงโปร่งหน้าตาละม้ายสาวญี่ปุ่น ก่อนหน้านี้ต้องเป็นแม่ค้าขายของไปวัน ๆ ฐานะทางบ้านก็ไม่ดีขึ้น ตองจึงตัดสินใจไปเป็นเมียญี่ปุ่น สามีของตองวัย 40 ปี ทำงานบริษัทชั้นโย ปัจจุบันตองมีลูกสาววัย 9 เดือน ขั้นตอนในการสมัครงานกับบริษัทจัดหาคู่ ต้องกรอกประวัติตัวเองทางบริษัทจะติดต่อนัดไปสัมภาษณ์ภายหลังเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบว่าไม่มีการหลอกลวงต้องเปลี่ยกายให้สำรวจว่าเป็นสาวบริสุทธิ์หรือไม่ รวมทั้งได้รับการตรวจและรับรองจากแพทย์ว่าปลอดภัยแล้ว

วันนัดดูตัวผู้ชายจะบินมาจากญี่ปุ่นมาดูตัวผู้หญิงที่บริษัทในกรุงเทพฯ ผู้หญิงจะนั่งเรียงแถวให้ผู้ชายดูตัว เมื่อเลือกได้แล้วจะจัดงานแต่งงานแบบแพ็คเกจจ(สมรสหมู่)ที่โรงพยาบาลสงฆ์ มีญาติมาร่วมในพิธี 20 คน เมื่อมอบสินสอดให้ทางฝ่ายหญิงตามที่ตกลง หลังจากนั้นจึงไปอยู่กับสามีที่ประเทศญี่ปุ่น ฝ่ายชายจะส่งเงินให้ทางบ้านฝ่ายหญิงเดือนละหมื่นบาท ชีวิตแต่งงานของตองต้องการอาศัยการปรับตัวและความอดทนอย่างสูง ตองโชคดีที่พบสามีที่ดี และครอบครัวของเขาก็ดีกับเธอด้วย ชีวิตของตองจึงดีขึ้นและมีความสุข

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

ชีวิตต้องเสี่ยงและดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด

ปัญหาความยากจนที่ไม่สามารถแก้ไขได้ทำให้ต้องเลือกตัดสินใจไปสมัครงานที่บริษัทจัดหาคนให้ชาวญี่ปุ่น ถึงแม้จะเสี่ยงกับการอาจได้พบคนที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ แต่เมื่อไม่มีทางเลือกก็ต้องเตรียมรับสถานการณ์ นับเป็นโชคดีของตองที่เธอพบสามีที่ดีและรักเธอด้วยความจริงใจ เมื่อเธอมีลูกชีวิตเธอยังมีความสำคัญมากขึ้น เพราะครอบครัวสามีต้องการทายาท กอปรกับตองรู้จักปรับปรุงตัวเอง และปรับตัวในการใช้ชีวิตคู่ ทำให้ชีวิตของตองพบกับความสุข ดังความว่า

“ตอนออกเตดก็รู้สึกปึงนิต ๆ เขาดูสุขภาพ ใจดีมาก รู้จากข้อมูลว่าเขาเป็นหนุ่มโสด ปึง แต่ยังไม่รัก ก็นิสัยใจคอเขาจริง ๆ เรายังไม่รู้เลยสัก ๆ ก็กลัวนะจะไปข้างหน้านั้นจะเป็นยังไงบ้างเพราะดูจากประวัติเขา ต้องกรอกให้ดูคืออยู่แล้ว ยิ่งเราเคยฟังเขาพูดกันว่าผู้ชายญี่ปุ่นชาติสมมันก็น่ากลัวนะแต่ดูหน้าตาเขาแล้ว คงไม่เป็นมั้ง น่าจะใจดีมากกว่า ยิ่งไงเราก็ตองเสี่ยงเพื่อชีวิตที่ดีขึ้นของเรา”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน.2546 : 238)

ภาพชีวิตของตองเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จด้วยเหตุที่ตองเป็นผู้ที่รู้จักดิ้นรน มีความอดทน กล้าตัดสินใจ และรู้จักปรับตัว เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น การตัดสินใจเสี่ยงชีวิตไปเป็นภรรยาชายที่เธอไม่เคยพบรู้จักขอบพอมาก่อนและเป็นคนต่างชาติต่างภาษา หากเธอไม่มีความอดทนและและไม่สู้ชีวิต เธอและครอบครัวอาจจะไม่ได้พบความสุขสบายเช่นนี้ก็ได้

จิต

เป้าหมายชีวิต

จิตเป็นลูกคนจีนเธอจึงเข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณีของคนจีนดี โดยเฉพาะหากคิดจะเป็นลูกสะใภ้คนจีนต้องมีความอดทนสูง จิตแต่งงานกับชายที่เธอรักและเขาก็รักเธอ เขาเป็นลูกคนจีนอยู่ในครอบครัวใหญ่ จิตจึงต้องทำงานบ้านทุกอย่าง เป้าหมายชีวิตของจิต คือ ความสุขของครอบครัวทำให้เธออดทน ดังความว่า

“ตอนแรกที่ไปอยู่บ้านแฟน เขาอยู่กับพี่น้องห้าคน รวมแฟนด้วย เต็มเลย ตอนนั้นพี่น้องเขายังไม่มีใครแต่งงานสักคน อยู่กันหลายคนเป็นครอบครัวใหญ่ อึดอัดใจนะ เรารู้อยู่แล้วว่าสภาพต้องเป็นอย่างนี้ก็ต้องทนสู้ เราต้องตื่นแต่เช้ามืดก่อนใคร ลุกมาหุงข้าวต้มให้พี่น้องแฟนกินก่อนไปเรียน จากนั้นก็ล้างจาน ถูพื้น ซักผ้า ทำงานบ้านทุกอย่าง บ้านแฟนเป็นตึกแถว ผู้หญิงอยู่รวมกันห้องหนึ่ง ผู้ชายห้องหนึ่ง แต่เราแต่งงานแล้วก็แยกห้องที่นี้พอมีลูกคนแรก ตอนนี้อายุห้าขวบ ต้องทำงานบ้านด้วย เลี้ยงลูกด้วยขนาดวันคลอตยังต้องถูพื้น แพ้ท้องก็ทำ ท้องแก่นี้ดูบ้านชั้นลงบันไดสามชั้น นั่งกุมท้องน้ำตาไหล ว่าทำไมเราต้องเป็นอย่างนี้ แต่แม่ผัวเขาไม่เห็นใจ เขาถือว่าลูกสะใภ้คนจีนนี้ยิ่งกว่าคนใช้....”

.....ซักผ้าก็เหมือนกัน คนจีนสมัยก่อนต้องแยกกะละมังของผู้หญิง ผู้ชายนะ มีอยู่คนหนึ่งแผลอ เขาหาว่าเราไม่มีตาหรือใจ คือ โคนมาทุกรูปแบบ เราต้องทนไม่เคยเถียง ถูกด่าที่ไรร้องไห้ทุกครั้ง เล่าให้แฟนฟังเขาก็ทำอะไรไม่ได้แต่เห็นใจ เขารักพ่อแม่ เขายังย้อนกลับว่าถ้าเป็นเธอ เธอจะทำยังไง แสบกลับเลย เราก็ได้แต่นั่ง ออดทนต่อสุด ๆ เลย

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 101-103)

ภาพชีวิตของจิต

จิตเป็นลูกคนจีนแท้ เธอเกิดและเติบโตที่สงขลา พ่อแม่ของเธอมียุค 10 คน ทางบ้านทำสวนยางและค้าขาย พ่อแม่เลี้ยงดูมาในครอบครัวที่เข้มงวดจิตจึงรู้ขนบธรรมเนียมของชาวจีนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการแต่งงานมักจะเป็นการแต่งงานฝ่ายชาย และสะใภ้ต้องมีความอดทนทำงานหนัก รับใช้ญาติพี่น้องฝ่ายชายให้ได้ จิตแต่งงานกับสามีด้วยความรัก แม้ว่าก่อนแต่งงานฝ่ายชายจะเคยพาเธอไปเยี่ยมเยียนทำความรู้จักกับทางบ้านเขามาแล้ว แต่เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกของบ้าน จิตต้องทำงานทุกอย่างทั้งทำอาหาร ล้างจาน ถูพื้น ซักผ้า ทำงานบ้าน กินข้าวก็ต้อง กินทีหลังคนอื่นแล้วต้องล้างจานด้วย แม้แต่วันคลอดเธอยังต้องถูพื้นทำความสะอาดบ้าน โดยที่สามีไม่อาจช่วยอะไรเธอได้ ชีวิตลูกสะใภ้คนจีนจึงอาจจะเรียกได้ว่าทำงานหนักยิ่งกว่าคนใช้

ปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในชีวิต

การใช้ชีวิตคู่ต้องปรับตัวและมีความอดทน

จิตรู้ว่าเส้นทางชีวิตที่เธอเลือกจะเป็นเช่นไร เพราะคนจีนชอบอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ กินอยู่แบบกงสี เจ้าระเบียบ เครื่องครัดประเพณี ลูกสะใภ้ที่ดีต้องขยัน อดทน รับผิดชอบงานบ้านทุกอย่าง ขณะที่ลูกชายเป็นผู้หาเงินเข้าบ้าน จิตต้องใช้ความอดทนอย่างสูง รู้จักปรับตัว ยอมรับสภาพต่ออุปสรรคด้วยความรักสามีและลูก เพื่อต้องการให้ครอบครัวสงบสุข ดังความว่า

“คือแม่แฟนเป็นคนเจ้าระเบียบมากเราล้างหม้อข้าวสมมุติมีเศษข้าวติดอยู่นิดหนึ่งเขาจะบ่นเลย หน้าตาก็ดีแต่งตัวก็สวยแต่ทำความสะอาดไม่เอาไหนเลย ไม่ได้เรื่อง เขาด่าเลยนี่ก็เจ็บปวดแล้วบางทีเช็ดพื้นของต้งยู่ก็ต้องรื้อออกมาเช็ดให้สะอาดถ้าถูเสร็จปั๊บเขายังเห็นมีคราบฝุ่นอยู่ต้องไปถูใหม่นี่เรอถูภาษาอะไร

เย็บมาก ๆ ซักผ้าก็เหมือนกัน คนจีนสมัยก่อนต้องแยกกะละมังของผู้หญิงผู้ชายนะ มีอยู่คนหนึ่งแผลอ เขาหาว่าเราไม่มีตาหรือใจเล่าให้แฟนฟัง เขาก็ทำอะไรไม่ได้ แต่เห็นใจเขารักพ่อแม่เขายังย้อนกลับว่า ถ้าเป็นเธอ เธอจะทำยังไง แสบกลับเลย เราก็ได้แต่นั่ง ออดทนต่อ สุด ๆ เลย”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 103)

ภาพชีวิตของจิตถือได้ว่าเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งเนื่องจากเธอรู้จักใช้คุณธรรมความอดทน มีความอดสาหะและเพียรพยายามต่อสู้ปัญหาอุปสรรคด้วยความรัก สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับครอบครัวสามีได้อย่างเหมาะสม เพื่อความสุขของครอบครัว

แป้ว

เป้าหมายของชีวิต

แป้วหญิงสาวที่มั่นใจในตนเองสูง เธอเรียนจบมีงานทำอย่างมั่นคง ครอบครัวของเธอมีส่วนผลักดันให้เธอรีบร้อนแต่งงานเพียงเพื่อต้องการออกจากบ้านที่พ่อแม่ทะเลาะกันทุกวันสร้างความอับอายแก่เธอมาก เธอตัดสินใจแต่งงานกับผู้ชายที่เห็นว่าเขาเป็นคนดี เป็นผู้ใหญ่ น่าจะเป็นผู้นำครอบครัวได้ แต่เมื่อรู้ว่าตัดสินใจผิดเพราะเขาเป็นคนที่มีความอ่อนไหวง่าย มีอารมณ์ศิลปิน และไม่รับผิดชอบครอบครัว ทำให้เธอตัดสินใจก้าวเดินออกมาจากชีวิตของเขา เป้าหมายชีวิตของแป้วจึงต้องการชีวิตครอบครัวที่สงบสุข เมื่อเห็นว่าไม่เป็นไปอย่างที่เธอต้องการเธอก็กล้าตัดสินใจก้าวเดินออกมา ดังความว่า

“...บรรยากาศในบ้านของแป้วเกินขั้นอบอุ่น ด้วยมันร้อนเร้าราวมีกองไฟปะทุอยู่ในบ้านเป็นนิจอ พ่อแป้วชอบจู้จี้ขี้น ซอทะเลาะทุ่มเถียงกับแม่ ทำให้แป้วอายเพื่อนในละแวกบ้านและที่โรงเรียน เมื่ออยู่มัธยมปลาย ทางบ้านย้ายมาอยู่กรุงเทพฯ แป้วเรียนหนังสืออยู่โรงเรียนสตรีล้วน หลังจบปริญญาหมาด ๆ แป้วได้พบเจอกับหนุ่มนักดนตรีที่สูงวัยกว่า 8 ปี คบหากันอยู่ 2 ปี เธอตัดสินใจแต่งงานมิใช่ด้วยความรัก แต่ด้วยเห็นว่าเขาเป็นคนดี เป็นผู้ใหญ่ น่าจะเป็นผู้นำครอบครัวได้ เขาไม่กะล่อน ไม่เจ้าชู้ ที่สำคัญเขารักเธอ

เหตุผลสำคัญที่สุดกว่าอื่นใด เธออยากก้าวให้พ้นจากบ้านที่ร้อนเป็นไฟ หลังนี้ การแต่งงานออกไปใช้ชีวิตของตนเองกับคนที่น่าจะเชื่อมั่น มั่นใจได้ คือ ทางออกที่ดีที่สุดที่เธอเลือก

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 18-19)

ภาพชีวิตของแป้ว

แป้วจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ทำงานที่บริษัทแห่งหนึ่ง เธอมีบุคลิกแคล่วคล่องและความมั่นใจในตัวเองสูง หลังเริ่มเข้าทำงานเธอได้คบหากับหนุ่มนักดนตรีที่มีอายุมากกว่า 8 ปี เธอตัดสินใจแต่งงานด้วยเห็นว่าเขาเป็นคนดี เป็นผู้ใหญ่ น่าจะเป็นผู้นำของครอบครัวได้ ชีวิตครอบครัวของแป้วในระยะแรกมีความสุขดี แต่หลังจากมีลูกค่าใช้จ่ายก็สูงขึ้น ทั้งค่าผ่อนบ้าน ค่าใช้จ่ายจิปาถะ การไม่รู้จักวางแผนอนาคตของสามี ทำให้แป้วต้องรับภาระทั้งเรื่อง การเรียนของลูก เรื่องต่าง ๆ ภายในบ้าน แป้วเริ่มหงุดหงิดอารมณ์เสีย สามีก็มักหลบเลี่ยงปัญหา

แป้วขอเลิกกับสามี แต่สามีขอเวลาปรับปรุงตัว เมื่อเวลาผ่านไปสามีก็ยังคงมีพฤติกรรมเช่นเดิม ขณะที่แป้วได้พบรักกับชายคนใหม่ เมื่อเห็นว่าชีวิตครอบครัวไม่มีอะไรดีขึ้น หลังจากต้องดิ้นรนออกมาจากบ้านที่มีแต่เสียงทะเลาะเบาะแว้งของพ่อแม่ เธอคาดหวังว่าจะมีชีวิตครอบครัวที่สงบสุข แต่เมื่อเหตุการณ์ไม่เป็นไปตามฝัน แป้วจึงตัดสินใจขอหย่าจากสามี และให้สามีเป็นผู้เลี้ยงดูลูกทั้งสามคน เพื่อมาอยู่กับชายที่เธอรัก

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

การตัดสินใจที่ไม่รอบคอบ และหนีปัญหา ทำให้ชีวิตล้มเหลว

แม่ตัดสินใจแต่งงานด้วยเหตุต้องการออกจากบ้านที่มีแต่ความร้อใจ เธอเลือกแต่งงานโดยการพิจารณาคนจากปัจจัยภายนอก เลือกเพราะคิดว่าเขาเป็นผู้ใหญ่กว่าน่าจะเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดีได้ เขามีบุคลิกดี ไม่เจ้าชู้ โดยมีได้พิจารณาว่าเขามีความรับผิดชอบหรือไม่ เมื่อตัดสินใจใช้ชีวิตร่วมกันเธอต้องเป็นผู้แบกภาระในครอบครัวไว้คนเดียว ดังความว่า

“พ่อของลูกเป็นคนใจเย็นเสมอต้นเสมอปลายสบายๆเรื่อยๆไม่กระตือรือร้นในการวางแผนอนาคต เรื่องราวต่าง ๆ เธอจึงต้องจัดการเอง ทั้งหมดทั้งในเรื่องอนาคตการเรียนของลูกการจัดการต่างๆภายในบ้าน หนักเข้าเมื่อปัญหาสะสมมากขึ้นแม่เริ่มหงุดหงิดอารมณ์เสียครั้งหนึ่งขอเคลียร์ทำความเข้าใจ ฝ่ายชายก็เดินหนี หลบเลี่ยงปัญหาหนีอกายแล้วยังมาเหนื่อยใจ”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 :19)

ภาพชีวิตคู่ของแม่เป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จในช่วงระยะแรกด้วยเหตุที่แม่เลือกแต่งงานเพราะต้องการหนีปัญหา โดยเลือกแต่งงานกับคนที่คิดว่าจะเป็นผู้นำแกครอบครัวได้ แต่เมื่อใช้ชีวิตคู่ร่วมกันแล้วจึงเกิดปัญหาขึ้น ปรับตัวเข้ากันไม่ได้ เธอจึงหนีปัญหาอีกครั้งหนึ่งด้วยการหย่าร้าง และไปพบรักกับหนุ่มคนใหม่ที่เธอคิดว่าเขาจะทำให้เธอพบความสำเร็จได้

ต้อง

เป้าหมายชีวิต

ครอบครัวของต้องฐานะดี อยู่ในวงสังคมชั้นสูง พ่อแม่ส่งต้องไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศต้องพบรักกับหนุ่มไทยเชื้อสายจีน เป้าหมายของชีวิตต้องคืออยากแต่งงานกับคนที่ตนเองรัก แต่กลับต้องแต่งงานกับคนที่พ่อแม่เลือกให้ ดังความว่า

เรายอมรับว่าไม่แกร่งพอที่จะสู้ เขาพูดมาประโยคหนึ่งว่า เขาสู้คนเดียวไม่ไหวแล้ว เขาเหนื่อยมาก เขาพยายามทำทุกอย่างเพื่อพิสูจน์ตนเองให้พ่อแม่เราเห็นว่าเขารักเราจริง จริงใจกับเรา แต่เราทำอะไรไม่ได้ เราต้องเลือกพ่อแม่ไว้ก่อน ยอมรับว่าอึดอัดมาก ขนาดจะติดต่อกันต้องผ่านทางเพื่อน ตอนหลังเขาก็หายไป เราก็เจ็บลึกเลยนะ แต่บอกใครไม่ได้ คิดถึงเขา เศร้ามาก แต่ก็ไม่กล้าขัดคำสั่งพ่อแม่

แม่จัดการแนะนำต้องให้รู้จักกับลูกชายเพื่อนแม่ เขาเป็นหนุ่มตระกูลเก่าแก่ ลูกผู้ดีเสมอ มีเหมาะสมกันด้วยประการทั้งปวง จบปริญญาโท หน้าที่การงานดี มั่นคง คบหารู้จักกันได้ 1 ปี ต้องกับหนุ่มรุ่นพี่คนนี้เข้าพิธีวิวาห์ เป็นสมรสพระราชทาน สินสอดทองหมั้นเป็น 10 ล้าน จัดเลี้ยงกันที่โรงแรมชั้นหนึ่ง เก้าแก้วหรูหราที่สุด ท่ามกลางแขกเหรื่อมากมายมาร่วมยินดี”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 91-92)

ภาพชีวิตของต้อง

ชีวิตของต้องอยู่ในแวดวงสังคมชั้นสูง ดำเนินชีวิตตามกรอบที่พ่อแม่วางไว้ แม่ต้องเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยในขณะที่พ่อเป็นนักธุรกิจเจ้าของกิจการใหญ่ ต้องเป็นเด็กที่เรียนดี พ่อแม่จึงส่งไปเรียนต่อที่อเมริกา ต้องพบรักที่ต่างประเทศกับหนุ่มไทยเชื้อสายจีน แต่ครอบครัวไม่ยอมรับ แม่แนะนำให้ต้องรู้จักกับลูกชายเพื่อนแม่ซึ่งมีความเหมาะสมตามที่แม่ต้องการ ต้องเข้าพิธีสมรสพระราชทานกับลูกชายเพื่อนแม่ จัดงานหรูหราใหญ่โต สินสอดทองหมั้น 10 ล้านบาท ถึงแม้ชีวิตคู่ของต้องจะดูมีความสุขในสายตาคนอื่น แต่ต้องไม่ได้รักผู้ชายคนนี้ต้องใช้ชีวิตคู่กันต่อไปเพราะความเหมาะสมและเพื่อหน้าตาทางสังคม

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

การแต่งงานแบบคลุมถุงชน

ต้องแต่งงานแบบคลุมถุงชนกับชายที่พ่อแม่เห็นว่าเหมาะสมกับต้องทุกด้าน ทั้งฐานะทางสังคมและฐานะทางครอบครัว การแต่งงานที่ปราศจากพื้นฐานของความรักนำความล้มเหลวมาสู่ชีวิต โดยเฉพาะทางด้านจิตใจทั้งตัวต้องสามีของเธอ และคนที่เธอรัก ดังความว่า

“ตอนเขากลับไปแล้วพอกับแม่เรียกเราเข้าไปคุยบอกว่า พ่อแม่ไม่ชอบเขาคบได้แค่เป็นเพื่อนเท่านั้น แต่ห้ามคบเป็นแฟนเป็นจริงเป็นจัง พ่อแม่ไม่มีเหตุผลเลยเขาก็คิดว่าทุกวิถีทางทั้งที่แฟนเราเขาก็เป็นคนดีตลอดเวลาคบกันมาไม่เคยล่วงเกินอะไรเราเป็นสุภาพบุรุษตลอด ตระกูลพ่อแม่ทางเขาเป็นคนจีน ไม่ได้เป็นผู้ดีเหมือนเรา ฐานะเขาก็ไม่ใช่กระจะกองก่องอวย เพียงแต่ไม่รวยเด่นหรูเท่าทางเรา แล้วเขาเป็นคนธรรมดามากไม่ได้อยู่ในแวดวงสังคมอย่างเราเท่านั้นเองจากนั้นพ่อแม่ก็ให้คนรถคอยรับคอยส่ง เราตลอดแทบไม่มีเวลาได้เจอเขาเลยส่งสารเขามากแต่ไม่รู้จะทำยังไงเรายอมรับว่าไม่แกร่งพอที่จะสู้ เขาพูดมาประโยคหนึ่งว่าเขาสู้คนเดียวไม่ไหวแล้วเขาเหนื่อยมากเขาพยายามทำทุกอย่างเพื่อพิสูจน์ตนเอง ให้พ่อแม่เราเห็นว่าเขารักเราจริงจริงใจกับเราแต่เราทำอะไรไม่ได้เราต้องเลือกพ่อแม่ไว้ก่อนยอมรับว่าอึดอัดมาก ขนาดติดต่อกันต้องผ่านทางเพื่อน ตอนหลังเขาก็หายไปเราก็เจ็บลึกเลยนะ แต่บอกใครไม่ได้ คิดถึงเขา เศร้ามาก แต่ก็ไม่กล้าขัดคำสั่งพ่อแม่”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 91)

ภาพชีวิตของต้องไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง เธอต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพ่อแม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีในฐานะลูกกตัญญู แต่การยินยอมรับสภาพให้พ่อแม่เป็นผู้จัดการชีวิตไปหมดทุกเรื่องจึงทำให้ชีวิตคู่ประสบความสำเร็จ ชีวิตครอบครัวขาดความสุข

แม่ค

เป้าหมายชีวิต

เดิมแม่คยังไม่มีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนเพราะเขาสับสนทางเพศ เขาสับสนคิดว่าตนมีความเบี่ยงเบนทางเพศ แต่เมื่อดำเนินชีวิตไปช่วงหนึ่งเขาเริ่มเรียนรู้ว่าชีวิตความเป็นเกย์ไม่มีความ

ยังยืน เขาพยายามทำให้เข้มแข็งและเลิกเป็นเกย์ได้เมื่อพบผู้หญิงที่เขารัก เธอเข้าใจและรักเขาด้วยใจจริง ช่วงนี้เองที่แม็คมีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน เขาต้องการคิดสร้างครอบครัวที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม ดังความว่า

"ขณะที่ผมต่อสู้ ทุกคนให้กำลังใจผมหมดเลย เราต้องเดินไปให้ได้ สิ่งที่จะให้คำตอบว่าเราจะเลิกได้ไหมในสิ่งที่เคยเป็น เราต้องตอบตัวเองให้ได้ว่า จุดหมายชีวิตของคุณต้องการอะไร ตอนนี้ผมอยู่กับลูก ผมบอกได้เลยว่าเป็นความสุขที่แท้จริง เป็นสุดยอดของชีวิตนี้แล้วเรามีเมียที่ดี มีงานที่ดี ทุกวันลูกรอเรากลับบ้านไปอ่านนิทานให้ฟัง ได้เล่นกับลูก ได้กอดได้หอม มันคือสุดยอดของความสุข แล้วลูกคือดวงใจ ถ้าเราจะทิ้งลูกแล้วไปนอนกับผู้ชาย แล้วเขาก็ทิ้งเราไป สู้เราเอาเวลาที่เราไปนอนกับผู้ชายมาอยู่กับลูกเราไม่ดีกว่าหรือ บางคนมีลูกออกมาก็ให้แม่มันเลี้ยงไป แล้วก็ไปมีอะไรกับผู้ชายอีกถ้าคุณคิดได้แค่นั้น คุณก็มีเพียงแค่นั้นคุณต้องการเพียงแค่อบสนองตัวเอง ผมเองผมก็อยากมีเซ็กซ์กับผู้ชายเหมือน แต่มันไม่มีประโยชน์สำหรับผมแล้ว ความรับผิดชอบเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุดในชีวิต ชีวิตผมตอนนี้ต่างจากชีวิตที่ผ่านมา ที่เราต้องนอนรอผู้ชายคนหนึ่งว่าเขาจะกลับมาไหม เขาจะไปนอนกับใครมันคนละเรื่องเลย วันนี้เราขึ้นสวรรค์แล้วทำไมเราจะต้องไปตกนรก ผมอยากสร้างครอบครัวที่เป็นเกราะดี ๆ ให้กับสังคมนี้คือความฝันในชีวิตของผม

(ชีวิตคู่ไม่รู้จัก. 2546 : 62-63)

ภาพชีวิตของแม็ค

แม็คทำงานในแวดวงบันเทิงมาตั้งแต่ยังเรียนไม่จบปริญญา มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในระดับแนวหน้า ถึงแม้งานไปด้วยแม็คก็สามารถคว้าปริญญาเกียรตินิยมมาครองได้สำเร็จ แม็คมีรูปร่างสูงโปร่ง ผิวขาว และมีบุคลิกกระฉับกระเฉง จัดเป็นผู้ชายที่สวยเก๋ แม็คสนิทกับแม่ในช่วงวัยเด็ก แม็คเล่นชายของ เล่นตุ๊กตา เล่นเป็นนางสาวไทย ซึ่งอาจเป็นจุดหักเหที่ทำให้เขาเริ่มชอบผู้ชาย ขณะเดียวกัน แม็คก็มีความสัมพันธ์กับเพศหญิงได้ด้วย ภายหลังแม็คมีหน้าที่การงานที่ดี แม็คเริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาชอบผู้หญิง เมื่อพบกับแฟนคนปัจจุบันคบกันอยู่ 2 ปี ก็แต่งงาน ชีวิตมีความสุขและราบรื่นดี เพราะความรักและความเข้าใจที่มีให้แก่กัน จนทั้งคู่มีลูกด้วยกัน 2 คน แม็คนำประสบการณ์ของตนในวัยเยาว์มาสอนลูกให้รู้จักและเรียนรู้เพศที่ 3 เพื่อที่ลูกจะได้ไม่สับสนในชีวิต ดังเช่นเขา

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

สภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่ผิด

ในวัยเด็กแม็คใกล้ชิดกับแม่มาก ด้วยความที่เกรงว่าลูกชายจะเกเร คบเพื่อนไม่ดี เพื่อความปลอดภัยแม่จึงให้แม็คเล่นเฉพาะกับเพื่อนผู้หญิงซึ่งมักจะชวนกัน เล่นชายของ เล่นตุ๊กตา และเล่นเป็นนางสาวไทย ซึ่งส่งผลให้แม็คมีจิตใจเบี่ยงเบนชอบเพศเดียวกัน ดังข้อความว่า

"ผมเป็นคนมีจินตนาการสูงมีเพื่อนไม่มากแม่จะคอยดูไม่ให้คบเพื่อนเกร อากาของผมนอกสาวมาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้ว เพราะเราเล่นกับเพื่อนผู้หญิงเยอะ ตอนเรียน ป.1 ป.2 แม่เย็บผ้าอยู่กับบ้าน แต่งานยุ่งมาก เลยฝากผมเลี้ยงไว้กับยาย เราก็ชอบไปเล่นกับเพื่อนผู้หญิง เพราะไม่รู้จักเล่นกับใคร ผู้ใหญ่เขาเห็นเด็กหญิงไม่เกร คบได้ไง เล่นขายของ เล่นตุ๊กตา เล่นเป็นนางสาวไทยบ้างอะไรบ้าง ผมว่าตรงคงเป็นจุดหักเหทำให้เราชอบผู้ชาย ผู้ใหญ่ไม่ได้ดูแลตรงนี้เราเองก็ไม่รู้ว่าการเล่นแบบนี้เป็นเรื่องปกติ มันก็ซิมซั่มมาเรื่อย ๆ จนวันหนึ่งเมื่อโตขึ้นมีผู้ชายเข้ามา เราก็เริ่มชอบผู้ชาย"

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 :56)

แม่คือโชคที่พบหญิงที่รักเขาจริง เข้าใจ ให้โอกาส และยอมรับในสิ่งที่ผ่านมาของเขา ตลอดจนคนในครอบครัวที่ให้กำลังใจ ทำให้แม่ก็มีกำลังใจที่เข้มแข็ง จนสามารถเลิกพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศได้ ดังความว่า

"ผู้หญิงคนนี้ก็เข้าใจเราบอกเขาว่าเราเคยเป็นเกย์สิ่งหนึ่งที่ผมประทับใจมาก คือ เขาให้โอกาสเรา ก็เลยลองคบกันดู ถ้าคบกันไม่ได้ก็เลิก ตัวเขาเองก็กดดันพอสมควร เพราะเขาก็มีเพื่อนมีพี่น้องใคร ๆ ก็รู้ว่าเราเป็นเกย์พ่อแม่เขาตีมากยอมรับเราที่นี้เราก็คิดเกิดคบกันไปไม่รอดนี่มันก็เป็นความเสียหายแก่เขาเราก็อรักเขาจริงด้วย ถึงวันที่ผมมั่นใจแล้วว่าผมจะใช้ชีวิตกับผู้หญิงคนนี้ผมจะไม่ย้อนกลับไปผมจะไม่สร้างตราบาปให้เขาอีกผมเลยเลิกเป็นเกย์เลิกแบบหักดิบการจะเลิกได้มันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และองค์ประกอบที่สำคัญคือครอบครัวให้กำลังใจและเข้าใจ"

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 60)

ภาพชีวิตของแม่ใน ช่วงแรกเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวเนื่องจากมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศแม่คบชีวิตที่วุ่นวายของการเป็นเกย์ซึ่งมีรักไม่แน่นอนจนทำให้ชีวิตประสบความล้มเหลว แต่เมื่อมีโอกาสกลับตัวแม่ก็ทำได้เป็นอย่างดีจนชีวิตประสบความสำเร็จทั้งด้าน การงาน และด้านการใช้ชีวิตครอบครัว

แป้ง

เป้าหมายชีวิต

แป้งเป็นสาวยุคใหม่ที่ไม่สนใจค่านิยมของสังคมโดยเฉพาะด้านการใช้ชีวิตคู่ เป้าหมายของชีวิตแป้งคือ มีชีวิตครอบครัวที่มีความสุข โดยอาศัยความผูกพันทางใจของสามีภรรยาไม่ใช้ทะเบียนสมรส ดังความว่า

"อยู่กันมาเกือบ 10 ปีแล้ว แป้งไม่สนใจทะเบียนสมรส เพราะเธอและสามีไม่คิดจะมีลูก ความผูกพันทางใจต่อกันของคนสองคนเป็นสิ่งสำคัญกว่ากระดาษใบเดียว...",

แป้งมองว่าเนื้อแท้ของความสุข ความทุกข์ ขึ้นอยู่กับคนสองคนไม่ใช้ทะเบียนสมรส

"เราจะกอดทะเบียนเอาไว้เพื่ออะไร ความสุขของคุณอยู่ตรงไหน อยู่ตรงที่มีทะเบียนหรือแล้วคุณมีความสุขไหม แต่ถ้าคุณใจกล้าพอ เด็ดเดี่ยวพอ ทิ้งมันให้หมดทุกอย่างแล้วมาเริ่มต้นชีวิตใหม่อีกแบบหนึ่ง

ความสุขมันอาจจะคนละแบบกัน แต่มันยังเป็นความสุขเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นได้ ทุกคนกลัวการสูญเสียนะ เราก็กลัวเหมือนกัน เราต้องรู้ว่าทุกสิ่งในโลกนี้มันไม่แน่นอน ในความเป็นจริงมันไม่มีอะไรห้ามไม่ให้เขาไปพาคคนอื่นได้หรอก คุณอาจจะอยู่กับไป แต่ผู้ชายเขาอาจมีอีกที่หนึ่ง จะมีหรือไม่มี มันไม่แตกต่างกัน แต่ว่ามันสำคัญถ้าเรามีลูก เพราะลูกต้องอยู่กับพ่อแม่ที่จดทะเบียนมีพิธีต้องให้ลูก แต่ถ้ามันมีปัญหาอยากเลิกกัน ถึงมีทะเบียนสมรสหรือไม่มีมันก็เป็นกองทุกข์อันเดิม มันไม่มีอะไรเป็นหลักประกันความมั่นคงได้หรอก เมื่อถึงวันที่ความต้องการมันต่างกัน เราต้องเข้มแข็งพอที่จะลุกขึ้นมาทำให้เรามีความสุขในอีกวิถีหนึ่ง เพราะชีวิตคนเราถามว่าเลือกได้ไหม มันไม่ได้เลือกได้ง่ายขนาดนั้น แต่มันอาจจะมีทางเลือก ๆ ที่เราจะทำได้ และพอมีความสุขเหลืออยู่บ้าง”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 73-75)

ภาพชีวิตของแป้ง

แป้งและสามีอยู่ร่วมกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสเพราะไม่ต้องการมีลูกให้ต้องรุ่นวายรับผิดชอบ ทั้งคู่มีความคิดเห็นตรงกันว่าไม่ต้องมีพิธีการรุ่นวาย แป้งใช้ชีวิตคู่ร่วมกับสามีอย่างเรียบง่าย สามีภรรยาช่วยกันทำงาน เก็บเงินฝากธนาคาร ร่วมกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ความรักและความเข้าใจทำให้แป้งและสามีอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

ความรักและความเข้าใจ

แป้งตัดสินใจอยู่กับแฟน ทั้งคู่ย้ายมาอยู่บ้านเดียวกันโดยทางบ้านต่างก็รับรู้ แป้งและสามีเป็นคนไม่ชอบพิธีการรุ่นวาย และไม่สนใจค่านิยมของสังคม จึงตกลงไม่ต้องมีพิธีแต่งงานแค่ถือฤกษ์ในการย้ายเข้าบ้านเท่านั้น ดังความว่า

“เราคบกันมานาน เห็นกันมานาน เห็นข้อดีข้อบกพร่องกันมาไม่น้อยแป้งคิดว่าเราพอรับเขาได้ เขาก็พอรับเราได้เราเป็นคนเรียบง่ายเหมือนกันทุกคนก็รู้ว่าคนนี้แฟนเรานานญาติพี่น้องเขาก็กับเราคุ้นเคยกัน ตอนนั้นเขาซื้อบ้าน ก็เลยตัดสินใจมาอยู่ด้วยกัน เราถามเขาว่าจะแต่งไหม เขาเป็นคนเรื่อย ๆ ไม่ชอบพิธีต้องมาก ๆ เราก็คิดอย่างนี้เหมือนกันเลยไม่ได้จัดงานอะไรเราถือว่าฤกษ์ที่แม่เขาให้ย้ายเข้า บ้านถือเป็นฤกษ์แต่งงานของเราเคยฝันตั้งแต่ยังเรียนมหาวิทยาลัยว่าถ้าแต่งงานก็แค่เลี้ยงพระให้ญาติผู้ใหญ่ได้ รับรู้พอเรายังเคยพูดว่าพิธีต้องมันก็ไม่สลักสำคัญอะไรหรอกตอนย้ายเข้าบ้านก็ ใส่บาตรพระกันเท่านั้น เราไม่ได้จดทะเบียน และตั้งใจไม่มีลูก”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 :72)

ภาพชีวิตของแป้งเป็นภาพชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับทะเบียนสมรส มากไปกว่าความเข้าใจที่ทั้งคู่ต่างมีให้กัน ความรัก ความเข้าใจ และมีความสุขรับผิดชอบ จึงทำให้การครองชีวิตคู่ประสบความสำเร็จ

แพรว

เป้าหมายชีวิต

ครอบครัวของแพรวค่อนข้างลำบาก พ่อตายตั้งแต่เธอยังเล็ก ๆ แม่เป็นผู้เลี้ยงดูเธอกับพี่สาว เธอคบหาเป็นแฟนกับทอมเพราะเขาให้ความสะดวกสบายจ่ายเงินเลี้ยงดูเธอ เมื่อเธอพบชายหนุ่มที่มีฐานะดีกว่า เขาตามเอาอกเอาใจเธอ เธอก็เลิกกับแฟนทอม แต่เมื่อเธอแต่งงานกับหนุ่มที่เธอคิดว่า จะดูแลให้ความสุขกับเธอได้ เธอจึงรู้ว่าเขาไม่ได้เป็นคนดีอย่างที่คิด เมื่อเธอมีลูกเธอจึงเริ่มตั้งเป้าหมายในดำเนินชีวิตเธอต้องการสร้างฐานะให้มั่นคงและเลี้ยงลูกให้ดีที่สุด ตั้งความว่า

“เขาถามเราว่าจะเอาเท่าไรก็ว่ามา เขาอยากแลกความสุขของเขาบ้าง เขาว່งที่เรามีลูกกับเขาเพราะอยากจับเขาหาว่าเราไม่ได้รักเขา แต่รักเงินเขา

“แพรวยอมรับนะว่ามีแฟนนี้ชีวิตเรตดีขึ้น ตอนแรกเรารับเงินเขาอย่างเดียว ยังไม่ได้เปิดร้าน มันก็เครียด ผัวก็มาบ้างไม่มาบ้าง แพรวเองยอมรับเลยว่าไม่ใช่แม่ที่ดีพอ แม่กับพี่เราช่วยดูลูก...”

“...เดี๋ยวนี้เราเริ่มทนไม่ได้กับพฤติกรรมแล้ว ๆ ของแฟน เราเริ่มเล่นยาจนตัวโทรม เข้าบ่อนด้วย พ่อเขาเริ่มเข้าบ่อนนี้เราเริ่มคิดอะไรได้หลายอย่าง เขาใช้เงินไปเยอะมาก เล่นขนาดถูกยึดรถไปคันหนึ่ง แล้วจะมาไถดั่งค์จากเรา เพราะเราเป็นคนเก็บเงิน เราเลยตัดสินใจเปิดร้านใหม่ เปิดแผงขายของด้วย ทุนรอนได้มาจากทางพ่อเขาให้ เริ่มคุมกิจการเองแล้ว ตอนนี้เราก็กุ่นวายอยู่กับร้าน...”

เขาก็ชอบด่าแพรวว่าไม่มีปัญหาทำงานหาเลี้ยงตัวเองได้ ต้องคอยรอกะเงา เขากิน แล้วตอนนี้เป็นไง ใครกะเงาใครกันแน่ ตอนนี้มืออะไรก็เราอย่างเดียว ภาระเราเยอะมาก...”

“วันนี้แพรวทำธุรกิจขายสินค้าเกี่ยวกับของสวย ๆ งาม ๆ อยู่สองสามแห่ง กิจการของเธอไปได้ดี

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 326-328)

ภาพชีวิตของแพรว

แพรวเป็นสาวสวยวัย 27 ปีการศึกษาระดับปริญญาตรี ฐานะทางบ้านแพรวค่อนข้างลำบาก พ่อจากไปแต่เด็กเหลือเพียงแม่กับพี่สาวช่วยกันส่งเสียให้เธอเล่าเรียน เธอเคยคบหาเป็นแฟนทอม นานหลายปีเพราะแฟนคนนี้ให้เงินเธอใช้จ่ายและอำนวยความสะดวกสบายในชีวิต ต่อมาเมื่อเธอพบกับหนุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งอายุอ่อนกว่าเธอ 3 ปีแต่ยังเรียนไม่จบ เขาเป็นลูกเศรษฐีต่างจังหวัดเขาตามจีบเธอจนเธอใจอ่อน และคิดว่าฐานะของเขาคงช่วยให้ทางบ้านเธอสุขสบายขึ้น เธอตัดสินใจเลิกจากแฟนทอมมาเป็นแฟนกับเขาจนตั้งท้องได้ 4 เดือน จึงเข้าพิธีแต่งงาน หลังจากนั้นแพรวจึงรู้ว่าสามีเป็นคนเจ้าชู้ ติดผู้หญิง มีวอบายมุข จนถึงขั้นเสพยาเสพติด ชีวิตครอบครัวเริ่มระหองระแหงทั้งสองคนทะเลาะกันบ่อย บางครั้งแพรวต้องไปตามสามีถึงมหาวิทยาลัย ต่อมาจึงคิดได้ว่าไว้ประโยชน์ที่จะแก้ไขพฤติกรรมของเขา เธอจึงคิดใหม่หันมาดูแลตัวเองและลูก เธอเริ่มทำธุรกิจเพื่อจะได้ลบคำพูดสบประมาทของสามีที่ว่าเธอแต่งงานกับเขาเพราะเงิน หลังจากเปิดร้านขายของเธอเริ่มเก็บออมเงินได้มากขึ้น ขณะที่สามีกลับมีพฤติกรรมที่แย่งคบเพื่อนไม่ดี เสพยาจนสุขภาพเสื่อมโทรม เข้าบ่อนเล่นการพนันจนเงินหมดก็หันมาขอเงินจากเธอ หากย้อนเวลากลับไปได้แพรวขอไม่พบเจอผู้ชายคนนี้อีกเลย

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

การตัดสินใจที่ผิดพลาดและการขาดความรับผิดชอบ

แพร์ตัดสินใจผิดที่คิดว่าคนมีเงินจะมีความสุขแก่ครอบครัวเธอได้ เธอคบกับเขาไม่นานก็แต่งงานและรู้ภายหลังว่าเขาคือหัวหน้าครอบครัวที่ขาดความรับผิดชอบ และมีเมาน้อยในอบายมุขทุกรูปแบบ เมื่อไม่สามารถแก้ไขอะไรได้เธอจึงเลิกสนใจเขา และหันมาสร้างครอบครัวของเธอเองซึ่งมีแต่เธอ ลูก แม่และพี่สาวของเธอ เพื่อให้ครอบครัวมีความสุข ดังความว่า

“พอมายู่กับแฟนถึงรู้ว่าเขาแอบมีผู้หญิงอื่นด้วย รู้แต่วันแรกเลย ชอบทำตัวเป็นป่า เทียวผู้หญิงเที่ยวคาเฟ่ อะไรเลย ๆ นี่เขาเอาหมด...”

เดี๋ยวนี้อาจารย์ไม่ได้ออกไปเที่ยวไหนเลยของแฟน เขาเล่นยานยนต์มอเตอร์ไซค์เข้าบ่อนด้วยพอเขาเข้าบ่อนนี้เราเริ่มคิดอะไรได้หลายอย่าง เขาเล่นไปเยอะมาก เล่นขนาดถูกยึดรถไปคันหนึ่งแล้วจะมาไถดั่งค์จากรเราเพราะเราเป็นคนเก็บเงิน...”

“รู้ว่าแฟนเราไม่หยุดแค่นี้หรือตราบดีที่เขาทำแบบนี้คบเพื่อนเลว ๆ เขาบอกแพร์ว่า เขาโลว์คบแต่เพื่อนต่ำ ๆ เลยทำให้ชีวิตต่ำเขาก็ชอบต่ำแพร์ว่าไม่มีปัญหาทำงานหาเลี้ยงตัวเองได้ต้องคอยรอเกาะเขากินแล้วตอนนี้เป็นไงใครเกาะใครกันแน่ตอนนี้มีอะไรก็เราอย่างเดียวภาระเราเยอะมากนี้ถ้าย้อนเวลาได้จะไม่ขอกลับไปคบเขาไม่ปล่อยให้ตัวเองต้องให้ต้องเสียใจทุกวันนี้พยายามเก็บเงินให้ลูกแต่แพร์ก็ยอมรับว่าตัวเองเป็นแม่ที่แย่มาก ทั้งลูกให้แม่กับพี่สาวเลี้ยงลูกยังสนิทกับป้ามากกว่าแม่เลย”

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน.2546:336-328)

ภาพชีวิตของแพร์เป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จเพราะเธอตัดสินใจผิดที่เลือกแต่งงานกับเขาเพียงเพราะเขามีฐานะดี แต่เขากลับเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ขาดความรับผิดชอบ มีเมาน้อยในอบายมุข แม้เป้าหมายชีวิตของเธอไม่ประสบความสำเร็จ แต่เธอยังโชคดีที่มีงานทำและมีรายได้ดีช่วยพยุงฐานะครอบครัวไว้ได้เธอคิดเพียงว่าจะขอทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลูกมีความสุข

ปอง

เป้าหมายชีวิต

ปองเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เธอชอบชีวิตอิสระเธอแต่งงานกับอาจารย์โรงเรียนมัธยมเขาอยู่ที่ต่างจังหวัด เป้าหมายชีวิตของปองคือ การใช้ชีวิตอย่างอิสระและมีความเข้าใจกันเป็นสำคัญ ดังความว่า

...ช่วงต้นที่แต่งงานแปปีมาก เรายังใช้ชีวิตได้อย่างสบาย สามารถไปนั่งกินเหล้ากับเขาได้ข้ามวันข้ามคืน กับเพื่อนเขากับลูกศิษย์ เราต่างใช้ชีวิตวัยรุ่นมาบริบูรณ์ เทียวสุด ๆ กินเหล้าสุด ๆ กรีดกราด ครบทุกอย่างในชีวิต แต่พออายุมากขึ้น อย่างตอนนี้ เราารู้สึกว่ามันไม่ใช่ชีวิตแบบผจญภัยต่อไปอีกแล้ว มันเริ่มอยากใช้ชีวิตสุขสงบ อยากพัก

อยู่ห่างไกลตากันอย่างนี้ ปองเชื่อใจว่าอีกฝ่ายจะไม่ผลใจไปมีใครไหนอื่น เป็นเพราะรู้สึกว่าเขาทำงานมากกว่าบ้านผู้หญิง ปองพอใจกับชีวิตคู่ของเธอในแง่ที่ต่างคนต่างมีอิสระในการใช้ชีวิต ทำในสิ่งที่ทั้งสองฝ่าย

อยากทำเป็นชีวิตตามสบายใจของแต่ละคน ไม่ต้องผูกพัน ไม่ต้องขึ้นกับใคร..."

"...เราไม่ยอมมีลูก เพราะเราอยู่ไกลกัน เราไม่ชอบครอบครัวที่ต่างคนต่างอยู่ หมายถึง ว่าถ้ามีลูกต้องช่วยกันเลี้ยง มาให้ฉันอุ้มท้องแล้วนั่งเลี้ยงลูกคนเดียว ฉันก็ไม่เอาเหมือนกัน แรก ๆ เขาคงอยากมีลูก ลึก ๆ เราว่าผู้ชายทุกคนอยากมีลูก เพื่อพิสูจน์ความเป็นผู้ชาย แต่ตอนหลังนี้คงเลิกคิดไปแล้ว แล้วเราไม่เรียกร้องให้พี่เขามาอยู่กรุงเทพฯ เพราะเขาต้องมีชีวิตของเขา เราก็ต้องมีชีวิตของเรา เขาต้องดูแลพ่อแม่เขา เราต้องดูแลพ่อแม่เรา ส่วนเรื่องเงินเราบอกเขาเลยว่าต่างคนต่างใช้ กระเป๋าใครกระเป๋า มัน ทรัพย์สินของใครของมัน..."

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 167-168)

ภาพชีวิตของอาจารย์ปอง

ปองอายุ 40 ปี เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยมีชื่อ พ่อแม่มีอาชีพรับราชการ เธอเป็นลูกสาวคนโตของบ้าน ครอบครัวของเธอเลี้ยงลูกอยู่ในกรอบระเบียบแบบแผน เพื่อก้าวออกจากบ้านอย่างอิสระเธอเลือกเอ็นทรานซ์เข้ามหาวิทยาลัยในต่างจังหวัด ที่นั่นเธอใช้ชีวิตอย่างอิสระราวอยู่ในโลกใหม่ คบเพื่อนฝูงทำกิจกรรมอย่างที่ชอบ หลังจบปริญญาเธอกลับมาเรียนต่อใน ระดับปริญญาโทที่กรุงเทพฯ ที่นั่นเธอพบรักกับรุ่นพี่ร่วมคณะ เมื่อเรียนจบเขากลับไปเป็นอาจารย์โรงเรียนมัธยมที่ปักกิ่งได้บ้านเกิด ในขณะที่เธอเป็นอาจารย์ ในมหาวิทยาลัย เธอตัดสินใจแต่งงานเพื่อเห็นแก่พ่อแม่ทั้งๆที่ไม่ชอบพิธีการยุ่งยาก แต่งงานแล้วเธอไม่ต้องการมีลูก เนื่องจากมีความชัดเจนในหลายๆ เรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรับผิดชอบครอบครัว เรื่องเงิน การใช้ชีวิตการแยกกันอยู่มีข้อดีคือลดปัญหาในการกระทบกระทั่งกัน และมีชีวิตที่อิสระนานๆ เจอกันที่จะเป็นการรักษาหัวใจซึ่งกันและกัน ทำให้ครอบครัวของปองอยู่กันอย่างมีความสุข

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

ความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ปองและสามีอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจแม้จะอยู่ห่างไกลกันก็ไม่เป็นปัญหา หรือเกิดความเข้าใจผิดกันเนื่องจากได้ตกลงทำความเข้าใจในเรื่องต่างๆไว้ก่อนแล้ว ทั้งคู่รู้จักอุปนิสัยกันและกันดี ต่างคนต่างชอบอิสระ การไว้วางใจให้เกียรติกันและกัน และการอยู่ห่างกันบ้างก็เป็น การลดปัญหาในครอบครัวที่วิธีหนึ่ง ที่ทำให้ชีวิตครอบครัวเป็นสุข ดังข้อความว่า

การแยกกันอยู่อย่างนี้มีข้อดีคือ ถ้าเรามั่นใจในตัวของเราเอง และมั่นใจคนที่อยู่กับเราคนที่สามมีเราเป็นคู่เรามั่นจะทำให้เราตัดความกังวลอื่นๆได้หมด อย่างเราสองคนนี่ มั่นใจกันไม่เคยคิดว่าอีกฝ่ายจะไปมีคนอื่นเลย ซึ่งตรงนี้ทำให้ชีวิตดีขึ้นเพราะถ้าใครก็ตามแยกกันอยู่ด้วยความหวาดระแวงมันจะทำให้ชีวิตไม่มีความสุขอีกอย่างคือการแยกกันอยู่ต้องคุยกันให้เคลียร์ในหลายๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรับผิดชอบของ ครอบครัวเรื่องเงินเรื่องการใช้ชีวิตเคลียร์กันอย่างจริงจังๆ ไม่ใช่พูดกันสักแต่ว่าพูดถ้า ไม่สามารถเคลียร์กัน อย่างจริงจังมันจะสร้างปัญหามากเพราะว่าโดยส่วนใหญ่แล้วผู้หญิงจะคิดอยู่เสมอว่าตัวเอง ต้องเป็นฝ่ายที่รับการเลี้ยงดู รับการเอาใจใส่ รับอะไรสารพัดในขณะที่ฝ่ายชายต้องให้

ถ้าเราคิดอย่างนี้สักวันหนึ่งถ้าเมื่อมีอะไรเปลี่ยนแปลงไป เช่น เขาส่งเงินให้ไม่ตรงเวลาก็จะทำให้เรารู้สึกหวาดระแวง ในแง่ของข้อเสียคือด้านความสัมพันธ์อาจขาดได้ง่ายๆถ้าเกิดอะไรขึ้นสักอย่างเพราะความที่ไม่ผูกพันกันก็หลุดออกจากกันไปเลย มันเกี่ยวหากันไม่ค่อยได้แต่ป้องกันกับแฟนในความรู้สึกเป็นเพื่อน ความเป็นเพื่อนมันยังยืนกว่าความรักถ้าเราพัฒนา ความรัก แบบหนุ่มสาวมา เป็นความรักแบบเพื่อน มันจะอยู่ด้วยกันอย่างถาวรมากกว่า

(ชีวิตคู่ไม่รักกัน.2546 : 169)

ภาพชีวิตของปองเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จ การใช้ชีวิตคู่แบบแยกกันอยู่ที่นี่เหมาะกับคู่ของปองเพราะต่างก็มีความเข้าใจกันเป็นสำคัญ การใช้ชีวิตแบบนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือปองและสามีต่างก็ไม่ต้องยุ่งยากในการปรับตัวเข้าหากันหรือปรับตัวเข้ากับครอบครัวแต่ละฝ่าย และมีอิสระ ข้อเสียคือ ชีวิตคู่จะมีความผูกพันกันน้อยหากไม่มีความมั่นคงและเข้าใจกัน การใช้ชีวิตแบบนี้เหมาะกับคู่ที่ต้องการความอิสระ เพราะความเป็นเพื่อนและความเข้าใจจะผูกพันกันทั้งสองไว้ด้วยกันได้ยาวนานกว่า ทั้งนี้ การเลือกกำหนดบทบาทและรูปแบบที่เหมาะสมกับชีวิตขึ้นอยู่กับอุปนิสัยของแต่ละบุคคล ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ดังเช่นชีวิตของปองกับสามีที่ค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตนอย่างเหมาะสมแล้ว

ชัย

เป้าหมายชีวิต

พ่อของชัยประสบความสำเร็จในชีวิตเพราะพ่อมีเมียน้อยและต้องตายด้วยน้ำมือของเมีย น้อย ชีวิตของพ่อเป็นตัวอย่างทำให้ชัยระมัดระวังในการใช้ชีวิตคู่ เป้าหมายชีวิตของชัย คือ เป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดี ทำให้ครอบครัวอบอุ่นและมีความสุข ดังข้อความว่า

"...ผมรู้สึกว่าการดำเนินชีวิตครอบครัวนั้น ถ้าเราไม่มีผู้หญิงอื่น ปัญหา ก็จบไปเยอะแล้ว ผมบอกภรรยาว่าเธอต้องเชื่อใจผม ผมบอกเธอว่าผมมีตัวอย่างคือพ่อผม มีเมียน้อย ซึ่งยังงั้นก็เป็นจุดที่ผมไม่ต้องการให้เกิดขึ้นกับลูก เมื่อผมมีลูกเป็นสิ่งที่ผมระวัง เพราะฉะนั้น ผมจะไม่ทำอะไร ผมจะไม่ทำอะไรที่นอกกลุ่มนอกทาง และผมบอกเลยว่าอย่าพูดเรื่องนี้อีก ถ้าพูดอีกคือถือว่าเขาไม่วางใจผม เพราะอันนี้มันทำลายน้ำใจเรา เรื่องผู้หญิงที่เข้ามามีเยอะบางทีชวนกันคุย ๆ เลย แต่ผมไม่รับ ถ้าผมเริ่มครั้งแรก ต้องมีครั้งที่สอง เพราะฉะนั้นผมตัดหมด ผมอยู่กับเบิลคีย์ ระดับนี้ทำไมจะมี" มีมี แม้แต่พาร์ทเนอร์คู่ค้ายังมีเลย โทรมาปิดให้ผมไปโน่นไปนี่ มาเจอที่ออฟฟิศ ผมซิ เจอในห้องนี้ และประตูห้องผมไม่เคยปิดด้วย..."

(ชีวิตคู่ไม่รักกัน.2546 : 186)

ภาพชีวิตของชัย

ชัยเป็นชายหนุ่มที่รูปร่างหน้าตาดี เคยทำงานในระดับผู้บริหารในหน่วยงานหนึ่งมาแล้ว ชีวิตเขามาจากครอบครัวแตกแยกเนื่องจากพ่อของชัยมีเมียน้อย และต่อมาพ่อเสียชีวิตเพราะถูกเมียน้อยสังฆ่า ทั้งให้แม่และลูกๆต้องประสบความยากลำบาก พี่สาวของชัยต้องออกจากโรงเรียน

เพราะเสียสละให้น้องชายได้เรียนหนังสือ ชัยจัดจำความทุกข์ทรมานของแม่และพี่สาวได้ดีเขาตั้ง
ปณิธานไว้ว่าเขาจะไม่มากู้หลายเมีย จะไม่มีเมียน้อยเด็ดขาด การได้รับการปลุกฝังคุณธรรมจาก
แม่และพี่สาว และอุทาหรณ์จากพ่อ ประกอบกับการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทำให้ชัยมีชีวิตคู่ที่
มีความสุข

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

อุทาหรณ์จากประสบการณ์ชีวิตและการมีความรับผิดชอบ

ชัยนำประสบการณ์ตรงของตนที่พ่อมีเมียน้อย พ่อเป็นผู้นำครอบครัวที่ขาดความ
รับผิดชอบ และทำให้ครอบครัวแตกแยกนั้นมาเตือนใจตนในการครองชีวิตคู่ เขาดำเนินชีวิตด้วย
ความไม่ประมาท มีสติ มีความรับผิดชอบ กอปรกับได้รับการปลุกฝังที่ดีจากแม่และพี่สาวทำให้ชัย
ดำเนินชีวิต อย่างมีสติ ยึดมั่นในหลักธรรม ดังข้อความว่า

“ศีลห้าสำคัญสำหรับชีวิตคู่โดยเฉพาะศีลข้อสามเหมือนเป็นหมุดหลักที่รักษาชีวิตครอบครัวไว้
ยังมีผู้ชายที่ไม่แตกแถวอีกเยอะ อย่างน้อยก็ผมคนหนึ่ง เพราะผมมีหลักตรงนี้ และผมจะไม่เปลี่ยนด้วย
ผมยืนยัน....”

(ชีวิตคู่ไม่รู้จักัน.2546 : 184)

“ความอดทนอดกลั้นเป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิตคู่ ชัยมองว่า ความอดทนให้ผลสองด้านคือ หนึ่ง
ป้องกันการล้มละลายของครอบครัว สอง ช่วยรักษาครอบครัวให้คงอยู่ ความอดทนอดกลั้นนั้นจะปิดทาง
ร้านที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ต้องมีความห่วงใยใส่ใจดูแลกัน

“ถามว่าความรักสำคัญแค่ไหน พอมาถึงจุดนี้มันไม่ใช่ความรักร้อยเปอร์เซ็นต์ ความรักมันช่วยสร้างให้
คนแต่งงานกันได้ แต่ผมว่าพอถึงเวลาช่วงหนึ่ง ความผูกพัน ความห่วงใย ความรับผิดชอบ ตรงจุดนี้เป็นจุด
ที่สำคัญมากกว่า”

(ชีวิตคู่ไม่รู้จักัน.2546 : 189)

ภาพชีวิตของชัยเป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จด้วยการใช้คุณธรรมนำชีวิตโดยแท้
เขาใช้อุทาหรณ์จากชีวิตของพ่อแม่มาสอนใจตน และดำเนินชีวิตอย่างระมัดระวัง ความรัก ความ
เข้าใจ ความอดทน และมีความรับผิดชอบ ช่วยให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

นวนลณี

เป้าหมายชีวิต

นวนลณี พยาบาลสาวสวย เธอพบรักกับหมออธิป สุญาณเศรษฐกร หมอหนุ่มอนาคตไกล
นับแต่นั้นเป้าหมายชีวิตของนวนลณี คือ การทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้สมหวังในความรัก เธอยอมเป็น
ภรรยาหมออธิปทั้งที่ยังไม่ได้แต่งงาน ยอมเสียนางตามไปเฝ้าหมออธิป หอบข้าวขอไปอยู่กับหมอ

พฤติกรรมของเธอทำให้หมอดอริปเบื่อหน่าย อับอาย และพ่อแม่ของหมอดอริปไม่ได้ ความหึงหวงความรักจนขาดสติของนวลวี อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เธอถูกฆาตกรรม ดังข้อความว่า

“เขากลัวผมจะไปเมืองนอกแล้วทิ้งหายไปเลย ก็เลยตีอ๊องๆ เขาตามผมทั้งวันทั้งคืนจนรำคาญ งานการไม่ยอมทำ มานั่งเฝ้า ผลออกมาไม่ได้ เต็มๆก็มาแล้ว ใจจริง ๆ ไม่อยากจืดหรือก แต่จืดก็จืด มันก็ไม่มี ความหมายอะไร คล้าย ๆ จดตัดปัญหาไม่ให้มาควมมายุ่ง

“กับสมบุรณ์ ทางนั้นก็หึง ทางนี้ก็หึง ทะเลาะกัน เราคนกลางไม่รู้จักพูดยังไง คือพูดไม่ได้เรื่องนี้ เขาทะเลาะกันจนฟังกันไปข้าง ที่นี้พอจดทะเบียนกับนวลฉวีแล้ว สมบุรณ์ก็ให้จดกับเขาก่อน ผมก็ตัดปัญหา ต้องการให้เรื่องมันเงียบ ๆ ก็สงบไปก่อน เพราะถ้ามีเรื่องขึ้นมาเต็มาก็จะไม่ได้ไปนอก”...

“ทั้งนวลฉวีและสมบุรณ์เคยมีเรื่องระหองระแหงกันมาประมาณ6-7ครั้ง บางครั้งเคยทะเลาะกันที่ โรงพยาบาลสถานีรถไฟ ที่ทำงานหมอดอริป จนหมอดอริปเคยทำเรื่องเสนอผู้ใหญ่ให้ออกคำสั่งห้ามผู้หญิง ทั้งสองคนเข้ามาในบริเวณโรงพยาบาล เนื่องจากจะเกิดความวุ่นวาย...”

“.....นวลฉวีถือกระเป๋าไนลอน 1 ใบ และเครื่องนอน 1 ชุด พบพ่อแม่หมอดอริป...เมื่อเป็นสามี ภรรยาแล้วก็ไม่อยากจะแยกกันอยู่ เมื่อหมอดอริปอยู่บ้านหลังนี้ นวลฉวีก็อยากอยู่ด้วย แม่หมอดอริป พูดกับนวลฉวีว่าเป็นเรื่องของหนูและของหมอไม่ใช่เรื่องของฉันให้พูดจากันเอง แต่ถ้าจะอยู่บ้านหลังนี้ ก็ไม่มีที่ให้อยู่ เพราะอยู่กันหลายคน เมื่อนวลฉวีจะขอพ่อกับแม่ หมอว่าหมอไม่อยู่บ้าน...”

(ชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก. 2546 : 42)

ภาพชีวิตของนวลฉวี

นวลฉวี เพชรรุ่ง เป็นคนจังหวัดลพบุรี ครอบครัวของนวลฉวี เป็นครอบครัวใหญ่ มีสมาชิก ในครอบครัวถึง 10 คน พ่อของเธอเป็นผู้ใหญ่บ้าน ฐานะมั่นคงเป็นปีกแผ่นพอ สมควรมีที่นาให้เช่ามากมาย

นวลฉวีเริ่มศึกษาระดับชั้นประถมในโรงเรียนละแวกบ้านจากนั้นจึงเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียน เขมะสิริอนุสรณ์โดยพักอยู่กับพี่เขยและพี่สาวในบริเวณโรงพยาบาลศิริราช

หลังจากจบการศึกษาจากโรงเรียนสามัญ นวลฉวีสอบเข้าเป็นนักเรียนพยาบาลที่ศิริราช พยาบาล และจบการศึกษาในปี 2497 หลังจบการศึกษาได้ทำงานเป็นนางพยาบาลที่โรงพยาบาล ศิริราช แล้วออกไปทำงานที่โรงพยาบาลภูมิพล ประมาณปีเศษเธอมีปัญหาเกี่ยวกับคนในโรงพยาบาลจึง ย้ายไปเป็นพยาบาลที่เทศบาลเมืองบ้านหมี่ประมาณ 1 ปี ต่อมาเมื่อไม่ถูกกับนายกเทศมนตรี จึง ได้ย้ายมาทำงานที่สถานพยาบาลโรงงานยาสูบในปี 2501 นวลฉวีพบรักกับนายแพทย์อริป รัมเดชะสุญาณเศรษฐกร แพทย์หนุ่มวัย 25 ปี เขามีหน้าตาดี ทำทางเงียบขี้นม เรือนร่างสันทัด เป็นคนไม่ช่างพูด

นวลฉวีพบกับนายแพทย์อริปขณะที่เธอขึ้นมาเยี่ยมโมนีเพื่อนพยาบาลด้วยกัน โมนีเคย รู้จักกับหมอดอริปมาก่อน ทั้งสองได้มาพักอยู่ที่บ้านพักหมอดอริปโดยมีหมอดอริปเป็นผู้พาเที่ยว

ความน่ารักเต็มไปดด้วยชีวิตชีวาของนวลฉวีทำให้อริปพึงใจในตัวเธอ และมีการติดต่อกันทางจดหมายจนกระทั่งหมอดอริปย้ายมาประจำที่โรงพยาบาลรถไฟทำให้เธอมีความสัมพันธ์กับ อริปอย่างลึกซึ้งด้วยความหวังว่าหมอดอริปจะแต่งงานกับเธอ

หมออธิปมีภรรยาอยู่ก่อนแล้วชื่อสมบูรณ์เพิ่งแต่ยังไม่ได้แต่งงานกันเพราะเธอยังเรียนไม่จบ และพ่อแม่หมออธิปก็รับรู้และยอมรับสมบูรณ์เป็นสะใภ้

การที่หมออธิปเป็นผู้ชายที่ถึงพร้อมทั้งรูปสมบัติ คุณสมบัติ และทรัพย์สมบัติ จึงมีหญิงสาวมาติดพันหลายคน ด้วยความรักและหึงหวงนวลฉวียอมเสีงานตามเฝ้าหมออธิปถึงที่ทำงาน จนหมออธิปตัดความรำคาญด้วยการจดทะเบียนกับนวลฉวี จากนั้นอีก 6 วันต่อมา หมออธิปก็จดทะเบียนกับสมบูรณ์หญิงที่เขารักโดยหมออธิปให้เหตุผลในการจดทะเบียนชื่อนว่า เกรงจะเกิดปัญหาจนไม่สามารถไปเรียนต่อเมืองนอกได้

ทั้งนวลฉวีและสมบูรณ์เคยมีเรื่องทะเลาะกันด้วยความหึงหวงหลายครั้ง บางครั้งมาทะเลาะกันที่โรงพยาบาลรถไฟสถานที่ทำงานของหมออธิป จนหมออธิปเกิดความอับอายและบันทึกเสนอผู้ใหญ่ห้ามทั้งสองเข้ามาในบริเวณโรงพยาบาลเนื่องจากเกรงจะเกิดความวุ่นวาย นอกจากนี้ นวลฉวียังเคยไปฟ้องร้องที่วิทยาลัยเทคนิคทุ่งมหาเมฆซึ่งสมบูรณ์เรียนอยู่เพื่อให้ลงโทษทางวินัย ครั้งสุดท้ายส่งเรื่องฟ้องร้องถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษา เพื่อขอให้ไล่สมบูรณ์ออกจากวิทยาลัย ซึ่งทางวิทยาลัยให้ภาคทัณฑ์ไว้เนื่องจากสมบูรณ์เรียนอยู่ปีสุดท้ายแล้ว

หมออธิปสอบได้ทุนอุมโบลท์ไปเรียนต่อทางจักษุที่เยอรมนีเพื่อจะกลับมาเป็นหัวหน้าแผนกตาซึ่งจะเปิดขึ้นเป็นแผนกใหม่ที่โรงพยาบาลรถไฟ จึงต้องไปเรียนภาษาเยอรมันกับเลขาทูตทุกวันในเวลาเย็น

การที่นวลฉวีและหมออธิปจดทะเบียนกันโดยพ่อแม่ของทั้งสองฝ่ายไม่รู้ เมื่อพ่อทราบจึงมาพบหมออธิปเพื่อให้รับผิดชอบลูกสาว แต่หมออธิปบ่ายเบี่ยงด้วยเหตุว่า ความเห็นไม่ตรงกันถึงอยู่กันก็อยู่ไม่ยัด นวลฉวีจึงชวนข้าวของจะไปอยู่ที่บ้านของหมออธิป แต่ไม่ได้รับการต้อนรับจากครอบครัวของหมออธิป นวลฉวีขอพบหมออธิป แต่แม่หมออธิปบอกว่าไม่อยู่บ้าน

นวลฉวีรออยู่จนตีหนึ่งแม่และพี่ชายของหมออธิปจึงมาไล่ให้ออกจากบ้าน พฤติกรรมของนวลฉวีสร้างความขุ่นใจกับครอบครัวหมออธิปอย่างยิ่ง จึงไม่ยอมรับ นวลฉวีในฐานะสะใภ้

นวลฉวีตามไปหาหมออธิปที่โรงพยาบาลรถไฟ เธอทะเลาะถกเถียงกับหมอดด้วยความเกรงเครียดหมอดเห็นด้วยแรงอารมณ์ เธอตรงเข้ามากระชากสมุดรายงานคนไข้จากมือหมอดและขว้างปากกาหมอดทิ้ง หมออธิปประับอารมณ์ไม่อยู่ทำร้ายร่างกายเธอ นวลฉวีไปแจ้งความที่สถานีตำรวจพญาไทว่าถูกสามีทำร้ายร่างกาย เธอถูกส่งตัวไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลตำรวจ แพทย์ลงความเห็นว่าจะรักษาตัวเป็นเวลา 7 วัน

ต่อมาร้อยเวรใกล้เกลี้ยจนนวลฉวีถอนแจ้งความ นวลฉวีไปรักษาตั้งจุมุกที่เป็นผลมาจากการถูกทำร้ายร่างกายที่โรงพยาบาลรถไฟ หลังจากนั้นประมาณ 10 วัน นวลฉวีได้กลับไปหาร.ต.ต. อภิรักษ์ ร้อยเวรที่ใกล้เกลี้ยคดี บอกว่าหมออธิปผิดสัญญาทำร้ายเธอจนได้รับบาดเจ็บสาหัส และยื่นคำร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีใหม่ และติดต่อหมออธิปมารับทราบการดำเนินคดีแต่หมออธิปติดราชการ จึงนัดมาใหม่ซึ่งหมออธิปปรับสภาพ หลังจากนั้น 2-3 วัน นวลฉวีก็ได้โทรมาระงับ การดำเนินคดีไว้ก่อน แต่ไม่อาจจะรับได้เนื่องจากเป็นคดีทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัสต้องดำเนินคดี ระหว่างที่ยัง

ทำสำนวนไม่เสร็จจนลจวก็เสียชีวิต หมออธิปตกเป็นผู้ต้องสงสัยฆาตกรรมนวลจวี หลังจากสืบสวนคดีความแล้ว เขาถูกศาลพิพากษาประหารชีวิตฐาน แม้จะได้รับการลดหย่อนโทษแต่เขาก็ตกเป็นจำเลยของสังคม และพบกับอนาคตอันมืดมนในบั้นปลายชีวิต

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

1) การขาดสติยั้งคิด

แม้ นวลจวีจะเป็นคนมีการศึกษาดี แต่เธอก็ขาดสติยั้งคิดไม่สามารถระงับความหึงหวงที่มีต่อหมออธิปได้ ทำให้เธอตามไปหึงหวงอาละวาดถึงที่ทำงาน หมออธิปเองก็ขาดสติยั้งคิด ขาดคุณธรรมแม้จะว่ามีการศึกษาดีเรียนจบแพทย์แต่กลับมีสัมพันธ์กับผู้หญิงหลายคน และไม่อาจจะรับอารมณ์ได้เมื่อหญิงสาวที่เขามีสัมพันธ์ด้วยทะเลาะกันเพื่อแย่งชิงเขา เขาขาดสติทำร้ายร่างกายผู้หญิง และในที่สุดก็ฆ่าผู้หญิงคนนั้นด้วยโทสจริต ดังข้อความว่า

ทั้ง นวลจวี และ สมบูรณ์ เคยมีเรื่องระหองระแหงทะเลาะกันมาประมาณ 6-7 ครั้งบางครั้ง เคยทะเลาะกันที่โรงพยาบาลรถไฟสถานที่ทำงานของหมออธิปจนหมออธิปเคยทำเรื่องเสนอผู้ใหญ่ ให้ออกคำสั่งห้ามผู้หญิงทั้งสองเข้ามาในบริเวณโรงพยาบาล เนื่องจากเกรงจะเกิดความวุ่นวายนอกจากนี้ นวลจวีเคยไปฟ้องอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยเทคนิคทุ่งมหาเมฆหลายครั้งครั้งสุดท้ายไปฟ้องถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษาเพื่อให้ไล่สมบูรณ์ออกจากวิทยาลัยซึ่งทางวิทยาลัยได้ภาคทัณฑ์ไว้เนื่องจากเรียนอยู่ปี สุดท้ายใกล้จบ

(ชีวิตรักนวลจวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก.2546 : 40)

2) การมีความรักที่ไม่เป็นไปตามครรลองครองธรรม

นวลจวี เพชรรุ่ง มีความรักความสัมพันธ์กับหมออธิป สุญาณเศรษฐกร ชายที่มีภรรยาแล้วเพียงแต่ยังไม่ได้แต่งงาน เนื่องจากฝ่ายหญิงยังเรียนไม่จบ จึงได้รับความทุกข์เพราะต้องแย่งชิงความรักมาเป็นของตน ความต้องการเป็นผู้ครอบครองความรักเพียงคนเดียว ทำให้เธอทำทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้อยู่ร่วมกับหมออธิปจนไม่สนใจความรู้สึกของบิดามารดาของหมออธิป และสร้างความอับอายแก่หมออธิปด้วย ดังข้อความว่า

“นวลจวีชวน ร.ท.โชคและนางสาวจำเนียร ศรีสะอาด ซึ่งรับราชการเป็นครูโรงเรียนวัดสุทธิวารามไปเป็นเพื่อนที่บ้านหมออธิป ใน ซอยนานาใต้โดยนวลจวีถือกระเป๋าในลอน 1 ใบ และเครื่องนอน 1 ชุดพบพ่อแม่หมออธิปกันแล้วเมื่อเป็นสามีภรรยาแล้วก็ไม่อยากจะอยู่แยกกันเมื่อ หมออธิป อยู่ที่บ้านหลังนี้นวลจวีก็อยากอยู่ด้วย แม่หมออธิปพูดกับนวลจวีว่าเป็นเรื่องของหนูและของหมอไม่ใช่เรื่องของฉันให้พูดจากันเอง แต่ถ้าจะอยู่บ้านหลังนี้ ก็ไม่มีที่จะให้อยู่จริงๆ เพราะอยู่กันหลายคน เมื่อนวลจวีจะขอพบหมอแม่หมอว่าหมอไม่อยู่บ้าน”รออยู่ด้วยความระหือระอัย แรงจนถึงตี 1 ทั้งแม่ และพี่ชายหมอก็ออกมาไล่ผู้มาเยือนทั้งสามจึงได้กลับออกจากบ้านสุญาณเศรษฐกร....

“มีเมียอย่างกับคนบ้าจะหาให้ดีกว่านี้อีกไม่ได้แล้วหรือ” เป็นเสียงจากแม่และพี่ของหมออธิปกล่าวถึงพฤติกรรมซึ่งถือกันว่า“อกอาจ”ยอมรับไม่ได้ของผู้หญิงซึ่งกล่ามาประกาศว่าตนเป็นสะใภ้ของบ้านสุญาณเศรษฐกร

(ชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก.2546 : 42)

3) การเป็นคนเจ้าชู้มากรัก

หมออธิปเป็นชายหนุ่มผู้มากรักมีสัมพันธ์ชั้นลึกซึ่งกับหญิงสาวหลายคนอาจด้วยความพร้อมทั้งรูปสมบัติ คุณสมบัติ หน้าที่การงาน และชาติตระกูลดีจึงมีส่วนทำให้หญิงสาวทั้งหลายหลงรักเขาก็ได้ แต่ความเจ้าชู้มากรักนั่นเองที่ทำให้ชีวิตหมออธิปขาดความสุข ส่งผลเสียแก่ชีวิตหน้าที่การงาน และต้องตกเป็นฆาตกรโทษถึงขึ้นประหารชีวิต ดังข้อความว่า

“กับสมบุรณ์ ทางนี้ก็หึง ทางนี้ก็ทะเลาะกัน เราคนกลางไม่รู้จะพูดอย่างไร คือพูดไม่ได้เรื่องนี้เขาทะเลาะกันจนพังไปข้างหนึ่ง”

.... “บางครั้งเคยทะเลาะกันที่โรงพยาบาลรถไฟสถานที่ทำงานของหมออธิป จนหมออธิปเคยทำเรื่องเสนอผู้ใหญ่ให้ออกคำสั่งห้ามหญิงทั้งสองเข้ามาในโรงพยาบาล เกรงจะเกิดความวุ่นวาย....”

(ชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก.2546 : 40)

นอกจากนี้ยังไปมีสัมพันธ์กับพยาบาลโรงงานยาสูบเพื่อนคนหนึ่งของนวลฉวีเป็น “ของหวาน” ต้องห้ามอีกชั้นของหมออธิปทั้งที่คนนี้เป็นเมียน้อยของนายตำรวจที่ต่อมาเป็นผู้สอบสวนคดีความของหมออธิปจึงส่งผลให้นายตำรวจคุมแค้นผูกใจเจ็บเป็นการส่วนตัวอีกด้วย ดังนี้

“คนนี้เป็นเมียน้อยนายตำรวจที่สอบสวนผม เราเคยไปเที่ยวไนต์คลับ ที่เยาวราชคืนด้วยกัน เคยได้เสียกันเขาหึงผมไม่อยากให้ไปยุ่งกับนวลฉวีเขาออกถ้ายุ่งแล้วจะเจอดีแต่มันเป็นเรื่องของอารมณ์ผู้หญิง เขาคงพูดไปด้วยอารมณ์ไม่มีปัญหาจะฆ่านวลฉวีหรือ”

(ชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก.2546 : 35)

ภาพชีวิตของนวลฉวีเป็นภาพชีวิตที่ประสบความล้มเหลวในเรื่องความรักทั้งที่นวลฉวีและหมออธิปต่างก็มีการศึกษาด้วยกันทั้งคู่ แต่มิได้นำมาช่วยแก้ไขปัญหาชีวิตให้ดำเนินไปในทางที่ดี การที่นวลฉวีประสบความล้มเหลวเพราะขาดสติยังคิดกระทำการด้วยความหึงหวง ทำให้ชีวิตต้องตกอยู่ในห้วงความรักที่เป็นทุกข์ การต้องการครอบครองชายคนรักคือหมออธิปซึ่งเขามีภรรยามาก่อนแล้ว เป็นพฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามครรลองครองธรรม ย่อมทำให้ชีวิตมีความทุกข์เป็นทบทเท่าทวีคูณ สุดท้ายสิ่งที่นวลฉวีไขว่คว้าก็มิได้สมปรารถนาแต่กลับนำพาชีวิตของเธอไปสู่จุดจบที่น่าสลดใจ

6. กลุ่มอื่นๆ

ภาพชีวิตที่จะทำการศึกษาวเคราะห์ต่อไปนี้ไม่สามารถจัดรวมกลุ่มที่ศึกษามาแล้วข้างต้นได้ ดังนั้น จึงแยกศึกษาเป็นกรณีไปโดยใช้หลักเกณฑ์ในการศึกษาแบบเดียวกัน โดยกลุ่มนี้จะประกอบไปด้วยสารคดีเรื่อง คนค้นชีวิต ดอกไม้ของชาติจากเวทีชีวิตสู่เวทีนางสาวสู่เวทีชีวิตอัลบั้ม 13 ชีวิตนางสาวไทยยุคแรก และสนิมดอกไม้ โดยเลือกวิเคราะห์ภาพชีวิตของ ภคินี อามาตา โนวิส, อนงค์ อัจฉวัฒนา, กัญญา เทียนสว่าง, เรียม เพศยนาวิน และมาลี ตามลำดับ ดังนี้

ภคินี อามาตา โนวิส

เป้าหมายชีวิต

ภคินี อามาตา โนวิส เรียนจบครูจากวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เธอประกอบอาชีพครูตามความฝัน แต่ภายหลังเธอเปลี่ยนเป้าหมายชีวิตใหม่ คือ ต้องการชีวิตที่สงบ เธอตัดสินใจบวชเป็นชี ดังนี้ข้อความว่า

เธอมีความสุขในวิถีทางที่เธอเลือก และมั่นคงต่อทางที่เธอเลือกสายศรัทธาที่ ชีวิตภายในอารามอันมีขอบเขตจำกัดทำให้เธอได้พบขุมทรัพย์แห่งความสุขอันแสนประเสริฐ

(คนค้นชีวิต : คณลึกลากมูมชีวิตลับ. 2546:130)

ภาพชีวิตของภคินีอามาตา โนวิส

ภคินี อามาตา โนวิส ครูสาววัย 30 ปี นักบวชหญิงของอารามกาปูชิฟ บ้านแสงอรุณ เธอเป็นลูกสาวคนสุดท้องของ ครอบครัวที่มีลูกถึง 16 คน พี่นพเพติเป็นคนราชบุรี เมื่อครั้งยังเด็กเธอเคยเป็นอาสาสมัคร(เตรียมตัวเป็นนักบวชหญิง)กับคณะซิสเตอร์ เนื่องจากสุขภาพ ไม่ดีเธอจึงออกมา จากนั้นเธอก็เรียน จบปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูมีชื่อแห่งหนึ่ง เมื่อจบแล้วเธอประกอบอาชีพครูตามที่ได้เรียนมา เธอผ่านชีวิตทางโลกมาเรื่อยๆจนถึงเวลาที่เธอปล่อยวางอยากแสวงหาความสงบสุข เธอจึงต้องเลือกตัดสินใจว่าจะบวชเป็นชีหรือเลือกการแต่งงาน แต่เมื่อเธอบวชแล้วเธอจึงได้พบกับว่าความสุขที่แท้จริงคือโลกของธรรมะ

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

การตัดสินใจที่แน่วแน่และการต่อสู้กับอุปสรรค

ภคินี อามาตา โนวิส เลือกตัดสินใจที่จะเป็นคนของพระเจ้าแทนที่จะเป็นเจ้าสาวของใครบางคน เธอสละความก้าวหน้าทางโลกซึ่งเป็นการตัดสินใจครั้งสำคัญ เมื่อแรกที่ตัดสินใจจิตใจของเธอยังไม่สงบสุข เพราะการคัดค้านจากคนภายนอก แต่เธอก็คิดว่าเธอเลือกทางที่ดีแล้ว และเธอพร้อมจะก้าวเดินต่อไปถึงแม้จะมีอุปสรรค สิ่งที่เธอยึดถือเป็นที่พึงทางใจคือ พระเยซู เมื่อเข้ามาบวชในอารามเธอพยายามปรับตัวเพื่อผ่านอุปสรรคให้ได้ เธอมีความสุขที่เลือกทางเดินนี้ ดังความว่า

"แรก ๆ ที่ตัดสินใจใจยังไม่สงบจะวุ่นวายสับสนทรมาณมากกับสิ่งที่ผ่านมาเรื่อยๆ แต่เมื่อเราเข้ามาอยู่ในอารามแล้วก็พยายามที่จะปรับตัวให้อยู่ได้ ตอนแรกก็เข้าหาผู้ใหญ่ก่อน บอกให้ผู้ใหญ่ช่วย แล้วก็อ่านพระวาจากหนังสือศรัทธาแต่ละตอนที่เรารู้สึกชอบหรือประทับใจนำมาประยุกต์กับชีวิตของตัวเองรู้สึกว่าได้ผลอยู่ไปแล้วรู้สึกมีความสุขจริง ๆ ในส่วนลึกมีเสียงจากสังคมเพื่อนฝูงเหมือนกันว่าเข้ามาทำไมแต่เราก็ไม่คลอนแคลนเมื่อเราเลือกแล้วว่าทางนี้ดีที่สุดสำหรับเราเราก็จะเดินต่อไปก้าวต่อไปโดยที่วาระหว่างทางอาจมีสะดุดบ้างล้มบ้างแต่เรามีจุดยืนคือพระเยซู ในเมื่อเราดำเนินชีวิตนี้แล้ว เราจะต้องติดตามพระองค์เป็นเจ้าของสาวของพระองค์เพราะฉะนั้นเราจะต้องบากบั่นต่อไปเหมือนชีวิตข้างนอกเวลาเราประสบกับปัญหาอุปสรรคต่างๆ เราก็ต้องสู้ เพียงแต่ว่าเมื่อเรายึดหนทางนี้ เราก็ต้องสู้ทางนี้"

(คนค้นชีวิต : ค้นลึกหลากมุมชีวิตลับ.2546 : 129-130)

ภาพชีวิตของภคินี อามาตา โนวิส เป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จเพราะกล้าตัดสินใจที่จะทำอะไรในทางที่ดีถึงแม้จะพบอุปสรรคแต่ก็ไม่ย่อท้อ เธอมีความหนักแน่นมั่นคง และยึดมั่นในอุดมการณ์ให้ชีวิตพบกับความสุข ภาพชีวิตของภคินีจึงเป็นอนุสาวรีย์สอนใจแก่ผู้ที่ต้องการประสบกับความสำเร็จในชีวิตว่าต้องกล้าหากสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แม้จะพบกับอุปสรรคก็อย่าได้ย่อท้อ ย่อมนำความสุขสำเร็จมาสู่วิถีชีวิตได้

อนงค์ อัชชวัฒนา

เป้าหมายชีวิต

อนงค์ อัชชวัฒนา อดีตนางสาวไทยคนแรกของไทย ผู้ริเริ่มงานอุตสาหกรรมในครัวเรือน เธอเข้าประกวดนางสาวไทยเนื่องจาก ม.จ.สุวิชากร วรวรรณ ชักชวนให้เข้าประกวดในนามของกระทรวงการคลัง และเธอสามารถชนะการประกวดได้ครองตำแหน่งนางสาวไทยประจำปี 2496 ดังข้อความว่า

"...ม.จ.สุวิชากร วรวรรณ อธิบดีกรมบัญชีกลางมาพบตัวก็ขอให้ลงประกวดในนามของกระทรวงการคลัง โดยเลขานุการกรมต่าง ๆ ให้เธอทดลองเดินให้ดู เมื่อตกลงใจพร้อมกันแล้ว กรมต่าง ๆ ในกระทรวงการคลังได้ให้เงินเป็นสปอนเซอร์กรมละ 2,000 บาท รวมได้เงินมาหลายหมื่นบาท ซึ่งนับว่ามากโข พอประกวดเสร็จเธอก็สามารถ นำเงินไปซื้อที่ดินปลูกบ้านที่ซอยสวัสดิ์ สุขุมวิท..."

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้ม 13 ชีวิตนางสาวไทยยุคแรก.2533 : 119)

อนงค์ อัชชวัฒนา เป็นหญิงสาวที่ฉลาด เธอมีความคิดริเริ่มงานทางด้านอุตสาหกรรมขนาดย่อมในบ้าน และลงมือทำงานประสบความสำเร็จ แม้ว่าภายหลังจะเลิกกิจการไปเมื่อเธอแต่งงาน แต่ความคิดในการทำงานของเธอก็แสดงให้เห็นความสามารถของเธอเป็นอย่างดีว่าเธอเป็นผู้หญิงที่มีแนวคิดสมัยใหม่ ดังความว่า

"...เป็นนางสาวไทยเพียงคนเดียวและคนแรก ซึ่งเปิดกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อมขึ้นในบ้าน เรียนรู้ และลงมือทำด้วยตนเอง..."

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางสาวสู่เวทีชีวิตอัลบั้ม 13 ชีวิตนางสาวไทยยุคแรก. 2533 : 114)

เธอรู้จักกับนายแพทย์ไพฑูรย์ นาคะเกศ เนื่องจากเป็นญาติกัน คู่กันเคยกันเป็นอันดี บวกกับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เขาเป็นนายแพทย์หนุ่มอนาคตไกล มีอาชีพการงานที่มั่นคง เธอจึงตัดสินใจแต่งงานกับเขา และครองคู่มาอย่างมีความสุข ดังความว่า

"...คุณหมอไพฑูรย์ ซึ่งเป็นญาติกับเธอเคยพบเห็นกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ ปัจจุบัน คุณหมอเปิดกิจการคลินิกส่วนตัวชื่อ "ไชยแพทย์คลินิก" ซึ่งมีสาขาอยู่ 2 แห่ง คือ สามย่านและตรงข้ามสนามมวย ลุมพินี บุตรชาย 2 คน ขององคค์จบแพทย์จากฟิลิปปินส์ทั้งคู่ คนโต-อภัย วัย 30 ปี ช่วยพ่อประกอบกิจการคลินิก ส่วนคนเล็ก อาทิตย์ วัย 29 ปี กำลังเรียนเพิ่มเติมอยู่ต่างประเทศ"

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางสาวสู่เวทีชีวิตอัลบั้ม 13 ชีวิต นางสาวไทยยุคแรก. 2533 : 124 – 125)

ภาพชีวิตขององคค์ อัชชวัฒนา

องคค์ อัชชวัฒนา เป็นนางสาวไทย ลำดับที่ 12 ของไทย องคค์ อัชชวัฒนา เกิดเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2478 ที่กรุงเทพฯ เดิมโตมาจากละแวกสวนมะลิ พ่อชื่อสง่า แม่ชื่อสุรางค์ แม่ของเธอเป็นช่างตัดเสื้อและค้าขาย มีพี่น้องพ่อแม่เดียวกัน 3 คน เธอเป็นพี่สาวคนโต และมีน้องชายสองคน เมื่ออายุได้ 6 ขวบ เธออพยพสงครามโลกครั้งที่ 2 ไปอยู่สุวรรณโลกกับตายาย หลังสงครามสงบจึงกลับมาอยู่สวนมะลิตามเดิม กลับมาได้เพียงปีกว่าแม่ก็ตาย จากนั้นไม่ถึง 50 วันบ้านที่อยู่มาตั้งแต่เล็ก ก็ถูกไฟไหม้

ความสูญเสียทั้งสองครั้ง ทำให้เด็กสาวอย่างเธอได้รับความสะเทือนใจไม่น้อย ต้องเดินทางกลับไปอยู่กับตายายที่สุวรรณโลก ต่อมาเธอกลับมาเรียนต่อที่โรงเรียนสตรี(ตัด)สิงห์เสนี โดยพักอยู่กับพ่อ เรียนไม่ทันจบมัธยม 3 เธอก็ต้องกลับไปอยู่สุวรรณโลกอีกครั้ง ต่อมาได้ย้ายตามน้าสาวน้าเขยไปอยู่ลำปาง ที่นั่นเธอได้รับการทาบทามให้ประกวดนางสาวลำปาง และได้ครองตำแหน่งในที่สุด ขณะนั้นเธอมีอายุเพียง 16 ปี

หลังจากนั้นเธอได้รับการชักชวนให้เข้าประกวดนางสาวไทย จาก ม.จ.สุวิชากร วรพรรณ อธิบดีกรมบัญชีกลางให้เธอลงประกวดในนามของกระทรวงการคลัง ซึ่งได้รับเงินสนับสนุนในการเข้าประกวดกรมละ 2,000 บาท รวมได้เงินมาหลายหมื่นบาท พอประกวดเสร็จ องคค์ อัชชวัฒนา นำเงินนี้ไปซื้อที่ดินปลูกบ้านที่ซอยสวัสดิ์ สุขุมวิท

การประกวดนางสาวไทยในปี 2476 นี้ มีผู้เข้าร่วมประกวดทั้งสิ้น 130 คน สุดองคค์สามารถคว้าตำแหน่งนางสาวไทยมาครองได้ ซึ่งปีนี้ขณะที่ทำหน้าที่หญิงละเอียด พิบูลสงคราม เป็นผู้สวมมงกุฎ ก็มีการเปิดเพลง "นางฟ้าจำแลง" ซึ่งแต่งเป็นพิเศษให้นางสาวไทยจากการประพันธ์เพลงของครูเอื้อ สุนทรสนาน เพลงนี้ใช้ต่อมาอีกหลายปีนับเป็นอัจฉริยภาพของครูเอื้อ สุนทรสนานโดยแท้

หลังการประกวดช่วงระหว่างที่อยู่ในตำแหน่ง ธนาคารมิตซูบิชิเชิญนางสาวไทยและผู้ติดตาม 1 คนไปเที่ยวญี่ปุ่น 15 วัน หลังจากนั้นนายยูดาโร อิชิฮาระ ได้เชิญเธอและพี่เลี้ยงพักอยู่ด้วย ช่วงนี้ อนงค์ได้เรียนการทำพัตที่เกียวโต เป็นเวลานาน 1 ปี 2 เดือน หลังจากกลับมาแล้วเธอได้เปิดโรงงาน อุตสาหกรรมทำพัตขนาดย่อมในครัวเรือน โดยได้รับทุนสนับสนุนจากกระทรวงการคลัง กิจกรรมพัต กระดาษ ราคาอันละ 5 - 6 บาท ดำเนินไปด้วยดี กิจกรรมดำเนินไปประมาณ 1 ปีก็เลิกไปเมื่อเธอ แต่งงาน (โดยกระทรวงการคลังและญาติ ๆ รั้งไปทำต่อ แต่ต่อมาก็ไม่นานก็ยุบเลิกไป)

อนงค์ อัสชวัฒนา ได้แต่งงานกับนายแพทย์ไพฑูรย์ นาคะเกศ เมื่อ 11 มกราคม 2500 มี บุตรชาย 2 คน เรียนจบแพทย์จากฟิลิปปินส์ทั้งคู่ ลูกคนโตช่วยพ่อประกอบกิจการคลินิกส่วนตัว ส่วนคนเล็กอาทิตย์กำลังศึกษาต่อที่ต่างประเทศ

ชีวิตครอบครัวของอนงค์มีความสุขดี เธอและสามีเป็นผู้มีใจเป็นกุศล ชอบช่วยเหลือสังคม โดยให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนและญาติ ๆ ไกล่ชิดจนประสบความสำเร็จไปหลายคน

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

1) รักการเรียนรู้ และความก้าวหน้า

อนงค์เป็นนางสาวไทยที่มีแนวคิดทันสมัย ขณะที่อยู่ในตำแหน่งนางสาวไทย เธอได้มีโอกาสไปเที่ยวที่ญี่ปุ่น เธอได้เรียนรู่วิชาการทำพัต และเรียนวิชาเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้หญิงญี่ปุ่น เมื่อกลับมา เธอจึงเปิดโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมในครัวเรือน เป็นนางสาวไทยคนแรกผู้ริเริ่มงาน อุตสาหกรรม ดังข้อความว่า

“...เธอได้เรียนการทำพัตที่เกียวโต ทุกวันเว้นวัน อนงค์จะเดินทางจากที่พักในโอซากาไปยัง เกียวโต นับระยะเวลาเดินทางประมาณจากกรุงเทพฯ ถึงนครปฐม วันที่เว้นจากการทำพัต เธอได้เรียน วิชาเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้หญิงเป็นพิเศษจากครูญี่ปุ่น ได้แก่ การจัดบ้าน ทำอาหาร จัดดอกไม้ การฝีมือ และตลอดจนในด้านความงาม เช่น แต่งหน้า ดัดเช็ดผม เธอกับพี่เลี้ยงพำนักรอยู่ที่ญี่ปุ่นนานถึง ๑ ปี ๒ เดือน จึงเดินทางกลับไทย ระหว่างอยู่ที่ญี่ปุ่น อนงค์ได้เที่ยวชมสถานที่สำคัญต่าง ๆ และเยี่ยมชมโรงงาน หลายแห่ง

“ตลอดเวลาที่อยู่ญี่ปุ่น บริษัทฟูจิการ์ เป็นสปอนเซอร์ให้โดยตลอด เขาคงอยากตอบแทน ผลประโยชน์ที่เราว่าจ้างเขาสร้างสะพานในกรุงเทพฯ กับเมืองนนท์ตั้งสองแห่งมังคะ ภรรยาท่านประธาน มีอหิชาศยดีมาก ผู้ใหญ่เราทางนี้ก็คงอย กส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมในครอบครัวด้วย ไปเรียนทำพัตนี้ ต้องเรียนตั้งแต่การซุดผ้า ผ้าไม้ เหลาไม้ สอดกระดาษ การวาด เขาจะพาเราไปตามต่างจังหวัดด้วย อย่างไม่ดูแหล่งที่ปลูกไม้ไผ่ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบอะไรอย่างนี้ เรียนรู้เรื่องนะคะเพราะไม่มีปัญหาเรื่องภาษา เนื่องจากไม่ต้องพูดกันมาก ดูตัวอย่างจากที่เขาสอนทำให้ดู แรก ๆ ไปอยู่ก็ตื่นเต้นดี อยู่ไปนาน ๆ ก็ คิดถึงบ้าน ญี่ปุ่นสมัยนั้นยังไม่เจริญอย่างทุกวันนี้ หน้าหนาวยังไม่มียืดเตอร์ เขาจะเอาไฟใส่ไว้ในบ่อ แล้ว เอาเท้าอังไว้ใต้โต๊ะ ไกล ๆ บ่อ เพื่อให้อบอุ่น สภาพยังคล้าย ๆ ต่างจังหวัดของไทยอยู่มาก”

อนงค์กลับมาเปิดโรงงานเล็กแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่บ้าน กิจการพัดกระตือรือร้นและ ๕ - ๖ บาทของเธอดำเนินไปด้วยดี โดยได้รับความสนับสนุนจากผู้ใหญ่ในหน่วยงานราชการ มีรัฐมนตรีคลังเป็นผู้ให้ทุน พร้อม

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิต อัลบั้ม 13 ชีวิต นางสาวไทยยุคแรก.2533 : 121 - 122)

2) การเลือกคู่ชีวิตที่ดี

อนงค์ (อัชชัชพัฒนา) นาคะเกต เลือกแต่งงานกับนายแพทย์ไพฑูริย์ นาคะเกต เพราะเธอเห็นว่าเขาเป็นคนดี มีอัธยาศัยที่ดี และเขาเป็นนายแพทย์ที่มีความมั่นคงในชีวิต เธอหวังว่าเขาจะเป็นผู้นำครอบครัวที่ดี และนำพาชีวิตเธอไปสู่ความสุขได้ ดังข้อความว่า

“อนงค์ อัชชัชพัฒนา นางสาวไทย คนที่ 12 ของไทยได้แต่งงานกับนายแพทย์ไพฑูริย์ นาคะเกต แพทย์ศาสตร์บัณฑิตหนุ่มวัย 25 ปี จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ 11 มกราคม 2500 ที่สมาคมแพทย์ ตรงโรงแรมดุสิตธานีปัจจุบัน คุณหมอปิฑูริย์เป็นญาติกับเธอ เคยพบเห็นกันมาแต่เด็ก ๆ ... ปัจจุบันคุณหมอเกิดกิจการคลินิกส่วนตัวชื่อ “ไชยแพทย์คลินิก” ซึ่งมีสาขาอยู่ 2 แห่งคือ สามย่านและตรงข้ามสนามมวยลุมพินี...”

เมื่อครอบครัวมีความมั่นคง ทั้งสองคนจึงได้มีโอกาสช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการให้ทุนแก่นักเรียน และช่วยเหลือญาติพี่น้องให้เขาได้มีโอกาสเรียนสูง ๆ เป็นการช่วยเหลือสังคมทางหนึ่ง ดังนี้

“...ชอบให้ทุนนักเรียนช่วยเหลือคนดึกว่า รอบตัวเรานี่ช่วยให้ดีเสียก่อน ญาติเรา ลูกตัวเรา อย่างหมอนี่จะเอาลูกหลานมาเลี้ยงอยู่เรื่อย ส่งเขาให้เรียนสูง ๆ สนับสนุนเขาในเรื่องการศึกษา ทุกวันนี้ก็ได้ส่งน้อง ๆ จนประสบความสำเร็จ...”

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิต อัลบั้ม 13 ชีวิต นางสาวไทยยุคแรก.2533 : 124 - 125)

ภาพชีวิตของอนงค์ (อัชชัชพัฒนา) นาคะเกต เป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จทั้งจากเวทีการประกวดนางงาม และจากเวทีชีวิต ทั้งจากการทำงาน(งานอุตสาหกรรมในครัวเรือน) และประสบความสำเร็จในชีวิตแต่งงาน เพราะความรักการเรียนรู้และรักความก้าวหน้า รู้จักคิดไตร่ตรองอย่างมีสติ เธอจึงเป็นผู้หญิงที่มีคุณค่างามทั้งรูปกาย จิตใจ และสมอง อันเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจและทำให้เธอประสบความสำเร็จในชีวิต

กัญญา เทียนสว่าง

เป้าหมายชีวิต

กัญญา เทียนสว่าง เป็นนางสาวสยามของไทย เธอได้รับการสนับสนุนจากหม่อมเจ้าชิตชนก กฤดากร และท่านผู้หญิงฤดีวรวรรณ วรวรรณ เป็นผู้ส่งเข้าประกวดในนามของจังหวัดพระนคร เธอรู้ว่าแม่คงไม่ยินยอมให้เข้าประกวดแน่นอนเพราะที่บ้านเป็นคนมอญที่หยิ่งในศักดิ์ศรีมาก เธอจึงตัดสินใจเก็บเรื่องการประกวดไว้เป็นความลับ ดังข้อความว่า

“ผู้ใหญ่เคยเล่าให้ฟังว่าตอนประกวดนี้ แม่หนีไปนะ ปิดมัยยอมให้ทางบ้านรู้ เพราะยายไม่ชอบให้ไปประกวด แม่ออกจากบ้านไปธรรมดาไปที่วังท่านผู้หญิงฤดีฯ ซึ่งท่านชวนแม่ไปประกวด พอรู้ว่าไปประกวดคุณยายอายมาก เพราะตระกูลแม่มีเชื้อสายมอญ ถือเรื่องศักดิ์ศรีมาก...”

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามเวทีชีวิต อัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก. 2533 : 17)

ในที่สุดเธอก็ได้รับตำแหน่งนางสาวสยาม ประจำปี 2477 ซึ่งเป็นผู้เปิดตำนานความงามคนแรกของไทย กัญญาตัดสินใจแต่งงานกับดอกเตอร์หนุ่มรูปหล่อนาม สุจิต หิริญพฤกษ์ ด้วยความรักและความเข้าใจกัน ดังความว่า

“ก่อนแต่งงานกับพ่อนี้แม่มีคู่หมั้นอยู่แล้ว พอกลับมาจากนอกใหม่ ๆ เป็นหนุ่มรูปหล่อ ไอ้โอ ดอกเตอร์เปรี้ยว เนื้อหอม แม่ก็เนื้อหอมเหมือนกันทั้งคู่ ชอบพอกันก็เลยแต่งงานกับพ่อ...”

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามเวทีชีวิต อัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก.2533 : 17)

ภาพชีวิตของกัญญา เทียนสว่าง

กัญญา เทียนสว่าง มีนามเดิมว่า “ลูซึล” เป็นธิดาของนายสละและนางสนอม พ่อของเธอทำงานเป็นนายท่าเรือ เธอได้รับการศึกษาจากโรงเรียนวัดสังเวชราชินีและสตรีวิทยา ขณะเข้าประกวดเธอเป็นครูอยู่ในโรงเรียนประชาบาลทหารบกนครราชสีมา

กัญญามีพี่สาวคนหนึ่งซึ่งเสียชีวิตแต่เยาว์ เธอต้องสูญเสียแม่ไปเมื่ออายุ 10 ขวบ พลโทไสว ดวงมณี นายชายได้รับอุปการะพากันยามาอยู่ที่บ้านถนนนาบุญญิตีของคุณยายยี่ง สังขดุรงค์ ภรรยาพระพิจิตรจางผู้มีศักดิ์เป็นยาย เธอเติบโตขึ้นมาท่ามกลางความรักความอบอุ่น และการเลี้ยงดูแบบกุลสตรีไทย มีความสามารถทางตัดเย็บออกแบบเครื่องแต่งกาย และมีฝีมือทางการทำอาหารเป็นเยี่ยม ด้วยความงามของหลานสาวนายชายเคยส่งเธอเข้าประกวดนางงามบางกรวยซึ่งถือเป็นเวทีการประกวดความงามครั้งแรกของเธอ

เมื่อกัญญาอายุ 20 ปี เธอได้เป็นตัวแทนของจังหวัดพระนครเข้าร่วมการประกวดนางสาวสยามซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งแรกในงานฉลองรัฐธรรมนูญ มีผู้เข้าประกวดทั้งหมดประมาณ 50 คน ด้วยความงามของรูปร่างและผิวเนื้อที่เปล่งปลั่ง หน้าอ่อนละมุนละไม นัยน์ตาดำเป็นมันขลับและหวาน ท่าเดินที่นวยนาดไม่เก้อเขิน ทำให้กัญญา เทียนสว่าง ชนะใจกรรมการและผู้ชมได้ครองตำแหน่งนางสาวสยาม หลังจากได้ตำแหน่งทำให้ชีวิตของเธอเปลี่ยนไปคือ ต้องระมัดระวัง ไม่มีอิสระ ผิดกว่าครั้งเป็นผู้หญิงธรรมดามาก ค่าใช้จ่ายก็มากขึ้น ปีแรกหมดเงินส่วนตัวไปมาก

หลังพ้นจากตำแหน่ง เธอเข้าทำงานเป็นเจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติ และพบรักกับดอกเตอร์ สุจิต หิริญพฤกษ์ ดอกเตอร์หนุ่มอนาคตไกลแห่งกระทรวงการต่างประเทศ ทั้งคู่เข้าพิธีเมื่อ 31 ธันวาคม 2486 โดยมีนายดิเรก ชัยนาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ผู้บังคับบัญชาของฝ่ายชายเป็นเจ้าภาพ ณ บ้านพักของท่าน

ชีวิตคู่ของเธอเต็มด้วยความรักและความเข้าใจอันดีต่อกัน เธอมีบุตรธิดา 5 คน กัญยาทำหน้าที่เป็นภรรยาที่ดีของสามี และเป็นแม่ที่เลี้ยงดูลูกอย่างดี เธอเลี้ยงลูกแบบให้ฝึกทำงานด้วยตัวเอง ให้ความเป็นเพื่อน เป็นที่ปรึกษาที่ดีของลูก เธอจึงเป็นที่รักของลูกและสามีมาก

กัญยา (เทียนสว่าง) หิริญพฤกษ์ เริ่มเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งในมดลูก เธอเดินทางไปรักษาตัวที่เยอรมันเพื่อทดลองยาที่เพิ่งค้นพบใหม่ ด้วยความหวังว่าจะหายจากโรคร้าย แต่ยังไม่ทันพบหมอ สามีผู้อยู่ทางเมืองไทยต้องประสบมรสุมทางการเมือง เธอรู้ว่าไม่มีโอกาสรักษาตัวอีกต่อไปแล้ว เธอกลับมาเป็นขวัญและกำลังใจเคียงข้างสามี

กัญยาเสียชีวิตด้วยวัยเพียง 46 ปี การจากไปของเธอสร้างความเศร้าเสียใจให้กับสามี และลูกๆ เป็นอันมาก ร่างของเธอเก็บไว้จนถึง 21 ปี เพื่อรอการฃาปนกิจพร้อมกับศพดอกเตอร์สุจิต คู่ชีวิตผู้เป็นที่รักเมื่อ 28 ธันวาคม 2524

ปัจจัยที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

ความมีชื่อเสียง ความงาม ความเฉลียวฉลาด และความรู้ความสามารถ

กัญยา เทียนสว่าง มีความงามเป็นรูปสมบัติ เมื่อมีโอกาสเข้าประกวดด้านความงาม เธอจึงคว้ารางวัลและตำแหน่งมาครอบครอง ทั้งการประกวดในระดับอำเภอ คือ นางงามบางกรวย และตำแหน่งระดับประเทศคือ “นางสาวสยาม” ทำให้เธอมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ดังความว่า

“...ในที่สุด กัญยา เทียนสว่าง นางสาวพระนคร ก็ได้รับการขนานชื่อเป็นนางสาวสยามคนแรกไป ตามความคาดหมายเป็นที่สนใจผู้ชมที่พากันเบียดเสียดยัดเยียดกันราวยัดทะนาน เพื่อเฝ้าชมความงามของนางสาวจากจังหวัดต่าง ๆ ะเนวที่ นับแต่นั้นชื่อของเธอก็ได้แพร่หลายไปจาก ความไม่สู้จะมีใครรู้จักมาติดอยู่กับริมฝีปากและความทรงจำของชายหญิงที่รักความสวยงาม และความอ่อนหวานโดยทั่วถึง รายละเอียดเกี่ยวกับความเป็นไปของเธอปรากฏอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์บนตำแหน่งอันเต็มไปด้วยเกียรติยศตำแหน่งใหม่ที่ไม่เคยมีสุภาพสตรีคนใดเคยได้รับ...”

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้ม 13 ชีวิตนางสาวไทยยุคแรก.2533 : 14)

นอกจากความงามแล้วเธอยังเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถทางการตัดเย็บและการเรือนเป็นอย่างดี เนื่องจากได้รับการเลี้ยงดูมาในแบบกุลสตรีชาววังทำให้กัญยามีความสามารถตัดเย็บ ออกแบบเครื่องแต่งกาย มีฝีมือทางเย็บปักถักร้อย ทั้งฝีมือทางทำอาหารเป็นเยี่ยม” เธอได้นำความรู้ความสามารถนี้มาใช้ในการดำเนินชีวิต และดูแลครอบครัวได้อย่างมีความสุข ดังความว่า

“แม่จะเลี้ยงลูกแบบให้ช่วยเหลือตนเอง ทำอะไรด้วยตนเอง แต่ก็จะดูแลลูกตัดเสื้อผ้าให้พวกเราใส่ ให้ความเป็นเพื่อน แม่อารมณ์ดีอยู่ด้วยแล้วมีความสุข เป็นเพื่อนที่ดีของพ่อ เป็นคนแบบนักเลงนะ ใจกว้าง ไม่เคยว่าใคร มองโลกในแง่ดี เป็นคู่ชีวิตที่ดีของพ่อ เวลาพ่อสมัครผู้แทนไปกาเสียงแม่ก็ไปช่วย”

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้ม 13 ชีวิตนางสาวไทยยุคแรก.2533 : 18)

ความมีชื่อเสียง ความงาม ความเฉลียวฉลาด และความรู้ความสามารถของเธอ ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้ามได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้เธอได้มีโอกาสรู้จักกับคู่ชีวิตที่มีคุณสมบัติและรูปร่างดีเท่าเทียมกับเธอ และสามารถครองชีวิตคู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและความเข้าใจกัน ดังข้อความว่า

“...พอลบจากนอกใหม่ ๆ เป็นหนุ่มรูปหล่อ โอ้โฮ ด็อกเตอร์เปรี้ยว เนื้อหอม
แม่ก็เนื้อหอมเหมือนกันทั้งคู่ ชอบพอกันก็เลยมาแต่งงานกับพ่อ...”

...ชีวิตการครองคู่ของเธอเต็มด้วยความรักความเข้าใจอันดีระหว่งกัน”

(ดอกไม้ของชาติจากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้ม 13 ชีวิตนางสาวไทยยุคแรก. 2533 : 17 – 18)

ภาพชีวิตของกันยา (เทียนสว่าง) หิรัญพฤษ เป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จทั้งเวทีความงาม ได้เป็นนางสาวสยามคนแรกของไทยและประสบความสำเร็จในเวทีชีวิต มีชีวิตแต่งงานที่มีความสุขและความมั่นคง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเธอเป็นคนมีชื่อเสียง มีความรู้ความสามารถ ฉลาดเลือกคู่ชีวิตที่ดี อีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะคุณความดีของเธอนั่นเอง เธอมีใช้คนที่สวยแต่ไม่มีความคิด แต่เธอเป็นคนที่ฉลาดรู้คิด และมีความเป็นกุลสตรีไทย สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เธอมีความพร้อมในชีวิต ส่งผลให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

เรียม เพศยนาวิน

เป้าหมายชีวิต

เรียม เพศยนาวิน ได้รับการทาบทามจากแมวมองเข้าประกวดนางงาม แต่พ่อไม่อนุญาต ร้อนถึงนายอำเภอต้องมาขอร้องให้ช่วยทางราชการเนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้จัด พ่อของเรียมจึงยินยอมอนุญาต ดังข้อความว่า

“ขณะเรียนหนังสือที่โรงเรียนมหัศดำอิสลามวิทยาลัยในชั้นมัธยม ตกเย็นพวกอำเภอซึ่งกำลังทำหน้าที่เป็นแมวมองหาสาวงามส่งเข้าประกวดนางสาวไทยในงานฉลองรัฐธรรมนูญ มาพบเข้า จึงได้ไปทาบทามจากพ่อแม่เพื่อขอส่งตัวไปประกวด แต่พ่อไม่อนุญาต ร้อนถึงนายอำเภอต้องไปทาบทามด้วยตนเองขอร้องให้ช่วยราชการเนื่องจากการประกวดสมัยนั้นทางราชการเป็นผู้จัดพ่อจึงได้ยินยอมอนุญาต”

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้ม 13 ชีวิตนางสาวไทยยุคแรก. 2533 : 64 - 65)

เมื่อเธอได้รับตำแหน่งนางสาวสยาม เธอเริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ทุกคนต่างชื่นชมในความงามของเธอ รวมทั้งรายาแห่งรัฐเบอร์ลิส เมื่อได้รู้จักคบหากันในที่สุดเรียมจึงเลือกแต่งงานกับท่าน ดังข้อความว่า

“เรียบผู้ซึ่งรอดดูจรรยาหนุ่มมาครบปี กัดตลึงใจรับหมั้นรายาแห่งรัฐเปอร์ลิตในท่ามกลาง
ข้าวลือ หนาหูขณะนั้น

ผู้ใหญ่ฝ่ายเรียบไม่ได้เรียกร่องเรื่องสินสอดทองหมั้นแต่ประการใด นายสุมิตร ผู้พ่อขอเพียง
ให้เลี้ยงดูลูกของตนให้ดี “ผมไม่ได้เลี้ยงลูกไว้เพื่อขาย” ทางรายาได้ให้นายชินเปอร์ลิต เลขานุการ
คนสนิทนำของหมั้นบินมาทำพิธีที่กรุงเทพฯ โดยญาติผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายได้ประกอบพิธีหมั้นในวัน
อาทิตย์ที่ 18 พฤษภาคม 2495 เวลา 16.00 น. โดยท่านจุฬาราชมนตรี (ด่วน สุวรรณศาสตร์)
ได้นำของหมั้นอันประกอบด้วย แหวนเพชร 10 กระรัต และเงิน 1 หมื่นบาทมาหมั้นที่บาทพัก
ของเรียบ”

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้ม 13 ชีวิตนางสาวไทยยุคแรก.2533 : 69 - 70)

ภาพชีวิตของเรียบ เพศยนาวิน

เรียบ เพศยนาวิน เป็นนางสาวไทยคนที่ 6 เกิดเมื่อ 23 เมษายน 2465 ที่อำเภอบางรัก
กรุงเทพฯ พ่อชื่อ สุมิตร เป็นอิสลาม แม่ชื่อจรัส เป็นคนจีนที่อพยพจากบ้านเกิดเมืองนอนมาตั้งแต
อายุเพียง 12 ขวบ เรียบเป็นลูกสาวคนแรกของครอบครัว มีน้อง ๆ เรียงลำดับดังนี้ โสภี วิณา
มิตรา ชัดติยา ยูพา และสุรพันธ์

ขณะเรียนหนังสือที่โรงเรียนมหัศตัมอิสลามวิทยาลัยในชั้นมัธยม พวกอำเภอซึ่งกำลังมองหา
สาวงามส่งเข้าประกวดนางสาวไทยในงานฉลองรัฐธรรมนูญมาพบเข้า จึงได้ไปทาบทามจากพ่อแม่
เพื่อขอตัวส่งไปประกวด แต่พ่อแม่ไม่อนุญาต จนนายอำเภอต้องไปทาบทามด้วยตนเอง ขอร้องให้ช่วย
ทางราชการเนื่องจากการประกวดสมัยนั้นทางราชการเป็นผู้จัด พ่อจึงยินยอมอนุญาต

ระหว่างที่เข้าประกวด เรียบได้พักอยู่บ้านนายจิว สิงสุมาลี ซึ่งเป็นคหบดีมีชื่อและเป็น
เพื่อนสนิทของพ่ออาภรณ์ ภรรยา นายจิว รับประทานอาหารต้อนรับและเรียบให้พร้อมสำหรับการประกวด
โดยให้ไปเดินออกกำลังกายที่สวนลุมฯ ช่วง 4-5 โมง เย็น วันละหลาย ๆ รอบ ให้ทานข้าววันละเพียง
3-4 คำ นอกนั้นทานแต่ผลไม้ จนเชื่องามพร้อมที่จะเข้าประกวด

ผลการตัดสินในคืนวันที่ 12 ธันวาคม เรียบ เพศยนาวิน สาวมุสลิมคนงามในชุด
ไหมไทยสีแดงสด จัดส่งโดยอำเภอยานนาวา เป็นผู้ได้ครองมงกุฎไปตามความคาดหมายขณะที่เข้า
ประกวดนั้น เรียบ เพศยนาวิน มีอายุเพียง 16 ปี และปีที่เธอเข้าประกวดนั้นเพิ่งเปลี่ยนจากนางสาว
สยามมาใช้ชื่อนางสาวไทยเป็นปีแรก หม่อมกอบแก้ว อาภากร เป็นผู้ได้รับเชิญให้สวมมงกุฎ
มงกุฎยุคนั้นเป็นผ้ากำมะหยี่สีดำปักทับด้วยเลื่อมเพชร มีน้ำหนักเบา มีสายสะพาย ถ้วยรางวัล และ
เงินสดอีก 2,000 บาท มีชุดกิโมโนราคาพันกว่าบาทจากสถานทูตญี่ปุ่นมอบให้เป็นรางวัลอีกด้วย

นางสาวไทยยุคนั้นต้องออกงานไม่น้อยกว่าในยุคนี เงินรางวัลที่ได้มาเรียกได้ว่าไม่พอค่าตัด
เสื้อผ้าแต่งตัว ดังนั้นต่อมา เมื่อมีผู้ทาบทามโสภี น้องสาวเพื่อจะส่งเข้าประกวดเรียบจึงไม่สนับสนุน
ปีถัดมาผู้ได้ครองตำแหน่งนางสาวไทยคือ สว่างจิตต์ คฤพานนท์ ระยะนั้นเป็นช่วงสงครามอินโดจีน
สองนางสาวไทยได้ออกงานสังคมเพื่อเรียกรับเงินช่วยเหลือสภากาชาด ออกสนามเพื่อปลอบขวัญ
ทหาร เรียบได้เล่นละครเรื่อง “เสียดสละ” โดยรับบทเป็นนางเอกคู่กับพระยาสุนทรพิพิธ มีรอง
นางสาวไทยมาลี พันธุ์จินดาเป็นนางรอง

สมัยนั้นสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ มีจอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกสภาฯ ส่วนสำนักวัฒนธรรมหญิงมีท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงครามเป็นผู้นำ มีสำนักงานอยู่ที่บ้านพิษณุโลก เริ่มทำงานที่แผนกรับรองของสภาวัฒนธรรมที่วังบางขุนพรหม เพราะท่านผู้นำบอกว่าไว้ว่าไม่ให้ไปทำงานที่ไหน เพราะไม่สมเกียรติเนื่องจากท่านคิดว่าผู้หญิงคือดอกไม้ของชาติและตำแหน่งนางสาวไทยนั้นเป็นศักดิ์ศรีและหน้าตาของประเทศ ขณะที่ทำงานที่สภาวัฒนธรรม จอมพล ป. ได้เปลี่ยนชื่อของเรียมมาเป็น เรียมมรณีย์ โดยกล่าวว่าเป็นชื่อคำแรกแทนตัวผู้ชาย เมื่อเปลี่ยนแล้วทำให้อ่อนหวานสมเป็นนามของกุลสตรี

ปี 2494 ส.ส. ปักษ์ใต้ เจ๊ะ อับดุลลา หวังปุเต๊ะ ซึ่งสนิทกับนายจิวหรือนิพนธ์ สิงห์สุมาลี เจ้าของบ้านที่เรียมพักอยู่ด้วย ได้แจ้งว่ารายาหนุ่มแห่งเปอร์ลิส มาเลเซียจะเสด็จอย่างไม่เป็นทางการมาเที่ยวประเทศไทย ในการมาครั้งนี้ ท่านรายาไม่ประสงค์จะพักตามโรงแรม แต่จะพักกับครอบครัวมุสลิมด้วยกัน เพื่อหลีกเลี่ยงการต้อนรับที่เอิกเกริก ด้วยเหตุนี้รายาหนุ่มนักเรียนนอกอังกฤษจึงได้เสด็จมาประทับ ณ บ้านนายจิว การมาครั้งนี้นอกจากมาเที่ยวเมืองไทยแล้ว ยังประสงค์จะได้ชมโฉมนางสาวไทยที่เป็นชาวมุสลิมอีกด้วย

ในฐานะพระราชวงศ์ชั้นสูงองค์หนึ่งของมาเลเซีย รายาแห่งเปอร์ลิส เอช เอช ซุดพัตราซามา ลูลลาอิล ซึ่งเสด็จมาเป็นการส่วนพระองค์ พระองค์ได้รับการดูแลอย่างดีจากรัฐบาลไทย เมื่อจะเสด็จที่ใดจะมีรถนำขบวนเสด็จ และมีตำรวจคอยอารักขา ทั้งที่พำนักอยู่ในบ้านหลังเดียวกันแต่รายากลับไม่เคยพบเรียม เนื่องจากเรียมจะหลบทุกครั้งที่ได้ยินเสียงขบวนเสด็จผ่านเข้าประตูรั้วบ้าน

แล้ววันหนึ่งขณะที่เรียมเล่นแบดมินตันอยู่กับลูกสาวนายจิว รายาเสด็จกลับมาโดยที่เรียมหลบไม่ทัน รายาสะดุดตาเรียมในทันที รายาถามจนแน่พระทัยว่าเป็นคนเดียวกับที่พระองค์ได้ยินกิตติศัพท์มานานแล้ว จากนั้นโปรแกรมที่จะเดินทางไปยังลอนดอนก็เลื่อนออกไป ท่านรายาได้พูดกับผู้ใหญ่ว่าชอบพอในตัวเรียมมาก ทั้งสองได้ออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านกันบ่อย ๆ เรียมนั้นไม่สู้เต็มใจนัก แต่ด้วยความเกรงใจผู้ใหญ่เธอจึงขัดไม่ได้ ในที่สุดเมื่อถึงกำหนดรายาหนุ่มจำต้องเดินทางไปลอนดอน และกลับคืนสู่เปอร์ลิสบ้านเกิด การติดต่อรหว่างทั้งสองยังคงดำเนินต่อไป ในระหว่างนั้นรายาได้เสด็จมาเมืองไทยสองสามครั้ง เวลาล่วงผ่านมามีเสียงร่ำลือในวงสังคมและสื่อมวลชนบางฉบับทำนองว่าเรียมไฝ่สูงเกินศักดิ์ เรียมซึ่งคบหาดูใจรายาหนุ่มมาครบปีจึงตัดสินใจรับหมั้นรายาแห่งเปอร์ลิส

แม้ผู้ใหญ่ฝ่ายเรียมจะไม่ได้ร้องเรียกค่าสินสอด แต่ฝ่ายรายาได้นำของหมั้นประกอบด้วยแหวนเพชร 10 กะรัต และเงินหนึ่งหมื่นบาทมาหมั้นที่บ้านพักของเรียมที่กรุงเทพฯ และได้เข้าสู่พิธีเสกสมรส กับ เอช.เอช.ซุดพัตรา ซามา ลูลลาอิล รายาแห่งรัฐเปอร์ลิส ที่บ้านนายจิว สิงห์สุมาลี

เมื่อเสร็จพิธีเสกสมรส รายาและเรียมไปฮันนีมูนที่ปีนัง ก่อนจะเสด็จกลับไปเปอร์ลิสเรียมได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากพระเจ้าย่าซึ่งประธานของขบวนการเป็นสร้อยทองคำมรดกตกทอดมาหลายชั่วกษัตริย์ พระเจ้าแม่ประธานกำไลทองคำสลักกลวดลายเป็นมรดกเก่าเช่นกัน

รายามีมีเหลือชาวมาเลเซียอยู่แล้ว มีโอรสธิดา 8 องค์ เรียมจึงมีตำแหน่งเป็นรานี หรือภรรยาคนที่สอง ตามหลักศาสนาอิสลาม รายาสามารถมีภรรยาได้ถึง 4 องค์ แต่รายามีได้มีภรรยาใหม่อีกเลย เนื่องจากมีใจรักผูกพันกับเรียมรานีของพระองค์

หลังจากเรียมได้เสกสมรสกับรายาแล้ว เธอมีชีวิตที่เป็นสุขมาก เรียมตั้งครรภ์และมีประสูติกาลพระโอรสซึ่งทางรัฐบาลยังป็นใหญ่สุดถวายพระเกียรติเป็นพระองค์แรกด้วย มหารายาตั้งพระนามว่า ราชกุมารไชนัล ราชิต หรือ เซต ราชิต โอรสองค์นี้ ต่อมาเป็นพระสหายร่วมโรงเรียนเดียวกับสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร

รานีเรียมมีโอรสธิดากับรายา 4 องค์ คือ เซต ราชิต เซต อัศนีย์ เซต บัตริชา องค์ที่ 3 นี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานชื่อไทยให้ว่า รังสิกร องค์สุดท้ายเป็นธิดา ชื่อ ชารีพะเมลานี

รานีเรียมพำนักอยู่ที่พระราชวังอิสตานา ซาฮาया ณ รัฐเปอร์ลิส บางครั้งก็จะเดินทางไปพักผ่อนเยี่ยมเยียนลูกที่อังกฤษ เธอจะกลับเมืองไทยปีละ 3 หน พร้อมด้วยลูก ๆ นาน ๆ ครั้งทีพี่น้องก็จะพากันไปเยี่ยมเธอที่เปอร์ลิส ลูก ๆ ทุกคนพูดภาษาไทยได้ และมีความใกล้ชิดกับญาติฝ่ายแม่ที่เมืองไทยเป็นอย่างดี

เรียม เพศยนาวิน หรือรานี ซุดพัตรา ซามาลุลลาอิล ตวนมาเรียม ถึงแก่อนิจกรรมอย่างกะทันหันด้วยโรคหัวใจวายเฉียบพลัน ขณะอายุ 64 ปี ร่างของเธอถูกฝังอยู่ ณ สุสานหลวงประจำตระกูลของสุลต่านรัฐเปอร์ลิส

ปัจจัยที่นำพาชีวิตให้ประสบความสำเร็จ

ความพร้อมของชีวิต ทั้งรูปสมบัติ คุณสมบัติ และทรัพย์สมบัติ

เรียม เพศยนาวิน นางสาวไทยประจำปี พ.ศ. 2482 ชีวิตของเธอมี่ความพร้อมทุกด้าน ทั้งด้านการศึกษา ด้านความงาม ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ชีวิตของเธอมี่แต่ความสุขราบรื่น ตำแหน่งนางสาวไทยที่เธอได้ครอบครองเป็นสิ่งที่สร้างเกียรติยศชื่อเสียงมาสู่เธอ ได้ทำงานดีมีเกียรติเป็นศักดิ์ศรีและหน้าตาของประเทศชาติ คืองานในหน้าที่แผนกรับรองของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ช่วยเหลือสังคมโดยทำงานให้กับสภาอากาศไทย ร่วมเป็นกำลังใจแก่ทหารหาญ

กิตติศัพท์ของเรียม สาวงามเชื้อสายมุสลิมเป็นที่กล่าวขวัญไปไกลถึงประเทศมาเลเซียทำให้รายาแห่งเปอร์ลิส เอช.เอช. ซุดพัตรา ซามา ลุลลาอิล สนใจอยากพบและทำความรู้จัก จนต้องเดินทางมาพักผ่อนที่ประเทศไทย ดังข้อความว่า

“นอกจากมาเที่ยวเมืองไทยธรรมดาแล้ว ยังประสงค์จะได้ชมโฉมนางสาวไทยที่เป็นมุสลิมอีกด้วย ท่านรายาได้ยื่นคำกล่าวขวัญถึงความงามของเธอมานานแล้ว ข่าวนี้อีกก็ไปถึงมาเลเซีย... และเมื่อได้พบกันยิ่งทำให้สะดุดตาเรียมในทันที ท่านถามเจ้าบ้านว่าเป็นคนเดียวกันในรูป (ที่ตั้งไว้ในบ้าน) ที่ท่านเห็นรีเปล่า และแล้วรายาหนุ่มก็ได้รับรู้ว่าเธอเป็นคนเดียวกับพระองค์ได้ยื่นกิตติศัพท์มานานแล้ว

จากนั้น โปรแกรมเดิมที่จะเดินทางต่อไปยังลอนดอนของท่านรายาหนุ่มจึงต้องเลื่อนออกไป ท่านรายาได้พูดกับผู้ใหญ่ว่าชอบพอในตัวเรียมมาก ทั้งสองได้ออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านกันบ่อย ๆ เรียมนั้นไม่สู้เต็มใจนักแต่ด้วยความเกรงใจผู้ใหญ่ที่เป็นฝ่ายสนับสนุน”
(ดอกไม้ออกชาติ : จากเวทีความงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก. 2533 : 69)

เรียม เพศยนาวิน นางสาวไทย ปี พ.ศ. 2482 จึงได้กลายเป็นรานีแห่งรัฐเปอร์ลิส มีชีวิตครอบครัวที่ผาสุกราบรื่นด้วยความพร้อมทางด้านทรัพย์สินสมบัติและความรักที่ท่านรายารวมไปถึงพระราชวงศ์ที่มอบให้แก่เธอ

ภาพชีวิตของเรียม เพศยนาวิน เป็นภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จ เพราะว่ามีความพร้อมในชีวิตทุกด้านทั้งรูปสมบัติ คุณสมบัติ และทรัพย์สินสมบัติ อันเป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้ชีวิตไม่ต้องดิ้นรนแสวงหา ความงามของเธอทำให้ได้เป็นนางสาวไทยประกอบกับการมีความรู้ยิ่งส่งเสริมให้เธอมีชื่อเสียงและมีเกียรติเป็นที่รู้จักของสังคม ความงามความมีชื่อเสียงในฐานะนางสาวไทยเชื้อสายมุสลิมล้าลือไปไกลถึงต่างแดน จนรายาแห่งรัฐเปอร์ลิสต้องเสด็จมายลโฉมและในที่สุดก็ขอหมั้นและเสกสมรสด้วย ชีวิตของเรียม เพศยนาวิน จึงมีความสุขอย่างยิ่ง

มาลี

เป้าหมายชีวิต

มาลีนักศึกษาสาวมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง เธอโชคร้ายถูกรุมข่มขืนและถูกทำร้ายปางตายขณะที่กลับบ้าน ถึงแม่โชคชะตาจะทำร้ายเธอ แต่เธอก็ยังให้อภัยคนที่ทำร้ายเธอ ด้วยเธอยึดหลักธรรมะเยียวยารักษาแผลใจ ดังข้อความว่า

“ด้วยการถูกลูกฝังในเรื่องธรรมะจากครอบครัวสิ่งที่เกิดขึ้นสำหรับเธอจึงเป็นเพียงฝันร้ายที่ผ่านไป มิได้เป็นตราบาปที่ก่อดรอนชีวิตทั้งสิ้นทั้งหมดของเธอแต่ประการใด”

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย.2539:34)

“ธรรมะคือโอสถอย่างเอกในการเยียวยารักษาแผลสำหรับเธอในการให้อภัยแม้แต่คนที่ขี้ขี้และทำร้ายเธอจนเกือบปางตาย นี่คือนมาลีกับใจดวงที่บริสุทธิ์งดงาม”

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย.2539:36)

ภาพชีวิตของมาลี

มาลีอยู่ในวัย 20 ปี เธอเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งชีวิตของเธออยู่ในวัยสดใส แต่โชคร้ายก็เข้ามาเยือน เธอตกเป็นเหยื่อของชายโหดขณะกลับจากเรียนเดินทางกลับบ้าน เหตุการณ์เกิดเมื่อเวลาประมาณ 1 ทุ่มเศษ เธอถูกคนงานก่อสร้างในบริเวณซอยเข้าบ้านดักทำร้ายร่างกายและลากตัวเข้าไปในพงหญ้าป่าละเมาะแล้วข่มขืน เธอพยายามช่วยเหลือตัวเองแต่สู้ไม่ได้ มี

คนเห็นร่องเท้าและหนังสือเธอหล่นกระจัดกระจาย จึงมาช่วยเหลือ มาลีถูกนำตัวส่งโรงพยาบาล ด้วยสภาพร่างกายที่บอบช้ำ ต้องนอนพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลนานนับเดือน

ผู้กระทำผิดถูกจับได้และสารภาพผิดศาลตัดสินจำคุก 50 ปี มาลียังคงดำเนินชีวิตต่อไปอย่างปกติ ด้วยความรักและให้กำลังใจจากทุกคนในครอบครัว เธอใช้ธรรมะเป็นที่พึ่งทางใจ และมีได้คิดจองเวรผู้ที่ทำผิดต่อเธอ

ปัจจัยในการดำเนินชีวิตหลังความล้มเหลว

มาลีถูกปลุกฝังในเรื่องของกรรมะจากครอบครัวมาโดยตลอดเมื่อยามประสบเคราะห์ภัย เธอจึงใช้ธรรมะเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจที่ดี คือ การไม่จองเวร และให้อภัยให้เวลาเป็นสิ่งที่รักษาบาดแผลในใจ ดังข้อความว่า

มาลีบอกว่าเธอไม่ใจเหมือนกันว่าผ่านเหตุการณ์นี้มาได้อย่างไรปกติเห็นบางรายคุ้มคลั่งฆ่าตัวตาย แต่เธอกลับรู้สึกเฉย ๆ เมื่ออยู่ที่โรงพยาบาล พี่สาวกระซิบถามว่าอยากฆ่าตัวตายไหม เพราะกลัวน้องสาวจะคิดสั้น แต่น้องสาวกลับสั้นหัวและอารมณ์เยือกเย็นเป็นปกติ เป็นเพราะเธอยึดหลักไม่จองเวรกับใคร และให้อภัย

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย. 2539:36)

“ยังเหมือนเดิม ร่าเริงแจ่มใสกับทางบ้านก็ยังอบอุ่นมีความสุขไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง เหมือนถูกทำร้ายร่างกายพ่อยแล้วก็หายเลย อาจเป็นเพราะกรรมะที่ถูกปลุกฝังมาตั้งแต่เด็ก มีกรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ยังสงสัยอยู่ทำไมเรามีความรู้สึกเฉย ๆ ไม่พยายามให้อภัยมาตลอดไม่คิดมาก

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย. 2539 :34)

ภาพชีวิตของมาลีเป็นภาพชีวิตประสบความล้มเหลว เธอถูกข่มขืนและทำร้ายร่างกาย แต่ยังสามารถดำเนินชีวิตได้เป็นปกติ เพราะใช้ธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ไม่จองเวรผูกพยาบาทให้อภัยแก่ผู้กระทำย่ำยีเธอจนเกือบปางตายกรรมะเป็นเหมือนยาขนานเอกที่ รักษาบาดแผลสำหรับมาลีให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ ชีวิตของมาลีจึงอาจเป็นอุทาหรณ์สอนใจแก่ผู้กำลังมีความทุกข์ไร้ความหวังให้มีกำลังใจในการต่อสู้ชีวิตต่อไป

ภาพชีวิตที่ปรากฏในงานเขียนสารคดีของ อรสม สุทธิสาคร นั้นล้วนแต่เป็น ภาพชีวิตที่ให้อ่คิดแก่ผู้อ่าน โดยนำข้อคิดจากทั้งความล้มเหลว หรือความสำเร็จ ในชีวิตของบุคคลเหล่านั้น ไปเป็นอุทาหรณ์สอนใจ เป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิต เพราะแม้ในความล้มเหลวก็ยังมีทางออกให้เราชีวิตของมนุษย์มีทั้งสุขและทุกข์คละเคล้ากันไป ทุกชีวิตจึงต้องดำเนินไปอย่างมีสติ มีความอดทน มีความรับผิดชอบ และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ชีวิตจึงจะประสบความสำเร็จ

บทที่ 4

กลวิธีนำเสนอภาพชีวิตในงานเขียนสารคดีของ อรสม สุทธิสาคร

ในปัจจุบันวรรณกรรมประเภทสารคดีได้พัฒนารูปแบบ กลวิธีการเขียนอย่างมาก เนื่องจากสังคมไทยได้ก้าวสู่ยุควัตถุนิยมและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ข้อมูลข่าวสารจึงมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำเสนอสาระความรู้ที่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนไป สารคดีในปัจจุบันจึงสนองตอบสนองความต้องการได้ดีที่สุดและนับวันยังมีความหลากหลายทั้งในแง่ของรูปแบบ เนื้อหา ตลอดจนกลวิธีในการนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

วรรณกรรมประเภทสารคดีเหมือนกับวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทั้งในด้านเนื้อหา และกลวิธีในการเขียนไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมและกระแสของวิทยาการใหม่ ๆ อย่างไม่หยุดนิ่งทำให้รูปแบบงานเขียนสารคดีไม่ได้เป็นเพียงงานที่มุ่งนำเสนอสาระความรู้แก่ผู้อ่านอย่างเดียวก่อนหน้านี้ ผู้เขียนนำกลวิธีการเขียนวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ มาใช้ในการเขียนของตนเพื่อเพิ่มสีสันแก่เนื้อหาและน่าสนใจมากขึ้น การสรรหากลวิธีในการสร้างงานเขียนงานเขียนของตนนั้นชวนให้ผู้อ่านติดตามและเกิดความเพลิดเพลิน

ธัญญา สังขพันธานนท์ (2548 : คำนำ) กล่าวว่าสารคดีเป็นงานเขียนที่มีแบบแผน เช่นเดียวกับงานเขียนข่าวและบทความแต่สารคดีมีแต่ความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้ผู้เขียนได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะสรรหาวิธีการนำเสนอและวิธีการเล่าเรื่องได้มากกว่า

ธีรภาพ โลหิตกุล (2544 :152) นักเขียนสารคดีที่มีชื่อเสียง กล่าวว่าสารคดีไม่ใช่เรื่องแต่เรื่องราวหรือตัวละครขึ้นเองตามจินตนาการของผู้เขียนเช่นบทละครนิยาย เรื่องสั้น แต่สารคดีก็มีใช้แบบเรียบ ที่จะต้องนำเสนอข้อมูลแบบมีแบบแผนตรงไปตรงมาเป็นลำดับขั้นตอนครบทุกกระบวนการ สารคดีเป็นสื่อที่ให้สาระความรู้และความบันเทิงแก่ผู้อ่าน หากแต่เป็นสาระความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริงเป็นหลัก ผู้เขียนสารคดีจึงพึงตระหนักที่จะสร้างสรรค์กลวิธีการนำเสนอและเรียงร้อยข้อมูลความรู้นั้นอย่างไร เพื่อให้ผู้อ่านผู้ฟังผู้ชมได้รับอารมณ์สั่นสะเทือนเพลิดเพลินจากการเสพผลงานสารคดีของเรา

ดังนั้น กลวิธีในการประพันธ์จึงเป็น เทคนิคที่ผู้แต่งนำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือบางครั้งมีการสอดแทรกน้ำเสียงที่แสดงถึงความสะเทือนใจไว้ด้วย เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งมีฝีมือเพียงใด การใช้กลวิธีการเขียนสารคดีอาจทำได้หลายวิธี เช่น มีการเล่าเรื่องคล้ายเรื่องสั้น อาจจะเป็นการเล่าไปตามลำดับเหตุการณ์ หรือเล่าย้อนหลัง หรือมีการเปิดเรื่อง ปิดเรื่องด้วยกลวิธีต่าง ๆ เพื่อให้สารคดีมีรูปแบบใหม่ ๆ มากขึ้น

ธีรภาพ โลหิตกุล (2544 :152) กล่าวว่า การสร้างสรรค์กลวิธีการนำเสนอในบางครั้งอาจใช้กลวิธีแบบเรื่องสั้นหรือนิยาย เช่น มีตัวละคร มีการหักมุมจบ มีการทิ้งปริศนาให้ผู้อ่านได้ขบคิดใช้รูปธรรมอธิบายนามธรรมใช้ก่อนกรวดอธิบายพื้นพิภพแต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับพื้นฐานที่ว่าตัวละครหรือเรื่องราวที่จะหักมุมนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไม่ใช่จินตนาการปั้นแต่งขึ้นเอง นักวิชาการ

สื่อสารมวลชนบางท่านเรียกกลวิธีการนำเสนอเช่นนี้ว่ากฎลักษณะอันเป็นกลวิธีหนึ่งซึ่งตอบสนองเป้าหมาย ที่จะสร้างสรรค์งานสารคดี ให้เป็นสื่อหนึ่งของความบันเทิงได้อย่างดี

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2522 :115) กล่าวถึงกลวิธีไว้ว่ากลวิธีคือการกระทำอย่างไร จึงจะดำเนินไปตามโครงเรื่องที่ผูกไว้และบรรลุความมุ่งหมายของเราแบ่งเป็นเรื่องเป็นบท ๆ หรือไม่ จะต้องต้นบทที่หนึ่งด้วยตัวเองฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชายหรือจะตั้งต้นด้วยที่ไม่สำคัญในเรื่องพอแต่เพียง ให้เห็นฉากของเรื่องเราจะใช้อารมณ์ขันหรือไม่หรือจะใช้อารมณ์จริงจังเหล่านี้เป็นกลวิธีที่ผู้อ่าน จะต้องกำหนด

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2525 :120) กล่าวว่าเทคนิคหรือกลวิธีที่ผู้แต่งนำมาใช้ในการแต่งหนังสือได้แก่วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้แต่งนำมาถ่ายทอดอารมณ์สะท้อนใจความนึกคิดหรือจินตนาการ เพื่อให้ผู้อ่านพลอยเกิดอารมณ์สะท้อนใจความนึกคิดหรือจินตนาการตามไปด้วย

ชลธิรา กลัดอยู่ (2535 :211-212) อธิบายความหมายของกลวิธีการนำเสนอไว้ว่าเสนอได้ว่าเทคนิคหรือกลวิธีการนำเสนอถือเป็นแนวการเขียนอย่างหนึ่งซึ่งผู้เขียนจงใจใช้เพื่อเสนอผลงานของตนให้ปรากฏออกมาเป็นรูปแบบลักษณะต่าง ๆ การกำหนดโครงสร้างของเรื่องด้วยการวางเค้าโครงเรื่องการลำดับเรื่องราว วิธีการดำเนินเรื่องจากต้นไปจนจบ

พอสรุปได้ว่ากลวิธีการนำเสนอก็คือ วิธีการที่นักเขียนแต่ละคนนำมาใช้ในการเขียนของตนให้มีคุณค่าและน่าติดตามมากกว่าการเล่าเรื่องธรรมดาเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งมีฝีมือเพียงใด เรื่องการใช้กลวิธีในการนำเสนออาจทำได้หลายประการ เช่น ใช้ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่อง การเล่าเรื่องย้อนหลังหรือเปิดเรื่องด้วยความสะท้อนใจ

สารคดีของอรสม สุทธิสาคร (2546 : 198) เป็นงานเขียนที่มุ่งนำเสนอเกี่ยวกับภาพชีวิตของบุคคลตั้งนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษากลวิธีการนำเสนอภาพชีวิต โดยได้นำงานเขียนสารคดีจำนวน 17 เรื่องมาทำการศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งผู้เขียนใช้กลวิธีในการนำเสนอภาพชีวิตที่สร้างความสนใจของผู้อ่านให้ชวนติดตาม กลวิธีนำเสนอภาพชีวิตเป็นการเขียนที่เป็นเอกลักษณ์ที่เฉพาะตัวของอรสม สุทธิสาครและเป็นเสน่ห์ของเขียนในการศึกษาครั้งนี้จะแยกวิเคราะห์กลวิธีนำเสนอภาพชีวิตในด้านต่อไปนี้

1. การเริ่มเรื่อง
2. การจบเรื่อง
3. ใช้คำบอกเล่าและสนทนา
4. การใช้โวหารในการนำเสนอภาพชีวิต
5. อ้างอิงข้อมูล
6. การแสดงทัศนะต่อภาพชีวิต

กลวิธีนำเสนอภาพชีวิตเป็นการเขียนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของอรสม สุทธิสาคร มีรายละเอียดดังนี้

1. การเริ่มเรื่อง

การเริ่มเรื่องหรือเรียกอีกอย่างว่าความนำ ซึ่งเป็นส่วนแรกของการเขียนที่จะสร้างความสนใจของผู้อ่าน และเป็นส่วนสำคัญที่จะดึงดูดให้ผู้อ่านติดตามอ่านจนจบ

อรรถ สุธิสสาครเป็นนักเขียนสารคดีที่ใช้การเริ่มเรื่องที่หลากหลายด้วยความสามารถเฉพาะตัวของอรรถ สุธิสสาคร อรรถสามารถเลือกสรรกลวิธีในการเปิดเรื่องได้อย่างน่าสนใจและที่สำคัญ กลวิธีการเปิดเรื่องสอดคล้องและสัมพันธ์กับเรื่องราวที่น่าเสนอย่างยิ่ง เมื่อผู้อ่านอ่านการเปิดเรื่องแล้วจะเกิดความรู้สึกประทับใจ ได้รับความสนใจให้ผู้อ่านติดตามอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง

จากการที่ได้ศึกษางานเขียนสารคดีของอรรถ สุธิสสาคร จำนวน 17 เล่ม พบว่าผู้เขียนมีการเริ่มเรื่องหรืออารัมภบทเรื่องในการนำเสนอภาพชีวิต ซึ่งผู้วิจัยแบ่งกลวิธีในการเริ่มเรื่องออกเป็น 7 วิธี แต่ละกลวิธีผู้เขียนนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมทำให้เรื่องน่าสนใจ ดังนี้

- 1.1 การเริ่มเรื่องแบบเรื่องสั้น
- 1.2 การเริ่มเรื่องด้วยการบรรยาย
- 1.3 การเริ่มเรื่องแบบสนทนากับผู้อ่าน
- 1.4 การเริ่มเรื่องด้วยบทเพลงและบทร้อยกรอง
- 1.5 การเริ่มเรื่องแบบสรุปประเด็น
- 1.6 การเริ่มเรื่องด้วยบทสนทนา

1.1 การเริ่มเรื่องแบบเรื่องสั้น

การเริ่มเรื่องแบบเรื่องสั้นเป็นการนำกลวิธีการเขียนวรรณกรรมบันเทิงคดีมาใช้ในการเล่าเรื่องเพื่อนำเสนอสาระความรู้ให้ผู้อ่าน และมีอรรถรสโดยพรรณนาและบรรยายให้เห็นภาพการของตัวละคร จาก สถานที่และบรรยากาศได้อย่างน่าสนใจ ดังเช่น

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้: ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย เป็นหนังสือสารคดีที่รวมสารคดีไว้ด้วยกัน 4 เรื่อง กล่าวถึงภาพชีวิตของผู้หญิงที่ต้องเผชิญเรื่องราว ๑ ในสังคม ดังเช่น การขายร่างกาย ขายชีวิตและวิญญาณอยู่ในช่อง เรื่องของหญิงเคราะห์ร้ายที่ถูกข่มขืน หรือเรื่องของผู้หญิงที่ต้องทำแท้งอันเนื่องจากการไม่พร้อมที่จะตั้งครรภ์ และเรื่องของผู้หญิงที่ผิดหวังจากความรัก จนต้องหาทางแสวงหาความรักคืนมาด้วยการพึ่งพาไสยศาสตร์จากหมอเสน่ห์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนช่อง : นรกบนดิน ผู้เขียนเริ่มเรื่องด้วยการกล่าวถึงเหตุการณ์ของตัวละครที่ถูกจับมาขายตัวและถูกทรมานเพื่อให้เห็นภาพอันโหดร้ายและความหวาดกลัวของเด็กหญิงที่ถูกจับตัวมาและบังคับให้ค้าประเวณี ดังข้อความว่า

เด็กหญิงวัยสิบสามนอนห่อตัวอยู่ในห้องมืดใต้ดินหยาดน้ำตาไหลรินมาตามร่องแก้วความปวดร้าวจากการต่อยเตะทุบตีจากฝีมือแมงค่างลำใหญ่กระจายไปทั่วร่างมันกำลังแผ่ฤทธิ์แทรกซึมไปถึงกระดูกกระเดี้ยวผสมกับความปวดมวนในช่องท้องที่ไม่มีอาหารตกถึงท้องมาสามวันเต็ม ๑

ความหวือหวาความป่วนราวจากความทุกข์ทรมานสำหรับความหวั่นหวาดกลัวจับใจความคิดถึงบ้าน
อย่างรุนแรงจู่โจมเข้ามาในห้วงความรู้สึกของเด็กหญิง

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย. 2539 : 85)

ตอนทำแท้ง : เลือดบาปอาชญากรรมบนแพรงชีวิต? เริ่มเรื่องด้วยการ
กล่าวถึงพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นผู้หญิงวัยสาวทำแท้งในคลินิกเถื่อนและได้บรรยายฉากและ
สภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำแท้งและสภาพบรรยากาศภายในห้องทำแท้งดังนี้

ห้องสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ห้องนั้นมีเตียงขาหยั่ง ตั้งอยู่กลางห้องผู้หญิงวัยสาวคนหนึ่งกำลัง
นอนทอดร่างอยู่บนเตียงขาหยั่งเหนือร่างของเธอมีแสงไปนีออนสว่างไสวข้าง ๆ เตียงโต๊ะ
วางอุปกรณ์เครื่องมือไว้พร้อมสรรพสำหรับกิจกรรมที่กำลังจะเริ่มต้นขึ้น

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย. 2539 : 135)

ตอนหอมเสน่ห์ : ทางออกของความป่วยใจในสังคมเมือง เริ่มเรื่องด้วยการ
กล่าวถึงเหตุการณ์ของหญิงสาวคนหนึ่งที่ได้ไปหาหมอทำเสน่ห์ เพื่อไปทำเสน่ห์ให้ผู้ชายที่ตนหลงรัก
หวนกลับมารักเธอเหมือนเดิม รวมทั้งบรรยายให้เห็นถึงบรรยากาศภายในห้องที่ใช้ทำพิธีของหมอ
เสน่ห์ได้อย่างน่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านนั้นอยากทราบเรื่องราวของหมอเสน่ห์และวิชาทางไสยศาสตร์
ดังข้อความว่า

ห้องนั้นมีแสงสลัวหน้าโต๊ะหมูปูชาเรียงรายไปด้วยพระพุทธรูปห้วกะโหลกผีเครื่องรางขลัง
นานาชนิดรูปเทียนถูกจุดวางอยู่ตรงแท่นบูชาแสงเทียนจุดประกายสว่างวิบแวมกลืนดอกไม้ผสม
กลิ่นควันธูปประคนอบอวลอยู่ทั่วห้องชวนให้บรรยากาศขมขลังศักดิ์สิทธิ์ชายวัยกลางคนกำลังนั่ง
บริเวณกรรมมนต์น้ำเสียงเขาฟังไพเราะขลังมีพลังมีจังหวะจะโคนหญิงสาวในวัยสามสิบขวบหน้าสวย
หวานเรือนกายอวบอ้วนนั่งอยู่ตรงหน้าชายกลางคนเธอ รู้สึกเคลิบเคลิ้มไปกับบรรยากาศในห้อง...

(สนิมดอกไม้วีชีวิต : จริงในมุมมองของหญิงไทย. 2539 : 197)

ตอนข่มขืน : พรหมจรรย์สลาย ปลายทางแห่งความขมขื่น? เริ่มเรื่องด้วย
การกล่าวถึงตัวละครที่ถูกข่มขืนแล้วมาฟ้องร้องดำเนินคดี เพื่อให้เห็นว่าเมื่อผู้หญิงตกเป็นฝ่าย
เสียหายแล้วการมาให้ปากคำที่ศาลอีกเหมือนเป็นการประจานเธอและบรรยายฉากและบรรยากาศ
ในศาลว่ามีความขลังเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่กดดันตัวเธออีก ดังข้อความว่า

ภายในห้องพิจารณาคดีศาลอาญา
ผู้หญิงคนหนึ่งยืนอยู่ในคอกพยานทอดสายตามองไปเบื้องหน้าบนยกพื้นสูงขึ้นไปที่เหนือระดับ
สายตาภาพผู้พิพากษาในชุดครุยนั่งนิ่งสงบอยู่บนบัลลังก์บรรยากาศของความศักดิ์สิทธิ์ขลังขมขื่น
ภายในห้องสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ทำให้เธอเริ่มหวาดหวั่นและมันใจ

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย. 2539 : 27)

**สารคดีคนค้นชีวิต: ค้นลึกลงหลุมชีวิตลับ ตอน ภัยเอตส์ : เมื่อใบไม้ร่วงที่
ล้านนา** เริ่มเรื่องโดยกล่าวถึงตัวละครที่อุ้มทารก เพื่อสื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงอารมณ์และความรู้สึก
ของผู้ที่เป็นแม่ ด้วยบรรยากาศที่ซึ้งเศร้าเหมือนครุ่นคิดถึงปัญหาชีวิตที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ และ
เน้นย้ำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสะเทือนใจยิ่งขึ้น โดยการกล่าวถึงฉากในโรงพยาบาลที่ตัวละครเพิ่ง
คลอดลูกออกมา
ดังข้อความว่า

ผู้หญิงวัยต้นยี่สิบคนนั้นนั่งอยู่ริมระเบียงหน้าห้องพักรักษาของโรงพยาบาลในอ้อมแขนของ
เธอโอบอุ้มทารกน้อยแรกเกิดไว้ด้วยท่าทีระมัดระวังเล็กน้อยกระจอยรอยของทารกน้อยบอบอุณ
สบายอยู่ในอ้อมกอดของผู้เป็นแม่บางครั้งร่างในวงแขนก็ขยับตัวเบา ๆ ดวงตาฉายแววเศร้า
ของผู้เป็นแม่ก้มลงมองร่างเล็ก ๆ ผิวชมพูจัดสลายตาคุ่แป้วแหวไสบริสุทธ์ของทารกน้อยที่
มองมาอย่างไร้เดียงสา

(คนค้นชีวิต : ค้นลึกลงหลุมชีวิตลับ. 2546 : 202)

ในสารคดีเรื่องเดียวกัน ตอน สัปเหร่อ:ชีวิตเบื้องหลังความตาย เริ่มเรื่อง
ด้วยการกล่าวถึงเหตุการณ์และหน้าที่ของสัปเหร่อในบรรยากาศงานศพเพื่อให้อ่านเข้าใจสภาพ
ชีวิตที่แท้จริงของสัปเหร่อว่าเป็นอย่างไร ดังข้อความว่า

ขบวนแถวของญาติมิตรที่เดินขึ้นมาวางดอกไม้จันทร์หน้าศพก้าวลงมาจากเมรุไปแล้วบน
เมรุเหลือเพียงความเงียบหลังจากเสียงสวดมนต์บั้งสุกของพระภิกษุสิ้นเสียงไปเมื่อสักครู่สัปเหร่อ
กำลังทำหน้าที่ของเขาหน้าที่ครั้งสุดท้ายของชีวิตที่เขาได้ทำให้กับผู้จากไปนอนนิ่งอยู่ภายในโลงไม้
สีเหลี่ยมแคบ ๆ

(คนค้นชีวิต : ค้นลึกลงหลุมชีวิตลับ. 2546 : 49)

สารคดีเรื่องคำสารภาพบาปบริสุทธ์ เริ่มเรื่องโดยกล่าวถึงตัวละครที่เพิ่งจะ
คลอดลูกและตัดสินใจที่จะทิ้งลูกไว้ด้วยบรรยากาศที่โศกเศร้าของผู้เป็นแม่ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึง
ความรู้สึกที่แท้จริงของผู้เป็นแม่ ซึ่งในความเป็นจริงเธอก็ไม่ยากที่จะทอดทิ้งเลือดเนื้อเชื้อไขของ
ตนเอง แต่มีความจำเป็นที่จะต้องทิ้งไป ดังข้อความว่า

หญิงสาวอุ้มทารกน้อยแรกคลอดไว้แนบอกลูกของเธอเพียงลิมตาดูโลกในรุ่งอรุณของวันนี้ทารกน้อย
หลับตาพร้อมหลับสบายอยู่ในอ้อมกอดของผู้เป็นแม่น้ำตาหยดหนึ่งของเธอตกต้องแก้มลูกเธอเอื้อมมี
ปาดน้ำตาทั้งก่อนตัดใจวางร่างลูกลงในกระบะเด็กอ่อนข้างเตียง

(คำสารภาพบาปบริสุทธ์. 2547 : 12)

กลวิธีการเริ่มเรื่องแบบเรื่องสั้น เสมือนเป็นการเล่าเรื่องโดยแสดงพฤติกรรมของ
ตัวละคร บรรยายฉากและเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กับตัวละคร สิ่งเหล่านี้มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่าน

เกิดภาพพจน์ และเกิดอารมณ์สะท้อนใจ การเริ่มเรื่องในลักษณะดังกล่าวเหมือนกับการเปิดฉากของบทละคร บทโทรทัศน์ และภาพยนตร์ หากจะต่างกันที่การมองเห็นเท่านั้น ผู้อ่านจะต้องมีจินตนาการไปกับเรื่องทีอ่านด้วยจึงจะเกิดความสุข อยากรู้เรื่องราวที่ผู้เขียนนำเสนอ การนำเสนอภาพชีวิตและเหตุการณ์แบบเรื่องสั้นเป็นจุดเด่นของการเขียนสารคดีที่อรสม สุทธิสาครใช้มากและน่าสนใจอย่างยิ่ง

1.2 การเริ่มเรื่องด้วยการบรรยาย

การเริ่มเรื่องแบบบรรยายเป็นความนำที่นำเสนอด้วยการบรรยายให้เห็นภาพบรรยายภาค เหตุการณ์ สถานการณ์ สถานที่หรือบุคคลที่มีลักษณะคล้ายพรรณนา แต่จะเน้นรายละเอียดเป็นลำดับขั้นตอนตามที่เห็นจริงโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้อ่านเห็นภาพเปรียบเสมือนตัวเอง อยู่ในเหตุการณ์ซึ่งกลวิธีการนำเสนอภาพชีวิตในการเริ่มเรื่องด้วยการบรรยายเป็นจุดเด่นของการนำเสนอภาพชีวิตในงานสารคดี ของ อรสม สุทธิสาคร โดยจำแนกได้ดังนี้

1.2.1 การบรรยาย พฤติกรรมบุคลิกลักษณะของตัวละคร

สารคดีของอรสม สุทธิสาครส่วนหนึ่งใช้กลวิธีการบรรยายพฤติกรรมบุคลิกลักษณะของตัวละครโดยใช้ภาษาที่เรียบง่าย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและเข้าถึงจิตใจของตัวละครได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังเช่น

สารคดีเรื่องดอกไม้ของชาติ: จากเวทีนางงามสู่เวทีอัลบั้มชีวิต 13
นางสาวไทยยุคแรก ผู้เขียนเริ่มเรื่องด้วยการบรรยายถึงบุคลิกลักษณะของตัวละครซึ่งเคยเป็นนางงามมาก่อน แม้ในปัจจุบันเธอก็ยังคงลักษณะความงดงามอย่างหญิงไทยไว้จนแทบมองไม่เห็นถึงความเปลี่ยนแปลง ดังเช่นภาพชีวิตของอุษณีย์ ทองเนื้อดี อดีตนางงามในยุคเริ่มแรก ดังข้อความว่า

ผู้หญิงวัย 55 ปี ที่นั่งอยู่ตรงหน้าดูอ่อนเยาว์กว่าอายุที่เป็นเพียงตัวเลขมากนักเธอยังคงงดงามอย่างหญิงไทย น่ารัก น่าทะนุถนอม ใบหน้าที่ตกแต่งไว้แต่น้อย ดูสดชื่นแจ่มใสผิวผ่องนุ่มเนียนละเมียดน้องเรียวยาวได้รูปอย่างผู้หญิงไทยน้อยคนจะเป็นทั้งท่วงทীরอยยิ้มของเธอดูอ่อนหวานอบอุ่น แววตาสะท้อนถึงจิตใจอันละเอียดอ่อนเยือกเย็นอยู่เป็นนิจ

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก. 2538 : 103)

สารคดีเรื่องมือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า เริ่มเรื่องด้วยการกล่าวถึงพฤติกรรมของตัวละครที่กำลังจะถูกมือปืนฆ่า ในขณะที่ใช้ชีวิตประจำวันอยู่โดยไม่รู้ตัวตัวเองกำลังจะถูกมือปืนฆ่า กลวิธีดังกล่าวทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกตื่นเต้นกับเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นอีกในไม่ช้า ดังข้อความว่า

เขาเพิ่งเจรจาทางธุรกิจจนกรอบหุนส่วนอีกสองสามคนภายในห้องอาหารโรงแรมหรูใจกลางกรุงลำลากันเรียบร้อยตามธรรมเนียมเขาเดินจากห้องอาหารตรงมายังประตูลิฟต์กดลิฟต์ลงสู่ชั้นล่าง

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 15)

สารคดีเรื่องคนค้นชีวิต : ค้นลึกลากมุมชีวิตลับ ตอนซีลับผู้สละโลก:เจ้าสาวของพระเจ้า เริ่มเรื่องด้วยการกล่าวถึงพฤติกรรมของตัวละครเช่นเดียวกัน แต่ผู้เขียนมิได้บอกกว่าตัวละครกำลังทำอะไร อย่างไร กลวิธีตัวกลางเป็นการเริ่มเรื่องแบบทิ้งไว้ให้ผู้อ่านได้เก็บไปคิดและติดตามอ่านต่อไป ดังข้อความว่า

ย่างก้าวของเธอหยุดที่ประตูบานใหญ่แข็งแรงมั่นคงนั้นเสียงประตูดังเอี้ยดอาดบอกถึงความคร่ำคร่าของวันเวลาของเนื้อไม้ที่นานครั้งจึงจะเปิดต้อนรับบุคคลจากโลกภายนอกแล้วประตูบานนั้นก็ปิดลงอีกครั้ง

(คนค้นชีวิต : ค้นลึกลากมุมชีวิตลับ. 2546 : 17)

สารคดีเรื่องชีวิตคู่ไม่รู้กัน ผู้เขียนเลือกที่จะเริ่มเรื่องด้วยเหตุการณ์หลากหลาย รูปแบบเพื่อ แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวอันหลากรูปแบบที่เกิดขึ้นในชีวิตคู่ ซึ่งจะแยกตามการเริ่มเรื่อง ที่ผู้เขียนนำเสนอด้วยการกล่าวถึงพฤติกรรมต่างๆ ของตัวละครเป็นการปูพื้นฐานให้ทราบถึง ความหลากหลายในการใช้ชีวิตคู่โดยเลือกที่จะยกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในมุมมองที่ไม่สมหวังมาเริ่มเรื่อง ดังข้อความว่า

ติสองแล้วเขายังไม่กลับมา...เขอนอนน้ำตาไหลพรากอยู่คนเดียวในความมิดพยายามกลั้นเสียงสะอื้นให้ด้วยเกรงลูกจะได้ยินลูกชายคนโตวัย3ขวบกับลูกคนเล็กวัยไม่เต็มขวบหลับไปนานแล้วว่าจะกล่อมให้ลูกหลับได้เธอก็เหนื่อยแสนสาหัสแต่ไม่อาจข่มตาให้หลับได้ไม่ว่าคำคืนนี้หรือคำคืนไหนเอไม่เคย หลับเต็มตื่น

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 9)

เขาและเธอก้าวลงจากที่ว่าการอำเภอในมือถือกระดาษบาง ๆ มาคนละแผ่นมันคือใบประกาศอิสรภาพปลดสิ้นพันธนาการทั้งสิ้นทั้งมวลที่เคยมีต่อกัน...ผู้เขียนเปิดเรื่องด้วยการเกริ่นถึงพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นสามีภรรยาเดินทางไปอำเภอ

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 10)

สารคดีเรื่องคนค้นชีวิต:ค้นลึกลากมุมชีวิตลับ ตอนการคลอดพื้นบ้าน : จากธารชีวิตแม่สู่ลูก เริ่มเรื่องด้วยการบรรยายถึงพฤติกรรมของตัวละครที่ชื่อนาซัวถึงแม่เธอจะกำลังตั้งครรรภ์แต่เธอยังต้องปฏิบัติหน้าที่ของภรรยาที่ดีได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง

ตั้งข้อความว่า

นาข้าวไม่ได้ไปไรมา 2-3 วันแล้ว ...

ก่อนหน้านี้นี้แม่กรรมก็จะแก่เพียงไรเข้าขึ้นมาหลังจากหุงข้าวปลาให้ลูกผัวได้กินอ้อมหน้าตามประสาผู้หญิงที่ดีแล้วเธอจะฉวยมีดพร้ากับเปือขึ้นสะพายหลังเดินไปไรที่อยู่ไกลจากหมู่บ้านราว 5 กิโลเมตร เป็นกิจวัตร เช่นนี้ทุกวันไรของเธออยู่หลังเขาปลูกพริกข้าวสาสีและผักหลายชนิด

(คนค้นชีวิต : คั่นลึกลากมุมชีวิตลับ. 2546 : 9)

สารคดีเรื่องยังมีดอกไม้ในอรุณ: สารจากชีวิตนักสู้ผู้ไร้เดียงสา

บรรยายถึงพฤติกรรมของเด็กในบ้านคุ้มครองเด็กซึ่งต่างคนต่างมีที่มาจากรอบครัวที่แตกต่างกัน เด็ก ๆ ต่างประสบกับเหตุหารณ์ร้าย ๆ และถูกกระทำทารุณกรรมมาเกือบทั้งสิ้น การนำนิทานมาเล่าหรืออ่านให้เด็ก ๆ ฟัง ก็เสมือนเป็นการบำบัดและกล่อมเกลาคจิตใจของเด็กให้ซบซึ้งกับความอ่อนโยน ซึ่งอาจจะช่วยให้เด็กมองโลกในแง่ดีขึ้น ตั้งข้อความว่า

บางครั้งเด็กเล็กก็ให้พี่ ๆ ช่วยอ่านนิทานหรือการ์ตูนให้ฟัง เพราะเด็ก ๆ อยากรู้อะไรมากกว่าที่เห็น ใน ภาพ เด็กโตนั่งอ่านหนังสือโดยมีเด็กเล็ก ๆ นั่งล้อมวงฟังกันอย่างตั้งใจเป็นภาพน่ารักที่พบเห็นบ่อย ๆ ทำเอาคุณครูปลื้มใจกันทั่วหน้าว่าการจูงใจรักการอ่านนี้ได้ผล

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตนักสู้ผู้ไร้เดียงสา. 2545 : 104)

สารคดีเรื่องคุณ:ชีวิตในพันธนาการ : ตอนบทสัมภาษณ์พิเศษ

ประถม เครือเพ็ง เสนอภาพชีวิตของเพศฆราวาสด้วยการเริ่มเรื่องด้วยการบรรยายถึงบุคลิกลักษณะที่ดูท่าทางจะโอบอ้อมอารีซึ่งขัดแย้งกับตัวผู้บอกเล่าที่เป็นฆาตกร ตั้งข้อความว่า

ผู้ชายวัย 76 ปีท่าทางเยือกเย็นบุคลิกนิ่งนวล ดวงตาเอื้ออารีมีรอยยิ้มประดับดวงหน้าอยู่เป็นนิจ พูจาสุภาพเรียบร้อยอ่อนโยนกับธรรมชาติและอ่อนน้อมกับทุกผู้ทุกคน คนนี้ชื่อ ประถม เครือเพ็ง

(คุณ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 243)

นอกจากจะเริ่มเรื่องด้วยการบรรยายถึงพฤติกรรมบุคลิกลักษณะของตัวละครแล้ว บางครั้งก็บรรยายฉาก หรือบรรยายภาคแทรกเข้าไปด้วยซึ่งการบรรยายเช่นนี้จะทำให้ผู้อ่านเห็นภาพพจน์และสมจริงมากขึ้น ดังเช่น

สารคดีเรื่องดอกไม้ราตรีสินค้ำมีชีวิต ผู้เขียนได้บรรยายฉาก

บรรยายภาคชายแดนไทยพม่าและเสียงร้องของเด็กหญิงที่กรีดเสียงร้องขึ้นมากกลางดึก สร้างความตื่นตระหนกให้แก่ผู้ที่ได้ยิน และในทำนองเดียวกันก็เป็นทำให้ผู้อ่านใคร่อยากรู้และติดตามเรื่องของสารคดีเรื่องนั้น ว่าเกิดอะไร กับใคร และอย่างไร ตั้งข้อความว่า

ริมแม่น้ำสายกั้นพรมแดนไทยพม่า เสียงเด็กหญิงหวีดร้องตื่นตระหนก้องกังวานซ้ำแรกความ
สงัดยามดึก....

(ดอกไม้วราตรีสินค้ำมีชีวิต. 2546 : 21)

สารคดีเรื่องชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก

นอกจากจะเริ่มเรื่องด้วยบรรยายถึงพฤติกรรมของตัวละคร ฉาก และบรรยายภาคแล้ว อรสม
สุทธิสาคร ยังบอกวัน เดือน ปี และเวลาไว้ชัดเจน เหมือนการเขียนบันทึก และข่าว อาจเป็นไปได้
ว่าอรสม สุทธิสาครสืบค้นข้อมูลเรื่องชีวิตรักนวลฉวี มาจากข่าวหนังสือพิมพ์ จึงได้ระบุวัน เดือน ปี
และเวลาไว้อย่างชัดเจน ซึ่งถือว่าเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่อรสม สุทธิสาคร เขียนไว้อย่างน่าสนใจ
ดังข้อความว่า

วันที่ 12 กันยายน 2502 เวลาประมาณ 7 โมง 45 นาที ...

นายจำลอง จิรัฐติกุล ข้าราชการฝ่ายช่างกลกรมชลประทานออกจากบ้านในคลองอ้อม
นนทบุรีทางฝักฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อไปทำงานที่ปากเกร็ดโดยลงเรือแท็กซี่
ออกมาถึงปากคลองล่องลงมาตามแม่น้ำไปขึ้นบกที่จังหวัดนนทบุรีแล้วขับรถยนต์ไปทำงาน
อีกต่อหนึ่งเป็นกิจวัตรประจำวันเช่นนี้เสมอมาตลอดวันจันทร์ถึงวันศุกร์แต่ว่าเหตุการณ์ในเช้า
วันนี้ผิดจากทุกวันที่ผ่านมา

(ชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก. 2543 : 11)

1.2.2 การบรรยายฉากและสถานที่

ในการบรรยายฉากและสถานที่ผู้เขียนใช้ภาษาเรียบง่าย ซึ่งทำให้ผู้อ่าน
เกิดความเข้าใจและมองเห็นภาพได้ชัดเจน ลักษณะของการบรรยายฉากและสถานที่ ผู้เขียน
บรรยายฉากและสถานที่ไปตามที่ตนเห็นมาจริง แล้วเขียนเข้าสู่เนื้อเรื่อง ดังข้อความว่า

สารคดีเรื่องคนค้นชีวิต : ค้นลึกลับหลุมชีวิตลับ ตอนนักสืบ : งาน
ซื้อขายความลับธุรกิจบนชีวิต เริ่มเรื่องด้วยการบรรยายด้วยฉากและสถานที่อันเป็นสถานที่ที่ตัว
ละครจะต้องลงมือปฏิบัติการตามที่ตนได้รับจ้างมาให้สืบเรื่องราวต่าง ๆ ดังข้อความว่า

09.00 ณ บริเวณสามแยกในอุชอยห่างถนนใหญ่เพียงไม่กี่สิบลเมตร ปากถนนด้านหนึ่งเป็นตึก
แถวหน้าตา หรุหราเป็นที่ทำการของบริษัทต่าง ๆ

(คนค้นชีวิต : ค้นลึกลับหลุมชีวิตลับ. 2546 : 135)

สารคดีเรื่องคุณ : ชีวิตในพันธนาการ ตอนคุณบางขวาง เริ่มเรื่องการบรรยายเกี่ยวกับฉากภายนอกทั่วไปของคุณ เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพทั่วไปเกี่ยวกับคุณ ก่อนที่จะเสนอเรื่องราวภาพชีวิตของคนที่มาติดคุก ดังข้อความว่า

ภายใต้กำแพงแสนตระหง่านมองดูน้ำทะเลที่ขุ่นกรวมที่ทอดเหยียดยาวโอบล้อมอาณาจักรภายในไว้ มีตึ๊ดปร๊าดจากสายตามุคลภายนอกจะเหลือแลเข้าไปเห็นเป็นอาณาเขตที่คนในอยากออกคนนอกไม่อยาก เข้าเป็นโลกแห่งพันธนาการไร้ซึ่งอิสระ...

(คุณ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 27)

การบรรยายพฤติกรรมของตัวละคร ฉากบรรยายภาค และสถานที่ ก็เป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่มีลักษณะของการเปิดเรื่องในเรื่องสั้น และนวนิยาย ซึ่งอรสม สุทธิสาคร เลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสารคดีแต่ละเรื่อง กลวิธีดังกล่าวช่วยให้สารคดีน่าอ่าน และแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านรูปแบบของการเขียนสารคดีอีกด้วย

1.3 เริ่มเรื่องแบบสนทนากับผู้อ่าน

การเริ่มเรื่องแบบสนทนากับผู้อ่านมีลักษณะเหมือนผู้เขียนได้พูดคุยกับผู้อ่านโดยตรงซึ่งผู้เขียนจะใช้ สรรพนามบุรุษที่หนึ่งแทนตัวเองหรือไม่ก็ใช้คำแทนตัวเองว่าผู้เขียน และใช้สรรพนามบุรุษที่สองแทน ตัวผู้อ่าน หรืออาจจะใช้คำว่าเราแทนซึ่งเป็นการสร้างความคุ้นเคยและเป็นกันเองกับผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนว่าตัวเองได้อยู่ร่วมในเหตุการณ์เหล่านั้น ดังเช่น

สารคดีเรื่องบนทางชีวิตแสงหามาลา คำจันทร์ เริ่มเรื่องโดยผู้เขียนบอกเล่าว่าตนได้เดินทางไปหามาลา คำจันทร์ที่บ้านเพื่อทำการสัมภาษณ์โดยใช้คำว่า “ เรา ” แทนตัวผู้เขียนและ ตัวของมาลา คำจันทร์ นอกจากนี้ก็ได้บรรยายฉากและบุคลิกภาพของ มาลา คำจันทร์ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพเสมือนอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย ดังข้อความว่า

ผู้ชายวัยสามสิบเศษร่างเล็กผิวดำไม่ขาวไม่คล้ำในเสื้อผ้าป่านสีขาวกางเกงสีเดี๋ยวกั้นนั่งทำสบายพิงหลัง อยู่บนเก้าอี้ไม้ใบหน้าของเขาไม่มีอะไรเด่นสะดุดตาไปกว่าใบหน้าของผู้ชายธรรมดา ๆ คนหนึ่งเรากำลังสนทนากันที่โต๊ะทำงานมุมโปรดของเขาบนโต๊ะพิมพ์ดีดหนังสือสองสาม เล่มและดินสอเหลาเรียบร้อยแล้วจำนวนหนึ่งที่นั่งอยู่เป็นใต้ถุนโล่งโปร่งเหนือขึ้นไปคือยุงฉางสำหรับ เก็บข้าวเปลือก

(บนทางชีวิตแสงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 11)

สารคดีเรื่องเด็กพันธุ์ใหม่...วัยx click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000 เริ่มเรื่องโดยผู้เขียนเป็นผู้เล่าเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้สรรพนามแทนตัวเอง “ ฉัน ” ผู้เขียนได้บอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนเข้าไปประสบพบเห็นมาด้วยสายตาของตนเอง อรสม สุทธิสาครได้

เข้าไปในแหล่งบันเทิงที่วัยรุ่นชอบเข้าไปเพื่อทำการเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง เพื่อนำมาเขียนเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง ๆ ดังข้อความว่า

พลันที่สายตาปะทะกับภาพตรงหน้าฉันรู้สึกราวกับถูกเหวี่ยงกระเด็นไปสู่โลกเซเลบรูลิตี ดูมายาของฉากภาพยนตร์ ห้องหับอันกว้างขวางของผับหรือมีระดับแห่งนั้นเต็มไปด้วยคลื่นคนมึนเมา เบียดเสียดอัดเยียดอยู่ทุกตารางเนื้อที่เสียงเพลงจากอัลบั้มใหม่ล่าสุดจากฝีมือดีแจ๊สชื่อดังกระหึ่มก้องสร้างความมันสุด ๆ ไปจากแสงเลเซอร์สีสลับลับมีดสว่างสว่างมีดวงมิตบางชั่วขณะ แสงสปอตไลท์ส่องฉายเป็นลำผู้คนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นวัยรุ่นวัยหนุ่มสาวกำลังระเบิดอารมณ์อย่างเมามันไร้ ชิดจำกัด

(เด็กพันธุ์ใหม่...วัย x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 16)

สารคดีเรื่องคุณ:ชีวิตในพันธนาการ ตอนคุณหญิง ผู้เขียนเริ่มเรื่องด้วยการเล่าในสิ่งที่ตน พบเห็นในเรือนจำ ไม่ว่าจะป็นนักโทษหญิงหรือสถานที่ต่าง ๆ ในคุก ดังข้อความว่า

ดวงหน้าหลายดวงหน้าเดินผ่านฉันไปชั่วขณะของการสวนทางผู้หญิงบางคนใส่เสื้อแขนกระบอกผ้าถุงสีน้ำเงิน บางคนอยู่ในคุกแบบเดียวกับสีน้ำตาล บางคนอยู่ในวัยสาว บางคนอยู่ในวัยชราผมดอกสีดอกเสลาเนื้อที่นั้นกว้าง 12 ไร่ มีตึกหลายหลังกระจายอยู่รายเรียงเรือนนอน โรงงานโรงเรียน โรงพยาบาล ร้านค้า โรงอาหาร ไม่มีกำแพงแดนกันระหว่างตึก....

(คุณ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 173)

การใช้กลวิธีการบอกเล่าเหมือนเป็นการสนทนากับผู้อ่าน ซึ่งมีเขียนได้ลงเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง ได้สัมผัสกับบรรยากาศจริง ๆ และได้รับรู้เรื่องของภาพชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ อันเป็นเรื่องจริง และนำมาเล่าให้ผู้อ่านได้รับรู้ ประหนึ่งว่าผู้อ่านได้ร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้น ด้วยซึ่งกลวิธีการเริ่มเรื่องดังกล่าวนับว่าเป็นกลวิธีที่น่าสนใจที่อรสม สุทธิสาคร นำเสนอไว้ในสารคดีหลายเรื่อง

1.4 การเริ่มเรื่องด้วยบทเพลง และบทร้อยกรอง

การเริ่มเรื่องด้วยบทเพลง และบทร้อยกรอง นั้น มักเป็นสิ่งที่ผู้อ่านรู้จักกันดี หรือถ้าเป็นสิ่งใหม่ ๆ ก็สัมพันธ์กับความคิดหลักของสารคดีที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ ดังเช่น

สารคดีเรื่องดอกไม้ของชาติ: จากเวทีนางงามสู่เวทีอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก การเริ่มเรื่องของสารคดีชุดนี้ ผู้เขียนเริ่มเรื่องด้วยการนำบทเพลงที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะนำเสนอ ดังตอนภาพชีวิตนางสาวสยามของ มยุรี วิชัยวัฒน์ แววงามเมื่อยามยิ้ม ผู้เขียนเริ่มเรื่องด้วยข้อความว่า

สาวสยามสี่ พ.ศ. งามลออร่าง
 ทรงงามต่าง ๆ กันทุกสรรพส่วน
 ปีที่หนึ่งกันยาร่างระหงโปร่งพอควร
 เป็นหน้าवलงามขำล้านารี ...
 รวมทั้งสี่ พ.ศ. ขอชมงาม
 เนื้อเพลงชมโฉมนางสาวไทย

(แต่งโดย พรานบุรพ์)

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก. 2538 : 40)

ในสารคดีเล่มเดียวกันนี้นอกจากใช้บทเพลงเริ่มเรื่องแล้วผู้เขียนยังได้ใช้บทสักวา
 เริ่มเรื่อง ดังตอนภาพชีวิตนางสาวสยามของพิสมัย โชติวุฒิ ดอกไม้ดนตรีคือชีวิต ดังข้อความว่า

สักวาสาวสยามงามเพริศพรัง
 ประชันชิงรับมงกุฎสาวดุจโสม
 ผู้ดูเทียบเปรียบดาพราวโอยม...
 เป็นสุดาเลิศประชันวันนีเอย

ประมวณพิศ

(จากหนังสือประมวณวันธันวาคม 2481)

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก. 2538 : 52)

สารคดีเรื่องรวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา เรื่องชีวิตยามพลิกแผ่นฟ้าคว่ำ
 ของอดีตเจ้าเมืองแห่ง สิบสองพันนา ผู้เขียนได้นำบทเพลงที่แสดงความเป็นตัวตนของพวกเขา
 และได้อธิบายถึง บทเพลง นี้ว่าเป็น บทเพลงที่แสดงให้เห็นถึงภูมิประเทศที่พวกเขาใช้ชีวิตดำรงอยู่
 ท่ามกลางป่าเขา เป็นดินแดนที่ลึกลับเต็มไปด้วยทางที่ทุรกันดารยามฤดูฝนป่าโดยรอบก็มีแต่เชื้อไข้
 ป่าดังนี้ ดังความว่า

เมื่อหน้าฝนจะได้ยินเสียงกบเขียดร้อง
 ชาวจีนฮ้อทั้งหลายต่างพากันถอยหนี
 หากมิไปไกลแดนสิบสองพันนาแล้ว
 ก็จงเตรียมโลงและจอบเสียมไว้เถาะ

(รวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา. 2538 : 121)

นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้นำบทเพลงที่เป็นภาษาพื้นถิ่นของชนกลุ่มน้อย มาใช้ในการ
 การเริ่มเรื่อง ดังเช่น ในสารคดีเรื่องชอง : ตำนานชนพื้นเมืองภาคตะวันออก มาเปิดเรื่องเพื่อแสดง
 ให้เห็นถึงภาษาพื้นเมืองของชนเผ่าชอง ดังข้อความว่า

แบบปิดจิ้งโงโพรงโคงตึงพริไ้อ่ดอกรไ้อ่ด่างเตียวเตียวพรางพรางมองเอ็งเจียวกั๊ดแขงเจือะกะยาง
กริบตองฮอกปลองกะแขะกะระตุ๊กโองกะระโงงกะตุ๊กแก๊ะสุจนเดแยะอินทังแก๊ะทังโอง

(รวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา. 2533 : 179)

สารคดีเรื่องคุณ : ชีวิตในพันธนาการ ตอนแดนประหาร ผู้เขียนเริ่มเล่าเรื่อง
ด้วยการนำบทเพลงเสียงเพลงที่มีเนื้อหาปลุกและปลอบใจนักโทษประหารมิให้หวั่นไหวต่อ
เหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดอีกไม่กี่นาทีข้างหน้า และยังสื่อให้ผู้อ่านได้คิดเป็นนัย ๆ อีกว่าเขาเป็นคน
ผิดจริงหรือ ดังข้อความว่า

ตื่นเช้าสุขสำราญ
หืดมกลุ่มบินกล
พวกเราเหล่าทหารชาญสนาม
แม้ตายจากปากชื่อเลื่องลือไกล
ว่าเราไม่ผิดคิดกระต่าง
ละล้านเรื่องมดเท็จแกล้งเพ็ดพิง

พวกเราเบิกบานกมล
ห้าคนจะขอลาตาย
ไม่ครั้นคร้ามบินกลเราได้
ขอชาวไทยจงประสบพบความจริง
ทำลายล้างผู้ใดให้เกรงกริ่ง
ขอทุกสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่าปิดความ

(คุณ : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 215)

การเริ่มเรื่องด้วยการนำบทเพลง และบทร้อยกรอง นับว่าเป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถ
สื่ออารมณ์ของตัวละครในสารคดีนั้นได้เป็นอย่างดี—ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกในด้านต่าง ๆ
ตลอดจนเข้าใจวัฒนธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องในสารคดีได้ดียิ่งขึ้น

1.5 การเริ่มเรื่องแบบสรุปประเด็นสำคัญ

การเริ่มเรื่องแบบสรุปประเด็นสำคัญเป็นกลวิธีหนึ่งที่นักข่าว หรือนักเขียนข่าว
นิยมใช้กันมาก ซึ่งเราจะเห็นจากการเขียนบรรณานุกรมของพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

การเขียนเริ่มเรื่องด้วยการนำประเด็นหรือสาระสำคัญของเรื่อง เป็นกลวิธีหนึ่งที่ทำให้
ผู้อ่านอยากทราบรายละเอียด ซึ่งจะต้องติดตามอ่านในเนื้อเรื่องต่อไป ดังเช่น

สารคดีเรื่องดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีอัลบั้มชีวิต 13 นางสาว
ไทยยุคแรก ตอนนางสาวสยามของฉวน เล่าทเกียรดี ผู้เขียนได้กล่าวถึงความวุ่นวายของการ
ประกวดนางงามอันเนื่องมาจากความแปรปรวนของธรรมชาติ เหมือนกับเป็นการสรุปมาจากข่าว
และเหตุการณ์ในยุคนั้น ๆ ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ดังข้อความว่า

งานฉลองรัฐธรรมนูญปี 2438 พร้อมการประกวดนางสาวสยามที่กำหนดเริ่มแต่วันที่ 8 – 12
ธันวาคมเปิดฉากด้วยฝนหลงฤดูที่เริ่มตกมาแต่ก่อนคืนวันที่ 7 สาดเทลงมาอย่างไม่ขาดสายถึง

ยามกลางวันกลับกระหน่ำเทน้ำลงมาจากฟ้าวัวทั้งห้องสนามหลวงและพระราชอุทยานสราญรมย์ สถานที่จัดงานจึงนองไปด้วยน้ำ ด้วยเหตุนี้ประธานกองประกวดนางงามได้ตกลงเด็ดขาดให้งดการประกวดในวันที่ 8 และ 9 โดยจะมีงานประกวดเฉพาะวันที่ 10,11,12 เท่านั้น

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก. 2538 : 20)

ในสารคดีชุดเดียวกันตอนนางสาวสยามของอนงค์ อັชชัฒนา เริ่มเรื่องโดยการกล่าวถึงภาพชีวิตของนางสาวสยามของอนงค์ อັชชัฒนา นางสาวไทยคนแรกที่ริเริ่มงานกิจการด้านอุตสาหกรรมขนาดย่อม เป็นการพลิกผันชีวิตของตนเอง ซึ่งค่อนข้างแตกต่างไปจากนางงามคนอื่น ๆ ดังข้อความว่า

ผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งชะตาชีวิตประสบแต่ความพลัดพรากสูญเสียแม่ตั้งแต่เริ่มรูดกันจากนั้นอีกไม่ถึง 50 วันบ้านก็ตกอยู่ในทะเลเพลิงต้องโยกย้ายไปอยู่กับตายายและน้ำสว่น้ำเขยไปมาระหว่างสวรรค์โลก ลำปาง และกรุงเทพฯ เธอมีความสุขเป็นคุณสมบัติจนได้ครองตำแหน่งนางงามลำปางและนางสาวไทย ในเบื้องต่อมามีใช่เพียงความงามจากรูปร่างภายนอกเพียงอย่างเดียวหากเธอยังสมอง และมีจิตใจของนักสู้หนักแน่นมั่นคงเป็นนางสาวไทยเพียงคนเดียวและคนแรกซึ่งเปิดกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อมขึ้นในบ้านเรานี้และลงมือทำด้วยตนเอง

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก. 2538 : 114)

ในสารคดีชุดเดียวกัน ตอนนางสาวสยามของเรียม เพศนาวิณ จากนางสาวไทยสู่ตำแหน่งราชินีรัฐเปอร์ลิต ผู้เขียนเริ่มเรื่องด้วยการเสนอภาพอันผาสุกของอดีตนางงามที่พลิกผันชีวิตไปเป็นราชินีแห่งรัฐเปอร์ลิต มาเลเซีย ดังข้อความว่า

เส้นทางชีวิตของเธอราวปูลาดด้วยกลีบกุหลาบเริ่มต้นและจบลงราวกับเทพนิยายจากเด็กสาวแสนสวยดาคม วงหน้าหมายผิดชาวอมชมปุระเรือแก้วสู่ตำแหน่งนางสาวไทยในงานฉลองรัฐธรรมนูญ ปี 2482 อีก13ปีต่อมาเธอพบรักและเข้าสู่พิธีเสกสมรสกับราชาแห่งรัฐเปอร์ลิตมาเลเซียดำเนินชีวิตอย่างราบรื่น ผาสุก ในฐานะราชินีแห่งรัฐบัดนี้เธอจากไปแล้วอย่างสุขสงบทั้งความอาลัยรักให้กับสามีและโอรสธิดาผู้อยู่เบื้องหลัง

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก. 2538 : 65)

การเริ่มเรื่องด้วยการสรุปประเด็นสำคัญของเรื่องและผู้เขียนนำเสนอ ซึ่งในบางผู้เขียนนำประเด็นสำคัญ อาจจะเป็นแนวความคิดหลักของเรื่อง ฉากและเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวกับแนวความคิดของเรื่อง เหมือนกับการพาดหัวข่าวย่อ หรือความนำของข่าว กลวิธีดังกล่าวเป็นกลวิธีที่น่าสนใจที่ทำให้งานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร มีจุดเด่นอันเป็นลักษณะเฉพาะของผู้เขียนเอง

1.6 การเริ่มเรื่องด้วยบทสนทนา

การเริ่มเรื่องด้วยบทสนทนาเป็นกลวิธีหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายเรื่องสั้นและนวนิยาย กลวิธีดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่อง และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงลักษณะอุปนิสัย ตลอดจนบุคลิกภาพของตัวละครได้อีกทางหนึ่งด้วย ดังเช่น

สารคดีเรื่องอาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื่องหลังมือสีขาวยที่เปื้อนบาป
เริ่มเรื่องด้วยการสนทนาดังระหว่างแม่กับลูก ในขณะที่ไปเยี่ยมลูกที่ติดคุก ดังข้อความว่า

“แม่...อย่าร้องไห้”

เด็กชายวัย 14 ขวบยื่นมือออกจากลูกกรงมากุมมือแม่ไว้แน่นราวจะปลอบประโลมดวงตาของเขา
เศร้าสลด หากไม่มีน้ำตาสักหยดให้เห็น

“ลูกเอ๋ยทำไมทำอย่างนี้จะทำอะไรทำไมไม่บอกแม่ก่อน”คนเป็นแม่ยังคงพร่ำรำพันน้ำตาไหลอาบ
แก้มเสียงสะอื้นของเธอเป็นที่น่าเวทนา

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื่องหลังมือสีขาวยที่เปื้อนบาป. 2543 : 15)

สารคดีเรื่องนักโทษประหารหญิง เริ่มเรื่องด้วยการยกคำกล่าวของผู้พิพากษา
ที่กล่าวคำตัดสินนักโทษในศาล ลักษณะดังกล่าวเหมือนเป็นฉากหนึ่งของบทโทรทัศน์หรือบท
ภาพยนตร์ กลวิธีดังกล่าวก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ อรสม สุทธิสาครเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม และ
น่าสนใจ ดังข้อความว่า

“เมื่อรับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์แล้วทำให้พยานหลักฐานของโจทก์ฟังได้มั่นคงว่า
จำเลยที่ 1 เป็นผู้จ้างวานฆ่าให้จำเลยที่ 2 และที่ 3 ให้ไปฆ่านาย...เป็นเหตุให้นาย...ถึงแก่ความตายให้
ประหารชีวิตจำเลยที่ 1 สถานเดียว”

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 14 - 15)

อรสม สุทธิสาคร ใช้กลวิธีในการเริ่มเรื่องที่หลากหลาย มีทั้งการเขียนเริ่มเรื่อง
แบบเรื่องสั้น การบรรยายพฤติกรรมของตัวละคร การบรรยายฉากและเหตุการณ์ต่างที่สัมพันธ์กับ
เนื้อเรื่องในสารคดีบางเรื่องผู้เขียนสื่อสารกับผู้อ่านเพื่อให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามเรื่องราวที่ตนเองเขียน
หรือในสารคดีบางเรื่องมีการเริ่มเรื่องด้วยบทเพลง บทร้อยกรอง การสรุปประเด็นสำคัญเหมือนการ
สรุปข่าว และมีการใช้บทสนทนา ในการดำเนินเรื่อง และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจลักษณะนิสัยของตัว
ละครได้ดียิ่งขึ้น จากการศึกษากลวิธีในการเริ่มเรื่องของสารคดีถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่แสดง
พัฒนาการของการเขียนสารคดี ที่มีรูปแบบต่างไปจากการเขียนสารคดีในอดีต ซึ่งอรสม สุทธิสาคร
สามารถเลือกใช้ได้อย่างกลมกลืนกับเรื่องราวและแนวความคิดที่ต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน

2. การจบเรื่อง

การจบเรื่องหรือการปิดเรื่องเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของการเขียนสารคดีซึ่งเป็นตอนที่สร้างความประทับใจให้กับผู้อ่านเช่นเดียวกับความประทับใจอันเกิดจากการอ่านนวนิยายและเรื่องสั้น หากแต่ว่าสารคดีเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงกับบุคคลในสังคม อาจจะไม่มีการจบแบบหักมุมเหมือนนวนิยาย การจบเรื่องของสารคดีเป็นไปตามเงื่อนไขที่ตัวละครกระทำขึ้น ซึ่งมีทั้งด้านดีมีความสุข และด้านร้ายมีแต่ความทุกข์ อย่างไรก็ตาม การจบเรื่องของสารคดีก็มีรูปแบบหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกลวิธีของผู้เขียนเป็นสำคัญ

สุทิวรษ์ พงศ์ไพบูลย์ (2524:73) กล่าวถึง การจบ เรื่องไว้ว่า การจบเรื่องไว้ว่าการจบเรื่องผู้ประพันธ์มักใช้กลวิธีทำให้ผู้อ่านประทับใจกล่าว คือนอกจากรู้ปัญหาต่างๆในเรื่องแล้วยังเป็นผลสืบต่อให้เกิดเหตุการณ์หรือพัฒนาพฤติกรรมของตนหรือการหยั่งเห็นและ ตระหนักถึงปัญหาของสังคมโดยอาศัยวรรณกรรมเรื่องนั้นเป็นอวสย (means) ไม่ใช่พออ่านจบเรื่องทุกสิ่งทุกอย่างก็อวสาน (end) การจบเรื่องบางเรื่องผู้ประพันธ์ใช้กลวิธี ให้ผู้อ่านรู้สึกผิดความคาดฝัน (SurpriseEnding) อันยั่วให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์หรือการอภิปราย สืบเนื่องซึ่งทำให้เกิดการเรื่องปัญหาเป็นอาหารสมองควบคู่กันเป็นอาหารหัวใจการปิดเรื่องหรือการจบเรื่องนั้นเป็นเทคนิคหรือกลวิธีเฉพาะตัวของ นักเขียนแต่ละคน

จากการศึกษางานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร จำนวนทั้งหมด 17 เล่มนั้นปรากฏว่ามีการปิดเรื่อง 6 วิธี ดังต่อไปนี้

- 2.1 จบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิด
- 2.2 จบเรื่องแบบสร้างความสะเทือนใจให้กับผู้อ่าน
- 2.3 จบเรื่องด้วยการกล่าวถึงฉากสุดท้ายของชีวิต
- 2.4 จบเรื่องด้วยการเล่าย้อนหลังอดีต
- 2.5 จบเรื่องด้วยการตั้งคำถาม

2.1 จบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิด

การจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิดเป็นการจบโดยไม่สรุปอะไรที่แน่ชัดแต่จะมีการทิ้งประเด็นให้คิดต่อ กลวิธีดังกล่าวเป็นการจุดประกายความคิดของผู้อ่าน ซึ่งอาจจะนำมาใคร่ครวญคิดวิเคราะห์ถึงประเด็นต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งส่วนที่ดีและไม่ดี เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับภาพชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ อันเป็นบทจบของสารคดีเรื่องต่าง ๆ ดังเช่น

สารคดีเรื่องมือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า ผู้เขียนจบเรื่องด้วยภาพชีวิตของมือปืนในฐานะผู้ล่า ผู้เขียนบรรยายวิธีการทำงานของมือปืนแล้วกล่าวสรุปท้ายด้วยสังขารมชีวิตของมือปืน ซึ่งเมื่อประกอบอาชีพมือปืนเป็นอาชีพที่เสี่ยงต่อความตาย แล้วจุดหมายปลายทางของชีวิตอยู่ที่ใด จุดจบของชีวิตจะเป็นอย่างไรอาจล่วงรู้ได้ ผู้เขียนได้ทิ้งท้ายไว้ให้ผู้อ่านได้คิด ดังความว่า

เขาตั้งอาวุธออกจากชอกเอาปืน 11 มม. กระชับมันอยู่ในมือชั่วพริบตาอันรวดเร็วมือขวาของเขาเหยียดตรงไปข้างหน้าและแล้วคมกระสุนจากปลายกระบอกปืนก็ปะทุเป็นชุดทะลุผ่านกระจกรถเข้าร่างของเป้าหมายบริเวณหัวและหน้าอกอย่างแม่นยำร่างของเป้าหมายแน่นิ่งเลือดสดๆพุ่งทะลักทั้งร่างเหมือนท่อประปา แตกต่าง แต่มันเป็นสีแดงฉานสีที่คุ้นตาเขาเหลือเกิน

งานอีกงานหนึ่งสำเร็จลงผู้ล่าเผ่นหนีเพื่ออิสรภาพคงมีสักวันที่ผู้ล่าจากกลายเป็นผู้ถูกล่าทอดกายนอนแผ่ร่างอยู่เหนือผืนแผ่นดินเสียเองหรือก้าวสู่กันคูก...ชีวิตที่มีช่องทางที่มีความเสี่ยงสูงมีทางไปเพียงไม่กี่ทางสัญจรบนเส้นทางมือปืนอาชีพรับจ้างฆ่าบอกเราเช่นนั้น...

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 169)

สารคดีเรื่องชีวิตคู่ไม่รู้กัน ผู้เขียนได้เสนอภาพชีวิตคู่ที่หลากหลาย ภาพชีวิตคู่ที่เป็นสุขบ้าง ทุกข์บ้างและจบเรื่องด้วยการทิ้งท้ายแบบให้ผู้อ่านเก็บไปคิดเพื่อที่จะนำไปเป็นข้อคิดให้กับ ชีวิตคู่ของตนเอง ดังความว่า

ชีวิตที่ก้าวสู่อินเทอร์เน็ตเหมือนการก้าวเดินสู่โลกใหม่ไม่มีใครล่วงรู้ว่าก้าวต่อไปหลังบานประตูที่เปิดเอาไว้บานนั้นเขาหรือเธอจะก้าวเดินไปสะดุดล้มหรือก้าวเดินไปอย่างราบรื่นมือสองมือที่จับกุมกันไว้ จะช่วยกันประคับประคองหรือผลัดกันล้มลง..

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 10)

สารคดีเรื่องอาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื่องหลังมือสีขาวที่เปื้อนบาป
นำเสนอเรื่องราวของเด็กที่เป็นอาชญากร ผู้เขียนเสนอภาพชีวิตเบื่องหลังตั้งแต่เยาว์วัย สภาพแวดล้อม และการอบรมเลี้ยงดู ก่อนที่จะพลิกผันตัวเองมาเกินอาชญากร ผู้เขียนจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิดเช่นเดียวกับ อันสะท้อถึงสภาพสังคมที่เกิดขึ้นจริง เสมือนเป็นแบบอย่างและอุทาหรณ์แก่บุคคลทั่วไป

เด็กเสมือนดอกไม้ของแผ่นดินหากไม่ดอกนี้มีความรักความอบอุ่นเป็นรากแก้วมีปุ๋ยงามน้ำดีได้รับแสงแดดอ่อนอย่างเพียงพอไม่ดอกนี้คงพร้อมจะผลิบานอย่างหอมหวานสวยงามนั้นย่อมขึ้นอยู่กับมือของพ่อแม่ผู้เป็นคนสวนว่าจะหว่านเพาะพันธ์เช่นใดลงในเนื้อดิน

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื่องหลังมือสีขาวที่เปื้อนบาป. 2543 : 142)

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืด ตอนขมขื่น: พรหมจรรย์สลาย
ปลายทางแห่งความขมขื่น? ผู้เขียนจบเรื่องด้วยการนำเสนอภาพชีวิตของหญิงสาวที่ตกเป็นเหยื่อ การข่มขืนซึ่งเป็นตราบาปกับตัวของเธอ และแสดงน้ำเสียงให้ผู้ที่เผชิญปัญหาดังกล่าวให้รู้จักใช้สติในการดำเนินชีวิตต่อไป แม้นตนเองจะตกเป็นเหยื่อของสังคมแต่ก็ต้องมีสติควบคุมตนเองมิให้ตกเป็นเหยื่อของใจตนเอง

แม้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นเสมือนบาดแผลที่ไม่อาจลบเลือนไปจากใจของผู้ตกเป็นเหยื่อ แต่เหยื่อทุกรายจะได้รับผลกระทบที่แตกต่างกันความรักความอบอุ่นความเข้าใจจากคนใกล้ชิดทั้งสิ้น นี่คือการกำพองใจอันแข็งแกร่งที่จะพาเธอผู้เคราะห์ร้ายเหล่านี้ฝ่าความหมองหม่นของโลกสีเทาที่กำลังดำรงอยู่ในสังคมนี้อย่างปกติบาดแผลบางอย่างอาจฝักไว้ในความทรงจำอันลึกเร้นแต่ธาตุความแข็งแกร่งแห่งหัวใจเพศแม่จะนำพาเธอก้าวไปสู่โลกกว้างได้อย่างมั่นใจ

เยื่อพรหมจรรย์ที่เป็นเพียงแผ่นบาง ๆ กว้างยาวไม่กี่ตารางนิ้วบนเรือนร่างที่ต้องสูญเสียไปเพราะต้นเหตุหน้ามืดของเพศชายบางคนเชื่อว่าจะสามารถทำลายความเป็นมนุษย์ทำลายล้างชีวิตทั้งชีวิตของเธอให้ ล่มสลายไม่ว่าเธออาจตกเป็นเหยื่อของใครขอเพียงอย่าตกเป็นเหยื่อของใจตัวเอง..

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย. 2539 : 81)

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย ตอนหมอมอเสน่ห์ :

ทางออกของความป่วยใจในสังคมเมือง ผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตของหมอมอเสน่ห์ที่ ผู้มีรายได้น้อยมากมายจากบุคคลที่ประสบกับปัญหาชีวิต บุคคลเหล่านี้ต่างหาที่พึ่งทางใจและหวังว่าสิ่งที่ตนทำจะแก้ปัญหามาให้ตนได้ และทั้งทำให้ผู้อ่านได้คิดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคม และเป็นคู่ตรงข้ามเป็นปริศนา ระหว่างสีขาว กับสีดำ หรือไสยศาสตร์กับธรรมชาติ สิ่งใดคือสิ่งที่จะนำความสุขมาสู่ชีวิตที่แท้จริง ดังความว่า

ในขณะที่ภาวะครอบครัวในสังคมไทยกำลังก้าวสู่ทางแยกอันวิกฤตความทุกข์ร่วมสุขใจกำลังพาผู้หญิงส่วนหนึ่งมาถึงทางตันหมอมอเสน่ห์เป็นทางออกทางหนึ่งสำหรับคนป่วยใจในสังคมเมืองเงินตราที่ไหลสะพัดในสำนักหมอมอเสน่ห์ทั่วประเทศประมาณคร่าว ๆ ได้ว่านับเป็นหลายร้อยล้านบาทเพื่อบำบัดเยียวยาอาการป่วยใจเหล่านี้ของผู้ครองทุกข์จะเลือกทางออกแห่งแสงสว่างของธรรมชาติหรือทางออกแห่งความมืดดำของเสน่ห์ไสยเวทนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ ใจของคุณเอง

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย. 2539 : 274)

สารคดีเรื่องนักโทษประหารหญิง ผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตของนักโทษ

ประหารหญิงที่ต้องมาติดคุกจากหลากหลายสาเหตุ ผู้เขียนปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านได้คิดว่าให้เราเตรียมตัวให้พร้อมเสมอ อย่ามัวแต่ใช้ ชีวิตอย่างสนุกเพราะความตายนั้นรอเราอยู่เสมอเมื่อมีชีวิตอยู่นั้นให้เราทำความดีไว้ เตรียมตัวสำหรับเมื่อเราตายไป เพราะเราไม่รู้ว่าเมื่อเราตายไปแล้วจะเกิดอะไรกับเรา ดังความว่า

เราทุกคนล้วนมีหลักประหารรออยู่ข้างหน้านับจากวันแรกเกิดไม่มีใครล่วงรู้ถึงความตายจะมาถึงตนในวันใดวันหนึ่งในความเปลี่ยวเปลี่ยวของความสุขหรือในตรอมตรมของกระแสความทุกข์ เราทุกคนเตรียมพร้อมสำหรับการเดินทางไกลแค่ไหนกันเล่าเป็นบางครั้งก็นึกฝ่าถามตนเองในเรื่องของความตายและปริศนาของการเดินทางไกลในหนทางข้างหน้า

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 36)

สารคดีเรื่องคนค้นชีวิต : ค้นลึกหลากมุมชีวิตลับ ตอนนักสืบ:งานซื้อขาย

ธุรกิจบนชีวิต ผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตของนักสืบอาชีพที่ชื่อ ชาย ความลับ ผู้เขียนปิดเรื่องด้วยข้อคิดสำหรับอาชีพนักสืบว่าพวกเขาประกอบอาชีพนี้แล้วพวกเขา ได้อะไรจากอาชีพที่ขายความลับให้กับคนที่จ้าง ดั่งข้อความว่า

บนถนนอาชีพนักสืบความลับเป็นธุรกิจที่ซื้อขายได้ภายใต้การแสวงหาความจริงให้ปรากฏ งานของนักสืบคือกระเจงเงาะสะท้อนชีพจรธุรกิจและชีวิตผู้คนในสังคมที่ต้องการดิ้นรนไขว่คว้าหาความจริงแต่ความจริงเหล่านี้ให้อะไรแก่พวกเขาได้บ้างนั่นคือสิ่งที่น่าขบคิด

(คนค้นชีวิต : ค้นลึกหลากมุมชีวิตลับ. 2546 : 161)

สารคดีเรื่องคนค้นชีวิต : ค้นลึกหลากมุมชีวิตลับ ตอนภัยเอเดส์:เมื่อใบไม้

ร่วงที่ล้านนา ผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตของผู้ที่ติดเชื้อเอเดส์ สภพตอนติดเชื้อและมาพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล ผู้เขียนจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิดว่าโรคเอเดส์ ที่คร่าชีวิตของผู้คนมากมาย แล้วเหตุคนโดยทั่วไปมิได้ตระหนักถึงภัยดังกล่าว ดั่งข้อความว่า

ความตายราวใบไม้ร่วงที่เกิดขึ้นเพียงพอรหรือยังที่จะปลุกจิตสำนึกของคนไทยให้ได้ตระหนักถึงภัยมืดที่กำลังคืบคลานสู่สังคมประเทศชาติและวันหนึ่งภัยมืดนี้อาจคลืบคลานสู่คุณหรือคนในครอบครัว

(คนค้นชีวิต : ค้นลึกหลากมุมชีวิตลับ. 2546 : 238)

สารคดีเรื่องดอกไม้ราตรีสินค้ำมีชีวิต ผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตของผู้หญิง

กลางคืน ที่มาขายบริการทางเพศ ซึ่งต่างก็เผชิญกับปัญหาที่แตกต่างกัน และยังทิ้งท้ายให้ผู้อ่านได้คิดถึงสภาพชีวิตของพวกเธอ ตลอดจนขอความเห็นใจจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันได้เข้าใจและรับรู้ถึงความทุกข์ อันเป็นฉากหนึ่งของชีวิตหรือเส้นทางที่พวกเธอเลือกเดิน ดั่งข้อความว่า

ดอกไม้ราตรีสินค้ำมีชีวิตนับด้วยมหาศาลยังคงซ่อนเร้นรอยเศร้าอันดำมืดของชะตากรรมไว้ รอวันเวลาจากความเข้าใจจากเพื่อนมนุษย์ร่วมโลกที่จะยินยอมรับทุกข์สุขของเธอ

(ดอกไม้ราตรีสินค้ำมีชีวิต. 2546 : 23)

สารคดีเรื่องดอกไม้ของชาติ: จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้มชีวิต 13

นางสาว ไทยยุคแรก ภาพชีวิตนางสาวสยามของมยุรีวิชัยวัฒนา ผู้เขียนจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิดแต่เป็นการนำเอาคำพูดของ ตัวละครมากล่าวเพื่อเป็นข้อคิดที่เป็นสัจธรรมระหว่างคุณงามกับความดี ดั่งข้อความว่า

“ความงามก็จำเป็นเหมือนกันนะคะในการดำเนินชีวิตคือการเข้าสังคมทำให้เรามีความมั่นใจ ถ้าเราไม่งามก็ต้องมีความดีอะไรสักอย่างมีความสามารถหรือมีความดีเราก็รักษาอยู่เรื่อยนะคะแต่ตอนนี้รักษาไม่อยู่คุณอาจก็จากไปแล้วไม่รู้จะรักษาไปทำไมก็ปล่อยตัวแล้ว..

แต่ผู้หญิงนี้ยิ่งอายุมากยิ่งแก่ยิ่งไม่ชวนมองมันตรงกันข้ามนะคะยกเว้นว่าจะมีความดี คุณค่าก็อยู่ที่ตรงนี้”

ถ้อยคำสุดท้ายของมยุรี(วิชัยวัฒนา)เจริญศิลป์นางสาวสยามคนที่4เรียบ ๆ หากแต่แฝง ความหมายชวนขบคิดครบครันอยู่ในนั้นขึ้นอยู่กับว่าผู้รับฟังจะตระหนักให้ลึกซึ้งถึงเนื้อแท้ ในถ้อยทีนั้นได้ลึกลับกว้างไกลเพียงใด

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก. 2538 : 51)

สารคดีของอรสม สุทธิสาคร ส่วนมากจะจบเรื่องแบบทิ้งท้ายไว้ให้ผู้อ่านได้คิด กับเรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับภาพชีวิตของผู้คนหลากหลาย ในบางแง่มุมของภาพ ชีวิตผู้เขียน หรือผู้อ่านไม่สามารถตัดสินความถูกต้อง หรือความเที่ยงธรรม คงมีแต่เพียงผู้เป็น เจ้าของภาพชีวิตเหล่านั้น เท่านั้นที่จะบอกได้ว่า เหตุใด ทำไม อย่างไร ภาพชีวิตของตนจึงเป็น อย่างที่ปรากฏในสารคดี อย่างไรก็ตามบทจบของแต่ละภาพชีวิตก็เป็นทางแบบอย่างและอุทาหรณ์ ในการดำเนินชีวิตในสังคมของบุคคลทั่วไปได้เป็นอย่างดี

2.2 จบเรื่องแบบสร้างความสะเทือนใจให้กับผู้อ่าน

การจบเรื่องแบบสร้างความสะเทือนใจให้กับผู้อ่านเป็นการจบเรื่องด้วยการ บรรยายถึงเหตุการณ์ที่และภาพชีวิตที่น่าสะเทือนใจ ดังเช่น

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย ตอนช่อง:นรก บนดิน ผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตของผู้ติดเชื้อเอดส์และ ตอนจบเรื่องได้นำภาพชีวิตของเด็กหญิงคนหนึ่งซึ่งขายตัวเพื่อนำเงินมาส่งเสียเลี้ยงดูพ่อแม่เพื่อได้พ่อแม่ได้สุขสบาย แต่ทุกคนในครอบครัวนึก ถึงแต่ความสบายของตัวเองโดยไม่เคยถามถึงถามความรู้สึกและความทุกข์ใจของลูกเลย ผู้เขียนจบ เรื่องทิ้งท้ายได้อย่างน่าสะเทือนใจ และรู้สึกสลดใจกับภาพชีวิตที่รันทดของเด็กหญิงที่จะต้องจากโลก นี้ไปก่อนวัยอันควร ดังความว่า

เด็กสาวคนหนึ่งกลับบ้านสู่อ้อมอกพ่อแม่ในเมืองเหนือเธอมองบ้านหลังใหม่ด้วยหยาดน้ำตาพรำมัวภายในบ้านมี เครื่องใช้ไม้สอยทันสมัยครบครันพ่อแม่และน้องๆ ตัวเล็กวิ่งออกมารับเธอพลางกระโดดโลดเต้นดีใจ แม่โอบหลังโอบไหล่เธอให้ความรู้สึกอบอุ่นต้นต้น..

ในความมืดของคืนนั้นเธอนึกถึงคำพูดของแม่แม่บอกเธอว่าอยากได้มอเตอร์ไซด์คันใหม่เพราะ คันเก่าใช้มาหลายปีแล้วปีหน้าน้องคนรองต้องเข้าเรียนวิทยาลัยครูพ่อก็ไม่สบายเจ็บออกๆ แอดๆ ต้อง เสียเงินหาหมออยู่เป็นประจำแม่คงคิดว่าเธอกลับมาเยี่ยมบ้านแก่ถามว่า เมื่อไหร่จะกลับไปทำงานอีก

ภาพผู้ชายคนแล้วคนเล่าที่เวียนวนเข้ามาหาความสุขจากเรือนร่างของเธอ บางคนรุนแรงบางคน สกปรกโสโครก เธอคิดด้วยความรังเกียจขยะแขยงกว่าจะได้บ้านหลังนี้มา เธอก็เกือบสิ้นสภาพความเป็น คนแม่ไม่รู้หรือกว่าเธอติดเอดส์เธอตั้งใจจะกลับมาตายที่บ้าน ขอให้เธอได้มีความสุขอบอุ่นในอ้อมกอด ของพ่อแม่พี่น้อง อีกเป็นหนสุดท้ายก่อนอำลาชีวิตนี้แม่จำหนุจะบอกแม้อย่างไรดีเธอร้องให้อยู่ในความมืด (สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย. 2539 : 126)

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย ตอนทำแท้ง:
เลือดบาปอาชญากรรมบนแพรงชีวิต? ผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตของหญิงสาวที่ มาทำแท้งและ บรรยายถึงวิธีการทำแท้งซึ่งเป็นภาพที่น่าหวาดกลัวและสร้างความสะเทือนใจให้กับผู้อ่าน

ชีวิตเล็ก ๆ ที่เริ่มพัฒนามาเป็นตัวอ่อนอยู่ในครรภ์แม่มาได้ครบ 3 เดือนกำลังนอนหลับสบาย ภายใต้อากาศที่สมดุลของน้ำคร่ำในมดลูกรอวันที่จะเติบโตเป็นรูปร่างครบถ้วนสมบูรณ์และพร้อม จะลืมตาดูโลกในอีก 6 เดือนเศษข้างหน้าโลกเล็ก ๆ ในครรภ์ของแม่คือโลกอันอบอุ่นปลอดภัยของ ทารกหลอดพลาสติกใสเหมือนไซเรนจ์ฉีดยาถูกสอดเข้าไปในโพรงมดลูกเครื่องมือแปลกปลอมรุกราน ลึกเข้ามาเรื่อย ๆ มันเจาะผนังมดลูกผ่านถุงน้ำคร่ำ เข้ามาจนจะถึงตัวทารกทารกน้อยผวาตื่นขยับตัวหนี ด้วยสัญชาตญาณเครื่องมือแปลกปลอมยังคงลึกล้ำติดตาม ทารกเคลื่อนตัวหนีอย่างตระหนกในมด ลูกแม่ที่เคยเป็นโลกสงบอบอุ่นสำหรับชีวิตน้อย ๆ บัดนี้คือสมรภูมิแห่งการไล่ล่าระหว่างชีวิตกับชีวิต ระหว่างผู้คุกคามกับผู้ถูกคุกคามซึ่งเป็นตัวอ่อนไร้กำลังต่อสู้..

เครื่องมือแปลกปลอมพบเป้าหมายในชั่วชีวิตไม่นานทารกในครรภ์ดิ้นหนีสุดแรงเจ็บปวดสุด ชีวิตก่อนจะถูกหลอดสุญญากาศดูดออกมาพันมดลูกแม่ (สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย. 2539 : 177)

สารคดีเรื่องคำสารภาพบาปบริสุทธิ์ ผู้เขียนนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับภาพชีวิต และปัญหาของผู้หญิงที่มีลูกแต่ไม่สามารถเลี้ยงลูกได้ ผู้เขียนจบเรื่องด้วย คำถามของเด็ก ๆ ที่ถูก ทิ้งซึ่งเป็นถ้อยคำที่สร้างความสะเทือนใจให้กับผู้อ่าน ดังความว่า

ทำไมแม่ทิ้งหนู ทำไมแม่ไม่รักหนู หนูถามตนเองซ้ำแล้วซ้ำเล่าหนูเคยหวังว่าวันหนึ่งแม่มจะมา หาหนูคอยแล้วคอยเล่าใคร ๆ ก็หัวเราะหนูฝันในสิ่งที่ไปไม่ได้เพื่อน ๆ บอกว่าในเมื่อแม่ทิ้งหนูแล้ว แม่จะกลับมาทำไมแม่ไม่เคยมาหาหนูได้เห็นหนูจะพบแม่ได้ก็แต่ในความฝัน

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 13)

การจบเรื่องแบบสร้างความสะเทือนใจแก่ผู้อ่านเป็นกลวิธีหนึ่งที่อรสม สุทธิสาร นิยมใช้ เพราะสารคดีบางเรื่องอรสม สุทธิสารดำเนินเรื่องเหมือนเรื่องสั้นหรือนวนิยาย การจบเรื่อง แบบสร้างความสะเทือนใจแก่ผู้อ่านเสมือนเป็นอุทาหรณ์และเป็นการเน้นย้ำให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

2.3 จบเรื่องด้วยการกล่าวถึงฉากสุดท้ายของภาพชีวิต

การจบด้วยการกล่าวถึงฉากสุดท้ายของภาพชีวิต เป็นการสรุปในฉากสุดท้ายของชีวิตว่าในแต่ละชีวิตที่เผชิญปัญหาต่าง ๆ มากมายและในที่สุด ก็พบบทจบของชีวิตที่แตกต่างกันไปตามผลกรรมที่ตนเองก่อขึ้น ดังเช่น

สารคดีเรื่องชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับคดีที่เกี่ยวกับการฆาตกรรมโดย มีต้นเหตุมาจากความรัก ซึ่งผู้ฆ่าเป็นหมอซึ่งเป็นสามีของเธอเอง ผู้เขียนได้นำฉากสุดท้ายของชีวิตผู้กระทำผิด มากล่าวต่อนจบเรื่องเพื่อให้เป็นอุทาหรณ์แก่ผู้อ่าน ดังความว่า

สองมือของเขาถูกพันธนาการด้วยกุญแจมือ และดวงตาที่บอกถึงอาการปลงตกต่อทุกสิ่งหมอบ อธิปก้าวเดินอย่างช้าๆ ผ่านไปท่ามกลางขบวนตำรวจคุ้มกันและคลื่นคนแออัดอยู่แน่นหนาแสงแฟลชจากช่างภาพหนังสือพิมพ์สว่างจ้าจนตาพร่า รถของเรือนจำบางขวางพานักโทษประหารคนใหม่เคลื่อนออกจากศาลที่แน่นไปด้วยคลื่นคนอย่างช้าๆ จนลับตาไปในที่สุด

(ชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก. 2543 : 126)

สารคดีเรื่องชีวิตบนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์ ผู้เขียนนำเสนอเรื่องราวชีวิตของมาลา คำจันทร์ ผู้เขียนจบเรื่องด้วยการสรุปภาพสุดท้ายของชีวิต มาลา คำจันทร์ที่ยังดำเนินต่อไปบนเส้นทางสายนักเขียน ดังความว่า

แสงแดดเริ่มจัดจ้าขึ้นโม่งยามแห่งวันเวลายังอีกยาวนานสำหรับนักเขียนหนุ่มเช่นเขาบนเส้นทางวรรณกรรมสายนี้ ยังมีความใฝ่ฝันที่ต้องก้าวเดินอีกยาวไกลนักผจญภัยคนหนึ่งได้ปิดฉากการผจญภัยของตน ลงชั่วคราวเพื่อกลับมาทำหน้าที่พ่อของลูกนี่คือภาระอันยิ่งใหญ่ดังงามสำหรับวันนี้ หลังจากการแสวงหาที่เหน็ดเหนื่อยเขากลับมาสูดเต็มหากด้วยวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป

การแสวงหาของเขาคงไม่ได้สิ้นสุดหยุดลงแต่เพียงวันหนึ่งเมื่อหน่อเนื้อเชื้อไขของเขาเติบโต รับผิดชอบตนเองได้นักผจญภัยคนนี้จะออกเดินทางท่องธุดงค์ไปยังแห่งหนต่างๆ อีกครั้งจาริกไปตามป่าเขาลำเนาอันกว้างใหญ่ไพศาลเพื่อจารจารึกประสบการณ์ที่ผ่านพบนั่นคือความฝันในวันพรุ่งของนักผจญภัยผู้ไม่เคยอ้อมในเส้นทางแสวงหา-มาลา คำจันทร์

(ชีวิตบนทางแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 133)

สารคดีเรื่องดอกไม้ของชาติ: จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้มชีวิต 13

นางสาวไทยยุคแรก ผู้เขียนนำภาพสุดท้ายชีวิตพิสมัย โชติวุฒิชัยของมาลาเพื่อให้เห็นถึงสังขารของชีวิตมนุษย์ กล่าวคือทุกชีวิตคงหนีไม่พ้นความตาย ซึ่งมาเยือนทุกผู้ทุกคนได้ตลอดเวลา ดังความว่า

พิสมัยโชติวุฒิชัยจากลูกหลานอันเป็นที่รักไปเมื่อเดือนพฤษภาคม 2531 เธอลาไกลไปชั่วกาลปีสู่การพักผ่อนยาวนานด้วยเกินจะสู้รบปรบมือกับโรคหัวใจเบาหวานและอีกหลายโรคทุรมั่ว

ร่างกายเธออยู่ขณะจากไปเธอมีอายุ 67 ปีร่างของเธอยังคงเก็บรักษาไว้ที่วัดศรีมหาธาตุวรมหา -
วิหารเพื่อรอคอยลูกหลานมาพร้อมหน้าวันประชุมเพลิงอีกครั้งหนึ่งยามว่างลูกหลานจะแวะไป
เยี่ยมเยียนนำดอกไม้ที่เธอชอบไปฝากไว้ เสมอ ๆ กลิ่นดอกไม้ยังคงหอมกรุ่นแม้ว่ากลิ่นบ้านจะ
แห้งกรอบไปบ้างตามวันเวลาชีวิตจบสิ้นลงไม่วันใด ก็วันหนึ่ง แต่ภาพของเธอยังคงงดงามจำ
หลุดใจลูกหลานไปอีกนานด้วยความงาม แห่งน้ำใจรักของแม่ และย่ำบาทบาทที่เธอได้กระทำ
อย่างดีที่สุดครั้งยังคงชีวิตอยู่ที่ความทรงจำเป็นตำนานให้กับสังคมว่า ครั้งหนึ่งประเทศสยาม
เคยมีนางสาวไทยชื่อพิสมัยโชติวุฒิมุ่ยงามร่างกายและงามน้ำคำผู้นี้

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก. 2538 : 63)

ในสารคดีเรื่องเดียวกันสารคดีผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตนางสาวสยามของอุษณีย์
ทองเนื้อดี เป็นภาพชีวิตในช่วงบั้นปลายชีวิตของเธอ ซึ่งเป็นภาพชีวิตที่เปี่ยม ๆ ไปด้วยความสุข
ดังความว่า

ทุกห้าโมงเย็นที่สวนสุขภาพตรงห้วยแก้ว อัมพรกับคู่ชีวิตเธอจะไปวิ่งออกกำลังกายที่นั่นเป็น
กิจวัตรแบบไปไหนไปด้วยกันเป็นชีวิตคู่ที่ดูสุขสงบเรียบง่ายไม่เสแสร้งแก้งปรุงแต่ง ในความสงบ
สุขเรียบง่ายนั้นน้ำผึ้งรวงหวานของอัมพร บุรารักษ์ ยังคงหวานสนิทจากวันนั้นถึงวันนี้ 36 ปีเข้านี้แล้ว..

(ดอกไม้ของชาติ : จากเวทีนางงามสู่เวทีชีวิตอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทยยุคแรก. 2538 : 101)

สารคดีเรื่องคุณ : ชีวิตในพันธนาการ ผู้เขียนนำเสนอเรื่องราวภาพชีวิตของ
ผู้คนที่กระทำความผิด ทั้งที่กระทำด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม แม้จะรอดพ้นจากการถูกจับ
ในช่วงเริ่มต้น แต่ในที่สุดก็ต้องถูกจับ ชีวิตก็ต้องถูกพันธนาการอยู่ในคุก ดังความว่า

จะมาจากไหนเป็นผู้ร้ายเป็นอาชญากรโดยสันดานหรือพลังพลาดประมาท หรือโดยถูกใส่ร้าย
ป้ายสีหากเมื่อสิ้นคำพิพากษา และก้าวล่วงสู่ประตูกำแพงแข็งแกร่งมั่นคงแห่งนี้เข้าก็ได้ชื่อว่าคนคุก
โดยสมบูรณ์ละทิ้งวงจรชีวิตอย่างเดิมหันหลังให้การมีชีวิตอย่างอิสระอันเป็นพื้นฐานธรรมดา
สามัญของมนุษย์ทุกรูปนาม มาอยู่ในสถานที่อันจำกัดคับแคบเพียงลูกกรงกั้นอนาคตความไฝฝันทุก
สิ่งตั้งดับวูบลงเพราะเบื้องหน้าของเขาแห่งนี้คือคุก..นรกแห่งพันธนาการ ?

(คุก : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 29)

สารคดีเรื่องรวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา ตอนโคมเขียว ผู้เขียนนำเสนอ
ภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่พวกเขาได้รับ ผู้เขียนจบเรื่อง
ด้วย การกล่าวบทสุดท้ายของชีวิตที่ต่างก็เผชิญกับความทุกข์ที่แตกต่างกัน ดังความว่า

ยังมีนิยายชีวิตอีกมากมายในโรงแรมบางบทร้าวรันทดบ้างก็เป็นเรื่องแปลก และบางเรื่องราวก็
เป็นความลับที่ซ่อนเร้นอยู่ในโลกของกลางคืน และสำหรับผู้หญิงสินค้าที่ถูกรดน้ำพรวนดินด้วยหยอด

นำกามจากคราวใคร่ดอกไม้ซึ่งเคยแยมบานสดใสด้วยวัย วันนับวันจะโรยร้างอยู่ในแจกันราคาถูกและสกปรกบนถนน ราตรีสายนี้อมทุกซอมนโศกและอมโรคเอดส์ที่น่าพรั่นพรึง

(รวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา. 2533 : 228)

สารคดีเรื่องยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตของนักสู้ไร้เดียงสา ผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตของเด็กที่ถูกทารุณกรรมจาก พ่อ แม่ แล้วมาอยู่ สถานบ้านเด็กสงเคราะห์ ผู้เขียนเลือกปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงบทสุดท้ายของชีวิตเด็ก ๆ ว่าชีวิตของพวกเขาก็ยังดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ แต่ได้ทิ้งท้ายเชิญชวนให้ผู้อ่านมาเยี่ยมเยือนและสัมผัสชีวิตจริงของเด็ก ๆ พวกนี้ ที่บ้านคุ้มครองแห่งนี้ ดังความว่า

โลกใบเล็กของเด็กตัวเล็กตัวน้อยที่บ้านคุ้มครองเด็กยังคงดำเนินต่อไปแต่พลพรรคเด็กทุกคน ขอรบราบอำนาจที่ป้าน้ำอาที่วิกนี้เพียงแค่นี้ใครคิดถึงอยากรู้จักพวกหนูๆ อยาลืมแวะเวียนมาเยี่ยมเยือนพวกเราได้ที่บ้านคุ้มครองเด็กนะครับ(คะ)

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตของนักสู้ไร้เดียงสา. 2545 : 375)

การจบเรื่องด้วยการกล่าวถึงบทจบของภาพชีวิต เป็นอนุหาหรณ์ที่สำคัญที่จะเน้นย้ำให้บุคคลทั่วไปได้ตระหนักถึงเรื่องราวต่าง ๆ แม้ทุกชีวิตจะดำเนินชีวิตมาบนเส้นทางที่แตกต่างกันมีทั้งเส้นทางชีวิตที่เต็มไปด้วยความโหดร้าย และเส้นทางที่เลือกเดินทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นเส้นทางที่ผิดกฎหมาย แต่สุดท้ายทุกชีวิตก็ได้รับผลกรรมที่ตนเองได้กระทำไว้

2.4 จบเรื่องด้วยการเล่าเรื่องย้อนอดีต

การจบเรื่องด้วยการเล่าเรื่องย้อนอดีต เป็นการจบด้วยเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่คล้ายหรือเหมือนกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในการเปิดเรื่อง เป็นกลวิธีเช่นเดินวกกับที่นักเขียนนิยมใช้กับเรื่องสั้น ดังเช่น

สารคดีเรื่องคนค้นชีวิต ตอนชิลล์ผู้สละโลก:เจ้าสาวของพระเจ้า ผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตของผู้หญิงที่ตัดสินใจมาบวช เป็นชิลล์และ จะไม่ได้ออกไปพบโลกภายนอก อีก ผู้เขียนปิดเรื่องด้วยการบรรยายฉากและเหตุการณ์ และบรรยากาศ ยามเย็นในเขตบรรพตเหมือนฉากและเหตุการณ์ที่ใช้ในการเปิดเรื่องดังความว่า

เสียงระฆังจากหระฆังในเขตพรตภายในดังกังวานแห่งห่างแสงแดดลำสุดท้ายทอแสงอ่อนโยนของยามสิ้นวันบรรยากาศเงียบสงบดังเดิมได้ห่มคลุมอารามอีกครั้งในความสงบเย็นนั้นพระเจ้ากำลังสดับคำรำพึงภาวนาจากชิลล์เจ้าสาวของพระองค์

(คนค้นชีวิต : คั่นลึกลากมุมชีวิตลับ. 2546 : 134)

สารคดีเรื่องนักฝันคนกล้า อ.อุดากร ผู้เขียนจบเรื่องด้วยการเล่าเรื่องย้อนอดีต โดยผู้เขียนยืนอยู่ที่ริมทางรถไฟแล้วเห็นแม่น้ำและสายลมที่พัดผ่านขึ้นมาทำให้ผู้เขียนนึกย้อนถึงชีวิตของ อ.อุดากร ที่ตนเองได้เป็นผู้เล่าเรื่องราวชีวิตซึ่งสัมพันธ์กับตอนเริ่มเรื่องที่คุณเขียนได้เล่าเรื่องย้อนหลังถึงสมัยตอนที่งานของผู้เขียนได้รับความนิยมและเรื่องราวต่างๆในชีวิต ดังความว่า

ก่อนคืนแล้วฟ้าคืนนี้ช่างมืดมืดไร้มืดเดือนและดาวผู้เขียนยืนอยู่ริมทางรถไฟหน้าเมืองอุตรดิตถ์ ในความสลัวนั้นมองเห็นธารสีเงินของแม่น้ำน่านไหลอยู่เบื้องหน้า..

มันคงไหลอยู่เช่นนั้นชั่วขนาดปีเช่นเดียวกับที่เคยไหลหลังพิศพาเจ้าอัฐิองค์การของชีวิตหนึ่งซึ่งอาภัพ เหลือเกินให้ได้ลอยล่องท่องธารกับสายน้ำอันเยือกเย็นเป็นนิรันดร์ลมเย็นจากแม่น้ำพิศพาเฉื่อยฉิวเหมือน จะหอบปลิวความทรงจำเก่าๆให้ได้พลิกฟื้นคืนมาอีกวาระหนึ่งเพื่อบันทึกเรื่องราวของอ.อุดากรนักเขียน ผู้อาภัพและเป็นนักสู้ผู้ยิ่งใหญ่เหนือลิขิตแห่งโชคชะตาคนนั้น..

(นักฝันคนกล้า อ.อุดากร. 2532 : 219)

สารคดีเรื่องรวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา ตอนชีวิตยามฟ้าคว่ำแผ่นดิน
ของอดีตเจ้าเมือง แห่งสิบสองปันนา ผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตในอดีตของ เจ้าผู้ครองนครสิบสองปันนาที่ระหกระเหินจากบ้านเกิดเมืองนอนมาตั้งรกรากที่อื่น แต่ภาพดินแดนสิบสองปันนาก็ยังอยู่ในความทรงจำของท่านโดยท่านเป็นผู้เล่าเรื่องราวในอดีต และยังกล่าวถึงฉากและบรรยากาศของดินแดนสิบสองปันนาไว้ตอนจบเรื่องข้างต้น ซึ่งสัมพันธ์บรรยายฉากและบรรยากาศของดินแดนสิบสองปันนาที่กล่าวไว้ตั้งแต่การเปิดเรื่อง ดังความว่า

สิบสองปันนาดินแดนแห่งหุบเขาสลักสล้างสฟ่งเทียมเมฆเมืองแซ่ที่มีแม่น้ำฮะฮาร์ไหลผ่านมีท้องทุ่งนากว้างใหญ่ไพศาลเรือกสวนไร่นาอุดมสมบูรณ์ในท่าเลงดงามสงบสุขคงเป็นภาพจำหลักใจของเจ้ามหาอำมาตย์หน่อคำผู้แรมร้างจากมาได้ตั้งด้วยเป็นถิ่นเกิดและความผูกพันเกือบทั้งชีวิตของท่าน แม้มิใช่-เรือนตาย-ที่ฝังกายช่วงสุดท้ายก็ตามที่

(รวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา. 2533 : 135)

สารคดีเรื่องรวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา ตอนชอง:ตำนานพื้นเมืองภาค
ตะวันออก ผู้เขียนนำเสนอภาพชีวิตของชนพื้นเมืองทางภาคตะวันออก ผู้เขียนจบเรื่องด้วยกล่าวย้อนหลังถึงตอนที่ผู้เขียนนั่งมอเตอร์ไซด์เพื่อเดินทางกลับบ้านของตนเองและได้กล่าวถึงชาวชองที่ตัวเองจากมาว่า ชีวิตของพวกเขาได้ถูกบันทึกไว้แล้ว ดังความว่า

ยามเย็นเมื่อควันไฟม้วนตัวอ้อยอิงอยู่เหนือกระท่อมทับในบริเวณป่าสมุนไพรร้างแห่งนี้ไม่มีต้นโปกไกวกิ่งก้านรับลมแรงส่งเสียงวู้หวิวสายลมพัดจัดขึ้นความเย็นเริ่มแผ่ตัวลงหน้าพระราชาวาจันท์เป็นเช่นนี้อากาศชุ่มชื้นฟ้าครึ้มแล้วสายฝนก็กระหน่ำลงมาจากฟากฟ้ากระท่อมทับดูกลางเลื่อนอยู่ในม่าน หมอก

เมื่อฝนจางสายลมมอเตอร์ไซด์จากคนขี่ที่พาผู้เขียนมารักษาพาผู้เขียนกลับมาอีกเส้นทางเพื่อ
โบกรถกลับบ้านทั้งภาพชุมชนชาวของคนเผ่าพื้นเมืองร่วมแผ่นดินไว้เบื้องหลังตำนานชนพื้นเมือง
ภาคตะวันออกของไทยส่วนหนึ่งยังคงอยู่ที่นั่นในพงไพรและเทือกเขาตระหง่านเงื้อมคนผมหยิก
ผิวกาย สีเสียดำราวกับทองแดงแฝงชีวิตอยู่กับความเป็นธรรมชาติแม้มีเพียงภาษา พูดไม่มี
อักษร แต่ตำนานของพวกเขาได้ถูกบันทึกไว้ แล้วในหน้า ประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ของวันเวลา

(รวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา. 2533 : 194)

การจบเรื่องแบบการเล่าเรื่องย้อนอดีตเป็นกลวิธีเดียวกันกับการเขียนเรื่องสั้น อรรถสม
สุทธิสาคร เลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเรื่องที่น่าเสนอ เสมือนเป็นการเน้นย้ำภาพและเหตุการณ์ที่
สำคัญของเรื่อง ซึ่งเป็นกลวิธีการจบเรื่องอีกวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ

2.5 จบเรื่องด้วยการตั้งคำถาม

การจบแบบการตั้งคำถามเป็นการจบเรื่องที่ทิ้งท้ายให้คิดแบบตั้งคำถามที่ผู้เขียน
ให้ ผู้อ่านนั้นมีประเด็นที่จะคิดได้อีกในหลายๆ ทางตามแต่ผู้อ่าน

สารคดีเรื่องเด็กพันธุ์ใหม่...วัย x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000 เรื่องนี้
นำเสนอภาพชีวิตของวัยรุ่นปัจจุบันที่ดูแล้ว แทบหาสาระ ไม่ได้ผู้เขียนจบเรื่องโดยการตั้งคำถามให้
ผู้อ่านว่ามันเป็นแบบนี้จริงหรือไม่แล้ว จะฝากอนาคตของชาติได้จริงหรือดังนี้

ภาพของเด็กวัยรุ่นไทยในสายตาสังคมมีแต่เปลือกของความหรรษาฟังเพ้อมั่วยามั่วเพศชาติจิต
สำนึกทางสังคมขาดความสุขในการเรียนและอื่นๆจริงหรือ? วันหนึ่งในอนาคตข้างหน้าหนุ่มสาวเหล่านี้
จะเติบโตก้าวขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ทำงานเป็นแรงงานของสังคมชาติบ้านเมืองจะถึงกาลอุปปางด้วย
วัยรุ่นพันธุ์ ใหม่?จริงหรือที่วัยรุ่นไทยในวันนี้ขาดพลังจนไม่สามารถฝากอนาคตของชาติบ้านเมืองไว้
ในกำมือของพวกเขา ได้ ในวันพรุ่ง?

(เด็กพันธุ์ใหม่...วัย x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 17)

การจบเรื่องของสารคดีมีทั้งการทิ้งท้ายเป็นการเปิดประเด็นให้ผู้อ่านได้คิดต่อ
การสร้างอารมณ์สะท้อนใจให้แก่ผู้อ่าน การกล่าวถึงภาพชีวิตในช่วงท้ายของชีวิตซึ่งอาจจะมีแง่มุมที่
ดีและไม่ดี ไปตามลักษณะของเนื้อเรื่อง และในสารคดีหลายเรื่องยังมีการเล่าย้อนอดีตเหมือนกับ
วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น อย่างไรก็ตามการจบเรื่องของอรรถสม สุทธิสาคร ก็มีหลากหลาย และ
ในการใช้กลวิธีในการจบเรื่องก็น่าสนใจ เหมาะสมกับเรื่องที่น่าเสนอ การเสนอกลวิธีการจบเรื่อง
หลาย นอกจากจะเป็นการเสนอศักยภาพทางความคิดของนักเขียนแล้ว ยังแสดงถึงพัฒนาการของ
สารคดีอีกด้วย

3. การใช้คำบอกเล่าและบทสนทนา

การใช้คำบอกเล่าและบทสนทนาเป็นการหยิบยกเอาคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์มา สอดแทรกในเนื้อเรื่องของสารคดีเพื่อให้สารคดีนั้นมีความน่าเชื่อถือและสมจริง และเพื่อแสดงเป็น หลักฐานว่าผู้เขียนลงเฝ้าข้อมูลจริง มิได้เขียนเรื่องจากการสมมุติหรือจินตนาการเอาเอง สารคดี ของอรสม สุทธิสาคร การนำคำพูดของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวละคร หรือคำบอกเล่าของตัวละคร เองมาแทรกไว้ในเนื้อเรื่องทำให้สารคดีมีรูปแบบที่น่าสนใจมากขึ้นและเป็นกลวิธีหนึ่งที่มีความสำคัญ กลวิธีการเขียนสารคดีหลายประการ ดังนี้

3.1 การใช้คำบอกเล่าและบทสนทนาเพื่อช่วยในการดำเนินเรื่อง

3.2 การใช้คำบอกเล่าและบทสนทนาเพื่อแสดงรายละเอียดของเรื่อง

3.3 การใช้คำบอกเล่าและบทสนทนาเพื่อสร้างบรรยากาศและอารมณ์

3.1 การใช้คำบอกเล่าและบทสนทนาเพื่อช่วยในการดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่องในสารคดีมักเขียนโดยการพรรณนาหรือบรรยายเป็นหลัก ใน สารคดีบางเรื่องผู้เขียน ใช้คำพูดของตัวละครหรือผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล โดยตรงกลวิธีดังกล่าวช่วยให้เนื้อเรื่องดำเนินไปได้เร็วขึ้น ดังเช่น

สารคดีเรื่องรวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา ตอนชอง : ตำนานชนพื้นเมือง ภาคตะวันออก ผู้เขียน แทรกคำพูดของยายปลิวเพื่อช่วยให้เนื้อเรื่องดำเนินไปได้เร็วยิ่งขึ้น ยาย ปลิวเล่าถึงเรื่องราวในอดีตเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจวิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตของชาวชองให้ฟัง ยาย ปลิวเล่าว่า ชีวิตของชาวชองในสมัยก่อนมีความเรียบง่าย วิถีชีวิตผูกพันอยู่กับสภาพแวดล้อม สภาพ การกินอยู่ก็เรียบง่าย ดังความว่า

“สมัยยายยังเด็กกะปิกิโลละ ๑๐ สดางค์น้ำอ้อยกิโลละ๑๐สดางค์เดินเกวียนไปจันท์ไปกลับ ๔ คืนถ้า เป็นควายแกร่ง ๆ ๓ วันก็ถึงบ้านชาวชองทำได้ทำหวานทำโทนของปาน้ำมันยางไปขายในตัวเมืองขาย ได้มัดละสลึงซื้อกะปิกจากจันท์มาได้ใหญ่เมื่อก่อนแถวน้ำมันยางเยอะมากซุดกันที่บ่อหนึ่งได้เป็น ร้อย ๆ ปีบแถวนี่ก่อนเป็นป่าหมดเสื่อตัวใหญ่เท่าม้าเท่าควายได้มันชอบมากกินควายกินไก่คนชองเมื่อ ก่อนทำนาพอดหน้าน้ำก็เข้าป่าหาของป่าไปขายในตลาด”

(รวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา. 2533 : 190)

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้:ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย ตอนทำแท้ง:เลือด บาบ่าอาชญากรรมบนแพรงชีวิต? ผู้เขียนได้แทรกคำพูดของผู้ที่เกี่ยวข้องมาช่วย ในการดำเนิน เรื่อง ดังในเรื่องผู้เขียนได้สัมภาษณ์หมอดีที่เป็นคนขายยา ให้สาว ๆ ที่เข้ามาซื้อยาขับประจำเดือน ดังข้อความว่า

หน้าคิวสองแถวอันพลุกพล่านภายใต้แสงไฟสีส้มและกลิ่นห้องสุขาที่โชยชายมากับสายลมยามค่ำมีเสียงซึกะซึกะของขบวนรถไฟวิ่งผ่านมาจนสถานีบางซื่อเป็นระยะ ๆ การสนทนาในยามค่ำคืนของเราเริ่มต้นขึ้น

“เด็กสาว ๆ จะเข้ามาในร้านผมแล้วบอกว่าประจำเดือนเขาไม่มาเดือนกว่าสองเดือน อายุ ๑๖ ขึ้นไปก็มาแล้ว ไม่เกิน ๑๘ หรือ มาซื้อยาขับประจำเดือน ไปกินกับเหล้า เมื่อก่อนเขานิยมยาขับพวกยาสตรีต่าง ๆ เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยนิยมกินกันแล้ว พวกนี้จะไปบีบมดลูก ถ้าไม่บีบเลือดมันจะออกมา ถ้าบีบแล้วเลือดจะไม่ออก เด็กผู้หญิงจะมาซื้อเองเลย บางทีมาคนเดียว บางทีก็มากับเพื่อนไม่อายุกันแล้ว บางทีมา ทั้งชุด นักเรียน บางทีเขาก็ถามว่ามีคลินิกทำแท้งตรงไหนบ้าง พวกนักเรียนพวกที่มาไม่ยอมไปคลินิกไปโรงพยาบาลกันก็มาทำ เขาถามผมว่าแถวนี้มีไหม ผมก็บอกเขาไป นี่เมื่อก่อนนะ แต่เดี๋ยวนี้เลิกไปแล้ว เมื่อก่อนมาทำกันเยอะ เมื่อก่อนแถวนี้ ๕๐๐ บาทเองวันหนึ่งมาทำกันหลายคนเหมือนกันเดี๋ยวนี้ เวลามา ถามเราก็บอกให้ไปคลินิกแถวห้วยขวาง ดินแดงบ้าง มันปลอดภัยดีกว่ากันเป็นข้อมูลจากหมอดี

ซึ่งเป็นข้อมูลตรงกับเจ้าหน้าที่ตรวจที่บอกว่าปัจจุบันบ้านคุณหมอที่รับทำแท้งเดือนในชุมชนแห่งนี้ปิด กิจกรรมรีดลูกมาได้เกือบสองปีแล้วทั้งนี้เพราะมีเด็กสาวที่มาทำตกเลือดและตายไปเป็นการปิดฉากอันโหดร้ายของบ้านทำแท้งในชุมชนแห่งนี้

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย. 2539 : 156)

สารคดีเรื่องบนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์ ผู้เขียนใช้กลวิธีแทรกคำพูดเพื่อช่วย ในการดำเนินเรื่องโดยแทรกคำบอกเล่าของมาลา คำจันทร์ ซึ่งเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และบอกเล่าเหตุการณ์ต่าง ดังเช่น ตอนที่เขาสอบสวน เขาต้องหันหน้าเข้าหากระดานดำและหันหลังให้เพื่อนอบุตตลอดเวลา จึงถูกครูตำหนิเนื่องจากผิดทฤษฎีการสอนวิชานี้ได้เกรด c สาเหตุเนื่องมาจากชิปแตกเขาไม่มีกางเกงเปลี่ยนเพราะมีกางเกงอยู่ตัวเดียว ดังความว่า

แล้วกางเกงเจ้ากรรมก็ทำพิษให้ในคราวหนึ่ง...

“ตอนนั้นอยู่ปีสองเทอมหนึ่งก็มีการสอบสวนสมมุติเพื่อนเราเป็นนักเรียนแล้วสอนไปที่นี้เรา มีกางเกงอยู่ตัวเดียวแล้วชิปมันหลุดก็ชิปแตกนั่นแหละเวลาไปไหนก็ต้องถือหนังสือปิดไว้ถ้าจะเปลี่ยนก็เสียเวลาเป็นวันก็ทนงุงชิปแตกตัวเดียวไปเรียนนะที่นี้ตอนสอบสวนหน้าห้องนี้มันปิดไม่ได้ เราก็เลยสอนแบบหัน หน้าเข้าหากระดานหันหลังให้เพื่อนซึ่งมันผิดทฤษฎีการสอนอาจารย์ตำหนิ บอกบุคลิก เธอไม่ตีวิชานี้ได้ใช้ไม่ได้ในที่สุดอาจารย์ถามว่าทำไมไม่หันหน้ามาดูเพื่อน ๆ ก็ต้องบอกความจริงไปว่ากางเกงผมชิปแตกครับ”

(บนทางชีวิตทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 57- 58)

ในสารคดีเรื่องเดียวกันผู้เขียนได้นำเสนอภาพชีวิตที่ยากลำบากขอมาลา คำจันทร์ ตอนกินข้าวบูตเพราะความหิวและความยากจน ผู้เขียนได้นำคำบอกเล่าของมาลา คำจันทร์ มาเสริมเพื่อช่วยการดำเนินเรื่องเร็วขึ้นและผู้เข้าใจชีวิตของมาลา คำจันทร์ได้ดียิ่งขึ้น ดังความว่า

บางครั้งความหิวอย่างเหลือขนาดทำให้ต้องกินข้าวบูตทั้งที่รู้ว่าบูตก็ต้องกินเพื่อให้มีอาหาร

ใส่ห้อง บรรเทาความหิวให้เบาบางลง

“บางทีเจอข้าวบูดเขากินแล้วแต่ก็กินถ้าไม่มีจะกินกินแล้วปวดท้องจนตัวงอเอาหมอนมาวางไว้ตรงท้องชมจนสงบจนภาวะมวนในท้องมันบิดมันม้วนขึ้นมายังโงะมันเห็นภาพเป็นพญานาคนะ พญานาคนี้มันม้วนมันพันอะไรของมันตอนนั้นสร้างจินตภาพให้ลิ้มความเจ็บปวดในท้องเพ่งเอาภาพพญานาคเพื่อไม่ให้หมกมุ่นกับความเจ็บปวดร้องไห้ก็ร้องไม่ได้ลูกผู้ชายแล้วบางทีมันก็ลืมๆทุกซ์คือชินจนชา” ยังมีอีกสองสามเรื่อง อันเกี่ยวเนื่องกับเรื่องของ “ความหิว”

“มีผู้หญิงคนหนึ่งที่มีมอเตอร์ไซค์มาพวกราก็นั่งกันอยู่แถวเนินพระพิฆเนศไปนั่งดูสาว ๆ ที่มีมอเตอร์ไซค์นักศึกษามากค่าคนหนึ่งถูกพวกเราแฉวมอเตอร์ไซค์ล้มตรงนั้นโครมปรกฏกว่าไม่มีใครวิ่งเข้าไปช่วยสักคนแต่พากันไปแย่งท่อผัดไทยที่เธอซื้อมา โอ้โฮ ยังกับหมาเลย หิวโซซก ๆ พากันวิ่งเข้าหาไปกินผัดไทย

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 58 - 59)

สารคดีเรื่องดอกไม้ราตรีสินคำมีชีวิต ตอนช่อง ผู้เขียนได้แทรกคำพูดบอกเล่า ของหญิงที่มาขายบริการ เพื่อช่วยให้การดำเนินเรื่องไปได้เร็วยิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงพฤติกรรมของแขกที่มาใช้บริการ ซึ่งมีพฤติกรรมแตกต่างกันมีทั้งพวกที่ชอบความรุนแรง พวกที่เอารัดเอาเปรียบ โดยเฉพาะตำรวจ ดังความว่า

“แขกบางคนชอบเล่นทำพริกแพลงเช่นบางคนเอาขอบเตียงแบกขาถ้าทนไม่ไหวก็จะร้องว่าเจ็บแขกบางคนจะขอเอาเข้าประตูหลังแต่น้องไม่ยอมบางคนก็กระแทกเสียสุดแรงเรารู้เจ็บถึงมดลูกรายนี้มาบ่อยมันชอบให้ทึบพิเศษแต่เราไม่ยอมรับน้องชอบแขกที่นุ่มนวลจะรู้สึกมีอารมณ์ร่วมไปด้วยน้องชอบแขกผู้ใหญ่มากกว่าคนหนุ่มนะแขกผู้ใหญ่จะนุ่มนวลพวกหนุ่ม ๆ นี้มันกระแทกแรงทุกคนมันคิดว่าเราไม่ใช่แม่มัน บางทีแขกผู้ชายมาคนเดียวเรียกผู้หญิงขึ้นห้อยสองคนก็มีเคยขึ้นกับเพื่อนก็ไม่อายกันอย่างนี้แขกต้องจ่ายพิเศษ”น้องเคยพบแขกประเภทผิงมุกแปดเม็ดมาแล้วจนทนไม่ไหวต้องวิ่งออกมานอกห้องกลางคันอาโกบอกว่า “อย่างนี้เท่ากับโดน...ฟรี” ยังมีแขกสามรายที่แอบอัดวีดีโอระหว่างประกอบกิจไว้โดยที่เธอไม่รู้ตัว แต่ที่เธอบอกว่าเซ็ดขยาดที่สุดคือ...

จะมีสายตรวจพวกนี้มาที่ไรต้องเอาฟรีถ้าเราทำทำไม่เต็มใจมันจะจับอย่างเห็นเราเป็นเด็กใหม่มากมันเอาเสร็จก็จะไปบอกพรรคพวกให้มาเอาฟรีต่อ ๆ กันอีกสามสี่คนมันบอกว่าเพื่อนมันชอบทำเด็กที่เพิ่งมาเพราะหม้อมันพิด อาโกจะสั่งให้น้องทำนิสัยดีไม่งั้นพวกมันจะไปรายงาน โรงแรมต้องเอาใจมัน

(ดอกไม้ราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 188)

สารคดีเรื่องเด็กพันธุ์ใหม่วัย...xclick ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000

อรสม สุทธิสาคร ได้แทรกคำบอกเล่าของตอง เพื่อช่วยให้การดำเนินเรื่องเร็วขึ้นและเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสภาพชีวิตของวัยรุ่นในหลายแง่มุมได้ดียิ่งขึ้น โดยเล่าชีวิตของตนกับคู่รัก ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเรียนทั้งคู่ ดังความว่า

ต้องบอกว่าหากย้อนเวลากลับไปได้ถ้าคบกันอย่างไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งต่อกันคงจะดีกว่านี้มากกว่าการอยู่ด้วยกันในวัยนี้ไม่ได้เป็นหลักประกันได้ในวันหน้าในเมื่อวันหน้าชี่ยอาจพบคนที่ดีกว่าเธอเมื่อจบออกไป

“ผู้ใหญ่เขามองว่าเราซิงสุกก่อนห้ามก็สมควรให้เขามองรู้สึกที่เราทำไม่ถูกเพื่อนๆ ในวิทยาลัยที่นี้ผู้หญิงผู้ชายอยู่หอด้วยกันแบบเราเยอะมากบางครั้งก็กังวลอนาคตข้างหน้าเหมือนกันว่าจะเป็นอย่างไรรอคอยกับชี่ยว่าถ้าจบออกไปแล้วเห็นใครดีกว่าเรามากก็ให้บอกกันจะโทรมาบอกก็ได้จะเวียนหายไปเลยก็ได้ แต่ชี่ยเขาว่าถ้าไม่รักเขาคงไม่ทนอยู่มานานนี้ตั้ง 3 ปีเพราะมีผู้หญิงสวยๆ วิ่งเข้ามาหาเขาเยอะยิ่งเคย ทะเลาะกัน เพราะเรื่องผู้หญิงถามเขาว่าถ้ารักเราทำไมทำอย่างนี้เขาบอกว่าเขาประชดชีวิตชี่ยน่าสงสารมากเขาขาดความ อบอุ่นตั้งแต่เล็ก ๆ เขาบอกว่าเขาต้องการความอบอุ่นจากเราเพราะเขาไม่ได้รับความ อบอุ่นจากทางบ้านทุกวันนี้เราก็ตช่วยดูแลเค้าซักผ้ารีดผ้าให้ทำความสะอาดห้องบางครั้งก็นัดให้เขาเวลาเขาเมื่อยจากการเล่นกีฬา ส่วนอาหารก็ซื้อกินง่าย ๆ”

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย... x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 78)

สารคดีเรื่องอาชญากรเด็ก ? : เบ้าหลอมและเบื่องหลังมือสีขาวที่เปื้อนบาป

ผู้เขียนใช้กลวิธีแทรกคำพูดของต้องซึ่งเป็นอาชญากรที่ล่องละเมียดทางเพศและฆ่าเด็กหญิงก้อยต้องเองเคยมีเพศสัมพันธ์กับหลวงพี่ซึ่งเป็นพระผู้ดูแลต้องมาก่อน การแทรกคำพูดลักษณะนี้ช่วยให้การดำเนินเรื่องดูสมจริงและน่าสนใจยิ่งขึ้น ดังข้อความว่า

ต้องบอกกล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศของเขา ก่อนที่จะนำไปสู่การละเมียดทางเพศกับเด็กหญิงก้อยเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย

“ ผมเคยแอบดูหนังสือโป๊ที่บ้านพ่อชื่อมาอ่านเขาเก็บไว้ได้เสื้อที่ห้องนอนผมแอบดูคนเดียวก็เกิดอารมณ์แต่ไม่เคยไปเที่ยวผู้หญิงนอกจากนี้หลวงพี่ก็มีความสัมพันธ์กับผมสองสามครั้งตั้งแต่ผมอายุไม่เต็ม ๑๓ หลวงพี่ให้ผมใช้ตามตัวและหน้าอกและใช้มือจับอวัยวะเพศของเขาผมกับเขาผลัดกันใช้มือทำให้กันแต่ไม่ได้ใช้ปากนอกจากนี้หลวงพี่ให้ผมใช้อวัยวะเพศของผมทำกับด้านหลังของหลวงพี่ด้วยทุกครั้งแต่ตอนหลังหลวงพี่ก็ไม่ได้มีอะไรกับผมมาเป็นเดือนแล้ว ”

(อาชญากรเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื่องหลังมือสีขาวที่เปื้อนบาป. 2543 : 96 - 97)

ในการดำเนินเรื่องของอรสม สุทธิสาคร นอกจากอรสมจะดำเนินเรื่องด้วยการบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ ไปตามข้อมูลที่ผู้เขียนเก็บรวบรวมมา ในสารคดีบางเรื่อง อรสมได้ลงเก็บข้อมูลภาคสนามและสัมภาษณ์ดังละคร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง แล้วหยิบยกถ้อยคำเหล่านั้นมาประกอบการดำเนินเรื่องเพื่อให้การดำเนินเรื่องเร็วขึ้น

3.2 การใช้คำบอกเล่าและบทสนทนาเพื่อแสดงรายละเอียดของเรื่อง

เนื้อเรื่องของสารคดีบางตอนต้องมีการอธิบายเพื่อแสดงรายละเอียด หรือขยายความเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ การขยายความหรือการแสดงรายละเอียดของเรียนบอกจากจะมีการบรรยายหรือพรรณนาแล้ว ในบางครั้งผู้เขียนใช้การบอกเล่าจากการสัมภาษณ์ในการอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ แทนการเขียนจากดุลพินิจของผู้เขียนเอง ดังเช่น

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้:ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย ตอนข่มขืน:

พรหมจรรย์สลายปลายทางแห่งความขมขื่น? ผู้เขียนได้ยกคำพูดของตำรวจที่อธิบายขั้นตอนและการใช้ถ้อยคำในการสอบสวนผู้ที่ถูกข่มขืน ซึ่งการพูดหรือการซักถามของตำรวจอาจเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้การทำงานของตำรวจชัดเจนและสามารถจับผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้อง แต่ในทางตรงกันข้าม การใช้ถ้อยคำของตำรวจเสมือนเป็นการประจานผู้ที่ถูกทำร้ายโดยไม่รู้ตัว

“ถ้าได้รับแจ้งคดีประเภทนี้เราจะแยกสอบคือมาสอบในห้องที่มิดชิดอย่างในห้องทำงานของสารวัตรเวรหรือร้อยเวรเพื่อไม่ให้เขาเกิดความรู้สึกอับอายถ้าเป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ ๆ ผู้เสียหายมักมาพบเราในลักษณะร้องไห้ ร้องไห้มีความเจ็บแค้นถ้าจับตัวผู้ต้องหาได้ก็อยากเข้ามาทำร้ายเราต้องพูดให้ผู้เสียหาย เข้าใจว่าการให้ปากคำของเขา เกี่ยวกับรูปคดีจะเป็นประโยชน์ในการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เพราะการสอบสวนนี้จะต้องซักถาม รายละเอียดซึ่งอาจจะออกไปในทำนองที่ผู้หญิงฟังแล้วรู้สึกไม่ดีแต่ถ้าเมื่อเราทำคดีเราต้องสอบให้ชัดไม่เช่นนั้นอาจทำให้รูปคดีเสียหายไปได้” พ.ต.ต.พิพัฒน์ บุญเพชร รองสารวัตรสืบสวนสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก ผู้ได้ชื่อว่าเป็นตำรวจคนดีข่มขืนได้รัดกุมผู้หนึ่ง บอกเล่าตำรวจจะเป็นผู้ส่งตัวผู้เสียหายมาตรวจร่างกายที่โรงพยาบาล ซึ่งมักจะเป็นโรงพยาบาลของรัฐใกล้ที่เกิดเหตุ สิ่งหนึ่งที่แพทย์จะตรวจและระบุไว้ในใบแพทย์ด้วย คือการตรวจเยื่อพรหมจารีว่าฉีกขาด หรือไม่และการฉีกขาดเก่าหรือใหม่สิ่งนี้จะเป็เหตุผลประกอบว่าหญิงนั้นได้ผ่านการร่วมเพศมาหรือไม่

“หากเป็นเยื่อพรหมจารีขาดใหม่จะมีรอยชำแดงให้เห็นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการตรวจและความสามารถในการแปลผลของแพทย์นอกจากนี้ยังต้องดูให้รายละเอียดว่ามีร่องรอยอะไรที่หลงเหลืออยู่ผู้หญิงบางรายชำระล้างคราบโคลงจนน้ำอสุจิและตัวอสุจิหมดไปแล้วแต่อาจพบก้อนเลือดอยู่ในช่องคลอดเล็กๆ หากมีก้อนเลือดกับรอยฉีกขาดเป็นรอยซ้ำ๒-๓วันมาแล้วก็น่าจะสันนิษฐานได้ว่าผ่านการร่วมประเวณีมาจริง” พ.ต.ต. นพ. ทศนะ สุวรรณจุฑะ ผู้บังคับการแผนกนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่กรมตำรวจผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวชวิทยาบอกเล่า

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย. 2539 : 67- 69)

สารคดีเรื่องดอกไม้ราตรีสินค้ำมีชีวิต ตอนช่อง ผู้เขียนใช้การบอกเล่าของ

ผู้ให้สัมภาษณ์อธิบายรายละเอียดของเรื่องแทนการบรรยาย ดังเช่นตอนที่ทางช่องจะส่งเด็กให้ไปขายบริการทางเพศให้แก่แขกตามโรงแรมโดยมีไกด์เป็นคนจัดการ แทนที่ผู้เขียนจะเป็นผู้อธิบาย รายละเอียดเองกลับใช้คำพูดของผู้ประกอบการให้รายละเอียดเพื่อช่วยยืนยันหลักฐานให้ชัดเจน ดังข้อความว่า

นอกจากแขกที่มาเที่ยวเลือกเด็กที่ร้านแล้วทางร้านยังต้องส่งเด็กให้กับทางโรงแรมในกรณีที่นักเที่ยวคนมาพักแรมขอมาการส่งเด็กให้ทางโรงแรมไกด์เป็นคนจัดการติดต่อ

“เราไม่ได้อะไรจากทางโรงแรมเลย ต้องเลี้ยงเบลล์บอยด้วย ปีใหม่ตรุษจีนเราต้องมีค่าน้ำ

ร้อนน้ำชาให้ทางไกด์และทางโรงแรม งานศพ งานบวชก็ต้องช่วยเขา ไกด์บางทียืมสตางค์เรา เป็นหมื่นก็มีพูดง่าย ๆ ว่าไม่ต้องหวังคืนเราต้องรักษาน้ำใจเขามากเพราะเขาเป็นคนพาแขกมาให้ เราทำให้ร้านเราอยู่ได้” ปกติตามร้านอย่างนี้จะมีเด็กที่ทำงานอยู่สองกลุ่มคือเด็กบ้านและเด็กแฟลต เด็กบ้านคือเด็กที่พักอยู่กับเจ้าของส่วนเด็ก แฟลตคือเด็กที่อยู่อิสระถึงเวลาก็มาทำงานที่ร้านปอบอกว่าร้านนี้ไม่รับเด็กแฟลตเพราะปกครองยากเนื่องจากเด็กแฟลตชอบอิสระ และมักมีแฟนบางครั้งถ้าบ๊วกแขกไว้แล้วเด็กโทร. มาบอกว่ามาไม่ได้ ทางร้านก็ต้องเสียไกด์ไกด์จะเป็นคนพาแขกเข้าร้านหากเสียไกด์บ่อยๆ ไกด์อาจพาแขกไปร้านอื่นไกด์จึงถือเป็นตัวจักรสำคัญที่ทางร้านทุกร้านต้องเอาใจเป็นพิเศษ และเงินต้องถึง!

(ดอกไม้วราตรีสินค้ำมีชีวิต. 2546 : 72)

ในสารคดีตอนเดียวกันผู้เขียนกล่าวถึงรสนิยมในเรื่องเพศของผู้หญิงวัยทอง ที่ชอบผู้ชายที่อายุอ่อนกว่าเป็นปมทางจิตวิทยาคล้ายกับผู้ชายวัยทองที่ชอบเด็กสาว ๆ เอ๊ะ ๆ แต่แทนที่ผู้เขียนจะใช้การเขียนบรรยาย ผู้เขียนได้เลือกการแทรกคำพูดของผู้ให้ข้อมูลเพื่อแสดงรายละเอียดของเรื่อง ดังที่สาววัยทองที่ขายบริการทางเพศยอมเปิดใจพูดเรื่องรสนิยม ทางเพศของเธอให้ผู้เขียนฟัง ดังข้อความว่า

จากการพูดคุยกับผู้หญิงวัยทองหลายรายที่ยังคงพริ้งพราวและเยาว์วัยที่ทำงานขายบริการฉันพบว่า ผู้หญิงวัยนี้จำนวนไม่น้อยอยู่กับสามีหนุ่มวัยครวลูกคำพูดถัดจากนี้ของพี่แมวน่าจะเป็นเหตุผลแทนใจสาวใหญ่วัยเดียวกันได้มันคือปมทางจิตวิทยาเป็นการเปลี่ยนใจหวังลึกๆ ที่ทำเอาฉันอ้อมยิ้มและบรรลूसัจธรรม หากบางทีชายวัยทองที่ชอบเด็กสาวเอ๊ะ ๆ ฟังแล้วอาจต้องสะดุ้งกับสัจธรรมข้อนี้!

“พี่ยอมรับว่าชอบเด็กหนุ่มเพราะเมื่อเขามาอนกับเราเขาไม่ได้รังเกียจเราเด็กรุ่นนี้ไม่จู้จี้เรามองแล้วน่าเอ็นดูรักเขาเหมือนลูกเราเป็นทั้งแม่ทั้งพี่สาวเป็นเมียเขาก็ได้ได้หมดในความรู้สึกของเราที่มีให้เขาทั้งอาหารสังนอนบรมเหมือนลูกมันเห็นอะไรสุดไสมันเหมือนยาชูกำลังอย่างหนึ่งต่างจากคนวัยเดียวกันเจ้าของโรงแรมยังเคยถามพี่ว่าเป็นโรคจิตหรือเปล่าเพราะเขาเคยเห็นเราพาแขกเด็กมาขึ้นห้องเกือบทั้งนั้นเลยพี่ ว่านอนกับเด็กหนุ่มง่ายกว่านอนกับคนแก่นอนกับคนแก่มันยุ่งยากเสียอารมณ์รู้มากของไม่สู้อีกคนแก่ทำงานไม่ได้ แถมยังจู้จี้เสียเวลาชอบกวน”

“เรื่องเช็ทซ์ก็มีส่วนเพราะวัยเรายังต้องการอยู่เด็กหนุ่มมีความพร้อมมากกว่ามันได้ความสบายใจ กลิ่นกายยังมีส่วน เหมือนผลไม้ที่สุกใหม่ๆ เปล่งปลั่งมีรสชาติ ยังมีเรื่องความหอมของผิวกายหนุ่ม ๆ บางคนกลิ่นกายยังหอมคนแก่บางคนผิวหายากกลิ่นคนแก่ออกแต่เด็กวัยรุ่นยังขาวนวลเหมือนเยาไปซื้อผลไม้สด กับที่เหี่ยวแล้วถ้าเปรียบเราเป็นแม่หัวงูก็เช่นเดียวกันนอนกับเด็กเรามีอารมณ์เพราะความเปล่งปลั่ง ความน่ารักสดใสของเขาพอเราเห็นเด็กหนุ่ม เรามีความชอบ”

(ดอกไม้วราตรีสินค้ำมีชีวิต. 2546 : 113)

สารคดีเรื่องเดียวกัน ตอนโชว์พิสดาร ผู้เขียนได้แทรกคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อแสดงรายละเอียดของเรื่องแทนการบรรยายของผู้เขียน ในเรื่องผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงภาพชีวิตในอดีตของแก้วหญิงสาวหน้าตาน่ารักดูไร้คราบโคล แต่ตอนกลางคืนนักเที่ยวจะรู้จักเธอในฐานะสาวบาร์พัฒนาพงศ์ สาวเด่นอโกโก้โชว์สารพัดรูปแบบ รวมทั้งฟักกิ่งโชว์เขย่าอารมณ์คน

กลางคืน นักเที่ยวจะเห็นถึงวิธีการแสดงโชว์ต่างๆ ของเธอในสถานเริงรมย์ของนักเที่ยวกลางคืน ดังความว่า

“หนูเดินโชว์มาได้สองปีแล้วโชว์ จุดบุหรี ดอกไม้สายรุ้ง มืดโกน ปิงปอง ไม่ต้องฝึกอะไรมากแต่โชว์จุดบุหรีนี่ อาศัยลมเบ่ง ดอกไม้สายรุ้งก็ยังไม่ดูขลังแล้วใส่เข้าไปในช่องคลอดถ้าพวงใหญ่ก็ใช้ควายช่วยหล่อลื่นเข้าไปได้สะดวก แล้วก็ดึงออกมา เหมือนกับปิงปองก็ใช้ควายทาระหว่างขาสองข้าง แล้วค่อยๆ เดินไป ค่อยๆ ไขลมเบ่งออกมา ถ้ามืดโกนเราใช้กระดาษห่อมืดโกนแล้วยัดเข้าไปในถุงยางหญิงเคย โดยมีดโกนบาดเจ็บนะ แต่ก็ต้องทน”

(ดอกไม้ราตรีสินคำมีชีวิต. 2546 : 223)

การบรรยายเรื่องราวในสารคดี อรสม สุทธิสาคร มักใช้วิธีการบรรยายหรือการพรรณนาเพื่อกล่าวถึงรายละเอียดของเรื่อง ในขณะที่เดียวกันอรสม สุทธิสาครก็นิยมนำคำบอกเล่าที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแทรกเสริม เพื่อให้เนื้อเรื่องดูสมจริงและน่าสนใจยิ่งขึ้น

3.3 การใช้คำบอกเล่าและบทสนทนาเพื่อสร้างบรรยากาศและอารมณ์

การใช้คำบอกเล่าและบทสนทนาเพื่อสร้างบรรยากาศและอารมณ์ เป็นการแทรกคำพูดของบุคคลหรือของตัวละครผู้ให้สัมภาษณ์ในสารคดีจะทำให้เนื้อเรื่องมีสีสันและสมจริงมากกว่าการที่ผู้เขียนเป็นคนเล่าเรื่องหรือพรรณนาเอง ดังเช่น

สารคดีเรื่องบนทางชีวิตแสงหามาลา คำจันทร์ ผู้เขียนหยิบยกถ้อยคำของมาลา คำจันทร์ที่ให้สัมภาษณ์ เพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกในหลายแง่มุมซึ่งมีทั้งด้านความทุกข์และความสุข เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วจะเข้าใจความรู้สึกและอารมณ์ของมาลา คำจันทร์ได้ดียิ่งขึ้น ดังความว่า

“ทองสายดีกับเรามากช่วยเหลือเจือจุนเราห้วงหาอาหารเราเป็นเพื่อนผู้หญิงคนหนึ่งที่เขาได้ให้ส่วนที่ดีๆ ไว้กับเรา เป็นความจดจำที่ดีงาม ”

“เมื่อมาเรียนวิทยาลัยครูเชียงใหม่เขาอยู่หอพักข้างนอกจะพบปะกันในชั่วโมงเรียนแล้วก็เขียนจดหมายติดต่อกันเขารู้ว่าเราไม่มีข้าวจะกินแต่เขาจะไม่แบ่งข้าวให้เรากินคิดๆ แล้วอดสูเขาก็แปรรูปเป็นเอาขนมให้เรากินอย่างกล้วยหนึ่งที่มีมะพร้าวคลุกกินแล้วมันก็อึมบางทีก็เป็นขนมปัง หรือข้าวเม่าอะไรพวกนี้ เขาก็ดีชอบอ่านหนังสือชอบเขียนกลอนเหมือนเราบางครั้งก็เอากลอนมาอ่านร่วมกันวิจารณ์ร่วมกันหรือวิจารณ์ตัวละครในวรรณคดี ”

“เขาเคยถักผ้าพันคอให้เราผืนหนึ่งเป็นสีชมพูอมส้มแต่เราไม่เคยให้อะไรเขาเลยมันสับสนหาความเชื่อมั่นที่จะบอกกับเขาว่าเรารู้สึกพิเศษอย่างไรต่อเขาก็เคยบอกเป็นนัยๆ ด้วยกลอนด้วยอะไรวันวาเลนไทน์ยังให้กุหลาบกัน เราให้กุหลาบสีครีมกับเขา อาย เขินมาก ”

(บนทางชีวิตแสงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 62)

ในสารคดีเรื่องเดียวกัน ตอนที่ทองสายมาบอกมาลา คำจันทร์เรื่องที่เธอจะ แต่งงานผู้เขียนหยิบยกถ้อยคำของมาลา คำจันทร์เพื่อแสดงอารมณ์ และความโศกเศร้าของตนเอง ที่มีต่อผู้หญิงที่ตนรัก กลวิธีดังกล่าวจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจอารมณ์และความรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่ง ช่วยให้เรื่องราวดูสมจริงมากยิ่งขึ้น ดังความว่า

เธอจากไปพร้อมกับชายคนหนึ่งซึ่งเธอได้เลือกแล้วบนเส้นทางแห่งชีวิตคู่ในขณะที่เพื่อน เกาคอนหนึ่งนั่งหมอดแรงอยู่ที่หน้ากระต๊อบเล็กๆ บ้านพักศัตรูความรู้สึกยามนั้นหดหูเศร้าหมองนัก...

"ตอนที่เธอมาบอกลาไปแต่งงานผมสอนอยู่ที่วัดกุคำปลุกกระต๊อบเล็กๆอยู่เป็นบ้านพักครูพอ บอกข่าวเสร็จเธอก็กลับไปพร้อมคนรักรถกระบะก็แล่นเลี้ยวออกนอกสนามใครมีรถกระบะตอนนั้น นับว่าไ้่มากแล้วรถแล่นผ่านหน้าเราก็มองตามเห็นนะว่าเขาเหลียวกลับมามองเราเป็นสิ่งที่กระทบใจ เหมือนเขาจะบอกอะไรเราในการเหลียวกลับมาครั้งนั้น"

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 62 - 63)

สารคดีเรื่องนักโทษประหารหญิง อรสม สุทธิสาคร นำคำบอกเล่าของนักโทษ มาประกอบการเขียน เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศและสีสันของเรื่องให้ชวนติดตามมากกว่าที่ผู้เขียน เป็นผู้เล่าเสียเอง ดังในเรื่องนักโทษได้บอกเล่าถึงความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ และแสดงอารมณ์แค้นของ นักโทษประหารหญิงที่ชื่อพรรณิซึ่งเป็นผู้ต้องหาคดีมียาเสพติดไว้ในครอบครอง ทั้ง ๆ ที่เธอไม่ได้เป็น ผู้กระทำความผิด เธอแสดงความรู้สึกเสียใจกับผลที่เธอได้รับ และไม่เข้ากับกระบวนการยุติธรรมที่มี อยู่ในสังคมไทย ดังข้อความว่า

แรกที่ฟังคำพิพากษาคดีพรรณิบอกว่ามันเป็นสภาวะที่ยากจะทำใจความรู้สึกแรกคือเคืองแค้น ทั้งศาลและแค้นผู้ชายคนที่ทำให้เธอต้องโทษประหาร

"หนูเคืองแค้นว่าทำไมเราฟังศาลไม่ได้ทำไมศาลต้องฟังแต่ตำรวจเขาไม่มารับรู้เลยว่าเราสูติ หรือ ไม่ศาลต้องถามตำรวจถามป.ป.ส.ว่าคนนี่แท้จริงไหมเขาไม่ดูว่าเรามีปัญหาในการต่อสู้คดีเพราะติด อยู่ในนี้ เขาไม่ให้ประกันญาติพี่น้องก็อยู่กับคนละที่ละทางผู้ชายคนที่ทำให้หนูเข้าคุกนี้ก็แค้นนะถ้าหนู ออกไปได้คงจะฆ่าเค้าเราก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเขาอยู่ไหน"

ความเสียใจอย่างถึงที่สุดหมดสิ้นความหวังใดๆเห็นแต่ทางมืดมืดทอดรออยู่ข้างหน้าทำให้เธอเคือง แค้นทุกสิ่งทุกอย่างมันเป็นภาวะอารมณ์ที่ยากเกินจะหักห้ามใจ...ผู้ต้องโทษประหารมักเป็นเช่นนี้ในระยะ แรกหลังฟังคำพิพากษาใหม่ๆจะทำใจให้สงบนิ่งเยือกเย็นอย่างคนยอมรับชะตากรรมและปลดความ เคืองแค้นอันเหมือนโซ่ตรวนร้อยรัดใจออกไปได้ก็ต้องใช้เวลาระยะหนึ่ง

(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 94)

สารคดีเรื่องเด็กพันธุ์ใหม่วัย...xclick ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000 ผู้เขียน ใช้การแทรกคำพูดเกี่ยวกับอารมณ์ซับซ้อนใจของผู้เรียนที่ถูกขีดเส้นทางให้โดยที่ ตนไม่มีสิทธิ์ได้เลือก เอง ดังข้อความว่า

นักศึกษารายหนึ่งบอกเล่าถึงความคับแค้นใจ เมื่อจำต้องเรียนใจคณะที่แม่ขีดเส้นทางไว้ให้ ทั้งที่ตนมีความใฝ่ฝันอยากเรียนในสาขาวิชาอื่น ว่าทุกวันนี้การเรียนแย่งลง อยากลาออกหลายครั้ง เธอมักโดนเรียนบ่อย ๆ ในระยะหลัง

“อึดอัดใจมากที่ต้องเรียนตามที่แม่ต้องการ หนูอยากมีความสุขได้เรียนในสิ่งที่เราชอบ ตอนนี้อยู่ปีสามแล้ว แต่ถ้าให้ไปเริ่มเรียนปริญญาตรีใหม่ในคณะที่เราชอบ หนูทำได้สบาย โดยแทบไม่ต้องเสียเวลาคิดเลย แต่แม่ไม่ยอมแน่ หนูรู้สึกเสียใจถ้าหนูบอกออกมาเขาไม่ส่งเราเรียนอย่างที่อยากเรียนแน่แม่เป็นคนแข็งเป็นคนเก่งถ้าไม่ยอมเรียนต่ออย่างที่เขาสั่งเขาจะทำให้เราเกิดความรู้สึกกดดัน เขาต้องว่าหนูทำให้เขาเสียหน้าเสียใจมากมายกายกองอีกอย่างเราเป็นลูกคนเดียวด้วยเป็นความหวังของเขา ไม่ใช่ที่เราไม่กล้าทำลายความหวังของแม่แต่หนูไม่ยอมทำแม้ว่าความรักของแม่จะเป็นความรักที่ทำให้หนูอึดอัดมาก”

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย...x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 26 - 27)

สารคดีเรื่องอาชญากรเด็ก ? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาที่เปื้อนบาป

ผู้เขียนได้แทรกคำพูดที่ ช่วยสร้างบรรยากาศและอารมณ์โกรธแค้นของฤทธิ์ผู้เป็นอาชญากรฆ่าเพื่อนตาย 2 ศพ คำพูดที่หีบยกมานั้นทำให้ผู้อ่านทราบถึงอารมณ์โกรธแค้นที่สั่งสมมาเป็นเวลานาน และทราบพฤติกรรมของเพื่อนที่สร้างความแค้นให้กับฤทธิ์ จนในที่สุดฤทธิ์ไม่สามารถควบคุมสติและระงับความโกรธ ด้วยความเจ็บแค้นที่สั่งสมมาเป็นเวลานานเขาจึงกลายมาเป็นอาชญากรตั้งแต่อายุ 17 ปี ดังข้อความว่า

ความคับแค้นใจที่สั่งสมมายาวนานทำให้เขาต้องระเบิดอารมณ์แค้นแค้นหมดสิ้นอนาคตอันควรมี ควรเป็นอย่างน่าเศร้าเสียตาย

“ผมโดนเพื่อนกลุ่มนี้กลั่นแกล้งมาตลอดตั้งแต่อยู่ม.๒ แล้วกลุ่มนี้เป็นนักเลงในโรงเรียนเขาชอบตะโกนด่าผมหาว่าผมไม่สู้หน้าคนด่าว่าไอ้หน้าตัวเมียบ้างด่าสารพัด เวลามีการประกวดคำขวัญวาดภาพเขียนเรียงความเมื่อประกาศ ชื่อผมได้รางวัลเขาจะโห้ขึ้นมาทันทีผมโดนด่าว่ากระต๊อบกระเทือนเกือบทุกวันผมไม่เคยตอบโต้อะไรทำให้เขาได้ใจคิดว่ายังไม่เท่าไรเขาชกต่อยผมหลายหนผมโดยรุมมาตลอดนับครั้งไม่ถ้วนต่อหน้าเพื่อนๆ ทั้งในอาคารเรียนโรงยิมหอ ปฏิบัติธรรมครั้งที่หนักที่สุด คือปิดประตูห้องเรียน ชกผมชนิด ๑๐ รุม ๑ ทั้งตอยทั้งด่าด่าว่าไอ้ตุ๊ดบ้างไอ้หล่อบ้างผมเคย บอกเขาว่าถ้าต้องการทำผมให้มาสู้กันแบบ ๑ ต่อ ๑ แต่พวกเขาก็ยังมากันแบบยกกลุ่ม”

“มันทุกข์ขนาดที่ว่าเล่นกีฬาอยู่ พวกนี้มาต้องเลิกเล่นทันทีเพื่อนๆ ผู้หญิงในห้องเจ็บร้อนแทนผมไปด่าเขาๆ ก็ด่ากลับเพื่อนุ้ให้ผมสู้แต่ผมไม่อยากมีเรื่องกลัวด้วยผมยอมรับว่าไม่กล้าสู้คนหลังจากที่พวกเขา รุมอัดผมในห้อง ๑๐ ต่อ ๑ เขาก็โดนคาดโทษเมื่อไม่สามารถชกต่อยผมได้เขาว่าจาด่ากระต๊อบกระทั่งพูดเย้ยเสียดสีผมก็พยายามหลีกเลี่ยงการประจันหน้ามาตลอด”

(อาชญากรเด็ก ? : เบ้าหลอม และเบื้องหลังมือสีขาที่เปื้อนบาป. 2543 : 24 - 25)

สารคดีเรื่องดอกไม้ราตรีสินค้ำมีชีวิต ผู้เขียนแทรกคำพูดเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศและอารมณ์สะท้อนใจของเยาว์ ซึ่งเคยเป็นครูสาวจากที่ราบสูงที่ชะตาชีวิตผกผันต้องมาทำอาชีพผู้หญิงขายบริการทางเพศ โดยคอยจับแขกตามริมถนน เธอกล่าวว่าเธอมีความจำเป็นต้องนำเงินมาส่งเสียให้ลูกเรียนเนื่องจากครอบครัวยากจนมาก อาชีพที่เยาว์ทำนั้นลูกชายรู้ความจริงและถูกชาวบ้านพูดต่อหน้าลูกของเยาว์ว่าแม่มีงเป็นกะหรือเป็นเมียเช่าฝรั่งซึ่งทำให้ลูกของเยาว์เก็บมาคิด จนเธอต้องอธิบายความจริงให้ลูกชายฟัง ดังข้อความว่า

ลูกชายของเยาว์รู้ความจริงว่าเธอทำงานอย่างนี้เป็นกรรูโดยอัตโนมัติเพราะเธอเคยพาแฟนฝรั่งไปบ้านหลายคน

“ลูกเขารู้ว่าแม่ทำอะไรฉันบอกว่าแม่ก็คือแม่บ้านหลังนี้ที่เราได้อยู่มาจากไหนรู้ไหมลูกเราต้องบอก ความจริงกับลูกเพราะเราเปลี่ยนหน้าฝรั่งเดี๋ยวคนนั้นคนนี้ไปบ้านมีคนพูดกับลูกว่าแม่มีงเป็นกะหรือเป็นเมียเช่าฝรั่งลูกคงเก็บมาคิดก็พยายามกับลูกว่านี่แม่ทำงานอยู่ที่เชียงใหม่ในบาร์ไม่ใช่สิ่งเลวร้ายนะลูกไปกับผู้ชายจริงแต่ฝรั่งเขาก็เรียบริ้อย แม่ไปเพราะอยากได้เงินเขาแต่กว่าจะได้เงินมาแม่ก็เจ็บปวดเขาก็ร้องไห้ ลูกสงสัยแม่เขาถามว่าแม่ได้นอนหรือยังบอกเขาว่าบางทีก็ว่าแม่จะได้นอนก็ตอนเช้าฉันบอกลูกว่าไม่ต้องคิดอะไรมากถ้ามีเงินก็ดีทั้งนั้นแหละถ้าไม่มีเงินเขาก็เหยียบหัวเราเขาเข้าใจเวลาใครจะว่าอะไรเขาบอกถึงแม่จะ เป็นยังไงก็คือแม่ของเขาลูกเคยเขียนจดหมายมาหาสองบรรทัดแต่มีความหมายมาก ลูกถามว่าแม่ครับแต่สบายดีไหมครับผมรู้ว่าแม่คิดถึงผมแม่ทำงานหนักไหมขอให้แม่รักษาสุขภาพด้วยผมรักแม่”เยาว์ร้องไห้น้ำตาไหลพรากอาบแก้ม

(ดอกไม้ราตรีสินค้ำมีชีวิต. 2546 : 126)

สารคดีเรื่องยังมีดอกไม้ในอรุณ: สาระจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา ผู้เขียนใช้ถ้อยคำของเด็ก ๆ ในบ้านคุ้มครองเด็ก เพื่อเสริมบรรยากาศและอารมณ์ขันหรือบางครั้งก็มาจากบุคคลอื่นมาอยู่ร่วมด้วย เช่นกรณีของพี่ต๋อหนึ่งในนักเรียนนายร้อยที่ไอเดออร์โคโลญจน์ระงับกลิ่นกายแต่เด็ก ๆ ในบ้านคุ้มครองเด็กไม่คุ้นกับกลิ่นนี้จึงทำให้พี่ต๋อเลิกใช้น้ำหอมกลิ่นนั้นไปชั่วคราวเพราะขาดความมั่นใจ ดังความว่า

วันหนึ่งพี่ต๋อหนึ่งในนักเรียนนายร้อยเพิ่งอาบน้ำเสร็จพร้อมไอเดออร์โคโลญจน์เดินสดชื่นมีกลิ่นหอม กรุ่นออกมาจากห้องน้ำเด็ก ๆ กำลังร้องเพลงกัน ทำจุกพุดพืด ๆ ตามถึงที่มาของกลิ่น “กลิ่นอะไรวะ เหมือนจริง” เด็กหญิงแววทัก “นั่นสิ หมูก็ว่าเหมือนพิกล่นาเวียนหัว” หมูสาวน้อยวันแรกกรุ่นทำจุกย่นหันที่พี่ต๋อ เดินผ่าน เด็ก ๆ ทั้งกลุ่มก็ถึงบางอ้อร้องอุทธรณ์ถึงแหล่งที่มาของความเห็นกันเป็นที่โกลาหลมันคือกลิ่น

ไอเดโคโนโลยีนักกลืนที่ฟัดอ้วนใจว่าหอมสดชื่นและใช้เป็นประจำหลังอาบน้ำนั้นเองงานนี้ฟัดอ้วนเล็กใช้ ไอเดโคโนโลยี ไปเลยชั่วระยะหนึ่งมันขาดความมั่นใจครับผมต้องใช้กลืนท่ามะชาติไปพลงๆ รัญจวนจิตกว่ากันเยอะเพราะน้องๆ เองไม่เคยชินแต่กับกลืนหมักหมมของเหงื่อไคลที่ไหลหยดย่อยหยาดเยิ้ม จนคุ้นจุ่มกันเอง

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ .: สารจากชีวิตนักสู้ไร้เดียงสา. 2545 : 247)

กลวิธีการมาใช้คำบอกเล่าและถ้อยคำเพื่อสร้างบรรยากาศและอารมณ์ของตัวละครนั้น นอกจากจะใช้วิธีการบรรยายหรือการพรรณนาเพื่อแสดงความรู้และอารมณ์จากมุมมองของผู้เขียนเอง ในบางครั้งผู้เขียนหยิบยกถ้อยคำของตัวละครมาแทรกในเนื้อเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครโดยตรง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลภาคสนามตรง กลวิธีดังกล่าวจะช่วยให้เรื่องราวของสารคดีน่าสนใจและเร้าความสนใจผู้อ่าน ให้อยากทราบเรื่องราวยิ่งขึ้น

4. การใช้โวหารในการนำเสนอภาพชีวิต

การใช้โวหารในการเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร ส่วนมากใช้บรรยายโวหาร และพรรณนาโวหาร เป็นกลวิธีอรสม สุทธิสาครเขียนได้ดี มีการใช้ภาษาที่สละสลวยให้น่าอ่าน ผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความรู้สึกเพลิดเพลิน เกิดจินตนาการตามเรื่องราวที่อ่าน มีดังนี้

4.1 การใช้การบรรยายโวหารในการนำเสนอภาพชีวิต

4.1.1 บรรยายเหตุการณ์เพื่อความสมจริงหรือเกิดอารมณ์สะเทือนใจ

4.1.2 บรรยายให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะพฤติกรรมของตัวละคร

4.2 การใช้การพรรณนาโวหารในการนำเสนอภาพชีวิต

4.2.1 พรรณนาเหตุการณ์เพื่อความสมจริงหรือเกิดอารมณ์สะเทือนใจ

4.2.2 พรรณนาให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะพฤติกรรมของตัวละคร

4.3 การใช้การอธิบายโวหารในการนำเสนอภาพชีวิต

4.1. การใช้การบรรยายโวหารในการนำเสนอภาพชีวิต

การบรรยายโวหารเป็นโวหารที่ใช้ในการเล่าเรื่องบอกเล่าหรืออธิบายเรื่องราวต่างๆตามลำดับ เหตุการณ์หรือลำดับขั้นตอน การเขียนบรรยายความจะเน้นรายละเอียดใช้ภาษาที่นำเสนอ เนื้อความ อย่าง เป็นกวีวิสัย (subjective) คือไม่นำเอาความรู้สึกไปเกี่ยวข้องกับปราศจากน้ำเสียงของผู้เขียน การบรรยายจึงเหมาะกับการนำเสนอเนื้อความที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์สถานที่วัตถุสิ่งของตามความเป็นจริงในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

4.1.1 การใช้บรรยายโวหารบรรยายฉากและเหตุการณ์เพื่อความสมจริงหรือเกิดอารมณ์สะเทือนใจ

สารคดีเรื่องอาชญากรรมเด็ก?: เบ้าหลอมและเบื่องหลังมือสีขาวยุติ

เปื้อนบาป อรสม สุทธิสาครใช้การบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ภาพชีวิตของครอบครัวของกอเข็มซึ่งทำให้ผู้อ่าน ทราบข้อมูล ความเป็นไปว่าเป็นครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น เนื่องจากพ่อไปมีครอบครัวใหม่ และแม่ก็มีสามีใหม่แต่กอเข็มก็รักและเอ็นดูน้องสาวต่างพ่ออันเป็นความผูกพันที่มีมากจนยอมรับไม่ได้ หากใครจะมานั่งสาวของเขา ดังข้อความว่า

เขาเป็นลูกโทนของพ่อกับแม่ เมื่ออายุได้ราวสามขวบ พ่อก็แยกจากแม่ไปมีครอบครัวใหม่ พ่อมีลูกกับแม่ใหม่ ในขณะที่แม่มีลูกสาวอีกสองคนจากพ่อใหม่ กอเข็มเติบโตมากับยายซึ่งเขาเรียก แม่ยาย ยายมีอาชีพทำนาทำสวน มีรายได้เล็กๆ น้อยๆ ส่วนแม่และพ่อเลี้ยงไปรับจ้างกรีดยางที่ฝั่งมาเลย์ มาภายหลังน้องสาวต่างพ่อสองคนมาอยู่กับยาย และเรียนหนังสือที่โรงเรียนอิสลามใกล้บ้านราวเดือนหนึ่ง แม่จึงจะกลับมาเยี่ยมลูกๆ สักครั้งแม่ส่งเงินมาให้ยายใช้เลี้ยงดูเด็ก ๆ เดือนละ ๕๐๐-๗๐๐ บาท ฐานะ ทางบ้านค่อนข้างชั้นแค้นสภาพครอบครัวของกอเข็มไม่ได้ต่างจากครอบครัวอื่นๆ ในละแวกนั้นเท่าไรนัก เด็กๆ มักจะถูกทิ้งให้อยู่กับยายยายในขณะที่พ่อแม่ไปทำงานที่มาเลย์แม่เป็นน้องสาวต่างพ่อ แต่กอเข็มก็รักเอ็นดูน้องมาก ความเยาว์วัยไร้เดียงสาและความช่างพูดช่างเล่นของเธอ ทำให้ชีวิตที่แห้งเงาของเขา มีความสุขสบายใจ พี่ชายจึงเกิดสำนึกในอันจะปกป้องน้องตลอดมา ยายกับน้องสาว เป็นผู้ที่เขารักและมักคุ้นสนิทสนมที่สุด ชนิดที่ว่ารักยิ่งกว่าชีวิตตนเอง รองลงมาคือแม่

(อาชญากรรมเด็ก? : เบ้าหลอมและเบื่องหลังมือสีขาวยุติ เปื้อนบาป. 2543 : 55 - 56)

สารคดีเรื่องยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตของนักสู้ไร้เดียงสา

ผู้เขียนใช้การบรรยายเพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบรายละเอียด ภาพชีวิตประวัติความเป็นมาของเด็กชายแจ้ว ผู้เขียนบรรยายโวหาร ให้ทราบถึง เหตุการณ์ ตอนที่แจ้วถูกทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส หลังจากถูกโยนจากตึกสูง ๒๓ ชั้นเพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจถึงชะตาชีวิตอันโชคร้ายหลังจากนั้นมีผู้พบเห็นจึงพาส่งโรงพยาบาลและได้มาอยู่ในบ้านคุ้มครองเด็ก ดังข้อความว่า

แจ้วเป็นเด็กอีสานพ่อแม่ของเขาเลิกรากันแม่มีอายุมากแล้วเขาเป็นลูกหลงของแม่ แม่พาแจ้วมา อาศัยอยู่กับพี่สาวของแจ้วที่มีบ้านอยู่ในตงสลัมกรุงเทพฯ ได้ ๔๕ ปีแล้วเคราะห์ร้ายของครอบครัวนี้เกิดขึ้นเมื่อพี่สาวได้สามีใจโหดเป็นคนชาติสัตว์พี่เขยของแจ้วเคยฆ่าคนเคต้องโทษติดคุกเป็นคนขี้เมาและไม่รับผิดชอบ ครอบครัวชอบด่าทุบตีเมียเป็นประจำจนฝ่ายหญิงทนไม่ได้และขอเลิกกราฝ่ายชายยื่นคำขาดว่าถ้าเลิกเขาจะ ทำร้ายฆ่าให้ตายทั้งครอบครัวเมื่อพี่สาวหนีจากอ้อมอกสามีจอมชาติสัตว์ไปได้ด้วยความแค้นพี่เขยหลอกพา แจ้วไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าจากนั้นจึงพาเด็กชายไปคอนโดที่ตนทำงานอยู่และนั่นคือสถานที่ที่แจ้วเกือบพบจุดจบเมื่อพี่เขยขึ้นมาแจ้วคลานออกมาจากปล่องขยะในสภาพที่หน้าตาแหลกยับเลือดกรังลูกตาขาวแดงกำ เด็กน้อยผู้นำสงสารร้องเรียกให้คนช่วยด้วยเสียงแหบแห้งผู้พบเห็นจึงอุ้มพาแจ้วไปส่งโรงพยาบาลทางมูลนิธิคุ้มครองเด็กได้รับแจ้งจากพลเมืองดี แจ้วจึงได้รับการช่วยเหลือ

(ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตของนักสู้ไร้เดียงสา. 2545 : 98)

สารคดีเรื่องเด็กพันธุ์ใหม่...วัยx click ชีวิตวัยรุ่นไทยปี 2000 ผู้เขียนได้ใช้กลวิธีการบรรยายโวหารกล่าวถึงภาพชีวิตในโรงเรียน และกล่าวถึงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมรัฐบาล ดังข้อความว่า

ปัญหาเรื่องคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมีเกียรติภูมิเก่าแก่ หรือโรงเรียนระดับกลางลงมาเด็กส่วนหนึ่งประเมินว่าแม้จะมีครูส่วนหนึ่งที่เอาใจใส่กับคุณภาพการเรียนการสอนแต่ครูส่วนมากยังมีคุณภาพที่ย่อหย่อนไม่รู้จักพัฒนาการเรียนการสอนทำให้ บรรยากาศในห้องเรียนชวนเบื่อเด็กไม่สนุกไปกับการเรียนนอกจากมีครูบางส่วนยังมีพฤติกรรมชอบใช้อำนาจชอบไหว้วานเด็กให้ซื้อโอเลี้ยงซื้อข้าวกลางวันให้หรือแม้แต่เป็นนักขายขายตั้งแต่ข้าวแต่นจนถึงสินค้ากีฬาวิ่งตลอดจนบรรยากาศในห้องเรียนก็ไม่น่าเรียนเช่นบางแห่งอยู่ติดถนนใหญ่เสียงรถราดังบางห้องมี กลิ่นจากโรงอาหารข้างล่างรบกวน ทำให้ขาดสมาธิ หรือบางโรงเรียนอากาศในห้องร้อนอบอ้าวเกินไป ไม่มีพัดลมเพียงพอ

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย...x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 21-22)

การเขียนสารคดีเป็นการเขียนเพื่อเสนอข้อเท็จที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อบรม สุธธิสารเขียนสารคดีจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ดังนั้นการบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ จาก และเหตุการณ์อันเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง อบรม สุธธิสารบรรยายไปตามความเป็นจริงจากสิ่งที่ผู้เขียนเห็นมา การบรรยายเรื่องราวดังกล่าวช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นไปตามความเป็นจริง

4.1.2 การใช้บรรยายโวหารเพื่อบรรยายให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะ

พฤติกรรมของตัวละคร

สารคดีเรื่องเด็กพันธุ์ใหม่วัย...xclick ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี2000

ผู้เขียนใช้การบรรยายโวหารบรรยายถึงบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของตัวละครเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพชีวิตพฤติกรรมของวัยรุ่นละแวกสยามสแควร์ยุคปี2000 โดยเฉพาะเซ็นเตอร์พ้อยท์ที่เป็นสถานที่ซึ่งเป็นศูนย์รวมของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาที่แต่งตัวตามแฟชั่นล้ำสมัยตาม แบบแฟชั่นญี่ปุ่น ย่านฮาราจูกูดังข้อความว่า

ละแวกสยามสแควร์ยุคปี๒๐๐๐ยังคงยึดกุมหัวใจของวัยรุ่นไว้ได้แน่นอนเหนียวโดยเฉพาะหลังจากการเปิดตัวของเซ็นเตอร์พ้อยท์อันเป็นศูนย์รวมชีพจรสุดฮ็อตของวัยรุ่นเมื่อ๓ถึง๔ปีที่ผ่านมาบริเวณละแวก สยามสแควร์อันประกอบด้วยลานน้ำพุของเซ็นเตอร์พ้อยท์หรือชั้นสหน้าโรงหนังหรือร้านฟาสต์ฟู้ดมา บุญครองหากใครผ่านไปแถวย่านที่ว่านี่ในวันหยุดจะพบเด็กวัยรุ่นระดับมัธยมเป็นหลักเดินไปมาในชุด แฟชั่นล้ำสมัย ราวกับย่านฮาราจูกูของผู้ญี่ปุ่น ทั้งเสื้อสายเดี่ยว เสื้อเกาะอก เสื้อยืดเอวลอย กางเกงขาสั้น ขาวยาว รองเท้าสันตึกขยเด็กบางคนเจาะสะดือระเบิดหูเจาะลิ้นทำสีผมหลากสีบ้างไว้ผมทรงหนามทุเรียนขยหาก เป็นวันธรรมดาช่วงบ่ายไปแล้วมาบุญครองชั้นสเป็นแหล่งรวมของเด็ก

นักเรียนนักศึกษา มานัดพบเล่นเกมดูหนังกินฟาสต์ฟู้ดเดินช้อปปิ้งเตร็ดเตร่ก่อนกลับบ้านและถ้าหากวันไหนมีฟรคอนเสิร์ตที่เวทีด้านหลังของ เซ็นเตอร์พอยนท์ข้างอิมเมจินจะเห็นนักเรียนส่วนหนึ่งในเครื่องแบบหน้าตาชมมาชมฟรคอนเสิร์ตสอง สามทุ่มไปแล้วเด็กส่วนหนึ่งก็ยังคงเดินขวักไขว่ไปมาหลังจากที่ส่วนหนึ่งแยกย้ายกลับบ้าน

(เด็กพันธุ์ใหม่วัย... x click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. 2544 : 88)

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้:ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย

ตอนช่อง : นรกบนดิน อรสม สุทธิสาครได้ใช้การบรรยายโวหารกล่าวถึง พฤติกรรมของตัวละครที่ชื่อหวานซึ่งเป็นเด็กหญิงที่ขายบริการทางเพศ ผู้เขียนได้ใช้การบรรยายโวหารเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพชีวิตในช่วงที่เธอว่างเว้นจากการขายบริการทางเพศ มาถักเสื่อให้กับป่าด้วยน้ำใจที่แสดงถึงความกตัญญูเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าถึงจิตใจของตัวละครตั้งข้อความว่า

หวานกำลังถักเสื่องานฝีมือตัวแรกในชีวิตของเธอเธอถักอย่างมีความสุขเงียบ ๆ ในยามว่าง เด็กหญิงเปรี้ยวเฮ้ว ๆ อย่างเด็กวัยรุ่นเช่นหวานยิ้มอาย ๆ เมื่อบอกด้วยความภูมิใจทั้งสีหน้าแววตาว่าเสื่อตัวนี้เธอถักให้กับป่าเสื่อตัวนี้จะสวย งามด้วยน้ำใจรักความอดทนกตัญญูของเด็กหญิงตัวเล็ก ๆ ที่มีต่อป่าผู้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวในทางชีวิตของเธอเป็นเสื่อตัวที่ สวยที่สุดที่ป่าจะได้ใส่ในวันหนึ่งข้างหน้าเมื่อทั้งสอง ป่าหลานได้กลับคืนสู่ความอบอุ่นได้ชายคาบ้านเดียวกัน....

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย. 2539 : 124)

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้:ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย ตอนทำแท้ง :

เลือดบาปอาชญากรรมบนแพรงชีวิต? ผู้เขียนได้ใช้กลวิธีในการบรรยายโวหารบรรยาย พฤติกรรมของตัวละครที่ชื่อยายเตือนผู้ที่ทำแท้งด้วยวิธีการทำแท้งพื้นบ้าน ผู้เขียนได้บรรยายขั้นตอนอย่างละเอียดจนผู้อ่านสามารถเข้าใจวิธีการทำแท้งที่ทำโดยวิธีพื้นบ้านได้เป็นอย่างดี ตั้งข้อความว่า

วิธีการทำของยายเตือนคือการกดท้องบีบขยำมดลูกเพื่อให้ก้อนเลือดละลายตัวโดยยายจะให้ผู้มาทำใช้หมอนรองบั้นเอวเพื่อห่มดลูกลอยตัวขึ้นสูงสามารถคลำได้สะดวกผู้ทำจะนอนแยกขาชั้นเข้ายายจะเอาเข้าของแกดตันที่ปากช่องคลอดใช้มือเค้นคลึงตรงบริเวณหัวเหน่าครั้งแรกก่อนเลือกจะเป็นก้อนแข็งแต่เมื่อคลึง และบีบเค้นไปก้อนเลือดจะค่อยอ่อนตัวลงทีละน้อยการคลึงนี้จะคลึงวนอยู่ด้านนอกมือของผู้ชำนาญการ อย่างแม่จางรายนี้จะบีบเค้นด้วยความแม่นยำและหนักหน่วงรุนแรงจนผู้มารับบริการบางคนส่งเสียงร้องโอดโอยแต่ยายเตือนก็จะมีแกลใจถามผู้มาใช้บริการเสมอว่าทนได้ไหมเสียวไหมเจ็บไหมยายจะคลึงจนก้อนเลือด อ่อนตัวสักครึ่งชั่วโมงจากนั้นจึงหยุดพักราว ๕ นาที

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย. 2539 : 150)

การบรรยายบุคลิกลักษณะ และพฤติกรรมของตัวละคร เป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าถึงลักษณะทางกายภาพของตัวละครหรือบุคคลที่กล่าวถึงในสารคดี อีกทั้งการบรรยาย

เรื่องราวและพฤติกรรมของตัวละครดังกล่าว อรรถสม สุทธิสาครยังใช้ภาษาได้อย่างมีสีสัน ช่วยให้ผู้อ่านเพลิดเพลินกับการอ่าน ตลอดจนเกิดความรู้สึกสะเทือนใจกับภาพชีวิตที่ผู้เขียนกล่าวถึง

4.2 การใช้การพรรณนาโวหารในการนำเสนอภาพชีวิต

การใช้การพรรณนาโวหารในการนำเสนอชีวิตคล้ายกับการใช้การบรรยายแต่แตกต่างกันตรงที่การพรรณนาโวหารนั้นต้องสอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกให้ผู้อ่านคล้อยตามไปด้วยมีลักษณะของความ เป็นอัตวิสัย(objective)และก่อให้เกิดจินตภาพในใจของผู้อ่านเนื่องจากกระบวนการพรรณนาเน้นการเล่า ให้เห็นภาพอย่างใดอย่างหนึ่งหรืออาจกล่าวได้ว่ากระบวนการแบบพรรณนาโวหารก็คือการเขียนเนื้อความให้เกิดรูปสลักในเสียง และสัมผัสนั่นเอง

การพรรณนาโวหารเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่อรรถสม สุทธิสาครนำมาใช้ในการนำเสนอภาพชีวิตเพื่อให้ผู้อ่านนั้นเห็นภาพฉากชีวิตของเจ้าของภาพชีวิตนั้นๆ และเกิดอารมณ์ความรู้สึกที่คล้อยตามที่ผู้เขียนนำเสนอ

4.2.1 การใช้พรรณนาโวหารพรรณนาฉากและเหตุการณ์เพื่อความสมจริงหรือเกิดอารมณ์สะเทือนใจ

สารคดีเรื่องบนทางชีวิตแสวงหามาลา คำจันทร์ ผู้เขียนใช้การพรรณนาโวหารพรรณนาถึงความรู้สึกโศกเศร้าและน้อยเนื้อต่ำใจในชะตาชีวิตที่ยากแค้นของมาลา คำจันทร์ แต่ในช่วงชีวิตอันหม่นหมองไร้สุข เขาก็ยังโชคดีที่ได้พบมิตรภาพจากเพื่อนผู้ที่มีความเอื้ออาทรและห่วงใยซึ่งกันและกัน ผู้เขียนใช้ภาษาได้มีสีสันชวนให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจต่อภาพชีวิตที่แสนจะอาภัพนั้นด้วย ดังข้อความว่า

ดอยสูงหลังบ้านในบรรยากาศเงียบสงบ...พระพุทธรูปโบหน้าอ่อนโยนที่ปูหนานออกเคยสร้างไว้ที่วัดร้างตรงผาสามหน้าเป็นความร่มเย็นที่พอดิบร้อนให้คลายลงคือโลกส่วนตัวของเด็กวัยรุ่นหนุ่มที่หัวใจโหยแห่งหมองหม่นคนนี้สายลมเย็นพัดผ่านเพียงแผ่วผิวราวจะปลอบโยนดวงใจอันโศกกำสรวลให้ชุ่มชื้นสดไสหนหนึ่งเด็กหนุ่มคนนี้มีร่องร่ำให้ที่น่าสงสารในขณะที่หนาวสั่นด้วยอาการของโรคไขข้ออักเสบมานานถึง ๑๑วันโดยไม่มีใครรู้ว่าหยาดน้ำตาแห่งความน้อยเนื้อต่ำใจรินหลังด้วยความเวทนาในชะตากรรมของตนเอง บทกวีคือทางออกทางหนึ่งที่ช่วยบรรเทาความกดดันซึ่งตกตะกอนแน่นหนาในหัวใจ...ในโลกอันหมองหม่น ร้าวโลกอันแห้งแล้งความสุขมิตรภาพหนึ่งซึ่งบริสุทธิ์งดงามได้ก่อกำเนิดขึ้นเป็น ความอาทรอ่อนโยนของเพื่อนผู้รู้ใจเป็นเสมือนหยาดน้ำที่ประพรมโชยขึ้นอยู่กลางทะเลทรายใจอันแห้งผาก ของ เด็กหนุ่ม

(บนทางชีวิตแสวงหา มาลา คำจันทร์. 2534 : 52 - 53)

สารคดีเรื่องดอกไม้ราตรีสีนคำมีชีวิต ผู้เขียนใช้การพรรณนาโวหารพรรณนาภาพชีวิตของเด็กหญิงที่มาขายบริการทางเพศ รวมถึงพรรณนาถึงบรรยากาศและ

สถานที่ๆเด็กหญิงเหล่านั้นมาขายบริการ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจและสังเวชใจในสภาพชีวิตความเป็นอยู่และในสถานที่ที่เธอใช้เป็นสถานที่หาเงิน ดังข้อความว่า

ช่องแห่งนั้นอยู่ถนนลอยเคราะห์สภาพช่องเหมือนวิมานร้างเหลือเพียงเงาหลอนของความมีชีวิต ชีวาเสียงหัวร่อต่อกระซิกแต่หลังห้องรับแขกอันกว้างขวางเหลือเพียงเก้าอี้เปื้อนฝุ่นเคลอะกับความเงียบ จันห้องหับหลายห้องปิดสนิทเต็มด้วยผ้าฝุ่นและแมงมุมชักใยเล่นบรรยากาศเต็มด้วยความอับหมองอุดอู้มัว ชั่ว

วันนี้ของที่นี่เหลือสภาพเพียงช่องกลางวันมีผู้หญิงเพียงสองคนกับเจ้าของวันชราที่หาเงินเก็บค่า ส่วนแบ่งจากเด็กไปวันๆเด็กที่นี่เป็นสาวพม่าและสาวชาวเขาอย่างละหนึ่งทั้งคู่ไม่มีบัตรประชาชน และไม่มีที่ไปภายในห้องที่เจ้าของรับแขกอยู่สลัวสว่างด้วยดวงไฟแรงเทียนต่ำสีส้มอุดอู้ราวกับไร้อากาศหายใจ เนื้อหิวเตี้ยมมีหิ้งพระตั้งอยู่ในขณะที่ข้างฝาผนังห้องมีรูปชายหุ่นนายแบบเปล้าเปลือยจับคล้อว้ายวะส่วน พิเศษขนาดบิกไซส์ในอิริยาบถต่างๆ กับภาพสาวกึ่งโป๊เกือบเปลือยมันคือภาพอันเย้าอารมณ์เพศของบุรุษเพศผู้ให้กระเจิดกระเจิงไกลทันทีที่ย่างก้าวเข้ามาในห้องหอชั่วคราวแห่งนี้โดยไม่ต้องใช้เวลาไอ้โลมปฏิโลมปลุกไฟฟืนในกายให้เปล้าเปลือย หากสถานอาบอบนวดหรือโรงแรม่านรูดมีวีดีโอปลุกเซ็กซ์เป็นอุปกรณ์เอก ในช่องชั้นต่ำราคา ก็มีภาพโป๊อันดิบเถื่อนที่แปะตามฝาผนังเป็นอุปกรณ์ปลุกเร้าอารมณ์ปรารถนา หากมองในแง่ของการขายถือได้ว่าเป็นการปิดประตูการขายได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ย่นระยะเวลาการทำงานอย่างได้ผลชะงัด เนื่องจากต้องการเวลาชั่วประตู่ครึ่งชั่วโมงเท่านั้น

(ดอกไม้ราตรีลินคำมีชีวิต. 2546 : 66)

สารคดีเรื่องเดียวกัน ผู้เขียนได้ใช้กลวิธีการเขียนโดยให้การพรรณนาบอกเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับภาพชีวิตของคนกลางคืนว่าเพิ่งเริ่มต้นขึ้นยังมีเวลาพาความสำราญอีกนานและพรรณนาถึงภาพชีวิตของผู้หญิงกลางคืนภายในบาร์ย่านพัฒนาพงศ์ว่าพวกเขาเชือดกเป็นทาสของยาเสพติดเพื่อความสมจริง ดังข้อความว่า

ชีวิตราตรีในบาร์พัฒนาพงศ์ยังคงดำเนินต่อไปเหมือนจะบอกนักท่องเที่ยวว่าชีวิตกาลนี้ยังเยาว์ ยังมี เวลาสำหรับความสำราญกับการดื่มกินซ่าแรกสายตาไปตามส่วนแว่นส่วนโค้งของหญิงสาวที่ยักย้ายสายสะโพกเยื้องกรายอยู่บนเวที เด็กสาวบางคนเข้าสู่อาชีพนี้ตั้งแต่วัยยังไม่เต็มสาว ออกเพ็งตุมเต่ง และสะโพกยังไม่ผายผู้หญิงกลางคืนที่นี่จำนวนไม่น้อยตกเป็นทาสของยาเสพติดจาก

ยากล่อมประสาทใต้ ระดับขึ้นมาจนถึงยาบ้าผงขาวบางคนลักลอบใช้เข็มชีดยากันบนบาร์ก็ยังคงเคยบางคนเมายาจนยืนเกาะเสาหลัก เต้นก็ยังมี หลายคนเคยเป็นดาราโชว์ แต่ทรุดโทรม เพราะติดยา

(ดอกไม้ราตรีลินคำมีชีวิต. 2546 : 239)

สารคดีเรื่องรวมสารคดีชุดชีวิตจากเงาเวลา ผู้เขียนใช้การพรรณนาโวหารกล่าวถึงภาพชีวิตในช่วงยามเย็นของ ชาวของบริเวณใกล้ป่าสมุนไพรรพรรณนาถึงธรรมชาติในช่วง

ยามเย็นที่ลมพัดแรงจนไม้ยืนต้นไหวไป ตามแรงลมทั้งยังพรรณนาถึงบรรยากาศที่เริ่มเย็นลงและในไม่ช้าฝนก็ตกลงมาอากาศชุ่มชื้นไปทั่ว ดังข้อความว่า

ยามเย็น เมื่อควันไฟม้วนตัวอ้อยอิ่งอยู่เหนือกระท่อมทับ ในบริเวณป่าสมุนไพรมั่น ไผ่ยืนต้น โบกไกวกิ่งกับลมแรงส่งเสียงวู้หวิวสายลมพัดจัดขึ้นความเย็นเริ่มแผ่ตัวลงหน้าพระราชของชาวจันท์ เป็นเช่นนี้ อากาศชุ่มชื้น ฟ้าศรีแล้วสายฝนก็จะกระหน่ำลงมาจากฟากฟ้ากระท่อมทับดูกลางเดือนอยู่ใน ม่านฝน

(รวมสารคดีชีวิตจากเงาเวลา. 2533 : 194)

สารคดีเรื่องเดียวกันผู้เขียนพรรณนาถึงสภาพสถานที่อยู่อาศัยของชนเผ่าของซึ่งมีชีวิตเรียบง่าย อยู่ใกล้กับธรรมชาติที่น่ารื่นรมย์อย่างยิ่ง ดังข้อความว่า

จากสภาพบ้านบ่งบอกถึงความเรียบง่าย และความรักความใกล้ชิดธรรมชาติของชนเผ่าของ จากนอกซอที่ใช้เป็นที่รับแขก ที่กินข้าว ซึ่งผู้เขียนได้นั่งคุยกับตายายของอาวุโส มองเห็นท้องนา ตะกุ่ม ๆ อยู่ในแสงสลัว ๆ เสียงกบเขียดร้องระงมสลับเสียงพุดคุย จนลวงยามดึกทุกสิ่งกลับสู่ความเงียบ คงเหลือแต่ความมืดเมื่อช่วงเวลาของการพักผ่อนได้มาถึง ...

(รวมสารคดีชีวิตจากเงาเวลา. 2533 : 184 - 185)

การใช้ภาษาในการพรรณนาฉากและเหตุการณ์ต่าง ๆ สารคดี เป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างภาพพจน์ให้ผู้อ่านเห็นภาพ และอารมณ์ สุธวิสาคร เขียนพรรณนาฉาก และเหตุการณ์ด้วยภาษาที่มีสีสันอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เขียนเอง ผู้อ่าน อ่านแล้วนอกจากจะได้สาระความรู้ และเห็นภาพพจน์แล้วยังได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านอีกด้วย

4.2.2 การใช้พรรณนาโรหารพรรณนาให้เห็นภาพบุคคลลักษณะและ พฤติกรรมของตัวละคร

สารคดีเรื่องชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก ผู้เขียนได้พรรณนาถึงบุคลิกลักษณะ รูปร่างการแต่งกายของนายแพทย์อชิป รวมไปถึงความรู้สึกอันยากจะสังเกตได้ว่าในขณะนั้น นายแพทย์อชิป สุญาณเศรษฐกรว่าไบหนานันรู้สึกอย่างไร ภายในห้องพิจารณาคดี ดังข้อความว่า

ผู้ชายเรือนร่างสันทัดในชุดสูทสากลสีริ่มขยับตัวเล็กน้อยแม้เป็นหน้าหนาวแต่ไบหนานันและแผ่น หลังก็เริ่มมีเหงื่อซึมด้วยความร้อนของอากาศในห้องพิจารณาคดีดวงตาหลังแว่นสายตาคอนเวกซ์เรียบเฉยยากจะหยั่งอารมณ์เบื้องลึก ซ่อนไว้ซึ่งความตื่นเต้น กิริยาภายนอกดูเยือกเย็น มั่นคงหากภายในลึก ๆ นั้นแฝงด้วยความกระสับกระส่ายคล้ายไม่แน่ใจ

(ชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก. 2543 : 120)

สารคดีเรื่องเดียวกัน ผู้เขียนได้พรรณนาถึงความรักระหว่างนวลฉวี เพชร รุ่งและ นายแพทย์ อธิปสุญาณเศรษฐกรเมื่อครั้งที่ยังคงมีความรักต่อกันอย่างหวานชื่นและพรรณนา ถึงเหตุการณ์ช่วงความรักเริ่มเปลี่ยนแปลงไปให้ผู้อ่านได้ร่วมรับรู้ด้วยกลวิธีการใช้ภาษาที่น่าอ่าน ดังข้อความว่า ดังข้อความว่า

หวานชื่นของความใกล้ชิดการปรนนิบัติเอาใจของฝ่ายหญิงการดูแลเอาใจใส่ด้วยการซื้อ เสื้อผ้าต่าง ๆ ให้อย่างดีและความบอบบางน่าทะนุถนอมของสร้อยระย้าที่ถูกรสนิยมแล้ว กฎธรรมชาติระหว่าง หญิงชายก็ดำเนินเนื่องต่อมาจากความรักใคร่ชอบพอกและเลือดเนื้ออัน ระอุร้อนของวัยหนุ่มสาวที่เร่งเร้าความ ปรารถนาความสัมพันธ์อันคู่ตัวตัวเมียระหว่างหอม ห่มกับพยาบาลสาวจึงเกิดขึ้นความหฤหรรษ์ของคืนวันหวานชื่นผ่านคล้อยไปนวลฉวีเริ่มระบม ทรนทุกข์เหมือนมีไฟสุ่มซอนในเมื่อรับรู้ว่าการร่วมหลับนอน ระหว่างหญิงชายไม่ได้เป็นหลัก ประกันว่าจะรอดหน้าไปสู่วิถีชีวิตการครองคู่อันถูกต้องตามกฎหมาย ประเพณีเสมอไปและขณะ นั้นหอมอธิปเองก็มีหญิงอื่นอยู่แล้วผู้หญิงคนนั้นมีความสัมพันธ์กันมาก่อนเธอ และพ่อแม่พี่น้อง ของหอมเองก็ยินดีรักใคร่เอ็นดู

(ชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก. 2543 : 36 - 37)

สารคดีเรื่องคนค้นชีวิตตอนซีล็บผู้สละโลก:เจ้าสาวพระเจ้า ผู้เขียนใช้การ พรรณาโวหารเพื่อกล่าวถึงความรู้สึกคร่ำครวญเสียใจด้วยความทุกข์ในการพลัดพรากของบรรดา ญาติมิตรที่ส่งเธอ ผู้ตัดสินใจดำเนินชีวิต ตามกระแสเรียกร้องของพระเจ้า แม้ในช่วงแรกยังสะท้อน ใจต่อสายใยความรักความผูกพันที่จากมา ดังข้อความว่า

เสียงร้องไห้คร่ำครวญจากพ่อแม่พี่น้องและญาติมิตรที่มาส่งยังคงระงมอยู่ด้วยทุกข์ระทมของ ความพลัดพรากที่เบื้องนอกของบานประตูช่วงขณะนั้นที่เธอสัมผัสได้ถึงภาพประทับใจที่ปรากฏอยู่ เบื้องหน้าระคนด้วยสะท้อนใจในสายใยความรักความผูกพันที่จากมาแม้ดวงตาจะเอ่อล้นด้วยหยาด น้ำตาของความตื่นตันที่ เกิดจะระงับอยู่หากยังก้าวของเธอยังคงก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงสู่วัด น้อย เขตพรตภายในของอาราม...

(คนค้นชีวิต : ค้นลึกหลากมุมชีวิตลับ . 2546 : 78)

การใช้ภาษาในการพรรณนาให้เห็นภาพบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของตัว ละครอรสม สุทธิสาครใช้ภาษาพรรณนาได้สละสลวยด้วยภาษาที่มีสีสัน ผู้อ่าน อ่านแล้วรู้สึก เพลิดเพลินกับการอ่าน เมื่ออ่านแล้วเกิดจินตนาการไปกับเรื่องราวที่ผู้เขียนนำเสนอ

4.3 การใช้ธิบายโวหารในการนำเสนอภาพชีวิต

การใช้ธิบายโวหารในการนำเสนอภาพชีวิตเป็นศิลปะการเรียบเรียงข้อความเพื่อ อธิบายหรือชี้แจงให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การอธิบายกนกเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการใด วิธีการหนึ่งใน การเขียนอธิบายจะไม่เน้นความรู้สึกและอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้เขียนเลือกการ

ใช้อธิบายไวยาธมาอธิบายขั้นตอนหรือกรรมวิธีที่เกี่ยวข้องกับภาพชีวิตของ บุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆที่อยู่ในสังคมเป็นกลวิธีที่ใช้ในการนำเสนอภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย ตอนทำแท้ง : เลือดบาปอาชญากรรมบนแพรงชีวิต? ผู้เขียนใช้การอธิบายไวยาธมาเพื่ออธิบายขั้นตอนของการทำแท้งอย่างละเอียด ดังความว่า

หนังสือ"ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำแท้งในประเทศไทย"ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการแท้งไว้ว่า การแท้งบุตรหมายถึงการสิ้นสุดของการตั้งครรภ์ก่อนที่เด็กจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้นอกครรภ์มารดาสำหรับหลักเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลกที่ใช้กันมาแต่เดิม การแท้งคือการสิ้นสุดของการตั้งครรภ์ก่อนอายุครรภ์๒๘สัปดาห์หรือเมื่อเด็กหนักต่ำกว่า ๑,๐๐๐ กรัม ในระยะหลังมานี้มีผู้เปลี่ยนนิยามของการแท้งใหม่โดยถือว่าการแท้งคือการสิ้นสุดของการตั้งครรภ์เมื่อต่ำกว่า๒๐สัปดาห์หรือเมื่อเด็กหนักต่ำกว่า ๕๐๐ กรัมส่วนการแท้ง เมื่อครรภ์อยู่ระหว่าง๒๐-๒๗สัปดาห์หรือเมื่อเด็กหนักระหว่าง ๕๐๐ - ๙๙๙ กรัม นั้นกลับเรียกเสียใหม่ว่าการคลอด"Immature" ทั้งนี้เพราะเด็กในอายุครรภ์ช่วงนี้มีโอกาสรอดได้เนื่องจากความก้าวหน้าทางการแพทย์ในการเลี้ยงดูเด็กก่อนการแท้งแบ่งออกเป็นสองลักษณะคือ

1. การแท้งเอง
2. แท้งจากการกระทำ

การแท้งเอง หมายถึง การแท้งที่เกิดเหตุต่างๆที่ไม่เกี่ยวกับการกระทำโดยตั้งใจจะให้เกิดการแท้งอุบัติเหตุของการแท้งเองมีประมาณ๑๐เปอร์เซ็นต์ของการตั้งครรภ์ทั้งหมดการแท้งเองเกิดได้สองแบบคือการแท้งในรายที่เด็กยังมีชีวิตและไม่มีคามผิดปกติแต่แท้งเพราะความไม่สมบูรณ์ของมดลูกหรือสภาพแวดล้อม เช่น ปากมดลูกปิดไม่ได้ดี หรือมารดามีไข้สูง ฯลฯ

ส่วนแท้งจากการกระทำแบ่งออกเป็นแท้งที่กระทำเพื่อการรักษาและแท้งที่กระทำโดยผิดกฎหมายการทำแท้งเพื่อการรักษาหมายถึงการทำแท้งในกรณีที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้ซึ่งกฎหมายปัจจุบันได้เปิดเงื่อนไขให้ทำแท้งได้อยู่ ๒ กรณี ดังมีปรากฏในมาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

1. เป็นเรื่องจำเป็นต้องกระทำเพื่อสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์
2. หญิงตั้งครรภ์เนื่องจากตกเป็นเหยื่อของการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ เช่น ถูกข่มขืนหรือถูกล่วงลวงชักพาไปเพื่อการอนาจาร

ส่วนการแท้งผิดกฎหมายอนุญาตซึ่งส่วนมากเหตุผลในการกระทำได้แก่เหตุผลในด้านเศรษฐกิจและสังคม

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย. 2539 : 140 - 141)

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย ตอนหอมเสน่ห์: ทางออกของความป่วยใจในสังคมเมือง ผู้เขียนได้อธิบายวิธีการทำเสน่ห์แบบไทย ๆ หลากหลายวิธี ทั้งยังเปรียบเทียบถึงการทำเสน่ห์ของอาจารย์แต่ละคนจะมีเคล็ดวิธีการทำที่แตกต่าง ดังข้อความว่า

วิธีทำเสน่ห์แบบไทย ๆ นั้นมีมากมายหลายสิบวิธี แต่ละอาจารย์ก็มีวิธีการทำไม่เหมือนกัน บางวิธีเป็นสิ่งที่กระทำมาแต่โบราณและยังคงใช้กันมาถึงปัจจุบัน แต่บางวิธีก็ไม่นิยมใช้กันแล้ว เพราะไม่เหมาะกับยุคสมัย ดังเช่น

หงส์ร่อนมั่งกรร่า เป็นตำรับเสน่ห์ที่เมียทำให้ผัวหลงเมื่อหุงข้าวสุกแล้วก็ยกหม้อข้าวมาตั้งแล้วเปิดฝาหม้อออก ยืนต่างขาคร่อมเหนือหม้อข้าวที่มีควันกรุ่นนั้น ตำรับเดิมต้องนั่งโง่งกระเบน เมื่อยืนต่างขาคร่อมเหนือข้าวแล้วก็ปลดกระเบนผ้านุ่ง เอามือซ้ายจับปลายชายกระเบนให้สูงเชิดขึ้น เอามือขวาจับชายผ้านุ่งให้กางออก ทำนี้เองคงจะเป็นที่มาของหงส์ร่อนมั่งกรร่า เมื่อไอของข้าวมาถูกตัว กระทบความเย็นเข้าก็กลายเป็นหยดน้ำผสมหยดเหงื่อหยดต้ง ๆ ลงไปในหม้อข้าว แล้วก็เอาข้าวปากหม้อนี้ให้ผัวกิน ทั้งนี้โดยมีคาถากำกับอยู่ด้วย

ช่างประสมโคลงเป็นยาเสน่ห์ทำให้ผัวกินอีกตำรับหนึ่งกรรมวิธีคือให้ลงอาบน้ำในอ่างให้ดูขี้โคลแรง ๆ โดยเฉพาะขี้โคลนแห้งคือได้อ่างมาและรักแร้เมื่ออาบน้ำเสร็จแล้วก็ตั้งทิ้งให้ตกตะกอน แล้วเทน้ำออกตะกอนนั้นไปตากแดดจนน้ำแห้งเก็บตะกอนนั้นไว้ทำเช่นนี้จนครบ๗ครั้งเมื่อได้ตะกอนขี้โคลนในตัวพอสมควรลูกสวาดมาหนึ่งลูกเอาเหล็กแหลมเจาะตรงขั้วค่อย ๆ แกะเอาเนื้อในออกแล้วเอาขี้โคลนที่เก็บไว้นั้นบรรจุเข้าข้าง ในลูกสวาดเอาขี้ผึ้งยาตรงรูให้แน่นมิดชิดบางตำรับไม่ได้ใช้เฉพาะโคลนจากตัวเราเท่านั้นแต่ให้เอาโคลนเสมาโคลนเสา ตะลุงช่างประสมยัดลงในรูเม็ดสวาดด้วยแล้วกลืนเม็ดสवादเข้าไป เม็ดสवादนี้จะไม่ย่อยเมื่อถ่ายออกมาให้เอาเม็ดสवाद ไปชำระล้างให้ สะอาดแล้วเอาเม็ดสवादเผาไฟ เม็ดสवादจะดำเป็นถ่านให้นำไปบดให้ละเอียดนำไปเสกคาถาแล้วไป ผสมในกับข้าวหรือน้ำให้ผัวกินจะหลงรักเราติดนักแล้วกันว่าวิธีแก้ยาเสน่ห์ขนานนี้ต้องให้ผู้ถูกกินน้ำได้ท้องเรือจ้าง ๗ ท่า หรือครบ ตะใคร้โบเสมาโบส ๗ โบส

น้ำมันพราย ยาเสน่ห์ชนิดนี้ผู้ชายมักนิยมทำให้ผู้หญิงรักหมอมือที่ทำน้ำมันพรายต้องคอยสืบดูว่าใครที่ตายโหงหรือตายทั้งกลมตามธรรมเนียมไทยคนตายแบบนี้นิยมฝังไว้ก่อนเมื่อรู้ว่าฝังที่ไหนก็เข้าไปทำพิธีในตอน ดึกสงัดนั่งบริกรรมปากหลุมและเวลาขุดฝักก็ตั้งว่าคาถาหลังจากนั้นจึงว่าคาถาปลุกผีขึ้นนึ่ง แล้วเอาเทียนลงใต้คางผีหาภาชนะรองน้ำเหลืองหยดลงมา ใช้ดีดใส่ใครทำให้คนนั้นหลงรัก ผีที่ตายแบบนี้ดูนัก หากหมอมือทำไม่เก่งกล้าจริง อาจมอดม้วยเอาได้ง่าย ๆ

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมองของหญิงไทย. 2539 : 201 - 208)

สารคดีเรื่องดอกไม้ราตรีสินคำมีชีวิต ผู้เขียนใช้อธิบายโวหารเพื่อ

อธิบายเรื่องราวของคาราโอเกะซึ่งเป็นความบันเทิง ของคนกลางคืนที่กำลังนิยมกันมากในหมู่นักเที่ยวกลางคืน ผู้เขียนอธิบายว่าร้านคาราโอเกะแบ่งออกเป็นหลายระดับ มีตั้งแต่ร้านที่อยู่กลางทุ่งมุงหลังคาจากจนกระทั่งถึงคาราโอเกะระดับหรูมีผู้หญิงสวยนั่งเป็นเพื่อน คูย มีห้องจัดไว้เป็นสัดส่วน ดังข้อความว่า

คาราโอเกะจะเป็นความบันเทิงของคนกลางคืนในรูปแบบใหม่ที่ระบาดไปทั่ว หัวระหงสนองรสนิยมของคนชอบร้องชอบฟังเพลงมีหลากหลายระดับนับแต่คาราโอเกะบ้านนอกที่ร้านตั้งอยู่กลาง

ห้องทุ่งเป็นเพิงเปิดโล่งมุงหลังคาจากรับลมทุ่งมีเพียงตู้เพลงเปิดดั่งลั่นมีเหล่ายาบริการไม่มีผู้หญิง พนักงานที่โหนมานั่งนอกจากเจ้าของร้านสาวใหญ่บางที่อาจมีลูกสาววัยรุ่นมาช่วยเสิร์ฟเหล่าเป็นเพื่อนพูดคุยไม่มีการออพร้านไหนแม่ค้าเจ้าของร้านสวยหรือลูกสาวสวยพราวเสน่ห์ได้หนุ่มลูกทุ่งก็จะมากันตรึมแข่งกันจีบหวังพิชิตใจสาวสวยได้ของร้านมาจากการขายเหล่ายาปลาบั้งและอาหารบางแห่งเป็นร้านห้องแถวเล็ก ๆ คูหาเดียวมีเพียงตู้เพลงเพียงหลังเดียวโต๊ะ๒๓ตัวมีผู้หญิงคนสองคนให้นั้นดื่มเป็นเพื่อนเขยิบขึ้นมาจนถึง คาราโอเกะระดับหรมี่ผู้หญิงสวยดูมีระดับนั้นเป็นเพื่อนคุยหรือเพื่อนร้องเพลงมีห้องวีไอพีห้องพิเศษเฉพาะ ไว้บริการแขกนับสิบห้อง

(ตอกไม้รัตริลินคำมีชีวิต. 2546 : 159)

ในสารคดีบางเรื่อง อรสม สุทธิสาคร ต้องนำเสนอข้อเท็จจริงในเชิงวิชาการ โดยมีการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งวิทยากรต่าง ๆ แล้วนำมาเรียบเรียงให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงวิธีการ และขั้นตอนของเรื่องราวหรือกรรมวิธีต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งเรื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์ และจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ทั้งนี้อรสม สุทธิสาครต้องการให้ผู้อ่านรับกรรมวิธีของการกระทำบางอย่างอันน่าหวาดกลัวหรืออาจเป็นภาพที่น่าสังเวช ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเรื่องที่น่าเสนอ และอรสมก็เลือกใช้กลวิธีการเสนอภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมและน่าใจ

5. การอ้างอิงข้อมูลที่สัมพันธ์กับชีวิต

การอ้างอิง หมายถึง การที่ผู้เขียนสืบค้นข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ เพื่อนำมาสอดแทรกและเรียบเรียงลงในเนื้อเรื่องสารคดีเพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงสาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องและประเด็นที่จะนำเสนอการอ้างอิง สารคดีต่างจากงานเขียนทางวิชาการที่ไม่ต้องมีเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมแต่สามารถระบุเนื้อหาได้เลยหรือไม่ก็เขียนคร่าว ๆ ว่ามาจากหนังสืออะไรใครเป็นคนเขียน

งานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาครเป็นงานเขียนสารคดีที่น่าหลักฐานที่เป็นข้อเท็จจริงมาอ้างอิงเพื่อช่วยให้เนื้อเรื่องมีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบเรื่องราวและข้อเท็จจริง

สารคดีเรื่องเจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังฉากชีวิตหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงรพีพัฒน์ ผู้เขียนได้สืบค้นข้อมูลจากเอกสารอ้างอิง เพื่อนำมาช่วยเสริมข้อมูลอันเกี่ยวข้องกับตัวละคร ซึ่งทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังในเรื่องผู้เขียนมีการอ้างอิงหลักฐานเอกสารจากหน่วยงานราชการ เรื่องการหายตัวไปของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงรพีพัฒน์ ดังข้อความว่า

สำเนาที่ ๖๓๕๐
ที่ ๔๓๘/๑๐๘๒๕

รับวันที่ ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๗๔
กระทรวงมหาดไทย

วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๗๔ แจ้งความมายังมหาเสวกเอกเจ้าพระยามหิธรราชเลขาธิการได้มาแจ้งแก่ข้าพเจ้าว่าหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงรพีพัฒน์ซึ่งรับราชการอยู่กรมสาทรณสุขได้หายไปจากบ้านตั้งแตกลางคืนวันที่ ๒๑ และก่อนที่จะไปนั้นได้บอกหม่อมเจ้าไชแสงรพีว่าจะต้องไปราชการตรวจการสุขาภิบาลที่จันทบุรีโดยคำสั่งทางราชการและให้หม่อมเจ้าไชแสงรพีดูสารตรากระทรวงมหาดไทยในเรื่องนี้ด้วยครั้นเมื่อไปแล้วได้มีหนังสือภาษาอังกฤษทิ้งไว้ให้แก่ หม่อมเจ้าไชแสงรพีเป็นใจ ความว่าไปครั้งนี้อาจจะไปเลย ไม่กลับ

เมื่อสอบได้ความว่าทางกระทรวงมหาดไทยมิได้สั่งให้ไปราชการตั้งอ้างและปรากฏว่าหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงได้ลาพักทางกรมสาทรณสุข๓วันไม่มีเรื่องให้ผู้ใดได้สั่งให้ไปราชการกรณีจึงทำให้เป็นไปว่าหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงได้ทำสารตราปลอมขึ้นและเมื่อปรากฏว่าเรือจันทบุรีมีกำหนดออกไปในเที่ยงวันนั้นแล้วข้าพเจ้าจึงได้มีโทรเลขลับส่งไป ยังสมุหเทศาภิบาลมณฑลจันทบุรี ว่าถ้าหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงไปในที่นั้นให้จับและคุมตัวส่งกลับ แต่ให้ทำโดยละม่อมมิให้อื้อจาวครั้นต่อมาสืบความได้ว่าหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงได้ลงเรือฮิรัมิไปฮ่องกงหาใช่ไป จันทบุรีไม่มูลกรณีที่เป็นเหตุให้หม่อมเจ้าอากาศดำเกิงไปครั้งนี้ยังไม่ปรากฏแจ้งชัดแต่คาดคะเนได้ว่าคงเป็นเรื่องหนี้สินหรือมิฉะนั้นก็เป็นโรคจิตดี

(เจ้าชายนักประพันธ์ : เบื้องหลังฉากชีวิตหม่อมเจ้าอากาศดำเกิงรพีพัฒน์. 2530 : 141 - 145)

สารคดีเรื่องนักฝันคนกล้า อ.อุตากร ผู้เขียนนำจดหมายมาเป็นข้อมูลอ้างอิงแสดงให้เห็นข้อเท็จจริงและความน่าเชื่อถือได้เป็น และเป็นการแสดงให้เห็นถึงสัมพันธ์กับภาพชีวิตตอนที่ อ.อุตากร เขียนเรื่องสั้นเรื่องสัญญาตฤณมิต มีผู้อ่านได้ส่ง จดหมายมาถึงมีทั้งคำชมและคำตำหนิตั้งข้อความว่า

จากจดหมายเหล่านั้นมีทั้งดอกไม้มาลัยและเสียงก่นด่ายับเยินด้วยอารมณ์ระอเฉียบแรง เรื่อง“สัญญาตฤณมิต”ของอ.อุตากรซึ่งเป็นผู้ชนะการประกวดเรื่องสั้นโบว์สีฟ้าของสยามสมัย ใน เรื่อง “ตึกกรอส” มาแล้วเป็นเรื่องที่ดีมาก ดิฉันขอชมเชยมายัง อ.อุตากร ผู้เขียนด้วยอย่างจริงใจ “สัญญาตฤณมิต” ถูกใจดิฉันอย่างยิ่ง จึงอดใจไว้ไม่เขียนมาชมเชยผู้เขียนไม่ได้ อย่างเด็ดขาด โปรดกรุณาส่งคำชมเชยของดิฉันพร้อมด้วยช่อมะลิ ๑ ช่อ ให้แก่ผู้เขียนด้วยจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง ดิฉันหวังว่าจะได้อ่านเรื่องของ อ. อุตากร ในสยามสมัย ไปอีกในเร็ววันนี้

ดาว ดวงใจ

กระท่อมดวงใจ นครพิงค์

ในฉบับล้นทันใดที่ได้อ่าน “สัญญาตฤณมิต” ของ อ.อุตากรจดหมายตีเตียนฉบับแรกก็ถูกเขียนขึ้น เพราะอะไรทำให้อ.อุตากรเขียนเรื่องอย่าง“สัญญาตฤณมิต”หากว่ามันเป็นอารมณ์อันล่องลอยตาม ธรรมดาของนักประพันธ์ หรือความรู้สึกอันรุนแรงในแง่ชีวิตดั่งเช่นนักประพันธ์บางท่านแล้ว อ.อุตากร ก็ออกจะมีความฝันล่องลอยเพื่อเจ้า อยู่สักหน่อย เรียกได้ว่าถึงขั้น “วิกล” หรือ “บ้า” ที่เดียว

เราไม่เข้าใจว่าอ.อุตากรเป็นอะไรไป?ทำไมเขาจึงเขียนเรื่องอย่างนั้นหรือความสำเร็จอัน

ใหญ่ยิ่งที่ไว้รับทำให้เรามองว่าวุ่นจนลืมตัวลืมเกียรติที่ได้? จะเป็นเพราะอะไรก็ตามที่ทำให้ อ.อุदार เขียน “สัญชาตญาณมิด” เราลงความเห็นกันว่ามันเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกจากสมองวิกอลของ ผู้เขียนทั้งสิ้น

ระวังให้ตีหนอยอ.อุदारพลาดก้าวนี้เป็นก้าวแรกหากยังคงไม่ยอมเปลี่ยนทางเดินเขาก็จะ เสื่อม ชื่อเสียงและสยามสมัยเองก็จะประสบความพินาศเพราะทุกคนพากันยกย่องสยามสมัย ว่าเป็นเมื่อกาขึ้นที่ดี ที่สุดแล้วเมื่อไม่สมคำคำชมเชยจะมีประโยชน์อะไรที่จะอ่านกันต่อไปอีกมี แต่จะดึงความรู้สึกฝ่ายต่ำเข้ามา ครอบงำผู้อ่านให้เสื่อมเสียตาและสมองเปล่า ๆ

วัชรา เพลินจิต บางกะปิ

(นักฝันคนกล้า อ.อุदार. 2532 : 42 - 43)

สารคดีเรื่องเดียวกัน ผู้เขียนได้แทรกหลักฐานอ้างอิงในรูปแบบบันทึกส่วนตัวของ อ.อุदार อันเป็นคำยืนยันของอ.อุदारที่บอกถึงลักษณะนิสัยว่าเป็นคนมีมานะพยายามเพื่อให้ ผู้อ่านได้ทราบ ความเป็นตัวตนของอ.อุदार ดังความว่า

...จงเข้าใจให้ถูกต้องเสียบัดนี้เถิดว่าไม่มีอะไรที่เป็นไปอย่างจริงจังแม้แต่น้อยทุกอย่างที่เห็น อย่างหนึ่งในวันนี้แต่อีกวันหนึ่งหากไม่ผิดไปจากเดิมก็อย่างน้อยจะแปลงไปบ้าง...หากคำขวัญ“ทุก อย่างเป็นอนิจจัง”จะถูกพาขึ้นมาพิจารณา มันจะได้รับผลอย่างสมหมายจำไว้เถิดความจริงเป็นเช่น นี้ เช่นนี้จริงๆ!

รถยนต์ขณะวิ่งเรียบไปบนถนนอันราบสนิทโดยเร็วมากเท่าใด เมื่อมีสิ่งใดมาขวางหน้า แม้ ที่สุดที่บ่อเพียงเล็กน้อยมันก็มีอำนาจพอที่จะให้รถชะงักเช่นเดียวกันขณะที่ชีวิตกำลังเลื่อนไปอย่าง เรียบๆ แน่ที่สุด เมื่อมีสิ่งมา กั้น นอกจากชีวิตที่กำลังเลื่อนไปอย่างเรียบๆ แน่ที่สุด เมื่อมีสิ่งมา กั้นนอกจากชีวิตจะชะงัก ทุกอย่างที่มีชีวิตเป็นเครื่องนำจะต้อง “สะเทือน” ถูกแล้ว “สะเทือน” อย่างรุนแรงหลายเท่ากัน....

ฉันไม่ได้แสดงความอ่อนแอออกมาด้วยบันทึกนี้ดอก ฉันก็คนหนึ่ง ๑๐ นิ้ว แม้ขาจะพิการ แต่สมองของฉันมิได้พิการไปด้วย อย่างไร จำไว้ ฉันดิ้นรนต่อไป หากเบื้องบนได้ขีดเส้นของ เราไปเบื้องต่ำ ขาฉันพิการ ถูกแล้ว แต่สมองฉันไม่ได้พิการ...วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๕

(จากตอนหนึ่งของบันทึกส่วนตัว อ.อุदार)

(นักฝันคนกล้า อ.อุदार. 2532 : 43 - 44)

สารคดีเรื่องชีวิตรักนวลฉวี: ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก ผู้เขียนใช้ การอ้างอิงจดหมายที่นวลฉวี เพชรรุ่ง ที่เขียนแล้วขอให้นายประโยชน์รัตนคุปต์นำจดหมายไปให้ นายวงศ์ กัลป์ยานคุปต์ พร้อมทั้งใบรับรองแพทย์เพื่อนำไปยื่นในตีสและฟ้องศาลในคดีอาญาและ ฟ้องแพ่งขอค่าเลี้ยงดูจากนายแพทย์อธิป สุญจนเศรษฐกรจดหมายฉบับนี้นับเป็นหลักฐานสำคัญ ชั้นหนึ่งทำให้งานเขียนของผู้เขียนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังข้อความว่า

เนื่องจากหมออธิปผิดคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ปฏิเสธการเลี้ยงดูต่อหน้าบิดาต่อมาในวันที่ ๑๕ กรกฎาคมซึ่งเป็นวันในระหว่างพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลรถไฟ นวลฉวีได้โทรศัพท์ไปหานาย ประโยชน์ รัตนคุปต์พนักงานพัสดุแผนกธุรการโรงงานยาสูบให้ไปหาที่โรงพยาบาลรถไฟบอกว่

ถูกหมออธิปทำร้ายไม่มีใครไปเยี่ยมเยียนนายประโยชน์ได้รับเยี่ยมฉนวนฉวีในบ่ายวันนั้นฉนวนฉวีเล่าให้ฟังว่าได้โดนหมออธิปทำร้ายร่างกาย ต้องการฟ่องหย่า ขอให้นายประโยชน์นำจดหมายไปให้นายวงศ์ กัลป์ยานคุปต์ ที่สำนักงานทนายความเสนีย์ ปราโมช เพื่อดำเนินคดีจดหมายมีข้อความดังนี้

“คุณวงศ์จะได้มอบใบความเห็นแพทย์มาพร้อมนี้ขอให้คุณวงศ์จัดการแจ้งทางโรงพยาบาลไทย และ จัดการตามกฎหมายให้ด้วยเพราะทางผู้ใหญ่ของสามีดิฉันและตัวสามีดิฉันเองปฏิเสธที่จะรับเลี้ยงดูทั้งสิ้น กลับทั้งจะทำเรื่องฟ้องหย่าตัวแม่ดิฉันจะไม่มีความผิดหากจะไม่เป็นผลดีทางโรงพยาบาลขอให้คุณวงศ์ยื่นโนติสและฟ้องศาลให้ได้เลยในคดีอาญาและฟ้องเรียกค่าเลี้ยงดูในการเจ็บป่วยไปด้วย

“ในคดีแพ่งถ้าไม่เป็นผลให้ฟ้องหย่าเรียกค่าเลี้ยงดูเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท ไม่ต่ำกว่า ๘๐๐ บาทจากเงินเดือนจริง และรายได้อื่น ๒,๐๐๐ บาทประมาณนั้น จนกว่าดิฉันจะแต่งงานใหม่...”

ฉนวนฉวี

(ชีวิตรักฉนวนฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก. 2543 : 47- 48)

สารคดีเรื่องคุณ : ชีวิตในพันธนาการ อรสม สุทธิสาครได้แทรกความรู้ทางด้านภาษาเกี่ยวกับคำสแลงคนคุก โดยอ้างอิงมาจาก บทความเรื่อง “คำสแลงคนคุก” ของ นัทธี จิตสว่าง ดังข้อความว่า

ภาษาที่ใช้กันในกลุ่มผู้ต้องขังหรือสังคมคนคุกเรียก“ภาษาม้า”เป็นภาษาเฉพาะของชาวคุกยากที่คนภายนอกจะฟังเข้าใจตัวอย่างเช่นคำว่าแดงจะเรียกกันว่าแรงดุงนายเรียกโลนุยไปเรียกโลปุยไม่เพียงแต่ภาษาม้าเท่านั้นในนี้ยังมีคำสแลงอีกมากมายที่เป็นคำศัพท์เฉพาะรับรู้กันในกลุ่มสังคมที่นี้ ฉายา เมื่อเริ่มเข้าไปในคุก ผู้ต้องขังเข้าใหม่จะได้รับสมญาโดยอัตโนมัติว่า“หมูสนาม”หรือไม่กี่“ไอ้เอ้อไอ้ป่อง” เพราะท่าทางเป็น ๆ บางทีก็เรียกว่า“น้องใหม่ ๆ”คนมาใหม่มักมีตาดำด้านจึงง่ายต่อการ ถูกหลอกถูกอำได้สารพัดเช่นอาจถูกอำว่า“สิ้น” ซึ่งหมายถึงเมียมีชู้ไปแล้วน้องใหม่บางคนอาจเก่ามาจากที่อื่นจึงกลายเป็น “ หมูกระดุก” วนผู้ต้องขังที่อยู่นาน ๆ ก็เรียก “เก่า” หรือ “เขี้ยวลากดิน” เพราะเล่ห์เหลี่ยมจัดบางครั้งอาจถูกเรียก “เก่าซิม”เพราะแกล้งทำซิมแต่แท้จริงแล้วซันซิงเหลือหลาย ถ้าถูกเรียก “หมากแก่” หรือ “แด้มแก่” หมายถึงคนนั้นมีแด้มคูในการเดินหมากหรือเปิดเกมชั้นสูง เช่นรู้จักทำตัวเองให้รอดพ้นจากการทำงานหนักต่อเจ้าหน้าที่ทำงานเอาเป็นเอาตายลับหลังอีกอย่างเป็นพวกกะล่อนตรงข้ามกับพวก“หัวหอม”ที่เป็นขวัญใจของผู้ต้องขังเข้าใหม่เพราะคอยแนะนำข้อกฎหมายคดีความ

หากเป็นพวก “ขาใหญ่” ในคุกหญิง จะเรียก “เจ้าแม่” ตรงข้ามกับพวก“ขาลีเก”หรือ“ผีไร้ญาติ” ซึ่งเป็นพวกตัวคนเดียวไร้ญาติและสำหรับพวก“พ่อค้า”การลักลอบแข่งลิ้ค้าขายกันในคุกเรียกว่าการค้าขายใน“ตลาดมืด”มีการดำเนินธุรกิจหลายแบบทั้งซื้อขายแลกเปลี่ยนแต่เป็นการซื้อขายกันโดยไม่มีตัวเงิน เช่น ซื้อขายกันโดยบุหรีซึ่งเรียกว่า “ข้าวหลามน้อย” หรือโดยบัญชีในสมุดเบิกเงิน เป็นต้น บุหรีบางที่เรียกว่า “ตัว” หรือเรียก “แก่ง”ซึ่งหมายถึง ไบยาสูบที่นำมาขายกับใบทองแห้งหรือกระดาษเพื่อสูบ

สิ่งของต้องห้าม การลักลอบทำเมื่อโอกาสอำนวยคือเล่นพนัน เช่น เล่นมวตุ้ หรือเล่นไฟ

ไฮโล โดยต้องมีพวก “เร” หรือ “เรดาร์” คอยดูต้นทางให้ผู้ต้องขังคนอื่นเล่นการพนันหรือทำในสิ่งผิดกฎระเบียบอื่นๆ เช่น สูบกัญชา หรือ “ฮีสมิง” ในเรือนจำภาคอีสานเวลาที่เจ้าหน้าที่มา พวกนี้จะส่งเสียงว่า “ซาหน่อ” หมายถึงนายมา และ “ซาหลบ” หมายถึงให้หลบไป นอกจากนี้ยังมีการลักลอบอื่นๆ เช่นพวก “เรือ”คือพวกลักลอบนำยาเสพติดเข้าเรือนจำ ไม่ว่าจะเป็น “เนื้อ” (กัญชา) “อีขาว” หรือ “ตัว” (เฮโรอีน) หรือ “น้องดำ” (ฝิ่น) การลักลอบนี้บางคนเรียกว่า “เซฟ” หรือถ้าเข้าโดยอาศัยเจ้าพนักงานเรียก “ซี้สิงห์” ส่วนพวก “เด็ก” หมายถึงพวกที่ติดยาจนอมแงมมักชอบกินของหวาน จนมีการตั้งฉายาว่าพวก “ติดหวาน” เวลาเสพแล้วเกิดเมา อาการเมายา เรียกว่า “เพียบ”

เรื่องเพศในเรือนจำชายคำว่า “เลี้ยงน้อง”หมายถึงการเอาอกเอาใจผู้ต้องขังเพื่อมาเป็นเครื่องบำเรอทางเพศ โดยเรียกคนที่ชอบผู้ชายด้วยกันว่า “ติดเหลือง”และเรียกผู้ต้องขังชายที่เล่นบทผู้หญิงว่า “น้อง”สำหรับคนที่หาทาง ระบายความเหงาด้วยการเขียนจดหมายหามิตรกับเรือนจำหญิงเขียนถึงหญิงภายนอก เรียกว่า “เล่นมิตร”

การทำงาน ในเรือนจำภาคอีสาน เรียกพวกอุ้งงานชอบเดินไปเดินมาว่า “สาย” ส่วนผู้ต้องขังที่เกเร ชอบรังแกผู้อื่นเรียกว่า “หนังเค็ม”เป็นการเปรียบเทียบผู้ต้องขังพวกนี้กับเนื้อชนิดหนึ่งของชาวอีสานที่ใช้ตากแดดทำเค็มซึ่ง เหนียวมาก หมายถึงแก้ไขอบรมยากมากเกรมมาก

เจ้าพนักงานในคุกชายจะเรียกผู้คุมว่า “นาย”ส่วนคุกหญิงเรียก “คุณ”หรือ “แม่”ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ให้ความเคารพเจ้าหน้าที่แต่ถ้าผู้คุมไม่ดีก็อาจโอนผู้ต้องขังตาหรือนินทาได้เช่นภาคอีสานจะตำผู้คุมที่ชอบเอาของของ ผู้ต้องขังว่า “อีปอก” ถ้ามีการเรียกเอาของไปให้เจ้านาย เรียกว่า “ตระลุกกึก”

คำสแลงเหล่านี้ นักสังคมวิทยาชาวอเมริกันคนหนึ่งกล่าวไว้ว่าเป็นเสมือน “แผนที่ของสังคมคุก” สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของคนคุกได้เป็นอย่างดีแน่นอนที่ว่ามันได้สะท้อนวิถีชีวิตของคนคุก... โลกอันเป็น แดนสนธยาสำหรับค

(คุก : ชีวิตในพันธนาการ. 2540 : 61 - 62)

สารคดีเรื่องสนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมุมมืดของหญิงไทย ตอนทำแท้ง:เลือดบาป อาชญากรรมบนแพรงชีวิต? อรสม สุทธิสาครได้สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำแท้งว่ามีหลากหลายวิธีที่พิสดารจากหมอเถื่อนถึงหมอปริญญา โดยอ้างอิงข้อมูลจากหนังสือ “ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำแท้งในประเทศไทย” ดังความว่า

วิธีพื้นบ้านที่ใช้กันอยู่มิหลายวิธีที่พิสดารพิลึกเช่นผู้ประกอบการทำแท้งเชื้อสายเขมรคนหนึ่งอ้างว่าใช้รากไม้ใส่ในช่องคลอดแต่ไม่เปิดเผยเป็นรากไม้ขนาดโตบอกแต่ว่าเป็นรากไม้ที่หายากบางรายใช้ ดันหญ้าหรือกิ่งไม้อ่อนๆสอดเข้าไปในช่องคลอดพบในจังหวัดภาคใต้ผู้ทำเป็นชาวไทยมุสลิมซึ่งมีเวทมนตร์คาถาประกอบด้วยเกือบทุกรายวิธีแปลกที่อธิบายด้วยเหตุผลทางการแพทย์ได้ยากอีกวิธีหนึ่งก็คือการเสก หมากให้หญิงที่ตั้งครรภ์เคี้ยวและกลืนลงไปเลย ผู้ใช้วิธีนี้ยืนยันว่าจะแท้งภายใน ๑-๗ วันส่วนใหญ่ วิธีนี้พบมากในจังหวัดภาคใต้

นอกจากนี้ยังมีการบีบนิ้วซึ่งเป็นวิธีที่แพร่หลายในทุกภาคแต่ในภาคเหนือมีผู้มีวิธีนี้มากกว่าภาคอื่นๆแม้ว่าเคล็ดลับในการบีบจะแตกต่างกันบ้างในแต่ละบุคคลแต่กลวิธีส่วนใหญ่มักคล้ายคลึง

กันคือให้คนไข้นอนหงายชันเข่าหนุนกันให้สูงใช้มือยกมดลูกให้ลอยขึ้นและบีบให้ก้อนเลือดแตกบางรายอาจใช้ สันเท้ายันบริเวณปากช่องคลอดด้วยโดยอ้างว่าจะช่วยให้มดลูกลอยตัวสูงขึ้นวิธีนี้อาจทำให้เลือดออกเลยภายในวันเดียวหรือบางครั้งก็ต้องทำซ้ำกันหลายครั้งการใช้วัสดุแข็งสอดผ่านทางช่องคลอดเข้าไปทำลายเยื่อหุ้ม เด็กและใช้มือบีบคั้นควักเอาตัวเด็กออกพร้อมทั้งให้กินน้ำมันตับปลาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือบางรายไม่ต้องใช้วัสดุแข็งช่วยใช้มือเพียงอย่างเดียวร่วมกับคาถาหรือน้ำมันดีปลงเข้าไปทำแท้งทางช่องคลอดวิธีนี้ พบทางภาคใต้บางวิธีใช้เครื่องมือแพทย์บางชิ้นวิธีหนึ่งซึ่งพบทั้งในภาคเหนือภาคตะวันออกเฉียงเหนือภาค กลางคือการฉีดสารบางอย่างเข้าไปในมดลูกโดยผ่านทางท่ออย่างที่ปกติใช้สวนปัสสาวะหรือท่อพลาสติก สำหรับให้น้ำเกลือโดยสอดเข้าไปนั้นมีหลายอย่างตามแต่ผู้ใช้จะคิดค้นขึ้นได้แก่น้ำต้มสุกน้ำเกลือน้ำกลั่นซึ่ง อาจละลายยาควินินหรือยาเม็ดฮอร์โมนประเภททดสอบการตั้งครรภ์ร่วมไปด้วยในบางรายก็ใช้น้ำตาลกลูโคส น้ำยาฆ่าเชื้อโรค เช่น ไลโซลเดทตอลแอลกอฮอล์หรือแม้แต่ไขมันเบนซินก็มี ผู้ใช้

บางรายไม่บอกส่วนผสมของยาแต่บอกว่ามีหลายชนิดตั้งแต่ราคาถูกไปจนถึงราคาแพงตามจำนวนสมนาคุณของผู้รับบริการบางรายก่อนฉีดสารเข้ามดลูกมีการใส่เครื่องมือขูดมดลูกเข้าไป ความรอบๆโดยเชื่อว่าจะทำให้รกร่อนออกผนังมดลูกและมีการฉีดยาลมเบ่งซึ่งเข้าใจว่าเป็นยาประเภทที่ทำให้มดลูกบีบรัดตัว ช่วยด้วยถ้าผู้รับบริการมีกำลังน้อยอาจมีการให้น้ำเกลือร่วมด้วย กลุ่มผู้ประกอบการทำแท้งประเภทนี้ นับได้เป็นกลุ่มที่ค่อนข้างทันสมัย เพราะเกือบทุกรายมีการให้ยาปฏิชีวนะหรือยาแก้อักเสบภายหลังการทำ

แท้งการใช้ครีมชื่อยูดิสเข้าไปในช่องคลอดเป็นวิธีเฉพาะของผู้ประกอบการขายบางรายและการขูดมดลูกตามวิธีการแพทย์แผนปัจจุบันมีใช้อยู่ทุกภาคส่วนมากทำโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับพยาบาลและ บุรุษพยาบาลกรรมวิธีการทำแท้งที่วงการแพทย์แผนปัจจุบันนิยมใช้ทำมีอยู่หลายวิธี สำหรับเลือกใช้ให้เหมาะสมกับอายุของครรภ์ ดังนี้

1. การปรับประจำเดือนเป็นวิธีที่ใช้ในครรภ์ไม่เกิน 6 สัปดาห์วิธีนี้กระทำโดยใส่ท่อพลาสติกขนาดเส้นรอบวง ๘ มม. สอดผ่านทางปากมดลูกเข้าไปดูดเอาสิ่งที่อยู่ในโพรงมดลูกออกจนหมดเครื่องมือที่ใช้ดูดมี ลักษณะเหมือนกระบอกลดขนาดใหญ่วิธีนี้ทำได้ง่ายใช้เวลาไม่เกิน ๕ นาทีและมีอาการแทรกซ้อนน้อยมากหลังทำจะมีเลือดออกประมาณ ๓ วันเหตุผลที่เรียกวิธีนี้ว่าการปรับประจำเดือนคงทำนองเดียวกับการใช้ยาขับเลือดเมื่อประจำเดือนขาดของสตรีไทยในชนบท เพราะหลังทำวิธีนี้จะมีเลือดออกอยู่ ๒-๓ วัน

2. การขูดมดลูกเป็นวิธีเก่าที่ยังใช้ได้ผลดีวิธีนี้จะทำได้ง่ายและปลอดภัยภายใน ๑๒ สัปดาห์แรกของการตั้งครรภ์ภายหลังครรภ์ ๑๒ สัปดาห์ไปจนถึงครรภ์ ๑๖ สัปดาห์การขูดมดลูกที่ยังพอทำได้แต่จะต้องทำโดย ผู้เชี่ยวชาญเป็นพิเศษ และอาการแทรกซ้อนจะเพิ่มมากขึ้น

3. การใช้เครื่องดูดสุญญากาศวิธีนี้เป็นวิธีการใหม่กว่าการขูดมดลูกแต่ทำได้ง่ายกว่าแทนการขูดวิธีนี้ใช้ท่อ พลาสติกหรือท่อโลหะสอดเข้าไปในโพรงมดลูกและเพื่อดูดสิ่งต่างๆภายในโพรงมดลูกออกจนหมดเช่นเดียวกับการขูดมดลูกการใช้เครื่องดูดสุญญากาศจะทำได้ง่ายและปลอดภัยภายใน ๑๒ สัปดาห์แรกของการตั้งครรภ์ในระยะครรภ์ ๑๓-๑๖ สัปดาห์วิธีนี้จะทำได้ยากและมีอาการแทรกซ้อนได้มากขึ้น

4. การใช้ น้ำเกลือเข้มข้นฉีดเข้าถุงน้ำห่อเด็กวิธีนี้เหมาะสำหรับรายที่มดลูกโตจนคล้ำได้ชัดเจนทางหน้าท้อง คือเมื่อครรภ์ประมาณ ๒๐ สัปดาห์ขึ้นไปและทำโดยใส่น้ำเกลือเข้มข้น ๒๐ เปอร์เซ็นต์เข้าไปในถุงน้ำห่อเด็กประมาณ ๒๐๐ มิลลิลิตรโดยเจาะเข็มผ่านทางผนังหน้าท้องซึ่งจะ

ทำให้เด็กแห้งภายในเวลาประมาณ๑ถึง๒วันหลังจากนั้นวิธีนี้ต้องการความชำนาญเป็นพิเศษและหากใส่น้ำเกลือเข้มข้นเข้าไปผิดที่จะทำให้เกิดอาการ แทรกซ้อนร้ายแรงได้

5. การใช้ยาพวกพรอสตาแกลนดินส์ ยาประเภทนี้จะทำให้มดลูกหดตัวจนแห้ง การใช้ยานี้อาจทำให้เกิดอาการแทรกซ้อน เช่น อาเจียนและท้องเดิน

6. วิธีอื่น ๆ เช่นการผ่าตัดมดลูกฯลฯซึ่งมีใช้กันน้อยมากอย่างไรก็ตามคุณหมดยกหนึ่งกล่าวถึงกรรมวิธีการ ทำแท้งที่หมอบริญญานิยมใช้กันจริง ๆ มีเพียง ๒-๓ วิธีเท่านั้น.....

(สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมมมิตของหญิงไทย. 2539 : 143-146)

สารคดีรวมสารคดีชีวิตจากเงาเวลา ตอนของ : ตำนานชนพื้นเมืองภาค

ตะวันออก ผู้เขียนได้แทรกหลักฐานอ้างอิงโดยใช้เอกสารวิจัยการศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยของชาวของของสุเวธา สุพรรณไพบูลย์
ตั้งความว่า

ชาวของเป็นชาวป่าที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์ออสโตรเอเชียติคตระกูลมอญเขมรชาวของมีวัฒนธรรมเป็นของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง“ภาษาของ”ซึ่งมีแต่ภาษาพูดไม่มีภาษาเขียนและนอกจากนี้ประเพณีบาง อย่างของชาวของได้มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนทุกวันนี้โดยไม่ถูกประเพณีบางอย่างของชนชาติอื่นกลืน หรือเลือนหายไป เช่น ประเพณี “กานตัก” การแต่งงานของลูกสาวคนโตประเพณีการเล่นผีหิ้งผีโรง เป็นต้น

ชาวของมีถิ่นฐานดั้งเดิมอาศัยอยู่ตามป่าเขาและที่ราบที่เป็นป่าระหว่างหุบเขาในภาคตะวันออกของประเทศไทยคือในท้องถื่นจังหวัดระยองจันทบุรีตราดปราจีนบุรีและเลยเข้าไปในประเทศสาธารณรัฐกัมพูชาสำหรับชาวของที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยปัจจุบันตามกฎหมายยอมรับว่าเป็นคนไทยเชื้อชาติไทย สัญชาติไทยนับถือศาสนาพุทธแต่ขณะเดียวกันก็มีวัฒนธรรมความเชื่อประเพณีบางอย่างเป็นของอยู่”ลักษณะโครงสร้าง ร่างกายของชาวของจัดเป็นคนสันทัด สูงประมาณ ๕ ฟุต ถึง ๕ ฟุตครึ่ง ทั้งผู้หญิงผู้ชาย

ลักษณะโครงกระดูกด้านหลังจะยกสูงไม่ต่ำราบอย่างคนไทยลักษณะกล้ามเนื้อด้านหลังตั้งแต่สะบักถึงเอวจะมีกล้ามเนื้อที่นูนแผ่กว้างเต็มทั้งแผ่นหลังร่องกระดูกสันหลังลึกทำให้กล้ามเนื้อแผ่นหลังยื่นออกมามากผิวค่อนข้างดำลักษณะเส้นผมหยิกขดศีรษะด้านบนตัดราบรูปหน้าอกเหลี่ยมคางและขากรรไกร ค่อนข้างกว้าง ๆ จมูกไม่โด่ง แต่ก็ไม่แบนราบ ปากค่อนข้างหนา ตาโต สันคิ้วค่อนข้างหนา

(รวมสารคดีชีวิตจากเงาเวลา.2533 : 186 - 187)

การอ้างอิงข้อมูลต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับชีวิตของผู้ที่เกี่ยวข้องในสารคดีของอรสม สุทธิสาคร ก็เป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่ทำให้งานเขียนของอรสม สุทธิสาคร มีเสน่ห์ชวนให้น่าอ่าน นับว่าเป็นความใส่ใจกับการเสริมข้อมูลที่เป็นหลักฐานสำคัญ ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในสารคดีได้ดียิ่งขึ้น และที่สำคัญกลวิธีดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจในการทำงานของอรสม สุทธิสาคร ที่ทุ่มเทเวลาสืบค้นข้อมูลที่ผู้อ่านอาจจะไม่เคยพบเห็นมาก่อนมาแสดงให้ผู้อ่านทราบ

6. บทแสดงทัศนะเกี่ยวกับภาพชีวิต

งานเขียนสารคดีนั้นเป็นงานเขียนที่มุ่งเน้นสาระความรู้มากกว่าความเพลิดเพลิน ดังนั้นในด้านกลวิธีการนำเสนอภาพชีวิต นอกจากจะนำเสนอภาพชีวิตของบุคคลหลากหลายอาชีพแล้ว ผู้เขียนยังได้วิเคราะห์ ชีวิตของบุคคล เรื่องราวของแต่ละภาพชีวิตนั้นผู้เล่าได้แสดงทัศนะของตนไว้ เพื่อให้ผู้อ่านใคร่ครวญและคิดวิเคราะห์กับมุมมองของตนที่หลากหลาย ดังเช่น

สารคดีเรื่องชีวิตคู่ไม่รู้กัน ผู้เขียนได้นำทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้มีความรู้เรื่องการใช้ชีวิตคู่ตามหลักของศาสนาอิสลามมาแสดงทรรศนะเพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบว่ายึดตามหลักศาสนาสอนแล้ว ปัญหาในชีวิตก็จะไม่เกิดเพราะศาสนาอิสลามมีคำสอนเกี่ยวกับชีวิตคู่ ดังความว่า

มุสตอฟา อยู่เป็นสุข

ผู้จัดการ-ครูใหญ่ โรงเรียนศาสนูปถัมภ์

อิหม่าม นักจัดรายการวิทยุ “สวรรค์ในบ้าน”

“ในศาสนาอิสลาม การมีภรรยาสี่คนไม่ใช่ข้อบังคับ ถ้าไม่มีความสามารถมีคนเดียวดีที่สุด ในพระคัมภีร์บอกว่า ผู้ชายเป็นผู้ดูแลภรรยาทั้งหมด ถ้าผู้ชายไม่อยู่ในฐานะที่จะรับผิดชอบได้ เช่นฐานะไม่ดีไม่มีเวลาอันนี้ไม่ถูกต้องถือเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้ตัวเองและภรรยาเดิมด้วยตามหลักศาสนาไม่อนุญาตให้แต่งเพิ่มเติมขาด” ในพระคัมภีร์กล่าวถึงครอบครัวไว้ว่าบรรดาผู้ศรัทธาในพระเจ้า ปกป้องตัวเองและครอบครัวของท่านให้ห่างไกลจากไฟนรกพระคัมภีร์สอนไว้ว่าเราไม่ได้อยู่ในโลกนี้โลกเดียวยังมีโลกหน้าอีกโลกหนึ่งเราต้องดูแลภรรยารู้จักพระเจ้าและให้ดำเนินชีวิตตามหลักการที่ท่านศาสดา นะบีมุฮัมมัดวางไว้ ภรรยาต้องให้เกียรติสามีก่อน ก่อนแต่งงานพ่อแม่ใหญ่ที่สุด พ่อแต่งงานสามี่เป็นใหญ่”

“การจะทำให้ครอบครัวเป็นสุขทางศาสนาเราจะเน้นให้สามีภรรยายอมรับให้คำของพระเจ้าก่อน ถ้าทำตามคำสอนจะไม่มีปัญหาตัวอย่างเช่นต้องละหมาดให้ครบวันละห้าครั้งทั้งสามีภรรยาให้ผู้หญิงแต่งกายมิดชิด เปิดเฉพาะใบหน้าและฝ่ามือ ให้สามีรับผิดชอบดูแลค่าใช้จ่ายทั้งหมด ให้อ่านคัมภีร์อัลกุรอานทุกวัน ให้นอบน้อมต่อมตนเชื่อฟังญาติพี่น้อง พวกนี้เป็นหลักใหญ่ไม่กี่ข้อ ถ้าทุกคนทำอย่างนี้ ไม่มีปัญหา ให้อภัยซึ่งกันและกันอย่าโกรธกันเกินสามวันรู้จักเชื่อฟังสามีอย่าฟังชาวบ้าน ผมจะเน้นให้สามีรับผิดชอบ ครอบครัวจริงๆ”

“เราประกาศว่าใครที่จะเข้าพิธีแต่งงานให้มาเรียนหน้าที่ฝ่ายหญิงฝ่ายชายก่อนสักสามเดือนหกเดือน ปัญหาคือเราใช้ชีวิตแบบชาวบ้านไม่ได้อยู่ในหลักการบางที่ใช้อารมณ์เป็นส่วนใหญ่ทุกครั้งหลังมีละหมาดเสร็จที่มีสยิดผมจะให้ข้อคิดทุกวันวันละห้าหน้าที่คนที่ไม่ค่อยเข้าก็ไม่ค่อยได้ฟังผม แนะนำว่าถ้าเข้าสู่เหว่า บ่อยๆ ดินะ ใจจะได้สงบ”

“ศาสนาอิสลามบอกว่า ถ้าสามีภรรยามีปัญหากัน ให้สามีเดือนภรรยาทั้งสองสามครั้ง ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้แจ้งผู้ปกครอง ผู้ปกครองทั้งสองฝ่ายก็จะมานั่งคุยกัน ถ้าคุยกันไม่จบเรื่องก็มาถึงอิหม่าม อิหม่ามก็เรียกทั้งสองฝ่ายมาคุย ถ้าหากสามีทำตัวไม่ดีภรรยาเดือนไม่ได้ก็แจ้งพ่อแม่ถ้าไม่ตกลงก็เรียกอิหม่าม การหย่าร้างเป็นไปได้ แต่พระเจ้าไม่พอใจ บัลลังก์ของพระเจ้าสิ้นสะเทือนเพราะการหย่าร้าง”

“เรื่องครอบครัวนี้ ผู้หญิงดีขึ้น แต่ผู้ชายไม่ค่อยรับผิดชอบครอบครัว ในสังคมมุสลิม มีกลุ่ม

กลุ่มหนึ่ง เรียกว่ากลุ่มตะวะ เขาจะไปพบปะประชาชน พูดคุยแนะนำด้านศาสนา เรื่องครอบครัว ส่วนผู้หญิงก็กลุ่มมัศร่อ ให้ผู้หญิงกับผู้หญิงมาสอนกันเอง ทำอย่างไรให้ลูกให้สามีมีความอบอุ่น เขาก็ปรับตัวดีขึ้น"

"การที่ศาสนาอิสลามให้ผู้ชายมีภรรยาคนที่สองได้ เพราะศาสนาไม่อนุญาตให้สามีเที่ยวบาร์เที่ยวหญิงบริการเด็ดขาด ถือว่าบาปใหญ่มาก จึงมีทางออกให้ภรรยาคนที่สอง ผมจะบอกว่าถ้ามีภรรยาคนที่สองขอให้มีความรับผิดชอบ ไม่ใช่แค่สนุก"

"ศาสนาอิสลามไม่ส่งเสริมการหย่า แต่มีเหตุผลสมควรจำเป็นจริงๆ ก็หย่าได้ แต่มีขั้นตอนที่ทบทวน เช่น ถ้าสามีมีความผิดไม่สงเสียค่าใช้จ่าย ขอหย่าได้ หรือค่าใช้จ่ายบริบูรณ์ แต่ดบตี

ภรรยาความผิดนี้ขอหย่าได้หรือมีค่าใช้จ่ายไม่ ทบตีแต่ไม่ละหมาดภรรยาทนดูไม่ได้หรือทำความผิดระหว่างตัวเองกับภรรยาหรือตัวเองกับพระเจ้าสองอย่างนี้ภรรยาสิทธิขอหย่าได้"

(ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. 2546 : 395 - 397)

สารคดีเรื่องคำสารภาพบาปวิสุทธิ ผู้เขียนได้นำข้อความที่แสดงทัศนะของนายแพทย์ อัมพล สุอำพันจิตแพทย์ หน่วยจิตเวชเด็กภาควิชาจิตเวชศาสตร์คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งกล่าวถึงความแตกต่างระหว่างสภาพจิตใจของเด็กกำพร้ากับเด็กที่มีครอบครัวที่มีพ่อแม่ และกล่าวถึงทางออกของปัญหาเด็กกำพร้าคือต้องให้การศึกษาเกี่ยวกับชีวิตคู่หนุ่มสาวการคุมกำเนิด การวางแผนครอบครัวให้ดี ดังความว่า

นายแพทย์อัมพล สุอำพันจิตแพทย์หน่วยจิตเวชเด็ก ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"สภาพจิตใจของเด็กกำพร้ากับเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อแม่ดูแลอาจต่างกันเพราะปัจจัยบางประการที่เป็นองค์ประกอบทำให้เด็กมีความโน้มเอียงที่จะเกิดปัญหาได้ง่ายกว่าแต่ถ้าเมื่อเราจัดองค์ประกอบนี้ให้เหมือนกับที่บ้านมีก็อาจไม่มีอะไรต่างกันองค์ประกอบแรกก็คือเจตคติของแม่ในเวลาตั้งครรภ์มาแล้วเขาไม่ต้องการลูกสุขภาพจิตของแม่คงต้องมีปัญหาอยู่พอสมควรในแง่ชีววิทยาการมีสุขภาพจิตที่ดีเครียดจะ ทำให้มีระดับสารเคมีบางอย่างสูงซึ่งจะมีผลกระทบต่อชีววิทยาของเด็กไม่มากนักน้อยชีวิตที่เครียดของแม่หรือ ซึมเศร้าหรือปัญหาเศรษฐกิจฐานะต่างๆของแม่อาจทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์ในแง่ร่างกายด้วยบางรายอาจจะมี ปัญหาสุขภาพจิตแล้วอาจใช้สุรายาเสพติดจะมีผลกระทบต่อตัวเด็กในด้านพัฒนาการตั้งแต่อยู่ในท้อง นี่เป็นองค์ประกอบที่๑"

"องค์ประกอบที่๒ คือเมื่อเด็กคลอดมาแล้วต้องฝากเลี้ยงหรือทิ้งลูกไว้ก็จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญคือคุณภาพของเจ้าหน้าที่หรือคุณภาพของสถานสงเคราะห์นั้นว่าจะจัดคุณภาพให้ประหนึ่งเหมือนมีแม่ทดแทนได้ไหมที่สำคัญคือลักษณะของพี่เลี้ยงที่ดูแลเด็กเป็นคนที่ปฏิบัติสัมพันธ์กับเด็กมากน้อยแค่ไหนจำนวนอัตราส่วนของพี่เลี้ยงพอเพียงไหมมีความรักเด็กและมีสุขภาพจิตดีไหมบางที่พี่เลี้ยงคนหนึ่ง ต้องดูแลเด็กหลายคนถึงจะมีคุณสมบัติอย่างไรก็ดูได้ไม่ทั่วถึงจะมีผลในขวบปีแรกในเชิงของสัมผัสซึ่งเด็กจะ ได้รับน้อยกว่าเด็กทั่วไปในความรู้สึกอบอุ่นความรู้สึกสบายนั้นมันจะมีความแตกต่างกันอยู่ถ้าเราจัดไม่ดีก็จะมีปัญหาสำหรับเด็กในเบื้องต้นแต่ถ้าเด็กถูกขอไปเป็นบุตรบุญธรรมเสียแต่ยังเล็ก ๆ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขวบปีแรก ซึ่งตามจิตวิทยาขวบปีแรกนี้สำคัญมากถือเป็นวัยที่มีการพัฒนาความผูกพันพื้นฐาน”

“ถ้าเราสามารถที่จะดูแลตั้งแต่ตอนต้นได้ดีถึงแม้จะผ่านกระบวนการตั้งท้องมาระยะหนึ่งอย่างไร หรือว่าในการเลี้ยงดูซึ่งยังขาดแคลนอยู่บ้างแต่เมื่อมีพ่อแม่บุญธรรมมารับตั้งแต่เด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเป็น ไปได้ในเดือนแรกนี้เด็กเหล่านี้ก็จะพัฒนาไปได้อย่างดีแต่ในความเป็นจริงของกระบวนการรับบุตร บุญธรรมมักจะอายุนี้ทุกทีเนื่องจากมีขั้นตอนต่างๆ ไม่น้อยปกติพัฒนาการของเด็กจะเดือนจะจำหน้าคนที่ ค้นเคยได้จำหน้าแม่ได้ในเชิงจิตวิทยาเราอยากให้เด็กประทับใจแม่คนที่จำได้นั้นเป็นแม่ตลอดไป ที่เรียกว่า mother forever ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับเด็ก ถ้าพ่อแม่บุญธรรมรับไปแล้วมีเจตคติที่ดี คือเป็นคนรักและทะนุถนอมเด็กเป็นคนที่ตอบสนองความต้องการของเด็กโดยเร็วและเป็นคนที่รู้จักกระตุ้นเด็กนี้ถือเป็นหลักของการปฏิบัติดูแลเด็กอย่างถูกต้อง”

“สุดท้ายคือแบบอย่างของพ่อแม่ความโน้มเอียงในการเกิดปัญหาหรือไม่อยู่ที่จิตวิทยาของพ่อแม่บุญธรรม ซึ่งก่อนจะมีลูก ส่วนใหญ่ก็มียาก ทันทที่ได้ลูกมาแล้วก็รักตั้งแก้วตาดวงใจ เลยกลายเป็น over protect over love รักมากตามใจมากนี่ก็อาจเป็นความโน้มเอียงที่เสียได้พ่อแม่ที่เป็นพ่อแม่บุญธรรมนั้นความกังวลใจลึก ๆ จะมียูเหมือนว่าไม่รู้วาทือกเถาเหล่ากอของเด็กเป็นอย่างไรถึงจะรักก็ตามที่ตั้งนั้นเมื่อบุตรบุญธรรมแสดงปัญหาตามพัฒนาการของเด็กซึ่งในเด็กปกติก็มีปัญหาพ่อแม่บุญธรรมอาจ จะเหมาและคิดว่าคงจะเป็นเพราะพ่อแม่เชื้อสายไม่ดีทำให้เกิดปัญหาในการเลี้ยงดูเด็กได้อีกประการหนึ่งพ่อแม่บุญธรรมที่มีความรู้สึกตัวเองอยากมีลูกจึงรักและตามใจมากมักจะ ไม่ค่อยยอมบอกความจริงกับลูก จิตวิทยาต่างๆก็ถือคือกลัวจะสูญเสียลูกไปกลัวว่าถ้าบอกแล้วเด็กจะไม่รักดังนั้นพ่อแม่ก็จะดูแลอย่างมีความกังวลลึก ๆ”

“ในที่สุดเมื่อเด็กรู้ความจริงเพราะหน้าตาผิวพรรณก็อาจไม่เหมือนกันคนรอบข้างก็มักจะสะท้อนให้รู้เด็กมารู้ภายหลังตอนโตจะมีผลมากตามหลักเขากำหนดไว้เลยทำให้เด็กรู้ก่อนพันวัยอนุบาลจะเป็นการดีที่สุดถ้ารู้แล้วเรายังดูแลเขาอย่างเดิมจะไม่มีปัญหาแต่ถ้ามารู้ตอนหลังเด็กจะเริ่มมองหาเอกลักษณ์ของตนเองคือใครและเด็กจะแปรความหมายพฤติกรรมตามปกติของพ่อแม่ว่านี่เป็นเพราะเป็นพ่อแม่ บุญธรรมจึงดูแลเขาไม่ดีเริ่มขาดความวางใจองค์ประกอบเหล่านี้เป็นองค์ประกอบธรรมดาสามัญซึ่งปกติถ้าเกิดขึ้นในครอบครัวทั่วไปจะไม่ค่อยมีปัญหาแต่พอมาเกิดกับเด็กบุญธรรมทั้งพ่อแม่และเด็กต่างคนต่างมีโอกาสคิด” “กรณีเด็กที่เกิดมาโดยไม่รู้พ่อแม่รู้อย่างเด็กกำพร้าในสถานสงเคราะห์ที่เรียกเจ้าหน้าที่ว่าแม่ ๆ โดยที่คำว่าแม่ไม่ได้ผูกพันอะไรเลยในเด็กที่ไม่ได้มีแม่ถาวรหนึ่งเด็กจะยอมรับความจริงก็เหมือนเราสูญเสียความรักไป ใหม่ ๆ ก็กระวนกระวาย แต่สุดท้ายมันก็ต้องยอมรับความจริง”

“ถ้าถามหว่าเด็กกำพร้าที่ขาดรักอาจจะเป็นปัญหาสังคมในอนาคตได้ไหมใครจะเห็นข้อมูลบ้างว่าลูกที่มีพ่อแม่ที่แท้จริงสร้างปัญหาสังคมไม่น้อยเท่าที่ผ่านมาสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขององค์กรเอกชนนี้เขาจะดูแลเด็กดีมีคณาชอุอุปการะตั้งแต่ตัวเล็ก ๆ อย่างน้อยก็ไม่เกินขวบหนึ่ง ยิ่งเราเห็นชาวต่างประเทศที่เขาพาลูกบุญธรรมกลับมาเยี่ยมบ้าน เราเห็นเลยว่าเลยว่ถ้าเขาดูแลดี เด็กก็มีความสุข แต่ถ้าเป็นเด็กที่ถูกทอดทิ้ง ไม่เอาใจใส่ดูแล ถูกส่งไปอยู่กับคนอื่นอื้อหละหละอย่างนี้ยิ่งแย่ใหญ่”

ทางออกให้ปัญหานี้ลดน้อยลงประการแรกต้องให้การศึกษาชีวิตคู่หนุ่มสาวและการคุมกำเนิดวางแผนครอบครัวให้ดีให้รู้เลยเมื่อตั้งท้องมาต้องมีความพร้อมรู้ว่าเมื่อมีการทอดทิ้งเด็กจะเป็นอย่างไรผลเป็นอย่างไรคนเราพอได้รับความรู้พื้นฐานตรงนี้โอกาสทั้งก็น้อยลงเพราะมีการแพลนนิ่งถ้ามีการทิ้งมาแล้ว

ก็ต้องมีองค์กรรองรับให้ตีในองค์กรเองก็ต้องมีคนในองค์กรความรู้กับคนดูแลเด็กทั้งเอ็นจีโอและทั้งรัฐต้องช่วย ตอนนี้สุดท้ายคือกระบวนการระดับชั้นก็ต้องง่ายแต่มีคุณภาพเพื่อที่จะให้เด็กไปอยู่กับมือพ่อแม่บุญธรรมได้เร็ว"

"การที่เด็กขาดความรักทดแทนจะช่วยเยียวยาได้ไหมได้ครับเพราะฉะนั้นทุกคนต้องมช่วยกันแม้ว่าจะขาดรักอย่างมโหฬารในวัยเด็กแต่เมื่อมาได้ชดเชยทุกอย่างก็จะฟื้นแม้ว่าจะยังมีร่องรอยอยู่บ้างอาจจะไม่ได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์แต่ถ้าปล่อยจนกระทั่งขาดรักแล้วมีปัญหาทางสุขภาพจิตอย่างมากอย่างถาวรแล้วโอกาสที่จะฟื้นก็ลำบากไม่ซึมเศร้าก็ก้าวร้าวและต่อต้านสังคมบางคนถึงขนาดไม่ยอมมีชีวิตอยู่ก็มีไม่ได้ เกิดขึ้นเพราะว่าเป็นเด็กกำพร้าหรือมันเกิดขึ้นเพราะเมื่อเผชิญกับความบีบคั้นแล้วรู้สึกว่าตัวเองตัวเอวเองนั้นไม่มั่นคงพอไม่แน่นพอก็เศร้าและอาจฆ่าตัวตายได้นี่จริงๆคนที่มลูกเองก็อาจไม่ได้ ดูแลลูกเองด้วยซ้ำไปอยู่ยงกับอะไรแต่ถ้าเด็กรู้ว่าไม่มีใครรักคนหนึ่งที่มีมันคงกับเขา เขาจะอุ่นใจในระบบการเลียนแบบในระบบการซึมซับในระบบการจดจำนั้นมันชัดเจนแล้วมันทำให้เด็กมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยรู้ที่ไปที่ไปรู้ว่ามีคนดูแลรู้ว่าตนเป็นสมบัติของใครทำให้เด็กเกิดความมั่นคงในใจว่าตัวเองเหมือน ใครเป็นลูกใคร ต่อไปข้างหน้าในชีวิตจะเป็นยังไง เด็กโตขึ้นมาจะคิดแล้ว เป็นบุตรบุญธรรมเขา ใครจะดูแล มันขาดทางเสียพอสมควร"

"ถ้าเด็กไม่ได้รับการดูแลที่ดีก็จะเกิดความรู้สึกที่ไม่มั่นคงปลอดภัยได้ง่ายถ้าขาดความรู้สึกขาดความรักมากก็อาจจะเป็คนที่ต้องการความรักอยู่ตลอดและอาจมีความรู้สึกที่เอกลักษณะของตัวเองไม่มั่นคง ไม่รู้ว่าในเนื้อแท้ของตัวเองคือใครทำให้เกิดหวั่นไหวแม้เมื่อเวลามีลูกของตัวเองก็ไม่รู้เหมือนกันว่าลูก เหมือนพ่อแม่ของตนตรงไหนถ้าถูกปฏิเสธมาแล้วไม่ได้รับความรักอย่างเพียงพอก็จะให้ความรักกับคนอื่นได้ยากเมื่อให้ความรักกับคนอื่นได้ยากตัวเองก็หาความสุขได้ยากแต่ที่ผมพูดมาทั้งหมดก็ต้องเข้าใจว่า มนุษย์เรามีการซ่อมเสริมใจได้ตลอดเวลาตั้งนั้นถ้าเผื่อองค์ประกอบที่บวกเข้ามาอย่างเช่น แม้จะเกิดเป็น บุตรบุญธรรมแต่ถ้าเกิดเขามีเพื่อนที่ดีต่อไปเขามีครูที่รักหรือมีอาชีพที่พอใจมีลูกที่ดีพวกนี้เขาก็มีความสุขได้เพราะฉะนั้นอย่าไปมองบุตรบุญธรรมเป็นองค์ประกอบที่น่ากังวล องค์ประกอบที่น่ากังวลเป็นอย่างอื่น เสียมากกว่าแต่เผชิญในบุตรบุญธรรมนั้นองค์ประกอบมีโอกาสที่ไม่สมบูรณ์หรือมี โอกาสที่จะขาดได้"

"ถ้าเติบโตมาในสถานสงเคราะห์ที่เรียกคนเป็นสิบคนว่าแม่เวลาป้อนอาหารก็ไม่ทันความต้องการจำนวนที่เลี้ยงก็น้อย ตรงนี้มีผลต่ออารมณ์เด็กอย่างไรมันจะมีส่วนทำให้เด็กได้รับความรักไม่เต็มที่เป็เด็กที่ซึ้งหดหึงง่ายทนอะไรได้ยากมองอะไรด้านร้ายไม่วางใจคนง่ายแต่อย่างนี้ก็จะเป็เช่นนี้ตลอดไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานอารมณ์ของเด็กด้วยเด็กบางคนก็เป็เด็กเลี้ยงง่ายจะซ้าทนอยเขาก็ไม่ว่าอะไรแต่เด็กบางคนเป็เด็กที่เลี้ยงยากทนอะไรไม่ค่อยได้เด็กกำพร้าอายุน้อยๆหลายรายที่ชอบฝันว่าแม่มา ออกเดินมากี่ร้องให้หงุดหงิดเศร้าอาการนี้จะเป็นชั่วคราวมันเป็กลไกธรรมชาติที่มนุษย์ต้องการความรัก ความอบอุ่น เมื่อไม่ได้ในความเป็นจริง กระบวนการทางจิตมันก็ยังดำเนินอยู่ แต่เมื่อเป็แล้วสักกระยะ

(คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. 2547 : 174-177)

สารคดีเรื่องมือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า อรสม สุทธิสาครได้นำทัศนะของอาจารย์โกวิท อเนกชัย (เขมานันท์) ที่แสดงทัศนะเกี่ยวกับการทำบาป ด้วยการฆ่าคนที่มีอาจชดเชยด้วยการทำบุญได้เลย ในทัศนะของอาจารย์ที่ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา มาช่วย ในการคิดวิเคราะห์หลักธรรมนั้นคือกายกรรม มโนกรรมและวจีกรรม สรุปความได้ว่า การกระทำถือว่ารุนแรง

ที่สุดคือมโนกรรม การฆ่าทุกรูปแบบถือเป็นบาปทั้งสิ้นเราจะอ้างว่าทำความดีชดเชยความชั่วไม่ได้ เพราะต่างกรรมต่างวาระ
ดังความว่า

บาปแห่งการฆ่า มีอาจชดเชยด้วยการทำบุญที่ชนะจากอาจารย์โกวิท อเนกชัย (เขมานันทะ)

“การเข้าสู่ธรรมชาติของมนุษย์นั้นต้องยึดสายพระเนตรของพระพุทธเจ้ามีพระสูตรพูดถึงฐานะ และฐานะความเป็นไปได้และความเป็นไปได้ในหมวดธรรมที่ว่าด้วยความเป็นไปได้ที่นั่นท่านอธิบายว่า มนุษย์ ปุถุชนทุกคนไปได้ที่จะปลงชีวิตพ่อแม่หรือพระพุทธเจ้าหรือพระอรหันต์ได้คือคนธรรมดาทุกคน โอกาสที่จะทำอย่างนั้นมีแต่สิ่งนี้เป็นไปไม่ได้สำหรับพระโสดาบันผู้บรรลุกระแสธรรมแล้วข้อนี้ผมเข้าใจว่าจะนำไปสู่ ความเข้าใจและเห็นใจบุคคลที่เรามักจะมองหรือตัดสินเขาเป็นฆาตกรโดยกำเนิดหรือมี สันดานเป็นฆาตกรคนธรรมดาทั่วไปที่เรียกว่ากัลยาณมิตรหรือคนดีนั้นโอกาสที่ฆ่าพ่อแม่ก็มีถ้ามีคน บีบคั้นหรือลืมนสติอย่างรุนแรงแม้พระโพธิสัตว์ในเรื่องชาดกเมื่อแม่ขัดขวางการปฏิบัติธรรมถึงกับ ทำร้าย ร่างกายแม่

“คนร้ายหรือฆาตกรน่าจะได้รับการดูแลเพื่อปรับกระบวนทัศน์ด้วยวิธีหนึ่งวิธีใดมีสิ่งที่ผมเห็นว่า สำคัญมากก็คือการเคารพชีวิตไม่ได้หมายถึงการเคารพชีวิตของคนดีคนที่ปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น”

“ดูตัวอย่างจากพระไตรปิฎกบ้างเรื่องการลงทัณฑ์คราวหนึ่งมีการถกประเด็นในเรื่องของทัณฑ์ ฤกษ์กันว่าอันไหนมีผลร้ายแรงกว่ากันระหว่างกายกรรมมโนกรรมและวจีกรรมคือเรื่องหลักกรรมใน พุทธ ศาสนานั้นเอง ศาสนิกของพระมหาวิระ ศาสตราจารย์ไชยะ ก็บอกว่ากายทัณฑ์แรงกว่า อย่างเราคิด จะฆ่าเขาเป็นมโนกรรมแต่เราก็ไม่ได้ฆ่าเขาสักหน่อยเราดาเขาเป็นวจีกรรมก็ยังน้อยกว่าดีตั้งนั้น กาย ทัณฑ์คือการลงทัณฑ์ทางกายซึ่งแรงกว่าดังนั้นโทษย่อมแรงตามก็ดูเข้ากับสามัญสำนึกของคนส่วนใหญ่แต่พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้คิดอย่างนั้นพระพุทธเจ้าตรัสว่ามโนกรรมแรงกว่าการคิดร้ายส่งผลรุนแรง ต่อชีวิต มากกว่าฟังดูอาจไม่ค่อยเข้าเหตุเข้าผลสักเท่าไรเพราะน้ำหนักดูน้อยมากจนกระทั่งพระพุทธเจ้า ท่านต้องยก อูมาอุปไมยว่าสมมุติว่ามีชายคนหนึ่งเป็นนักโทษฆ่าคนเจ้าหน้าที่บ้านเมืองตามจับไปลงโทษ แต่นักโทษคนนั้น ไปล้มตายเองพระพุทธเจ้าทรงถามว่าแล้วเจ้าหน้าที่บ้านเมืองต้องจับร่างกายของเขา ที่ตายแล้วไปขังหรือเปล่าถ้ายืนยันว่ากายทัณฑ์สำคัญกว่าก็ต้องจับไปขังอีกแต่ในความจริงคือเราไม่ขัง คนที่ตายแล้วอีกท่านก็สรุปว่า ในบรรดากรรมทั้งสามวาระนั้นมโนกรรมแรงกว่าหากปราศจากการดำริ ร้ายแล้ว การทำร้ายจะไม่มี การด่าว่าจะไม่มี การฆ่ากันทำร้ายกันจะไม่มี ทุกอย่างมันเริ่มที่จิตก่อน”

“ถ้าเรามองในแง่ที่เรามาสืบทสรุปที่ว่าจิตฝึกให้เข้าสู่ขบวนการอหิงสาได้ผู้ที่เข้าใจว่าจิตฝึกไม่ได้ เนื่องจากยึดถือเรื่องกรรมเก่าผิด ๆ ว่าคนอย่างนี้หรือคนนี้ไม่มีทางสั่งสอนได้เป็นความยึดติดในความรู้สึก ส่วนตัวเกินไปการให้อภัยคนนี้เราสามารถทำได้อย่างถึงที่แต่สำหรับบางคนอาจไม่ยอมให้อภัยที่จริง สังคม ไทยเรามีประสบการณ์ในเรื่องการกล่อมเกลารชีวิตของนักโทษ การให้บทเรียน ข้อคิด เช่น นิมนต์พระไปเทศนาก่อนประหาร เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่การเทศนานั้นมักเป็นเรื่องปลอมใจมากกว่า

“ที่จริงการฆ่าคนในขณะที่ฆ่าจิตหวั่นไหวทั้งนั้นสำหรับชาวพุทธแล้วการฆ่าไม่ว่าในรูปแบบใดๆ ไม่พึงปรารถนาทั้งสิ้น นอกเหนือจากไม่ฆ่าแล้ว เรายังต้องเมตตาต่อชีวิตเพื่อนมนุษย์ ต่อสัตว์ด้วย นอกจากไม่ขโมยแล้วเรายังต้องบริจาคทานนอกจากไม่ผิดลูกเมียคนอื่นแล้วสำหรับคนที่เคร่งครัดยัง ต้อง รักษาพรหมจรรย์นอกจากไม่พูดเท็จต้องกล่าวคำสัตย์จริงด้วยนอกจากไม่เสพของมีนเมาพราเสติ ตนเองแล้วเรา ยังต้องเจริญสติด้วยมองในแง่ทฤษฎีเรามีหลักที่นี้ในแง่ปฏิบัติภาวะจำยอมภาวะจำเป็น

มันมีตั้งนั้นจะหาคนที่ปฏิบัติศีลทุกข้อหายากพระวินัยไม่ใช่กรอบหรือคอกแต่พระวินัยหรือระเบียบเหล่านั้นเป็นเหมือน รั้วสะพานถ้าคนแข็งแรงจริงๆไม่ต้องพึ่งสะพานก็ได้เขาเดินข้ามแผ่นไม้แผ่นเดียวก็ได้แต่คนทั่วไปอ่อนแอผมเชื่ออย่างนั้นนะตั้งนั้นเราต้องพึ่งราวสะพานเพื่อเกาะเพื่อไต่ไปถ้าใครเข้าใจผิดต่อราวสะพานยึดราวสะพาน แล้วไม่เดินก็เป็นปัญหาอันใหม่คือพวกยึดมันถือมันพระวินัยก็เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาปัญญาได้

"การฆ่าไม่ว่าจะรูปแบบใดๆถือเป็นบาปทั้งสิ้นส่วนมากการปฏิบัติผิดไม่ได้บอกแล้วว่ามันมีข้อปฏิบัติอยู่ไม่น้อยชาวบ้านเขาฆ่าปลาก็จริงแต่ฆ่าเพื่อนกินเพื่อให้อยู่รอดไม่ได้มีจิตจะฆ่าเพื่อเบียดเบียนสัตว์ตั้งนั้นสิ่งที่เขาตอบแทนสิ่งที่ล่วงลบไปเพื่อให้เขามีชีวิตอยู่คือการนับถือหรือบูชาเช่นชาวอินเดียแดงเขาฆ่า ผูกโบชันเพราะผูกโบชันคือผ้าห่มของเขาคืออาหารเขาก็บวงสรวงวิญญาณให้ถือว่าวิญญาณของสัตว์สูงกว่า วิญญาณของมนุษย์วิญญาณของมนุษย์อยู่ได้เพราะวิญญาณสัตว์แต่การที่คนหนึ่งทำบาปจาง วานฆ่าฆ่าหรือเบียดเบียนชีวิตผู้อื่นแล้วไปทำบุญชดเชย เราต้องแยกส่วน คือบาปก็ต้องมีผลเป็นบาป ทำบาปก็ย่อมได้รับผลบาป ทำบุญได้รับผลบุญ เอามาชดเชยกันไม่ได้ แต่การทำบุญเป็นสิ่งที่ดีควรทำ แทนที่จะทำบาปถ่านเดียวพระพุทธเจ้าตรัสว่าบาปนั้นไม่ควรทำบ่อยๆ คือถ้าทำแล้วรู้ตัวว่ามันส่งผลไม่ดี มันเกิดผลสะท้อนจริงๆ แล้วไม่ถามใครหรือใคร จิตเราทำงานอยู่ พอเราไปทำอะไรจิตมันรู้ อยู่ เรารู้ก่อนเพื่อน

"การที่มีมือป็นทำบาปแล้วไปทำบุญเขาจะได้ผลหรือไม่การที่เขาทำบาปเขาได้รับบาปทั้งในขณะนั้นและในขณะอื่นถัดมาเช่นญาติพี่น้องของคนที่เราทำกรรมเขาก็โกรธแค้นให้หรือประชาชนหมิ่นน้ำใจหรือหลู่เกียรติไม่คบหาทูลทูลายในใจนั้นเป็นวิบากโดยตรงเลยจิตกระสับกระส่ายไม่ตั้งมั่นหวั่นไหวง่ายเช่นเราทำ บาปหรือทำผิดแม้แต่คิดว่าผิดเราหวั่นไหวขึ้นชื่อว่าบุญนั้นมีเครื่องวัดอันหนึ่งคือสงสัยในการกระทำของตน ต่างว่าคนนั้นหลังจากทำบาปรู้สึกได้แล้วต่อทุกข์โทษของมันแต่ที่จริงก็รู้สึกยังไม่ครบถ้วนหรือครบ เพราะยังทำได้อีกเช่นบางคนฆ่าแล้วสำนึก แต่รุ่งขึ้นก็พร้อมจะฆ่าอีก เพราะเอาชนะจิตสำนึกไม่ได้ แสดงว่าจิตของเขา ยังสมทานมิจฉภาจิต

"เราจะอ้างว่าเราทำดีชดเชยความชั่วไม่ได้รับเพราะต่างกรรมต่างวาระหมายความว่าชั่วก็ต้องรับผลชั่วแต่ถ้ารับทำความดีเมื่อไว้บ้างก็พอจะได้รับผลดีผลชั่วก็จะกินเวลาสั้นหน่อยแต่ชดเชยกันไม่ได้แต่แทนที่ได้แทนที่หมายความว่าถ้าทำดีไว้เรื่อยๆโอกาสทำชั่วน้อยลงแต่ถ้าทำชั่วมากๆ โอกาสทำดีก็น้อยลง

"พระพุทธเจ้าให้คำนิยามของอกุศลกรรมและกุศลกรรมไว้ว่ากรรมใดทำแล้วเดือดร้อนภายหลังกรรมนั้นไม่ดีเดือดร้อนนี้หมายถึงเดือนร้อนตนเองเดือดร้อนคนอื่นในขณะทำภายหลังก็เดือดร้อนอีกในทางกลับกันกรรมใดทำแล้วตัวเองไม่เดือดร้อนคนอื่นไม่เดือนร้อนต่อมาภายหลังก็ไม่เดือดร้อนกรรมนั้นพึงทำ คือกุศลกรรม แต่ทั้งกุศลกรรม อกุศลกรรม เป็นธรรมชาติธรรมดา คนทำบาปเขาก็สับสนเขาคิดผิด ไม่ใช่เพราะเขาชั่วแต่กำเนิดหรือ"

"ปัญหาด้านหนึ่งต้องแก้โดยระบบ ต้องยืนพื้นอยู่บนระบบคิดเคารพต่อมนุษย์ มนุษยธรรม ความเคารพมนุษย์เกิดขึ้นไม่ได้ด้วยทฤษฎีหรือกรับดูวันพระพุทธเจ้าออกบวชนะคือการที่ท่านออกบวชนั้นคือการที่ท่านเบียดและค้นพบความเหลวแหลกของอำนาจราชศักดิ์ต่างๆตัดสิ้นใจไปเดินดินออกมา เป็นนักพรตเร่ร่อนแสดงว่าท่านยอมรับคนธรรมดาว่าทัดเทียมกับท่านแล้วการออกมหาภิเนษกรรมนั้นคือการกลับสู่ฐานของความเป็นมนุษย์จริงๆ เลยอำนาจราชศักดิ์เป็นเรื่องสมมุติเป็นเรื่องอุปโลกนกันขึ้น "ถ้าระบบมีความเป็นธรรมหรือเอื้ออาทร คงไม่มีใครอยากเป็นฆาตกร เป็นมือปืน"

“ทีนี้ถ้าพูดถึงผลสืบเนื่องมาจากเหตุเช่นมือปืนที่ฆ่าคนแล้วต้องรับโทษเราจะมีบทปลอบใจให้กำลังใจให้เขากลับตัวได้อย่างไรผมอยากบอกว่าออกมาจากคุกแล้วก็อย่าคิดรวบเลยผมนึกถึงคำของมหาตมะคานธีที่ว่ายากจนโดยสมัครใจถ้ายากจนแล้วไม่สมัครใจนี้ทุกข์ทรมานนะผมอยากจะทำชีวิตไม่ได้สำเร็จเพราะ เงินทองจริงๆแล้วชีวิตเราสำเร็จเพราะข้าวน้ำเราไม่ได้ต้องการข้าวน้ำอาหารมากมายเพียงเราเห็นความจริงอันนี้จริงๆเราว่างงานวันละตัวใส่เสื้อวันละตัวเรากินข้าววันละสองสามมื้อแล้วเรากินทีละคำไม่ได้กินทีละ๕ คำ๑๐คำชีวิตดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องภายใต้กระแสกระบวนการณ์ธรรมชาติการหายใจเข้าหายใจออกและเรามี โชคชะตาด้วยกันด้วยแล้วช่วงชีวิตที่เนิบช้าสอดคล้องเป็นจังหวะจะโคนนี่เองคือความหมายของมันการที่เรา เร็ดตลอดเวลานั้นไม่ได้มีความหมายอะไรรับการที่เราหวังจะมีเงินทองมากนั้นเป็นการวิ่งเร็ดเตลิดเปิดเปิง ไปในความทะเยอทะยานซึ่งขึ้นชื่อว่าความทะเยอทะยานแล้วจะสร้างชั่วต่างและแรงเหวี่ยงความขัดแย้งในใจเราแรงทะยานในภพชาติที่ทำให้เราเป็นทุกข์พุทธศาสนามองว่ามีแรงชนิดหนึ่งในตัวมนุษย์ทะเยอทะยานที่จะเป็นโน่นเป็นนี่ที่จะเสวยนี่นี่คือแรงทะยานในภพชาติซึ่งทำให้เกิดแล้วเกิดอีกถ้ามองไปสู่หลายวงจรชีวิตก็เรื่องหนึ่งนะถ้ามองในแง่ของการเกิดชั่วขณะเหมือนที่ท่านพุทธทาสยกเกิดเป็นสัตว์นรกบ้างเดี่ยวเกิดเป็นเปรตบ้างเดี่ยวเกิดเป็นอสุรกายบ้างในชั่วขณะจิตจิตเราจะเข้าสู่อันใดอันหนึ่งเสมอไปมันเหนียวครับ”

“ผมคิดว่าพระพุทธเจ้าท่านสอนไว้ประเสริฐสุดแล้วคือความสันโดษเป็นสุขแต่เราฟังไม่เข้าหูเองเรากลับคิดกันว่าเงินคือความสุขเดี๋ยวนี้เปลี่ยนแปลงไปเยอะผมจำได้ว่าผู้ใหญ่สมัยก่อนมักให้พรว่าอยู่เย็นเป็นสุขนะลูกนะเดี๋ยวนี้เขาให้พรกันขอให้รวยๆนะเราสูญเสียหลักในการดำเนินชีวิตที่แสนประเสริฐ ชีวิตไม่ได้ประเสริฐเพราะร่ำรวยชีวิตที่ประเสริฐต้องมีความอึดในตัวไม่อาจไปประกวดประชันกับใครได้”

(มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. 2542 : 174 - 179)

สารคดีเรื่องนักโทษประหารหญิง ผู้เขียนได้นำข้อคิดเห็นอันเป็นการแสดงทัศนะของ ศ.วิทิต มันทาภรณ์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า ผู้ที่กระทำความผิดทางอาญาจำนวนไม่น้อยที่เกิดจากความกดดันและ ปัญหาทางด้านจิตใจ ข้อที่ต้องตั้งคำถามคือกระบวนการณ์ยุติธรรมของไทยมีคุณภาพเพียงพอที่จะเป็นหลักประกันได้ว่าให้ความเป็นธรรมแก่ผู้คนได้เสมอเหมือนกันหรือไม่ การพิจารณาเรื่องหลักการบางอย่างที่ป้องกันไม่ให้ผิดพลาดก็คือการใช้การลงโทษประหารชีวิตจะดีกว่าโดยเน้นเรื่องกระบวนการณ์ยุติธรรมให้รัดกุม โปร่งใส ยุติธรรมกันทุกฝ่ายโดยมีหลักการ ดังความว่า

ศ.วิทิตมันทาภรณ์อาจารย์คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ความเห็นว่าผู้ที่ทำผิดทาง อาญาจำนวนไม่น้อยที่เกิดจากความกดดันและมีปัญหาทางด้านจิตใจข้อที่ต้องตั้งคำถามคือ กระบวนการณ์ยุติธรรมของไทยมีคุณภาพเพียงพอที่จะเป็นหลักประกันได้ว่าให้ความเป็นธรรมแก่ทุกผู้คน ได้ เสมอเหมือนกันหรือไม่

“สิ่งที่น่าคิดคือเราจะสร้างระบบยุติธรรมยังไงให้เป็นคุณ ให้โปร่งใสและยุติธรรมกับทุกฝ่าย และสร้างอย่างไรไม่ให้มีความผิดพลาดสร้างอย่างไรที่จะผลิตและทะนุถนอมเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในลักษณะที่เอื้อเพื่อต่อประชาชนซึ่งส่วนนี้เรายังไม่ได้รับคำตอบนักเพราะว่าแนวทฤษฎีในหลาย ส่วนมักจะบอกว่าเป็น ปัญหา”

“ผมคิดว่าเราน่าจะรับหลักการบางอย่างที่กันไม่ให้มีการผิดพลาดก็คืออย่าใช้การลงโทษ
ประหารชีวิตจะดีกว่าแล้วก็เพิ่มกระบวนการยุติธรรมให้เป็นคุณให้โปร่งใสและก็ยุติธรรมกับทุกฝ่าย
(นักโทษประหารหญิง. 2546 : 125 - 126)

การแสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของผู้ที่เกี่ยวในสารคดีที่อรสม สุทธิสาครนำเสนอ
นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่ผู้อ่านจะได้รับรู้ความรู้สึก และอารมณ์ในแง่มุมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เพราะ
ในการเขียนสารคดีนั้น แม้ในบางแง่มุมของอารมณ์ ผู้เขียนอาจจะแสดงความรู้สึกบางสิ่งบางอย่างไว้
บ้าง แต่ก็ไม่ใช่ความรู้สึกที่ออกมาจากใจของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง รายละเอียดเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้อ่าน
โดยทั่วอยากรู้ และเข้าใจ เพราะในบางเรื่องราวอาจเป็นแบบอย่างที่ดีได้ หรือในบางเรื่องราวอาจจะ
เป็นอุทาหรณ์ในการดำเนินชีวิตของตนได้เป็นอย่างดี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์สารคดีของอรสม สุทธิสาคร ในด้านภาพชีวิตที่ปรากฏในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร และศึกษาทฤษฎีในการนำเสนอภาพชีวิต โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร จำนวน 17 เล่มซึ่ง วิธีการศึกษาเป็นการวิเคราะห์จาก ตัวบท (Intrinsic Approach) ด้วยวิธีการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) และได้สรุปผลของการวิจัย ดังนี้

สรุปผลจากการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาภาพชีวิตที่ปรากฏในงานเขียนของอรสม สุทธิสาคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเป้าหมายของการดำเนินชีวิต ภาพชีวิตของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ และปัญหาที่ก่อให้เกิดความล้มเหลว ดังนี้

กลุ่มชีวิตนักเขียน มีทั้งนักเขียนที่เสียชีวิตแล้ว ดังเช่น อ.อุตุการ และหม่อมเจ้า อากาศ ดำเกิง รพีพัฒน์ อรสม สุทธิสาคร ได้สืบค้นข้อมูลต่างจากเอกสารและนำมาเรียบเรียงให้ผู้อ่านได้ทราบเรื่องราวด้วยภาษาที่สละสลวย ชวนอ่านและน่าติดตาม และภาพชีวิตของมาลา คำจันทร์ นักเขียนที่มีผลงานโดดเด่น เป็นที่รู้จักแก่บุคคลในสังคม การนำเสนอภาพชีวิตของมาลา คำจันทร์ อรสม สุทธิสาคร ได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยตรง ซึ่งทำให้เนื้อเรื่องน่าใจและเป็นข้อมูลจริงที่ได้จากคำบอกเล่าของมาลา คำจันทร์โดยตรง นักเขียนแต่ละคนต่างก็ต้องฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคมากมาย จนกว่าจะพบกับความสำเร็จในชีวิต

กลุ่มชีวิตหญิงขายบริการ อรสม สุทธิสาครนำเสนอภาพชีวิตในแง่มุมของผู้หญิงขายบริการทางเพศ ซึ่งต่างก็มีเป้าหมายที่แตกต่างกัน บางคนประสบความล้มเหลวทั้งชีวิตครอบครัวและธุรกิจ จึงตัดสินใจมาขายบริการ หรือบางคนตั้งใจมาขายบริการเพราะต้องการเงินไปส่งเสียที่บ้านและเลี้ยงดูครอบครัว อรสม สุทธิสาคร นำเสนอภาพชีวิตในทุกแง่มุมทั้งวิธีการทำงาน สภาพแวดล้อมที่เราเรียกว่า “ช่อง” และพฤติกรรมอันหลากหลายของแขกที่มาใช้บริการ ซึ่งมีทั้งสุภาพชนและหยาบคายจนสร้างความเจ็บปวดและทุกข์ทรมานแก่พวกเขาอย่างยิ่ง

กลุ่มชีวิตผู้กระทำความผิด อรสม สุทธิสาคร ได้นำเสนอภาพของกลุ่มบุคคลที่กระทำความผิด ซึ่งมีทั้งกลุ่มอาชญากรเด็ก และภาพชีวิตของมือปืน ซึ่งต่างก็มีพื้นฐานครอบครัวและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทุกภาพชีวิตต่างก็ได้รับความกดดันอันก่อให้เกิดความคับข้องใจจนกลายเป็น

ความแค้นอย่างที่สุด หรือกระทำด้วยความสมัครใจเพียงเพื่อเงิน ดังเช่น มือปืน แต่ท้ายที่สุดภาพชีวิตก็จบลงด้วยการติดคุก

กลุ่มชีวิตเด็ก อรสม สุทธิสาครได้นำเสนอภาพชีวิตของเด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งการเรียนและการงาน การนำเสนอภาพชีวิตดังกล่าวเป็นการนำเสนอภาพชีวิตเพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของกลุ่มวัยรุ่น นอกจากนี้ยังเสนอภาพชีวิตของกลุ่มเด็กที่ประสบปัญหาชีวิต แม้จะได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีจากสถานสงเคราะห์ แต่บางคนก็ไม่ประสบความสำเร็จ

กลุ่มชีวิตคู่ มีทั้งภาพชีวิตคู่ที่ประสบความสำเร็จและประสบความล้มเหลว อันเนื่องมาจากปัญหาส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

กลุ่มอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นภาพชีวิตของนางงาม ซึ่งนางงามบางคนมิได้คาดหวังรางวัลจากการประกวด แต่การที่เข้าประกวดนั้นเพราะญาติ หรือคนที่รู้จักชักชวนและขอร้องให้เข้าประกวด และยังนางงามบางคนพลิกผันชีวิตตนเองไปเป็นนักธุรกิจ ทั้ง ๆ ที่ไม่มีความรู้เรื่องธุรกิจเลย แต่เธอก็ทำได้ดีและประสบความสำเร็จในเวลาต่อมา

การศึกษาด้านกลวิธี ผู้ศึกษา ศึกษาด้านการเริ่มเรื่อง ซึ่งสารคดีของอรสม สุทธิสาคร เริ่มเรื่องคล้ายเรื่องสั้น การบรรยายฉากและพฤติกรรมของตัวละคร สนทนากับผู้อ่าน นำบทเพลงและร้อยกรองมาเริ่มเรื่อง มีการสรุปประเด็นสำคัญของเรื่อง และเริ่มเรื่องด้วยบทสนทนา

การจบเรื่อง อรสม สุทธิสาคร จบเรื่องด้วยการทิ้งท้ายให้ผู้อ่านได้คิด สร้างอารมณ์สะท้อนใจ การเล่าเรื่องย้อนอดีต และมีการตั้งคำถาม ซึ่งการจบเรื่องในสารคดีของอรสม สุทธิสาคร มีลักษณะคล้ายเรื่องสั้นและนวนิยาย

นอกจากนี้อรสม สุทธิสาครยังใช้คำบอกเล่าและบทสนทนาแทรกในเนื้อเรื่องเพื่อช่วยให้การดำเนินเรื่องเร็วขึ้น แสดงรายละเอียดของเรื่อง และสร้างบรรยากาศและอารมณ์ของผู้บอกเล่าเพื่อให้เนื้อเรื่องน่าสนใจและสมจริง

มีการใช้บรรยายโวหารและพรรณนาโวหารเพื่อกล่าวถึงฉาก บรรยากาศ สถานที่ และพฤติกรรมของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นภาพพจน์ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดแทรกข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า เพื่อแสดงหลักฐาน และยืนยันข้อเท็จจริง ตลอดจนถ้อยคำที่แสดงทัศนคติในแง่บวกต่าง ๆ อันเป็นสาระและประโยชน์แก่ผู้อ่าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาสารคดีของอรสม สุทธิสาคร พบว่าภาพชีวิตในสารคดีที่อรสม สุทธิสาคร นำเสนอ ส่วนมากเป็นภาพชีวิตที่ล่อแหลม และเป็นภาพชีวิตของกลุ่มบุคคลในมุมมืดที่สังคมไม่ยอมรับ ดังเช่น ภาพชีวิตของผู้หญิงขายบริการ ภาพชีวิตของอาชญากร นอกจากนี้ยังมีภาพชีวิตของมือปืน และนักโทษประหาร ซึ่งเป็นผู้กระทำผิดที่มักจะถูกปิด และไม่ค่อยเปิดเผย

ในแต่ละภาพชีวิตล้วนเป็นภาพชีวิตที่บุคคลโดยทั่วอาจจะไม่มีโอกาสได้พบ แต่อรสม สุทธิสาคร ใช้ความสามารถเฉพาะตัว ลงเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง แม้จะเป็นงานที่ทำทนายและเสี่ยงอันตราย แต่อรสม สุทธิสาคร ก็สามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น และนำเสนอในทุกเรื่องราวได้อย่างน่าสนใจ จากการศึกษาสารคดีทุก ๆ เล่ม นอกจากจะได้รับสาระความรู้ และความบันเทิงจากกลวิธีการใช้ภาษาที่สละสลวยและมีสีสัน และผู้อ่านยังสามารถรับรู้ถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับบุคคลในสารคดี และเป็นข้อเท็จจริงที่อรสม สุทธิสาครสืบค้นมาอย่างตั้งใจ ซึ่งแสดงถึงความเอาใจใส่ในข้อมูล และเรื่องราวที่เขียน และนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริงที่สุดสมกับการเป็นนักเขียนสารคดีอาชีพแนวหน้าของสังคมไทย

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษา ศึกษางานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร เฉพาะด้านภาพชีวิตและกลวิธีการนำเสนอภาพชีวิตเท่านั้น หากมีผู้สนใจจะศึกษาสารคดีของอรสม สุทธิสาคร ก็สามารถศึกษาได้ในแง่มุมของการใช้ภาษาได้อีกทางหนึ่ง

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2536). คู่มือการเขียนเรื่องบันเทิงคดีและสารคดี.กรุงเทพฯ :
ไอเดียนสโตร์.
- กระแสมาลยาภรณ์และชุตา จิตพิทักษ์.(2538). มนุษย์กับวรรณกรรม.กรุงเทพฯ : ไอเดียนสโตร์.
- จันทนา อินทร์รัตน์.(2536).วิเคราะห์นวนิยายของ มาลา คำจันทร์. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ฉลวย สุรสิทธิ์. (2522). ศิลปะการเขียน.กรุงเทพฯ : ไอเดียนสโตร์.
- ดวงมล จิตจำนง.(2540. ธันวาคม).วรรณกรรมวิจารณ์.ไรเตอร์. 6(12) :56.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2533). นวนิยายกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์การพิมพ์.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2539). สารคดีและการเขียนสารคดี. กรุงเทพฯ : มิติใหม่.
- ธีรภาพ โลหิตกุล. (2544). กว่าจะเป็นสารคดี. กรุงเทพฯ : แพรว.
- ประสิทธิ์ กาย์กลอน. (2518) .การเขียนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประเสริฐ ไสววรรณ. (2532). วิเคราะห์นวนิยาย และเรื่องสั้นของ คำพูน บุญทวี.
ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี สุรสิทธิ์. (2541). การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร
กรุงเทพฯ : แสงดาว.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2525). ศิลปะการเขียน. กรุงเทพฯ : วิชาการ.
- เพ็ญจันทร์ มาประชา.(2541). การวิเคราะห์ภาพสะท้อนในนวนิยายของนิเวศน์ ก้นไทย
ราษฎร์. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งฤดี ดวงดาว.(2540).ศึกษาลักษณะของลีลาการใช้ภาษาและด้านกลวิธีการเขียนที่ปรากฏ
ในงานเขียนของสมศรี สุกุมลพันธ์. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต (นครปฐม) :
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ลานีวัฒน์ บุญโต. (2542). ภาพสะท้อนวิถีชาวบ้านชาวจีนในวรรณกรรมของหยก บูรพา.
ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ลาวีณ สังขพันธ์. (2533). ภาพสะท้อนเรื่องสั้นร่วมสมัย.ปริญญาโท การศึกษา
มหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา ดอนจันทร์ทอง. (2547). ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นจากนิตยสารเนชั่น
สุดสัปดาห์ช่วง พ.ศ. 2536-2544. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิศรา หุ่นประการ. (2531). การวิเคราะห์สารคดีของ อีรภาพ โลहितกุล.ปริญญาโท
การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร มั่นตะสูตร. (2525). การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : บารมีการพิมพ์.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2534). วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางเขน.
- สิทธา พิณภูวดล.และคนอื่น ๆ. (2516). การเขียน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2522). การเขียน. กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพัตรา สุภาพ. (2528). สังคมและวัฒนธรรมไทยค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช. (2536). เอกสารการสอนชุดวิชา ภาษาเพื่อการสื่อสารหน่วยที่ 1-7.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อรสม สุทธิสาคร.(2530). ละครชีวิตเจ้าชายนักประพันธ์: เบื้องหลังฉากชีวิตของ ม.ล. อากาศ
ดำเนินกรพัฒน. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- _____ (2532). นักฝันคนกล้า : อ.อุดากร.กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- _____ (2533). รวมสารคดีชุดจากเงาเวลา.กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.
- _____ (2534). บททางชีวิตแสวงหา มาลาคำจันทร์.กรุงเทพฯ : สามัญชน.
- _____ (2538). ดอกไม้ของชาติ จากเวทีความงาม สู่วีถีชีวิตอัลบั้มชีวิต 13 นางสาวไทย
ยุคแรก. กรุงเทพฯ : รวมทัศน.
- _____ (2539). สนิมดอกไม้ : ชีวิตจริงในมิดของหญิงไทย.กรุงเทพฯ : สารคดี.
- _____ (2540). คุณ: ชีวิตในพันธนาการ. กรุงเทพฯ : สารคดี
- _____ (2542). มือปืน : ชีวิตจริงของคนรับจ้างฆ่า. กรุงเทพฯ : สารคดี.
- _____ (2543). ชีวิตรักนวลฉวี : ย้อนรอยตำนานพยาบาลสาวผู้พ่ายรัก .
กรุงเทพฯ : พิมพ์คำ.
- _____ (2543). อาชญากรเด็ก ? : เบ้าหลอมและเบื้องหลังมือสีขาวที่เปื้อนบาป. กรุงเทพฯ :
สารคดี.

- _____ (2544). เด็กพันธุ์ใหม่... วัย x click : สารจากชีวิตวันชนรุ่นไทยยุคปี 2000.
กรุงเทพฯ : สารคดี.
- _____ (2545). ยังมีดอกไม้ในอรุณ : สารจากชีวิตของนักสู้ไร้เดียงสา. กรุงเทพฯ :
สารคดี.
- _____ (2545). ดอกไม้ราตรีสีนคำมีชีวิต. กรุงเทพฯ : แพรวสำนักพิมพ์.
- _____ (2546). คนค้นชีวิต : ค้นลึกลงหลุมชีวิตลับ . กรุงเทพฯ : สารคดี.
- _____ (2546). ชีวิตคู่ไม่รู้กัน. กรุงเทพฯ : สารคดี.
- _____ (2546). นักโทษประหารหญิง. กรุงเทพฯ : สารคดี.
- _____ (2547). คำสารภาพบาปบริสุทธิ์. กรุงเทพฯ : สารคดี.
- อานนท์ อภาภิรมณ์. (2521). ลักษณะสังคมและปัญหาสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อัครา บุญทิพย์. (2522). การเขียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นายวชิระ ดวงใจดี
 วันเดือนปีเกิด 21 มิถุนายน 2523
 สถานที่เกิด จังหวัด สุพรรณบุรี
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 73/3 หมู่ 13 ตำบล สวนกล้วย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัด
 ราชบุรี 70110
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน -
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน -

ประวัติการศึกษา

พ. ศ. 2541 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง
 จาก โรงเรียนอาชีวะดอนบอสโก จังหวัดราชบุรี
 พ. ศ. 2545 ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
 จาก สถาบันราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม
 พ. ศ. 2550 ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
 จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
 กรุงเทพฯ